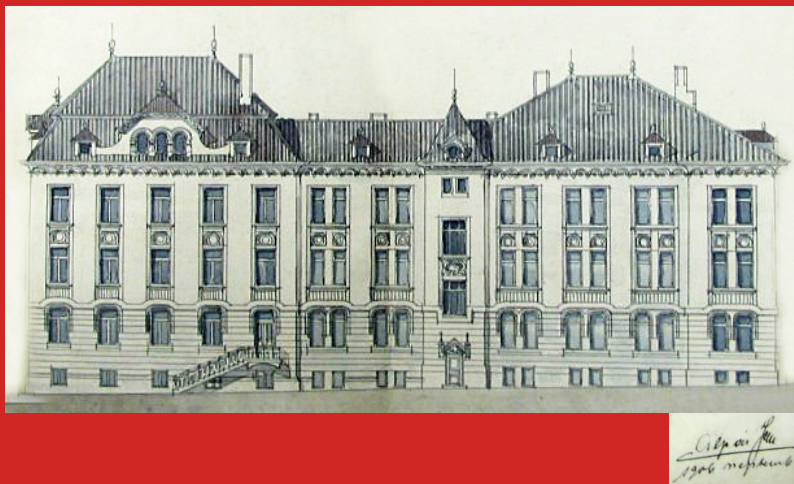




ECCE

Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő

IV.
(2013/2014)

ELTE Eötvös József Collegium
2016

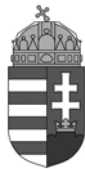


ECCE

EÖTVÖS COLLEGIUM – COLLEGIUMI ÉRTESÍTŐ
IV. szám

(2013/2014)

ELTE Eötvös József Collegium
Budapest, 2016



EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA



Nemzeti
Tehetség Program

A kiadvány „Az Oktatási Hivatal által nyilvántartott szakkollégiumok támogatása” című pályázat keretében (NTP-SZKOLL-15-0010) valósult meg.

Eötvös Collegium

Budapest, 2016

Felelős kiadó: Dr. Horváth László, az ELTE Eötvös József Collegium igazgatója

Sorozatszerkesztők: Horváth László és Laczkó Krisztina

Szerkesztők: Horváth László, Kocsis Teréz és Kovács Györgyi

Borítóterv: Egedi-Kovács Emese

Minden jog fenntartva!

A nyomdai munkákat a Komáromi Nyomda és Kiadó Kft. végezte

2900 Komárom, Igmándi út 1.

Felelős vezető: Kovács János

ISSN 2064-0870

ISBN 978-615-5371-54-7

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	7
Igazgatói összegzés	
I. Oktatási tevékenység	11
II. Kutatási tevékenység (pályázatok).....	17
III. Szakmai-tudományos és közéleti rendezvények	80
IV. Könyvkiadás	135
V. Külföldi kapcsolatok	137
VI. Az EC költségvetésének sarokszámai (saját bevételek).....	163
VII. Egyéb.....	165
„Filosz” és „Dögész” – két tanulmány	
SZABÓ GERGELY:	
Az obszcenitásokkal kapcsolatos nyelvi ideológiák	
a standardista diskurzusok tükrében.....	175
GINELLI ZOLTÁN	
A kapitalizmus szellemének földrajza Max Webernél.....	191
Műhelybeszámolók	
Angol–Amerikai műhely	215
Aurélien Sauvageot Francia műhely.....	227
Biológia–Kémia műhely	233
Bollók János Klasszika-filológia műhely	241
Filozófia műhely	257
Germanisztika műhely.....	269
Informatika műhely	281
Magyar műhely	305
Matematika–Fizika műhely	309
Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és Környezettudományi műhely	317
Olasz műhely.....	343
Orientalisztika műhely	365
Skandinavisztika műhely	373
Spanyol műhely.....	379
Szlavisztika műhely	387
Társadalomtudományi műhely.....	395
Történész műhely	413
Cathedra Magistrorum	415
Nyelvtanulás	433

A 2013/14-es tanév tavaszi félévének rendszeres francia, német és olasz nyelvi kurzusai az Eötvös Collegiumban.....	451
Seniori beszámolók.....	471
Diákélet	
Diákbizottsági elnöki jelentés a 2013. őszi félévről.....	503
Diákbizottsági elnöki jelentés a 2014. tavaszi félévről.....	506
Szabó Gergely beszéde 2014. március 15-én, a Bécsi Légió budavári emléktáblájánál.....	511
Felvételi és a Collegium Tisztikara	
Buzdítás a 2016. évi felvételire.....	517
Természettudós és informatikus kollégák!.....	519
A Választmány, a diákok ajánlója.....	520
Az ELTE Eötvös József Collegium oktató és nem oktató munkatársai, tisztviselői (az évkönyv kiadásának időpontjában).....	521
Függelék	
Az Eötvös Collegium tudományos kiadványai.....	525
Az Eötvös Collegium tájékoztató kiadványai.....	535
A Diákbizottság kiadványai.....	537

ELŐSZÓ

Az ECCE (Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő) olyan évkönyv, amely a Collegium egyes tanulmányi éveinek bemutatására hivatott. Az első szám a 2010/2011. tanévre vonatkozó jelentések (igazgatói és tanári összegzések), collegista eredmények, két kiválasztott hallgatói tanulmány, a diákélet és más állandó rovatok mellett egyedi közléseket, a Collegium és a műhelyek működésének alapidokumentumait is tartalmazta. A második kötet a 2011/2012. tanévi műhelymunka, a seniorok beszámolóí, a diákélet bemutatása, valamint két kiválasztott tanulmány („filosz” és „dögész”) publikálása mellett a 2012. naptári évre vonatkozó igazgatói összegzést közölte. A harmadik kötet a már kialakult szerkezetben jelent meg két évvel ezelőtt. A negyedik kötet is ugyan-ezen rovatok szerint mutatja be a 2013/2014. évi tevékenységeket.

A zárófejezetben – mindenkor időszerűen – közölt felvételi buzdítás egy-szersmind az ECCE legfontosabb célját is megjeleníti. Egyaránt szeretnénk szólni a múlt és a jövő nemzedékeihez, hogy az egykori és mai collegistákban jótevény figyelmet ébresszünk: ragaszkodó növendékként erejük és tehetségük szerint támogassák a Collegiumot. Az egyetemre készülő ifjúság pedig merítsen bátorságot buzdításunkból.

Íme tehát az évkönyv negyedik kötete, amelyet a Collegium életét ábrázoló illusztrációkkal, mindenekelőtt az erdélyi kirándulás és I. Kárpát-medencei Szakkollégiumi Konferencia néhány fényképével is igyekeztünk gazdagítani.

Kérem, fogadja a Tisztelt Collegium és az érdeklődő olvasó megértő jóindulattal, ha egyes területeken – így az időbeni megjelenés tekintetében – elmaradtunk elvárásainktól. A Collegium az elmúlt fél évtizedben (szerteágazó más tevékenységei mellett: <http://honlap.eotvos.elte.hu/szakmai-munka-eredmenyek-2009-2016majus>) közel 90 kötetet jelentetett meg a *Quidquid agis, prudenter agas et respice finem...* szellemében.

Budapest, 2016. június 1.

Horváth László
igazgató

IGAZGATÓI ÖSSZEGZÉS



Az ELTE Eötvös József Collegium 2014. évi tevékenységét az alábbi fejezetekre bontva mutatjuk be: I. OKTATÁSI TEVÉKENYSÉG; II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (PÁLYÁZATOK); III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS RENDEZVÉNYEK; IV. KÖNYVKIADÁS; V. KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK; VI. AZ EC KÖLTSÉGVETÉSÉNEK SAROKSZÁMAI (SAJÁT BEVÉTELEK); VII. EGYÉB.

I. OKTATÁSI TEVÉKENYSÉG

Az ELTE Eötvös József Collegium (továbbiakban EC) az egyetem szakkollégiumaként működik, amelynek alapvető feladata, hogy a tehetséggondozás érdekében az egyetemi oktatást kiegészítse, illetve azt intenzívebbé tegye. Mindkét feladat színvonalas ellátásának záloga az önálló tudományos, oktatási és kutatási tevékenység, amely az EC szakmai műhelyeiben összpontosul.

Személyi háttér

2014-re a Collegium a bérjellegű kiadásokra a 2013. évvel azonos mértékben, illetve a törvényi előírásokat követve a kötelező minimum többlettel tervezhetett. A munkatársak között – a bérek és az ellátandó feladatok változatlan (vagy ideiglenesen szünetelő) ellátása mellett – az alábbi változások történtek. Vargyas Brigitta augusztus 31-ével kilépett a Collegium francianyelv-tanár munkaköréből, és a Rigó utcai nyelvvizsgaközpont munkatársa lett. A törvényben előírt álláspályázat lebonyolítását követően Catherine Tamussint vettük fel a Collegium francianyelv-tanárának, ő azonban a három hónapos próbaidő lejárta előtt, közös megegyezéssel távozott közalkalmazotti munkaköréből. Az őszi félév utolsó két hetében az igazgató megbízás keretében Vadász Lindát, a francia nagykövet tolmácsát kérte fel helyettesítésre, illetve a félév lezárására. Jóllehet Vadász Linda minden tekintetben megfelelt volna a feladatra, egyéb teendői miatt az állandó munkát nem vállalta, így az év végén ismét nyílt pályázat kiírását készítettük elő a francianyelv-tanári főállású munkakörbe. Mátyás Eszter ügyvivő szakértő, titkárságvezető szakirányú végzettségének megfelelően december 1-től a Magyar Nemzeti Múzeum textilrestaurátora lett, így a Collegiumból közös megegyezéssel november 30-án kilépett. A titkársági feladatokat az év hátralevő részében részben Kádár Gyöngyvér segédkönyvtáros, részben az igazgató maga látta el. Mivel a titkárságvezetői munkakör betöltésére belső egyetemi áthelyezés lehetősége állt fenn, nyílt

pályázatot nem hirdettünk, ugyanakkor megtettük az előkészületeket a belső áthelyezés megvalósítására. A technikai kisegítő állományból (takarítók) Gazdag Irén Tünde április 30-án kilépett, helyére május 1-től Bogmér Éva került. Kovács Györgyi az Egyetemi Könyvtár irányítása mellett a Mednyánszky Dénes Könyvtárban augusztus 31-ig végezte szakmai gyakorlatát, ezt követően javadalmazás nélküli szakképzett könyvtárosként biztosítja a pályázatokból és adományokból származó kötetek katalogizálását, a leltárkönyv vezetését, az ügyelet működtetésének szakmai feltételeit. A könyvtárban és levéltárban Kádár Gyöngyvér segédkönyvtáros könyvtári ügyeletet ad, illetve azt szervezi és működteti, valamint a könyvtár állományát folyamatosan rendezi. A 35 000 kötetes szakkollégiumi könyvtár 2014-ben az önkéntes segítőknek (így Kocsis Teréz, Palkó Réka, Orova Blanka Róza, valamint Kormos Rita, Kustos Júlia, Képes Diána, Szabó Enikő, Debreczeni István, Bajzáth László) is köszönhetően folyamatosan működött. (Bővebben lásd Műhelybeszámoló, Mednyánszky Dénes Könyvtár és Levéltár.)

A megelőző költségvetési évvel azonos mértékben 2014-ben a Collegium költségvetéséből négy műhelyünk vezetőjének, illetve vezetőtanárának (összeségében 3.2 álláshely anyagi fedezete) tudtunk az év egészében honoráriumot folyósítani. A Collegium külső kapcsolatainak fejlesztésében a nyelvi-filológiai műhelyek működése, a színvonalas nyelvi alapozás meghatározó. Az Aurélien Sauvageot (francia) Műhely vezetőtanára: Vargyas Brigitta, majd Catherine Tamussin, a Germanisztika Műhely vezetője: Sára Balázs, az Olasz Műhely vezetője: Ludmann Ágnes, és az Angol–Amerikai Műhely felállású vezetőtanára: Fejérvári Boldizsár. A többi szakmai műhely, illetve önálló szervezeti egység (összesen 18) vezetését, a hallgatók tutoriális munkájának irányítását, valamint a műhelyekben folyó szakórák ellátását a kollégák minden esetben honorárium nélkül vállalták. A műhelyek vezetésében 2014-ben nem történt változás.

Önzetlen munkájukért ezúton is kifejezzük köszönetünket a műhelyvezetőknek és a vezetőtanároknak: Kalmár Anikó, Vargyas Brigitta és Catherine Tamussin (Aurélien Sauvageot Műhely), Sántha Ferencné és Fejérvári Boldizsár (Angol–Amerikai Műhely), Hudecz Ferenc és Rovó Petra (Biológia–Kémia Műhely), Mészáros Tamás (Bollók János Klasszika-filológia Műhely), Faragó-Szabó István (Filozófia Műhely), Sára Balázs (Germanisztika Műhely), Csörnyei Zoltán (Informatikai Műhely), Laczkó Krisztina és Kiss Farkas Gábor (Magyar Műhely), Burcsi Péter (Matematika–Fizika Műhely), Győri Róbert (Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és Környezettudományi Műhely), Ludmann Ágnes (Olasz Műhely), Máté Zoltán, Csibra Zsuzsanna, Hasznos Andrea, Birtalan

Ágnes (Orientalisztika Műhely), Masát András (Skandinavisztika Műhely), Faix Dóra és Bubnó Hedvig (Spanyol Műhely), Boros Lili (Szlavisztika Műhely), Bozsonyi Károly (Társadalomtudományi Műhely), Körmendi Tamás (Történezműhely) és Feld-Knapp Ilona (Cathedra Magistrorum).

A műhelyvezetőket segítő munkájukért köszönetet mondunk a műhelyek mindenkori titkárainak és a Diákbizottságnak.

Kurzusok

A műhelyekben és a szervezeti egységekben meghirdetett és megtartott kurzusokat a műhelybeszámolók előtt közöljük. Az Eötvös Collegiumban az alapítástól kezdődően hagyomány, hogy a kurzusokat tartó tanárok a tanulmányi időszak végén átfogó (a tagok egyéni teljesítményét is értékelő) jelentést készítenek az igazgató, a tanári kar, végső soron a levéltár számára. A jelentéseket a 2011/2012. II. félévtől kezdődően egységes formában készítjük el és közöljük. A természettudományok területét érintő kurzusokat az illetékes karok (TTK és IK) csaknem maradéktalanul befogadták rendes curriculumukba. Az EC-hez kötődő oktatói-kutatói munka erkölcsi elismerése érdekében a karoktól befogadott kurzusokat is felsoroljuk és nyilvántartjuk. A humántudományok területét érintő kurzusokat a BTK támogatásával a Neptun rendszerben saját hatáskörben hirdettük meg. A meghirdetés elvi háttere és módja 2014 tavaszától az alábbi: azon kurzusokat, amelyeket az anyatanszékek befogadnak, a tanszék-, illetve intézetvezető jóváhagyásával az illetékes tanszékek hirdetik meg. Ezen kurzusok azzal a kiegészítéssel illeszkednek a rendes egyetemi curriculumba, hogy „/EC” megjelölést is kapnak. A karoktól és tanszékektől be nem fogadott, azaz a klasszikus értelemben vett kiegészítő kurzusokat dékánhelyettesi engedéllyel a Collegium ügyvivő szakértője (titkárságvezető, tanulmányi előadó) hirdeti meg. A mindenkori dékánhelyetteshez, 2014-ben Horváth Krisztina docenshez a Collegium igazgatója az alábbi kérelemmel fordul:

„Tisztelt Dékánhelyettes Asszony!

Tisztelettel kérem, szíveskedjék engedélyezni, hogy a csatolmányban felsorolt kurzusokat a Neptun rendszerben Mátyás Eszter kolléganóm meghirdethesse.

A táblázat összeállításában hagyományosan az alábbi elveket követtem. Az első munkalap tartalmazza azokat a kurzusokat, amelyeket az egyetemi curriculumot kiegészítő (nem átfedő vagy kiváltó) jelleggel szeretnénk

meghirdetni. A Collegium „saját” kurzusainak illetén jellegéről felelősséget vállalok. A második munkalap nem releváns, az azokat a kurzusokat tartalmazza, amelyeket az illetékes műhelyvezetőink az érintett anyaintézetek és tanszékek vezetőinek engedélyével befogadtattak. (Csupán a collegiumi nyilvántartás végett gyűjtjük ezeket.)

A collegiumi kurzusokat az itteni képzés sajátos jellege miatt BA és MA szinten egyaránt szeretnénk meghirdetni.

A kurzusok tanárai között nincsenek BA- vagy MA-hallgatók.

Miként a korábbi félévekben, úgy most is vezetői felelősséget vállalok, hogy valamennyi tervezett „saját”, Eötvös collegiumi (első munkalap) szeminárium a szakkollégiumi képzés kiegészítő jellegéhez igazodik, azok nem váltanak ki egyetlen tanegységet sem az egyetemi curriculumból. Mindemellett a szemináriumokat kizárólag Eötvös-collegisták vehetik fel.

Az a szakkollégista, aki a Collegiumban végzett szemináriumát később megpróbálja elismertetni, hogy egyetemi kurzusát így kiváltsa, fegyelmi vétséget követne el, amely kizárását eredményezi.

Dékánhelyettes Asszony szíves támogatását köszönöm.

Üdvözléssel, Horváth László”

A Collegium tehát – a mindenkori előzetes szakmai engedélyek birtokában – saját kezelésben hirdetheti meg óráit, jegyezheti be az érdemjegyeket, és „kérdézheti le”, tarthatja számon tagjainak tanulmányi átlagát.

Igazgatói dicséretben részesítettek névsora:

A 2013/2014. őszi félév:

Batki Júlia
Bencs Ferenc
Delbó Katalin
Dezsényi Balázs
Erdei Anna
Farkas Márton Pál
Gaál Zoltán Kristóf
Garamszegi Balázs
Gévay Gábor
Gyuris Kata
Horváth Gábor
Illés Anett
Janosov Milán
Koczor Bálint
Kocsis Teréz
Kovács Dániel
Kovács Györgyi
Kucsera Márton
Laczkó Zoltán
Lőrincz Nanetta
Manninger Mátyás
Miskei Réka
Patkó Levente
Pitlik Mátyás
Sárai Zoltán
Schüszler Tamara
Szikora Patrícia
Szilvási Viktória
Takó Ferenc
Varga Nóra

A 2013/2014. tavaszi félév:

Barcsi Esztella
Benyó Krisztián
Bottyán Emese
Gaál Zoltán Kristóf
Gansperger István
Gyuris Kata
Herczeg Viktória Laura
Kassai Gyöngyi
Kerber Balázs
Kocziha Péter
Kovács Dániel
Kovács István
Manninger Mátyás
Mausz Zsófia
Nagy-Mihály Ágnes
Patkó Levente
Sitkei Dóra
Szilvási Viktória
Takó Ferenc

II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (PÁLYÁZATOK)

Az EC a szigorú pénzügyi tervezés szellemében költségvetésében a szaktanárok javadalmazására, az oktatási- és kutatási tevékenységek finanszírozására nem tervezett költségvetési forrást. (Kivételt képez a három nyelvtanári / szakvezetői, illetve könyvtárosi státusz.) Fenti tevékenységek fedezetét pályázati forrásokból igyekszünk biztosítani. A kutatási tevékenység érdekében stratégiai célunk, hogy a lehető legtöbb pályázaton induljunk.

2014-ben részint lezártunk, részint továbbvittünk, részint pedig megkezdünk és megvalósítottunk elnyert pályázatokat. Megvalósítottuk „A kollégium kutatóműhelyeinek könyvkiadása” (57178-1/2013/FOFEJL); „szakkollégista utánpótlás-nevelés és tehetségtábor” (57180-1/2013/FOFEJL); „Eötvös József Tanulmányi Verseny” (57185-1/2013/FOFEJL) című pályázatokat (4.8 millió Ft összértékben); (1-3); „A szakkollégiumi öntevékeny szakmai- és közösségi munka folyamatossága, színvonalának emelése” (NTP-SZKOLL-13-0030) című ún. szakkollégiumi pályázatot (4); „Első Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia” (NTP-KTF-M-13-004) meghívásos pályázatot (5); a természettudományos műhelyek önálló szervezésében, magántőke (MOL, Richter Gedeon Rt.) bevonásával a III. Természettudományos táborra vonatkozó pályázatokat (6); az állandó collegiumtörténeti kiállítás megvalósítására az Eötvös Collegiumért Alapítványon keresztül elnyert XI. Ker. Újbuda önkormányzati pályázati támogatást KÖSZ III-12-01363 és KÖSZ III-12-ÖO933 (1.8 millió Ft összértékben) (7-8); a „Kutatók éjszakája 2014.” belső egyetemi pályázatot (9). Továbbvittük és működtettük az OTKA NN 104456 „Klasszikus ókor, Bizánc és humanizmus. Kritikai forráskiadás magyarázatokkal” című pályázatot (10); az OTKA PD 104876 (Mészáros Tamás posztdoktori kutatása) jelzetű pályázatot és az ahhoz kapcsolódó Bolyai János kutatási ösztöndíj pályázatot (11); az OTKA PD 108622 (Egedi-Kovács Emese posztdoktori kutatása) jelzetű pályázatot (12). Fentieken kívül a korábbi évekhez hasonlóan a szokásos menetrend szerint lebonyolítottuk az ismétlődő támogatáson alapuló pályázatokat: Beloit College és MFIA (13).

(1–3) „A kollégium kutatóműhelyeinek könyvkiadása” (57178-1/2013/FOFEJL); „szakkollégista utánpótlás-nevelés és tehetségátvitel” (57180-1/2013/FOFEJL); „Eötvös József Tanulmányi Verseny” (57185-1/2013/FOFEJL) című pályázatok (4.8 millió Ft összértékben)

Szakmai beszámoló „A kollégium kutatóműhelyeinek könyvkiadása” (57178-1/2013/FOFEJL) című pályázat lebonyolításáról

Az ELTE Eötvös József Collegium szakkollégiumi tehetséggondozó tevékenységének legmeghatározóbb területe olyan szakmai kiadványok elkészítése és megjelentetése, amelyek a közös – tutoriális keretek között végzett – műhelymunkára, a collegisták aktív kutatásaira, személyes részvételére épül. Ebben a szellemben a Collegium 2009 – 2014. június 30. között összesen 49 tudományos kiadványt jelentetett meg (13 030 oldalon).

Miniszter úr és az EMMI 3 millió Ft pályázati támogatása a Collegium szakmai munkáját éltető és annak világos kereteket biztosító kutatóműhelyi könyvkiadás folytatását tette lehetővé. Pályázatunkban összesen 10 kötet megjelentetését vállaltuk (pénzügyi szempontból is szabatosan lehatárolható formában: a kötetek költsége egyenként 300 000 Ft, amelynek egyharmada a tördelési javadalmazást, kétharmada a nyomdaköltséget biztosítja).

Az alábbiakban a pályázatban foglalt egyes tételek, tervek idézése után a megvalósult kötetek adatait közöljük. Valamennyi kötetünk, így a monografikus kiadványok megvalósításában is számos szakkollégista vett részt önálló feladatkörök teljesítésével.

Összességében a tervekhez képest egyetlen tartalmi változás történt, amelynek lehetőségét már a szerződött pályázatban is jeleztük. Szepessy Tibor Tanár úr ugyanis – a collegisták támogatásának és intenzív háttérmunkájának köszönhetően – a két vagylagosan tervezett kötet közül mindkettőt el tudta készíteni, ezért e kötetek megjelentetése érdekében a Horváth László tervezte *Ógörög nyelvtani gyakorlatok* egyelőre nyomdakész kéziratban maradt (300 oldal). Így adódik össze a pályázati tervek meghaladó, összesen 12 (11+1 kiegészítő) kötet. A kiadványokat (az olasz szerzői, írói jogok miatt egy kivétellel) a Collegium honlapján is elérhetővé, letölthetővé tettük.

Idézet a pályázatból:

„Az ELTE Eötvös Collegium kutatóműhelyeinek könyvkiadása a szakkollégiumi tutoriális képzés lényegét jelentő önálló, műhelyenkénti kutatások végeredménye. A Collegiumban az oktatási-kutatási egységek ebben a szellemben végzik munkájukat, és hoznak létre az oktatók és hallgatók közös színvonalas, egyedi kiadványokat. A támogatásból 2014 tavaszán összesen tíz kötet elkészítését tervezzük:

„Történész Műhely: Garai Imre: *A Báró Eötvös József Collegium története 1895–1950 között*. A kötet az Eötvös Collegium történetét mutatja be alapításától egészen a kiépülő pártállami diktatúrában történt megszüntetéséig.”

1) Garai Imre: *A tanári elitképzés műhelye. A Báró Eötvös Collegium története (1895–1950)* (Budapest, 2014) 500 oldal – ISBN 978-615-5371-20-2.

„Természettudós műhelyek: Radnai Gyula (szerk.): *Dögészek a Filoszterben*. Mintegy 250 természettudós életpályájának rövid bemutatása. Hiánypótló jelentőségű lehetne, hasonló munka nem készült eddig.”

2) Radnai Gyula: *Matematikusok és fizikusok az Eötvös Collegiumban (1895–1950)* (Budapest, 2014) 344 oldal – ISBN 978-615-5371-24-0.

+ kiegészítés önálló kötetben: *Dögészek a Filoszterben* (szerk.) Benyó Krisztián és Horváth László (Budapest, 2014) 88 oldal – ISBN 978-615-5371-26-4.

„Angol–Amerikai Műhely: Fejérvári Boldizsár (szerk.): *Válogatott angol szemelvények és fordításuk elméleti háttere*. A gyakorlati és elméleti elemeket ötvöző szemináriumok legsikerültebb fordításainak bilingvis kiadása.”

3) *Rasszelasz. Angol prózairodalmi olvasókönyv* (szerk.) Fejérvári Boldizsár (Budapest, 2014) 308 oldal – ISBN 978-615-5371-29-5.

„Bollók János Klasszika-filológia Műhely: Maywald József (szerk.: Mayer Gyula): *Görög nyelvtan* és Horváth László: *Leíró nyelvtani gyakorlókönyv*. A nyelvtankönyv újraserkesztése és a gyakorlatok rendezése a műhelytagság, a klasszika-filológus collegisták közreműködésével történik. Szepessy Tibor (szerk.): *Latin költők antológiája* vagy *Achilleus Tatios* regényének kiadása. A vagylagos megfogalmazást az indokolja, hogy a kötet elkészülte a szerkesztő, szerző munkatervének megvalósíthatóságától függ. Mindkét lehetőség esetében a munkában tevékeny részt vállalnak a műhelytagok.”

4) Maywald–Vayer–Mészáros, *Görög nyelvtan* (szerk.) Mayer Gyula (Budapest, 2014) 336 oldal – ISBN 978-615-5371-31-8.

5) *Római költők antológiája* (szerk.) Szepessy Tibor (Budapest, 2014) 574 oldal – ISBN 978-615-5371-25-7.

6) *Achilleus Tatios, Leukippé és Kleitophón története* (szerk.) Szepessy Tibor (Budapest, 2014) 152 oldal – ISBN 978-615-5371-27-1.

„Informatikai műhely: Csörneyi Zoltán (szerk.): *Kutatások az Eötvös Collegium Informatika műhelyében. Tízéves az Informatikai Műhely.* Mesterséges intelligencia, numerikus analízis, funkcionális programozási nyelvek, imperatív programozási nyelvek, grafika. Várható tanulmányok szerzői: dr. Csörneyi Zoltán, Lócsi Levente, Sztupák Sz. Zsolt, Cséri Tamás, Manninger Mátyas stb.”

7) *Tízéves az ELTE Eötvös Collegium Informatika Műhelye* (szerk.) Csörneyi Zoltán (Budapest, 2014) 416 oldal – ISBN 978-615-5371-30-1.

„Magyar Műhely: Laczkó Krisztina (szerk.): *Elmélet és módszer.* A ma Magyarországon zajló nyelvészeti kutatások tudományos elméleti háttérét és az ezekhez kapcsolódó kutatómódszertani kereteket ismertető kötet a hallgatók kutatómunkájának bevonásával jelenik meg.”

8) *Elmélet és módszer* (szerk.) Laczkó Krisztina (Budapest, 2014) 440 oldal – ISBN 978-615-5371-21-9.

„Győri Róbert (szerk.): *Földrajz- és földtudomány az Eötvös Collegiumban.* Konferenciakötet. A konferencia előadói és a tanulmányok szerzői a műhely egykori kollégista tanárai (Czifrusz Márton, Győri Róbert, Gyuris Ferenc) és jelenlegi graduális és posztgraduális hallgatói (Gyimesi Zoltán, Tolnai Gábor) közül kerülnek ki.”

9) *Földrajz- és földtudomány az Eötvös Collegiumban* (szerk.) Győri Róbert (Budapest, 2014) 220 oldal – ISBN 978-615-5371-22-6.

„Olasz Műhely: Ludmann Ágnes (szerk.): *Merítés a kortárs emíliai irodalomból.* A kötet a műfordítás kurzusokon részt vevő collegista műhelytagok fordításain keresztül az emíliai irodalom képviselőinek írásművészetébe ad betekintést.”

10) *Allegri disperati. Antologia di scrittori dell'Emilia. Vidám vigasztalanok. Emíliai írók antológiája* (szerk.) Ludmann Ágnes (Budapest, 2014) 208 oldal – ISBN 978-615-5371-23-3.

„Társadalomtudományi Műhely: Bozsonyi Károly (szerk.): *Társadalomtudományi tanulmányok.* A műhely kutatási profiljához igazodva két, korábban az Eötvös Collegiumban a műhelytől rendezett konferencia (*Racionalitás a társadalmi cselekvésben és Egyén és közösségek*) anyaga.”

11) *Műhelytitkok. Tanulmányok a politikai filozófia, a politika és a szociológia tudományterületeiről* (szerk.) Ditzendy Orsolya (Budapest, 2014) 166 oldal – ISBN 978-615-5371-28-8.

■ ■ ■

Szakmai beszámoló a „szakkollégista utánpótlás-nevelés és tehetség tábor” (57180-1/2013/FOFEJL) című pályázat lebonyolításáról

A Tehetség tábor az ELTE Eötvös József Collegium immár hagyományosan – évente megrendezett – három utánpótlás-nevelő rendezvényének egyike. Az 1,3 millió Ft pályázati támogatást maradéktalanul a szerződött tartalomnak megfelelően használtuk fel.

Az alábbiakban a rendezvény rövid tartalmi áttekintését követően a lebonyolított programról számolunk be.

Az ELTE Eötvös József Collegium Miniszter úr és az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával 1,3 millió Ft-ot nyert a Tehetség tábor II. megrendezésére. A program felelős lebonyolítója és a pályázat témavezetője Horváth László, az ELTE Eötvös Collegium igazgatója volt. A szakmai programok megvalósításában a Collegium műhelyei (műhelyvezetők, vezetőtanárok és műhelytitkárok), a szabadidős programok lebonyolításában az Eötvös Collegium Diákbizottsága és a műhelyek felsőbb éves tagjai működtek közre.

Az Eötvös Collegium az összetett szakmai és szabadidős program keretében olyan középiskolás diákokat hívott meg egyhetes „táborozásra”, akik a 2013. évi OKTV és egyéb szakirányú versenyeken kiemelkedő helyezést nyertek el, illetve akiket a szakok szerint szerveződő tanári egyesületek és tanár kollégák ajánlottak, és a 2013/2014. tanévben a 12. évfolyamon tanulnak. A rendezvény célja az volt, hogy a tehetségüket már bizonyított diákokat a tudomány számára szórakoztató programok szervezésével is megnyerjük, és – az augusztusi felvételik, a híres collegiumi „fejkopogtatás” előkészítésekképpen – biztosítsuk az ELTE és az Eötvös Collegium tagsága számára a színvonalas utánpótlást.

Az Eötvös Collegium műhelyeinek megfelelő 14 szakterület szerint (angol nyelv, biológia, fizika, földrajz, francia nyelv, informatika, kémia, latin nyelv, magyar nyelv és irodalom, matematika, német nyelv, olasz nyelv, spanyol nyelv, történelem) közel 50 középiskolás diák táboroztatása valósult meg 2014. január 20. és 24. (hétfő–péntek) között. A tábor első programjának kezdete: 2014. január 20. (hétfő) 10.00 óra volt. A délelőtti foglalkozások helyszíne az ELTE Eötvös József Collegium (Ménesi út 11–13.) szemináriumi szobái voltak. A diákok iskoláinak igazgatói a tehetséggondozás célját támogatva a résztvevőket egy hétre felmentették iskolai kötelezettségeik alól. A pályázati támogatás a reggelik és a meleg ebédek, valamint a szabadidős programok költségeit fedezte.

A „tehetségtábor” fent leírt célját érdemes további két szemponttal árnyalni. A bölcsész területeken egyértelmű, hogy a színvonalas középiskolai képzésből is megdőbbenően kevés diák jelentkezik az ELTE BTK szakjaira. (Példaképpen: a tíz két tannyelvű francia–magyar gimnáziumból az augusztusi felvételen átlagban legfeljebb 3 diákkal találkozunk, ezek között is csak elvétve van olyan, aki nem nyelvtanulási, hanem tanári / kutatói célokkal érkezik az egyetemre.) Mindez nem az egyetemi szakok hibája vagy mulasztása (bár a mozgósításra csak elvétve látunk példát), hanem a társadalmi környezet adottsága. A legjobb diákok nem kezdenek olyan klasszikus filológiai tanulmányokba, amelyek kétes megélhetéssel kecsegtetnek. A jelenség – eltérő mértékben – valamennyi bölcsész szakunkon tapasztalható. Az általános és rohamos romlás a „tehetségtáborhoz” hasonló rendezvényekkel kell ellensúlyozni. Meg kell próbálnunk kedvet teremteni, a tehetséges diákokat ide kell csalogatni. (Mindezt azzal a felelős gondolattal, hogy a majdani collegisták pályáját végigkísérve a későbbi elhelyezkedésben is segítünk. Jó példa erre a klasszika-filológia: az utóbbi 15 évben valamennyi, a pályán maradni szándékozó collegistának állás-, illetve kutatóhelyet tudtunk biztosítani.)

A diákok meghívását a következőképpen készítette elő, illetve bonyolította le a Collegium. Az igazgató felkérte a Collegium növendéki hálójához tartozó közel 500 egykori collegistát, a Collegium tanárait és a teljes diákságát, hogy tegyenek javaslatokat, országosan hol, melyik középiskolában, a tanárkollégák közül kihez, illetve konkrétan melyik diákhoz érdemes fordulni. Ezt követően az Oktatási Hivatal honlapján hozzáférhető versenyeredmények (a versenyző, a felkészítő tanár és a középiskola neve) adatait is felhasználva szakonként összeállítottuk a felkészítő tanárok névsorát. Munkatársunk, Kádár Gyöngyvér személyesen mondta el a felkészítő tanárnak terveinket, majd összegyűjtötte azon tanárok e-mail címét, akiknek volt javaslata diákra. Csaknem 110 címre küldtük ki az igazgatói felhívást és így megindult a diákok jelentkezése. A 44 „támogatott” résztvevő mellett „önköltséges” csoportot is szerveztünk. Utóbbihoz azok az érdeklődő budapesti diákok tartoztak, akik határidőn túl jelentkeztek, és akiknek az étkeztetésére nem volt már pályázati támogatás. A középiskolák igazgatóitól hivatalos levélben kértünk engedélyt, hogy a résztvevőket mentsék fel a tábor időtartama alatt a tanulmányi kötelezettségek alól. 14 helyszínen és szakon (szakpáron) tartottunk szemináriumi foglalkozásokat. Ezúton is köszönjük mind az előadók, mind a Collegium tanárainak és felsőbb éves tagjainak áldozatos és önzetlen munkáját. Köszönjük a Diákbizottság aktív közreműködését és a Collegium dolgozóinak munkáját is. A diákok – a számos szóbeli és írásbeli visszajelzés alapján – kifejezetten jól érezték magukat.

Az alábbi programot bonyolítottuk le:

Tehetségtábor II. – ELTE Eötvös József Collegium
2014. január 20–25.



2014. január 20. (hétfő)

8.00–9.50 Érkezés, regisztráció, a szállás elfoglalása

9.50–10.00 Ünnepestélyes tábornyitó, igazgatói köszöntő (II. emeleti „Társalgó” 219-es terem)

10.00–10.45 *Tanulni és kutatni az ország első egyetemén, az ELTE-n:* Borsodi Csaba, az ELTE oktatási rektorhelyettese

10.45–11.30 *Tanulni és kutatni az ország első karán, az ELTE BTK-n:* Dezső Tamás, az ELTE Bölcsészettudományi Kar dékánja

11.30–13.30 Szemináriumi foglalkozások szakonként meghívott előadókkal – az Eötvös Collegium műhelyei szerint szervezve (3-4 fős diákcsoportoknak, lásd alább, szakonként, szakpáronként bontva)

13.40–14.30 Ebéd a SoReCa éttermében (Ménési út 5.)

15.30 órától „Ménési úti örömök”: fürdőzés a Gellért fürdőben

*

2013. január 21. (kedd)

7.00–8.00 Reggeli (Ménési út 5.)

8.00–9.30 *Régi és mai collegisták, oktatás, kutatás és diákélet az Eötvös Collegiumban:* Horváth László, az Eötvös Collegium igazgatója és Róth Judit, a Diákbizottság elnöke

10.00–13.00 Szemináriumi foglalkozások szakonként meghívott előadókkal – az Eötvös Collegium műhelyei szerint szervezve (3-4 fős diákcsoportoknak, lásd alább, szakonként, szakpáronként bontva)

13.00–14.00 Ebéd a SoReCa éttermében (Ménési út 5.)

15.00 órától „Ménési úti örömök”: a Szent Korona és az Országház megtekintése

2014. január 22. (szerda)

7.00–8.00 Reggeli (Ménési út 5.)

8.00–9.30 *Régi és mai collegisták, oktatás, kutatás és diákélet az Eötvös Collegiumban*: Ritoók Zsigmond akadémikus

10.00–13.00 Szemináriumi foglalkozások szakonként meghívott előadókkal – az Eötvös Collegium műhelyei szerint szervezve (3-4 fős diákcsoportoknak, lásd alább, szakonként, szakpáronként bontva)

13.00–14.00 Ebéd a SoReCa éttermében (Ménési út 5.)

15.00 órától „Ménési úti örömök”: játékos vetélkedők a Collegium Társalgójában, majd táncház élő muzsikával a nagyklubban

*

2014. január 23. (csütörtök)

7.00–8.00 Reggeli (Ménési út 5.)

8.00–9.45 *Tanárnak lenni* – az EC Cathedra Magistrorum előadásai: Feld-Knapp Ilona, Iványi Rudolf, Jakus Enikő, Perge Gabriella

10.00–10.45 *Régi és mai collegisták, oktatás, kutatás és diákélet az Eötvös Collegiumban*: Keszthelyi Lajos akadémikus

11.00–13.00 Szemináriumi foglalkozások szakonként meghívott előadókkal – az Eötvös Collegium műhelyei szerint szervezve (3-4 fős diákcsoportoknak, lásd alább, szakonként, szakpáronként bontva)

13.00–14.00 Ebéd a SoReCa éttermében (Ménési út 5.)

19.00 órától „Ménési úti örömök”: Puccini: Turandot (Erkel Színház)

*

2014. január 24. (péntek)

7.00–8.00 Reggeli (Ménési út 5.)

8.00–8.45 *Tanárnak lenni* – az EC Cathedra Magistrorum gyakorlata: Perge Gabriella

9.00–9.50 „Az innovatív ELTE”, a találmányok ösztönzése: Antoni Györgyi, az ELTE PIK igazgatója

10.00–10.45 *Régi és mai collegisták, oktatás, kutatás és diákélet az Eötvös Collegiumban*: Kiss Jenő akadémikus

11.00–12.15 Egy collegiumi oktatási-kutatói központ eredményei (*Antiquitas, Byzantium, Renascentia*): kötetbemutatók

12.15–13.00 Szemináriumi foglalkozások szakonként meghívott előadókkal – az Eötvös Collegium műhelyei szerint szervezve (3-4 fős diákcsoportoknak, lásd alább, szakonként, szakpáronként bontva)

13.30–14.30 Ebéd a SoReCa éttermében (Ménési út 5.)

17.00-tól „Ménési úti örömök”: korcsolyázás a városligeti műjégpályán

20.00 órától „Ménesi úti örömök”: bográcsgulyás, közben: 21.00-kor táborzárás (018-as terem)

*

2014. január 25 (szombat)

7.00–8.00 Reggeli (Ménesi út 5.), hazautazás

* * *

A szakonként / EC-műhelyenként szervezett szakmai programok részletes programja:

1) Angol (helyszín: EC 015-ös terem)

Hétfő: Angol nyelvi foglalkozás (Sántháné Gedeon Mária)

Kedd: Zene és gondolat az angol költészetben (Fejérvári Boldizsár)

Szerda: Könnyű-e az angol? Angol nyelvészeti érdekességek, specialitások (Kucsera Márton)

Csütörtök: 20. századi angol nyelvű próza (Gyuris Kata)

Péntek: A versfordítás lehetetlensége: újkori angol példák (Fejérvári Boldizsár) – rövidített szeminárium (45 perc)

2) Biológia és kémia (helyszín: EC Társalgó – 219)

Hétfő: Miért nehéz a természetvédelem? A gazdasági ellenérdekeken kívül... (Hahn István)

Kedd: Műhelytagok beszámolója az ELTE-n folyó kutatásokról, lehetőségekről

Szerda: Barangolás az anatómia világában (Kis Viktor)

Csütörtök: Legkisebbektől a legnagyobbakig, avagy „Minifehérjéktől az óriás fehérje-komplexekig” (Rovó Petra)

Péntek: Napjaink szerves kémiai kutatásai az ELTE-n és a nagyvilágban (Novák Zoltán)

3) Földrajz (helyszín: EC 018-as terem)

Hétfő: Gazdaságföldrajz és a globális értékláncok (Czirfusz Márton)

Kedd: Az európai gyarmatosítás és a modern tudomány tudásföldrajza (Gyimesi Zoltán)

Szerda: Utazás a Föld középpontjába (Kovács István János)

Csütörtök: Földrajztudomány és politika – a tudomány társadalmi beágyazottsága (Győri Róbert)

Péntek: Mindennapjaink a környezeti stabilizotópok tükrében (Bottyán Emese)

4) Francia (helyszín: EC 24-es terem)

Hétfő: Francia szakosként az egyetemen; Franciaország a költők szemével (Kalmár Anikó)

Kedd: Fordítás franciáról magyarra, részletek Marcel Aymé novelláiból (Szabics Imre)
Szerda: Bibliorallye – játékos könyvtárlátogatás a Francia Intézetben (Vargyas Brigitta)
Csütörtök: Regionális nyelvek és nyelvjárások Franciaországban (Pierre Belenfant)
Péntek: 2013 legfontosabb franciaországi eseményei (Vargyas Brigitta)

5) Informatika (helyszín: EC 19-es Borzsák-terem)
Hétfő: Alkalmazások fejlesztése Windows 8 platformon (Giachetta Roberto)
Kedd: Assembly programozás (Kitlei Róbert)
Szerda: A lambda-kalkulus (Csörnyei Zoltán)
Csütörtök: Komplex függvények színes ábrázolása (Lócsi Levente)
Péntek: Funkcionális programnyelvek (Tóth Melinda)

6) Klasszika-filológia (helyszín: EC 20/A terem)
Mészáros Tamás műhelyvezető, Juhász Erika bizantinológus és a műhely tagjai
Hétfő: Klasszika-filológia az Eötvös Collegiumban
Kedd: Bevezetés az ókortudományba
Szerda: Bizánc
Csütörtök: Kutató- és szakmai munka a Bollók János műhelyben
Péntek: *Antiquitas – Byzantium – Renascentia*: könyvbemutató

7) Magyar nyelv és irodalom (helyszín: EC 011-es terem)
Hétfő: Új közelítések a nyelvhez (Laczkó Krisztina, Tátrai Szilárd)
Kedd: Műelemző szeminárium (Bucsics Katalin)
Szerda: Látogatás a Balassi Intézetben (Fazekas Boglárka)
Csütörtök: Műhelymunka, XX. századi irodalom (Melhardt Gergő, Róth Judit, Szemes Botond)
Péntek: Könyvtárlátogatás (Kovács Györgyi)

8) Matematika-fizika (helyszín: EC 013-es terem)
Hétfő: Feladatmegoldó szeminárium
Kedd: Dinamikai rendszerek (Burcsi Péter) / Részecskefizikai szimulációk
Szerda: Számrendszerek és általánosításai (Burcsi Péter)
Csütörtök: Térelemleletek
Péntek: Feladatmegoldás (Burcsi Péter)

9) Német (helyszín: EC 012-es terem)
Hétfő: Die Groteske in der (deutschsprachigen) Literatur (B. Szabó Károly)
Kedd: Wozu die (germanistische) Sprachwissenschaft? (Sára Balázs)
Szerda: Wozu die (deutsche) Sprachgeschichtsforschung? (Sára Balázs)
Csütörtök: Kostprobe aus dem Texteditionsprojekt *Opusculum tripartitum* (Varga Zoltán, Muka Viktória)
Péntek: Germanistischer Studententag

10) Olasz (helyszín: EC 022-es terem)

Hétfő: Bevezetés Olaszország kultúrföldrajzába (Ludmann Ágnes)

Kedd: Az olasz dal 120 éve (Ludmann Ágnes)

Szerda: Olasz kortárs irodalom (Ludmann Ágnes)

Csütörtök: Olasz filmművészeti áttekintés (Michele Sità)

Péntek: Az olasz nyelv és a dialektusok (Ludmann Ágnes)

11) Spanyol (helyszín: EC 017-es terem)

Hétfő: Spanyolország és Latin-Amerika kultúrföldrajza (Klempáné Faix Dóra)

Kedd: Spanyol szaknyelv a 21. században (Gaál Zoltán)

Szerda: Spanyolország és Latin-Amerika művelődéstörténete (Klempáné Faix Dóra)

Csütörtök: Spanyol szaknyelv a 21. században (Gaál Zoltán)

Péntek: Spanyol irodalom és kultúra (Klempáné Faix Dóra)

12) Történelem (helyszín: EC 23-as terem)

Hétfő: Miből lesz a történelem? A történeti rekonstrukció és forrásai (Körmendi Tamás)

Kedd: Az ELTE BTK Történeti Intézete és Szekfű Gyula Könyvtára (az egyetem campusán) (Ternováczy Bálint)

Szerda: A történeti segédtudományok szerepe a történetírásban (Körmendi Tamás)

Csütörtök: Keresztény felekezetek egymással való kapcsolata a 16. század közepétől a 20. század első feléig (Szász Lajos)

Péntek: A kulturális örökség és kulturális emlékezet (Erdősi Péter)

Tudóstanár utánpótlás az Eötvös Collegiumban

Az ELTE Eötvös József Collegium összetett szakmai és szabadidős program keretében olyan középiskolás diákokat hívott meg immár második alkalommal egyhetes „táborozásra”, akik az OKTV és az egyéb szakirányú versenyeken kiemelkedő helyezést értek el, illetve akiket a szakok szerint szerveződő tanári egyesületek és tanár kollégák ajánlottak, és a 2013/2014. tanévben az ELTE-re felvételiznek. A rendezvény célja az volt, hogy a tehetségüket már bizonyított diákokat a tudomány számára szórakoztató programok szervezésével is megnyerjék, és – az augusztusi felvételik, a híres collegiumi „fejkopogtatás” előkészítésekként – biztosítsák az ELTE és az Eötvös Collegium tagsága számára a színvonalas utánpótlást.

Az Eötvös Collegium műhelyeinek megfelelő 17 szakterület szerint (angol, biológia, fizika, földrajz, francia, informatika, kémia, latin, magyar nyelv- és irodalom, matematika, német, olasz, spanyol, történelem stb.)



Eötvös collegisták 1922-ben

közül 50 középiskolás diák táboroztatása valósult meg 2013. január 20–25. (hétfő–szombat) között. A délelőtti foglalkozások helyszínei az ELTE Eötvös József Collegium szemináriumi szobái voltak. A diákok iskoláinak igazgatói a tehetséggondozás célját támogatva a résztvevőket egy hétre felmentették iskolai kötelezettségeik alól. A pályázati támogatás a felszáz diák teljes étkeztetését a szabadidős programok költségeit fedezte.

A diákok választott szakjaik szerint mindennap két-három órás szemináriumi foglalkozásokon vettek részt, amelyeket a Collegium szakvezetői, önkéntes oktatói és felsőbb éves diákok

tartottak. A kiscsoportos, már-már tutori jellegű foglalkozásokat nagyelődások és szabadidős programok keretezték. A nagyelődások is részben tematikus egységek szerint szerveződtek. Izelítőül: *Régi és mai collegisták, oktatás, kutatás és diákélet az Eötvös Collegiumban*: Ritoók Zsigmond, Keszthelyi Lajos, Kiss Jenő akadémikusok, Horváth László igazgató és Róth Judit diákelnök. Tartalmas tájékoztatást tartott Borsodi Csaba oktatási rektorhelyettes és Dezső Tamás dékán (*Tanulni és kutatni az ország első egyetemén és karán*) valamint Antoni Györgyi az ELTE Pályázati és Innovációs Központ igazgatója is („Az innovatív ELTE”, a *találmányok ösztönzése*). Kuriózum a Collegiumban Feld-Knapp Ilona vezetésével működő „tanárakadémia”, a *Cathedra Magistrorum* előadássokra is (*Tanárnak lenni*), amely nemcsak a tudósi, hanem a tudatos tanári tevékenység rejtelmeibe is bevette a hallgatókat. A kutató magát képző eötvösi tudóstanár-minta szép bizonyosságát jelentette az a január 24-i kötetbemutató-csokor, ahol a Collegiumban működő *Antiquitas – Byzantium – Renascentia* kutatócsoport 5 új kiadványával lelkesítették a középiskolás diákokat, a leendő Eötvös-collegistákat. Az elmélyült munkát kívánó szakszemináriumok és a sokrétű előadások fázadalmait olyan színes, szabadidős programok („Ménisi úti örömök”) enyhítették, mint a „Colifoglaló”, játékos vetélkedő felsőbb éves diákokkal.

A tehetségtáborral – amelynek a megvalósítását az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatta – a Collegium a középiskolai tanárok és igazgatók bevonásával évről évre buzdítani kívánja az érettségi előtt álló diákokat a – collegiumi szóhasználatlál élve – „dögész” és „filosz” tudományos kutatások és a tanári pálya vállalására. A Collegium abból a meggyőződésből cselekszik, hogy a tehetséges fiatalok száma nem csökken, ám egyre nehezebb megnyerni őket a piac csábításával szemben a tudománynak és a tanári hivatásnak.

G.Á.

Golyák 2013-ban



* * *

Szakmai beszámoló az „Eötvös József Tanulmányi Verseny” (57185-1/2013/FOFEJL) című pályázat lebonyolításáról

Az Eötvös József Tanulmányi Verseny az ELTE Eötvös József Collegium immár hagyományosan – évente megrendezett – három utánpótlás-nevelő rendezvényének egyike. A középiskolásoknak kiírt, többfordulós versenyt a Collegium szakmai területeihez illeszkedő témakörökben a Diákbizottság bonyolítja le október–december között. A pályázati támogatásból a szerződött tartalomnak megfelelően a versenyeken kiválóan teljesítő diákoknak jutalomkönyveket vásárolhattunk 500 000 Ft értékben.

A Diákbizottság felelős szervezőjének, Szabó Mátyásnak összegzése:

„*Előzmények:* 2013-ban immár harmadik alkalommal rendeztük meg az Eötvös József Tanulmányi Versenyt az ELTE interdiszciplináris szakkollégiumában, az Eötvös József Collegiumban. A collegisták 2011-ben elindított kezdeményezésének folytatása először hárult a Collegium Diákbizottságára, amely több szempontból is észszerűnek tűnt. A kilenctagú bizottságban mindenkinek megvan a kialakult szerepe, így a szervezéstől a pályázáson keresztül a promócióig és a szakmaiság felügyeletéig rutinosan tudják a tagok egymás között felosztani a munkát, így biztosítják a verseny gördülékeny lebonyolítását.

Szakmai szempontból közvetlen feladatunk a műhelytitkárok és az EJTV-műhelybizottságok közötti kommunikáció működtetése, mind a Collegiumon belül, mind kívül. Az, hogy a DB közvetlenül nem érintett a szekciók szakmai színvonalának biztosításában, azzal a pozitív hozadékkal is jár, hogy semmilyen szempontból nem volt elfogult a versenyzők iránt, és hitelesen tudta megőrizni a jelentkezők anonimitását az első forduló során.

A verseny szabályrendszerét a műhelytitkári fórum aktualizálta 2013 tavaszán, amikor a korábbi, műhelyenként eltérő számú fordulót egységesen kettőre csökkentették, és kialakították a verseny szervezésért felelős műhelybizottságokat is. Ezen bizottságokat egységesen a műhelytitkárok vezették, az ő feladatuk volt, hogy a megoldandó feladatok a középiskolások számára kihívást és élményt jelentsenek, ugyanakkor a verseny szakmai színvonalán se essen csorba.

A fórum, felismerve, hogy a magyar oktatásban mennyire különbözik a középiskolás érettségi és az egyetemi oktatás elvárásrendszere, és olykor mekkora színvonalkülönbség tapasztalható köztük, olyan versenykonceptiót támogatott, amely kifejezetten az egyetem felé orientálja a résztvevőket. Ezzel egy, ha országos viszonylatban nem is egyedülálló, de mindenképpen különleges verseny kialakítása mellett kötelezte el magát.

A verseny: a szervezés kezdetén nehézséget jelentett, hogy a Diákbizottság őszi tagsága közel sem volt azonos az előző évi, a versenykiírást is megalkotó szervezettel – a collegisták természetes fluktuációjának köszönhetően egyedül az elnök, Róth Judit személye

maradt változatlan, a többi poszt mindegyikén tagcsere következett be. A DB-választásra hagyományosan össze kerül sor, így az új tagok kiválasztásával és beépítésével a szeptember jórészt el is telt.

Talán ennek is köszönhető, hogy viszonylag kevés jelentkezőt sikerült elérnünk a verseny hirdetésével. Hiába kapta meg mintegy 200 középiskola a verseny felhívását, 70 jelentkezőt sikerült regisztrálni. Ők is jellemzően azoknak a tanároknak a tanítványi köréből kerültek ki, akik már az előző években is sikerrel versenyeztették diákjaikat, így szívügyük volt megismertetni velük a versenyt. A jövőben mindenképp fejlődni kell ezen a téren, és nagyobb mértékben kell támaszkodni erre a tanári körre, amely a verseny sikerét és továbbélését biztosíthatja.

2014-ben 14 szekciót hirdettünk meg: *Irodalom, Nyelvészet, Latin, Német, Orientalisztika, Spanyol, Olasz, Angol, Francia, Filozófia, Társadalomtudomány, Biológia, Földrajz, Informatika*. Az első forduló a középiskolák bevonásával otthoni munkán alapuló esszé beadását vagy internetes feladatlap kitöltését jelentette. A beérkező jellegű pályamunkákat a Diákbizottság közvetítette a műhelybizottságok felé – a bírálókat beérkezése után pedig értesítette a döntőre behívottakat.

51 jelentkező kapott meghívót a döntőbe, amelynek – a hagyományoknak megfelelően – a Collegium adott otthont. Az egyes műhelyek által lebonyolított döntők immár a tudományterületek szaktekintélyei és a műhelytanárok vezetésével zajlottak. Öröm volt viszontlátni a bizottságokban egykori collegistákat, alumnusokat, akik tanársegédként, PhD-sként segítettek a versenyen. Az egész napos rendezvényen önkéntes collegisták segítségével saját erőnkől biztosítottuk a hideg büfét és az innivalót.

A szakmai meghallgatások lezárultával kölcsönös bemutatkozásra került sor, a műhelyek képviselői bemutatták szakmai és közösségi munkájukat, majd a versenyzők is egyenként beszámoltak terveikről. Az esemény fővédnöke Horváth László Igazgató úr volt, aki a DB képviselőjével együtt moderálta a beszélgetést. A Collegium Germanisztika, Spanyol, Társadalomtudományi és Angol–amerikai műhelyének részvételével lezajlott beszélgetés a műhelytitkárok egyöntetű visszajelzése szerint sikeres volt, és előrevetítheti egy gyümölcsöző jövőbeni együttműködés lehetőségét. A diákok közül többeket a januári Tehetségtáborban ismét vendégül láthattunk.

A nap záróeseménye az ünnepélyes díjkiosztás volt, amelyre előzetesen a Typotex Kiadó ajánlott fel könyvajándékokat a verseny szekcióinak megfelelő tudományágak témakörében. A mintegy 40 000 Ft értékű felajánlás mellett a DB további 30 000 Ft-tal támogatta az elismeréseket. Az „Eötvös József Tanulmányi Verseny” (57185-1/2013/FOFEJL) című pályázat keretében pedig 500 000 Ft-ot fordíthatunk könyvjutalmakra, amely igen értékes buzdítást jelent a következő évi versenyekre is. Emellett saját kiadványainkat és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat által korábban felajánlott Élet és Tudomány-lapszámaint is terjesztettük. Igazgató úr és Róth Judit diákbizottsági elnök szavai zárták a III. Eötvös József Tanulmányi Verseny döntőjét.”

Szöke Máté és Melhardt Gergő beszámolója az EJTV-ről az Anyanyelv-pedagógia (Szakfolyóirat magyar nyelven tanító pedagógusoknak) elektronikus felületen:

„Az Eötvös Collegium és az Eötvös József Tanulmányi Verseny
– Perspektíva és pedagógia

Tisztelt Szerkesztőség! Kedves Olvasók!

Magyarország első szakkollégiuma, az 1895-ben Eötvös Loránd által alapított Eötvös József Collegium szakmai életében a kezdetektől kiemelt szerepe van a tehetséggondozásnak. A Collegium hallgatói saját tudományos munkájuk és az aktív közösségépítő tevékenység mellett fontosnak tartják a középiskolásokkal, a leendő egyetemistákkal való kapcsolat-tartást is. E törekvés egyik legfontosabb eleme az évente megrendezett Eötvös József Tanulmányi Verseny. A versenyt 2011-ben indította útjára két egykori collegista, azóta a hallgatók az intézmény érdeklésviseleti szervével, a szakkollégiumi Választmánnyal karöltve járulnak hozzá a verseny évenkénti lebonyolításához. A 2014/2015-ös tanévben tehát már negyedszer szerveztük meg a színvonalas rendezvényt.

A verseny célja a középiskolai tananyag figyelembevételével az egyetemi tanulmányokra történő ráhangolás, az ottani kihívásokra való felkészítés. Ennek megfelelően a versenyt szakmai oldalról támogató műhelyeink igyekeznek a versenyzőket a későbbiek szempontjából hasznos ismeretanyagokkal és olvasmányokkal tarkított kihívás elé állítani. Minden évben többféle szekcióban hirdetünk versenyt, a szekciók beosztása pedig részint a középiskolai tantárgyi beosztás, részint az egyetemi szakok tükrében valósul meg. Így például az irodalom és a nyelvészet két külön szekciót alkot, annak ellenére, hogy a hagyományos bölcsészkar magyar szakos alapképzésben a két tudományterület egyszerre van jelen.

Az ország összes középiskolása számára nyitva áll a verseny, ám lényegét tekintve mégis eltér a hasonló jellegű megmérettetésektől. Nem tekintjük konkurensének sem az OKTV-t, sem az érettségi vizsgákat. Azt tartjuk kiemelten fontosnak, hogy a döntőbe jutott középiskolások betekinthesse az egyetemi és a collegiumi tudományos munkába és közösségbe, továbbá hogy egy hallgatók alkotta, felkészült szakmai csoport előtt adhassanak számot tudásukról. Nem előre megtanult anyag felmondását várjuk tőlük, hanem azt, hogy a középiskolájukban megszerzett tudást képesek legyenek más-kepp megközelíteni és feldolgozni. Vagyis azt szeretnénk, ha képesek volnának kritikusán viszonyulni a gimnáziumban megszerzett tudáshoz, és a hagyományos iskolai feladatokból és számonkérésekből kiközlentve gondolataikat kreatív módon, őszintén és intellektuális formában közölnék. Célunk továbbá az is, hogy a diákok megtapasztalhassák intézményünk légkörét, amelyet a XX. századi Magyarország tudományos életében maradandót alkotó egykori tagok öröksége mellett a jelenkor kihívásainak megfelelő, átlagon felüli szakmaiság is alakít és meghatároz.

A versenyfelhívást a lebonyolításban felelős hallgatói bizottság közvetítésével a collegisták alkotta szakmai műhelyek tagjai teszik közzé a szekcióknak megfelelően. A felhívásban többnyire színvonalas tudományos értekezést várunk a jelentkezőktől egy megadott témában, amely a tudományterületen való jártasságot, kreativitást, illetve lelkesedést kíván meg a versenyzőtől. A döntőt mindig a Collegium épületében rendezzük meg. Itt a szakmai programokat hallgatók vezetésével tartott beszélgetések színesítik, amelyeken elsősorban a középiskolások motivációja és jövőképe kerül előtérbe, eszmecsere folytatunk a tapasztalatainkról. Igyekszünk olyan kötetlen beszélgetést kezdeményezni, amely a tehetséges, végzős gimnazisták számára hasznos információkkal szolgálhat az egyetemi jelentkezéssel és a későbbi tanulmányaikkal kapcsolatban, és ez – a visszajelzések alapján – jelentős tetszést váltott ki a középiskolásokból. A verseny sajátossága többek között az itt közvetíteni kívánt közösségi élményben és az élményszerű versenyben érhető tetten.

Tapasztalataink alapján elsősorban a szaktanárok hívják fel diákjaik figyelmét a lehetőségre, és maguk az általunk már ismert tanárok tartanak (esetenként akár többéves) kapcsolatot is a szervezőkkel. A műhelyek a név nélkül továbbított dolgozatokat maguk bírálják el, a Tudományos Bizottság tagjai ennek megfelelően értesítik a döntőről a jelentkezőket. Budapestről elsősorban aktív filozófiatanárok irányításával küldtek dolgozatokat, a szolnoki Verseyhy Ferenc Gimnázium diákjai pedig az angol és az irodalom szekcióba is nagy számban jelentkeztek. Kiemelkedő teljesítményt nyújtottak a kisebb műhelyek által kiírt pályázatokra jelentkezők is: az orientalisztika és a latin nyelvi szekció vezetői meglepően színvonalas munkákkal és a legmesszebbmenőkig motivált fiatalokkal találkoztak. E sikerek mögött is jelentős tanári munka áll. Az ilyen iskolák oktatóiban felkeltett érdeklődést már csak azért is könyveljük el sikerként, mert a verseny végén kitöltött kérdőív alapján leginkább az ő diákjaik élték meg a versenyt egyfajta betekintésként a Collegium élő és élhető légkörébe. A nap végére pedig minden döntős értékes könyvekkel és (remélhetőleg) nagyon jó élményekkel gazdagodott.

Az EJTV tehát egyfajta perspektívatágításként szolgál, a Collegium utánpótlása tekintetében pedig kiemelkedő szerepet kap, hiszen döntőseink nagy részét minden évben viszontlátjuk a nyári felvételin is, és reméljük, később sokakat akár – az itt folyó tudós-tanár képzés lecsapódásaként – a katedrán is. Az idén harmadszor megrendezett tehetség tábor is összefonódik az EJTV-vel, hiszen az idei évtől a verseny díjazottjait is szívesen látjuk az ötnapos rendezvényen, amelynek legfőbb célja, hogy „belülről” mutassa meg a diákoknak az egyetemi és a szakkollégiumi munkát. Ilyenkor a bemutató órák, meghívott vendégek előadásai mellett az ELTE megismerése és budapesti városnézés, kulturális programok is színesítik a középiskolások itt töltött napjait.

Végül néhány hasznos tudnivalót szeretnénk megosztani Önökkel. A verseny meghirdetése mindig a tanév végén történik, ilyenkor a legtöbb magyarországi gimnáziumba eljuttatjuk a felhívást vagy a plakátot, és ugyanakkor az interneten is elérhetővé tesszük. Az első, írásbeli forduló beküldési határideje általában novemberre esik, de ez szekciónként változhat. A második fordulót, amelynek már a Collegium ad helyet, december első szombatján rendezzük meg. Minden collegiumi eseményről naprakész

információt találnak a honlapon: www.eotvos.elte.hu, illetve a Választmány oldalán: www.ejcvalasztmany.wordpress.com.

Reméljük, a következő években Önöket és tanítványaikat is vendégeink között tisztelethetjük!

Üdvözlettel és köszönettel,
Budapest, 2015. január 18.

Szöke Máté
a Választmány Tudományos
Bizottságának elnöke

Melhardt Gergő
a Választmány alelnöke

(4) „A szakkollégiumi öntevékeny szakmai és közösségi munka folyamatossága, színvonalának emelése” (NTP-SZKOLL-13-0030) című ún. szakkollégiumi pályázat

A szakkollégiumi öntevékeny szakmai és közösségi munka folyamatossága, színvonalának emelése című pályázat lebonyolítására az ELTE Eötvös József Collegium 1,8 millió Ft támogatást nyert.

A pályázatban megfogalmazott és szerződött terveket maradéktalanul megvalósítottuk. Az alábbiakban a pályázat összegző tervezetének idézése után az egyes pályázati elemek megvalósítását ismertetjük.

„A Diákbizottság szervezésében a XIV. Eötvös Konferencia lebonyolítása, a szakkollégiumi tevékenységhez kapcsolódó rendszeres kulturális (*ECloga*) és szakmai (*XII. Adsumus, III. orientalisztika és II. filozófus műhelykötet*), illetve időszakos (*III. szakkollégiumi évkönyv*) kiadványok szerkesztése és kiadása. A kiadványokat a Diákbizottság, a műhelyek szakmai közössége (tagok és tutorok), illetve a fentiek bevonásával a Collegium vezetése gondozza. A szakkollégiumi közösség kulturális kohéziójának támogatása, a szakkollégiumi élet kiállítás-részben történő bemutatása és a szakkollégiumi könyvtár Probáld-adomány részének szakkollégista gyakornokok bevonásával történő katalogizálása.”

A 2 millió Ft összértékű pályázat tartalmát az elnyert támogatásnak (1,8 millió Ft) megfelelően egy tartalmi elembe módosítottuk, amelyet a kiíró elfogadott és a szerződésben rögzített. Az *ECloga* diákkiadvány helyett a *GóJaláb* című tájékoztató kiadványt készítettük el és sokszorosítottuk.

I. A pályázat keretében összesen 6 kiadvány megjelentetését (nyomdai, illetve sokszorosított forma), előkészítését vállaltuk, amelyeknek adatait alább közöljük. (A pályázati támogatás az olvasó-szerkesztői [tördelői], a nyomda-, illetve sokszorosítási költségeket biztosította.)

1) *Világunk határai. (Az Eötvös Collegium Filozófia műhelyének tanulmányai) (szerk.) Faragó-Szabó István, Gyöngyösi Megyer, Takó Ferenc, Tóth Olivér István (Budapest, 2014) 376 oldal – ISBN 978-615-5371-17-2.*

2) *Közel, s Távol III. (Az Eötvös Collegium Orientalisztika műhelyének konferenciatanulmányai) (szerk.) Takó Ferenc (Budapest, 2014) 444 oldal – ISBN 978-615-5371-18-9.*

3) *Adsumus. Tanulmányok a XIV. Eötvös Konferencia előadásából (szerk.) Szabó Mátyás (Budapest, 2014) 168 oldal – ISBN 978-615-5371-19-6.*

4) *ECCE III. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő (szerk.) Horváth László és Kádár Gyöngyvér (Budapest, 2014) 520 oldal – ISSN 2064-0870.*

5) *XV. Eötvös Konferencia. Program- és absztraktfüzet. 2014. április 25–27. (szerk.) Szabó Mátyás (sokszorosított, fűzött kiadvány)*

6) *GóJaláb. Az Eötvös Collegium tájékoztató diákfüzete (szerk.) Róth Judit (sokszorosított, fűzött kiadvány)*

A pályázat keretében a XV. Eötvös Konferencia lebonyolítását is terveztük. Az alábbiakban a Diákbizottság, illetve a felelős szervező, Szabó Mátyás beszámolóját közöljük:



„2014. április 25–27. között került megrendezésre a XV. Eötvös Konferencia az Eötvös József Collegium Diákbizottságának szervezésében. Az eseménynek a hagyományoknak megfelelően az ELTE Eötvös József Collegium Ménesi úti épületének nagyklubja és termei adtak helyet. A konferencia 2011-ben és 2012-ben elnyerte az ELTE – az Év Tudományos Rendezvénye díjat, 2013-ban második helyet ért el. Az eddigi eredményeket felhasználva, ugyanakkor azokat tovább is gondolva sikerült a korábbi évekhez képest nagyobb számú előadót szerepeltetni, még szélesebb közönséget elérni, a megszokott szakmai színvonalat tartani, és meg is haladni.

A konferenciára a hagyományokhoz híven interdiszciplinárisan a bölcsész-, társadalom-, természettudományok és informatika területeiről, idén már a pedagógia tudományt is bevonva, összesen 22 szekcióba vártuk az önálló kutatásra épülő, tudományos igényű előadásokkal jelentkező hallgatókat. A konferencia célja a tehetséggondozás, valamint fórum biztosítása a kutatási eredményüket tudományos közegben bemutatni,

ismertetni kívánó hallgatók számára. Graduális képzésben résztvevő hallgatók jelentkezését vártuk, ezáltal teret engedve a tanulmányaik elején járó hallgatóknak a doktoranduszokkal szemben, így a konferencia még inkább tehetségkutató és – támogatási funkciót tudott ellátni. A konferencia utáni nyáron beérkező igazolás-kérelmek alapján a konferencia kiemelt fontosságú volt az előadók MA / Msc- és PhD-jelentkezésekor, illetve a köztársasági ösztöndíjra való pályázásuknál.

A jelentkezés internetes felületen zajlott, ahol a jelentkezők űrlapon keresztül tölthették fel adataikat, illetve előadásuk 2000-2500 karakter hosszú kivonatát. A beérkezett absztraktokat továbbítottuk az adott szakterületen elismert egyetemi oktatók alkotta bírálóbizottságoknak. Ők a formai követelményeknek való megfelelés és tudományos relevancia alapján kiválasztották az előadásra ajánlott kivonatokat, és sorrendet állítottak fel közöttük. A Diákbizottság az ajánlott előadások száma, rangsora és a rendelkezésre álló idő függvényében készítette el az előadók végleges listáját és az időbeosztást.

A szekció-előadások moderálására szintén a Diákbizottság kért fel szekcióvezetőket, az adott tudományterületek jeles hazai képviselőit. Az ő feladatuk volt többek között a tizenöt-húsz perces előadások rövid értékelése és további lehetséges kutatási irányok megbeszélése az előadókkal, illetve a vita elindítása közöttük és a hallgatóság között. Ezen felül ők ítélték oda „A szekció legjobb előadása” oklevelet az általuk legértékesebbnek tartott előadónak. A konferencia legjobb előadásainak írásos változata *Adsumus XIII.* című kiadványunkban kap majd helyet.

Az előadások a bölcsészeti-, társadalomtudományi és pedagógiai területeken 20 percesek voltak, melyet tíz perc vita követett. A természettudományi és informatikai szekciók az előzőektől eltérő jellegük miatt 15 perces előadásoknak adtak helyet, 5 perc vitával. Két szekció futott egymás mellett – jellemzően egy humán- és egy reáلتudományos szekció volt párhuzamosítva –, így a konferencia rekordszámú, 123 előadásnak adhatott helyet, és az adott diszciplínák sajátosságait figyelembe véve adott alkalmat a részletekbe menő elemzésre, a kutatási témák bemutatására.

A jubileumi, tizenötödik éve megrendezésre kerülő konferencia ünnepi megnyitóján beszédet mondott Fisli Éva egykori kollégista, aki az első Eötvös Konferencia kitalálója és főszervezője volt. A konferencia színvonalát, ugyanakkor ismeretterjesztő jellegét is növelte a két meghívott plenáris előadó előadása, akik aktuális kérdéseket boncolgattak: Fokasz Nikosz a magyar és a görög társadalom eltérő politikai demonstrációs kultúrájáról, Seregi Tamás pedig egy új, az egyént, a társadalmat és az egész ökológiát összekapcsoló esztétika lehetőségéről beszélt.

A szekciók és témák sokszínűségéből, a konferencia interdiszciplinaritásából adódóan az előadóknak lehetőségük nyílt az igényes, tudományos ismeretterjesztésre, amellyel a konferencián előadóként és hallgatóként jelen levők is éltek.

A konferencia nagy látogatottságnak örvendett, a három nap alatt az előadókon kívül összesen mintegy 190 hallgató és 30 oktató, kutató jelent meg. A kutatások bemutatása, az előadások utáni vita és a résztvevők nagy száma teremthette meg a szakmaiságot és a kialakuló tudományos fórumot.

Az előadók között nagy számban voltak jelen az ELTE hallgatói, de az ország legnagyobb vidéki egyetemeiről, főiskoláiról és határon túli felsőoktatási intézményekből is érkeztek diákok mind előadóként, mind hallgatóként.”

A XV. Eötvös Konferenciáról Sipos Júlia szerkesztésében 2014. május 4-én 14.05 perckor tudósítás hangzott el a Kossuth Rádió *Szonda* című tudományos magazinjában.

XV. Eötvös Konferencia **2014. április 25-27.**
Eötvös József Collegium
 1118 Budapest, Ménesi út 11-13.

április 25. péntek

08:00–08:15 *Megnyitó*

08:15–10:15 Régi magyar irodalom

09:15–12:30 Orientalisztika

10:30–12:30 Klasszikus magyar irodalom

12:30–13:30 *Ebédészünet*

13:30–14:45 *Plenáris előadás*

15:00–18:15 Modern és kortárs magyar irodalom

15:00–18:15 Politika

18:30–19:00 Az Eötvös Collegium története

a társadalomban

19:00–20:30 Tudós-tanárképzés a Collegiumban

18:30–21:00 Szociológia

április 26. szombat

08:00–09:20 Földtudomány

08:00–10:45 Klasszika-filológia

09:40–11:00 Földrajz

11:00–12:30 *Ebédészünet*

12:30–14:30 Színháztudomány

12:30–20:50 Történelem

14:45–16:45 Irodalomelmélet

17:00–21:00 Informatika

április 27. vasárnap

08:00–10:50 Biológia

08:00–12:45 Modern nyelvek

11:05–12:45 Kémia

irodalma

12:45–13:45 *Ebédészünet*

13:45–15:00 *Plenáris előadás*

15:15–18:30 Fizika

15:15–17:15 Nyelvészet

18:45–19:45 Matematika

17:30–20:30 Filozófia

További információk az **ek.eotvos.elte.hu** oldalon.



A pályázat keretében a Probáld-könyvtár katalogizálását is terveztük. A terveknek megfelelően Kocsis Teréz és Kovács Györgyi hallgatói munkaszerződés keretében katalogizálták a nyolcszáz kötetet.

A pályázat keretében a tervezett állandó collegiumtörténeti kiállítás számára két képvetítő vásárlást is terveztük. A beszerzést lebonyolítottuk, a kiállítást a tervek szerint 2014. szeptember 3-án megnyitottuk.

(5) „Első Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia” (NTP-KTF-M-13-004)

A Collegiumnak a nemzeti összetartozás szellemében végzett tevékenységéről a honlapon összefoglalás és részletes áttekintés olvasható:

<http://honlap.eotvos.elte.hu/nemzeti-osszetartozas---karpat-medencei-kapcsolatok>

„Alapításától kezdve az Eötvös Collegium hivatása az, hogy a magyar nemzet legtehetősebb egyetemi polgárait támogassa, tudományos előmenetelüket segítse. Jóllehet, a Collegium ma sok tekintetben eltér a háború előtti nagyhírű elődjétől, a célja változatlan: olyan kiválóan felkészült szakemberek képzése, akik tudományterületükön az átlagot meghaladó tudással rendelkeznek, önálló kutatómunkára képesek, és akiknek a tudomány művelése nem csupán szakma, hanem tanári hivatás is.

A Kárpát-medencei magyar tehetséggondozás ügyének szolgálata a Collegium számára 1895 óta nem választott hivatás, hanem kötelesség. Korábbi tevékenységeinket 2009-től megsokszoroztuk, és rendre olyan lehetőségeket keresünk, amelyekkel kapcsolatainkat a határon túli magyar intézményekkel megteremthetjük, megerősíthetjük és tartalommal tölthetjük meg. A magyar–magyar tudományos, oktatási–kutatási és egyetemi szintű együttműködések ténylegesen a soknemzetiségű Kárpát-medencébe vannak ágyazva, ezért a többségi nemzetek velünk együttműködni kész tehetséggondozó intézményeivel is tudatosan keressük a kapcsolatokat.

A látogató továbblépve a *Szakkollégiumi hálózat* cím alatt a 2010 óta megvalósult és tervezett programjaink rövid összefoglalását találja. Az *ELTE Kárpát-medencei nyári egyetem* felület pedig az azokat az önként vállalt nyári képzéseinket mutatja be, amelyek keretében a Collegium tanárai és diákjai az egyetem szervezésében Budapestre látogató magyar ajkú hallgatókat oktatták.”

Szakmai beszámoló az „Első Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia” (NTP-KTF-M-13-004) című pályázatról.

A Nemzeti Tehetség Program meghívásos pályázatán az ELTE Eötvös József Collegium 2 millió Ft támogatást nyert az első Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia megrendezésére és lebonyolítására.

A Collegium a szerződött pályázati tervet maradéktalanul teljesítette. A Collegium szervezésében öt éve folyamatosan épített és együttműködési megállapodásokkal megerősített Kárpát-medencei szakkollégiumi háló első közös konferenciáját Erdélyben szerveztük meg. A hazai és határon túli tehetséggondozó intézmények (szakkollégiumok) elismert és előzetesen kiválasztott diák-előadókat delegáltak a természettudományos és bölcsész ülőesszakokra (Marosvásárhelyre és Csíkszeredába). A konferencia előadó és hallgató résztvevői az ELTE Eötvös Collegiumból közös busszal utaztak a rendezvényre.

A két ülőesszak helyszíne egyfelől Marosvásárhely volt, ahol különösképp a természettudományok (informatika és matematika – Kiss Elemér Szakkollégium) képviseltetik magukat a szakkollégisták körében is, másfelől Csíkszereda, ahol a társadalom- és bölcsészettudományokat művelik az egyetemi hallgatók, szakkollégisták (Bölöni Farkas Szakkollégium). E két helyszínre azért is esett a választásunk, mert ezekkel az intézményekkel a legrégebbi és a legintenzívebb a szakmai kapcsolatunk. A terveknek megfelelően 2014. május 31-én (szombaton) Marosvásárhelyen tartottuk a „dögész” ülőesszakot, június 2-án (hétfőn) pedig Csíkszeredán a „filosz” ülőesszakot. A konferencia tanulmányi kirándulás része a Nemzeti Összetartozás napjának előestéjén (június 3.) megtartott megemlékezéssel zárult. Az egyes ülőesszakok programja az alábbi volt:



Dékáni megnyitó

*Eötvös József Collegium,
a magyarság közös eszménye*

Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia I.

(Marosvásárhely – Csíkszereda, 2014. május 31 – június 2.)

„Dögész” ülészak

Sapientia, Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Műszaki és Humántudományok Kar
Kiss Elemér Szakkollégium
Marosvásárhely, 2014. május 31.
Marosvásárhely/Koronka, Segesvári út 1C.

08:00 – 08:20 Köszöntők: Székely Gyula, Horváth László, Kátai Zoltán

Elnök: Csörnyei Zoltán

08:20 – 08:40 *Gansperger István (ELTE – EC):* A Scala programnyelv típusrendszere
08:40 – 09:00 *Márkus Bence (ELTE – EC):* Algebrai egyenlőtlenségek pozitív szemidefinit mátrixokra
09:00 – 09:20 *Bordi Eszter, Both Tibor, Domokos István (BBTE – FGySzK):* IFS fraktálok modellezése és dimenziója
09:20 – 09:40 *Mezei Zsolt, Bán Róbert, Fazakas Tibor, Merli András, Szász István: (BBTE – FGySzK):* The Social Jukebox
09:40 – 10:00 *Madarász Róbert Rossi (Sapientia EMTE – KESzK):* Diesel befecskendező rendszerek bevizsgáló eszközeinek tanulmányozása, tervezése és gyakorlati kivitelezése
10:00 – 10:20 *Fehér Áron (Sapientia EMTE – KESzK):* Gitár multi-effekt pedál PIC32 mikroprocesszorral
10:20 – 10:40 *Máriás Nimród (Sapientia EMTE – KESzK):* Nagyteljesítményű elektroncsöves Tesla-tekerccs
10:40 – 11:00: *Kávészünet*

Elnök: Kátai Zoltán

11:00 – 11:20 *Potfay Regina (Selye János Egyetem, Komárom):* Óvodások mozgásgyakoriságának mérése lépésszámláló segítségével
11:20 – 11:40 *Bartai Anita (Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem):* Funkcionális élelmiszerek hatása a betegségek megelőzésére

- 11:40 – 12:00 *Bozóki Tamás (ELTE – EC): A Föld belsejében zajló áramlások*
12:00 – 12:20 *Lukács Tamás (ELTE – EC): Geofizika a régészetben*
12:20 – 12:40 *Galgóczi Gábor (ELTE – EC): Mikrostruktúrás gáztöltésű detektorok fejlesztése*
12:40 – 13:00

13:00 – Záró gondolatok

13:10 – 13:45 Ebéd (EMMA vendéglő)

13:45 – Városnézés Weszely Tibor Bolyai-kutató vezetésével



*Eötvös József Collegium,
a magyarság közös eszménye*

Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia I.

(Marosvásárhely – Csíkszereda, 2014. május 31 – június 2.)

„Filosz” ülészak

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Gazdaság- és Humántudományok Kar,
Bölöni Farkas Sándor Szakkollégium
Csíkszereda, 2014. június 2. (Szabadság tér 1.)

8.20 – 8.40 Köszöntők: Makó Zoltán, Horváth László

Elnök: Balázs Lajos

- 08.40 – 09.00 Kókai Orsolya (Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Német Nyelv- és Irodalom Tanszék): *A mesebeli ördögök sem egyformák – A Grimm-mesék és a vajdasági magyar népmesék komparatistikai vizsgálata az ördög és a halál alakjának tükrében*
- 09.00 – 09.20 Konkoly Sándor (PT Szentágothai János Szakkollégium) *Középkori vár, vagy római erőd? Rejtélyes romok a Mohácsi-szigetről*
- 09.20 – 09.40 Ternovác Dániel (Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv- és Irodalom Tanszék): *Vizuális kísérletek a vajdasági magyar irodalomban: Fenyvesi Ottó kollázstechnikája*
- 09.40 – 10.00 Bekő Tímea (Sapientia EMTE): *„A semmi ágán”: Adalékok József Attila korához, életéhez*

10.00 – 10.20 Kávészünet

Elnök: Papp Levente

- 10.20 – 10.40 Megyesi Csaba (Ungvári Nemzeti Egyetem): *A német nemzet történelmének zsákutcái Bibó István munkáiban*
- 10.40 – 11.00 Ternovác Bálint (ELTE – EC): *A boszniai latin püspökség története 1343-ig*
- 11.00 – 11.20 Dudlák Tamás (ELTE – EC): *Érdek és érdeklődés – az utazás és földrajzírás gyakorlati haszna Magyarország XV–XVI. századi ismertetéseiben*
- 11.20 – 11.40 Czeglényik Natália (ELTE – EC): *Orosz identitás a rendszerváltás után*

11.40 – 12.00 Kovács István (ELTE – EC): *Egy pannóniai katona levelének filológiai és történeti elemzése*

12.00 – 13.00 Ebédszünet

Elnök: Dégi Zsuzsanna

13.00 – 13.20 Duka Tímea (Sapientia EMTE): *Dante a képzőművészetben*

13.20 – 13.40 Csibi István (Sapientia EMTE): *Romantikus női szerepek*

13.40 – 14.00 Szlamka Zsófia (ELTE – EC): *Névtelenül – az észlelt online anonimitás hatásai a viselkedésre a nyelvhasználat tükrében*

14.00 – 14.20 Szabó Gergely (ELTE – EC): *Az anekdota formájának sokszínűsége Mikszáth Kálmán A fekete város című regényében*

14.20 – Záró gondolatok

14.40 – Kirándulás: Csíksomlyó



A konferencián elhangzott előadásokból az ELTE Eötvös József Collegium tanulmánykötet kiadását tervezi, amelyet 2015-ben a II. Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencián szeretnénk bemutatni.

A rendezvényről a magyar televízió és rádió mellett a nyomtatott sajtó is beszámolt:

Csíkszeredai Főkonzulátus honlapján:

<http://csikszereda.gov.hu/kollegistak-koszoruztak-gyimesbukkben>

Kossuth Rádió: Határok nélkül

Elérhető: <http://www.hangtar.radio.hu/kossuth#!#2014-06-03>

Az M1 híradó június 4-én 12.00 órától. <http://www.mediaklikk.hu/m1/>

***Eötvös József Collegium, a magyarság közös eszménye
- Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia I.***

és

***az ELTE Eötvös József Collegium megemlékezése
(Gyimesbük, 2014. június 3.)***



A Collegium Ménesi úti palotája 1910. A magyarság közös eszménye

A Collegium öt éve fejlesztett kárpát-medencei szakkollégiumi hálózatának tagjaival, a határontúli régiók diákjainak részvételével ***Eötvös József Collegium, a magyarság közös eszménye - Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia I.*** (Marosvásárhely – Csíkszereda, 2014. május 31 – június 2.) címmel természettudós („dögész”) és társadalomtudós („filosz”) ülőszakokból álló kétrészes konferenciát rendez. A tudományos programokat a nemzeti összetartozás napjának előestéjén koszorúzás zárja.

Program:

- 2014. május 31. 8.00 órától „Dögész” ülőszak. Sapientia, Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Műszaki- és Humántudományok Kar, Kiss Elemér Szakkollégium (Marosvásárhely / Koronka, Segesvári út 1C.)

- 2014. június 2. 8.15 órától „Filosz” ülőszak. Sapientia, Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Gazdaság- és Humántudományok Kar, Bölöni Farkas Sándor Szakkollégium (Csíkszereda, Szabadság tér 1.)

- 2014. június 3-án 10.00 óra. Gyimesbük.

Koszorúzás az ezeréves határon. Megemlékező beszédet mond: Dr. Zsigmond Barna Pál főkonzul (Magyarország Főkonzulátusa, Csíkszereda). Tisztelő szavakat mond: Dr. Horváth László, az ELTE Eötvös József Collegium igazgatója.

Dr. Zsigmond Barna Pál, csíkszeredai főkonzul beszéde a gyimesbükki vasúti ór-
háznál:

„Ha létezik a magyar kultúrának térképe, akkor Önök most ennek egyik fontos vég-
pontján állnak. Miközben sokszor tűnhet úgy, hogy a térkép földrajzilag pontosan
megrajzolható, jól értelmezhető, valójában tudjuk, hogy a térkép valóságát az em-
berek teremtik meg. A térkép, legyen bármilyen részletgazdag, akkor lesz valóságos,
ha személyessé válik: ekkor válik tájjá, szellemi helyé. A szellemi térképet a közös
nyelv, a kultúra, a hagyományok, a közös érzések jelölik ki. A politikai térkép ugyan
átrajzolódott, de az itt élő magyarok számára a szellemi iránytűje változatlan maradt.
Ennek a térképnek állunk a keleti végpontján, határmezsgyéjén. Ez a magyar kultúra
legkeletibb pontja, és nemcsak térben, hanem időben is az.

Egykor politikai értelemben valóban idáig terjedt Magyarország, ma azonban már ez
a történelmi emlékezet része. Ami ma is él, az az itt élő magyarság kultúrája. Ha való-
ban érezni akarjuk a hely szellemét, ne pusztán a múlt néma romjait, esetleg egzotikus
helyet lássunk benne. Mert a magyarság szellemi térképén most is, nagyon is eleven:
e mostoha hegyvidék szülöttei a magyarságon belül sajátos zamatú nyelvet beszélnek,
furfangos humoruk abból az egészséges életszemléletből fakad, amely a mostoha kö-
rülmények között való megmaradást jelentette. Ha a simára kaszált meredek hegy- és
domboldalakra nézünk, nemcsak a hatékonyság, hanem a szépség is eszünkbe jut.
A kívülálló számára labirintusszerűen kanyargó telkek pedig arról beszélnek: az élet-
képes, értéket kitermelő közösségi együttélés időtálló mintája alakult itt ki. Érvényes
tudás helye ez, ma, amikor az úgynevezett fenntartható fejlődésről, ember és természeti
erőforrás új egyensúlyának a megtalálásáról beszélnek. Pedig az itt élő ember igen „sze-
rény” segítségre támaszkodhatott: a hitre, saját erejére, találékonyására, szívósságára
és kitartására. Ez a tudás nemcsak anyagi, hanem szellemi értelemben is megtartotta
a közösséget, a politikai határvonalak módosulása után komoly ellenszélben is. Talán
nem túlzás azt állítani: csoda, hogy éppen itt, a határhelyzetben élő közösség maradt
meg életképesnek, csoda, hogy az ember nyolcszáz kilométert utazik Budapestről, és
ha úgy dönt, otthon érezheti magát.

Az itt élő magyarok számára a történelmi megpróbáltatások, a szellemi ínség
hosszú korszakában is nyugatra, Budapest felé irányultak a belső iránytűk. Onnan
várták a biztatás jeleit, és magukat a már csak jelképes értelemben élő főváros szel-
lemi életéhez mérték. Több mint száz éve már, hogy a magyarság szellemi térképén
az Eötvös Collegiumnak kitüntetett szerepe volt és van. Elég, ha olyan kiváló erdélyi
származású egykori Eötvös-kollégistákat említek, mint Kuncz Aladár, Szabó Dezső
vagy Jékely Zoltán.

Úgy gondolom, nemcsak szimbolikusan bír komoly jelentőséggel, hogy az Eötvös
Collegium szellemi térképén idén hangsúlyosan jelölték be Erdélyt, a Székelyföldet.
A mai kezdeményezése is azt bizonyítja, felismeri, magáénak tekinti és az összmagyar
szellemi élet áramlatába bekapcsolja az itt található helyi értékeket. Ezáltal mindany-
nyian gazdagabbá válunk.

Egykor Erdélyben is a nagyhírű nagyenyedi, kolozsvári, marosvásárhelyi kollégiumok jelentették az elitképzésnek, a „kiművelt emberfők” gyarapításának fellegetvárát. Ezek a kollégiumok az egyéni és közösségi tehetségek, a sokszínűség gondozásának gyűjtőmedencéit jelentették, amelyek a tudásközpontúság és közösségépítés kettős pillérére nyugodtak.

Az Eötvös Collegium jelmondata a lehető legpontosabban ragadja meg azt, ami az egykori erdélyi kollégiumokra is érvényes volt: szabadon szolgál a szellem. Ez a közösség felemelkedéséért, javításáért vállalt önkéntes felelősséget is jelenti. Ennek fényében értékelendő az Eötvös Collegium kezdeményezése, az, hogy továbbra is szívügyének tekinti a legnemesebb értelemben vett elitképzést. Ma, a globális világ kihívásai között valóban összmagyar eszményt testesít meg az Eötvös Collegium: a sokszor tömegképzést folytató, vagy kizárólag szakbarbárokat nevelő oktatási intézmények között tevékenyen vállalja, hogy létezik olyan út is, amely ember- és tudásközel.

Sajnos a XX. század számos példával szolgál arra, hogy a szellem szabad volt ugyan, de nem mindig állt a közösség szolgálatában. Pedig keserűen megtapasztalhattuk, hogy hiteles szellemi példaképek, irányítók nélkül a közösséget a szellemi, erkölcsi szétesés, lezüllesztés fenyegeti. És azt is láthattuk, hogy morális, közösségi együttérzés, nemzeti érzékenység nélkül a tehetség öncélú fejlesztése bármikor embertársaink ellen fordulhat.

Éppen ennek tudatában engedjék meg, hogy befejezésül újra felidézzem az Eötvös Collegium névadójának, Eötvös Józsefnek máig érvényes gondolatát: „Vannak dolgok, melyeket csak az érez, kinek esze, s vannak olyanok, melyeket csak az ért, kinek szíve van.” Itt, ezen a határon kívánom minden tisztelt „dögésznek” és „filosznak”, hogy ennek jegyében legyenek sikeresek, teljesebben ki, mindannyiunk épülésére.”



Horváth László tisztelgő szavai:

„Tisztelt Főkonzul úr! Tisztelt Dékánhelyettes úr! Kedves Emlékezők! Tisztelt Collegium!

Trefort Ágoston és a kortársak elgondolását megvalósítva Eötvös Loránd 1895-ben azért alapította az Eötvös József Collegiumot, hogy a magyarság számára a minőségi tanárképzés központját létrehozza. A párizsi École Normale Supérieure mintáját követő Collegium azonban szinte már azonnal túlszárnyalta az eredeti célkitűzéseket. Ötven év alatt a 400 – Kárpát-medence-szerte elhelyezkedő, kiváló nemzedékek sorát nevelő gimnáziumi tanár mellett – egyszersmind a tudományos és szellemi élet elitjét is képezte. A Collegium kezdetektől vállalt hivatása, hogy a magyar nemzet legtehetségesebb egyetemi polgárait támogassa – nemzeti elkötelezettséggel és európai szellemmel – tudományos előmenetelüket segítse.

Ezt a csaknem 120 éve megfogalmazott hivatást kívánja a Collegium közössége a mai napon, a Kárpát-medence legtávolabbi vasúti őrhelyén jelképesen megerősíteni. Azért vagyunk itt, hogy kifejezzük: a történelmi hatások forгатatától függetlenül, a minden-kori körülményekhez igazodva, az Eötvös Collegium most is teljesíti küldetését.

A jelképeknek megtartó erejük van. Céljainknak megfelelő eredményt elérni azonban a szimbólumokkal önmagukban nem lehet. Kinek-kinek tehetsége és lehetőségei szerint tennie kell azt, amihez legjobban ért, ilyen egyszerű az ókoriaktól megfogalmazott igazság a társadalom, közösségünk jobbá tételére. Ebben a szellemben „építkeztünk” tudatosan évek óta, látogatásaink során a határontúli magyar ajkú tehetséggondozó intézményekkel egyezményekbe foglaltuk kapcsolatainkat. 2014-ben pedig immár először, itt, Erdélyben valamennyi magyar régió egyetemi hallgatóinak részvételével megrendeztük az *Eötvös Collegium, a magyarság közös eszménye – I. Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia* című tehetséggondozó tudományos ülésszakainkat. Hiszünk abban, hogy jót és jól cselekszünk, és a magunk módján megteesszük, amit megkövetel a haza.

Ehhez kívánok mindannyiunknak, a szakkollégistáknak és kollégáinknak az anyaországban és a határokon túl egyaránt sok erőt és fáradhatatlan munkát.”



Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia

Az ELTE Eötvös József Collegium az évek óta céltudatosan fejlesztett kárpát-medencei szakkollégiumi hálózatának tagjaival, a határon túli régiók diákjainak részvételével *Eötvös József Collegium, a magyarság közös eszménye – Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia I.* (Marosvásárhely – Csíkszereda, 2014. május 31. – június 2.) címmel természetudós („dögész”) és társadalomtudós („filosz”) ülésszakokból álló kétrészes konferenciát rendezett. A hagyományosan collegiumi megnevezésű ülésszakokon a magyarországi és az erdélyi előadók mellett felvidéki, kárpátaljai és délvidéki diákok is részt vettek.

A 23 változatos témájú előadáson a résztvevők egyebek között rácsodálkozhattak, hogy milyen területeken hasznosíthatók az informatikai fejlesztések (*Gitar multi-effekt pedál PIC32 mikroprocesszorral, dízel befecskendező rendszerek bevizsgáló eszközeinek tervezése*), milyen fizikai törvények alapján működnek a Föld belsejében az áramlások vagy mágneses méréseivel miként siethet a „dögész” geofizikus a római kort ázó „filosz” régész segítségére. Másfelől a „dögészek” is befogadható előadásban ismerhették meg a második kisegítő pannóniai legio honvagytyól győrt katonájának ögörög nyelvű levelét, hallhattak a délvidéki Fenyvesi Ottó kollázstechnikájáról, a kérszerűtű boszniai magyar püspökség történetéről, illetve a mohácsi sziget interdiszciplináris kutatásokkal feltárható – ma már láthatatlan – erődjéről. Akik mindezt hallgatták, izeliftöt kaptak a hamisítatlan Eötvös collegiumi „dögész – filosz” szellemiségből. Az előadásokból szerkesztett közös tanulmánykötetet az EMTE Sapientia és az ELTE Eötvös Collegium a 2015. évi, második kárpát-medencei szakkollégiumi konferencián tervezi majd bemutatni.

A konferencia gondolata a nemzeti összetartozás jegyében fogant. A tudomány és az élet kölcsönösen meghatározza egymást, így a rendezvénysorozat méltó zárása volt az a gyimesbükkie emlékezés, ahol a nemzeti összetartozás napjának előestéjén a csíkszeredai főkonzul, *Zsigmond*

Barna Pál és Lázár Ede, a Sapientia EMTE dékánhelyettese mellett Horváth László igazgató a Collegium ifjúságának képviselőivel koszorút helyezett el a legkeletibb magyar vasúti őrhelyen. Tiszteletében a Collegium igazgatója így fogalmazott: „Eötvös Loránd 1895-ben azért alapította az Eötvös József Collegiumot, hogy a magyarság számára a minőségi tanárképzés központját létrehozza. A párizsi École Normale Supérieure mintáját követő Collegium azonban



szinte azonnal túlszármalta az eredeti célkitűzéseket. Ötven év alatt a 400 – Kárpát-medence-szerte elhelyezkedő, kiváló nemzedékek sorát nevelő – gimnáziumi tanár mellett egyszersmind a tudományos és szellemi élet elitjét is képezte. A Collegium kezdetektől vállalt hivatása, hogy a magyar nemzet legtehetségesebb egyetemi polgárait támogassa – nemzeti elkötelezettséggel és európai szellemmel –, tudományos előmenetelüket segítse. A jelképeknek megtartó erejük van. Céljainknak megfelelő eredményt elérni azonban a szimbólumokkal önmagukban nem lehet. Kinek-kinek tehetsége és lehetőségei szerint tennie kell azt, amihez legjobban ért, ilyen egyszerű az ókoriaktól megfogalmazott igazság a társadalom, közösségünk jobbá tételére. Ebben a szellemben „építkeztünk tudatosan évek óta, litogatásaink során a határon túli magyar ajkú tehetséggondozó intézményekkel egyezményekben foglaltuk kapcsolatainkat.”

Az igazgató gondolatai jegyében esett a választás arra, hogy 2014-ben először Erdélyben, valamennyi magyar régió egyetemi hallgatóinak a részvételével rendezték meg a tehetséggondozó tudományos ülésszakait.

GÓZON ÁROS

(6) III. Természettudományos tábor

A beszámolót Lukács Tamás összegzésében közöljük.



A régi dögész könyvtár

2014



III. Eötvös
Természettudományos
Tábor



BEMUTATKOZÁS

„Valóban a siker el nem maradhat: ha a tanulók az egyetemre a tudományért való lelkesedéssel jönnek[...].”

(Eötvös Loránd, 1887)

Ahogy azt számos nemzetközi és hazai tanulmány megfogalmazta, a természettudományos tárgyak népszerűsége a középiskolások diákok körében egyre csökken, ami magával vonja a természettudományi szakok népszerűségvesztését is. Mindez történik annak ellenére, hogy a jövő legfontosabb problémáinak megválaszolásához (élelmiszeri gondok, vízellátás, megújuló energia stb.) a jól megalapozott természettudományos ismeretek elengedhetetlenek. A középiskolások megszólítása, figyelmük felkeltése legkönnyebben a hozzájuk legközelebb álló korcsoporton keresztül valósulhat meg, ezért az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Természettudományi Kara (TTK) az ELTE Eötvös József Collegiummal vállalva arra vállalkozott, hogy nyári tábor keretében 54 felvételi döntés előtt álló középiskolást megismertessenek az ELTE természettudományos képzéseivel. Az ELTE TTK kimagasló eredményességének záloga hallgatóinak a sokszínűsége, ezért ennek szellemében a tábor során a természettudományos ismeretterjesztő programok mellett hangsúlyt fektettünk a művelődésre és az aktív kapcsolódásra egyaránt.

A tábor célja, a fenti idézetben megfogalmazott lelkesedés támogatása, illetve a természettudományok iránti elköteleződés megerősítése, hogy a lelkesedés a tudomány iránti alázattal és kitartással párosuljon.

A résztvevőket a 12 évfolyamos rendszerben tanulók közül a 10. és 11. évfolyam tanulói, a 13 évfolyamos rendszerben pedig a 11. és 12. évfolyam tanulói közül válogattuk ki. A tábori jelentkezéshez a pályázó diákoknak egy-egy esszétemát kellett kidolgozniuk a tábor szervezői által kiírt témákból, amelyek érintik a biológia, kémia, matematika, fizika, földrajz-földtudomány aktuális kérdéseit. A témakörök általában nem tartoztak a középiskolai

törzsanyaghoz, a feldolgozásuk izgalmas kihívást, de egyáltalán nem leküzdhetetlen akadályt jelentett az érdeklődő középiskolások számára. Jóllehet a tábor ismeretanyaga túlmutatott a középiskolai tananyagban, nem kívánta azt messzemenően felülmúlni, inkább kontextusba helyezte és elmélyítette a már meglevő ismereteket.

A tábor során különböző pedagógiai módszereket ötvöztünk. Egyes, a saját területükön kiváló szakemberek által tartott előadások inkább az ismeretek frontális átadását szolgálták. Nagy hangsúlyt fektettünk a kiscsoportos műhelymunkára, amely során természettudományos készségeket (logikai gondolkodás, problémamegoldás, érvelési készségek) tudunk célzott módon fejleszteni. Ez utóbbiban erőteljesen építettünk az ELTE TTK felsőbb éves hallgatóinak, doktoranduszainak és fiatal kutatóinak tapasztalataira.

Az Eötvös Természettudományos Tábor kiemelt haszna a diákság számára, hogy a tábor alatt hasonlóan érdeklődő és tehetséges diákokkal ismerkedhettek meg, és köthettek életre szóló barátságokat, emellett személyes kapcsolatot alakítottak ki a kurzusvezető egyetemistákkal és fiatal kutatókkal, ami elősegítheti a későbbiekben az egyetemen a beilleszkedésüket és tudományos előmenetelüket.

Az igényes szakmai programok mellett szabadidős tevékenységeket is kínáltunk a diákoknak, volt sport, kirándulás (a diákok egy részének terepgyakorlat), múzeumlátogatás és közös tábortűz bográcsozással.

Reményeinknek megfelelően a tábor résztvevőit pozitívan tudtuk befolyásolni a felvételi döntésük meghozatalában, és nagy arányban szándékoznak az ELTE vagy más tudományegyetemek természettudományos szakjaira jelentkezni.

SZAKMAI PROGRAMOK

A tábor résztvevői 5 szekcióba jelentkezhetnek: biológia, fizika, földrajz, kémia, illetve matematika, ezeknek megfelelően vettek részt a munkában. A tábori ismeretátadás a délelőtti közös és szekciós előadások, illetve a délutáni laborok és műhelyfoglalkozások alkalmával történt. A programok az ELTE Eötvös József Collegium tantermeiben, az ELTE Lágymányosi Kampusz Északi és Déli tömbjeinek laborjaiban és termeiben, valamint a MTA Wigner Fizikai Kutatóközpontban kaptak helyet. Ezeken az alkalmakon kívül kiemelt közös program volt a szombati túra, amely során a János-hegyen keresztül Normafára kirándultak a résztvevők a szervezőkkel.

Az előadók, labor-, és gyakorlatvezetők szekciónként (időrendben):

PLENÁRIS ELŐADÓK

Böddi Béla:	A kutatók élete: felfedezések-sikerek-hírnév vagy közép-szerűség-robotmunka
Sík András:	Marskutatás
Vicsek Tamás:	Kollektív mozgás
Demeter Ádám:	Molekulától a patikáig
ifj. Szántay Csaba:	Molekuláris ki kicsoda?
Gellért Balázs:	Pillanatképek az olajkutatás mindennapjaiból

BIOLÓGIA

Illés Anett:	Genetikai érdekességek
Száz Dénes ¹ :	Poláros iránytű: tájékozódás a fénypolarizáció segítségével
Szabó Bálint:	Atomi erőmikroszkóp labor, Optikai mikroszkópos labor élő sejtek vizsgálatára
Somorjai Gergő, Tarcai Norbert, Vásárhelyi Gábor,	
Virágh Csaba ² :	Drónok
Hajnik Tünde, Varró Petra:	Higgyünk-e a szemünknek? A látás pszichofiziológiája (előadás és gyakorlat)
Rovó Petra ³ :	Fehérjefeltederedés

Kovács Gábor:	Mikorrhiza, avagy a gomba-növény kapcsolat vizsgálata
Kósa Annamária:	Növénytársaságok gyakorlat

FIZIKA

Farkas Illés:	Hálózatok mindenütt
Száz Dénes:	Környezetoptikai Laboratórium
Hamar Gergő:	Detektorfizika
Horváth Dezső:	Részecskefizika
Szilágyi Edit:	Részecskegyorsító
Vizi Pál:	Úrfizika
Csanád Máté:	Részecskegyorsítókkal az űsrobbanás nyomában
Fogl László, Pávó Gyula, Bíró László,	
Janosov Milán:	Modernfizika laboratórium
Fehér Orsolya ⁴ :	Látogatás az ELTE Planetáriumában

FÖLDRAJZ

Győri Róbert:	Földrajztudomány és politika, a tudomány társadalmi beágyazottsága.
Sági Tamás:	Közvetlen gyakorlat
Tóth Erzsébet:	Ásványtár

SZAKMAI PROGRAMOK

Balázs László:	Mérések a fúrásokban
Breuer Hajnalka,	
Leélössy Ádám,	
Bottyán Emese:	Látogatás a Meteorológia Tanszéken
Tolnai Gábor:	Tematikus térképek
Lukács Tamás:	Mágneses mérések

KÉMIA

Kovács Noémi:	Szerves kémiai labor-előkészítő foglalkozás
Deckerné Majer Zsuzsa,	
Láng Emma:	Szerves kémiai labor-gyakorlat
Kóczán György:	Kémia és a fény – fluoreszcencia, foszforencia, kemilumineszcencia, lángfestés
Papp Dóra:	A kvantumok világa
Rohonczy János:	Mágneses magrezonancia (NMR) bemutató
Harmat Veronika:	Fehérje röntgenkrisztallográfia
Perényi Katalin:	Analitikai laborgyakorlat

MATEMATIKA

Stipsicz András:	Érdekes matematikai problémák
Tóth László Márton:	Matematikai gondolkodás-mód az egyetemen
Holló-Szabó Ferenc:	Látogatás a Matematikai Múzeumban
Burcsi Péter:	Miért jó néha, ha valami túl nehéz?
Földvári Viktória:	Sikföldi történet
Fonyó Dávid:	Projektív geometriai módszerek
Pálvölgyi Dömötör:	Digitális Euklideszi geometria
Héra Kornélia:	Analízis probléma-megoldó szeminárium
Blázsik Zoltán:	Kombinatorikus geometria

¹: Közösén a Fizika szekcióval²: Közösén a Fizika szekcióval³: Közösén a Kémia szekcióval⁴: Közösén a Földrajz szekcióval

PROGRAMOK – TÚL A TUDOMÁNYON

A szervezők ügyeltek a szabadidős programokra is, hogy a diákok a szakmai programokra megőrizhessék szellemi frissességüket. Ennek egy része szabadtéri program volt, a másik, hangsúlyosabb része beltéri esemény.

A KÜLTÉRI ESEMÉNYEK kezdete az ismerkedési est volt, amely a Collegium udvarán lévő kültéri sportpályán zajlott le. A résztvevők ekkor ismerhették meg egymást és a szervezőket. A kültéri pályán a tábor teljes időtartama alatt lehetett sportolni a rendelkezésre álló szabadidő alatt. Az utolsó este, a bográcsolás és közös kikapcsolódás mellett, izgalmas futballmérkőzést vívott a résztvevők és a szervezők válogatottja, mialatt a benti tornacsarnokban a röplabda-válogatottak csaptak össze.

Szerda este a kinti tornapályán a Korinda zenekar zenei aláfestésével Illés Anett tartott táncbátort a diákoknak, amely során moldvai táncokat tanultak a résztvevők és szervezők.

Péntek délután a tábor közösen látogatott el az ELTE Füvészkertjébe, ahol Kiss Tamás tartott körbevezetést, a résztvevők rövid áttekintést kaptak a számos növényfajról. Ezután a Magyar Természettudományi Múzeumban tettek látogatást, ahol a Patagónia óriásai című időszakos kiállítást csodálhatták meg a diákok.

A péntek este Bottyán Emese tartott városismereti sétát, a diákok a Gellért-hegyen, illetve környékén barangoltak és nézték meg az építészeti és természeti nevezetességeket. Megcsodálhatták a Gellért-hegy tetejéről nyíló gyönyörű panorámát.

A szombati közös kiránduláson a Gyermekvasúttal a János-hegyig utazott a társaság, majd gyalogosan túrázott

fel az Erzsébet-hegyi kilátó érintésével a Normafára. Itt rendkívül izgalmas és fordulatos számháborút vívott a résztvevők közül és szervezőkből álló két csapat. Ezután közösen utaztak vissza a Fogaskerekűvel és villamossal a Collegiumba.

BELTÉRI ESEMÉNYEK: – az előadások mellett – a Collegium tornacsarnokában minden este röplabdázás folyt vegyes csapatokban, emellett a diákok csocsózhattak, és társasjátékokat játszhattak a szemináriumi termekben. Önálló társasjáték estet szerveztünk kedden, amikor az új ismeretségek elmélyülhettek.

Csütörtök este Dr. Novák Zoltán egyetemi adjunktussal (Lendület-díj, 2003) társaloghattak a diákok a hazai és külföldi kutatóéletéről. A kémikus betekintés nyújtott számukra a kutatói élet nehézségeibe és szépségeibe.

Az első estén a diákok 5 fős csapatokat alkottak. A csapatok mindegyike később a Csapatvetélkedőn kamatoztathatta a táborban megszerzett tudását. A vetélkedő keretei között összetett, természettudományos feladatsoron kellett dolgozniuk, amelyet a tábor végéig adhattak le. A feladatok megoldása során a csapattagok jobban megismerhették egymást, és megtapasztalhatták, hogyan kell ügyesen a kötelező programok mellett saját feladatsorukat megoldani, azaz hogyan oszthatják be hasznosan a szabadidejüket.

A TÁBORBAN RÉSZTVEVŐ ELŐADÓK

KÖZÖS PROGRAMOK

KÖSZÖNTŐ

Horváth László, PhD, habilitált egyetemi docens, ELTE BTK, Görög Tanszék, az Eötvös József Collegium igazgatója

Horváth Erzsébet, PhD, habilitált egyetemi docens, ELTE TTK Földrajz-, és Földtudományi Intézet, Természetföldrajzi Tanszék, az ELTE TTK oktatási dékánhelyettese

Náray-Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, egyetemi tanár, ELTE TTK Kémiai Intézet, Szerves Kémiai Tanszék

PLENÁRIS ELŐADÓK

Böddi Béla, az MTA doktora, tanszékvezető egyetemi tanár, ELTE TTK Biológiai Intézet, Növényiszervezetani Tanszék

Sik András, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK, Földrajz-Földtudományi Intézet, Természetföldrajzi Tanszék

Vicsek Tamás, az MTA rendes tagja, egyetemi tanár, ELTE TTK Fizikai Intézet, Biológiai Fizika Tanszék, az ELTE-MTA Statisztikus és Biológiai Fizika Kutatócsoportjának vezetője

Gellért Balázs, geológiai modellfejlesztési szakértő, MOL NyRT., Kutatás-Termelés Divízió

Demeter Ádám, PhD, osztályvezető, Richter Gedeon NyRT., Hatóanyag Kutatási és Fejlesztési Főosztály, Hatóanyag Morfológiai Osztály

ifj. Szántay Csaba, az MTA doktora, osztályvezető, Richter Gedeon NyRT., Kutatási Analitikai Főosztály, Szerkezetkutatási Osztály

MATEMATIKA SZEKCIÓ

ELŐADÓK

Stipsicz András, az MTA Rényi Alfréd Kutatóintézet tanára

Burcsi Péter, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE IK, Komputeralgebra Tanszék, Eötvös Collegium

Pálvölgyi Dömötör, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Matematikai Intézet, Számítógéptudományi Tanszék

Tóth László Márton, PhD hallgató, CEU

Földvári Viktória, Matematika BSc, ELTE

Blázsik Zoltán, Matematikus MSc, ELTE

GYAKORLATVEZETŐK

Héra Kornélia, Matematikus MSc, ELTE

Fonyó Dávid, Matematika BSc, ELTE

SZAKMAI MENTOROK

Burcsi Péter, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE IK, Komputeralgebra Tanszék, Eötvös Collegium

Tóth László Márton, PhD hallgató, CEU

FIZIKA SZEKCIÓ

ELŐADÓK

Farkas Illés, PhD, tudományos főmunkatárs, ELTE TTK Fizikai Intézet, Biológiai Fizika Tanszék

Száz Dénes, PhD hallgató, ELTE TTK Fizikai Intézet, Biológiai Fizika Tanszék

Vásárhelyi Gábor, PhD, tudományos munkatárs, ELTE TTK Fizikai Intézet, Biológiai Fizika Tanszék

Virágh Csaba, PhD hallgató, ELTE TTK Fizikai Intézet, Biológiai Fizika Tanszék

Somorjai Gergely, tanszéki mérnök, ELTE TTK Fizikai Intézet, Biológiai Fizika Tanszék

Tarcai Norbert, tudományos segédmunkatárs, ELTE TTK Fizikai Intézet, Biológiai Fizika Tanszék

Csanád Máté, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Fizikai Intézet, Atomfizika Tanszék

A TÁBORBAN RÉSZTVEVŐ ELŐADÓK

Horváth Dezső, professzor emeritus, MTA Wigner FK

Szilágyi Edit Olga, az MTA doktora, tudományos tanácsadó, MTA Wigner FK

Vizi Pál Gábor, kutató, MTA Wigner FK

Hamar Gergő, fiatal kutató, MTA Wigner FK

GYAKORLATVEZETŐK

Fogl László, mérnök-oktató, ELTE TTK Fizikai Intézet, Biológiai Fizika Tanszék

Pávó Gyula, mérnök-oktató, ELTE TTK Fizikai Intézet, Atomfizika Tanszék

Bíró László, PhD hallgató, ELTE TTK Fizikai Intézet, Biológiai Fizika Tanszék

Janosov Milán, biofizikus MSc, ELTE

SZAKMAI MENTOROK

Hamar Gergő, fiatal kutató, MTA Wigner FK

KÉMIA SZEKCIÓ

ELŐADÓK

Kovács Noémi, kémia BSc

Kóczán György, okleveles vegyész

Papp Dóra, PhD hallgató

Rovó Petra, Kémia PhD, ELTE TTK, Kémiai Intézet, Szerves Kémiai Tanszék

GYAKORLATVEZETŐK

Deckerné Majer Zsuzsa, PhD, egyetemi docens, ELTE TTK Kémiai Intézet, Szerves Kémiai Tanszék

Harmat Veronika, PhD, adjunktus, ELTE TTK Kémiai Intézet, Szervetlen Kémiai Tanszék

Láng Emma, PhD, egyetemi docens, ELTE TTK Kémiai Intézet, Szerves Kémiai Tanszék

Tarczay György, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Kémiai Intézet, Szervetlen Kémiai Tanszék

Rohonczy János, PhD, egyetemi docens, ELTE TTK, Kémiai Intézet, Szervetlen Kémiai Tanszék

Zihné Perényi Katalin, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Kémiai Intézet, Analitikai Kémiai Tanszék

SZAKMAI MENTOR

Hudecz Ferenc, az MTA levelező tagja, tanszékvezető egyetemi tanár ELTE TTK Kémiai Intézet, Szerves Kémiai Tanszék

BIOLÓGIA SZEKCIÓ

ELŐADÓK

Hajnik Tünde, PhD, tanársegéd, ELTE TTK Biológiai Intézet, Élettani és Neurobiológiai Tanszék (Gyakorlatvezető is)

Varró Petra, tanársegéd, ELTE TTK Biológiai Intézet, Élettani és Neurobiológiai Tanszék (Gyakorlatvezető is)

Szabó Bálint, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Fizikai Intézet, Biológiai Fizika Tanszék

Illés Anett, Biológus MSc

GYAKORLATVEZETŐK

Erdei Anna Laura, biológus MSc

Kovács Gábor, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Biológiai Intézet, Növényyszervezettani Tanszék

Kósa Annamária, PhD, tanársegéd, ELTE TTK Biológiai Intézet, Növényyszervezettani Tanszék

FÖLDRAJZ SZEKCIÓ

ELŐADÓK

Győri Róbert, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Földrajz-Földtudományi Intézet, Társadalom- és Gazdaságföldrajzi Tanszék

Balázs László, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Földrajz-Földtudományi Intézet, Geofizikai és Űrtudományi Tanszék

A TÁBORBAN RÉSZTVEVŐ ELŐADÓK

Tolnai Gábor, tanársegéd, ELTE TTK Földrajz-Földtudományi Intézet, Társadalom- és Gazdaságföldrajzi Tanszék

Breuer Hajnalka, PhD, tanársegéd, ELTE TTK Földrajz-Földtudományi Intézet, Meteorológia Tanszék

Lukács Tamás, földtudományi BSc,

GYAKORLATVEZETŐK

Sági Tamás, egyetemi tanársegéd, ELTE TTK, Földrajz-földtudományi Intézet, Közettani és Geokémiai Tanszék

Tóth Erzsébet, PhD, geológus muzeológus, ELTE TTK Természettajzi Múzeum, Ásvány- és Kőzettár

Fehér Orsolya, PhD hallgató, ELTE TTK Földrajz-Földtudományi Intézet, Csillagászati Tanszék

Leélőssy Ádám, PhD hallgató, ELTE TTK Földrajz-Földtudományi Intézet, Meteorológia Tanszék

SZAKMAI MENTOROK

Győri Róbert, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Földrajz-Földtudományi Intézet, Társadalom- és Gazdaságföldrajzi Tanszék

A TÁBOR SZERVEZŐI

FŐSZERVEZŐK

Lukács Tamás, földtudományi BSc,
+36 70 201 9808, lukacs.tom@gmail.com
Rovó Petra, Kémia PhD

RENDSZERGAZDA

Cséri Tamás, PhD hallgató, ELTE IK, Programozási Nyelvek és Fordítóprogramok Tanszék

SZEKCIÓ-KOORDINÁTOROK

MATEMATIKA

Héra Kornélia, matematikus MSc,

FIZIKA

Janosov Milán, fizika BSc,

KÉMIA

Kovács Noémi, kémia BSc,

Samu Viktor, kémia BSc,

BIOLÓGIA

Illés Anett, biológus MSc,

FÖLDRAJZ

Bottján Emese, meteorológus MSc,

Lukács Tamás, földtudományi BSc

SZERVEZŐK, SEGÍTŐK

Balogh Viktor, geológus MSc

Bondici László, matematika BSc

Dálya Gergely, fizika BSc

Erdei Anna, biológus MSc

Galgóczi Gábor, fizika BSc

Hegedűs Panna, biológia BSc

Imrefi Ildikó, biológia BSc

Koczor Bálint, vegyész MSc

Mezősi Máté, fizika BSc

Pálos Zsófia, földtudományi BSc

Pitlik László, kémia BSc

Székely Eszter, kémia BSc

ADMINISZTRÁCIÓ

Noszkó Ilona Éva, gazdasági osztályvezető

Eötvös József Collegium

Zrupkó Gáborné, gondnok

Eötvös József Collegium

Mátyás Eszter, ügyvivő-szakértő,

Eötvös József Collegium

A TÁBORBAN RÉSZTVEVŐ DIÁKOK

BIOLÓGIA SEKCIÓ

Deme Dorina, Jurisich Miklós Gimnázium és Kollégium, Kőszeg

Diósi Marcell, Balassi Bálint Gimnázium, Balassagyarmat

Eőry Viktória, Batthyány Kázmér Gimnázium, Szigetszentmiklós

Hakl Annamária, Fazekas Mihály Gimnázium, Debrecen

Horváth Zsófia, Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium, Miskolc

Körömi István, Péter András Gimnázium és Szigeti Endre Szakképző Iskola, Szeghalom

Kőrösi Afrodité Jázmin, Szent István Gimnázium, Budapest

Nyuli Dorottya, Teleki Blanka Gimnázium és Általános Iskola, Székesfehérvár

Pálya Dóra, Deák Téri Evangélikus Gimnázium, Budapest

Pálya Tímea, Veres Pálné Gimnázium, Budapest

Papp Vanda, Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium, Miskolc

Pap-Takács Mónika, Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium, Szeged

Sárközi Zita, Vörösmarty Mihály Gimnázium, Budapest

Vékony Bálint, Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium, Miskolc

FIZIKA SEKCIÓ

Budaházi Fanni, Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola és Kollégium, Budapest

Erdei Ákos, Óbudai Árpád Gimnázium, Budapest

Faragó Bence Zoltán, Neumann János Középiskola és Kollégium, Eger

Fehér Adrienn, Debreceni Ady Endre Gimnázium, Debrecen

Fehér Tamás, Fazekas Mihály Gimnázium, Budapest

Gaál Anna, DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma, Debrecen

Holczer Viktor, Jedlik Ányos Gimnázium, Budapest

Méder Emese, Batthyány Kázmér Gimnázium, Szigetszentmiklós

Németh Marcell, Városmajori Gimnázium

Ruzsik Barbara, Veres Pálné Gimnázium, Budapest

Simon Lilla Vivien, Zöld Kakas Líceum, Budapest

Stelcz Barnabás, Veres Pálné Gimnázium, Budapest

Urbán Csenge, Károlyi Mihály Magyar-Spanyol Tannyelvű Gimnázium, Budapest

FÖLDRAJZ SEKCIÓ

Bodó Laura, Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma és Kollégiuma, Pécs

Gubó Patrícia, Balassi Bálint Gimnázium, Balassagyarmat

Gyöngy Levente Ákos, Verseghy Ferenc Gimnázium, Szolnok

Kakas Viktória, Balassi Bálint Gimnázium, Balassagyarmat

Németi Kornél, DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma, Debrecen

Tóth Domonkos László, József Attila Gimnázium és Szakközépiskola, Monor

KÉMIA SEKCIÓ

Balogh Zoltán, Hermann Ottó Gimnázium, Miskolc

Csorba Ágota, Vasvári Pál Gimnázium, Székesfehérvár

Dobolyi Dániel, ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium és Kollégium, Budapest

A TÁBORBAN RÉSZTVEVŐ DIÁKOK

Farkas Flóra, Bibó István Gimnázium, Kiskunhalas

Horváth Emese, Veres Pálné Gimnázium, Budapest

Kajtár Zsófia Anna, Karinthy Frigyes Két Tanítási Nyelvű Gimnázium, Budapest

Kiss Tímea, Neumann János Középiskola és Kollégium, Eger

Kövér Bálint, Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium Szakközépiskola és Kollégium, Eger

Márki Ákos, Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium, Szeged

Rekecki Orsolya, Szegedi Deák Ferenc Gimnázium, Szeged

Stodola Bálint, Magyarországi Németek ÁMK Gimnáziuma, Baja

Szabó Erzsébet, Bibó István Gimnázium, Kiskunhalas

Szendrei István, Ipari Szakközépiskola és Gimnázium, Veszprém

Szörényi Sára, Veres Pálné Gimnázium, Budapest

MATEMATIKA SEKCIÓ

Barák Barna, Balassi Bálint Gimnázium, Balassagyarmat

Bereczki Zoltán, Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium, Szeged

Farkas Norbert Levente, Ceglédi Közgazdasági Informatikai Szakközépiskola, Cegléd

Keliger Dániel, Ceglédi Közgazdasági Informatikai Szakközépiskola, Cegléd

Porogi Anna, Neumann János Középiskola és Kollégium, Eger

Sebők Anett, Vajda Péter Evangélikus Gimnázium, Szarvas

Szakács Lili Kata, Fazekas Mihály Gimnázium, Budapest

Visz Patrícia, Árpád-házi Szent Erzsébet Középiskola, Esztergom

TÁMOGATÓINK, PARTNEREINK



Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar



Eötvös József Collegium



MOL



Richter Gedeon



MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont



ELTE Karrierközpont



ELTE TTK Hallgatói Alapítvány



ELTE TTK Hallgatói Önkormányzat

Hálás köszönettel tartozunk az Eötvös József Collegium, az ELTE TTK Természettudományi Múzeum (Ásvány- és Kőzettár), és az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont munkatársainak, amiért áldozatos munkájukkal, támogatásukkal segítették az Eötvös Természettudományos Tábor megszervezését és sikeres lebonyolítását. Budapest, 2014. szeptember 27.

Szerkesztette: Lukács Tamás • Lektorálta: Koczor Bálint

Elérhetőség: termtudtabor@eotvos.elte.hu, <http://termtudtabor.eotvos.elte.hu>



A függőkert a filagóriával

(7–8) XI. Kerület, Újbuda önkormányzati pályázati támogatása az állandó collegiumtörténeti kiállítás megvalósítására (KÖSZ III-12-01363 és KÖSZ III-12-ÖO933)

Szakmai beszámoló az ELTE Eötvös József Collegium állandó collegiumtörténeti kiállítás előkészítéséről és az ahhoz kötődő XI. Kerület Újbuda Önkormányzat támogatásának felhasználásáról

Támogatási kérelmünk célját az alábbiak szerint fogalmaztuk meg:

„Az Eötvös József Collegium a XI. Kerület Újbuda egyik legjelentősebb szellemi központja, amely a magyar felsőoktatásban, a szellemi elit képzésében meghatározó szerepet játszik alapításától, 1895-től kezdődően. A Collegium „Ménesi úti palotájának” centenáriumát 2010/2011-ben ünnepeltük. Terveink szerint, a Kerület és más támogatók összefogásával állandó collegiumtörténeti kiállítást rendezünk be a Collegium nagytermében, ahol a helyiség adottságaihoz igazodva állandó tárlókban szerepelne az a gazdag anyag, amelyet nagy sikerrel (időszakos kiállításon) a Budapest Történeti Múzeumban korábban részben bemutattunk (a Kiállításvezető itt olvasható: http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/Katalogus_web.pdf). Mivel a Collegiumban 24 órás portaszolgálat működik, adottak a feltételek, hogy a kiállítást a Kerület polgárai számára meghatározott rend szerint látogathatóvá tegyük, megnyissuk. A Kerület országos összehasonlításban is egyedülálló kulturális térrel gazdagodhat, amelynek alapja az Eötvös Collegiumnak a magyar kultúrában betöltött kivételes szerepe. A kiállítás megvalósítását a Gellérthegyvédő Egyesület is fontosnak tartja. A megvalósításhoz az egyetem és a Collegium jelentős mértékű kutatói / szellemi munkával járul hozzá. A kiállítás tervéhez is kapcsolódóan a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság november 5-én tárgyalja a Collegium azon beadványát, hogy a Ménesi út 11–13. *Történelmi emlékhely* legyen. A Magyar Nemzeti Bank illetékes bizottsága október végén tárgyalja, hogy támogatni tudja-e az állandó kiállításnak helyt adó nagyterem modern konferenciateremmé alakítását. Az állandó kiállítást ünnepélyes körülmények között lehetőleg 2014. március 15-én nyitnánk meg.”

XI. Kerület Újbuda Önkormányzata 800 000 Ft-os támogatásának köszönhetően a fent ismertetett célokat – amennyiben azok megvalósítása rajtunk állt – elértük. A támogatást teljes egészében (a támogatási szerződésnek megfelelően) tárlók készítésére fordítottuk. 12 db fali- és 3 db álló tárlót készítettünk.

A kiállítás tartalmi előkészítésére Garai Imre kollégánkat kértük fel, aki a *Báró Eötvös József Collegium története (1895-1950)* című, 2014 júniusában megjelenő 500 oldalas monográfiája anyagából összeállította és előkészítette azokat a levéltári dokumentumokat, amelyeket a tárlóban helyezünk el. E munkafolyamattal párhuzamosan a kiállítás technikai berendezésébe bevontuk a Magyar Nemzeti Múzeum munkatársait is. Saját erőből a nagyteremben jelentős átalakításokat tettünk, hogy a tárlók végleges helyükre kerüljenek, és a későbbi – remélt – további renoválások zavartalanul tervezhetők

legyenek (a Magyar Nemzeti Bank támogatási kérelmünket most sajnos nem támogatta).

Mivel időközben a Nemzeti Örökség Intézete értesített arról, hogy a Kormány határozata folytán az Eötvös Collegium történelmi emlékhely lett, egyetemünk és a Collegium vezető testületeinek javaslatára a kiállítás ünnepélyes megnyitását 2014. szeptember 3-ra, Eötvös József születésnapjára tettük át. Ekkor a történelmi emlékhely címet megörökítő sztlélé felavatása mellett a Kerület és más magyarországi és külföldi képviseltek és előkelőségek jelenlétében nemcsak az állandó kiállítást nyitottuk meg, hanem kettős könyvbemutatót is tartottunk. Garai úr monográfiája mellett Radnai Gyula *Fizikusok és matematikusok az Eötvös Collegiumban (1895–1950)* című kötetét is bemutattuk.

A XI. Kerület Újbuda Önkormányzatának támogatását, amely terveink megvalósításában meghatározó szerepet játszott, köszönjük!



Készülnek a tárlók

* * *

„Dr. Hoffmann Tamás
Polgármester úrnak
Budapest XI. Kerület
Újbuda

Tárgy: szakmai beszámoló és köszönet a KÖSZ III-12-ÖO933. sz. támogatással kapcsolatban, kérés az állandó kiállítás látogatásának előkészítésére.

Tisztelt Polgármester úr!

Ezúton szeretném kifejezni köszönetemet Polgármester úrnak, az Önkormányzatnak, és kedves munkatársainak a támogatásért és munkájukért, amelynek köszönhetően az Eötvös József Collegium történelmi emlékhellyé avatására (2014. szeptember 3.) a nagyteremben állandó kiállítást nyithattunk meg, és a termet 100 új konferenciaszékkal rendezhettük be. Köszönöm az Önkormányzatnak, hogy a beszerzések mellett

az országosan kiemelkedő közös eseményünk előkészítésében (technikai eszközök, catering stb.) is meghatározó szerepet vállalt.

Az Önkormányzat pályázati támogatásából, amelynek pénzügyi elszámolását levelem tartalmazza – terveinknek megfelelően –, az általános elismerést kiváltó állandó kiállításunkhoz méltó székeket vásárolhattunk.

A kiállítást a Kerület polgárai előtt is szeretnénk megnyitni. A Collegium épületében működő huszonnégy órás portaszolgálat biztosítani tudja, hogy a collegisták tanulmányi és közösségi életét is figyelembe véve, szombatonként 9.00 – 12.00 között a nagyközönség látogathassa a nagytermet. (Az állandó nyitvatartás mellett előzetes egyeztetés alapján máskor is tudunk csoportokat fogadni.) Tisztelettel kérem Polgármester úr szíves támogatását, hogy az „Eötvös József Collegium hivatástörténete” című kiállítás (Ménesi út 11–13.) látogatásának előkészítésében, a közzétételben (esetleg a budapesti kiállítások és múzeumok közé történő felvételében) szíveskedjék eligazítani és támogatni.

Budapest, 2014. október 2.

Köszönettel és tisztelettel,

Horváth László
igazgató”



(9) „Kutatók éjszakája 2014” belső egyetemi pályázat.

Programajánló és program:

„Egyetlen éjszakára idén is játékos és szórakoztató formát ölt a tudomány: szeptember 26-án pénteken az egyetemek között az ELTE – így az ELTE Eötvös József Collegium is – színes programokkal várja a közönséget. Az Európai Bizottság támogatásával megvalósuló „Kutatók éjszakája” rendezvény célja a kutatói életpálya és a tudomány népszerűsítése, mindenki számára közérthető formában. Az ELTE Eötvös József Collegium nyolc szervezeti egysége egymással párhuzamosan 18.00 és 21.30 óra között (időpontok 18.00–19.30; 19.30–20.00; 20.00–21.30) ismétlődő programokkal várja elsősorban a középiskolás diákokat és alsóéves egyetemistákat. Páratlan lehetőség a szó valódi értelmében megtapasztalni a tudományszakok közötti együttműködést (idegen szóval: interdiszciplinaritást).

Eötvös József Collegium, Angol–amerikai Műhely, 015-ös terem

18:00–19:30 A fordítástól a fordításig

19:30–21:00 A fordítástól a fordításig

21:00–22:30 A fordítástól a fordításig

A bosszantó félrefordításoktól a vicces leiterjakabokon keresztül a szellemes magyaráításokig irodalmi klasszikusok, Harry Potter, népszerű sorozatok, nyelvi játékok és lelemények szerepelnek a műsoron. Próbáld ki magad te is a műhelyünkben!

Eötvös József Collegium, Bollók János Klasszika-filológia Műhely, Borzsák-könyvtár

18:00–19:30 Athén – Róma – Bizánc: játékos időutazás komolyan

19:30–21:00 Athén – Róma – Bizánc: játékos időutazás komolyan

21:00–22:30 Athén – Róma – Bizánc: játékos időutazás komolyan

Szikora Patricia: Bemutatkozik a műhely: Heidelberg – London – Párizs – Saloniki – Róma... a kutatás mégis tart;

Kovács István: Rómaiak nálunk;

Szegvári Zoltán: Az ördög és alkalmazottai: mágia Bizáncban;

Horváth Janka: 8 óra gyalog Pompeiiben;

Legyen Ön is filológus! – interaktív vetélkedő.

Eötvös József Collegium, Filozófia Műhely, alagsor, 013-as terem

18:00–19:30 Filozófia – a bölcsesség szeretete

19:30–21:00 Filozófia – a bölcsesség szeretete

21:00–22:30 Filozófia – a bölcsesség szeretete

A rendezvény keretei között az Eötvös Collegium Filozófia Műhelyével ismerkedhet meg, aki hozzánk látogat. A műhely jelenlegi és volt diákjai adnak elő érdekes filozófiai témákban. Az előadásokat minden esetben beszélgetés követi.

Eötvös József Collegium, Germanisztika Műhely, alagsor, 012-es terem

18:00–19:30 Germanistische Paläographie – Kostprobe aus dem Texteditionsprojekt
Opusculum Tripartitum

19:30–21:00 Germanistische Paläographie – Kostprobe aus dem Texteditionsprojekt
Opusculum Tripartitum

21:00–22:30 Germanistische Paläographie – Kostprobe aus dem Texteditionsprojekt
Opusculum Tripartitum

Az EJC Germanisztika Műhelyének tagjai közel egy éve foglalkoznak az ún. *Opusculum Tripartitum* kéziratnak olvasásával, értelmezésével, feldolgozásával és latin nyelvű eredetijének összehasonlításával. Ebbe a munkába nyerhetnek betekintést a hozzánk látogatók egy rövid, az adott nyelvtörténeti korszakot tipizáló kiselőadás, valamint egy paleográfiai bevezető kíséretében. *A programon történő részvételhez jó német nyelvtudás szükséges.*

Eötvös József Collegium, nagyterem

21:00–22:30 Eötvös Collegium – Történelmi emlékhely: mitől is az, szellemidéző tárlatvezetés a kutató szemével

Az ELTE Eötvös József Collegium Magyarország 47 történelmi emlékhelyének egyike. Szeptember 3-án lebilincselő tartalmú állandó kiállítás nyílt, amely a Collegium szellemiségét a kutató szemével, Garai Imre összeállításában mutatja be. Egyedülálló lehetőség nyílik arra, hogy a monográfia írójának és a Collegium igazgatójának kalauzolása mellett a látogató megismerje, ki és mi is az a „tudós-tanár”, miként alakult a Collegium sorsa a magyar történelem viharáiban.

Lásd: <http://honlap.eotvos.elte.hu/kiallitas>.

Eötvös József Collegium, Olasz Műhely, alagsor, 016-os terem

18:00–19:00 Itália az asztalon. Regionális különbségek az olasz kulináriában.

19:15–20:15 Itália az asztalon. Regionális különbségek az olasz kulináriában.

20:30–21:30 Itália az asztalon. Regionális különbségek az olasz kulináriában.

Észak és Dél, Szicília és Lombardia... nem csupán irányok, régiók, hanem külön világok a napfényes Itáliában. A több mint 150 éves egységes Olaszország máig is megőrizte regionális sajátosságait, ahogy a nyelvben, kultúrában, úgy a különböző fogásokban is. Az előadás során antipastóként megismerkedünk a sajátos területi adottságoknak köszönhető terményekkel, első fogásként a pasta és a polenta történetébe, különböző elkészítési módjaiba vezetjük be a hallgatókat, főfogásként a húsok és halételek kerülnek „terítékre”, amelyet a desszertek, az amaro és a frutta követ majd. Figyelem! Az előadás mellékhatásaként erős étvágy jelentkezhet, melyért a szervezők nem vállalnak felelősséget.

Eötvös József Collegium, Orientalisztika Műhely, 019-es terem

18:00–19:30 A Kelet képei

19:30–21:00 A Kelet képei

21:00–22:30 A Kelet képei

Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhelye számos tudományterületet fog át. Tagjai kutatási témájának megismerése az egyiptológiától és az assziriológiától az indológián és a koreanisztikán át a japanológiáig a legkülönbözőbb kutatási témák széles palettáját tárja elénk. A Kutatók Éjszakáján e sokszínűségbe, a Kelet kutatásának egyes területeire nyerhetünk bepillantást a műhelytagok előadásainak keretében. Megismerkedhetünk a kopt mágikus gyakorlattal; hallhatunk arról, hogyan mutatja be magát Sulgi, a mezopotámiai uralkodó – vagy hogyan mutatják be őt propagandistái – sumer irodalmi szövegekben. Megismerhetjük a koreai Chuseok ünnepét, amely ma is az egyik legfontosabb ünnep a koreai emberek számára, és amely során eredetileg a termény-betakarítást ünnepelték meg az ősöknek is megköszönve támogatásukat. Megtudhatjuk, milyen üzenetet hordoznak az iszlám hódítás korabeli mecsetek, a muzulmán építészeti korai alkotásai Észak-Indiában; végül találkozhatunk a japán gondolkodástörténet egyik legjelentősebb alakjával is.

Hevesi Krisztina: A kopt mágikus gyakorlat

Pintér Anna Krisztina: Sulgi, a jó pásztor

Sitkei Dóra: A koreai Chuseok ünnepe

Csordás Domonkos: Iszlám hódítás korabeli mecsetek Észak-Indiában

Takó Ferenc: Shōtoku taishi és a „Tizenhét cikkelyes alkotmány”

Eötvös József Collegium, Történész Műhely, fszt. 23-as terem

18:00–19:30 Gertrúd királyné meggyilkolása

19:30–21:00 Gertrúd királyné meggyilkolása

21:00–22:30 Gertrúd királyné meggyilkolása

Az érdeklődők segíthetnek kinyomozni a magyar történelem talán leghíresebb bűnügyének, Gertrúd királyné 1213. évi meggyilkolásának körülményeit – közben pedig megismerkedhetnek mindazokkal a történetírói és régészeti eszközökkel, amelyeket egy ilyen nyomozás során a történész maga is igénybe vesz. Megpróbáljuk közösen azonosítani a helyszínt, összegyűjteni a tanúkat, feltárni az indítékot, és persze megtalálni a választ a legfontosabb kérdésre: ki ölte meg valójában Gertrúd királynét?

Eötvös József Collegium, Mendöl Tibor Földrajz, Föld- és Környezettudományi Műhely 018-as terem

18:00–19:00 A „nyugat” felemelkedésének „keleti” gyökerei: az eurocentrizmus földrajzi kritikái

19:00–20:00 NMR mérések a földtudományban

20:00–21:00 Puszták a Kisalföld keleti részén: a volt majorok XX. századi átalakulása
A „nyugat” felemelkedésének „keleti” gyökerei: az eurocentrizmus földrajzi kritikái

Az európai világtörténet-írás a „nyugat” sikerességét több száz éve annak belső tulajdonságaival magyarázta, jelenig tartó folyamatosságát pedig egy képzeletbeli civilizációs bölcső történelmi és földrajzi áthagyományozódásával vezette le („már az ókori görögök is”). Az előadás néhány fontos eurocentrikus mítoszt és azok cáfolatait mutatja be, végül

az európai fejlődés kanonizált elbeszéléseit globalizált földrajzi olvasatban értelmezi, rámutat a „nyugat” felemelkedésének elfedett „keleti” gyökereire.

NMR-mérések a földtudományban

A NMR-mérés mint vegyész-módszer már az '50-es évek óta nagyon népszerű. A '90-es évekbeli technikai áttörések lehetővé tették a geofizikai használatát is. A módszer víztartalom-követő tulajdonsága miatt egyedülálló a geofizikai módszerek között.

Puszták a Kisalföld keleti részén: a volt majorok XX. századi átalakulása

A hazai nagybirtokok kapitalista átalakulása életre hívta a leggyakrabban majoroknak vagy pusztáknak nevezett településeket. A sajátos társadalommal rendelkező, zárt világot alkotó uradalmi telepeket azonban a XX. század politikai fordulatai nem hagyták érintetlenül. Az előadás az egykori Komárom vármegye déli részén található puszták differenciálódását mutatja be a világháborúk előtti állapotból kiindulva, egészen az ezredfordulóig.”



(10) OTKA NN 104456 „Klasszikus ókor, Bizánc és humanizmus. Kritikai forráskiadás magyarázatokkal” című pályázat

A terveknek megfelelően a kutatócsoport nemcsak a *Byzanz und das Abendland II.* nemzetközi konferenciát (és a testvérpályázóval közös symposiont) valósította meg – illetve önálló kötetben publikálta az első konferencia előadásait –, hanem a második és harmadik konferencián a nyugati irodalmak kutatási területeit is bevonta (olasz, német, francia). Mindemellett a XI. Magyar Ókortudományi Konferencián – külső csatlakozókkal – önálló ülésszakot alkotott, amely a konferencia legnagyobb tematikus egysége lett. Elindította az *Antiquitas – Byzantium – Renascentia* könyvsorozatot (ISSN 2064-2369), amelynek keretében a második kutatási évben további hat (így összesen már tíz) kötetet jelentetett meg. A sorozatban a tudományos művek mellett fordítások és segédletek is helyet kapnak, ezek megvalósításában a szerzők és szerkesztők mellett a fiatal kutatók is közreműködtek. (Kilenc kötet elektronikusan is elérhető az ELTE Eötvös Collegium honlapján.)

– Bizánc és a Nyugat (*Byzanz und das Abendland*) című nemzetközi konferencia és szemináriumsorozat 2013. nov. 25–29.

<http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/felev13141/Byzanz%20und%20das%20Abendland%20nemzetk%C3%B6zi%20konferencia%20%28programf%C3%B3zet%29.pdf>

A programban a francia, olasz és német kutatási területek is megjelentek. Tudósítás OTKA hivatkozással: *Élet és Tudomány* LXIX. évf., 2. 48–50.

– A *Collegium Danubianum II.* (Bécs, Collegium Hungaricum) 2014. aug. 25–27. között valósult meg. A társpályázat kutatói jelenlétében a kutatócsoport tagjai beszámoltak eddigi eredményeikről, előadások hangzottak el és megvitatták a további együttműködési lehetőségeket.

– Megjelent a *Bibliotheca Byzantina I.* tanulmánykötet. A kötetet Susanne Bachfischer igazgató és Michael Zimmermann osztrák nagykövet meghívására az Osztrák Kulturforum dísztermében 2013. november 27-én mutattuk be. Önálló kötetben jelent meg a francia ülésszakok anyaga: *Byzance et l'Occident : Rencontre de l'Est et de l'Ouest*. A kötetet Hervé Ferrage igazgató meghívására a Francia Intézetben mutatjuk be 2013. november 25-én. Megjelent a kutatócsoport *MÓK XI.* – pályázatunkkal azonos című – ülésszakán elhangzott előadásainak idegen nyelvű tanulmánykötete, az *Investigatio Fontium*.

Az *Antiquitas – Byzantium – Renascentia* (a továbbiakban ABR) sorozat új kötetei:

V. *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West.* (szerk.) Juhász Erika. Budapest, 2013. (A továbbiakban: BuA I)

VI. *Achilleus Tatios: Leukippé és Kleitophón története.* Fordította és az utószót írta: Szepessy Tibor. Budapest, 2014.

VII. *Római költők antológiája.* (szerk.) Szepessy Tibor. Budapest, 2014.

VIII. Maywald József – Vayer Lajos – Mészáros Ede: *Görög nyelvtan.* (szerk.) Mayer Gyula. Budapest, 2014.

IX. Jacqueline de Romilly – Monique Trédé: *Az ógörög nyelv szelleme.* (szerk.) Horváth László és Vargyas Brigitta. Typotex, Budapest, 2014.

X. *Investigatio Fontium. Griechische und lateinische Quellen mit Erläuterungen. Beiträge der Tagung Klassisches Altertum – Byzanz – Humanismus der XI. Ungarischen Konferenz für Altertumswissenschaft* (szerk.) Horváth László. Budapest, 2014. (A továbbiakban: *Investigatio*.)

Horváth László a *Der neue Hypereides* című monográfia kiadásán dolgozott, a kötet 2014 novemberében megjelent. Emellett három tanulmányt (ebből egyet negyedik publikációként idegen nyelven is) és egy recenziót jelentett meg, egy konferenciakötetet szerkesztett, és egy konferencia-előadást tartott. (A nyomtatásban megjelent tanulmányokat itt nem említjük, a teljes adatsor a „közlemények” függelékben szerepel.)

Szerkesztés

– *Investigatio Fontium ...* (ABR X).

Előadás

– Plutarchos, a hazafi. *MÓK XI*.

Szepessy Tibor Achilleus Tatios művét kutatta. A kutatócsoport fiatal résztvevőinek bevonásával új, javított kiadásban kiadta a római költők antológiáját.

Szerkesztés

– *Római költők antológiája ...* (ABR VII).

Előadás

– Adalékok Achilleus Tatios regényéhez. *MÓK XI*.

Egedi-Kovács Emese a 12. századi francia–magyar–bizánci dinasztikus és irodalmi kapcsolatokat, valamint III. Béla emlékét a középkori francia irodalomban vizsgálta. Megkezdte az Ivron 463-as jelzetű kódex görög és ófrancia szövegének átírását.

Szerkesztés

– *Byzance et l'Occident : Rencontre de l'Est et de l'Ouest*, sous la direction d'E. Egedi-Kovács (Budapest, 2013).

Előadás

– Le codex Ivron 463 approches paléographique et philologique. *Byzanz und das Abendland* 2013. november 25.

– La traduction française de la version grecque dite d'Ivron de *Barlaam et Joasaph*. À propos de l'édition critique en cours, *Bécs, Collegium Hungaricum*. 2014. aug. 26.

– Ivron 463 sz. kódex. *MÓK XI*.

Tóth Iván folytatta a *Historiae* historiográfiai vizsgálatát. II. Mehmed első orációját kutatta. Igazolta, hogy a késő bizánci történetírásban is jelen van, hogy a történetíró saját nézeteit a szereplők tolmácsolásában közli. A 15. században a történeti műveket nagyobb közönség előtt is felolvasták.

Előadás

– Nagy Sándor történetírója és bizánci utóélete. *Ókortudományi Társaság Szegedi Tagozata*. 2013. szeptember 30.

– Suggestions on the Speeches of Mehmed II in Kritobulos' *Historiai*. *Byzanz und das Abendland*. 2013. november 28.

– Az irodalmi utánzás szerepe a görög és bizánci történetírásban. *Ókortudományi Társaság Szegedi Tagozata*. 2014. február 11.

– Az utolsó bizánci történetíró és közönsége. *MÓK XI*.

– The Arrian-manuscript in Vienna. *Bécs, Collegium Hungaricum*. 2014. augusztus 26.

Berkes Lajos a heidelbergi egyetemen megvédte *Dorfverwaltung und Dorfgemeinschaft in Ägypten von Diokletian zu den Abbasiden* című értekezését. A monográfiát a Harrassowitz kiadó *Philippika* sorozatában jelenik meg.

Előadás

– The Persian and Islamic Occupation of Egypt in the Seventh Century: Similarities and Differences. *Military Diasporas and Diasporic Regimes in East Central Europe and the Eastern Mediterranean 500–1800*. Heidelberg. 2013. okt. 28.

– Fiscal Institution or Local Community? The village *koinon* in Late Antiquity 4–8th centuries. *Institutions in Villages in Egypt from the Early Roman Period to the Fatimid Period*, King's College London. 2014. júl. 4.

Juhász Erika megvédte *A Húsvéti krónika új kritikai kiadásának előkészületei* című PhD-értekezését. Német nyelvű előadást tartott a *Chronicon Paschale* 16. századi másolataival kapcsolatos téves elképzelésekről. A 2012. évi konferencia bizánci előadásából általa szerkesztett idegen nyelvű kötet (*BuA I*) 2013-ban jelent meg. Előadott Tübingenben. Szegeden angol nyelvű előadást tartott. A MÓK XI. konferencián elhangzott magyar nyelvű előadása angol nyelven jelent meg. A *Chronicon Paschale* új kritikai kiadásán, és a kiadás előmunkálatait bemutató monográfiáján dolgozott.

Szerkesztés

– *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West* (Budapest, 2013)

Előadás

– Die Abschriften des *Chronicon Paschale*. *Byzanz und das Abendland*. 2013. november 27.

– Die Indikationsangaben bei Johannes Malalas und in der Osterchronik. Die Weltchronik des Johannes Malalas. *Autor–Werk–Überlieferung. Internationale Fachtagung*. Tübingen, 2014. február 28.

– Scelus nomine Andreas Darmarius scriptor et veterator nequissimus. MÓK XI.

– *Ancilla philologiae*: informatika az ókortudományban. *ELTE Kárpát-medencei nyári egyetem*. 2014. július 11.

Farkas Zoltán a bizantinológiai kutatások szakmai irányítása mellett két tanulmányt közölt, és két előadást tartott.

Előadás

– A magyar őstörténet bizánci forrásai. *Könyvsorozat a magyar őstörténetről* - MTA Székház, Budapest, 2014. március 20.

– Tagolás – értelmezés: bizánci esettanulmányok. MÓK XI.

Szikora Patricia az *In laudem Iustini* dicsőítő eposzt kutatta, az avar követjárás leírására összpontosított.

Előadás

– Avar követjárás Bizáncban (Corippus: *In laud.* III. 231–407). MÓK XI.

Delbó Katalin A bécsi *Cod. Phil. Gr.* 169-ben található *Florilegium Vindobonense* központozását vizsgálta. A 12. századi bizánci Nikétas Eugenianos *Drosilla és Charikles* című művét kutatta.

Előadás

– A XII. századi bizánci regény. *MÓK XI.*

Hegyi Orsolya Az ÖNB 190–es sz. *Florilegium Patrum Latinorum de ProceSSIONe Spiritus Sancti*-ban a latin szerzők szövegrészleteit kritikai jegyzetekkel látta el.

Előadás

– Martyriai hagión didaskalón latinón. *Byzanz und das Abendland.* 2013. november 29.

Szegvári Zoltán Anna Komnéné *Alexias* válogatott szemelvényeit fordította, és forrásait kutatta. Az EHESS bizantinológiai képzésének hallgatója volt. Dolgozatának tárgya az ÖNB Suppl. Gr. 116 bizánci rotulus.

Előadás

– Supplementum Graecum 116. *Bécs, Collegium Hungaricum.* 2014. augusztus 25.

Ötvös Zsuzsanna az ÖNB Suppl. Gr. 45. jelzetű görög–latin szótár marginális megjegyzéseit vizsgálta. Monografikus doktori értekezését a pályázati futamidő végén benyújtotta.

Előadás

– Exploring the Source of the Aristophanic and Legal Marginal Notes in the Ms. ÖNB Suppl. Gr. 45. *Byzanz und das Abendland.* 2013. november 28.

– Széljegyzetek és forrásaik az ÖNB Suppl. Gr. 45. jelzetű humanista vocabulariumban. *MÓK XI.*

Lágler Éva Janus Pannonius görög–latin fordításainak kutatásában a szójegyzékeket és az azokból egyesített szövszedetet egészítette ki, folytatta a szövegkritikai problémák gyűjtését.

Schüsler Tamara a Bolognában (no. 2682) őrzött kéziratban Várad Páter olvasási szokásainak jeleit kutatta. Több típust különített el. Az interpunkciós jeleket is vizsgálta.

Előadás

– De vita Moysi: Conclusions Based on Marginal Notes. *Byzanz und das Abendland.* 2013. november 29.

Locsmándi Dániel a Lambeck által hátrahagyott, öt kódexben őrzött levélkorpuszt rendezte.

Kovács István a P.Tebt. 2.583 sz. papiruszt, ógörög nyelvű magánlevelet vizsgálta. Ebben a témakörben hat előadást tartott.

Előadás

– P.Tebt. 2.583. Bécs, *Collegium Hungaricum*. 2014. augusztus 25.

Összesen – OTKA hivatkozási számmal – 7 szerkesztett önálló kötet (ebből 3 segéd-könyv), 22 tanulmány (4 magyar, 18 idegen nyelvű [4 külföldön]), 1 recenzió és 26 előadás jelent meg, illetve hangzott el a kutatócsoport tagjai részéről.



FÜGGELÉK

(a kutatócsoport tagjaitól eddig megjelentetett közlemények jegyzéke)

2012

- Berkes Lajos – Younes Khaled: A Trilingual Scribe from Abbasid Egypt? A Note on CPR XXII 17. *Archiv für Papyrusforschung* 58 (2012) 97–100.
- Egedi-Kovács Emese (szerk.): *Dialogue des cultures courtoises*. (Budapest, 2012).

2013

- Berkes Lajos: Korr. Tyche 735–738. Bemerkungen zu dokumentarischen Papyri aus dem 6–7. Jh. *Tyche* 28 (2013) 203–204.
- Egedi-Kovács Emese: Le livre dans le livre: le De amore et le roman de Makrembolitès. *Byzance et l'Occident: Rencontre de l'Est et de l'Ouest*. (szerk.) Egedi-Kovács Emese (Budapest, 2013) 91–100.
- Egedi-Kovács Emese: Béla-Alexiosz emléke a 12. századi francia irodalomban. *Francia–magyar kapcsolatok a középkorban*. (szerk.) Györkös Attila – Kiss Gergely – Ságghy Marianne (Debreceni Egyetem, 2013).
- Egedi-Kovács Emese (szerk.): *Byzance et l'Occident: Rencontre de l'Est et de l'Ouest*. (Budapest, 2013).
- Egedi-Kovács Emese: Le souvenir de Béla-Alexis dans la littérature française du XIII^e siècle. *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West*. (szerk.) Juhász Erika (Budapest, 2013) 161–177.
- Farkas Zoltán: Sailing to (Yeats') Byzantium. *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West*. (szerk.) Juhász Erika (Budapest, 2013) 315–326.
- Hegyi Orsolya: Florilegium Patrum Latinorum de Processione Spiritus Sancti. *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West*. (szerk.) Juhász Erika (Budapest, 2013) 359–361.
- Horváth László: Az Athénogenész-papirusz első kiadásának története. Fodor György, Sarbak Gábor (szerk.) *Ünnepi kötet Maróth Miklós hetvenedik születésnapja tiszteletére* (Budapest, 2013) 57–71.
- Horváth László: Az Alexandrosszal kötött szerződés (Corpus Demosthenicum XVII.): a szerzőség kérdéséhez. *Antik Tanulmányok* 57 (2013) 81–91.
- Horváth László: The Importance of Delivery: The Background of an Illustrative Anecdote, More modoque. *Festschrift für Miklós Maróth zum siebzigsten Geburtstag* (szerk.) Fodor Pál – Mayer Gyula – Monostori Martina – Szovák Kornél – Takács László (Budapest, 2013) 43–54.
- Juhász Erika: Király-tükör a Húsvéti krónikában. *Antik Tanulmányok* 57 (2013) 137–146.

- Juhász Erika: *Chronicon Raderianum. Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West.* (szerk.) Juhász Erika (Budapest, 2013) 121–129.
- Juhász Erika (szerk.): *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West.* (Antiquitas – Byzantium – Renascentia V., Budapest, 2013).
- Lágler Éva: Janus Pannonius görög–latin szókincse. *Phylobolia. A CHSEC nyolcadik országos konferenciáján elhangzott előadások.* (Szerk.) Adorjáni Zsolt (Avicenna Közel-Kelet Kutatások Intézete, Piliscsaba 2013) 24–31.
- Mihálykó Ágnes: Miről mesél egy papiruszlevél? A P. Laur. PL III/633 mint a korai kereszténység forrása. *Ad perpetuam rei memoriam* (szerk.) Ternovác Bálint (Budapest, 2013) 43–52.
- Szegvári Zoltán: Anna Komnéné és a Nyugat. *Ad perpetuam rei memoriam.* (szerk.) Ternovác Bálint (Budapest, 2013) 69–75.
- Szepessy Tibor (recenzió): *Apollonius pictus.* (National Széchényi Library, Budapest, Cod. Lat. 4) Szerkesztette / Edited by Boreczky Anna, Németh András. *Antik Tanulmányok* 57 (2013) 166–170.
- Szepessy Tibor: *Bevezetés az ógörög verstanba.* (Budapest, 2013).
- Szikora Patrícia: *Chronicon breve – Magyar történelmi vonatkozású bejegyzések a rövidkrónikákban. Eötvözet II. Acta Szegediensia Collegii de Rolando Eötvös Nominati* 2. (szerk.) Nagyillés János (Szeged, 2013) 126–135.
- Szikora Patrícia: *Chronicon breve – Magyar történelmi vonatkozású bejegyzések a rövidkrónikákban. Phylobolia. A CHSEC nyolcadik országos konferenciáján elhangzott előadások.* (szerk.) Adorjáni Zsolt (Avicenna Közel-Kelet Kutatások Intézete, Piliscsaba 2013) 49–55.
- Tóth Iván: *Alexandros Homérosa – Arrhianos-tanulmányok.* (Budapest, 2013)

2014

- Berkes Lajos: Schreibübungen mit einem Psalm-Zitat: Neues aus der Verwaltung des Fayums im 8. Jh. *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* 188 (2014) 241–244.
- Berkes Lajos: Zwei Neue Dokumente aus dem spätantiken Oxyrhynchus. *Archiv für Papyrusforschung* 60 (2014) 223–228.
- Delbó Katalin: Ein byzantinischer Roman aus dem 12. Jahrhundert. Niketas Eugenianos: Drosilla und Charikles. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 71–81.
- Egedi-Kovács Emese: La traduction française de la version grecque dite d'Ivion de Barlaam et Joasaph. À propos de l'édition critique en cours. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 83–94.
- Farkas Zoltán: Three Epigrams (cod. Paris. suppl. Gr. 309 f. VI). *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 95–105.
- Horváth László: Plutarchos: μετ' ιστορίας καὶ ἀποδείξεως Hérodotos roszsmájúsága és az „olympiai történet” (Plut. Dem. IX,1). *Antik Tanulmányok* 58 (2014) 121–127.

- Horváth László: Bemerkungen zur Rede XVII im Corpus Demosthenicum. Hypereides als Verfasser (?). *Wiener Studien Beiheft* 36 (2014) 73–80.
- Horváth László: Plutarchs μεθ' ἱστορίας καὶ ἀποδείξεως: Über die Bosheit des Herodot und die „olympische Geschichte“ (Plut. Dem. IX,1). *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 45–54.
- Horváth László (recenzió): Mészáros Tamás: A rhamnusi Antiphón. Antiphón-tanulmányok (Apollo könyvtár 32). Argumentum Kiadó, 2011. *Antik Tanulmányok* 58 (2014) 158–162.
- Horváth László: *Investigatio Fontium. Griechische und lateinische Quellen mit Erläuterungen. Beiträge der Tagung Klassisches Altertum - Byzanz – Humanismus der XI. Ung. Konf. für Alt.* (Antiquitas – Byzantium – Renascentia X., Budapest, 2014).
- Horváth László és Vargyas Brigitta (szerk. és ford.): *Jacqueline de Romilly – Monique Trédé: Az ógörög nyelv szelleme.* (Antiquitas – Byzantium – Renascentia IX., Budapest, 2014).
- Juhász Erika: Scelus nomine Andreas Darmarius scriptor et veterator nequissimus. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 107–116.
- Mayer Gyula (szerk.): Maywald József – Vayer Lajos – Mészáros Ede: Görög nyelvtan (Antiquitas – Byzantium – Renascentia VIII., Budapest, 2014).
- Ötvös Zsuzsanna: Marginal Notes and their Sources in the Manuscript ÖNB Suppl. Gr. 45. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 231–242.
- Szepessy Tibor: La fin de l'histoire. Quelques contributions au roman d'Achille Tatius. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 13–26.
- Szepessy Tibor: *Achilleus Tatios: Leukippé és Kleitophón története.* (Antiquitas – Byzantium – Renascentia X., Budapest, 2014).
- Szepessy Tibor (szerk.): *Római Költők Antológiája.* (Antiquitas – Byzantium – Renascentia VII., Budapest, 2014).
- Szikora Patrícia: An Avar Embassy in Constantinople (Corippus: In laudem III, 231–407). *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 117–123.
- Tóth Iván: The Last Byzantine Historiographer and his Audience. *Investigatio Fontium* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 125–133.



(11) OTKA PD 104876: Mészáros Tamás posztdoktori kutatása és az ahhoz kapcsolódó Bolyai János kutatási ösztöndíj pályázat

„A pályázat második évében az alábbi szakmai és kutatómunkát végeztem – összhangban a pályázati vállalással.

A Prokopios-kutatás pillanatnyi helyzetét bemutatva igyekeztem hozzájárulni az életmű egyes darabjainak keletkezési idejét érintő vitához. Újabb érveket hoztam a leginkább vitatott mű, a *Titkos történet* című írás hagyományos datálása (550) védelmében. Áttekintettem, milyen szerepet játszik a datálásban a mű sajátos szerkezete. Bizonyítani kívántam, hogy a *Titkos történet* befejezetlen, két, eredetileg önálló egységből összeillesztett mű. Az eredményeket angol és magyar nyelvű tanulmányban is közöltem.

Megvizsgáltam a *Titkos történet* lehetséges irodalmi forrásait. Megállapítottam, hogy az első rész műfaja életrajz, mely formai szempontból szorosan eleget tesz az ún. politikai-etikai életrajz műfaji követelményeinek, ugyanakkor annak legfontosabb elemét, a tanító szándékot, az erkölcsi példa felmutatását teljes mértékben nélkülözi. A források között számításba vettem a klasszikus történetírók (Hérodotos, Thukydides, Xenophón) műveiben megjelenő életrajyszerű kezdeményezéseket, melyek célja – a *Titkos történet*-hez hasonlóan – kizárólag az igazság bemutatása, olykor az invektívára emlékeztető, erősen támadó stílusban. Az eredményeket magyar nyelvű tanulmányban közöltem. Feldolgoztam a Thukydidesre vonatkozó teljes antik életrajzi hagyományt. A terjedelmét és jelentőségét tekintve legfontosabb, ún. Markellinos-féle életrajz szövegéhez a főbb kéziratok (különösen a *Codex Palatinus Graecus* 252) vizsgálata alapján és a korábbi szövegkiadók véleményének áttekintésével szövegkritikai javaslatot tettem. A POxy 1800 jelzetű oxyrhynchosi papirusztöredék Thukydides-életrajzának szövegéhez új olvasatot vettem fel. Az eredményekről előadásban számoltam be (*Megjegyzések Thukydides életrajzi hagyományához*) a XI. Magyar Ókortudományi Konferencián (Budapest, 2014. május 23.). Az előadás bővített, képmelléklettel kiegészített változata angol nyelven jelent meg.

A vállalt feladatról, valamint kutatásaim eredményeiről előadást tartottam (Juhász Erikával közösen) az Ókortudományi Társaság Szegedi Tagozata előtt Thukydides és Bizánc. Klasszikai-filológiai kutatások az Eötvös Collegiumban címmel (2014. február 8.).

A klasszikus görög historiográfia és a Thukydides-utóélet kérdését tárgyaló újabb szakirodalomból két kötetről (egy angol nyelvű tanulmánygyűjteményről, illetve egy magyar monográfiáról) közöltem bírálatot.

A helyszínen folytattam a bécsi *Vind. hist. Gr.* 33, valamint a *Vind. suppl.* 90 gr. 44 Thukydides-kódexek részleges kollacionálását. Szakmai konzultáción vettem részt a bécsi Institut für Byzanzforschungban.

A pályázat második évében hat közleményt (kettőt idegen nyelven) jelentettem meg, és két előadást tartottam.

Közlemények

Notes on Procopius' Secret History. In: E. Juhász (Hrsg.): Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West. Budapest, 2013, 285–304.

Two Critical Notes on the Ancient Biographical Tradition of Thucydides. In: L. Horváth (Hrsg.): Investigatio Fontium. Griechische und lateinische Quellen mit Erklärungen. Beiträge der Tagung der Klassisches Altertum – Byzanz – Humanismus der XI. Ungarischen Konferenz für Altertumswissenschaft. Budapest, 2014, 55–68.
Megjegyzések Prokopios *Titkos történetéhez*. Antik Tanulmányok 57 (2013) 223–239.

Prokopios „párhuzamos életrajzainak” irodalmi előképeihez. Aetas 29/1 (2014) 112–121.

recenzió: [K. Harloe – N. Morley (eds.): Thucydides and the Modern World. Reception, Reinterpretation and Influence from the Renaissance to the Present. Cambridge, 2012] Antik Tanulmányok 57 (2013) 320–324.

recenzió: [Tóth Iván: Alexandros Homérosa. Arrhianos-tanulmányok. Antiquitas – Byzantium – Renascentia III. Budapest, Eötvös Collegium, 2013] Antik Tanulmányok 58 (2014) 133–136.

Előadások

Thukydides és Bizánc. Klasszikai-filológiai kutatások az Eötvös Collegiumban. (Juhász Erikával) Ókortudományi Társaság Szegedi Tagozat. 2014. február 8.

Megjegyzések Thukydides életrajzi hagyományához. XI. Magyar Ókortudományi Konferencia. Budapest. 2014. május 23.”

(12) OTKA PD 108622: Egedi-Kovács Emese posztdoktori kutatása

„Az első kutatási év során a 12. századi francia–magyar–bizánci dinasztikus és irodalmi kapcsolatokat vizsgáltam. Olyan 12. századi francia udvarokban írott szövegeket elemeztem, amelyek egyfelől bizánci hatást mutatnak, másfelől magyar vonatkozásokkal is rendelkeznek, amelyek háttérben III. Béla magyar király (a francia regényelemek szempontjából fontos időszakban még bizánci Béla-Alexios) személye és történeti szerepe állhat. Kutatásaim során kimutattam, hogy a középkori francia elbeszélésekben fellelhető magyar vonatkozások, a „magyar király” és a „magyarok gazdagsága” irodalmi motívumok egyre szélesebb körű és árnyaltabb alkalmazásában nem csupán az egyházi közvetítés játszott szerepet, és nem feltétlenül a 12. század végén felerősödő francia–magyar dinasztikus kapcsolatok jelentették a fordulópontot. A magyarok bizánci jelenléte és történelmi szerepe, legfőképp Béla-Alexios személye és bizánci–magyar uralkodói pályafutása már évtizedekkel korábban jelentős hatással lehetett. A kutatás Andreas Capellanus *De Amore* című traktátusának és a bizánci regényszerző, Makrembolitis *Hysminé és Hysminias* című művének datálása szempontjából is jelentős eredményekkel szolgált. Kutatásai eredményeimet egy magyar és két francia nyelvű tanulmányban összegeztem.

A kutatási év során a munkatervben is említett Athos-hegyi kódex görög és ófrancia szövegének átírását kezdtem meg. Az Ivion 463-as jelzetű kódex, amely a *Barlám és Jozafát* regényes legenda görög nyelvű, rövidített változatát tartalmazza – a gyönyörű miniatúrák mellett – legfőbb érdekessége, hogy a margóján eddig kiadatlan ófrancia fordítás olvasható. A kézirat ófrancia szövegéről, néhány töredéktől eltekintve, átírás nem készült. Paul Meyer 1866-ban a kódex 270 oldalából csupán 19-et tanulmányozhatott. Noha P. Meyer az ófrancia fordítást a 13. század elejére datálta, az általam átirrt szöveg nyelvészeti elemzése során nyilvánvalóvá vált, hogy a szöveg jóval régebbi lehet, a 11. század végén, 12. század elején készülhetett. Mindez kiemelkedő jelentőségű, mert így a szöveg a legkorábbi, fennmaradt francia irodalmi szövegek közé tartozhat. A kódexben szereplő ófrancia fordítás eddigi kutatási eredményeimet is megerősíti: közvetlen „átjárás” lehetett a görög és francia irodalom között akár már a 12. században is. Kutatásaim kezdeti szakaszában is megállapíthattam, hogy az ófrancia szöveg számos filológiai érdekességet tartalmaz, és az ófrancia nyelv kialakulása/története szempontjából újdonságokkal szolgálhat. A kódex tanulmányozása során kimutattam, hogy az ófrancia szövegben, a görögtől eltérően, a miniatúrákhoz cím is tartozik. Az Athéni Nemzeti Bank támogatásával a kódexről új, jobb minőségű képek birtokába jutottam, amely kutatásaimat jelentősen segíti. Kutatási eredményeimről a Magyar Ókortudományi Konferencián (ELTE, Budapest, 2014. május 22–24.), valamint a bécsi Collegium Hungaricum symposiumán (2014. augusztus 25–26.) számoltam be, és francia nyelvű tanulmányban összegeztem. Az Ivion-kódexszel kapcsolatos első eredményeimről az *Élet és Tudomány* LXIX. évf. / 2. beszámolt.

Az OTKA NN 104456 kutatócsoport tagjaként megkezdtem a bizánci regények motívumindexének elkészítését, a Stith Thompson által kidolgozott tematikus rendszer alapján. A motívumindex korpuszát a négy fennmaradt 12. századi bizánci regény jelenti, amelyet később a késő bizánci verses regényekkel, valamint a középkori „francia bizánci regényekkel” is bővíteni lehet.

Az elmúlt év során két alkalommal töltöttem hosszabb időt Bécsben, ahol kutatómunkát folytattam. A szakirodalmi tételek beszerzésén túl lehetőségem nyílt konzultációkra is (Christian Gastgeber, ÖAW, Abteilung Byzanzforschung Institut für Mittelalterforschung).

Tudományszervezés

2013 őszén nemzetközi konferenciát szerveztem az ELTE Eötvös József Collegiumban (*Byzanz und das Abendland II. / Byzance et l'Occident II.*, 2013. november 25–29. mint a francia szekciók főszervezője [*Tradition, transmission, traduction*]). A rendezvényen mutatták be a 2012. évi konferencia francia vonatkozású előadásaitól általam szerkesztett tanulmánykötetet (*Byzance et l'Occident : Rencontre de l'Est et de l'Ouest*). A 2013. évi konferencia tanulmánykötete szerkesztésében nyomdai előkészítés alatt áll. A következő konferenciát most készítem elő (*Byzanz und das Abendland III. / Byzance et l'Occident III.*, 2014. november 24–27.), mint a francia szekciók főszervezője [*Le roman au Moyen Âge : de Byzance à la France*]. Felolvasó üléseket szerveztem

az Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság magyar tagozata számára. Az ELTE részére keretegyezményt készítettem elő a Franciaországi Rennes 2 egyetemmel.”

(13) Kisebb, illetve ismétlődő támogatáson alapuló pályázatok: Beloit College és MFIA

A csaknem két évtizedes múltra visszatekintő cserekapcsolat keretében a Wisconsin (USA) állambeli Beloit College-ből 2014 tavaszán két amerikai szemináriumi csoport érkezett a Collegiumba. A Magyar–Francia Ifjúsági Alapítvány (MFIA) 2014-ben is kiemelten támogatta a Collegiumot: pályázatot nyertünk francia anyanyelvi lektor fogadására Franciaországból. A vonatkozó beszámolókat alább közöljük.

III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉS KÖZÉLETI RENDEZVÉNYEK

Az Eötvös Collegiumban megrendezett tudományos rendezvények nagyobb része a különféle pályázatok keretében (lásd II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG [PÁLYÁZATOK]), részint az Eötvös Collegium egésze, illetve szervezeti egységei, valamint a Collegiumban működő egyesületek (Gellérthegyvédő Egyesület, Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság és Magyar Bizantinológiai Társaság, Collegium Hungaricum – SEC) és a Baráti Kör, illetve a Diákbizottság szervezésében valósultak meg.

Az egyes műhelyek önálló szervezésében megvalósított – a Collegium honlapján is kiemelt – rendezvényeket a műhelyek beszámolóinak részeként ebben a kötetben (lásd *Műhelybeszámolók*), illetve az ECCE V. kötetben közöljük, amely a 2014/2015. évi őszi félév műhelytevékenységeit tartalmazza.

Az alábbiakban a Collegium központi szervezésében vagy a Collegium egészének közreműködésével megvalósított rendezvényeket ismertetjük.

(1) *A 2013-ban kiadott klasszika-filológiai vonatkozású kötetek bemutatója* (2014. január 24.)

Az egykori és mai szakkollégisták összefogásával, a Collegium igazgatójának vezetése mellett működő *Antiquitas – Byzantium – Renascentia* nevű oktató- és kutatóműhely [amelyet a Klasszikus ókor, Bizánc és a Humanizmus. Kritikai szövegkiadás magyarázatokkal című OTKA NN 104 456 pályázat is támogat] 2014. január 24-én 11.00 órakor (1118 Budapest, Ménesi út 11–13.) 4 kötetet ajánlott az érdeklődők figyelmébe. A kötetbemutatókat a collegiumi *Tehetségtábor II.* menetrendjébe illesztették, hogy a vidékről meghívott, az ELTE-re jelentkező 50 tehetséges diák így is megismerkedhessen a szakkollégiumi kutatómunkával.

A *Philologia Nostra. Bollók János összegyűjtött írásai* [szerk. Mészáros Tamás, Budapest, 2013] című tanulmánykötetet Nagyillés János mutatta be. A kötettel, amelynek összeállításában 28 egykori és mai collegista működött közre, a Collegium néhai igazgatójára is emlékezik. Bollók János 2014-ben lett volna 70 éves.

A Szepešsy Tibor: *Bevezetés az ógörög verstanba* [szerk. Mayer Gyula, Budapest, 2013] című kötetet Tar Ibolya mutatta be. A mű kiadásával a Collegium kurátora előtt is tiszteltgett.

A Tóth Iván: *Alexandros Homérosa. Arrhianos-tanulmányok* [Budapest, 2013] című kötetet Mészáros Tamás mutatta be.

A *Byzanz und das Abendland. Begegnungen zwischen Ost und West* [szerk. Juhász Erika, Budapest, 2013] című tanulmánykötetet a magyar közönségnek Juhász Erika mutatta be.

A Collegium tagságának részvételével újraserkesztett és könyvformában kiadott *Görög irodalomtörténet* [szerk. Kapitánffy István és Szepessy Tibor] című áttekintést a bemutató alkalmával tették közzé.

Philologia Nostra. Bollók János összegyűjtött tanulmányai. Szerkesztette Mészáros Tamás. Antiquitas – Byzantium – Rnascentia IV. Budapest, ELTE Eötvös József Collegium, 2013.

Bollók János előtt tiszteleg az Eötvös Collegium, egykori tanára, majd igazgatója tanulmányainak, vitacikkeinek, ismeretterjesztő rádióműsorban elhangzott gondolatainak és néhány, köztük az utolsó, az oláh szó etimológiájáról szóló előadásának közzétételével. A több mint félezer oldalnyi szöveg a magyar klasszika-filológia – *Philologia Nostra* – utolsó évtizedei egyik legnagyobb alakjának tudását őrzi, teszi könnyen, részben most először magyarul is hozzáférhetővé.¹

Üdvös és kíváncsú gyakorlat ez, mely – mint a kiadás körülményeiről tájékoztató lapokon áll² – a Collegium igazgatójának, oktatóinak, egykori hallgatóinak (Bollók Tanár úr tanítványainak), valamint a jelenlegieknek és műhelyeinek odaadó munkáját dicséri. A kötetet szerkesztőként Mészáros Tamás jegyzi azzal a nem titkolt szándékkal, hogy a Collegiumban őrzött könyvhagyaték donátorának és az immár Bollók János nevét viselő Klasszika-filológia Műhely névadójának méltó emléket állítson. A közreműködők jóvoltából Bollók János munkásságának e jelentékeny része mostantól egyetlen kötetben vehető kézbe, illetve – igazodva a kor elvárásaihoz – hivatkozható elektronikus formátumban ingyenesen elérhető. Ez utóbbi jelentőségét sem hangsúlyozni, sem méltatni nem tudjuk eléggé, s nemcsak azért nem, mert a szakirodalom beszerzése éppen azoknak szokott anyagilag kivihetetlen lenni, akiknek a legnagyobb szükségük lenne rá, hanem azért is, mert – ha a könyvtárak és könyvtári munka soha nem is lesznek nélkülözhetők – a modern filológus, aki kiválóan kamatoztathatja a saját elektronikus könyvtár fenntartásának előnyeit, az Eötvös Collegium honlapjáról e könyvet, több más kiváló monográfiával és konferenciakötettel egyetemben bármikor letöltheti.

A munka recenzenseként nem tartom, nem tarthatom feladatommak, hogy Bollók János itt fölvolnutatott cikkeihez, az általa kutatott témákhoz érdemben hozzászóljak, netán kritikai észrevételeket tegyek – részben azért nem, mert eredményei mintaszerű

¹ Bollók János teljes munkásságának bibliográfiáját lásd: Mayer Gyula: Bollók János irodalmi munkássága. *Antik Tanulmányok* 46 (2002) 271–276. A kitűnő magyar fordítások Berkes Lajos, Bognár Zsófia, Bollók Ádám, Locsmándi Dániel, Mayer Gyula és Vargyas Brigitta gondos munkáját dicsérik.

² *Utószó helyett.* In: *Philologia Nostra*, 515 sk.

kutatói módszerének köszönhetően aligha megkérdőjelezhetőek,³ részben pedig azért, mert bár – mint tudjuk – szinte minden tudományos témában való alapos elmélyüléshez évek, évtizedek munkája szükséges, Bollók János munkásságának vannak olyan területei, melyeken személye, az általa fölhalmozott tudás, s az a mód, ahogyan e tudás birtokában annak körébe egyre újabb és újabb témákat vont be, egészen egyszerűen nem helyettesíthetőek: csak egyetérthetünk az *Utószó helyett* közölt, a könyvet lezáró szöveg mondatával: *van pótolhatatlan ember.*⁴

A szerkesztő a kötetben közölt harmincnycolc szöveg elrendezését nem tematikai, hanem kronológiai szempontoknak vetette alá – igen tanulságos is ezt a kutatói életutat gondolatban végigjárni. A legkorábbi közölt publikáció az Antik Tanulmányokban jelent meg 1971-ben,⁵ utolsó előadását Bollók János *Az oláh szó etimológiája* címmel egy 2000-ben rendezett konferencián⁶ tartotta – az utolsó tanulmányát pedig eredeti megjelenése helyén már posztumusz publikálták:⁷ ez Christianus Schesaeus ifjúkori elégiájának értelmezése, annak az elégiának, melynek rekonstrukcióját szintén Bollók János végezte el.⁸ Közben éppen harminc esztendő telt el.

A kutatásai kezdetét jellemző vallástörténeti érdeklődés végig föl-fölbukkan a kötet szövegeiből kirajzolódó pályáján: e tanulmányaiban⁹ a hellénisztikus Egyiptom vallási

³ Vö. Bollók János: Még egyszer Thonuzobáról. In: *Philologia Nostra*, 140: Egy-két más természetű megjegyzés azonban még idekíváncsok. Nem vagyok híve az öncélú, száraz, szellemtelen filologizálásnak, noha elismerem, hogy sok esetben ez az öncélúnak látszó gyűjtőmunka elkerülhetetlenül szükséges ahhoz, hogy egy-egy kérdés megoldásában előbbre lehessen lépni. Az viszont soha nem volt és soha nem lesz megengedhető, hogy egy tetszetősnek látszó ötlet igazolása érdekében bárki – legyen bár az adott kor történelmének mégoly fáradhatatlan kutatója is – önkényesen kezelje a forrásokat, nyelviileg akaratlanul vagy szándékoltan félremagyarázza azokat, és semmibe vegye annak a szak- vagy segédtudománynak a módszereit, amelyre érvelését alapozza. Az újatmondás szabadsága valójában mindig csak a „törvény adománya” lehet.

⁴ Vö. Borzsák István Bollók János temetésén elhangzott beszédének gondolatával: *Nehéz lesz pótolni a pótolhatatlant, ha számbavesszük a megboldogult istenadta tehetségét, felkészültségét, érdeklődésének diapason-ját és tudós teljesítményeinek súlyát.* In: *Megemlékezés.* † Bollók János (1944. június 17. – 2001. október 4.) *Antik Tanulmányok* 46 (2002) 269.

⁵ Egy Tuna-El-Gebel-i sírvers problematikája. In: *Antik Tanulmányok* 18 (1971) 253–258. = *Philologia Nostra* 9–17.

⁶ Vö. *Philologia Nostra* 505 lapjának * alatti jegyzete: *A Zsilka János-émlékezésen 2000. december 17-én elhangzott előadás szövege.* A kötetben közölt szöveget Szovák Kornél gondos tudományos hivatkozásai egészítik ki.

⁷ Schesaeus *Historia Annae* Kendijének második olvasata. In: Szentmártoni Szabó G. (Szerk.): *Ámor, álom és mámor. A szerelem a régi magyar irodalomban és a szerelem ezredéves hazai kultúrtörténete.* Budapest, 2002, 267–281. = *Philologia Nostra* 489–503.

⁸ Kísérlet Christianus Schesaeus *Historia Annae* című elégiája szövegének rekonstrukciójára. In: *Irodalomtörténeti Közlemények* 105 (2001) 149–182. = *Philologia Nostra* 453–488.

⁹ Egy Tuna-El-Gebel-i sírvers problematikája. In: *Philologia Nostra* 9–17; Az alvilági vádlók. In: *Philologia Nostra* 19–30; Az Isidoros-himnuszok datálásának kérdéséről. In: *Philologia Nostra* 31–38.

életének problémáit tisztázta a régészeti és írott emléktárhely bevonásával, majd ez irányú vizsgálódásainak eredményeit az *Aeneis* Tartaros-jelenetében lévő értelmezési problémák megoldásában kezdte kamatoztatni.¹⁰ Ez kutatásai egyik fő iránya, mely alighanem Firmicus Maternus fordításán¹¹ keresztül az ókori vallásokkal és mitológiákkal szoros kapcsolatban álló asztrológiai, illetve az attól – legalábbis ókori formájában alig különválasztható – asztronómiai tanulmányaihoz elvezette legkorábbi publikációinak vallástörténeti alapjain (túlvilághit, *sibyllinumok*, *saeculum*-számítás). E tárgykörben szerzett tudását kristálytiszta logikája szellemes és máig meghaladatlan tanulmányokban kamatoztatta a – *sit venia verbo* – agyonkutatott római klasszikusoktól: Cicerótól, Propertiusztól, Vergiliustól és Horatiustól kezdve a görög irodalom egyik legszubtilisebb műfajához tartozó theokritosi epigramma-gyűjtemény roppant szellemes értelmezésén keresztül (ez utóbbit Szepessy Tibor eredményeivel párhuzamosan végezte el)¹² egészen az asztrális misztika és asztrológiai vonatkozású Janus Pannonius-költemények feltárásáig és értelmezéséig.

Nem maradt ugyanakkor hűtlen a hellénisztikus Egyiptom kultúrájának és irodalmának tanulmányozásához sem: neki köszönhetjük számtalan más ókori görög és római, valamint középkori szöveg mellett Philón Alexandrinus *Mózes élete*-fordítását,¹³ melynek előszavából Philón alakja kapcsán nemcsak rendkívül érzékletes, de – az előző műfaja miatti – rövidege ellenére teljes kép bontakozik ki az olvasó szeme előtt az alexandriai zsidó diaszpóra életéről és kultúrájáról.¹⁴ Ez egyik dolgozata, melynek bizonyos állításait kemény vitacikk kifogásolta a *Szombat* hasábjain.¹⁵ Tanulságos és sokat elmond Bollók János munkamódszeréről, filológiai akribiájáról a vitacikkre írt viszontválasza, melynek hűvös eleganciája a vizsgált szöveget és annak kontextusát a lehető legmélyebben és legszélesebb körben végigfűrkésző kutató nyugalmit és higgadságát árasztja – s egyszersmind aligha hiábavaló bizalmat ébreszt a tudásra vágyó olvasóban a szerző eredményeivel kapcsolatban.

Másik, nagy vitát kiváltó kutatása az Anonymus *Gesta Hungarorum*-ában olvasható Thonuzoba-történet hitelességével foglalkozik.¹⁶ Az e történettel, majd az Árpád-házi uralkodókra vonatkozó más latin nyelvű forrásokkal kapcsolatos vizsgálódásai

¹⁰ Az *Aeneis* Tartaros-jelenete. In: *Philologia Nostra* 51–69.

¹¹ Firmicus Maternus: *Asztrológia* (Libri matheseos, részletek). A pogány vallások tévelygéseiről (De errore profanarum religionum). Vál. fordítás, jegyzetek, utószó. (Prométheusz Könyvek 1) Budapest, 2008, 7–171 l.

¹² Szepessy Tibor: A theokritosi epigrammagyűjtemény. *Antik Tanulmányok* 37 (1993) 1–23.

¹³ Philón: *Mózes élete*. Budapest, 1994.

¹⁴ Philón Alexandrinus és a hellénisztikus zsidó irodalom. In: Philón: *Mózes élete*. Budapest, 1994. = *Philologia Nostra*. 321–327.

¹⁵ Bollók János válasza, a *Vitatható Philón-értelmezés?* In: *Szombat* VIII/8 (1996) 28–31 = *Philologia Nostra* 343–350. A cikk válasz Visi Tamás vitacikkére: *Egy vitatható Philón-értelmezés*. In: *Szombat* VIII/3 (1996) 24–27.

¹⁶ A Thonuzoba-legenda történelmi hitele. In: *Philologia Nostra* 71–83.

önmagukban is elvitathatatlan értékükön túl egyrészt megmutatják, hogy a filológiai módszer szigora és logikája a történettudomány területén sem nélkülözhető, másrészt, hogy görög és latin nyelvű történeti forrásaink – legalább jelentéstanilag – helyes értelmezéséhez elengedhetetlen, de korántsem elegendő a forrásnyelv mint közvetítő közeg szolid ismerete:¹⁷ nélkülözhetetlen az illető nyelvet akkor és ott használok feltárható teljes tudásanyagának értelmezésbe való bevonása is, véletlenül sem eltekintve az irodalom sajátos nyelvhasználatától,¹⁸ mely félreérthető, sőt teljesen rejtve is maradhat avatatlan szemek előtt, s ezáltal könnyen tévútra vihet egy történeti vizsgálódást – pedig tétje nem valami lényegtelen apróság, hanem magyar múltunk feltárása.

Nem vehetjük sorra a kötetben szereplő tanulmányok mindegyikének valamennyi eredményét és érdemét, egyet azonban – lévén, hogy mesterükről, Bollók Jánosról, tanítványai mint nagyszerű pedagógusról is megemlékeznek – ki kell emelnünk, jelesül azt, hogy odaadó munkával sokszor korántsem egyszerű témákról összegyűjtött tudását *hogyan* közvetíti. Ez – mondhatnók – természetes, amikor ismeretterjesztő rádióműsorban vállal szerepet, és a megjelenés helye úgyszólván megkívánja, amikor saját vagy mások fordításaihoz ír elő- vagy utószót és tudós jegyzeteket. De vegyük bármelyik, szigorú tudományos fórumon publikált dolgozatát, látni fogjuk: mindegyiket éppúgy olvashatja egy, „csak” általános műveltséggel rendelkező érdeklődő, tehetséges középiskolás vagy vizsgára készülő egyetemista is – holott szakmai közönségnek, vagy olykor akár egy-egy szó értelmezésén múló részprobléma mindössze tucatnyi szakértőjének szólnak. Ilyen, egyszerre ezoterikus és exoterikus írásmód csak akkor képzelhető el, ha a szöveg alkotója a (témájához képest) lehető legszélesebb körnek szeretne szólni, minden, a mondanivaló lényegét elfedő bonyolítás és szakmai műszóhalmozás nélkül. Bármilyen tudományos kérdés bármekkora részéről ír Bollók János, belőle mindig az egész teljessége bontakozik ki.

Mi e páratlanul gazdag életmű kvintesszenciája? A válaszom rendkívül egyszerű: az értelmezés egyetlen forrása marad a szöveg, célja a szöveg megértése. Az utóbbi a szöveg típusától, műfajától függő mértékben megoldhatatlan, ha az értelmező korlátlan szuverénnek tekinti magát, netán az értelmezést mintegy önmaga kifejezésére

¹⁷ A probléma tömör kifejtését lásd Bollók János cikkében: *Az említett egyetemek hallgatói, főként a bölcsészek, három vagy négy szemeszteren át (a másik két egyetemen két szemeszteren át) „vért izzadva” kínlódnak a latin tanulásával. Teszik ezt olyan életkorban, amikor megfelelő előképzettség híján ennek a korántsem egyszerű nyelvnek az elsajátítása jóformán reménytelen feladatnak látszik. Ez az egyik oldal. A másik az, hogy a latinmal való foglalkozás a tulajdonképpeni szaktárgyak tanulmányozásától von el tetemes időt. És ami a dolog abszurditása: akkor látnak hozzá e nyelv alapjainak az elsajátításához, amikor a szaktárgyaikban való elmélyedéshez az első perctől kezdve szükségük volna a latinra (források tanulmányozása stb.). A fonák, ellentmondásos helyzet késztette a különböző tudományegyetemek oktatóit arra, hogy szorgalmazzák a megoldást. Az egyetlen kiútnak pedig az látszanék, ha a középiskolákban helyreállítanák a latin nyelvnek idestova harminc éve megingott tekintélyét.* Bollók János: *Megint a latinról.* In: *Philologia Nostra* 121.

¹⁸ Vö. Bollók érvelését a Szekfű László által félreértett Janus Pannonius-epigramma értelmezéséről: *Még egyszer Thonuzobárról.* In: *Philologia Nostra*, 124–127.

használja, és másodlagosnak tekinti a korabeli valóság mint szöveg-környezet lehető legalaposabb bevonását. Üdvözlendő e kötet megjelenése Bollók tanár úr kutatási eredményeinek megőrkítésén és szélesebb körben való terjesztésén túl azért is, mert minden egyes lapján újra és újra állítja és bizonyítja: a szerkesztő könyvismertetőnk elején idézett tisztelegése a Collegium legendás tanára és egykori igazgatója előtt szóról szóra igaz – de most mondjuk ugyanezt Kosztolányi szavaival: „Ilyen az ember. Egyedüli példány.” A kötet létrehozásán munkálkodók jóvoltából a tudós és pedagógus szellemi erői immár összpontosulva hathatnak tovább.

Nagyillés János

Szepessy Tibor: *Bevezetés az ógörög verstanba. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest 2013.*

Hiánypótló ógörög verstant adott ki a budapesti Eötvös Collegium Szepessy Tibor tollából. Utoljára 1981-ben jelent meg görög metrikával is foglalkozó munka, Szepes Erika és Szerdahelyi István Verstana (Gondolat, Budapest 1981), amely a világirodalom fő versrendszereit mutatta be, s noha a magyar verselés mellett a görögnek és a latinnak szentelte a legnagyobb teret, a görög rész így is csak mintegy kétötöde a most megjelent munkának. Szepessy Tibor bevezetesként definiálja könyvét, ami az irdatlan mennyiségű, görög verstannal kapcsolatos szakirodalom fényében érthető is, de oly módon bevezetés, mint az Einführungen a különböző tudományterületekbe: teljes képet, világos áttekintést ad az alapismeretektől a bonyolultabb felé haladva, a problémákra rávilágít, de nem merül el egy-egy rész kérdés beható és csak arra koncentrált taglalásában, és az aktuális gyakorlati-elméleti tudást közvetíti. Önmagában is igen hasznos kiegészítés a kötet végén Héphaistión *Enchiridion*jának beillesztése (Sipos Emőke fordításában): Sz. T. minden adott és szükséges helyen hivatkozik Héphaistiónra, görögül idézve a megfelelő helyet, így a fordítás segítségével a görögül kevésbé tudók is áttekinthetik a szöveget.

A tárgy részben maga adja a logikus felépítést: a metrika tudományának történeti áttekintése (amely tömörsége ellenére világos képet ad az ókori, majd újkori iskolákról) után következnek a legfontosabb szakirodalmi adatok, majd az elemi tudnivalók. Utóbbiak esetében a szótag hosszúsága, illetve rövidsége kapcsán a magánhangzók és mássalhangzók szerepével foglalkozik a szerző, tulajdonképpen prozódiai kérdéseket érintve, majd a metrikai egységekre tér át, a verslábtól a strófaig vezetve a sort; a görög szakterminusokat mindig megmagyarázva, és mindent világos példákkal illusztrálva.

A második, terjedelmesebb részben nem a műfajok alapján különíti el a versmértékeket, hanem az előadásmódnak megfelelően, attól függően, hogy recitált vagy énekelt versről van-e szó. Ebben, ahogyan a szerző maga is írja az előszóban (5–6. o.), B. Snell és D. Korzeniewskit követi M. L. Westtel és J. M. Sickinggel szemben, akik a műfaji felosztás szerint osztályozták anyagukat. A választás meggyőző azon a tényen túl is, melyet Snell és Korzeniewski hangsúlyoz, nevezetesen, „hogy a recitált versekben használatos mértékek az énekelt versben némileg változhatnak, másfelől az énekelt vers

a recitált vers területén nem használt formákat is alkalmaz” (ld. Előszó 5. o). Ugyanis – egybevetve a műfajokat alapul vevő feldolgozásokat – így világosabban elkülönülnek a kétféle előadásmód jellegzetességei, nem okoz „keveredést” az egyikre és másikra történő utalás, a párhuzamos érvelés. S Héphaistiónt itt is tetemre lehet hívni. Sz. T. tehát nem mond le Héphaistiónról mint antik forrásról, szemben például Maasszal, de Wilamowitz-Moellendorffal is, akik szerint az antik teória szinte teljesen a szövegek holt betűiből vezetődik le¹⁹, és a grammatikusok csak felületes leírást, mechanikus klasszifikációt, terméketlen spekulációt tudnak nyújtani.²⁰ Sz. T. az előszóban ugyan kifejti, hogy Snell, Maas és Korniezewski nyomdokain halad, de ennél sokkal tágabb a spektrum, amelyre rálátása van, s e tág spektrumon belül több szerzőt is bevon részben kritikusan, részben eredményeikre reflektálva, s a szoros értelemben vett metrikán túl nyelvtörténeti szempontokat is figyelembe vesz. Általában az egész könyvről elmondható, hogy olyan összegzés, amely az antik teória/teóriák mellett a modern verstanok esetleges extremításait vagy még meg nem honosodott jelölésmódját kerülve (de utalásszinten azt is bemutatva) gondos mérlegelésen, átfogó elméleti tudáson és hallatlanul finom ritmusérzéken alapuló megoldásokat ad.

A szótag hosszának taglalásakor, illetve a rövid-hosszú szótagok egymáshoz való viszonyának meghatározásakor azt az általánosan elfogadott és józan álláspontot képviseli, hogy a rövid egy khronosnyi időtartamú, a hosszú ennek megkettőzése, de természetesen abszolút időértéket nem lehet meghatározni. Nem tér ki (ami egy Bevezetésben nem is szükséges) olyan nézetekre, mint amilyen Zielinskié, aki több szótagkategóriát tételez fel²¹, vagy Westé, aki hét különböző kvantitást különböztet meg.²² Ebben a fejezetben ír Sz. T. a természeténél és helyzeténél fogva hosszú szótagokról, majd a különböző prozódiai jelenségekről (elísio, synecphonesis, synaloephe, synizesis etc.), mindre jól megválasztott, illusztratív példát hozva. A mássalhangzók szótaghosszító szerepéről szólva egy-egy szokatlanabb esetben nyelvtörténetileg és etimológiailag is megvilágítja a jelenséget.

A metrikai egységek felsorolásakor a legfontosabbakat említi meg (39. o), itt kimarad például az antispastus, a pyrrhichius, az ionicus a maiore – más helyütt természetesen szó esik ezekről is. Az ionicus a maiorével kapcsolatban nem vallja azt az egyébként cáfolható nézetet, amelyet pl. Szepes–Szerdahelyi képvisel: „az antik költészet ezek közül (ti. a két ionicus közül) csak az ionicus a minore alakot ismerte.”²³ Sz. T. a 145–146. oldalon foglalkozik a két ionicusszal, s az a maioréről írja, hogy az antik metrikusok a maguk kólometriai elemzéséhez még használták. Ezt követően a verslábtól a strófa felé haladva az elemzett példák révén már előzetest kapunk – csak más szempontból megközelítve – a későbbi drámai mértékekből.

¹⁹ U. von Wilamowitz Moellendorf: Griechische Verskunst. Berlin 1921, Darmstadt 1975.

²⁰ P. Maas: Griechische Metrik. In: Einleitung in die Altertumswissenschaft, edd. A. Gercke – E. Norden I/3 Heft VII. Leipzig – Berlin 1923.

²¹ Th. Zielinski: Tragodumenon libri tres. Krakow 1925, 150 sq.

²² M. L. West: A New Approach to Greek Prosody, Glotta 48, 1970, 187.

²³ Szepes E. – Szerdahelyi I.: Verstan. Budapest 1983, 293. o.

A recitált vers c. fejezetben először a hexameter kerül porondra minden ritmikai változtatával egyetemben, egyszersmind történeti áttekintésben. A szerző foglalkozik a hangzást meghatározó szövégek lehetséges helyével, bizonyos szótagszámú szavak meghatározott helyeken való megengedett vagy meg nem engedett voltával, s a verssoron belüli elhelyezkedésével. Ezt követi a caesura és diairesis meghatározása és ezek verssoron, ill. verslábakon belüli és verslábak közti elhelyezkedésének vizsgálata. Majd a bizonyos helyeken elkerülendő szövégek, azaz hidak tárgyalása következik (ezzel majd az iambikus és trochaikus mértéknél is találkozunk). A szerző valamennyi lehetséges caesurát áttekinti: a penthémimerést és a kata triton trochaiont mint a leggyakrabban előforduló metszeteket, utánuk következik gyakoriságban a trithémimerés és hephthémimerés; de West nyomán feltünteteti az összes metszet-lehetőséget is egy séma alapján. Ha csak az első négy említettet vesszük, már ez is több, mint amennyit Sicking elfogad: ő csak a penthémimerést és a kata triton trochaiont tartja caesurának²⁴. Azt Sz. T. is megjegyzi, hogy ezek a legtöbbször előforduló caesurák, s noha a hexameter bármely helyére eshet szövégek, úgy tűnik, a görög költők a hexameter bizonyos pontjait előnyben részesítették (46. o).

Mindehhez meg kell jegyeznünk, hogy Sz. T. metrikai példái és elemzései korántsem csupán a formai oldalra (ebbe beleértve minden metrikai megfontolást, szabályszerűséget etc.) koncentrálnak, hanem azt is láttatja az olvasóval, milyen tartalmi megfontolásból alakul így vagy úgy a hexameter-sor, mit akar kiemelni egy-egy megoldásával a költő – s ez esetben még a metrikai hibák egy részét is a tartalom kifejezőjének lehet tartani (ez különösen hangsúlyos lesz majd a drámai mértékek esetében). S hogy a hexameter történeti alakulásáról is képet kapjunk, ragyogó metodikai megoldással Kallimachos és Nonnos szemszögéből elemzi az Ilias első hét sorát, ezzel gyakorlatilag „feledhetetlenre” téve a különbségeket és a jellegzetességeket, majd mintegy bizonyítékként és a másik oldal felől megközelítve Nonnos Dionysiakájának bevezető hét sorának ritmusát analizálja.

Ezt követően a pentametrerről is minden tudni fontosat megtalálunk. Az elnevezéssel kapcsolatban arra a kérdésre is választ kapunk, hogyan értelmezhető a pentameter: valójában 6 lábnak, mivel a középcasura előtti és a sor végi longum után a lábat teljessé tevő szünet van, avagy 2,5 + 2,5-nek, azaz összesen 5 metrumból állónak. Minthogy az antik gyakorlat közepén megengedte az elisiót, a pentameter tényleg pentameter. A sajátosságokról szólva mind a dactylusok, mind a spondeusok lehetőségét számba veszi a szerző, majd a szavak hosszúságát, az ehhez köthető elhelyezési szabályokat.

Ezt követi a trimeter iambicus – jelentőségéhez mért – hosszabb tárgyalása, kiegészülve a sánta iambussal (77–94). A lehetséges szótagfeloldások feltérképezése után a hidakról és legfontosabb metszetekről esik szó, szabályokkal és kivételekkel, majd a metszetek funkciójáról, ezek figyelmet felhívó, illetve bizonyos, egyébként kerülendő összetételekben akár a negatív tartalmat hangsúlyozó szerepéről. A komédia

²⁴ C. M. J. Sicking: Griechische Verslehre. Handbuch der Altertumswissenschaft, 2. Abteilung, 4. Teil. München 1995, 75–77. o.

és a szatírájáték trimeter iambicusának a tragédiáétól való különbözőségét példákkal illusztrálva látjuk igazoltnak.

A tetrameter trochaicus kapcsán először a lehetséges eredetről olvasunk, majd ugyan-azok a kérdések kerülnek megvilágításra, mint az előző mérték esetén, találó példákkal illusztrálva itt is a forma tartalmat hangsúlyozó alkalmazását.

Az énekelt vers nagy fejezetében a lírai dactylus szabályszerűségeit, megjelenési formáit, változatait nem is lehetne körültekintőbben leírni. Itt bukkannak elő olyan sorelnevezések, mint a hemiepes, prosodiacus, erasmonideus vagy enoplius, hogy egyebeket ne említsek. A szerző kitér arra a szabályszerűségekre, mely szerint a drámai kardalokban a strófa és az antistrófa sorai metrikailag megegyeznek, beleértve a – jelenségként nem ritka – más mértékű betoldásokat, mindezt pontos metrikai elemzésekkel alátámasztva.

A lírai anapaestusról szólva s felismerésének nehézségére utalva Sz. T. szinte kézen fogva vezeti az olvasót, hogy mire figyelve, miből kiindulva fedezheti fel az anapaesticus jelleget, nem feledkezve meg itt sem a tartalmi vonatkozásokról. Tárgyalja a különböző típusú anapaestusokat (menet-anapaestus, a tragédia sirató- és egyéb anapaestusai), mindenre kiterjedő pontos metrikai elemzésekkel bemutatva ezeket.

A lírai iambus, trochaeus, creticus, chariambus és ionicus a minore tárgyalásával folytatódik a metrumismétlő formák feltérképezése, leírása, jellegzetességeik felmutatása, hasonló megközelítésben, mint az eddigieké.

Az utolsó nagyobb fejezet a metrumot nem ismétlő formákkal foglalkozik, ezek magukba foglalják az asynartétost, az epodust, az aiol melos különböző vers- és strófaformáit, az aiol sorok tragédiában való megjelenését, végül a dochmiust és a dactyloepitritusokat. Az elemzőnek talán ezek kapcsán volt a legnehezebb dolga; egyfelől a modern metrikák felülírták Héphaistiónt, hozzá képest bizonyos metrumok, különok elnevezése, illetve értelmezése megváltozott, másfelől maguk a modern metrikusok sem értenek egyet feltétlenül mindenben. De az előzőekhez hasonlóan itt is átgondolt, meggyőző értelmezésekkel, metrikai elemzésekkel találkozunk, s a szerző mindig rámutat a különböző megoldások lehetőségeire is.

A bevezetendőknék, „középhaladóknak” és „haladóknak” egyaránt sokat ad ez a vers-tan. A leírások, a meghatározások olyan precízek, a törvényszerűségek és kivételek taglalása olyan logikus, hogy akár ógörög nyelven való költésre is buzdíthat és képessé tehet. Mindezt tömör, mégis könnyed és olvasmányos stílusban kapjuk meg Szepessy Tibortól. A munka akár tankönyvként is ideális, mivel semmit sem hagy magyarázat nélkül, a terminus technicusokat lefordítja, előreutal, visszautal, jótékonyan ismételi, mindent minden oldalról, logikus felépítésben közelít meg, s megtanít arra, hogy egy-egy irodalmi alkotás teljes mélységben való feltáráshoz a metrikai elemzés is hozzásegít. Lenyűgöző az a biztonság, ahogyan a szerző végigvezeti az olvasót a görög verstannak az ő előadásában áttekinthetővé és világossá vált bonyolult rendszerén, és lenyűgözőek elemzései – találjanak nyitott fülekre.

A könyv formailag is úgyszólván hibátlan; a számítógépes szerkesztés miatt egy-két elválasztási hiba, egybeírás különírás helyett, betűkiesés csúszott be. A félreértések

elkerülése végett három elírásra (összesen ennyi van) szeretném elhívni a figyelmet: a 26. sz. jegyzet még a 25-höz tartozik; a 30. oldalon A3a-ban B2 helyett B5 irandó; a 187. oldalon az utolsó sorban 1207 helyett 1217.

Tar Ibolya

Tóth Iván: *Alexandros Homérosa. Arrhianos-tanulmányok. Antiquitas – Byzantium – Renscentia III. Budapest, Eötvös Collegium, 2013.*

A világhódító Nagy Sándor rajongott Homérosért. Az *Ilias* már kisgyermek korában annyira lebilincselte a φιλόμηρος makedónt, hogy a művet később állítólag kívülről megtanulta, hadjáratai során katonai útikalauznak tekintette, és nem mulasztotta el azt sem, hogy Ázsiába átkelve személyesen is tisztelegjen kedvenc hősei emléke előtt (vö. Plut. *Alex.* 15). A hagyomány szerint az önmagát Achilleus örökösének tekintő Alexandros egyik szívfájdalma éppen az volt, hogy hiába hajtotta végre páratlan hőstettek és hadászati bravúrok egész sorozatát, példaképével ellentétben neki nem jutott egy Homéros, hogy tetteit méltóképpen megénekelje (vö. Arrh. *Anab.* I, 12).

Az igazság azonban az, hogy Alexandrosnak vajmi kevés oka lehet panaszra. Nincs még egy olyan alakja az antikvitásnak, akiről annyian annyit, ráadásul annyira elismerő hangon írtak volna, mint róla. Legendája feljegyzésébe már a kortársak belekezdtek. Az „udvari történetíró” olynthosi Kallisthenész mellett a Diogenész-tanítvány Onésikritos, a hajdani vezérkari tiszt, majd később dinasztia-alapító uralkodóvá lett Ptolemaios, a kassandreiai Aristobulos, az Induson végighajózó Nearchos *autopsián* alapuló beszámolóit csak a hosszú sor első állomásait jelentik. Kleitarchos, Diodóros Siculus, Iustinus és a többiek munkáit ugyan ma már jobbára csak töredékek őrzik, de Curtius Rufus latin, illetve Plutarchos görög nyelvű műve alapján (általában ötüket nevezik az ún. vulgata-hagyomány szerzőinek) ha nem is minden vonatkozásban hiteles, de kétségkívül részletes képet alkothatunk az üstököszerű életútról. A fennmaradt anyagot tekintve legnagyobb terjedelemben a nikomédiai Lucius Flavius Arrianus, görögös formában Arrhianos állított emléket Sándor hódításainak *Anabasis Alexandru* című művének hét könyvében. A korábbi szerzők hosszú *katalogos*ának ismeretében akár még fölöslegesnek is ítélnénk Arrhianos fáradozásait (Mi újat mondhat a Kr. u. II. században tevékenykedő műkedvelő történetíró a szemtanúhoz képest?), de sokkal gyümölcsözőbb, ha megkésett epigon helyett a helyenként túlbujánzó hagyomány ágát-bogát nyesegető, forrásait jól ismerő és kritikusan összegző szerzőt látunk a nikomédiai történetíróban. *Nota bene:* ha fenti mondatban Arrhianos nevét kicseréljük jelen tanulmánykötet szerzője, a szegedi ókortörténész-filológus Tóth Iván nevére (a továbbiakban T.), már meg is előlegeztük véleményünket a munkájáról.

Az érdemi Arrhianos-kutatás egy-egy korábbi kivételtől eltekintve – tévedései ellenére mindenképpen ide sorolandó Ed. Schwartz *RE*-szócikke is (II, 1230–1247) – már a múlt század hatvanas éveitől megkezdődött. Az *Anabasis*nak néhány évtized leforgása alatt napvilágot látott javított és új szövegkiadása (Roos – Wirth a Teubnernél 1967-ben,

illetve Brunt a Loeb-sorozatában 1976-tól), elindult a tudományos kommentár-sorozat közzététele (Bosworth 1980-tól), de megjelent a tárgyban több monográfia is (Breebart 1960; Stadter 1980; Tonnet 1987), nem is beszélve a részproblémákat tárgyaló szakcikkek tömegegeről. Bár Arrhianost még ezzel együtt sem sorolhatjuk a „felkapott” szerzők közé, ráadásul az ezredforduló óta jelentősen megcsappant a témában kiadott tudományos közlemények száma is, T. – *mutatis mutandis* – maga is könnyen Arrhianos helyzetében érezhette volna magát, ha Sándor tetteiről és az azokat megőrző történet-íróról egységes Alexandros-, vagy Arrhianos-monográfia formájában kívánt volna új eredményekkel szolgálni. Szerencsénkre a szerző más megoldást választott: tanulmány-sorozata láncszerűen összekapcsolódó szempontok mentén (forráskezelés, epikus remiszenciák, retorikai-irodalmi technikák), a választott szöveghelyek alapos filológiai elemzésével úgy ad lehetőség szerint pontos képet Arrhianos írói módszeréről és hitvallásáról, hogy miközben gondolatmenetét jelentékeny jegyzetapparátussal támasztja alá, a szempontjából szükségtelen adatokat (Arrhianos-életrajz, Epiktétosz-kérdés stb.) teljes egészében száműzi, és – ami korántsem mellékes – nem fárasztja az olvasót az unásig ismert közhelyek (pl. Xenophón-párhuzam) újbóli felelegetésével. Mindez tudományos *novum*okkal is járó, mégis olvasmányos és érthető kötetet eredményezett. Lássuk kissé részletesebben!

A rövid tudománytörténeti áttekintést nyújtó előszót (7–14. o.) követő első tanulmányában (*Az Anabasis előszava* 15–43. o.) T. az arrhianosi mű kettős *prooimion*jának sokat vitatott kérdését vizsgálja. Az első bevezetésben Arrhianos rendhagyó módon és tudatosan szembehelyezkedve a kortárs gyakorlattal nem közöl adatokat sem származásáról, sem hivatali pályájáról. Hallgatását sokan sokféleképpen magyarázták, T. a tudatosan vállalt és hangsúlyozott „epikus” névtelenség lehetőségét veti fel. Állítását erősíti, hogy mind a történeti mű témája (háborúk és hódítások), mind a főszereplő személye óhatatlanul a hőseposzt idézi, ráadásul a témamegjelölő és a módszertani *prooimion* között *expressis verbis* előkerül Achilles, Homéros és Trója neve is. Kiemelkedő jelentőségűnek tartjuk, hogy T. komolyan veszi és bevonja az elemzésbe Lukianos történeti-esztétikai értekezését (*Hogyan írjunk történelmet?*), melyet a szerzőre jellemző szatirikus hangvétel miatt általában nem szokás súlyának megfelelően értékelni. A *prooimion*ban felvetett szempontok és témák (hitelesség és eredetiség hangsúlyozása, a körületek forráskezelés említése stb.) historiográfiai toposznak számítanak, de annál érdekesebb Arrhianos ígért módszere: a két alapvető és mértékadónak tekintett forrás, Ptolemaios és Aristobulos kritikus összevetése.

Ezt a szempontot választotta T. is a következő, nemcsak terjedelmében kiemelkedő tanulmánya (*Alternatív változatok* 44–138. o.) vezérfonalául. Reménytelen vállalkozás lenne akár csak felsorolni is a három fejezetben és huszonegy alfejezetben részletesen elemzett több tucat szöveghelyet. Hosszasan sorjáznak az ismert történetek: a Siwa-óázis, Béssos foglyul ejtése, a gordioni csomó kioldása, a csaknem végzetes tarsosi fürdő, a folyóba esett királyi diadém tragikus megmentése, és így tovább. T. helyesen ismeri fel, hogy Arrhianos nem pusztán forráskritikai célzattal közli az egyes eseményeket megőrző, de bizonyos részletekben különböző változatokat (Aristobulos, Ptolemaios,

helyenként a vulgata-hagyomány), hanem – Hérodotos módján – így teremt alkalmat arra, hogy maga is közölhesse saját véleményét. Két megjegyzés immár T. módszeréhez. A korábbi Hérodotos-kutatásban alkalmazott, a *verbum finitum* és *infinitivus* előfordulások elemzésén alapuló nyelvi-stilisztikai vizsgálat ismerete alapos filológiai előképzettségről árulkodik. Ugyancsak szembetűnő – és az előbbivel azonos következtetésre készteti az olvasót – a szakirodalom pontos ismerete és fölényes kezelése.

De mit tehet a történetíró, ha hősenek, a már-már isteni magasságokba emelt *héro*-nak nemcsak erényei, hanem hibái is átlépik az emberi mértéket? Márpedig Alexandros rövid, de annál intenzívebb élete – óvatosan fogalmazva – nem bizonyul minden szempontból maradéktalanul szeplőtelennek. Személyisége szélsőséges megnyilvánulásai közül néhány betudható a gyakori és mértéktelen alkoholfogyasztás hatásának (Kleitios megölése), néhány kifogásolt lépését írhatjuk a politikai kényszer rovására (Kallisthenés kivégzése a *proskynésis* elutasítása miatt), az összkép mindenesetre aligha rajzolható meg sötét színek nélkül. (Éppen ezért tekintjük az Alexandros-kutatás *desideratum*-ának a *tragikus* Alexandros képének kidolgozását – gondolva elsősorban a hasonló magasságokba hágó és mélységekbe zuhanó Héraklész alakjára.) Fenti sorba illeszkedik a II. Philippos halálát követő makedónellenes szervezkedés véres-gyászos záróaktusa, a boiót Thébai elpusztítása, mely az egész görögséget megrendítette, s egyben arra kényszerítette Arrhianost, a kései krónikást, hogy szembenézzen hőse jellemének árnyoldalával is. A *Thébai ostroma* (139–157. o.) című esettanulmányban T. ezt az arrhianosi beszámolót (An. I, 7–9) vizsgálja és veti egybe az eseményről tudósító többi forrással. Bár végkövetkeztetése (Arrhianos apologetikus helyzetértékelése felmenti Sándort, és a tragédiát az isteni akarat elkerülhetetlen beteljesülésének tekinti) nem vet túlságosan jó fényt a történetíróra, véleménye kétségtelenül megalapozott és helytálló.

A következő, a kötettel azonos címet viselő fejezet (*Alexandros Homérosa* 158–180. o.) az arrhianosi Alexandros-kép epikus vonásaira hívja fel a figyelmet – ezúttal részletesebben kibontva a *prooimion* elemzése során még csak megpendített párhuzamot. T. meggyőzően érvel amellett, hogy a homérosi reminiscenciák nem véletlenszerűen jelennek meg a narratívában, sőt, alkalmazásuk kettős célt szolgál: részben a történeti hős, Alexandros és az epikus hős, Achilleus rokon vonásait kívánják hangsúlyozni, de egyszersmind közelebb hozzák egymáshoz a két szerzőt Arrhianost és Homérost is, hiszen „*Arrhianos Alexandros Homérosa akart lenni*.” A felsorakoztatott epikus allúziók (a párbaj-jelenetek dramaturgiája, a seb pontos helyének megjelölése stb.) mind-mind ezt a „Homérosszá-válást” szolgálják. A bemutatott szövegrészletek közül ki kell emelnünk az ún. mallos-epizód finom elemzését: az ostromlott város falairól az ellenség közé ugró, a jelentős túlerővel akár az élete árán is szembeszálló vezér alakja már önmagában eposzba kívánczik, az epikus hatást pedig tovább fokozzák a szöveg körültekintően megválasztott nyelvi kifejezőeszközei is.

A függelékben közölt fejezet (*Arrhianos Bizáncban* 183–191. o.) már Arrhianos művének bizánci hatását vizsgálja, a kései utóélet kérdésében szolgál újabb adalékokkal. Köztudomású, hogy az antik hagyományból építkező bizánci irodalom kedvelt eszköze volt az utánzás, a *mimésis*. Az sem újdonság, hogy klasszikus történetírók

alapos ismerete jól kitapintható a bizánci historiográfia legelesebb darabjaiban is (vö. Moravcsik Gy.: *Klassizismus in der byzantinischen Geschichtsschreibung*. In: P. Wirth [Hrsg.]: *Polychronion*. Heidelberg, 1966, 366–377). Ám hogy a „nagy triász”, Hérodotos, Thukydides és Xenophón mellett Arrhianos is helyet követel magának a mintául szolgáló szerzők kánonjában, azt T. kutatásai igazolták a XV. században működő imbrozi Kritobulos példáján. T. szerint a főhős, II. Mehmed szultán alakjának megformálásakor éppen az arrhianosi Sándor-kép szolgáltatta az egyik, ha nem a legfőbb példát. Állítását a szövegszerű allúziók és szerkesztésbeli párhuzamok mellett minden kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a Topkapi Serai könyvtárban őrzött Arrhianos-kézirat mai tudásunk szerint Kritobulos sajátkezű másolata. A kötetet rövidítésjegyzék (192. o.) és mintegy 200 tételből álló bibliográfia (193–205. o.) zárja.

Ami a formai szempontokat illeti, kezdjük egy talán feleslegesnek tűnő megjegyzéssel: a görög nevek – nemcsak a hazai állapotokra jellemző – kaotikus átírási szokásai szerencsére T.-t nem zavarták meg. Az Ἀρριανός név ún. tudományos átírása ugyanis helyesen Arrhianos (nem pedig Arrianos!), s bár az általános gyakorlat szerint elfogadható lenne az Arrhianosz forma (népszerűsítő átírás), talán még a kissé elavult latinos Arrianus alak is, T.I. mindvégig következetesen – és szerintünk helyesen – a tudományos átírást használja – akárcsak a többi név átírása esetében. A viszonylag nagy terjedelmű görög szöveg helyesírása pontos, a részletek közlése pedig indokolt, amennyiben a szerző teljes műfordítás híján többnyire maga fordítja Arrhianos szövegét. (A „teljes Arrhianos” magyar fordításának hiánya egyébként fájdalmasan sajgó seb: az orvoslás, vagyis a műfordítás elkészítése alighanem szintén T.-ra vár.) A minden kötetben megtalálható elütésektől, apró *lapsus*októl természetesen ez a kiadvány sem mentes, de a tévesztések száma az átlagosnál nem több, a hibák nem befolyásolják a gondolatmenet megértését, felsorolásuk tudálékos szörszálhasogatás lenne.

Summa summarum: hogy Alexandrosnak Homérosra lett-e Arrhianos, nem tudjuk. Annyit azonban különösebb kockázat nélkül kijelenthetünk, hogy Arrhianosnak jelen kötettel megszületett a magyar Homérosra.

Mészáros Tamás

Juhász Erika (szerk.): *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West. (Antiquitas. Byzantium. Renascentia 5, Bibliotheca Byzantina 1) Budapest (Eötvös József Collegium) 2013.*

A 2012. november 26. és 29. között az Eötvös József Collegiumban azonos címen megrendezett nemzetközi bizantinológiai konferencia anyagát gyűjtötte össze és szerkesztette köteté a gondos és szakavatott szerkesztő. A külsejében is megnyerő, fedőlapján a királykék és császárbíbor árnyalatait ötvöző, takaros könyv pontos képet ad a hazánkban folyó elmélyült és az utóbbi években egyre elevenebb bizantinológiai kutatás irányvonalairól és eredményeiről. A huszonhárom szerző közül kilenc külföldi kutatóintézetek és egyetemek tagja, tizennégy hazai Bizánc-kutató. A pusztá

számadatok egyvalamit mindjárt elárulnak: a magyarországi bizantinológiai kutatás legnemesebb hagyományaihoz híven szoros nemzetközi összefogásban (divatos szóval élve: beágyazottsággal) mutat fel eredményeket, ami a külföldi kollégák számára talán meglepetés, a hazaiak számára feltétlen dicsőség, mindkét fél számára pedig vitathatatlan szellemi gazdagodás.

Tanulmánykötetről recenziót írni igen hálátlan vállalkozás. A könyvet ismertető számára két út nyílik: vagy teljes körű seregszemlét tart, ám ebben az esetben aligha jut több hely egy-egy írás méltatására, mint a témát jelölő cím kifejtése egy-egy hosszabb mondatban. Vagy kiemelhet néhány tanulmányt, így viszont csak töredékes képet fog nyújtani a kötet témagazdagságáról. Egyik eljárás sem tökéletes tehát, magam részéről most mégis az utóbbit választom, egyfelől a „kevesebb több” jelige nevében, másfelől abban a reményben, hogy éppen a töredékes bemutatás fog a könyvnek újabb olvasókat nyerni, amennyiben négy tanulmány példáján sikerül megidézni azt az intellektuális izgalmat, melyet a kötet olvasása jelentett. A válogatás teljesen személyes, bár – fontosnak tartom hangsúlyozni – mentes mindennemű *studium* vagy éppen *ira* káros befolyásától. Valamennyi írás rendkívül alapos kutatómunkáról tesz tanúbizonyságot, nem egy eddig alig tárgyalt vagy még publikálatlan szövegtanulmányra nyújt betekintést, így a könyv éppen a bizantinológiai alapkutatások területén tesz felbecsülhetetlen szolgálatot. A dolgozatok közös nevezője a klasszikus filológiai problémák és paleográfiai, valamint hagyományozódási kérdések iránti érdeklődés, ami összekapcsolódik a szöveg és hagyománya előtti feltétlen tisztelet módszertani elvével. Kelet és nyugat találkozásának témája azonban olyan tág keretnek bizonyul, melybe a legkülönfélébb témakörök is belesimulnak. E témagazdagsággal magyarázható, hogy tárgymutató nem készült a kötethez, nem is készülhetett volna, hiszen sok tárgyalt korpusznak mértékadó kritikai kiadása még nincsen. Ennek ismeretében talán bocsánatos bűn, ha a recenzens, aki nem is szak-bizantinológus, megvallja, hogy több tanulmánynak érdeklődő, ám nem éppen szakavatott olvasója volt. A választás szubjektivitása így ismereteinek határait is jelzi.

A nemzetközi bizantinológia *doyenje*, Peter Schreiner magiszteriális tanulmányában (*Die Begegnung von Orient und Okzident in der Schrift*, 11–41.) kelet és nyugat összehatását szokatlan szempontból, az ún. digráf kéziratok példáján vizsgálja a kezdetektől a 13. századig. Az ember hajlamos a hatást mindig valamilyen magas-eszmei nézőpontból értelmezni, s elfelejtkezik annak hétköznapi-gyakorlati oldaláról. Schreiner tanulmánya éppen arra hívja fel a figyelmet, hogy szövegek és kéziratok esetében a hatás fogalma meglepően elementáris és közvetlen: letéteményese és közege maga az írás, ami a szöveges hagyományt megőrzi. Schreiner különböző korokból hoz bőséges példaanyagot, s képekkel is szemlélteti a jelenséget, melynek során a nyugati világ latin kézírataiban görög nyelvű vendégszövegek tűnnek fel, s fordítva is (bár jóval korlátozottabb mértékben): bizánci görög kéziratokban latin betűs szövegrészek bukkannak fel. A szerző joggal figyelmeztet arra, hogy az általa digráfiának nevezett jelenséget nem szabad összetéveszteni a bilinguizmussal. Az előbbi ugyanis kizárólag az írásképre vonatkozik, s nem mond semmit az író nyelvi identitásáról, amelyre az utóbbi utal.

Ez a terminológia értelmezhetővé teszi azokat az eseteket, amikor például a görög betűk írásképe befolyásolja a latinokét, sőt akár görög és latin betűk váltakoznak egyetlen szón belül. Az íráskép ilyenkor nem az író anyanyelvéről vall, hanem arról a szoros kulturális kapcsolatról, mely nyugati és keleti, latin és görög világ között kimutatható. Az írásképnek így lesz kulturális identitást kifejező jelentősége.²⁵

Mészáros Tamás dolgozata (*Notes on Procopius' Secret History*, 285–304.) remek bevezető a korai bizánci történetíró kutatástörténetébe, mely árnyalt válaszokat ad a Prokopios-filológiát foglalkoztató klasszikus kérdésekre. A tanulmány első része jól ábrázolja azt az érdekes folyamatot, ahogy az *Anecdota* (*Historia arcana*) prokopiosi szerzőségének tisztázása más vonatkozásban, az életmű egészét illetően azonnal újabb kérdéseket vetett fel. A dolgozat két fő fejezete egy-egy kérdéskört, az életmű kronológiáját és az *Anecdota* egységét járja körül, s azt is szépen példázza, hogy olyan gyakorlati kérdés tárgyalása sem választható el a mélyebb tartalmi-stilisztikai elemzéstől mint amilyen a datálás. A kronológia megállapítása nem is konkrét történelmi események azonosításán múlik, hiszen ezek értelmezése sokszor nem egyértelmű (az *argumentum ex silentio* alapján levont következtetések csalóka volta lepleződik le a 291. oldalon), hanem a mű szövegének alapos vizsgálatán nem eseménytörténeti-forráskritikai, hanem rétorikai szemszögből.²⁶ A két fő fejezet eredményei világos és áttekinthető összefoglalásban olvashatók (299 és 303 sk.), így ezek ismétlése szükséges. Az utolsó bekezdésben a szerző visszatér a kiindulópontához, vagyis az életmű egészét jellemző egységhez. Megpendül, ám nyitva marad a kérdés, és további kutatókat igényel, hogyan férnek meg egymással az igazság-kereső történetíró címkeje alatt olyan különböző hangvételű művek, mint a *De bellis* könyvei és a meghatározhatatlan műfajú *Historia arcana*.²⁷

Tóth Iván tanulmánya (*Some Thoughts on the Proem of Kritobulos' Historiai*, 305–314) a bizantinológiai kutatások azon irányát követi, mely az ógörög nyelv kései alkotásaiban, mint amilyen az imbrozi Kritobulos műve, a klasszikus görög történetírás toposzait és alakzatait igyekszik felfedni, így mutatva ki egy-egy műfaj gondolat- és formakincsének folyamatosságát. Az efféle vizsgálódások nemcsak a hagyomány rendkívüli, a görög irodalomtörténetben meghatározó szerepére világítanak rá, de lehetővé teszik a klasszika-filológiai és bizantinológiai szempont ötvözését is. A dolgozat azt vizsgálja, miként

²⁵ A *Codex Claromontanus* (Parisinus 107) tárgyalásánál (15 és 28) röviden utalni lehetett volna arra, hogy ez a kézirat tartalmazza palimpsestusként Pál apostoli leveleinek szövege alatt Euripidész *Phaethón* c. drámáját – hiszen ez is ékesen példázza a nyugati „kezek” viszonyát a klasszikus görög örökséghez.

²⁶ A szerző angolos humorára jellemző a szemléletes szakács-hasonlat: az egység hiányát az *Anecdota* első felében a levest kavaró kukta tevékenysége világítja meg, amint mindig más ételpartikulák bukkannak fel a felszínen.

²⁷ Mellékes adalék, hogy a iustinianosi híd-verést magasztaló Paulos Silentarios-idézetben (*Descriptio Sanctae Sophiae*) a Sangarios megfékezésének történelmi eseménye a hexametek szabad folyásának poétikai mozzanatával áll ellenétben, amit a *ῥέθροις* (930) és a *ῥυθμὼν* (933) etimológiai megfelelése is erősíti.

veszi át és igazítja céljaihoz az imbrosi történetíró a nagy történetíró elődök proológusaira jellemző gondolatokat. Az *aemulatio* jelenségére Kritobulosnál már korábban felhívták a figyelmet, ám a dolgozat a téma első részletes kifejtése. A prooimionnak is beillő ajánlásban, mellyel a Konstantinápolyt meghódító szultánt méltónak mutatja be, hogy híre örökké éljen, Arrhianos egyik passzusának átdolgozására ismerhetünk. A nikomédiai ismeretét a szerző több helyen is feltételezi, teljes joggal, hiszen Kritobulos az egyik Arrhianos-kézirat írnoka volt. Így helyesen véli, hogy a *translatio imperii* gondolata (313 sk.) a szövetszerző kapcsolat alapján inkább Arrhianosból vezethető le, mint Iosephus Flaviusból. Az allúziók ugyanakkor nem állnak meg a műfaj határainál, hanem – ahogy már a klasszikus történetíróknál is – Homéros műve állandó viszonyítási pontot jelent.

Farkas Zoltán írása (*Sailing to (Yeats') Byzantium*, 315–326.) az ír költő híres verse (*Sailing to Byzantium*) kapcsán a költemény szövevényes szövegtörténetén és -hagyományán túlmenően azt vizsgálja, mit jelenthetett Bizánc mint szimbólum a korai huszadik század egyik jelentős lírikusának. A kérdésfeltevés azért nagyon lényeges, mert óhatatlanul egy másik kérdés megfogalmazására sarkall: mit jelent *nekünk*? Bizánc fogalmát ugyanis időről időre elmarasztaló értelemben is használták mint a szenvtelen mesterkéeltség és ihletetlen modorosság jelképét. Ezzel szemben jó látni, hogy Yeats milyen magas rangra emeli Bizáncot, és a művészet örökkévalóságának szimbólumává teszi. A szerző utal az utolsó strófa háttérét adó archeológiai valóságra, a konstantinápolyi Magnaura-palota Salamon-trónusára, s felvonultatja azokat a forrásokat, melyek hathattak a költőre (321). Helyesen állapítja meg, hogy Yeats képzeletében olvasmányai és tapasztalatai elvont képzetekké olvadtak össze (322). Ennek fényében további megfigyeléseket tehetünk: Az első és az utolsó strófa párhuzamban állnak, melyet a *Whatever is begotten, born and dies* (I 6) és a ... *what is past, or passing, or to come* (IV 8) hármas megfelelése jelez (a múlandó élet jelenségei szemben a művészet örökkévalóságával). Eszerint az első hármashoz tartozó alliteráló *Fish, flesh, or fowl* (I 5) megfelelője a madár-csoda lenne a záró versszakaszban. De hogyan és miért? A bizánci madár-automata tudása a három idődimenzióval (múlttal, jellel és jövővel) kapcsolatban egyértelműen a Múzsákra²⁸ és a Szirénekre²⁹ utal. Homéros nem írja le a szirének kinézetét, ám azok a görög vázáképeken madár-, a későbbi (középkori-népi) hagyományban hal- (azaz sellő)szerűek. Yeats képzeletében tehát az életet jelképező hal és madár (a *flesh* más fogalmi szintet képvisel, mégpedig a *genust* a *speciesszel* szemben) az idő egészét dalba-művészetbe foglaló szirénszerű aranymadárral áll párhuzamban.³⁰

E kősa fejtegetések mind arra utalnak, hogy bármely figyelmes olvasó találhat magának a kötet gazdag kínálatából érdeklődésének megfelelő, együttgondolkodásra

²⁸ Hes. *Theog.* 32 (jövő, múlt) és 38 (jelen, jövő és múlt). Vö. még Hom. *Il.* 1. 70 (Kalchas ismeri a jelent, jövőt és a múltat).

²⁹ Hom. *Od.* 12. 189–191 (múlt és jövő).

³⁰ Érdekes egybeesés, hogy Pindaros nyolcadik paianjában (fr. 52i) is megjelennek a szirén-jellegű Csábnők (Κηληδόνας: 70 sk.), akik aranyból való, egyszerre élő és élettelen, természetes és mesterséges, tehát természetüknél fogva ambivalens-baljós lények (mint E. T. A. Hoffmann *Olympiája*).

és továbbgondolásra ösztönző írást, így a recenzens nem tehet mást, mint hogy arra buzdítson: *lector intende, laetaberis.*

Adorjáni Zsolt

(2) *Latintanári szakmai napok (2014. február 28 – március 1.)*

Február 28. péntek (Eötvös József Collegium)

- 15.25 Megnyitó
- 15.30 Érmepropaganda Augustus korában – Tar Ibolya habilitált egyetemi docens, nyugalmazott tanszékvezető (SZTE BTK Klasszika-Filológia és Neolatin Tanszék)
- 16.15 *Arma virumque cano*: Az Aeneis prooemiuma és szerkezete – Szörényi László egyetemi tanár (SZTE BTK Klasszika-Filológia és Neolatin Tanszék), az MTA Irodalomtudományi Intézet nyugalmazott igazgatója
- 17.00 Az ifjabb Plinius epistolái és a római levélirodalom – Darab Ágnes intézeti tanszékvezető egyetemi docens (ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet Összehasonlító Irodalom- és Kultúratudományi Intézeti Tanszék)

17.45 – 18.00 szünet

- 18.00 *Parilia* (Ovidius, Fasti, IV. 721–862.) – Simon L. Zoltán egyetemi adjunktus (ELTE BTK Ókortudományi Intézet, Latin Tanszék)
- 18.45 Horatius és Augustus – Hegyi W. György egyetemi adjunktus (ELTE BTK Történettudományi Intézet, Ókortörténeti Tanszék)
- 19.30 Icarus szárnyalása és bukása: adalékok a történet utóéletéhez – Czeglédi Sándor, a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium tanára

Március 1. szombat (MRE Zsinati Székház)

- 10.00 Áhítat
- 10.15 Augustus öröksége Tacitus Annales-ében – Takács László tanszékvezető egyetemi docens (PPKE BTK www.btk.ppke.hu/karunkrol/intezetek-tanszekek/klasszika-filologia-es-medievisztika-intezet, Klasszika-Filológia Tanszék)
- 11.00 *Forma bonum fragile est*. Szépítkezés a római korban – R. Facsády Annamária főmuzeológus, igazgatóhelyettes, osztályvezető (BTM Aquincumi Múzeum Ókortörténeti osztály)
- 11.45 *Lezbia, csókolj! éljen az élet!* Catullus V. carmenének magyar fordítás- és hatástörténete – Polgár Anikó egyetemi docens (Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Magyar Nyelvi és Irodalomtudományi Intézete)

- 12.30 Ebéd
- 13.15 A latintanár portfóliója – Gloviczki Zoltán tanszékvezető egyetemi docens (PPKE BTK Vitéz János Tanárképző Központ Tanárképző Tanszék)
- 14.00 Horatiusi kacagások – Tamás Ábel tanársegéd (ELTE BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet Összehasonlító Irodalom- és Kultúratudományi Tanszék), Junior Prima díjas
- 14.45 Cicero levelei – Szekeres Csilla egyetemi adjunktus (DE BTK Történelmi Intézet Klasszika-Filológia és Ókortörténeti Tanszék)
- 15.30 – 15.45 szünet
- 15.45 A latin örökségünk tantárgy tanításának tapasztalatai – Török Márta, a Szentendrei Református Gimnázium tanára
- 16.30 Seuso-villa, Gorsium, Intercisa – Fejér megyei ásatások, érdekességek – Nádorfi Gabriella régész (Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága)
- 17.15 Tájékoztató új könyvekről, internetes lehetőségekről, fórum, vita – Czeglédi Sándor.



Erdélyi életkép

(3) *Bewegte Ruhe vor dem Sturm – Die Zeit vor 1914* Mozgalmas nyugalom, az osztrák Kulturális Forum kiállítása az Eötvös Collegiumban (2014. május 28 – június 30.)



Ausgehend von der Jahrtausendfeier des Ersten Weltkriegs als die Ruhe vor dem Sturm der Diktatur. Doch entgegen diesem Kischloch über Österreich in jener Zeit eine ernste Phase, in der das Leben in allen Bereichen einen ersten tiefen großen Schritt in die Moderne machte: Sigismund Freud erforschte das Unbewusste und die Existenz, Frauen begannen sich zu emancipieren, Zionisten erarbeiteten die Judenstaat, die Musik verfiel der Fundamente der Harmonik, während die Malerei sich von der Gegenständlichkeit befreite.

Die Brechtung Welms war seit der Mitte des 18. Jahrhunderts von knapp einer halben Million auf das Verfügen der Bevölkerung von über 1,5 Millionen angewachsen. Die Bevölkerung wuchs um 50 Prozent, was die Zukunft, wobei es natürlich nicht nur Gewinn sondern auch Verluste dieses physischen Wachstums gab. Wie in anderen erben der europäischen Grenzräume und das größere Bürgertum auch kam zu überschaubarer Armierung. Der heutige bekannte Bewohner eines der vielen Obdachlosenquartale in Wien, der 18. Bezirk, war zu jener Zeit ein Ort, an dem die Atmosphäre erschütternde und verhängnisvolle Endspiele empfing. Adolf Hitler.

Mit dem Erstarken der verschiedenen Nationalismen der Vielvölkermonarchie und den wachsenden antisemitischen Tendenzen entfernten sich liberal denkende Intellektuelle in den Jahren vor dem Ersten Weltkrieg von anderen Teilen der Bevölkerung. Es entstand eine immer isolierter schaffende kreative Subkultur, die sich von den politischen, moralischen und künstlerischen Wertvorstellungen der höheren Mittelschicht löste und nun bereit war, ihre modernen Ideen radikaler umzusetzen. „Wii weniger“, schrieb Sigmund Freud an Karl Kraus im November 1906, „sollten zusammenhalten“. Dieser enge Zusammenhalt zwischen den Geistesmenschen gab dem intellektuellen Potential der Wiener Moderne einen weiteren Energieschub, der vor Ausbruch des „Großen Kriegs“ einen Höhepunkt fand.

In den Jahren vor 1914 wurden nochmals alle Vor- und Nachteile des alten und des neuen Europas gegeneinander ausgespielt und getestet: Überbrachte künstlerische, persönliche und soziale Grenzen wurden auf ihre Tauglichkeit abgeköpft, moralische und theoretische Fundamente überdacht und neue technische Möglichkeiten in Städtebau und Medizin erprobt – alles gleichzeitig in einer Stadt, in der man „an einem Tag hundert Jahre zurücklegen“ konnte, wie Robert Musil nach dem Ersten Weltkrieg rückblickend und etwas nostalgisch über Wien feststellte.

Kuratoren der Ausstellung: Manfred Thumberger / Dr. Stefan Kützenberger
Text: Dr. Stefan Kützenberger
Grafik & Design: Manfred Thumberger

©Alle Inhalte sind urheberrechtlich geschützt.
©Copyright: Manfred Thumberger

Az eddig világhírűsítő évekét ülve gyalog várta eljött csodababát Európába. De a külső szemlélők számára ez az időszakig jellemző korszakát edd. amelyben az élet minden területén egy újszó lapot tett a modernség felé. Szegmond Freud filozófus tudatelméletét a köz. nék kezdtek emlegetni, a csónakok a zsidó államra jelöltek, a zene egyfajta harmónia jelként, miközben a festészet gyors lamében megszabadult a tárgyszerűségtől.

Bécs lakossága a 19. század közpe óta alig fél millióról a négyszeresére, több mint két millióra növekedett. A monarchia minden területén is tartományokból fordultak a belpolitikai, akik között ennek a hírtelen növekedésnek természetesen nemcsak nyereség, hanem veszteség is volt. Az egykorállo bécsi kör a nagaszói polgárokhoz hasonlított, akiknek a városi életmódjához kellett alkalmazkodniuk. A számos háttérreljárás ellenére mégis maradt az a bizonyos bécsi hang, amely a 19. század közepén a zene, a művészet, a tudomány és a kultúra világában volt: az Adol Hitler.

A soknemzetiségű monarchia különböző nacionalizmusainak erősödésének és növekvő antiszemita tendenciáinak a hatására a liberális gondolkodású értelmiségiek az első világháború előtt években eldöntötték a lakosság más részétől. Lehetőség egy mind elgondolhatatlan működő kreatív szabotázsra, mely elcsúszta a félt-kétszínű politikai, erkölcsi és művelési értékeket, és kézen állt az első, 1906 novemberem közötti radikális mozgalom megalapításával. „Hírhírók kezesek” – írta Sigmund Freud Karl Krausnak 1906 novemberében – “össze kell tartanunk”. A szellem embereinek a szor és szorongatás közötti ünnepalkalmakat adott a bécsi modernség alkotói ennyire, amely a „nagy háború” kitörése előtt élt a csúcsponton.

Az 1914 előtti években még egyszer kiáztatták egymás ellen és tesztelték a régi és az új Europa minden előnyét és hátrányát: alkalmassági vizsgáknak vetették alá a régiókat: természeti, művelési, személyes és társadalmi hátrásokat, átgondolták az erkölcsi és elméleti alapokat, új technikai lehetőségeket próbáltak ki a városépítésben és az orvostudományban – mindent egyidejűleg egy olyan városban, amelyben „egy nap alatt száz évet lehetett visszamenni az időben”, ahogy Robert Musil az első világháború után Bécsnek erre korszakára visszatekintve és némi nosztalgiajal megállapította.

A kiállítás kurátorai: Manfred Thumberger / Stefan Kutzenberger
Száveg: Dr. Stefan Kutzenberger
Grafika & Design: Manfred Thumberger

©Minden jog fenntartva
©Copyright: Manfred Thumberger

Kuratoren der Ausstellung: Manfred Thumberger / Dr. Stefan Kutzenberger
Text: Dr. Stefan Kutzenberger
Grafik & Design: Manfred Thumberger

©Alle Inhalte sind urheberrechtlich geschützt.
©Copyright: Manfred Thumberger

A kiállítás kurátorai: Manfred Thumberger / Stefan Kutzenberger
Száveg: Dr. Stefan Kutzenberger
Grafika & Design: Manfred Thumberger

©Minden jog fenntartva
©Copyright : Manfred Thumberger

(4) *ELTE Kárpát-medencei nyári egyetem, Humántudományi szekció*
(2014. július 8–13.)

A Humántudományi szekció programja
Közös halmazok
ELTE Eötvös József Collegium

2014. július 8., kedd (Eötvös Collegium, 1118 Bp., Ménesi út 11-13, Társalgó - 219)
Szakmai felelős: Laczkó Krisztina, EC Magyar Műhely vezetője

13.30 – 14.30	Tátrai Szilárd: Funkcionális pragmatika („a nagy esernyőcsel”)
15.00 – 16.00	Laczkó Krisztina: Funkcionális szövegtipológia, az internet közvetítette szövegek „halmazai”

*

2014. július 9., szerda (Eötvös Collegium, 1118 Bp., Ménesi út 11–13. Társalgó - 219)
Szakmai felelős: Győri Róbert, EC Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és Környezet-tudományi Műhely vezetője

9.00 – 10.30	Csuta Virág Regina: Az informatika, a földrajz és a társadalom-kutatás metszetei, a digitális térképezés lehetőségei a társadalom-tudományokban
11.00 – 12.30	Győri Róbert: Tudomány – politika – tudománypolitika. A magyar földrajztudomány a két világháború között és az 1950-es években.

12.30 – 14.00 - Ebédszünet

14.00 – 16.00	Lukács Tamás: Geofizikai mérések a régészetben
---------------	--

*

2014. július 10., csütörtök (Eötvös Collegium, 1118 Bp., Ménesi út 11–13. Társalgó)
Szakmai felelős: Körmendi Tamás, EC Történész Műhely vezetője

8.30 – 10.00	Körmendi Tamás: A történettudomány és a filológia közös halmazából: krónikakutatás és történeti rekonstrukció
10.30 – 12.00	Erdősi Péter: A történettudomány és a társadalomtudomány közös halmazából: a kulturális emlékezet kutatása

12.00 – 13.30 - Ebédszünet

13.30 – 14.30 Ildikó Szegedy-Maszák PhD (tisztletbeli konzul, Kolumbia):
Részvétel a politikai döntéshozásban

16.00 órától központi program: a Szent Korona és az Országház megtekintése

*

2014. július 11., péntek (Eötvös Collegium, 1118 Bp., Ménesi út 11–13. Társalgó)
Szakmai felelős: Boros Lili, EC Szlavisztika Műhely vezetője és Mészáros Tamás, EC
Bollók János Klasszika-filológia Műhely vezetője

8.30 – 10.00 Kálec-Simon Orsolya: Identitásnarratívák metszéspontjában (20-
21. századi horvát irodalom)

10.00 – 11.30 Selmeczi János: Műfajok orosz irodalmi tanulságai

11.30 – 13.30 - Ebédszünet

13.30 – 14.30 Mészáros Tamás: Közös halmaz: ókor a XX. században

15.00 – 16.00 Juhász Erika: *Ancilla philologiae*: informatika az ókor-
tudományban

*

2014. július 12., szombat (Eötvös Collegium, 1118 Bp., Ménesi út 11–13. Társalgó)
Szakmai felelős: Vargyas Brigitta, EC Aurélien Sauvageot Francia Műhely vezetőtanára
és Ludmann Ágnes, az EC Olasz Műhely vezetője

9.30 – 11.00 Vargyas Brigitta: A frankofónia egykor és ma – egy nyelv, ami el-
választ és összeköt

11.00 – 12.30 Kalmár Anikó: A frankofón Svájc

12.30 – 13.30 - Ebédszünet

13.30 – 15.00 Ludmann Ágnes: Részhalmaz, az olasz kultúra sava-borsa: Emilia
tartomány

ELTE Kárpát-medencei Nyári Egyetem (2013. július 8–13.) Humántudományi szekció
– Eötvös József Collegium résztvevői:

- | | |
|--------------------------|-------------------------|
| 1. Baráté Erika | 17. Márton Andrea |
| 2. Bartha Timea | 18. Márton-Simon Anna |
| 3. Fábián Adrienne | 19. Miasyshchev Heorhii |
| 4. Gecző Enikő | 20. Nagy Adrienn Beáta |
| 5. Kasza Lilla | 21. Nagy Anett-Réka |
| 6. Kelemen Erzsébet | 22. Papp Dávid |
| 7. Keszler Hanna | 23. Sági Livia |
| 8. Kiripolszky Michaela | 24. Sobczak Anna |
| 9. Kiss Anita | 25. Szabó Zsuzsanna |
| 10. Kovács Ottilia-Enikő | 26. Szedlár Ágnes |
| 11. Kóré Dóra | 27. Ternovác Dániel |
| 12. Kraszulyák Orsolya | 28. Tóth Enikő |
| 13. László Emese | 29. Tóth Tímea Kitty |
| 14. Laczkó-Dávid Balázs | 30. Ujvári Nikoletta |
| 15. Lovas Eldina | 31. Vita Emese |
| 16. Lőrincz András | 32. Vorinka Irén |





(5) „Eötvös Collegium - történelmi emlékhely” sztéléavatás, kiállításmegnyitó és kötetbemutató

(2014. szeptember 3.)

Sztéléavatás – képek és dokumentumok



ELTE Eötvös József Collegium
Budapest
Máni utca 11-13.
1118

Iktatószám: NR-3/33/1-09/2013
Ügyintéző: dr. Fodor Ágnes
Tárgy: Eötvös József Collegium történelmi emlékhelyé nyilvánítása iránti kérelem

Dr. Horváth László
igazgató

Tisztelt Igazgató Úr!

Mindenekelőtt tájékoztatom, hogy a vonatkozó jogszabályok alapján a Nemzeti Örökség Intézete látja el a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) működésének operatív és adminisztratív feladatait, így a Bizottság titkársági teendőit is. Erre tekintettel kérem, engedje meg, hogy tárgyi levelére válaszoljak.

Köszönettel megkaptuk az Eötvös József Collegium történelmi emlékhelyé nyilvánítására irányuló megkeresését, amelyet a Bizottság 2013. november 13-ai ülésének napirendjére tűztünk.

A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottságról szóló 258/2010. (XI. 12.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően a Bizottság dönt egyes helyszínek nemzeti és történelmi emlékhelyé nyilvánítására irányuló kezdeményezésekről. A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény pedig rögzíti, hogy a kultúráért felelős miniszter a Bizottság javaslatára, a Bizottság felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben kezdeményezi a Kormánytól egyes helyszínek történelmi emlékhelyé nyilvánítását.

Fentiekre figyelemmel tájékoztatom, hogy kérelmét a Bizottság megtárgyalta, és a következő határozatot hozta:

A Bizottság támogatja az Eötvös József Collegium történelmi emlékhelyé nyilvánítását.

A Bizottság az egyes helyszínek történelmi emlékhelyé nyilvánítására irányuló – levelem 3. bekezdésében írt – összesített javaslatát a kialakult gyakorlatnak megfelelően évente egyszer, még november folyamán megteszi a kultúráért felelős miniszter részére.

Budapest, 2013. november 19.

Üdvözlettel:


Radnai dr. Fogarasi Katalin
elnök



Nemzeti Örökség Intézete
1014 Budapest, Színház utca 5-7., tel.: +36-1-795-3179, fax: +36-1-795-0006
e-mail: nek@me.gov.hu, web: nek.gov.hu

Eötvös Collegium történelmi emlékhely (bizottsági értesítés)

**MEGÁLLAPODÁS A BUDAPEST XI. KERÜLET, EÖTVÖS JÓZSEF COLLEGIUM MEGNEVEZÉSŰ
TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYET MEGJELÖLŐ EMLÉKOSZLOP HELYÉRŐL**

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 61/F. § (2) bekezdése értelmében a történelmi emlékhelyeket egységes arculatú – magyar és angol, valamint, ha az valamely velünk élő nemzetiséghez kapcsolódik, nemzetiségi nyelvű – ismertető táblával kell megjelölni.

A Nemzeti Örökség Intézete létrehozásáról szóló 144/2013. (V. 14.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés d) pontja szerint a Nemzeti Örökség Intézete gondoskodik a történelmi emlékhelyek egységes megjelöléséről.

Előbbiekre tekintettel az alulírott felek megállapodnak abban, hogy a BUDAPEST XI. KERÜLET, EÖTVÖS JÓZSEF COLLEGIUM megnevezésű történelmi emlékhelyet jelölő emlékoszlop a csatolt mellékleten megjelölt helyen kerül felállításra.

Budapest, 2014. április 3.

A Nemzeti Örökség Intézete képviselőjében:

Papp Gábor

A kivitelező képviselőjében:

Fáskerti István

Tervező:

Zsigmond Attila

A történelmi emlékhely képviselőjében:

Paál Zsófia, önkormányzat, Főépítész iroda

Horváth László, igazgató, ELTE Eötvös József Collegium


ZSIGMOND ATTILA
Tervező





„Ez a Collegium a bizalom alapkőven épült”
EÖTVÖS LORÁND

Az ELTE Eötvös József Collegium
és a Nemzeti Örökség Intézete
tiszteltetéssel meghívja Önt az
**EÖTVÖS JÓZSEF COLLEGIUM
TÖRTÉNELMI EMLÉKHELY
FELAVATÁSÁVAL EGYBEKÖTÖTT
KIÁLLÍTÁSMEGNYITÓRA ÉS
KÖNYVBEMUTATÓRA**

Időpont és helyszín:
2014. szeptember 3., szerda, 10:00 óra
1118 Budapest, Ménesi út 11-13.

Megnyitó:
Palkovics László
felsőoktatásért felelős államtitkár,
Emberi Erőforrások Minisztériuma
Radnai dr. Fogarasi Katalin
a Nemzeti Örökség Intézetének elnöke
Mezey Barna
az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora

Köszöntő:
Hoffmann Tamás
Újbuda polgármestere
Csizmadia Norbert
a Magyar Nemzeti Bank ügyvezető igazgatója
Szakály Sándor
történész, Eötvös Collegium Baráti Kör

Sztéléavatás
Készítőt mond és a francia nyelvű reliefet leleplezi:

S. E. Roland Galharague
Franciaország magyarországi nagykövete

Házigazda: **Horváth László**
igazgató, Eötvös Collegium

Közreműködik a Bartók Béla Zeneművészeti
Szakközépiskola Kamarazenekara
(félkészítő tanárok: Petőfi Erika és Dinnyés Soma)

PROGRAM

Helyszín:
Eötvös Collegium nagyterme (földszint)

11:30 óra:

**A Báró Eötvös József Collegium
hivatástörténete (1895-1950)
kiállítás megnyitó**

13:00 óra:

Könyvbemutatók
Garai Imre:
A tanári elitképzés műhelye.
A Báró Eötvös József Collegium története
(1895-1950)

bemutattja: **Bertényi Iván**
az EC Kuratóriumának elnöke

Radnai Gyula:
Fizikusok és matematikusok az Eötvös
Collegiumban (1895-1950)
bemutattja: **Keszthelyi Lajos**
akadémikus, egykori collegista

14:00 óra:

**az Eötvös Collegium
Baráti Körének találkozója**



„Az intézményt az École Normale Supérieure
mintájára Eötvös Loránd fizikus, rektor és
miniszter alapította 1895-ben, ma az ELTE
szakkollégiumaként működik. A Collegium
1910-ben átadott épületét Alpár Ignác tervezte.
Alapítása óta a „tudós-tanárok” képzésére, a magyar
szellemi élet utánpótlására hivatott. Számos kiváló
tudós tanult falai között.”



*Részvételi szándékát kérjük, jelezze
az alábbi e-mail címen augusztus 31-ig.*

További információ:

Tel.: +36-1-460-4481
E-mail: titkarsag@eotvos.elte.hu,
horvathl@eotvos.elte.hu



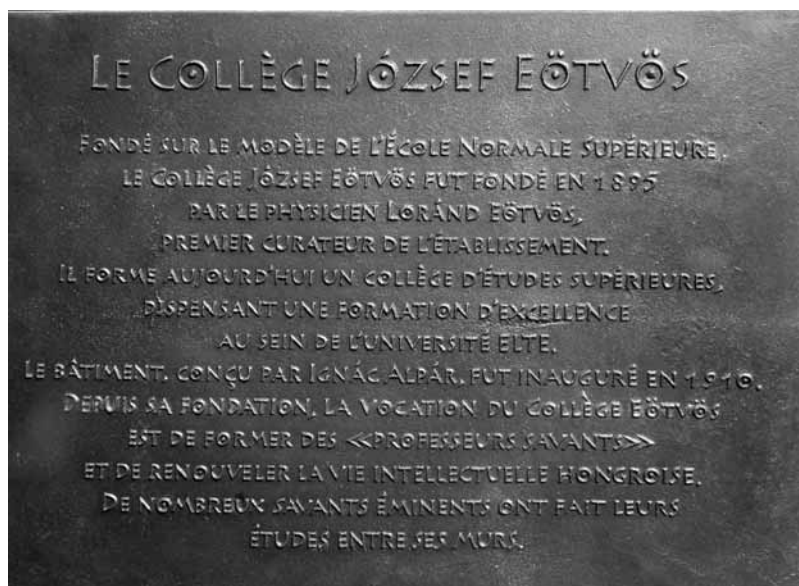
*Leleplezés³¹*

Hoffmann Tamás, Újbuda polgármestere, Palkovics László, az Emberi Erőforrások Minisztériumának felsőoktatásért felelős államtitkára, Papp Gábor, a Nemzeti Örökség Intézet szakmai főosztályának vezetője, Szakály Sándor történészprofesszor, a Veritas Történetkutató Intézet főigazgatója, Mezey Barna, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora, Roland Galharague, Franciaország budapesti nagykövete és Horváth László, az Eötvös Collegium igazgatója felavattja a Eötvös József Collegium történelmi emlékhelyet jelző márványoszlopot (sztélét) a Collegium épülete mellett 2014. szeptember 3-án. (MTI Fotó: Illyés Tibor)



A Collegium saját költségén a sztélé kétnyelvű (magyar és angol) felirata mellett a kerítés téglaoszlopán azonos tartalmú francia nyelvű feliratot helyezett el, amellyel anyaintézménye, az École Normale Supérieure előtt tisztel. A francia reliefet S.E. Roland Galharague, Franciaország nagykövete avatta fel és leplezte le.

³¹ Köszönjük az Újkor.hu szíves támogatását és engedélyét a képek közlésére.



Az ünnepet lezáró gondolatok:



Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Collegium!

Kérem, engedjék meg, hogy végezetül – a görög feliratok mesterembereinek példáját követve – úgy igyekezzek *bevésni* (ἐγράφειν – *engraphēin*) közös emlékezetünkbe e történelmi pillanatot, hogy felidézem a stélé (στήλη) szó eredeti jelentéseit. Az emléktábla / emlékoszlop értelmű főnév a ἱστῆμι (*histēmi*) – *állítok* igéből származik. A görögök Mykéné nagyhírű uralkodójának, Agamemnón királynak sírjára, az enyészet ellensúlyozására és a letűnt dicsőség emlékezetéül síremléket (stélé) állítottak. Másfelől ugyanezek a görögök a jövőbe vetett hit kőbe vésett zálogaként szövetségeket és fel nem bontható egyezményeket kötöttek, amelyeket legszentebb közös tereiken, akár templomaik előterébe, vagy legismertebb épületeik falaiba helyezve állítottak ki (stélé).

Egyszerre hiszek mindkét jelentésben, mert az Eötvös József Collegium ragyogó múltja a folytonos jelenbe és immár a biztosított jövőbe ér. A mostani idők igyekezete azonos a letűnt időkével: ez az intézmény a magyar tehetség szolgálatára teremtetett. Köszönöm Mindannyiuknak, hogy immár így maradhat a jövőben is.

Horváth László

Állandó kiállítás



AZ EÖTVÖS JÓZSEF COLLEGIUM HIVATÁSTÖRTÉNETE 1895–1950

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS

A kiállítás az ELTE Eötvös József Collegium gondozásában, a XI. Kerület Újbuda Önkormányzata támogatásának köszönhetően valósult meg.

A kiállítás 2014. szeptember 3-án, Eötvös József születésnapján, a Collegium Történelmi emlékhelyé avatásának ünnepélyes rendezvényén nyílt meg. Köszöntőt mondtak: Palkovics László felsőoktatásiért felelős államtitkár (EMMI), Hoffmann Tamás polgármester (Újbuda), Mezey Barna rektor (ELTE), RadnaineFogarasi Katalin elnök (NÖI), Csizmadia Norbert ügyvezető igazgató (MNB), Szakály Sándor választmányi tag (EC Baráti Kör), illetve S. E. Roland Galharague Franciaország magyarországi nagykövete és Horváth László igazgató.

A kiállítást kezdeményezte: Horváth László igazgató

A kiállítást rendezte: „Régi Collegium” – Garai Imre
Új és legújabb kori Collegium – Horváth László
Diákélet – a Collegium Diákbizottsága

A megvalósításban közreműködtek: Pierre Belenfant, Csernetics Istvánné, Fejérvári Boldizsár, Garai Imre, Hegyi Orsolya, Horváth László, Kádár Gyöngyvér, Laczkó Krisztina, Mátyás Eszter, Noszko Ilona Éva, Pikács Albert, Sára Balázs, Sipos Enikő, Szűcs Lajos, Vargyas Brigitta, Zámoriné Fikó Katalin, Zrupkó Gaborné, valamint Róth Judit és Szabó Mátys.

A kiállítást berendezték: Sipos Enikő, Zámoriné Fikó Katalin, Mátyás Eszter

Fotó: ELTE Eötvös József Collegium archívuma
AV-technikai munkatárs és szerkesztő: Kovács Máté
Látványterv és installációs részletek: Sipos Enikő, Zámoriné Fikó Katalin, Mátyás Eszter
Idegen nyelvű fordítók: Vargyas Brigitta, Pierre Belenfant

A magyar nyelvű szövegeket gondozta: Laczkó Krisztina

A kiállítást kivitelezte: ELTE Eötvös József Collegium

Kommunikáció: ELTE Eötvös József Collegium Titkárság

A kiállítást állandó nyitvatartási rend szerint a XI. kerület Újbuda polgárai, a nagyközönség és a Collegium egykori és mai növendékei egyaránt látogathatják.

Támogatók: Eötvös Loránd Tudományegyetem, XI. Kerület Újbuda Önkormányzata, ELTE Eötvös József Collegium

LA MISSION DU COLLÈGE « BARON JÓZSEF EÖTVÖS » DE 1895 À 1950

EXPOSITION PERMANENTE

L'exposition a été réalisée par le Collège Eötvös József ELTE, avec le soutien de la mairie d'Újbuda, XI^e arrondissement.

L'exposition a ouvert ses portes le 3 septembre 2014, jour de l'anniversaire de József Eötvös et de l'inauguration solennelle du Collège Eötvös en tant que lieu de mémoire historique. Des allocutions ont été prononcées par : M. le secrétaire d'État László Palkovics (Ministère des Ressources humaines), M. le maire Tamás Hoffman (Újbuda), M. le recteur Barna Mezey (ELTE), Mme la présidente Katalin RadnaineFogarasi (Institut du Patrimoine National), M. le directeur Norbert Csizmadia (Banque Nationale de Hongrie), M. Sándor Szakály (Académie des Anciens Élèves du Collège Eötvös), S.E. Roland Galharague, ambassadeur de France en Hongrie et M. le directeur László Horváth.

Initiateur de l'exposition : László Horváth, directeur.

Sélection et disposition des documents : le « vieux » Collège – Imre Garai
les périodes plus récentes de l'histoire du Collège – László Horváth
vie étudiante – le comité d'élèves du Collège

Avec la coopération de : Pierre Belenfant, Istvánné Csernetics, Boldizsár Fejérvári, Imre Garai, Orsolya Hegyi, László Horváth, Gyöngyvér Kádár, Krisztina Laczkó, Eszter Mátyás, Ilona Éva Noszko, Albert Pikács, Balázs Sára, Enikő Sipos, Lajos Szűcs, Brigitta Vargyas, Katalin Zámoriné Fikó, Gaborné Zrupkó, de la part du comité d'élèves: Judit Róth et Mátys Szabó.

Travaux de préparation des objets à exposer par : Enikő Sipos, Katalin Zámoriné Fikó, Eszter Mátyás.

Photos : Archives du Collège Eötvös József ELTE

Élaboration technique AV et rédacteur : Máté Kovács

Design et projets d'installation artistique : Enikő Sipos, Katalin Zámoriné Fikó, Eszter Mátyás

Textes traduits par : Brigitta Vargyas, Pierre Belenfant

Version hongroise relue et corrigée par : Krisztina Laczkó

Réalisation de l'exposition : Collège Eötvös József ELTE

Contact : Secrétariat du Collège Eötvös József ELTE

L'exposition est accessible pendant les heures d'ouverture aux habitants du XI^e arrondissement-Újbuda, au grand public, à tous les collégiens actuels ainsi qu'aux anciens élèves du Collège. Avec le soutien de : Université Eötvös Loránd, Mairie du XI^e arrondissement-Újbuda, Collège Eötvös József ELTE



Az állandó kiállítás kolophónja

A Báró Eötvös József Collegium hivatástörténete 1895–1950 – Vezető és forrásgyűjtemény az állandó kiállításhoz (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) előszava:

„A *Bárá Eötvös József Collegium hivatástörténete* című állandó kiállítás tárlóiban és a falakon a Collegium műtárgy-, dokumentum- és fotótárának gazdag anyagából szinte csak ízelítőt lehet adni. A kiállítás berendezése során nem is törekedhettünk a régi Collegium történetének átfogó bemutatására. A vezérfonal, amelyre a kiválasztott írásos emlékeket Garai Imre felfűzte, a Collegium tanárképzési hivatásának folytonos alakulása. A *monografikus* – a *graphé* egyszerre jelent *írást* és *ábrázolást* – összeállítást a szerző saját tudományos kutatásai teszik hitelessé, amelyeknek igazi monumentuma a Collegium történetét (1895–1950) mint a tanári elitképzés intézményét feldolgozó vaskos kötet.

Ez a forrásgyűjtemény nem elsősorban a kiállítás látogatóját kívánja kalauzolni (erre a célra önálló, rövid vezetőt szerkesztettünk: *A Bárá Eötvös József Collegium hivatástörténete 1895–1950 – Vezető a kiállított műtárgyakhoz* [szerk.] Horváth László és Kádár Gyöngyvér [Budapest, 2014] 36 oldal). Tulajdonképpen olyan *chréptomathiát* tart a kezében az érdeklődő olvasó, amely a tárlókban elhelyezett és az onnan kimaradt, mégis *megismerésre érdemes* dokumentumokat tartalmazza. Az egykorú iratok és a magyarázatok tükrében tulajdonképpen lépésről lépésre nyomon követhetjük a Collegium történetét. Az önálló elmélyülést is szeretnénk lehetővé tenni, ezért az írásos forrásokat olyan minőségben közöljük, hogy azokat ki is lehet betűzni.

A kötet szerkezete a kiállítás berendezését követi. Garai Imre nyolc egységbe, illetve fejezetbe rendezte a forrásokat. A későbbi hivatkozások érdekében a tételeket (az írásos dokumentumokat és a műtárgyakat egyaránt) növekvő számsorrendbe raktuk, a kiállított tárgyak esetében pedig – vastagon szedve – megadtuk a pontos kiállítási helyet is. (A római szám a tartalmi egységet, az arab szám a tételt jelöli.) A kötetben azokat az írásos emlékeket igyekeztünk nagyobb méretben közreadni, amelyek a tárlókban nem láthatók. Mindemellett a vezető és forrásgyűjtemény teljes terjedelmében megtalálható, letölthető (és az olvashatóságig nagyítható) a <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/allando.kiallitas-exposition.permanente.pdf> helyen.”



*A megnyitón Garai Imre, Sipos Enikő és Zámboriné Fikó Katalin
az igazgató mellett*



Kötetbemutatók



Garai Imre kötetét méltatja Bertényi Iván



Radnai Gyula k tet t  méltatja Keszthelyi Lajos



(6) S.E. Roland Galharague Franciaország magyarországi nagykövetének előadása (2014. október 15.)

S. E. Roland Galharague Franciaország magyarországi nagykövete *The French Foreign Policy Agenda* címmel tartott előadást az ELTE Eötvös József Collegium nagytermében 2014. október 15-én (szerdán) 17.00 órától. Az előadást követően kérdésekre válaszolt.

Kérdések:

- Milyen további fejleményekre számít a francia külpolitika az ukrajnai válság következtében? Hogyan reagál az orosz féllal hagyományosan jó kapcsolatokat ápoló francia külpolitika a Krim elszakadására Ukrajnától?
- Milyen kihívások elé állíthatja az Iszlám Hadsereg megerősödése az Európai Uniót és ezen belül a jelentős muszlim közösséggel rendelkező Francia Köztársaságot?
- Rendelkezett-e a francia külpolitika kész forgatókönyvvel arra az esetre, ha Skócia lakossága az Egyesült Királyságtól való elszakadásra voksolt volna?
- Mi a Francia Köztársaság álláspontja a nyugat-balkáni államok uniós integrációját illetően? Melyek lehetnek az integrációs folyamat főbb nehézségei?
- Mennyire érződik a francia külpolitika jelenlegi megítélésén az, hogy az anyaországban jelentősen nőtt a Front National támogatottsága?
- 2012 óta folyamatosan hallhatóak hírek Franciaország és Mali kapcsolatáról. Mi a jelenlegi helyzet a két ország kapcsolatában? Milyen esetben küldene Franciaország újra csapatokat Maliba?
- Változott-e valamiben a német–francia kapcsolat François Hollande megválasztása után?
- Milyen politikát folytat Franciaország jelenleg a közel-keleti konfliktusok kapcsán?
- A Kelet-Európából – ld. Anglia és Németország helyzete – érkező, valamint Franciaország egykori gyarmatairól érkező bevándorlókkal kapcsolatban milyen politikát javasol / szorgalmaz Franciaország?
- Milyen az ökoadó (Lécotaxe) helyzete, megítélése Franciaországban?

Az előadást követően Nagykövet úr megtekintette az Eötvös József Collegium hivatástörténete (1895–1950) című kiállítást és az École Normale Supérieure növendékéként Eötvös-collegistákkal beszélgetett.

(7) *Byzanz und das Abendland III. nemzetközi konferencia* (2014. november 24–28.)

Byzanz und das Abendland / Byzance et l'Occident III. : Studia Byzantino-Occidentalia, Gallica – Hispanica – Italica – Germanica – Graeca (Eötvös József Collegium, 2014. november 24–28.)

Byzanz und das Abendland

Byzance et l'Occident III.



Studia Byzantino-Occidentalia

Gallica - Hispanica - Italica - Germanica - Graeca



Internationale Konferenz / Colloque International
Eötvös-József-Collegium, Budapest / Collège Eötvös József, Budapest
24.–28. November 2014 / 24–28 novembre 2014
1118 Budapest, Ménézi út 11–13.

Az alábbiakban az Élet és Tudomány folyóirat összegzését, majd azt a részletes beszámolót közljük, amelyet a konferencia négy nagy egysége szerint, az illetékes szervezők készítettek egységes tagolásban.

„Az ELTE Eötvös József Collegiumban működő kutatócsoport, amelynek kereteit a *Klasszikus ókor, Bizánc és a humanizmus. Kritikai szövegkiadás magyarázatokkal* című nagy nemzetközi pályázat biztosítja, 2014. november 24–28. között immár harmadik alkalommal rendezte meg a *Byzanz und das Abendland / Byzance et l'Occident* konferenciát. Az Eötvös Collegium és annak igazgatója, Horváth László, a kutatócsoport témavezetője kollégáival együtt arra törekszik, hogy beágyazza a szakkollégium eredményeit a nemzetközi együttműködésekbe.

Frank nagyúr görög kódexe?

A konferencia nyugati ülésszakait Roland Galharague, Franciaország magyarországi nagykövete és Erdődy Gábor, az ELTE nemzetközi rektorhelyettese nyitotta meg. Az előadók idén a középkori regény kialakulását és kezdeteit vizsgálták (*Le roman au Moyen Âge : de Byzance à la France*). A műfaj Bizáncban és a Nyugaton egy időben – a 12. század közepén – született meg (illetve született újjá). A bizantinológus és a romanista kutatók együttes részvételével lehetőség nyílt a középkori regény kialakulásának, fejlődésének és műfaji sajátosságainak elemzésére. A résztvevők az irodalmi és nyelvészeti jellegzetességek bemutatása mellett igyekeztek rávilágítani azokra a történeti és társadalmi összefüggésekre is, amelyek a regény megjelenéséhez Bizáncban és Franciaországban hozzájárulhattak. A konferenciát nyitó plenáris ülésen Michel Zink, a Collège de France professzora, az Académie des Inscriptions et Belles-Lettres főtítkára, a Collège de France hivatalos kurzusaként, a Grál mint középkori francia regénytéma megjelenéséről tartott előadást. A „nyugati” frankofón ülésszakokon elismert külföldi (francia, olasz, osztrák) és magyar kutatók vettek részt. Kiemelkedő előadást tartott Egedi-Kovács Emese, a francia programok főszervezője, az ELTE Eötvös József Collegium tudományos munkatársa (OTKA PD 108622), aki az Ivron N°463-as kódexszel kapcsolatos kutatásairól számolt be. A XI. századi Athos-hegyi görög kézirat, amely a *Barlám és Jozafát* című regényes legenda rövidített, görög nyelvű változatát tartalmazza, azért különösen érdekes, mert az ógörög szöveg mellett a margón (a 135 folium mindegyikén!) ismeretlen ófrancia fordítás szerepel. A kutató előadásában legfrissebb eredményeit összegezte: az ófrancia szöveg nyelvi elemzése és helyesírási sajátosságai alapján a fordítás igen korai lehet (XI. század vége – XII. század), csaknem száz évvel korábbi, mint azt Paul Meyer a kódexről készült néhány fotó alapján 1886-ban feltételezte. A francia fordítás nem holmi nyelvgyakorlat volt: a francia megfelelővel kiegészített, gyönyörű miniatúrákat tartalmazó kézirat (a francia fordító az illusztrációknak piros tintával még címeket is adott) alighanem egy görögül nem értő, frank nagyúr számára, megrendelésre készült. A nyelvészeti elemzéssel feltárt normann jegyek, valamint a szövegben előforduló lexikai sajátosságok (ófrancia egyedi

olvasatok – *hapaxok*) alapján feltételezhetjük, hogy a fordító dél-itáliai vagy szicíliai származású normann személy lehetett, aki Konstantinápoly egyik latin közösségében görög–latin fordítóként tevékenykedhetett. A kutatás a romanisztika, a francia filológia szempontjából világviszonylatban is rendkívül fontos, hiszen ebből a korból igen kevés eredeti írásos emlék maradt ránk, mindemellett a görög szöveg hagyományozása is tartogathat ígéretes eredményeket.

A Duna folyó partján...

A *Fonti ed interpretazioni* című Italica ülésszak meghatározó alakja Giuseppina Brunetti volt, aki a konferencia-előadása mellett nyolcórás szemináriumsorozatot tartott az Eötvös Collegium Olasz és Bollók János Klasszika-filológia műhelyeiben tanuló hallgatóknak. A középkori újlatin nyelvű szövegek kutatója a római Sapienza Egyetemen tanult, majd a Sorbonne és a párizsi *École des Chartes* hallgatója volt, és ma a Bolognai Egyetem oktatója. Ő fedezte fel az olasz líra legrégebbi emlékét, Jacopo da Lentini, Rótszakállú Frigyes szicíliai udvarában alkotó költő versét. A szemináriumokon a hallgatóknak a középkori kódexek készítéséről és az írás folyamatáról beszélt, a diákok megismerkedtek a kodikológiai fogalmakkal. Az előadó személyes élménybeszámolóit igazolták a hallgatók felé, hogy a modern filológia útvesztői és felfedezései is lehetnek kalandfilmbe illően izgalmasak (Giuseppina Brunetti az olasz Rai3 műsorában a középkori kéziratok „Indiana Jones”-ának nevezték). A kutató friss kutatási eredményeit is ismertette: Seneca hatását vizsgálta Boccaccio műveiben. A hallgatók számára minden bizonnyal az volt a legemlékezetesebb, amikor az előadó Dante *Poklának* híres V. énekében Paolo és Francesca csókjelenetét elemezte filológiai szempontból: a részletet összevetette az ófrancia és oksztán nyelvű Trisztán és Izolda-regényrészletekkel, majd az Artúr-mondakörhöz tartozó Lancelot és Ginevra szerelmét vizsgálta, és látványos ikonográfiai példákkal szemléltette a kódexek szövegértelmezéseit. Giuseppina Brunetti a konferencia Italica ülésszakát megnyitó, „*Quella terra che 'l Danubio riga*” (Dante, *Pd VIII 65*): *l'Ungheria nella poesia medievale, fra geografie e tradizioni* című előadásában a Duna folyó motívumát vizsgálta a középkori vulgáris olasz költészetben, Dante *Isteni színjátékában* és *De vulgari eloquentia* című latin nyelvű értekezésében.

Budapesti nemzettáblázat

A Collegium nemzetközi konferenciasorozatának keretében a Germanisztika műhely – a tavalyi *Quelle und Deutung*-kollokvium referátumait közlő konferenciakötet bemutatója után, ugyancsak *Forrás és értelmezés* címmel – immár másodszor rendezhette meg medievista kéziratkutatói *Germanica* ülésszakát.

A rendezvényen osztrák részről ezúttal is a Christine Glaßner (a bécsi Középkorkutató Intézet Kézíratosztályának vezetője) által irányított munkacsoport tagjai vettek részt, és számoltak be az archívumaikban található közép- és koraiújkori német nyelvű

kéziratanyag feldolgozásában elért legújabb kutatási eredményeikről. Ülésznyító előadásában (*Középkori kéziratok jegyzékei és digitalizátumai Ausztriában*) Christine Glaßner az Osztrák Akadémia paleográfiai honlapjával (www.manuscripta.at) és az eddig feldolgozott, ill. digitalizált német nyelvű kéziratállomány elsődleges, internetes kutatási lehetőségeivel ismertette meg a hallgatóságot.

A színes tematikájú (papírtörténeti-filigranológiai, kodikológiai, művészettörténeti, valamint irodalom- és kultúrtörténeti előadásokat egyaránt kínáló) szakmai eszmecsere referátumai közül hazai berkekben főleg Jónácsik László germanista irodalomtörténész beszámolója tarthat számot érdeklődésre, aki az Országos Széchényi Könyvtár kézirtárában általa fellelt „Budapesti nemzettáblázat”-ról tartott előadást (OSZK, Oct. Lat. 459). Borosjenői Jenei Mihály 1679-ben készítette el magyar és latin nyelvű, legkülönbözőbb témájú bejegyzéseket tartalmazó, igényes, bőrkötésű *Omniarium*-át, amelyet a XVII. század végéig több nemzedék használt. A kézirtkötet egyik legelső bejegyzése a *Quinque Nationum differentiae, Germanicae, Anglicae, Gallicae, Italicae et Hispanicae* (Különbőségek öt nemzet: a németek, angolok, franciák, olaszok és spanyolok között) című táblázat. A nemzetek vélt vagy valós tulajdonságainak táblázatos felsorolása különösen a kora újkorban – leginkább német nyelvterületen – volt népszerű. A budapesti kézirtatos példány azért különleges, mert valószínűleg régebbi annál az eddig ismert rokon változatnál, amelyet Johann Adam Weber Ágoston-rendi prépost, teológus, jogtudós és történész 1682-ben Salzburgban kiadott *Ars Conversandi* (A társalgás művészete) című műve tartalmaz.

Görög Bizánc napjainkig

A bizánci és újjörög vonatkozású előadások ülészszakait november 25-én Susanne Bachfischer, az Osztrák Kulturális Fórum igazgatónője nyitotta meg. A Vatikáni Könyvtár, a párizsi EHESS intézet és a nantes-i egyetem kutatóinak előadásai előtt két nyugalmazott professzor, Peter Schreiner és Hermann Harrauer plenáris előadását hallgathatta meg a közönség. A délelőtti (*Gallica*) és a délutáni (*Graeca*) előadások szerves összetartozását hivatott jelezni a kedd esti könyvbemutató: a Budapesti Francia Intézetben Michel Zink – a konferencián elhangzott második, nyilvános – plenáris előadása után került sor *Az ógörög nyelv szelleme* című kötet bemutatására; Jacqueline de Romilly és Monique Trédé *Petites leçons sur le grec ancien* című művének magyar fordítását a szerkesztő, Horváth László (az Eötvös Collegium igazgatója, a konferencia főszervezője) mutatta be.

November 26-án reggel Görögország nagykövete, Dimitris Yannakakis tartott megnyitóbeszédet, és a szerdai nap – hazánkban ritkaságszámbamenő eseményként – újjörög nyelvű előadásokkal indult. A nap hátralévő részében és a következő napon a bizánci történelem, a bizánci történetírás és a bizánci kézirtatok kutatása állt az előadások középpontjában. A szekciókban a collegiumi székhelyű pályázatok magyar kutatói mellett osztrák, olasz, szerb, cseh és szlovák előadók vettek részt, köztük Srđan Pirivatrić, a 2016-os XXIII. Nemzetközi Bizantinológiai Kongresszus egyik belgrádi

főszervezője. Az osztrák–magyar együttműködést hangsúlyozandó a szerda délután egy meghatározott témával, a *Chronicon Paschaléval* (magyarul Húsvéti krónikával) kapcsolatos kutatásoknak szentelték a szervezők. Az FWF tudományos alap által támogatott, és az Osztrák Tudományos Akadémián bejegyzett projekt (projektvezető: Christian Gastgeber) keretében, Juhász Erika munkájával készül a *Húsvéti krónika* új kritikai kiadása. A kiadást megelőző nemzetközi tudományos eszmecsere első állomása volt a *Byzanz und das Abendland III.* konferencia keretében megrendezett ülés, amelyre Budapest és Bécs mellett Pozsonyból (Martin Hurbanc), Münchenből (Sergei Mariev) és Tübingenből (Fabian Schulz) érkeztek az előadók. Fabian Schulz (Tübingen) részvétele azért is kiemelkedő, mert az együttműködő partner, a tübingeni székhelyű nagyszabású tudományos vállalkozás (Történeti-filológiai kommentár Ioánnész Malalas krónikájához) képviselőjeként érkezett az Eötvös Collegiumba. A „felnőtt” tudományos előadások záróeseményeként az Osztrák Kulturális Fórum adott otthont a tavalyi konferencia bizánci előadásaiából készült konferenciakötet bemutatójának.

A konferenciát – immár hagyományosan – a mesterképzéses, illetve PhD-képzésben részt vevő hallgatók idegen nyelvű minikonferenciája zárta.

A Collegium 2015 novemberében sorrendben a negyedik *Byzanz und das Abendland* nemzetközi konferencia megrendezésére készül.”

Részletes beszámolók

1) *Gallica*

Le roman au Moyen Âge : de Byzance à la France

Előzmények

Az Eötvös József Collegium nemzetközi kapcsolatainak köszönhetően 2010 óta évente szervezünk középkoros konferenciát (2010. június 4–5. *Littérature et folklore dans le récit médiéval*; 2011. június 3–4. *Dialogue des cultures courtoises*; 2012. november 26–29. *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West / Byzance et l'Occident: Rencontre de l'Est et de l'Ouest*; 2013. november 25–29. *Byzanz und das Abendland II. / Byzance et l'Occident II. : Tradition, transmission, traduction*) számos nyugat-európai, elsősorban francia, svájci és angol egyetemek közreműködésével (Université Paris III – Sorbonne Nouvelle, Université Rennes 2, ENS Rue d'Ulm, EHESS, Université de Reims, Université de Lausanne, University of Oxford stb.). A 2012-ben megkezdett *Byzance et l'Occident* című konferenciasorozat lehetőséget nyújt a nyugati középkori irodalommal foglalkozó kutatók és a bizantinológus kollégák közötti eszmecsere. A korábbi rendezvények előadásaiból négy tanulmánykötet jelent meg (*Littérature et folklore dans le récit médiéval*, éd. E. Egedi-Kovács, Collège Eötvös József ELTE, Budapest, 2011; *Dialogue des cultures courtoises*, sous la direction d'E. Egedi-Kovács, Collège Eötvös József ELTE, Budapest, 2012; *Byzance et l'Occident : Rencontre de l'Est et de l'Ouest*, sous la direction d'E. Egedi-Kovács, Collège Eötvös József ELTE, Budapest, 2013), a következő két kötet

nyomdai előkészítés alatt áll (*Byzance et l'Occident 2. : Tradition, transmission, traduction*, sous la direction d'E. Egedi-Kovács, Collège Eötvös József ELTE, Budapest; *Byzance et l'Occident 3. : Le roman au Moyen Âge : de Byzance à la France*, sous la direction d'E. Egedi-Kovács, Collège Eötvös József ELTE, Budapest, 2015).

Résztvevők

A „nyugati” szekciókban elsősorban a francia középkori irodalom és a bizánci regény kutatói vettek részt, de elhangzottak historiográfiai, művészettörténeti, valamint középkori német és spanyol irodalmi témájú előadások is.

1. Michel Zink (Collège de France); 2. Michelle Szkilnik (Université Paris III – Sorbonne Nouvelle); 3. Christine Ferlampin-Acher (Université Rennes 2); 4. Nathalie Koble (ENS Rue d'Ulm); 5. Szabics Imre (ELTE – Eötvös József Collegium); 6. Kiss Sándor (Debreceni Egyetem); 7. Palágyi Tivadar (ELTE); 8. Bárány Attila (Debreceni Egyetem); 9. Pauline Souleau (University of Oxford); 10. Carolina Cupane (Österreichische Akademie der Wissenschaften); 11. Romina Luzi (EHES); 12. Ellen Söderblom Saarela (Uppsala University); 13. Majorossy Imre Gábor (PPKE); Bánki Éva (Károli Gáspár Református Egyetem – ELTE); 14. Szuha Katalin (ELTE); 15. Zuzana Černáková (Comenius University); 16. Egedi-Kovács Emese (EC).

Tudományos eszmecserék, előadások

A konferenciát november 24-én, hétfőn ünnepélyes keretek között Roland Galharague, Franciaország nagykövete, Erdődy Gábor, az ELTE nemzetközi kapcsolatokért felelős rektor-helyettese, Horváth László, az EC igazgatója, valamint Egedi-Kovács Emese, az EC tudományos munkatársa nyitotta meg. A nyugati szekciók idén a középkori regény kialakulását és kezdeteit vizsgálták (*Le roman au Moyen Âge : de Byzance à la France*), amely műfaj Bizáncban és Nyugaton épp egy időben – a 12. század közepén – született meg (illetve született újjá Bizánc esetében). Az ülésszakok tematikája nem a forráskutatást, a bizánci és francia regényirodalom közötti esetleges filiaiációk feltárását célozta. A bizantinológus és romanista kutatók együttes részvételével páratlan lehetőség nyílt a középkori regény kialakulásának, fejlődésének és műfaji sajátosságainak vizsgálatára, melynek során a résztvevők az irodalmi és nyelvészeti jellegzetességek kimutatásán túl igyekeztek rávilágítani azon történeti és társadalmi kontextusra is, amely a regény megjelenéséhez hozzájárulhatott Bizáncban és Franciaországban épp egy időben. A konferenciát nyitó plenáris ülésen Michel Zink, a Collège de France professzora, az Académie des Inscriptions et Belles-Lettres főtitkára a Grál mint középkori francia regénytéma megjelenéséről tartott előadást, ami egyúttal a Collège de France hivatalos kurzusaként lett meghirdetve. A nyugati szekciókban számos elismert külföldi (francia, olasz, osztrák, svéd, szlovák) és magyar kutató vett részt. A konferencia első napján nyugati, elsősorban francia regénykutatással kapcsolatos előadások hangzottak el (Michel Zink: „Pourquoi le Graal est-il un sujet romanesque ?”; Michelle Szkilnik: „Entre Orient et Occident : Huon de Rothelande”; Christine Ferlampin-Acher: „Vent d’Est, vent d’Ouest : l’orientation des romans français au Moyen Âge (xii^e-xiii^e siècles)”;).

Nathalie Koble: „D’armes et d’humour. L’étrange menu des romans de la Table ronde”; Egedi-Kovács Emese: „Au carrefour de diverses cultures : le roman de *Barlaam et Joasaph* dans le manuscrit d’Ivion (No 463)”; Szabics Imre: „Les frères ennemis hongrois dans la « chanson d’aventures » *Florence de Rome*”; Kiss Sándor: „Coutumes, contrats et rites dans les *Lais* de Marie de France; Palágyi Tivadar: „«Car croi en Diu si feras bien !» Polémique religieuse dans l’*Expeditio Persica* de Georges de Pisidie (VII^e siècle) et dans l’*Eracle* de Gautier d’Arras (XII^e siècle)”; Bárány Attila: „Burgundian Crusader Ideology in Bertrandon de la Broquière’s *Le Voyage d’Outremer*”; Pauline Souleau: „Étrangers d’ici et d’ailleurs dans le roman de *Mélusine* de Jean d’Arras: distances ou échanges ?”). A második napon bizánci regénnyel foglalkozó kutatók adtak elő (Carolina Cupane: „La visita di Partonopeu a Costantinopoli. Un modello di ricezione letteraria?”; Romina Luzi: „Les romans paléologues : à la charnière de plusieurs traditions”; Ellen Söderblom Saarela: „La fonction de Byzance dans le roman français du XII^e siècle”). Ezt követően egyéb, nyugat-európai irodalmi vonatkozású (német, spanyol), valamint művészettörténeti témájú előadások zárták az ülészakot (Majorossy Imre: „„Er niht vant sinen vriunt Rennewart”. Freundschaft über Schützengraben in Wolframs Willehalm”; Bánki Éva: „La *Historia Apollonii Regis Tyri* y las cantigas de Alfonso X „El Sabio””; Szuhaj Katalin: „„Entre continuité et rupture” : le reflet de l’art byzantin sur les retables du Trecento”; Zuzana Černáková: „The Metamorphoses of the Representation of Byzantine General Tatikios in Historiography and Epic of Twelfth-century France”).

A rendezvény részeként november 25-én a Budapesti Francia Intézetben Michel Zink a Collège de France professzora tartott előadást „Les troubadours, une naissance de la poésie et de l’amour” címmel. Ezt követően mutattuk be az Eötvös József Collegium legfrissebb kiadványát, „Az ógörög nyelv szelleme” című kötetet, amely a Typotex gondozásában jelent meg. A kötetet Horváth László, az Eötvös József Collegium igazgatója ismertette.

Eredmények

A sorozat negyedik, 2015-ben megrendezésre kerülő rendezvényére komoly szakteknitelyek fogadták el meghívásunkat. A konferencia előadásainak írott változata a tervek szerint a jövő év folyamán tanulmánykötetben jelenik meg. A magyarországi bizánci és nyugati középkori kutatások erősödésének, a nemzetközi figyelemnek köszönhetően a magyarországi francia kultúrképviseltek kiemelten támogatják rendezvényeinket, valamint a legfiatalabb kutatógeneráció számára lehetőséget biztosítanak külföldi tanulmányutakra. Az Eötvös József Collegium 2013-tól közös MA-képzésről (bizantinológia szakirány) szóló egyezményt kötött a párizsi EHESS-szel, valamint keretegyezményt a Rennes 2 egyetem középkori kutatócsoportjával (CELLAM, <http://www.cellam.fr/>).

2) Italica

Előzmények

A *Fonti ed interpretazioni II.* olasz középkori stúdiumokat bemutató szekció előzménye a tavaly első alkalommal megrendezett, hét előadót felvonultató *Italica* szekció volt a *Byzanz und das Abendland II.* részeként. A tavaly elhangzott előadásokból készített tanulmányok jelentették az idei konferencia nyitóestjén bemutatott *Fonti ed interpretazioni* (szerk. Ludmann Ágnes, Eötvös József Collegium, Budapest, 2014) című tanulmánykötet alapját. Idén is kiemelkedő fontosságú volt egyre élénkebb cserekapcsolatunk a Bolognai Egyetemmel, ahonnan tavaly Chiara Faraggiana és Renzo Tosi látogattak el a konferenciára. A Budapesti Olasz Kultúrintézettel fennálló élénk szakmai kapcsolatunk is kiteljesedett a mostani Italica szekcióban: Gina Giannotti Igazgatónő felkérte Renzo Tosit, tartson plenáris előadást a Budapesti Olasz Kultúrintézetben a *Fonti ed interpretazioni* című tanulmánykötet bemutatója előtt, valamint előadásának megjelentetését is szorgalmazta tanulmány formájában a *Nuova Corvina* című folyóiratban. A könyvbemutató után fogadást adott a konferencia résztvevőinek a Bródy Sándor utcai Régi Képviselőház épületében. Ezen túl ismét elvállalta, hogy megnyitja az *Italica* szekciót a konferencia napján. A tudományos eszmecsere részeként ismét szerepet kapott az ELTE Olasz Tanszékével és a Pázmány Péter Katolikus Egyetemmel fennálló jó kapcsolatunk az idei meghívott előadók személyében.

Résztvevők

A *Fonti ed interpretazioni* (Források és értelmezések) című szakmai rendezvényen két külföldi és két magyar kötődésű előadó vett részt. Renzo Tosit idén a Bolognai Egyetemről Giuseppina Brunetti kísérté el, aki nemzetközi körökben is jól ismert klasszika-filológus. Brunetti Professzor nemcsak az Italica szekció előadójaként volt vendégünk, hanem szemináriumsorozatot is tartott az Olasz és a Bollók János Klasszika-Filológia Műhely hallgatóinak. Magyar részről Szegedi Eszter (ELTE-BTK) és Michele Sità (PPKE-BTK) mutatták be filológiai témájú kutatásaikat.

Tudományos eszmecserek, előadások

A konferencia előestjén a hallgatóság Renzo Tosi *Dall'antico al moderno: variazioni di topoi proverbiali nella tradizione italiana* című plenáris előadását hallgathatta meg a Budapesti Olasz Kultúrintézet Fellini-termében. Az előadó figyelemre méltó részletességgel illusztrálta az ókori közmondások továbbélését a középkortól egészen napjainkig (pl. Totò filmjeiben). Különösen érdekes és tiszteletreméltó az a figyelmesség és pontosság, amellyel Tosi professzor nemcsak szövegeket, hanem vizuális anyagokat is vizsgált. A plenáris előadást a *Fonti ed interpretazioni* című tanulmánykötet bemutatója követte, melyben Renzo Tosi mellett Ludmann Ágnes, a kötet szerkesztője vett részt.

A *Fonti ed interpretazioni* című Italica ülészak meghatározó alakja Giuseppina Brunetti volt, aki a konferencia-előadása mellett nyolcórás, olasz nyelvű szemináriumsorozatot tartott az Eötvös Collegium Olasz és Bollók János Klasszika-filológia műhelyeiben tanul

hallgatóknak a konferenciát megelőző napokban. A középkori újlatin nyelvű szövegek kutatója a római Sapienza Egyetemen tanult, majd a Sorbonne és a párizsi École des Chartes hallgatója volt, és ma a Bolognai Egyetem oktatója. Ő fedezte fel az olasz líra legrégebbi emlékét, Jacopo da Lentini, Rótszakállú Frigyes szicíliai udvarában alkotó költő versét. A bevezető szemináriumon a hallgatók betekintést nyertek a középkori kódexek készítésébe és az írás folyamatába. A további alkalmakon a kutató friss eredményeit is ismertette: Seneca hatását vizsgálta Boccaccio műveiben, ezen tanulmányok eredményeit összegezte. Az előadássorozat utolsó alkalmán az előadó Dante Poklának híres V. énekében Paolo és Francesca csókjelenetét elemezte filológiai szempontból: a részletet összevetette az ófrancia és oksztán nyelvű Trisztán és Izolda-regényrészletekkel, majd az Artúr-mondakörhöz tartozó Lancelot és Ginevra szerelmét vizsgálta, és látványos ikonográfiai példákkal szemlélte a kódexek szövegértelmezéseit.

A 2014. november 25-i Italica ülészak moderátora Ludmann Ágnes, az Eötvös József Collegium Olasz Műhelyének vezetője volt. Az ülészakot Giuseppina Brunetti "Quella terra che 'l Danubio riga" (Dante, Pd VIII 65): l'Ungheria nella poesia medievale, fra geografie e tradizioni című előadása nyitotta meg, amelyben az előadó a Duna folyó motívumát vizsgálta a középkori vulgáris olasz költészetben, Dante *Isteni színjátékában* és *De vulgari eloquentia* című latin nyelvű értekezésében. Brunetti professzort Szegedi Eszter *Un importante capitolo nella storia dei rapporti italo-ungheresi: la Bella commedia ungherese di Balassi e la sua fonte italiana* című előadása követte, amelyben Balassi *Szép magyar komédiájának* olasz eredetű motívumvilágát vizsgálta, példák sorával illusztrálta az itáliai előképeket. Renzo Tosi a *Riprese di proverbi classici nei romanzi bizantini* című előadásában az antik közmondások jelenlétét és fontosságát mutatta be a bizánci regényekben, és példákat hozott ezek eredeti vagy módosult továbbélésére. A szekció lezárásaként a közönség Michele Sità *La teatralità del Decameron* című előadásában a novellagyűjtemény „színpadiassága” mellett érvelt, számos példát hozva a szereplők ábrázolásától a novellák hangvételére állításának igazolására.

Eredmények

Az idén másodszorra megrendezett olasz ülészak további tudományos eszmecsere eredményezett az Olasz Kultúrintézettel (amelynek egyik kézzelfogható eredménye Renzo Tosi tanulmánya a Nuova Corvina tudományos folyóirat hasábjain). A konferencia sikeres olasz ülészaka és az azt megelőző szemináriumsorozat Giuseppina Brunetti részvételének köszönhetően közvetlenebbül is megismertette az olasz középkori filológiai témákat a hallgatókkal. (Ezen igényre válaszul a 2015/16. tanév őszi félévében előadássorozatot tervezünk Dante, Boccaccio, Petrarca témában az Olasz és a Magyar Műhely hallgatói részére). Az elhangzott előadásokat terveink szerint más szekciók előadásaival közös kiadványban jelentetjük meg, és a kötetet a *Fonti ed interpretazioni III.* szakmai napon a *Byzanz und das Abendland IV.* konferencia keretében mutatjuk be 2015-ben.

A rendezvényt a Budapesti Olasz Kultúrintézet támogatta, programjukban megjelent a teljes konferencia időpontja, színhelye, témája. Eddigi gyümölcsöző tudományos

együttműködésünkért és támogatásért hálánk jeléül Gina Giannotti Igazgató asszony átvethette Dr. Horváth Lászlótól, az Eötvös József Collegium igazgatójától az Eötvös József-emlékérmét.

Ludmann Ágnes

3) Germanica

Byzanz III – Germanica és Quelle und Deutung II

A *Byzanz und das Abendland*-konferenciasorozat második önálló germanisztikai, középkori és korai középkori kéziratok paleográfiájával és kodikológiájával foglalkozó, *Quelle und Deutung II* című konferencia előestéjén az Osztrák Kulturális Fórumban mutattuk be a 2013 novemberében megrendezett szakmai találkozó kilenc német nyelvű előadásának szövegéből az EC Germanisztika műhely szerkesztésében megjelent konferenciakötetet (*Quelle und Deutung I – Beiträge der paläographischen Tagung Quelle und Deutung I am 27. November 2013*. Hrsg. von Balázs Sára. Eötvös-József-Collegium 2014 [= EC-Beiträge zur Erforschung deutschsprachiger Handschriften des Mittelalters und der Frühen Neuzeit – QuD I.I]). A kötetet mintegy hatvanfős szakmai hallgatóság előtt Christine Glaßner, az Osztrák Tudományos Akadémia Középkori Kéziratosztályának vezetője, Vizkelety András professzor, az Országos Széchényi Könyvtár Kéziratosztályának vezető munkatársa, és Sára Balázs, az EC Germanisztika műhelyének vezetője mutatta be.

A 2014. évi konferencia – az előző évihez hasonlóan – a Bizánc és a Nyugat (III) című többnapos nemzetközi konferencia szakmai keretében, nyolc osztrák és magyar előadó részvételével a Collegium Paepcke–Borzsák-könyvtárában került megrendezésre. Az egybegyűlt kollégákat és a mintegy harmincfős érdeklődő közönséget Susanne Bachfischer, a Budapesti Osztrák Kulturális Fórum igazgató asszonya köszöntötte.

A Collegiumban folyó germanisztikai oktatás és kutatás szempontjából különösen nagy jelentőséggel bír, hogy – egyéb, a Collegiumban korábban tartott paleográfiai-szövegkiadási kurzusain és a Germanisztika Műhely szövegkiadási-szövegkutatási tevékenységéhez rendelkezésre bocsátott anyagain és a kutatásainkhoz nyújtott segítségén túl – szakmai konferencián is immár második alkalommal köszönthettük körünkben Christine Glaßner asszonyt és az általa vezetett kéziratosztály négy további tudományos munkatársát. Magyar részről ezúttal három előadó szerepelt a programban.

A konferencián nyolc előadás hangzott el az osztrák és magyar levél- és könyvtárak állományában található középkori és korai középkori (jellemzően XIV–XVIII. századi) német nyelvű kéziratok kutatásának számos részterületéről. A referátumok tematikailag széles palettáján belül egyaránt volt általános-ismeretterjesztő és egy-egy szűkebb témakörre koncentrálnak előadás – az adatbankoktól és a katalogizáció aktuális kérdéseitől kezdve a kéziratok azonosításának és datálásának problematikáján, az illusztrált és illuminált kéziratok művészettörténeti vizsgálatának eredményein keresztül egészen a nemesi

családok magánokiratainak feldolgozásai és történelemtudományi szempontból releváns feldolgozásai.

A rendezvényen osztrák részről ezúttal is a Christine Glaßner által irányított munkacsoport tagjai vettek részt, és számoltak be az archívumaikban található közép- és koraujkori német nyelvű kéziratanyag feldolgozásában elért legújabb kutatási eredményeiről. Ülésnyitó előadásában (*manuscripta.at – Verzeichnisse und Digitalisate mittelalterlicher Handschriften in Österreich*) Christine Glaßner az Osztrák Akadémia paleográfiai honlapjával (www.manuscripta.at) és az eddig feldolgozott, ill. digitalizált német nyelvű kéziratállomány elsődleges, internetes kutatási lehetőségeivel ismertette meg a hallgatóságot. Maria Stieglecker *Papierhistorische Zugänge zur Buchproduktion. Texte im Umfeld des Basler Konzils und ihre Niederschrift* címmel a bázeli zsinattal összefüggésben álló kéziratok papírtörténeti alapú kutatási eredményeiről számolt be. Maria Theisen előadásának témája egy nürnbergi illusztrált imakönyv volt (*Illuminiert am Prager Hof? Ein deutsches Gebetbuch aus Nürnberg mit Gebeten des böhmischen Kanzlers Johann von Neumarkt [London, BL, Ms. add. 15690, dat. 1380]*), Astrid Breith *Über das rechte Verhalten bei Tisch. Überlegungen zum Codex 560 (rot) / 513 (schwarz) der Stiftsbibliothek Göttingen* című referátumában a késő középkor mindennapjainak „illemtanára” vonatkozó kéziratok körében folytatott vizsgálatáról számolt be, végül Nikolaus Czifra teológiai-filozófiai kérdéskörben mozgó előadását hallgathattuk meg (*Paracelsus’ Theologica. Annäherungen anhand der Überlieferungsgeschichte*).

A színes tematikájú, papírtörténeti-filigranológiai, kodikológiai, művészettörténeti, valamint irodalom- és kultúrtörténeti előadásokat egyaránt kínáló szakmai eszmecsere referátumai közül hazai berkekben főleg Jónácsik László germanista középkorász-irodalomtörténész beszámolója (*Vorläufige Überlegungen zur „Budapester Nationentabelle“ [OSzK, Oct. Lat. 459]*) tarthat számot érdeklődésre, aki az Országos Széchényi Könyvtár kéziratárában általa fellelt „Budapesti nemzettáblázat”-ról tartott előadást. A nemzetek vélt vagy valós tulajdonságainak táblázatos felsorolása különösen a kora újkorban (és leginkább német nyelvterületen) volt népszerű – a budapesti kéziratok példány azért különleges, mert valószínűleg régebbi annál az eddig ismert rokon változatnál, amelyet Johann Adam Weber 1682-ben Salzburgban kiadott *Ars Conversandi* (A társalgás művészete) c. műve tartalmaz. Diera Diána, a müncheni egyetem doktorandusz hallgatója *Privaturkunden im mittelalterlichen Ungarn: Urkundenpraxis der Familie Szentgyörgyi. Ein Projektbericht* címmel a Szentgyörgyi család okleveleinek feldolgozásában eddig elért eredményeiről számolt be. Berzeviczy Klára, a PPKE Német Tanszékének irodalomtörténész docense betegsége miatt sajnos nem lehetett jelen a rendezvényen (*Marien ritter – Eine mittelalterliche Legende und ihre Rezeption im 19. und 20. Jh.* címen bejelentett előadásának szövegét a *Quelle und Deutung II*-kötetben a többi előadásával együtt természetesen közöljük majd).

A rendezvényt mind az osztrák és magyar kutatók közti közvetlen, eredményes szakmai eszmecsere, mind pedig az EC Germanisztikai Műhelyben évek óta folyó kutatási munka és a műhelynek az ÖAW Kéziratosztályával folytatott gyümölcsöző együttműködése szempontjából sikeresnek mondhatjuk (példaként említhetjük, hogy

az Osztrák Kulturális Fórum támogatásával 2015. május 26–29. közt Nikolaus Cifra tart paleográfiai-szövegkiadási kurzust a Germanisztika Műhely hallgatói számára, melynek keretében többek közt Johannes Gerson *Opusculum tripartitum* c. traktátusának kilenc, szinoptikus kiadásra előkészítendő XV. századi kéziratával kapcsolatosan felmerült problémákat szeretnénk tisztázni).

A konferencia anyagából készülő kötetet – az előző évhez hasonlóan – a *Quelle und Deutung III* c. rendezvény alkalmából rendezendő kötetbemutatón 2015. november 25-én ismét az Osztrák Kulturális Fórumban tervezzük bemutatni.

Sára Balázs

4) Graeca

Előzmények

A Klasszikus ókor, Bizánc és humanizmus. Kritikai forráskiadás magyarázatokkal (OTKA NN 104456) pályázat keretében, melynek székhelye az Eötvös József Collegium Bollók János Klasszika-filológia Műhelye, 2014. novemberében immár harmadik alkalommal került megrendezésre a *Byzanz und das Abendland* konferencia (2012. november 26–29.: *Begegnungen zwischen Ost und West*, 2013. november 25–29.: *Studia Byzantino-Occidentalia*). Az előadók listája minden évben újabb külföldi kutatókkal bővül, így a kezdeti osztrák, szlovák, olasz és német professzorok mellett előbb szerb és cseh, 2014-ben pedig már görög és amerikai előadók is megtisztelték minket részvételükkel. Az említett országokból pedig egyre több város és intézmény kutatója vesz részt rendezvényünkön.

A konferencia természetesen lehetőséget biztosít a legújabb eredmények megismeretetésére és megismerésére, a tudományos eszmecserére, de legalább ilyen fontos, hogy a kötetlen beszélgetések során tartalmas nemzetközi együttműködések körvonalazódnak. Konferenciáink résztvevői évről évre szívesen látogatnak vissza a Collegiumba, és egy-egy felolvasóulást tartva vagy vendégoktatóként színesítik a collegista curriculumot.

Résztvevők

Susanne Bachfischer (Österreichisches Kulturforum, Budapest), Horváth László (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Peter Schreiner (az Universität zu Köln *professor emeritusa*), Francesco D'Aiuto (Biblioteca Vaticana, Vatikán; Università degli Studi di Roma Tor Vergata, Róma), Filippo Ronconi (L'École des hautes études en sciences sociales, Párizs), Hermann Harrauer (az Universität Wien nyugalmazott egyetemi professzora, 2005-ig a Papyrussammlung Wien der Österreichischen Nationalbibliothek igazgatója), John Tolan (Université de Nantes, Nantes), Nicolas Drocourt (Université de Nantes, Nantes), S. E. Dimitris Yannakakis (a Görög Köztársaság nagykövete), Jana Gruskova (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut

für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung, Bécs; Univerzita Komenského, Pozsony), Konstantinos Nakos (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest), Solti Dóra (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest), Sofia Chatzigiannaki (Univerzita Komenského, Pozsony), L. Delbó Katalin (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Mayer Gyula (MTA-ELTE-PPKE Ókortudományi Kutatócsoport, Budapest; PPKE BTK, Piliscsaba), Mészáros Tamás (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Srđan Pirivatrić (Bizantoloski Institut Csrpke Akademije Nauka i Umetnoszti, Belgrád), Tóth Iván (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest; Szegedi Tudományegyetem, Szeged), Christian Gastgeber (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung, Bécs), Fabian Schulz (Heidelberger Akademie der Wissenschaften; Eberhard Karls Universität, Tübingen), Juhász Erika (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest; Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung, Bécs), Sergei Mariev (Ludwig-Maximilians-Universität, München), Martin Hurbanic (Univerzita Komenského, Pozsony), Vratislav Zervan (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung, Bécs), Vlastimil Drbal (Slovanský ústav Akademie věd České Republiky, Prága), Bojana Pavlović (Bizantoloski Institut Csrpke Akademije Nauka i Umetnoszti, Belgrád), Andrea Cuomo (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung, Bécs), Ekler Péter (Országos Széchényi Könyvtár, Budapest), Giulia Rossetto (Università degli Studi di Padova, Padova), Rózsa Márton (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest), Szikora Patrícia (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Szegvári Zoltán (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Kovács István (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Ivan Lábaj (Univerzita Komenského, Pozsony), Marek Šibal (Univerzita Komenského, Pozsony), Tóthné Mihálykó Ágnes (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest; Universitetet i Oslo, Oslo)

Előadások

Már a konferencia francia nyelvű szekcióiban is több bizantinológiai tárgyú előadás hangzott el, de a Bizánccal kapcsolatos előadások döntő többsége a november 25-én kezdődő nagyobb egységen belül (*Graeca*), a görög kultúrkörhöz köthető filológiai, történeti tárgyú előadások között kapott helyet. Susanne Bachfischer, az Österreichisches Kulturforum igazgatónőjének megnyitó szavai és Horváth László, az Eötvös Collegium igazgatójának köszöntője után Peter Schreiner plenáris előadása (*Geschichte und Geschichten aus dem Osten. Die frühe westliche Geschichtsschreibung und Byzanz*) vezette be a konferencia bizánci előadásait.

Francesco D'Aiuto (*Byzantine Inscriptions from Rome: A Reconsideration*), és Filippo Ronconi (*L'influence des contrastes entre le patriarcat de Constantinople et les papes sur la composition de la Bibliothèque de Photius. Remarques préliminaires*) előadásai, valamint Hermann Harrauer plenáris előadása (*Gefesselt von Amuletten*) elsősorban a primér forrásokra támaszkodva számoltak be legújabb epigrafikai, szövegkritikai, papirologiai felfedezéseikről. A Nantes-i Egyetem két kutatója, John Tolan (*Greaculus dixit:*

Byzantium as Intermediary between Islam and Latin Europe?), és Nicolas Drocourt (Quelques aspects relatifs au milieu naturel dans les relations diplomatiques entre Byzance et l'Occident chrétien (VIII^e-XII^es.)) Bizánc kultúrtörténeti és diplomáciai jelentőségét méltatta.

A szerdai napot S. E. Dimitris Yannakakis, a Görög Köztársaság nagykövetének üdvözlő szavai után egy újjörög nyelvű szekció követte: Konstantinos Nakos (Η επικαιρότητα του Βυζαντίου), Solti Dóra (Η εικόνα του Βυζαντίου στην ουγγρική λογοτεχνία του 20ου αιώνα: Τα μυθιστορήματα με θέμα την εγκατάσταση των Ούγγρων στο Λεκανοπέδιο των Καρπαθίων), Sofia Chatzigiannaki (Ο αντικατοπτρισμός της κοινωνικής θέσης της γυναίκας στη νεοελληνική λογοτεχνία του 19ου αιώνα), L. Delbó Katalin (Το μοτίβο της γριάς στα βυζαντινά μυθιστορήματα). A második délelőtti szekcióban Mayer Gyula nyelvtörténeti előadása (Zur Sprache des Archimedes) után elsősorban a bizánci történetírással és a bizánci történelemmel kapcsolatban hallhattunk ugyancsak görög filológiai kutatásokon alapuló előadásokat: Mészáros Tamás (Once upon a Time in the East: Moravcsik vs. Darkó), Srđan Privatrić (Byzantine-Hungarian Relations in 1162–1167 and the Deposition of Serbian Grand Župan Desa), Tóth Iván (Investigations into Kritobulos' Idea of History).

A nap hátralévő részében a Chronicon Paschaléal (Húsvéti krónikával) kapcsolatos előadások hangzottak el. A Húsvéti krónika új kritikai kiadása folyamatban van; a nemzetközi együttműködés keretében meghívott előadók általában a kortárs források tanulmányozása révén kínáltak újabb vizsgálati szempontokat a kiadás elkészítéséhez: Christian Gastgeber (*Chronicon Paschale: Ein Codex unicus und lauter Probleme*), Fabian Schulz (Die Tuskulanischen Fragmente und ihr Wert für die Rekonstruktion des Malalas-Texts), Juhász Erika (Olympiaden in der Osterchronik), Sergei Mariev (John of Antioch and John Malalas: Limits and Advantages of the 'Open Text' Approach), Martin Hurbanic (A Neglected Note to the Naval Defense of Constantinople during the Avar Siege: the Position of Skafokaraboi in the Golden Horn), Vratislav Zervan (Biblische Typologie in der Christlichen Topographie und in *Chronicon Paschale*).

Este az Österreichisches Kulturforum épületében a Quelle und Deutung I. kötettel együtt került sor az előző évi konferencián elhangzott bizánci előadásokból készült kötet (Byzanz und das Abendland II. *Studia Byzantino-Occidentalia*. Eötvös József Collegium, Budapest 2014. szerk.: Juhász Erika) bemutatójára. A könyv a 2014-ben alapított *Antiquitas • Byzantium • Renascentia* collegiumi kiadványsorozat tizenkettődik kötete, a *Bibliotheca Byzantina* alsorozat második kiadványa. Susanne Bachfischer, az Österreichisches Kulturforum igazgatónőjének köszöntő szavai után Peter Schreiner mutatta be a könyvet, és az egyes tanulmányokat, Christian Gastgeber pedig a többéves nemzetközi együttműködés főbb állomásaira emlékezett.

A csütörtöki előadók a Bizánc és a Nyugat közötti kapcsolat több új jelenségére hívták fel a figyelmet: Vlastimil Drbal (Die Byzantinischen Pilgerstätten im Nahen Osten aus der Sicht der Theorien der heiligen Orte von Mircea Eliade und Victor Turner: „Zentrum der Welt” vs. „The Center out There”), Bojana Pavlović („Λαλοῦσα φωνή” von Nikephoros Gregoras – Rhomäische Geschichte und ihre Entstehung), Andrea Cuomo

(Byzanz und das Morgenland. Sprachliche Begegnungen mit den Osmanen in der Paläologenzeit), Ekler Péter (*Oratio de Sacramento Eucharistiae. Epistola ad Graecos*. (Greek and Byzantine Authors and Augustinus Moravus Olomucensis)). Délután a hagyományos ún. *Nachwuchskonferenz* következett, melynek keretében az Eötvös Collegium és a partnerintézmények hallgatói adhattak számot primér forrásokon alapuló kutatásaikról: Giulia Rossetto (Der Corpus der physikalischen Abhandlungen des Aristoteles in den Codex Vind. Phil. gr. 100: einige Überlegungen), Rózsa Márton (The Informal Networks of the Byzantine Government and Society in the Early Komnenian Period: the Case of John Melidones), Szikora Patrícia (An Interpretation of Similes in Corippus' Poem *In laudem Iustini*), Szegvári Zoltán (A Byzantine Rotulus about Exorcism. The Supplementum Graecum 116 of the Austrian National Library), Kovács István (Teaching Rhetoric in the Palaiologos Era), Ivan Lábaj (The 2nd Dialogue of Sambucus' *De imitatione Ciceroniana*), Marek Šibal (Miscellanea Philologica et Grammatica in the Manuscript Vind. Phil. Gr. 172 from the Collection of Johannes Sambucus), Tóthné Mihálykó Ágnes (Christ and Charon: the PGM P 13 in Context)

Eredmények

A konferenciával párhuzamosan Paolo Odorico professzor úr tömbösített szemináriumot tartott (Introduction into Byzantinology) a Bollók János Klasszika-filológia Műhely tagjainak. A szoros nemzetközi együttműködésnek köszönhetően a Műhely egyik tagjának lehetősége nyílt, hogy mesterképzésben a párizsi EHESS intézetben folytassa tanulmányait, bizantinológia MA-szakon. Reményeink szerint idén újabb hallgató nyer felvételt a képzésre.

Korábbi fő támogatóink, az osztrák, francia és olasz intézetek mellett egyre szorosabb együttműködést sikerült kialakítani a magyarországi görög külképviselettel is. A görög nagykövet érdeklődése és támogatása nemcsak az Eötvös Collegiumban zajló görög és bizantinológiai kutatások, hanem a collegiumi székhelyű Magyar Bizantinológiai Társaság szempontjából is kiemelt jelentőségű.

Az elhangzott előadások szerkesztett változatát a 2015 novemberében megrendezésre kerülő *Byzanz und das Abendland IV.* konferenciára megjelenő idegen nyelvű konferenciakötetben fogjuk megjelentetni.

Juhász Erika

QUELLE UND DEUTUNG II – VERANSTALTUNGSBERICHT
(ÖSTERREICHISCHES KULTURFORUM BUDAPEST)
TAGUNG ZUR PALÄOGRAPHIE DEUTSCHSPRACHIGER HANDSCHRIFTEN
DES MITTELALTERS UND DER FRÜHEN NEUZEIT

Name der österreichischen Wissenschaftler sowie anderer Teilnehmer:

Astrid BREITH	ÖAW – Wiss. Mitarbeiterin der Abteilung Schrift- und Buchwesen des Instituts für Mittelalterforschung
Nikolaus CZIFRA	ÖAW – Wiss. Mitarbeiter der Abteilung Schrift- und Buchwesen des Instituts für Mittelalterforschung
Christine GLASSNER	ÖAW – Leiterin der Abteilung Schrift- und Buchwesen des Instituts für Mittelalterforschung
Maria THEISEN	ÖAW – Wiss. Mitarbeiterin der Abteilung Schrift- und Buchwesen des Instituts für Mittelalterforschung
Maria STIEGLECKER	ÖAW – Wiss. Mitarbeiterin der Abteilung Schrift- und Buchwesen des Instituts für Mittelalterforschung
Klára BERZEVICZY	Lehrstuhl für Germanistik an der Pázmány-Péter-Universität der Katholischen Kirche Ungarn
László JÓNÁCSIK	Eötvös-József-Collegium der Eötvös-Loránd-Universität Budapest
Diána DIERA	Budapest / Ludwig-Maximilians-Universität München

Titel bzw. Thema der Veranstaltung und Angabe des genauen Programms

Quelle und Deutung II

Eine österreichisch-ungarische Tagung zur Erforschung und Edition von Handschriften des Mittelalters und der frühen Neuzeit

Ort: ELTE Eötvös-József-Collegium, 1118 Budapest, Ménesi út 11–13
Zeit: 27.11.2013 (Donnerstag), 9.00–15.45 Uhr
Besuchierzahl: Insgesamt ca. 30 Interessenten (EC-Kollegiaten des Germanistischen Seminars, Dozenten von der ELTE, PPKE, KRE und Teilnehmer der Konferenz *Byzanz und das Abendland III*).

Programm:

9.15 – 10.45	Vorsitz: Astrid BREITH
9.15 – 9.40	Christine GLASSNER: <i>manuscripta.at – Verzeichnisse und Digitalisate mittelalterlicher Handschriften in Österreich</i>
9.40 – 10.05	Klára BERZEVICZY: <i>Marien ritter – Eine mittelalterliche Legende und ihre Rezeption im 19. und 20. Jh.</i>
10.05 – 10.30	Maria STIEGLECKER: <i>Papierhistorische Zugänge zur Buchproduktion. Texte im Umfeld des Basler Konzils und ihre Niederschrift</i>
10.30 – 10.45	Diskussion

10.45 – 11.00	KAFFEEPAUSE
11.00 – 12.20	Vorsitz: Christine GLASSNER
11.00 – 11.25	László JÓNÁCSIK: <i>Vorläufige Überlegungen zur „Budapester Nationentabelle“ (OSzK, Oct. Lat. 459)</i>
11.25 – 12.05	Irina von MORZÉ und Maria THEISEN: <i>Illuminiert am Prager Hof? Ein deutsches Gebetbuch aus Nürnberg mit Gebeten des böhmischen Kanzlers Johann von Neumarkt (London, BL, Ms. add. 15690, dat. 1380)</i>
12.05 – 12.20	Diskussion
12.20 – 14.20	MITTAGSPAUSE
14.20 – 15.45	Vorsitz: László JÓNÁCSIK
14.20 – 14.45	Astrid BREITH: <i>Über das rechte Verhalten bei Tisch. Überlegungen zum Codex 560 (rot) / 513 (schwarz) der Stiftsbibliothek Göttweig</i>
14.45 – 15.10	Diána DIERA: <i>Privaturkunden im mittelalterlichen Ungarn: Urkundenpraxis der Familie Szentgyörgyi. Ein Projektbericht</i>
15.10 – 15.35	Nikolaus CZIFRA: <i>Paracelsus' Theologica. Annäherungen anhand der Überlieferungsgeschichte</i>
15.35 – 15.50	Diskussion
15.50 – 16.00	KAFFEEPAUSE

Veranstaltungspartner:

- Österreichisches Kulturforum Budapest: Unterkunftskosten für die österreichischen TeilnehmerInnen, Empfang zur Präsentation der Bände *Byzanz und das Abendland II* und *Quelle und Deutung I*
- OTKA (Nationaler Forschungsfonds Ungarn – Hungarian Scientific Research Found) NN104456: Classical Antiquity, Byzantium and Humanism. Critical Editions of Latin and Greek Sources with Commentary – Forschungsprojekt am Eötvös-József-Collegium der ELTE: Redaktions- und Druckkosten der Veröffentlichung des Konferenzbandes *Quelle und Deutung I* – Beiträge der paläographischen Tagung *Quelle und Deutung I* am 27. November 2013. Hrsg. von Balázs Sára. Eötvös-József-Collegium 2014 [= *Quelle und Deutung I.I*], 195 Seiten. Online: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/quelle.pdf>

Beurteilung und Bemerkungen zu Besucherkreis, Programm, Aufnahme im Publikum und allf. Auswirkungen:

Am Vorabend der zweiten selbständigen germanistischen EC-Tagung zur Erforschung und Textedition deutschsprachiger Handschriften des Mittelalters und der frühen Neuzeit mit dem Titel *Quelle und Deutung II* wurde der Tagungsband *Quelle und Deutung I.I* mit den Beiträgen der Tagung vom November 2013 im Österreichischen Kulturforum Budapest vor einem aus ca. 60 KollegInnen bestehenden fachkundigen Publikum von Christine Glaßner, Leiterin der Abteilung Schrift- und Buchwesen

des Instituts für Mittelalterforschung der ÖAW, von Prof. András Vizkelety, leitendem wissenschaftlichem Mitarbeiter der Abteilung für Handschriftenforschung der Széchényi-Nationalbibliothek und Balázs Sára, Leiter des Germanistischen Seminars des Eötvös-József-Collegiums der ELTE, präsentiert.

Die Tagung fand – ähnlich der vorjährigen Veranstaltung *Quelle und Deutung I* – im Rahmen der internationalen Konferenz *Byzanz und das Abendland III* des EC unter Mitwirkung von neun Vortragenden aus Österreich und Ungarn in der Paepcke-Borzsák-Bibliothek des Eötvös-Collegiums statt. Die Sitzung wurde mit einer Ansprache von Susanne Bachfischer, Direktorin des Österreichischen Kulturforums Budapest, eröffnet.

Als besonders wichtig für die Tagung galt auch diesmal die aktive Beteiligung von insgesamt fünf Mitarbeiter der mediävistischen Forschungsgruppe von ÖAW-Abteilungsleiterin Christine Glaßner, die bereits seit mehreren Jahren paläographisch-texteditorische Kurse am EC hält und dem Germanistischen Seminar zu dessen Forschungsarbeiten zu sichtende und für die Textedition aufzubereitende Materialien zur Verfügung stellt. Von ungarischer Seite konnten wir diesmal drei Vortragende willkommen heißen.

Die Tagung umfasste acht Vorträge zu verschiedenen Teilbereichen der deutschsprachigen Handschriftenkunde bis ins 16/17. Jahrhundert hinein, in denen diverse aktuelle – allgemeine wie spezifische – Fragen der österreichischen und ungarischen Manuskriptforschung behandelt worden sind: von Datenbanken und Katalogisierung über die Identifizierung und Ortung von Handschriftenfunden, Überlieferungsproblematik, kunsthistorische Fragen in Bezug auf illustrierte und illumierte Manuskripte bis hin zur Aufbereitung und Sichtung von Privaturkunden etc.

Die Veranstaltung kann man sowohl hinsichtlich des Austauschs neuer Ergebnisse, Erkenntnisse und Erfahrungen zwischen österreichischen und ungarischen Experten, als auch bezüglich der künftigen Zusammenarbeit des Eötvös-Collegiums mit der Abteilung für Schrift- und Buchwesen des Mittelalters der ÖAW als recht erfolgreich bewerten (so wurde etwa soeben der Projektantrag des Germanistischen Seminars des EC vom ÖKF bewilligt, in dem sich um einen Zuschuss zur Unterstützung eines von Dr. Nikolaus Czifra geleiteten Projektseminars zur Sichtung, Analyse und Vorbereitung zur Textedition von insgesamt neun Handschriften mit der deutschen Übersetzung des Werks *Opusculum tripartitum* des Johannes Gerson aus dem 15. Jahrhundert in österreichischen Handschriftenbeständen für den 26.–29. Mai 2015 beworben worden war).

Auch die Studenten der Forschungsgruppe des Germanistischen Seminars hatten wieder die Möglichkeit, ihre Kenntnisse auf den verschiedensten Teilgebieten der Paläographie sowie angrenzender wissenschaftlicher Disziplinen zu erweitern bzw. nachhaltig zu vertiefen, wobei die Tagung nicht zuletzt auch für die eigene Forschung neue Anregungen gab. Die Veröffentlichung der Konferenzbeiträge ist bis zur dritten *Quelle und Deutung*-Tagung im November 2015 geplant.

Medienreaktionen/Werbung:

Für die Konferenz wurde vom Germanistischen Institut der Eötvös-Loránd-Universität, der Károli-Gáspár-Universität der Reformierten Kirche Ungarns sowie sonstigen offiziellen Fachwebsites geworben. In der ungarischen Zeitschrift *Élet és Tudomány* (2015, Nr. 7) ist unter dem Titel *Bizánc és a Nyugat kölcsönhatása – Kódexektől hapaxokig* („Zur Wechselwirkung zwischen Byzanz und dem Abendland: Von Codices bis zu Hapaxlegomena“) ein illustrierter Bericht über die *Byzanz*-Konferenz resp. der *Quelle*-Tagung veröffentlicht worden.

Allf. sonstige Kommentare:

Das Germanistische Seminar des EC darf dem Österreichischen Kulturforum auch hiermit seinen innigen Dank für die nachhaltige freundliche Unterstützung aussprechen. Im Besonderen bedanken uns erneut recht herzlich bei Frau Direktorin Susanne Bachfischer für ihre persönliche Anwesenheit bei der Tagung, die freundliche Grußadresse an die Vortragenden und Interessenten am Tagungstag sowie die generöse Einladung zum Empfang anlässlich der Buchpräsentation in ihrer Residenz.

Mag. Balázs Sára

Leiter des Germanistischen Seminars

(8) Egyesületi rendezvények

Az Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság magyar tagozata (International Courtly Literature Society [ICLS], Hungarian Branch) 2014-ben nemzetközi konferencián szervezett önálló szekciót, és felolvasó üléseket tartott az Eötvös József Collegiumban: *Byzanz und das Abendland III. / Byzance et l'Occident III.* : „Le roman au Moyen Âge : de Byzance à la France“, Nemzetközi konferencia, ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. november 24–28.

2014. február 28. Képes Júlia: *Középkori költészet újratöltve*

2014. október 17. Németh Linda: *Képköltési tradíciók a középkori francia szövegekben – madárportrék az irodalmi álmok világában*.

IV. KÖNYVKIADÁS

Az Eötvös Collegium 2014. évi kiadványai (23 könyvészeti kiadvány):

1. *Achilleus Tatios, Leukippé és Kleitophón története* (szerk.) Szepessy Tibor (Budapest, 2014) 152 oldal – ISBN 978-615-5371-27-1.
2. *Allegri disperati. Antologia di scrittori dell'Emilia. Vidám vigasztalanok. Emíliai írók antológiája* (szerk.) Ludmann Ágnes (Budapest, 2014) 208 oldal – ISBN 978-615-5371-23-3.
3. Garai Imre: *A tanári elitképzés műhelye. A Báró Eötvös Collegium története (1895-1950)* (Budapest, 2014) 500 oldal – ISBN 978-615-5371-20-2.
4. *A Báró Eötvös József Collegium hivatástörténete 1895-1950 – Vezető és forrásgyűjtemény az állandó kiállításhoz* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 246 oldal – ISBN 978-615-5371-32-5.
5. *A Báró Eötvös József Collegium hivatástörténete 1895-1950 – Vezető a kiállított műtárgyakhoz* (szerk.) Horváth László és Kádár Gyöngyvér (Budapest, 2014) 36 oldal.
6. *Byzanz und das Abendland II. Studia Byzantino-Occidentalia* (szerk.) Juhász Erika (Budapest, 2014) 211 oldal – ISBN 978-615-5371-36-3, ISSN 2064-2369.
7. *Dögészek a Filoszterben* (szerk.) Benyó Krisztián és Horváth László (Budapest, 2014) 88 oldal – ISBN 978-615-5371-26-4.
8. *ECCE III. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő* (szerk.) Horváth László és Kádár Gyöngyvér (Budapest, 2014) 545 oldal – ISSN 2064-0870.
9. *Elmélet és módszer* (szerk.) Laczkó Krisztina (Budapest, 2014) 440 oldal – ISBN 978-615-5371-21-9.
10. *Fonti ed Interpretazioni. Atti della sezione Italica del convegno internazionale Byzanz und das Abendland – Byzance et l'Occident II. 26 Novembre 2013* (szerk.) Ludmann Ágnes (Budapest, 2014) 188 oldal – ISBN 978-615-5371-35-6.
11. *Földrajz- és földtudomány az Eötvös Collegiumban* (szerk.) Győri Róbert (Budapest, 2014) 220 oldal – ISBN 978-615-5371-22-6.
12. *Maywald-Vayer-Mészáros, Görög nyelvtan* (szerk.) Mayer Gyula (Budapest, 2014) 336 oldal – ISBN 978-615-5371-31-8.
13. *Investigatio Fontium. Griechische und lateinische Quellen mit Erläuterungen. Beiträge der Tagung Klassisches Altertum – Byzanz – Humanismus der XI. Ungarischen Konferenz für Altertumswissenschaft* (szerk.) Horváth László (Budapest, 2014) 281 oldal – ISBN 978-615-5371-33-2, ISSN 2064-2369.

14. *Juvenália: egy* (szerk.) Szilvási Viktória – Varga Nóra (Budapest, 2014) 69 oldal – ISBN 978-615-5371-16-5.
15. *Közel, s Távol III* (Az Eötvös Collegium Orientalisztika műhelyének konferencia-tanulmányai) (szerk.) Takó Ferenc (Budapest, 2014) 444 oldal – ISBN 978-615-5371-18-9.
16. Radnai Gyula, *Fizikusok és matematikusok az Eötvös Collegiumban (1895-1950)* (Budapest, 2014) 344 oldal – ISBN 978-615-5371-24-0.
17. *Mehrsprachigkeit* (Herausgegeben von) Ilona Feld-Knapp (Budapest, 2014) 384 oldal – ISBN 978-615-5371-37-0, ISSN 2063-837X.
18. *Műhelytitkok. Tanulmányok a politikai filozófia, a politika és a szociológia tudományterületeiről* (szerk.) Ditzendy Orsolya (Budapest, 2014) 166 oldal – ISBN 978-615-5371-28-8.
19. *Quelle und Deutung I. Beiträge der paläographischen Tagung Quelle und Deutung I am 27. November 2013* (szerk.) Sára Balázs (Budapest, 2014) 194 oldal – ISBN 978-615-5371-34-9, ISSN 2064-969X.
20. *Rasszelasz. Angol prózairodalmi olvasókönyv* (szerk.) Fejérvári Boldizsár (Budapest, 2014) 308 oldal – ISBN 978-615-5371-29-5.
21. *Római költők antológiája* (szerk.) Szepessy Tibor (Budapest, 2014) 574 oldal – ISBN 978-615-5371-25-7.
22. *Tízéves az ELTE Eötvös Collegium Informatika műhelye* (szerk.) Csörnyei Zoltán (Budapest, 2014) 416 oldal – ISBN 978-615-5371-30-1.
23. *Világunk határai. (Az Eötvös Collegium Filozófia műhelyének tanulmányai)* (szerk.) Faragó-Szabó István, Gyöngyösi Megyer, Takó Ferenc, Tóth Olivér István (Budapest, 2014) 376 oldal – ISBN 978-615-5371-17-2.

Az EC Diákbizottság kiadványai:

- 1) *XV. Eötvös Konferencia. Program- és absztraktfüzet. 2014. április 25-27.* (szerk.) Szabó Mátyás (sokszorosított, fűzött kiadvány).
- 2) *Adsumus. Tanulmányok a XIV. Eötvös Konferencia előadásaiból* (szerk.) Szabó Mátyás (Budapest, 2014) 168 oldal – ISBN 978-615-5371-19-6.
- 3) *GóJaláb. Az Eötvös Collegium tájékoztató diákfüzete* (szerk.) Róth Judit (sokszorosított, fűzött kiadvány).

V. KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK

A pályázatok támogatásával 2014-ben intenzíven működtetett nemzetközi együttműködésekről a II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (PÁLYÁZATOK) fejezetben, illetve a III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS RENDEZVÉNYEK című fejezetben fentebb írtunk. 2014-ben is kiemelt célnak tekintettük a határon túli testvérintézményekkel kialakuló hálózatunk bővítését. Ennek köszönhetjük, hogy az ELTE Kárpát-medencei nyári egyetemen 2014-ben összesen 32 határon túli hallgatót fogadhattunk.

Az Eötvös József Collegium igazgatójának javaslatára a Collegium tanári kara, majd a Hallgatói Önkormányzat 2011 júliusában egyhangúlag elfogadta a Collegiumban a mindenkori újonnan felvett elsőéves collegisták számára kötelező, felmenő rendszerű nyelvoktatási modell bevezetését. Stratégiai okokból – vagyis (1) a hallgatók szakmai és tudományos előmenetelének elősegítésére, (2) tekintettel a nemzetközi tudományos kapcsolatok eredményes és hathatós ki- és továbbépítésére, valamint (3) a többnyelvűség elvének szem előtt tartásával, és figyelembe véve azon körülményt, hogy a középiskolás diákok túlnyomó része már legalább jó középszintű angol nyelvtudással kezdi meg egyetemi tanulmányait – a Collegium tagjai számára kötelezően választható jelleggel a francia, német vagy olasz nyelvek tanulását írja elő a BA/BSc-képzés első hat szemesztere alatt. A kurzusok hivatalosan definiált célja, hogy a hallgatók a harmadik év végig nemzetközileg elismert B2-es szintű komplex nyelvvizsgát tehessenek. Az oktatás megszervezésénél igyekszünk minden igényszintet (A1-C1) megfelelő kurzusokkal lefedni. A kurzusok heti két alkalommal tartott, egyenként 90 perces órák keretében, kiscsoportos jelleggel (max. 10-12 fő) a Collegiumban zajlanak, szervezésükben és vezetésükben a Collegium szakos műhelyvezetői és vezető nyelvtanárai (Vargyas Brigitta, majd Catherine Tamussin, Sára Balázs, Ludmann Ágnes, Fejérvári Boldizsár és Sántháné Gedeon Mária) vettek részt.

Az École Normale Supérieure-rel érvényben lévő Erasmus-cserekapcsolatnak köszönhetően 2014 tavaszán Szilvási Viktóriát küldhettünk Párizsba. Az ENS – keretegyezményünknek megfelelően – ingyenes szállást biztosított hallgatóinknak. 2014-ban tovább erősödött az intenzív szakmai kapcsolat a Budapesti Francia Intézettel. Rendszeresen szervezünk közös rendezvényeket



JOG ÉSKÖZIGAZGATÁS

_ 2014. február 19., szerda – 18.00 óra – Federico Fellini terem

“Az olasz alkotmány”

Salvatore Mastropasqua, professzor emeritus (államjog) részvételével
Felszólal **Hamza Gábor, Eötvös Loránd Tudományegyetem**

_ 2014. március 19., szerda – 18.00 óra – Federico Fellini terem

Hagyomány és újítás a diplomáciában

Stefano Baldi (igazgató, Diplomáciai Intézet, olasz Külügyminisztérium) részvételével
Felszólal **Molnár Anna, Nemzeti Köszölgélati Egyetem**

ÖSSZEFOGLALÁS

_ giovedì 10 aprile 2013. április 10., csütörtök – 18.00 óra

Pillantás a mai Olaszországra. Olaszország képe a filmművészetben és a televíziózáson keresztül

Ugo Gregoretti rendező részvételével.
Felszólal **Maurizio Amici, rendező.**

_____ Olasz nyelven, magyar nyelvű szinkrontolmácsolással.

A RÉSZVÉTEL INGYENES

Jelentkezés: az Intézet honlapjáról letölthető jelentkezési lap kitöltésével, melyet kérünk visszaküldeni az iicbudapest@esteri.it címre.

Együttműködő partnereink:

_ Balassi Intézet, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Corvinus Egyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Eötvös Kollégium, Debreceni Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem

Istituto Italiano di Cultura di Budapest

1088 Budapest - Bródy Sándor u. 8 - PF 368 - Tel. +36 (1) 483 2040 - Fax. +36 (1) 317 6653
iicbudapest@esteri.it - www.iicbudapest.esteri.it



Istituto Italiano di Cultura di Budapest
Budapesti Olasz Kulturintézet

Il Direttore

Budapest, 6 marzo 2014

Gentile Prof. László Horvath,

ho il piacere di informarLa che diciotto studenti del Collegio Eötvös József da Lei diretto hanno partecipato, nel semestre autunnale dell'anno accademico 2013-14, agli incontri del seminario di studi italiani *Sguardi sull'Italia di oggi*, contribuendo così alla buona riuscita dell'iniziativa.

Ci auguriamo che questi incontri siano stati per i partecipanti un'occasione di aggiornamento sulla cultura, storia e società italiane e che abbiano fattivamente integrato la normale attività didattica proposta dal vostro ateneo.

RingraziandoLa per l'aiuto fornitoci, contiamo ancora una volta sulla Sua cortese collaborazione per i futuri incontri del seminario.

Le trasmetto i miei migliori saluti.

Il Direttore

Dott.ssa Gina Giannotti



Változatlanul erős osztrák kapcsolati tőkével rendelkezünk. Az Osztrák Kulturális Fórum igazgatója töretlenül támogatta műhelyeink szakmai programjait (szakmai rendezvényeinken túl 2014 májusában és júniusában többek közt pl. a kultúrintézet egyik vándorkiállítása is helyt kapott a Collegiumban). Ezen a területen is örömteli új fejlemény a Sára Balázs vezette Germanisztika Műhely folyamatosan erősödő szövegkritikai, kutatási és konferenciaszervező tevékenysége. Az első alkalommal 2013 novemberében megrendezett *Quelle und Deutung* címet viselő paleográfiai-kodikológiai konferenciánk anyagából a második, 2014. november 27-én tartott *Quelle und Deutung II*-re gyűjteményes konferenciakötetet adtunk ki, mely az egy évvel korábbi szakmai rendezvény kilenc előadásának képekkel és dokumentumokkal gazdagon illusztrált anyagát tartalmazza. A rendezvények egyik fő pillérének számít az Osztrák Tudományos Akadémia Középkorkutató Intézete Kéziratkutató osztályának vezetőjével, Christine Glaßnerrel mintegy hat évvel ezelőtt megalapozott szakmai kapcsolatunk. Christine Glaßner és négy kutató munkatárs kollégája (Maria Stieglecker, Maria Theisen, Astrid Breith, Nikolaus Czifra) mindkét évben előadóként is részt vettek a konferencián. A *Quelle und Deutung*-rendezvényeket (konferenciák és könyvbemutatók) immár hagyományosan Susanne Bachfischer, az Osztrák Kulturális Fórum igazgató asszonya támogatja, ill. nyitja meg vendégként, így pl. az idei könyvbemutató is a Kulturforumban zajlott Christine Glaßner és Vizkelety András professzor közreműködésével (2014. november 26-án). Évtizedes kapcsolatunk hagyományaihoz híven a 2014-es évben is a Collegium vendége volt a saarbrückeni August Stahl professzor, aki ebben a félévben Rilke-előadássorozatot tartott az ELTE hallgatói számára. A Collegium Germanisztika műhelyének tagjai részvételével professzor úr vezetésével október 21-én este külön irodalomtudományi szemináriumra is sor került a Ménesi úton. Az EC Cathedra Magistrorum tanárkutatási-szaktudományi kutatócsoportja Feld-Knapp Ilona tanárnő vezetésével a 2013–2014-es években a többnyelvűség témakörében folytatott kutatásokat. A CM keretében legutóbb 2014. március 3. és 5. között került sor egy (műhelymunka formájában zajló) workshopra, melynek meghívott előadója és foglalkozásvezetője a bécsi egyetem docense, Sabine Dengscherz tanárnő volt. A CM 2013/14-es kutatási eredményeit a 2014 decemberében *Mehrsprachigkeit* címmel megjelent második számú Cathedra Magistrorum-kötet foglalja össze, melyben – a *Quelle und Deutung*-kötethez hasonlóan – tekintélyes részben német nyelvterületen dolgozó kutatók-oktatók tanulmányai jelentek meg (Ulrike Eder, Marion Döll, Lisanne Fröhlich, Inci Dirim, Sara Hägi, Silvia Nittaus).

Az elmúlt naptári évben még intenzívebbé vált a wisconsini Beloit Collegedzel folytatott együttműködésünk. 2014 májusában két amerikai szemináriumi csoportot láttunk vendégül: Shawn Gillen írástechnika-csoportja 12 diákból állt, míg Amy Sarno drámapedagógiai csoportjával négy vendéghallgató érkezett; mindkét csoport három-három hetet töltött el Magyarországon, többek között a Collegium vendégszeretét élvezve. 2014 őszén beloit vendéghallgató, Genevieve Dallmeyer látogatta a Collegium óráit, míg 2014 tavaszán Mikó Katalin collegista hallgató tölthetett egy félévet a Beloit College-ban, ahol az óralátogatás mellett szakdolgozatát is elkészítette.

Az alábbiakban felsoroljuk azokat a külföldi előkelőségeket, vendégeket és collegistákat, akik 2014-ben a nemzetközi kapcsolataink keretében ellátogattak hozzánk, a Collegiumban dolgoztak, vagy külföldön tanultak.

Külföldi előkelőségek látogatásai:

Susanne Bachfischer (az Osztrák Kulturforum igazgatója: 2014. november 24–28.)

Hervé Ferrage (a Francia Intézet igazgatója: 2014. november 25.)

Roland Galharague (Franciaország nagykövete: 2014. szeptember 3., október 15., november 25.)

Dimitris Yannakakis (Görögország nagykövete: 2014. november 26.)

Gina Giannotti (az Olasz Intézet igazgatója: 2014. szeptember 3., 2014. november 26.)

Shawn Gillen és Amy Sarno (2014. május–június)

Lektorok és vendégtanárok:

Sabine Dengscherz (osztrák vendégtanár, Bécs): Cathedra-Magistrorum-kutatónapok (2014. március 3–5.)

Katharina Gruber (osztrák vendégtanár-lektor, Bécs): Bevezetés az osztrák történelembe – szeminárium (2014/15. I. félév)

August Stahl (német vendégtanár, Saarbrücken): Rilke-szeminárium (2014/15. II. félév, blokkosítva: október 13–24.)

Christine Glaßner (osztrák vendégtanár-kutató, Bécs): Opusculum tripartitum – szövegkiadói projektszeminárium (2014. november 28.)

Pierre Belenfant (ENS Paris delegált francia lektor)

Guilaine Cazes (MFIA delegált francia lektor)
Jennifer Radulovic (olasz vendégtanár)
Simone de Reyff (svájci vendégprofesszor)
Valerio Baronio, Haris Avdic Pejicic (olasz vendégtanárok)
Jean Boutan ENS-vendégdiák

Collegista peregrinusok:

Szegvári Zoltán (EHESS Paris a Budapesti Francia Intézet egyéves ösztöndíjával)
Kerber Balázs (Collegio Superiore, Bologna)
Mikó Katalin (Beloit College USA)
Szilvási Viktória (ENS Paris)

Nemzetközi kapcsolataink sikereinek hátterében francia területen a műhely vezetése mellett (Kalmár Anikó és Vargyas Brigitta) Egedi-Kovács Emesének, olasz területen a műhelyvezetőnek, Ludmann Ágnesnek, osztrák-német területen a CM vezetése (Feld-Knapp Ilona) és a Bollók János Klasszika-filológia, illetve a Történész Műhely vezetése mellett (Mészáros Tamás és Farkas Zoltán) Sára Balázsnak és Juhász Erikának kiemelkedő és meghatározó szerepe volt.

Az alábbiakban (1) Jean Boutan ENS-vendégdiák; (2) Pierre Belenfant ENS-lektor; (3–4) Genevieve Dallmeyer és Mikó Katalin beloitai cserediákok; (5) Haris Avdic Pejicic olasz lektor; (6–7) Szegvári Zoltán (EHESS Paris és Thessaloniki) és Robert Koch német vendégdiák; (8) Kerber Balázs bolognai ösztöndíjas; (9) Szilvási Viktória Erasmus-ösztöndíjas (ENS); (10–11) Szegvári Zoltán (EHESS Paris és Thessaloniki) és Vincze Judit (Kolozsvár) EC peregrinusok beszámolóját közöljük.

(1)

Jean Boutan

ENS-vendégdiák

Rapport de séjour au Collegium Eötvös. Poste d'étudiant

Le programme d'échange entre l'Ecole normale supérieure de la rue d'Ulm à Paris et le Collegium Eötvös à Budapest présente pour les étudiants français l'intérêt particulier de faire découvrir la seule institution d'élite conçue sur le modèle de l'ENS à l'étranger. Le Collegium présente ainsi un air de familiarité, mais en même temps les traits propres à la culture hongroise, trop mal connue en France, n'en ressortent que mieux. Qui plus est, les transformations qui touchent la Hongrie au début du 21^e siècle sont sensibles avant tout dans sa capitale, une des plus belles cités danubiennes. Dans mon cas, le séjour à Budapest m'a donné la possibilité de compléter mes études centre-européennes (centrées sur l'allemand et le tchèque) par cette approche plus originale pour un étudiant français. Cette initiation a été trop courte, mais facilitée par les conditions de vie et d'étude proposées par le Collegium.

Dans les murs du Collegium. Dans un contexte à maints égards dépayçant, être au milieu d'étudiants souvent très versés dans les langues étrangères (mais parfois trop timides), favorise une adaptation rapide. La seule difficulté, au début, est que le portier ne parle que hongrois, alors qu'il est au centre de la vie du bâtiment. La vie intellectuelle au Collegium, bien qu'elle demeure pour une large part hermétique tant qu'on ne parle pas la langue, n'en est pas moins porteuse, notamment en ce qui concerne la sociabilité qui se forme dans cet internat un peu vétuste, certes : ce n'est pas sans rappeler aux normaliens le 45 rue d'Ulm. Les avantages qu'il y a à être logé, gratuitement, au Collegium, ne s'arrêtent pas là : ils permettent aussi un très bon suivi au niveau de l'enseignement reçu, aux côtés des étudiants de la sélection étrangère. L'internat est situé au-dessus de la bibliothèque. La situation du bâtiment dans Budapest donne aussi un accès facile (à pied, en tramway, mais aussi avec la nouvelle station de métro inaugurée durant mon séjour à *Móricz Zsigmond körtér*) aux différents lieux de travail que sont l'université Eötvös Lorand, les diverses bibliothèques, ainsi que la Central European University, pour ceux que les études aréales sur cette région intéressent plus particulièrement, comme c'est mon cas.

Tout en assurant une formation sérieuse et un contexte intellectuel bien présent, le Collegium Eötvös reste une institution qui présente beaucoup de souplesse et donne une liberté très appréciable lors d'études réalisées dans le cadre de ce programme d'échange. On dispose d'une ample marge de manœuvre pour mettre à profit la proximité du Collegium avec les autres institutions mentionnées, ainsi qu'avec les hauts lieux de la vie culturelle à Budapest en général. Le quartier est agréable à vivre et tout y est à portée de main. Le nouvel arrivant est rapidement introduit aux possibilités qui se présentent à lui, y compris dans l'organisation de la vie pratique : sauf peut-être, c'est paradoxal, en ce qui concerne les moyens dont on dispose sur place, au Collegium. L'équipement en imprimantes et photocopieuses est un peu difficile d'accès ou ne fonctionne pas bien ; heureusement des magasins de photocopies ne sont pas loin.

Les autres lieux d'étude

Budapest n'est pas seulement intéressante pour l'apprentissage de la langue et de la culture hongroise, mais aussi dans une perspective plus large, centre-européenne et européenne. Les différents instituts et centres culturels y sont en général, pour autant que ma fréquentation du centre tchèque, de l'institut français ou encore de l'institut Goethe m'a permis d'en juger, très dynamiques. Avec le poste d'étudiant que j'occupais, je n'étais pas tenu de travailler à l'institut français, mais j'ai néanmoins pu suivre de près ce qui se passait dans ses murs. Cette offre culturelle vient compléter les cours proposés à l'université, qui sont très divers et accessibles pour un étudiant en programme d'échange. Elle donne aussi une vision plus riche, plus diversifiée des rapports qu'entretient la Hongrie avec les autres cultures européennes. La capitale hongroise constitue donc un vrai centre qui permet de rayonner sur toute la région, avec un éclairage nouveau : à titre d'exemple, le centenaire de l'écrivain tchèque Bohumil Hrabal a presque été autant célébré à Budapest qu'à Prague.

Les bibliothèques qu'on peut fréquenter sont tout aussi diverses, entre les bibliothèques municipales (notamment la *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár*), la bibliothèque nationale Széchényi, ainsi que la très utile bibliothèque des langues étrangères (*Országos idegennyelvű könyvtár*), quand ce ne sont pas, encore une fois, les bibliothèques plus ou moins fournies des différents instituts nationaux et centres culturels. Toutes ces bibliothèques sont dans le centre, c'est-à-dire faciles d'accès à partir du Collegium, mais aussi faciles d'usage. Le cadre architectural est toujours somptueux, même si, dans la plupart des cas, il n'est pas toujours de la dernière fraîcheur. Les recherches documentaires fonctionnent de manière efficace.

Introduction dans la langue et la littérature hongroises

La langue hongroise elle-même ne constitue pas une si grosse difficulté qu'on peut d'abord le croire de France, même si la différence de système linguistique demande beaucoup de temps pour réussir à le parler de manière superficielle. A cet égard, le poste d'étudiant (contrairement au poste de lecteur, il est sans charge de cours et sans travail à l'Institut français) laisse de nombreuses disponibilités et, outre l'immersion dans ce nouveau système linguistique, le contexte du Collegium aide à apprendre plus rapidement, tant par les cours de niveau débutant qui sont proposés en anglais, que par la possibilité de fonctionner avec un tandem, une des solutions qui restent les plus efficaces et les plus conviviales. J'ai pu quant à moi travailler avec un binôme choisi selon nos besoins respectifs en français et en hongrois. Les différentes visites de la ville organisées dans ce contexte sont aussi une manière d'apprendre, de Budapest, ce qui n'est pas dans les guides : les guides de langue française, en particulier, souffrent en général de ne pas avoir été rédigés par des magyaristes. Des cours de hongrois sont également donnés à l'université, ainsi que de nombreux cours de littérature ou d'histoire en anglais, pour prendre un premier contact avec la culture hongroise.

L'accueil au Collegium (par le proviseur M. László Horváth, par notre coordinatrice Mlle. Brigitta Vargyas) est direct et chaleureux. Aux étudiants français sont offerts les

Souvenirs de ma vie hongroise d'Aurélien Sauvageot, dans sa version originale française et en traduction hongroise. Cette lecture en vaut vraiment la peine, non seulement parce que c'est une rencontre inattendue avec un grand esprit français, mais aussi parce que ce livre représente la meilleure introduction à la littérature hongroise qui peut être, voire le meilleur guide, puisque Sauvageot, dans une situation d'abord similaire à la nôtre, raconte toutes ses voies de progression dans cette culture et cette littérature au long des nombreuses années qu'il a passées à Budapest. Cette enquête sur les traits nationaux de la littérature hongroise méritait d'être publiée aussi à l'intention du public hongrois, mais disposer de l'ouvrage dans les deux versions donne un vrai texte de référence sur lequel s'appuyer pour commencer dans la littérature comme dans la langue hongroise. Je regrette, à l'occasion de la visite qu'a faite le directeur de l'institut français M. Hervé Ferrage au Collegium, de n'avoir finalement pas pu signer le livre d'or comme autrefois Sauvageot ; j'aurais aimé disposer de plus de temps pour travailler sur ses écrits.

La vie culturelle

Pour bénéficier plus encore de cet accueil dans l'institution, on aimerait être plus averti sur ce qui se passe au Collegium, notamment en recevant les mails d'information destinée aux étudiants hongrois, quitte à se les faire traduire du hongrois par ceux-ci. Outre les programmes de cours, conférences etc. déjà évoqués, l'offre culturelle à Budapest et autour du Collegium, si elle est peut-être moins prolixe qu'à Paris, est cependant plus accessible (moins chère, en particulier) et, elle aussi, très riche : lors de mon séjour, la représentation *in extenso* de la tétralogie wagnerienne pendant quatre jours consécutifs a été un moment particulièrement fort et d'une très haute qualité. La langue ne doit pas, à cet égard, constituer un obstacle majeur, parce que les programmes en hongrois sont formateurs et intéressants même quand on ne comprend pas tout, et qu'ils représentent en général assez bien des cultures autres que la culture nationale hongroise.

Le séjour à Budapest dans le cadre de cet échange avec le Collegium Eötvös permet donc de bénéficier à la fois d'une très bonne formation et d'une offre culturelle optimale, mais aussi de se confronter dans les meilleures conditions intellectuelles à ce contexte, à cette culture qu'on connaît mal en France et qui gagne à être connue. C'est aussi au regard de la tradition d'échanges entre le Collegium Eötvös et l'Ecole normale supérieure qu'il importe que ce programme soit salué, comme une possibilité d'études qui vaut d'être saisie. Naturellement, on souhaite ensuite poursuivre l'initiation au hongrois engagée dans ce cadre, notamment en gardant un contact personnel avec les membres du Collegium, mais aussi au niveau des institutions, grâce au séjour d'étudiants hongrois à l'ENS (sans compter les autres possibilités de faire du hongrois à Paris). Il n'en demeure pas moins que ce séjour représente une occasion exceptionnelle pour réaliser de tels projets, ou tout bonnement pour élargir son champ d'expérience, son horizon de connaissance.

(2)

Pierre Belenfant

ENS lektor

*Rapport de lectorat à Budapest, année 2013-2014**Le cadre*

Budapest, ancienne co-capitale de l'Empire austro-hongrois, est à juste titre considérée comme l'une des villes les plus belles d'Europe : construite sur les deux rives du Danube, elle contient bien des beautés architecturales et un patrimoine historique très riche. Contrairement à des villes comme Prague, elle est restée préservée du tourisme de masse et offre un cadre de vie extrêmement agréable : Budapest a tous les avantages d'une grande capitale, avec une vie culturelle florissante, de nombreux musées, de nombreux concerts... Mais c'est aussi une ville qui dégage une sensation d'espace et de liberté que l'on ne retrouve pas, à ma connaissance, en Europe Occidentale. Budapest est née de la réunion de deux villes : Buda, sur la rive ouest, est la partie la plus calme, avec ses quartiers résidentiels, ses espaces verts (le parc du Mont Gellert) et la colline du Château qui domine la ville. De l'autre côté c'est Pest, plus vivante, avec ses nombreux « Ruin Bar » (kert), concentrés autour de la Synagogue, dans l'ancien Quartier Juif. De nombreux autres lieux méritent d'être visités en Hongrie, mais je dois avouer à regret que je n'ai pas su assez en profiter : Les villes de Eger et de Debrecen présentent un intérêt historique certain. Proches de Budapest, le lac Balaton et ses environs est une bonne idée de sortie pour un week-end. Budapest est également un bon poste d'où rayonner en Europe Centrale et découvrir les pays environnants : l'Autriche, la Pologne, les Balkans,...

Le Logement

Le stagiaire est logé dans l'établissement où il donne des cours : le Collegium Eötvös, à Buda. On lui donne pour l'année une chambre d'environ 25m², dotée d'une salle de bain. A l'extérieur se trouve une cuisine, commune à deux chambres.

Les institutions d'accueil

Le poste proposé à Budapest combine à lui tout seul un poste de lecteur de français, au Collegium Eötvös de Budapest, et un stage de dix mois à l'Institut Français de Budapest. Le Collegium Eötvös a été fondé à la fin du XIX siècle sur le modèle de l'ENS. Il offre la possibilité à des étudiants de très bon niveau de suivre des cours en plus de ceux qu'ils suivent à l'université. Le recrutement des élèves a lieu juste après l'équivalent hongrois du bac. Le Collegium compte des étudiants aussi bien en sciences qu'en lettres. L'Institut français de Budapest dépend de l'Ambassade de France en Hongrie. Il compte trois services principaux : Service de coopération culturelle, Service de coopération linguistique, Service de coopération universitaire et technique. Travaillent à l'Institut des Français aussi bien que des Hongrois francophones. Un grand nombre d'employés

sont des jeunes partis en Hongrie pour des missions de deux années dans le cadre du Volontariat International (VIA.)

Le stage à l'Institut Français : description du poste

L'institut Français remplit des missions extrêmement diverses, qui vont de l'organisation de spectacles ou de colloques à la promotion de l'enseignement du français en Hongrie et la mise en place de programmes d'échanges avec les universités françaises. Le stage offre donc une expérience extrêmement complète et de nombreuses occasions de s'investir. Pour ma part, j'ai surtout travaillé pour le Secteur de coopération linguistique et le Secteur de coopération universitaire. On m'a sollicité essentiellement pour des travaux de rédaction (corrections d'annonces ou de comptes-rendus, préparations de discours ou « éléments de langages », etc.) J'ai aussi eu l'occasion de participer à l'organisation d'expositions et d'activités pédagogiques pour des lycéens hongrois. Beaucoup de jeunes travaillent à l'Institut, Volontaires Internationaux, stagiaires, ... : il existe donc une véritable tradition d'accueil et d'encadrement dans cette structure. Le stagiaire doit cinq jours de travail par semaine à l'Institut Français de 9h à 18h. Il s'absente pour donner ses cours au Collegium. La préparation des cours est comprise dans les horaires de travail à l'Institut qui comporte une médiathèque (très bien fournie,) et un centre d'apprentissage du français, avec tout le matériel pédagogique nécessaire à un enseignant FLE. Le stage commence début septembre et se poursuit jusqu'au 30 juin. Le stagiaire a droit à une indemnité de 450€ environ, ce qui est fort appréciable si l'on considère que le salaire minimum hongrois s'élève à 260€ environ. Le stagiaire a droit à quinze jours de congé. Les obligations respectives de l'institut Français et du stagiaire sont précisées dans la convention de stage, signée au début de l'année.

Le poste de lecteur

Le poste de lecteur au Collegium Eötvös a toute une histoire derrière lui. Le premier à l'avoir occupé est Aurélien Sauvageot : normalien, arrivé en Hongrie en 1923, il est pendant huit ans enseignant au Collegium Eötvös où son enseignement a laissé une empreinte durable. Il est l'auteur du premier dictionnaire franco-hongrois. Le stagiaire doit assurer 10h de cours en français au Collegium Eötvös. 7h ½, en réalité, car un cours hongrois de 2h dure en réalité 1h1/2... Les heures de cours se répartissent comme suit :

- 4 h (3h) pour des élèves de niveau B1-B2, ces heures venant en complément d'un cours de français donné par un professeur hongrois.
- 4h (3h) pour des élèves de niveau B2-C1.
- 2h (1h 1/2) de civilisation française pour des élèves ayant le français comme « majeure ». A ces cours, s'ajoutent des travaux de relecture et de correction pour le Collegium : il s'agit de corriger des publications écrites en français par des universitaires hongrois, des annonces de conférences, etc. Les cours de langue (cours FLE) se déroulent dans l'optique de la préparation à l'examen du DELF/DALF. Le lecteur est invité à suivre la suivre la progression du manuel *Les Clefs du Nouveau Delf* (B1 et B2), paru aux

éditions Maison des langues. Le thème du cours de civilisation est laissé à la discrétion du lecteur, qui peut choisir d'enseigner aussi bien de l'histoire, que de la littérature, de la philosophie, ou de la civilisation, ... Attention cependant : les élèves qui y assistent, s'ils ont tous un très bon niveau de français, n'ont pour l'immense majorité d'entre eux jamais étudié la littérature ou l'histoire française, et beaucoup viennent tout juste de sortir du lycée. Il faut donc veiller à ne pas faire quelque chose de trop difficile. Les élèves du Collegium sont dans l'ensemble extrêmement motivés et travailleurs. Les rapports entre étudiants et professeur sont faciles et agréables. Il est cependant nécessaire de vaincre une certaine réserve, surtout pour le cours adressé aux débutants : le lecteur doit veiller à faciliter au maximum la prise de parole dans les activités qu'il propose. Les élèves du cours avancé et les élèves du cours de civilisation ont en général un excellent niveau de français. Le lecteur est encadré par sa coordinatrice, Brigitta Vargyas, professeur de français au Collegium Eötvös : elle est extrêmement disponible et avisée, et il ne faut pas hésiter à lui demander conseil. Le lecteur est employé de la Fondation Franco-Hongroise pour la Jeunesse (FFHJ), comme une vingtaine de jeunes enseignants français qui donnent des cours dans une cinquantaine d'établissements scolaires, partout en Hongrie. Les employés de la FFHJ sont les Jeunes Diplômés (JD). Le salaire versé par la Fondation s'élève à 88 000 HUF (300€). Une indemnité de départ de 1000€ bruts est également prévue. La Fondation fournit gratuitement au lecteur une carte de transport pour se déplacer dans Budapest, ainsi que des tickets restaurants. La FFHJ se charge également de fournir les documents nécessaires pour la demande d'une carte de séjour et d'une carte hongroise d'assurance maladie. Le lecteur est lié à la FFHJ par un contrat, signé lors de la réunion de rentrée qui a lieu fin août. Les cours au Collegium commencent la deuxième semaine de septembre. Une semaine de vacance est prévue fin octobre pour la Toussaint. Puis, de la mi-décembre à la mi-février, il y a un mois de pause pour les examens de la fin de semestre et les vacances d'hiver. Le second semestre commence la deuxième semaine de février. Une semaine de vacance est prévue pour Pâques fin avril. Les cours se poursuivent ensuite jusqu'à la mi-mai, date de la fin des cours. Il est à noter que le travail à l'Institut se poursuit pendant les congés scolaires. Durant la grande période de vacance qui a lieu en décembre et en janvier, le lecteur peut être sollicité pour des travaux de rédaction, ou pour animer des ateliers pendant les journées portes ouvertes de l'établissement.

Avantages et inconvénients du poste

Pour ce qui est des aspects négatifs de ce poste, je citerai d'abord la langue : elle n'appartient pas à la famille indo-européenne et ne présente aucun trait commun avec le français. Le hongrois pourra susciter l'intérêt des éventuels stagiaires linguistes. Sa difficulté peut néanmoins constituer une source de désagrément dans la vie quotidienne et les relations sociales : apprendre en une année assez de hongrois pour pouvoir soutenir une conversation est une gageure, compte tenu du travail à fournir par ailleurs. Cela ne facilite pas le contact avec les Hongrois : pour ma part j'aurai surtout fréquenté des Français cette année... Autre inconvénient : les horaires des cours au Collegium.

Ceux-ci venant s'ajouter aux cours dispensés à l'université, ils ont lieu parfois très tard le soir, jusqu'à 22h. Après une journée de travail à l'Institut Français, on en ressort épuisé et on ne peut pas profiter de ses soirées. Mis à part ces détails, cet échange à Budapest me semble une expérience très positive et formatrice : la double nature du poste proposé à Budapest constitue à mes yeux son attrait principal. Le lecteur a la possibilité de faire ses débuts dans l'enseignement dans des conditions privilégiées, avec des élèves motivés et de bon niveau ; il permet aussi d'avoir un aperçu complet de ce en quoi consiste le travail dans une institution culturelle. Les conditions matérielles qui sont celles du stagiaire sont très satisfaisantes : le cumul des deux rémunérations représente un salaire total très confortable (environ 750€), compte tenu du coût de la vie en Hongrie, bien plus faible qu'en France. L'encadrement du stagiaire est excellent : il est extrêmement bien accueilli et bénéficie d'une attention constante de la part de la FFHJ et de l'Institut Français. Le stage à l'Institut implique un véritable investissement et permet d'exercer des responsabilités auxquelles il serait impossible d'accéder en France à niveau égal. Il s'agit donc d'une expérience profitable en bien des points. Enfin c'est aussi l'occasion de découvrir un pays et une culture d'une originalité indéniable. Assez européenne pour qu'un Français ne s'y sente pas complètement dépaycé, la Hongrie présente toutefois, à bien des égards, un caractère presque exotique. L'Histoire passablement tourmentée de ce pays a laissé de fortes empreintes : personne ne peut y rester indifférent. Y séjourner une année permet en outre à l'habitant d'Europe occidentale un décentrement salutaire, et lui fait découvrir une perspective et des problématiques radicalement différentes de celles de son pays d'origine. Quant à Budapest, c'est une ville particulièrement agréable et intéressante. L'image entretenue de la vieille capitale austro-hongroise, respirant la nostalgie de son passé prestigieux, n'est vrai qu'en partie. Celui qui voudra dépasser les clichés, découvrira une ville animée, festive et insolite.

(3)

Genevieve Dallmeyer
beloiti diák

Budapest Exchange Program

I have been extremely satisfied by the Beloit exchange program with Eötvös Collegium. My program administrator, Boldizsár Fejérvári, and former program administrator, Maria Sántha, have both gone beyond the call of duty to make me feel welcome and comfortable at Eötvös Collegium. They also received assistance from students who have visited the US and were kind enough to spend time with me. I am very grateful to have had Kata Mikó, Gyöngyi Kassai and Mónika Gaál for showing me around Budapest.

In the early days, when my stipend had not yet been processed, nor had my rooming situation fully figured out, I was still provided with a room and an allowance to use

until permanent room had been found. Everyone was extremely helpful in helping me figure out where to get my transportation pass and where to turn in my residency permit forms. Getting around the city turned out to be incredibly easy, so with little help I learned to use the multiple, and awesomely redundant, transportation systems.

I was hoping to do some volunteer work, but it was an issue finding a position that could accept me when I speak no Hungarian, so I signed up for a French class. My other classes have been excellent, I very much enjoy and benefit from having both Hungarian Language and Hungarian Culture classes, which enrich my daily life in Budapest as well as takes me to museums that I would otherwise have to find and explore on my own. I round out my classes with Introduction to the Study of English and American Literature, which is taught in English to Hungarian students. This class allowed me to interact with students who are from Hungary, an opportunity I did not have in my Hungarian classes, and provided me with a unique perspective on English literature as it is seen through my classmates' eyes.

Being a part of a direct exchange program put me in an interesting situation among my peers. On the one hand, I am removed from classes that other American students studying at ELTE and Eötvös Collegium have that are run by their programs, but on the other hand I had more time to interact with the Hungarian students I study with.

I have benefited more than others when it came to activities. I have been lucky enough to be included into trips with the Americans studying at Eötvös Collegium as well as at Corvinus University thanks to the connections of my program managers. I have been able to see many sites unique to Hungary and I am extremely thankful.

I hope Beloit will consider and urge students to take an interest in this program. Hungary has a lot to offer exchange students and I think any student who chooses this program will be pleased.

(4)

Mikó Katalin
beloiti peregrinus

A 2013/14-es tanév tavaszi félévét a wisconsini Beloit College-ben töltöttem az Eötvös Collegium ösztöndíjával. Az elnyert ösztöndíj magában foglalta a beloiti tandíjat, az étkeztést és kollégiumi szállást a campuson. Még véget sem ért az itthoni vizsgaidőszak, máris Beloitban találtam magamat a legádázabb wisconsini tél kellős közepén. Szerencsére a kinti félév kezdete előtt a fogadó intézmény orientációs héttel segítette a cserediákok beilleszkedését.

Az amerikai rendszerre az jellemző, hogy a hallgatók kevesebb kurzust vesznek fel, de azokat nagyobb óraszámban és heti többször látogatják. Az órarendembe végül öt kurzus fért bele, amelyek közül többé-kevésbé mind kapcsolódott az anglisztika

alapszakos tanulmányaimhoz, de az itthoni tananyagtól mind kellően eltért ahhoz, hogy újdonsággal is szolgáljanak. Bár a *Bevezetés az irodalomtudományba* és az *Amerikai irodalom* órákon sok olyan művet tárgyaltunk meg, amelyek ismerősek voltak számomra, újdonság volt a gyakorlatban látni szemináriumi kereteken belül az amerikai felsőoktatás legendás, kritikai gondolkodást fejlesztő módszerét. A Beloit College e téren egyébként is eltér az átlagtól: előadások egyáltalán nincsenek, minden kurzus szeminárium, minden egyes órán jelentős szerepet játszik az adott téma megvitatása; és mivel egy-egy csoport létszáma ritkán lépi át a 15 főt, mindenki szóhoz jut, mégis kellően sokféle vélemény ütközhet. A magyar oktatási rendszer után azt is érdekes volt látni, milyen az, amikor minden hallgató hozzászól az órai anyaghoz, nemcsak azért, mert kell, hanem azért is, mert szeretne. Az irodalomórák ezen kívül nagy segítséget jelentettek az angol nyelven való írás fejlesztésében is, hiszen a beloit tanárok nagyon precíz, világos fogalmazást várnak el mindenkitől.

A legnagyobb kihívást a *Kritikai és kulturális elméletek* című kurzus jelentette számomra. Az órákra hatalmas mennyiségű, szokatlanul nehéz szövegből kellett készülni, ám a hosszú, alapos beszélgetések után mindig úgy éreztem, okosabban távozik a tanteremből. Mivel az itthoni alapszakos tanulmányaim keretében konkrét nyelvtanítási módszertan tanulására nem volt lehetőség, nagyon örültem, hogy felvehettem az *Angoltanítás második nyelvként* nevű kurzust. Az amerikai félévem egyik fénypontja volt az a néhány nap, amelyet a kurzus által előírt gyakorlat keretében egy helyi általános iskolában tölthettem. A spanyol–angol kétnyelvű iskolában egy segítőtanár vett szárnyai alá, akinek így minden lépését követtem, s a gyerekek közt eltöltött idő rengeteg érdekes tapasztalattal szolgált mind nyelvpedagógiai, mind kulturális tekintetben. Az ötödik kurzusom pedig a *Szentivánéji álom (a gyakorlatban)* címet viselte. Shakespeare művét a félév végén a színjátszókör előadta a campuson, a szeminárium pedig erre készítette fel a színészeket és minden más érdeklődőt. Továbbá a teljesítés feltétele volt az is, hogy mindenkinek részt kellett vennie a produkció megvalósításában. Én a jelmezek egyik felelőse lettem, de ennek révén nemcsak a vasalási készségeim fejlődtek, hanem a tíz darab próba és előadás során a darabot is annyiszor hallottam, hogy álmomból felkeltve is idézni tudnám. Mindezek mellett a beloit *Magyar nyelv kezdőknek* kurzus tutora voltam. Heti kétszer korrepetáltam magyarból, melynek eredményeként a félév végén – legnagyobb meglepetésemre – a szemeszter legjobb tutorának választottak. Az elismerés mellett ez a gyakorlatban meglepetésbulit és értékes ajándécsomagot jelentett.

Mivel BA-s tanulmányaim utolsó félévét töltöttem Beloitban, a szakdolgozatomat is ott írtam meg. A Beloit College könyvtára hatalmas segítséget jelentett ebben, hiszen hozzáférést nyújtott minden olyan internetes forráshoz, amire csak szükségem volt. Emellett pedig a könyvtár szabadpolcos rendszere is sokat segített, hiszen az intézmény által tanított minden tudományág szakirodalmá egy épületben kapott helyet, ahol teljes szekciókat is könnyedén végig lehet böngészni, ha az ember nem tudja egészen pontosan, hogy mit keres. Végül a konzultáció is könnyebben zajlott Skype-on, mint vártam, így a szakdolgozat időben elkészült, ötös érdemjegyet, és az Angol–Amerikai Intézetből „kiváló” minősítést kapott.

Bár az órák és a szakdolgozat mellett amúgy sem volt túl sok felesleges szabadidőm, a Beloit College mindig gondoskodott arról, hogy ne unatkozzak. A sportolási lehetőségek és különböző klubok mellett szinte minden nap történt valami: koncertek, kiállítások, filmvetítések, előadások. A hallgatókkal így nem volt túl nehéz ismerkedni, és mivel egyébként is csak kb. 1000 társammal osztoztunk a campuson, hamar megértettem, miért áradozik mindenki Beloit családi hangulatáról. A cserediákok külön klubba szerveződtek, így a világ minden tájáról szereztem barátokat, de emellett fogadócsaládok is segítettek abban, hogy mindenki otthon érezze magát.

Jelen beszámolómmal terjedelmi keretek miatt persze csak a töredékét említheti meg mindannak, ami a félév során történt velem, de talán így is látszik, mennyire meghatározó élmény volt számomra a Beloitban töltött szemeszter. A számtalan új ismeretség, a kirándulások, a jól ismertnek hitt kultúra közelebről való felfedezése, illetve az amerikai oktatás nyitottsága és szabadsága mind mély nyomot hagytak bennem, így azóta is végtelen hálával gondolok az Eötvös Collegiumra és a Beloit College-ra, amiért lehetőséget kaptam mindezt megtapasztalni.

(5)

Haris Avdic Pejicic
olasz lektor

Il mio semestre al Eötvös József Collegium di Budapest

Come potrei descrivere i miei cinque mesi al Collegio? Insomma, direi che sono iniziati con un po' di paura (o, meglio, ansia) per me – l'Ungheria era un paese pressoché sconosciuto: non conoscevo né la lingua né "l'essere" del suo popolo, tantomeno il suo sistema universitario e di didattica. Ed è così che dovetti cominciare a far lezione d'italiano a due diversi gruppi di studenti, un B2 ed un C1-C2, cioè dei gruppi con una conoscenza della lingua piuttosto elevata. E sì, il loro italiano non era buono solo sulla carta, ma anche nella pratica. Rimasi stupito quasi sin dall'inizio dall'eccellente italiano degli allievi del Collegio – non solo, era superba anche la loro conoscenza di cultura e letteratura italiane. Poi, devo ammettere che entro le primissime settimane gli allievi del Collegio accettarono il mio doppio ruolo ovvero, uno più formale da lettore di lingua italiana ed un altro più "sciallo" (detto alla bolognese) da giovanotto e studente universitario.

Del Collegio mi piacque molto il bilanciamento che si poteva facilmente notare fra formazione d'eccellenza ed una ricca vita sociale e di gruppo, inoltre allo stretto sodalizio che c'era fra la comunità studentesca e quella dei professori. In effetti, cercai di replicare quest'atmosfera anche nelle mie lezioni e per quello, a parte le lezioni di grammatica italiana, volli che la parte orale si sviluppasse su degli avvenimenti contemporanei in Italia, ossia la sua società, economia, vita politica ma anche decisi di dare uno sguardo più nazional-popolare dell'italianità (infatti nel gruppo C1-C2 guardammo *Comizi*

d'Amore di Pasolini e poi commentammo il film e comparammo il soggetto dell'opera cinematografica coll'Ungheria). In aggiunta, i compiti scritti settimanali che sceglievo a seconda degli avvenimenti sociali in Italia diedero vita a dei richissimi dibattiti nelle nostri lezioni, i quali me permisero di capire come l'Italia veniva vista dall'estero ma anche come queste situazioni fossero vissute in diversa natura anche nell'Ungheria. Insomma, cos'altro potrei aggiungere? Insegnare al Collegio è stata una delle più belle esperienze della mia vita: gli allievi non sono eccellenti solo a livello accademico, ma sono dei fuoriclasse anche a livello personale. Con loro ho imparato quasi tanto dell'Ungheria quanto (spero) loro abbiano imparato dell'Italia. Mi manca solo ringraziare la Professoressa Ludmann, che rese tutto questo possibile e che mi diede un prezioso aiuto ogni volta che fu necessario. Credo sinceramente che gli allievi del Collegio siano doppiamente fortunati: sia come membri di un'incredibile istituzione accademica, sia per le presenza di un personale educativo di un'integrità e di un livello eccelsi.

(6)

Szegvári Zoltán

párizsi ösztöndíjas

A 2013/2014-es tanévet az Eötvös Loránd Tudományegyetem és a párizsi École des Hautes Études en Sciences Sociales (a továbbiakban EHESS) között létrejött szerződés alapján utóbbi intézmény történelem mesterszakos hallgatójaként bizantinológiai specializációs képzésen vettem részt.

A specializációs képzés kurzusai közül mindenképpen ki kell emelni Filippo Ronconi professzor görög paleográfiai szemináriumait, amelyeken az ókori kezdetektől a bizánci korszak alkonyáig tanulmányozhattuk a görög írásbeliség fejlődését, az egyes korszakok jellemző írásformáit és kalligráfiai jegyeit. Hasonlóképpen fontosak voltak témavezetőm, Odorico professzor bizánci irodalom- és esztétörténeti kurzusai, amelyek mind az irodalom, mind az állami ideológia és a dogmatika fejlődését, valamint ezek egymásra hatását is felvázolták, egyúttal az egyes kérdésekben történő önműveléshez is eligazítást adtak a hallgatóknak.

Személyes fejlődésem szempontjából meghatározónak bizonyultak Charis Messis professzor közép- és modern görög nyelvi kurzusai, amelyeken a korszak forrásainak eredetiben történő tanulmányozásához szükséges nyelvi ismereteimet fejleszthettem. Végezetül megemlíteném Marcello Carastro professzor kulturális antropológiai előadásait, amelyeken a középkori Mediterráneum keresztény társadalmainak mindennapjaival kapcsolatban szolgáltak fontos ismeretekkel.

A Párizsban töltött két félév során francia nyelvű diplomamunkát is készítettem Paolo Odorico, az EHESS bizantinológiai központja (Centre d'Études Byzantines, Néo-Helléniques et Sud-Est Européennes) vezető professzorának témavezetésével. A diplomamunka *Le Supplementum Graecum 116 de la Bibliothèque Nationale de Vienne : un rouleau byzantin d'exorcisme* címmel született meg, s benne az Österreichische

Nationalbibliothek (ÖNB) gyűjteményében őrzött Supplementum Graecum 116-ot, egy bizánci exorcismus-rotulust vizsgáltam.

A görög nyelvű kézirat igen érdekes tanulságokkal szolgál a középkori keresztény népi vallásosság és a hivatalos teológia bonyolult viszonyát illetően, egyúttal meglepő példákkal szolgál az antik vallásos-mágikus képzetek fennmaradására, gyakran több ezer éves gyakorlatok 16. századi továbbélését igazolva. Ezek közül kiemelném, hogy a rotulus megőrizte az ógörög és antik közel-keleti előzményekre visszatekintő Gylou-legenda egy változatát, ami a társadalmi reprodukciót fenyegető (bölcsőhalált, meddőséget, stb. előidéző) természetfeletti erőkkel kapcsolatos egyik legrégebbi hiedelem a Mediterráneumban.

Ennél is figyelemre méltóbb talán a fekete mágia lehetséges praktikáit és a varázslók egyes típusait taglaló „mágus-katalógus”, amely bevett elem az ókori apotropaiikus szövegekben, ám a középkoriakban merőben szokatlan, archaizmusnak tekinthető elem. A kézirat lényeges része még a Mandylion-legenda, tehát Jézus úgynevezett edesszai képmása történetének egy, a ma elfogadott orthodox verzióhoz közel álló elbeszélése. Végezetül, a rotulust egy, a kéziratot a Balkán görögök lakta területeihez kötő szent-onomasztikon zárja. A szakdolgozat tartalmazza a kézirat szövegét, annak fordítását és a kommentárt is.

A mesterszakos képzés lezárásaként diplomát is szereztem.

(7)

Robert Koch
német vendégdiák

Am Montag, den 9. September 2013 kam ich nach langer Reise im Collegium an. Professor Horvath, der Direktor zeigte mir mein Zimmer und das Abenteuer meines Auslandsaufenthaltes konnte beginnen.

Das mir zugewiesene Zimmer teilte ich mit Ádám und Attila, welche bald zu Freunden wurden. Es war geradezu ideal, dass meine Mitbewohner fließend Deutsch sprachen, denn so gab es keine Verständigungsschwierigkeiten. Einen überwältigenden Eindruck ungarischer Gastfreundschaft erhielt ich schon am ersten Wochenende, denn Attila lud mich in sein Heimatdorf bei Kecskemet ein. Ein großes Fest wurde dort gefeiert und ich konnte auf einer von vielen Pferdekutschen mitfahren.

Schon nach zwei Wochen stellte mich Ádám seinen Chorfreunden vor. Der Kammerchor „Arte Semplice“ nahm mich sehr herzlich auf und ich freute mich von da an auf die Proben jeden Mittwoch.

Eines schönen Donnerstages kam ich zum ersten Mal in den Genuss einer Feier im „Estike“, dem Partykeller im Collegium. An diesen gemütlichen Ort zog es mich noch weitere Male.

Das Zimmer 325, welches ich bewohnte blickt direkt in den kleinen Park hinterm Haus. Die mächtigen, alten Bäume waren besonders zur Laubfärbung im Herbst sehr schön anzusehen. Von Straßenlärm blieben wir in unserem Zimmer gänzlich verschont.

Eine gelungene Überraschung war der Besuch vom Nikolaus mit seinen Grampen. Mit dem Singen eines Weihnachtsliedes konnte ich mich vor Strafen bewahren und bekam obendrein noch Süßigkeiten geschenkt. Überrascht war ich, weil mir dieser Brauch bis dahin unbekannt war.

Ein besonders schönes Erlebnis war für mich die Weihnachtsfeier. Ein kleines, aber feines Kulturprogramm wurde geplant und ich beteiligte mich mit zwei Klavierstücken von Robert Schumann daran.

Allzu zeitig ging die wunderbare Zeit im Collegium vorbei und ich musste wieder abreisen in meine Heimat nach Jena in Thüringen.



(8)

Kerber Balázs

bolognai peregrinus

Napnyugta a két toronynál – Erasmuson Bolognában

2014-ben az Eötvös Collegium segítségével egy Erasmus-félévet tölthettem Bolognában, ahol újkori és modern olasz irodalmat tanultam, de belátogattam néhány klasszika-filológia tárgyú órára is. A bolognai egyetem szakkollégiumában, a Collegio Superiorében éltem. Mind az egyetemi környezet, mind a város, mind az olasz kollégista diákok társasága nagyon nagy hatással volt rám, mert egy a miénktől hangulatában és életmódjában is erősen eltérő világot ismerhettem meg. A szakkollégiumban bekapcsolódhattam

a diákok esti programjaiba (beszélgetések, filmklub), az egyetemen pedig részletesen tanulhattam olyan fontos olasz szerzőkről is, akikről itthon kevesebb szó esik. Nagy élmény volt az egyetem elhelyezkedése is, vagyis, hogy az ELTE campusaitól eltérően Bolognában a szakok különböző épületei a városba szervesülnek, és az árkádok alatt újabb és újabb tanszékekre, könyvtárakra bukkanhatunk. Bologna kulturálisan sokszínű és izgalmas város, ahol az egyetemisták kortárs írók felolvasásait hallgathatják az italianisztika tanszéken, és ahol a fiatal költészet is virágzik. Bár hat hónap alatt az ember nem ismerheti ki teljesen ezt a gazdag világot, mégis nagyon jó bepillantást nyerhet egy a humán kultúrát erősen ápoló egyetemi város forgatagába. Mivel költészettel is foglalkozom, a város sajátos világa ebből a szempontból is erősen meghatározó élmény volt. Tapasztalataimat és Erasmus-félévem jellegét talán a további leírások, magyarázatok helyett jobban érzékelteti egy vers, melynek nagy részét még Bolognában írtam. Talán ezzel tudom leginkább megmutatni, mire számíthat az, aki Bolognába megy tanulni.

Nappalok, évek

Szíven üt a nap, ahogy
a Garisenda és az Asinelli alatt
óálkodik kopottas-sárga
ruhában. Gyomromban
ereszkedik az alkony, szememet
átjárja az utcakő vöröse, vaníliája.
Mintha bezárulna mögöttem az
egyetemi utca, mikor elindulok rajta.
Ha az idő a délutánból a kora estébe
fordul, már nem tartja magát:
lefekszik bennem, helyezkedik
fejemben, és sorban a házakra
telepszik a Via Zambonin tovább.
32-es szám: Italianistica
e Filologia Classica. Árkádok
alatti rések az ajtók, hirdetés-
fecnik foszlanak a sűrű falakon.
A portás – ahogy mutatja, karján
fehér pulóverének ujja himbálva
csüng alá – kis zugba irányít,
a polcokon kartotékok, aktahalom.
Itt nyílik a terem. A nap most
kezd véget érni; szívja magába
a vajszerű nagyelőadót, mint egy
fekete lyuk. Most ülök a spirális
peremén, a lyuk hatókörének külső

remegésén, s velem remeg a terem,
csorog a mélybe. Füzetek csattogása,
valaki kiabál; az emberek furcsán,
egyhelyben nyüzsögnek az éles
lámpafényben. A belépő professzor
arcát körülveszi a fényhurok,
szemüvege megvillan, s a száraz,
áporodottan nyíló pillanatban
röpködnek a kiosztmányok;
másolatok egy kritikai kiadásból.
Nem is görög mű, hanem szinte
hivatali dokumentum, s a láb-
jegyzetekben ott úszik egy levéltári
délután, szédülő fejekkel, kihúzható
fiókokkal. Idézet hangzik el
a szövegből; az olaszok, akárha
ráolvasnának, úgy beszélnek
görögül. Nem találom a szöveg-
helyet, a mellettem ülőre nézek,
aki gyanakodva pillant rám, mintha
valamire készülnék.
A professzor arca kérgesedik,
Basileus, mondja, és átfut
az árkokon egy árnyék.
Az ablak zöldje; másik
ablak látszik belőle és egy
házfal: a spaletták szilárd
pontossága, a kövek
zárttsága, körülhatároltsága.
Határhómagány. Fölül belóg
az alkonyi ég csombókjá;
őrült színe csak még inkább
bezárja a képet. A keskeny
lépcsőkön idefelé megizzadtam,
tépett hajam kókadt, mint
a hosszúkás korlátok, iratcsomók.
Szilárd fény. A mondatok,
az igealakok uszályban
siklanak át a termen. A mellettem
ülők egyre lelkesebbek: mint
sporteseményen vagy tea-
délutánon. Ahogy halad az óra,

és már a végét várom, mindenki
mozgás- és világosságkupac lesz
körüöttem, higgadt tánc, mint egy
esti filmen. Végül úgy oszlunk
szét, ahogy meredek lejtőként
hulló vörös háztetők fölött menekül
a lobbanó lég. Hazafelé kinézek
a buszból: az erődtímfalban
kis faajtót látok, lefényképezem.
A képen az ablak karca és az
üvegre eső fény. Fekete homály
terpeszkedik az ajtó bal felén.

Vége

(A vers az Alföld 2014. novemberi számában jelent meg.)

(9)

Szilvási Viktória
Erasmus-ösztöndíjas
ENS Paris

2014 tavaszán a Collegiumnak köszönhetően lehetőségem volt egy szemesztert a párizsi École Normale Supérieure-ben tölteni, ahol a tanulmányok mellett a francia nyelv-tudásomat is sikerült fejlesztenem.

Magyar alapszakosként, ellentétben a francia szakos és műhelytag hallgatókkal, a francia nyelv nem volt a mindennapjaim része a gimnáziumi és egyetemi éveim alatt. Csupán 2011-től, az egyetemi tanulmányaim megkezdése és a Collegiumba történt felvételem óta volt alkalmam tanulni ezt a fontos nyelvet, így a kiutazásom előtt segítséget, és mindenekelőtt rengeteg erőfeszítést igényelt, hogy olyan szintre jussak el a nyelvtanulásban, hogy a francia nyelvű egyetemi órákon is helyt tudjak állni. Az ott elvégzett óráim értékelése alapján azt hiszem, kijelenthetem, hogy ez inkább többé, mint kevésbé sikerült.

Bár a nyelv kétségkívül nagy akadályokat görgtetett elem, az École-ban töltött idő akkor is és azóta is nagy hatással van rám, mely hatás főleg a tanulmányok terén mutatkozik meg. Irodalmi érdeklődésem miatt főleg francia irodalmi és irodalomelméleti témájú órákat hallgattam, emellett nyelvészeti és angol irodalmi órákat is felvettem (utóbbiak esetén is természetesen franciául zajlottak az órák, csupán a primer szöveg nyelve volt az angol). Rendkívüli lehetőségnek tartom ezt a félévet, hiszen nagyobb rálátásom lett arra, hogyan is zajlanak az irodalomtudományos és filológiai kutatások egy reprezentatív nyugat-európai országban, sőt, annak is az egyik legkiemelkedőbb,

elit egyetemén. Mind módszertani-elméleti, mind a tudomány új területei kapcsán rengeteget profitáltam a kurzusokból: a „*Génétique des textes et des formes*” előadásain a legnaprakészebb filológiai-textológiai metodológiát és elméleteket ismerhettem meg, a „*Voies de la recherche en littérature comparée*” kurzuson pedig, ahogy a neve is mutatja, az összehasonlító irodalomtudomány legújabb, mondhatni úttörő irányainak kutatási folyamataiba nyerhettem bepillantást. Ugyanígy, a *La carte et le territoire* című, rendkívül izgalmas órán, ahol speciálisan a tér, a térkép és irodalom kapcsolatát jártuk körül a meghívott, elismert előadók kutatási beszámolóit hallgatva.

A francia nyelvű irodalom és annak vizsgálata is jó részét képezte az ottani félévemnek. Hallgattam órát Proustról és Flaubert-ről: mindkettő esetén nagy presztizsű egyetemekről és neves kutatócsoportokból érkeztek előadni ezeken az alkalmakon. Prousttal kapcsolatban még egy kéziratolvasó szemináriumon is részt vettem, itt természetesen nagy kihívás volt a dekódolás a francia nyelvtudásom hiányossága miatt, de kétségkívül sokat profitáltam a kurzusból, főleg, ami a kéziratok fontosságát illeti (hiszen magyar viszonylatokban a kézirat vizsgálata nem gyakori elemzések írásakor).

Az ENS-ben töltött félév a tanulmányok mellett persze tartogatott mást is. Mindennapjaiban is megismerhettem a francia fővárost és a francia kultúrát, a francia emberek szokásait, mentalitását és beszédét. Az ENS kiváló helyet biztosított a nyugodt tanuláshoz, nem csak az egy személyes, jól felszerelt szobák által, de a szintén a campuson lévő, hangulatos menzájával is, nem beszélve a szintén a campuson található, igen gazdag könyvtárról, ahol szintén jó körülmények között készülhettek a beadandó dolgozatok. Bár időm nagy részét a campuson töltöttem, Párizst is sikerült felfedeznem: a legtöbb híres nevezetesség mellett a múzeumok voltak a kedvenceim, érdeklődésemből adódóan főleg a kortárs művészet „fellegvára”, a Centre Pompidou. Júniusban, amikor már kevesebb kötelezettség tartott a campuson, szinte naponta jártam múzeumokba és tárlatvezetésekre.

Bár a francia nyelvtudásom hiányossága miatt ez a félév nem úgy sikerült, ahogy terveztem, az egyetemi tevékenység mellett éppen a franciatudásom fejlődése miatt nagyon fontos időszak volt ez az alapképzésem alatt. Visszatérésem után is látható eredménye volt az ENS-ben töltött félévnek, ami akár későbbi franciaországi tanulmányaim megalapozása is lehet.

(10)

Szegvári Zoltán

EC támogatott ösztöndíjas

Beszámoló az EHESS bizantinológiai központjának 2014. júliusi nyári egyeteméről

2014. június 30. és július 13. között került sor a párizsi École Des Hautes Études en Sciences Sociales (a továbbiakban EHESS) bizantinológia központja immár hagyomány-nyá vált thessalonikéi nyári egyetemének idei kurzussorozatára. Az egyetem idei témáját

a bizánci társadalom szentséggel és bűnnel kapcsolatos nézetei, illetve ezek időbeli fejlődése képezték. A több mint két hétig tartó rendezvényen Chiléből Törökorszáig vehetett részt negyven, pályázaton kiválasztott egyetemi hallgató, köztük az ELTE Eötvös József Collegiumának három tagja: Vincze Judit, Kovács István és Jomayam.

Az esemény a bizantinológia nemzetközi szinten elismert rendezvényei közé tartozik, s egyben a tudományterület fiatal művelőinek egyik legfontosabb összejövetele. Az egyetem hírnevéhez méltó módon az oktatói gárda idén is válogatott szaktekintélyekből állt. Mindenekelőtt meg kell említeni a főszervezőket, az EHESS bizantinológiai központjának oktatóit. Paolo Odorico tanszékvezető professzor a synaxarion műfaját vizsgálta előadásában. Filippo Ronconi a görögkeleti egyház egyik legnagyobb hatású és máig legvitatottabb személyiségéről, Phótios konstantinápolyi pátriárkáról az orthodox egyházon belül alkotott felfogás történeti fejlődését mutatta be. Charis Messis a konferencia mércéjével is kiemelkedően színvonalas előadásában a bűn társadalmi meghatározottságát választotta témájaként, elemezve egyéni bűn, társadalmi értéktétel és írott jog bonyolult viszonyát.

Az eseményen természetesen nem csupán az EHESS képviseltette magát. Michel Kaplan, a Sorbonne korábbi rektora a bizánci egyház és kultúra kapcsolatát vázolta fel, rámutatva a nyugati kereszténységgel közös és attól eltérő vonásokra, szakmailag és előadói készség terén is példát mutatva. Stephanos Ephthymiadis Nicosiából a bizánci hagiográfia egy sajátos jelenségéről, a legendákban a szentek erényeinek kiemelése végett szerepeltetett „antiszentekről” beszélt a hallgatóságnak. Antonio Rigo a Velencei Egyetem tanára egy helyi vallási központ, a Meteórák szentségének kialakulását vizsgálta, hangsúlyozva a helyi közösségek szerepét egyének és helyek szentté válásában. Végül, a teljes felsorolástól továbbra is messze, Christian Gastgeber, az Osztrák Tudományos Akadémia (ÖAW) munkatársa a konstantinápolyi pátriárkai regiszteren, az egyház jogi gyakorlat legfontosabb forrásán keresztül szemlélte az egyház erkölcsfelfogásának alakulását, és ennek megjelenését a jogalkalmazásban.

A nyári egyetem komoly hangsúlyt helyezett az előadók és a hallgatóság közötti szabad eszmecserére, ami megszokott pozitívuma a rendezvénynek. Emellett a szervezők bátorították a különböző nemzetiségű fiatal kutatók közötti kapcsolatépítést is, kellőképpen felmérve a majdani bizantinológusok közötti együttműködés személyi megalapozásának fontosságát.

(11)

Vincze Judit

EC-előadó

Radikalizmus a struktúrában: a szakkollégiumok szerepe a felsőoktatásban
Kolozsvár, 2014. április 10–13.

Az április 10. és 13. között megrendezésre kerülő kolozsvári szakkollégiumi hétvégén Collegiumunk képviselőjében Kovács István, Rédey János és jómagam, Vincze Judit vettünk részt.

Csütörtök reggel, a budapesti Illyés Sándor Szakkollégium hallgatóival közösen indultunk Kolozsvárra, majd Debrecenben csatlakoztak hozzánk a Tormay Béla Szakkollégium hallgatói is.

Miután elfoglaltuk szállásainkat a BBTE Sport XXI kollégiumának jól felszerelt, kulturált vendégszobáiban, átmentünk a BBTE főépületébe, ahol dr. Soós Anna, az egyetem rektorhelyettese, a Magyar Tagozat vezetője és dr. Alina Rusu, a BBTE Szakkollégium Igazgatótanácsának tagja köszöntötte a résztvevőket.

Ezután került sor a szakkollégiumok bemutatkozására. Mivel erre az alkalomra a román anyanyelvű szakkollégisták is meghívást kaptak, ezek az előadások angol nyelven hangoztak el. Először Rédey János mutatta be az Eötvös Collegium múltját és jelenét, ezután a magyarországi Illyés Sándor és Tormay Béla szakkollégiumok bemutatását hallgattuk meg. Végül pedig a kolozsvári Mikó Imre Szakkollégium hallgatói beszéltek intézményük működéséről. A BBTE Szakkollégistái és Alina Rusu is érdeklődve hallgatta a vendégek beszámolóit, folyamatosan vissza-visszakérdezve azokra az információkra, melyek a még szerveződő szakkollégiumuk szempontjából lényegesek.

Másnap kezdődtek a szakmai előadások a BBTE Bölcsészkarán. Dr. Csata Zsombor, a BBTE Magyar Szociológiai Intézetének tanársegéde tartotta a nyitó előadást: *A gazdaság etnikai dimenziói Erdélyben* címmel. Az előadást követő rövid beszélgetés során a székelyföldi vállalkozások társadalmi meghatározottsága mellett többek között szó esett az erdélyi magyar kulturális intézményrendszeréről is. A délelőtti szekcióban ezután három szociológushallgató mutatta be saját kutatását.

A délutáni szekcióban először dr. Szajbély Mihály, a SZTE tanszékvezető egyetemi tanárának *Csáth Géza Jókait olvas* c. előadását hallgathattuk meg. Majd dr. Keszeg Anna, a BBTE Kommunikáció és Reklám Intézet oktatója *A vásárlás modern éthosza* címmel tartott szövegelemző szemináriumot Émile Zola *Hölgyek öröme* című regényéből. A délutáni szekcióban két, a kolozsvári színházi élettel foglalkozó prezentáció mellett hangzott el Kovács István *Egy katona levele Pannoniából* c. előadása, és jómagam *Szirének szóban és képen* c. előadása.

Másnap délelőtt néztük meg Kolozsvár nevezetességeit az *Igen, tessék* mozgalom egyik szervezőjének vezetésével. Kísérőnk nemcsak a turistáknak szóló érdekességeket mondta fel, hanem igyekezett a történelmi eseményekre és a jelen körülményekre egyaránt reflektálva bemutatni nekünk a várost.

A délutáni programban, a reál-szekcióban hat hallgatót, és dr. Markó Bálintot, a BBTE Magyar Biológia Intézetének oktatóját hallgattuk meg.

Szombat este, a szakmai program zárásaként a l'Atelier kávézóban egy kötetlen beszélgetésen vettünk részt a szakkollégiumok mindennapjairól. Meghívott vendégként csatlakozott hozzánk Szőcs Endre, a Végzett Mikósok Társaságának elnöke és Talpas Botond, a BBTE Szenátusának magyar alprefektusa. A beszélgetés moderátora Simon Levente, a BBTE szakkollégistája és a konferencia egyik szervezője volt.

Vasárnap közösen kirándultunk Válaszútra, ahol megnéztük a Kallós Zoltán Múzeumot, majd átsétáltunk Bonchidára, a Bánffy-kastélyhoz.

Ezen a hétfőn, emellett, hogy szakkollégistaként meghallgathattuk egymás sokféle szakmai előadását, alkalmunk nyílt arra is, hogy megismerve vendéglátóinkat árnyaltabb képet kapjunk az erdélyi magyarság társadalmi helyzetéről és kultúrájáról.

VI. AZ EC KÖLTSÉGVETÉSÉNEK SAROKSZÁMAI (SAJÁT BEVÉTELEK)

Az EC költségvetési sarokszámaiból kiemeljük az ELTE szakkollégiumi támogatását, amely 2014-ban 9 900 000 Ft volt. A Collegium közüzemi költségeit az egyetem központi forrásból fedezi. A sarokszámok ismertetését követően a saját bevételek alakulását részletezzük. A támogatások és a saját bevételek kedvező alakulásának köszönhetően az EC 2014 végén 3 millió Ft (2015-re átvezetett beruházási/lakhatási támogatás) maradvánnyal zárt.

A 2014. évre benyújtott és az egyetemtől jóváhagyott, előirányzott költségvetés szerint az EC a bevételi oldalon saját bevétel: 23 986 000 Ft-ot, támogatásból 23 268 500 Ft-ot, összesen: 47 254 500 Ft-ot tervezett. Saját bevétel tervezése: kollégiumi díj 10 965 000 Ft, terembérlet 2 600 000 Ft, kereskedelmi szálláshely bevétel 9 000 000 Ft, lakbér: 300 000 Ft, bevételek 5%-os elvonása felújításra – 580 000 Ft, alaptevékenység kiszámlázott termékei és szolgáltatások ÁFA-ja 139 650 Ft.

A 2014. évi (a költségvetési előirányzathoz képest) tényleges bevételeink az alábbi tételekből álltak. Kollégiumi díj: 11 741 000 Ft, terembérlet: 3 073 000 Ft, kereskedelmi szálláshely bevétel: 10 491 250 Ft, lakbér: 277 000 Ft. Összesen: 25 582 250 Ft.

A mérlegeredmény hátterében a legfontosabb tényező: a költségvetési fegyelem (a működési kiadások és a dologi beruházások minimalizálása). A Collegiumban folyó szakmai munkára (a közel 120 kurzusra, illetve az előadókra) nem terveztünk és nem fizettünk honoráriumot. Mindemellett a biztosan nem tervezhető szállásbevételeknek köszönhetően (az őszi félévben több szobát tartósan bérelt egy amerikai diákcsoport) a történelmi emlékhelyé avatás idejére a XI. Kerület Újbuda Önkormányzati támogatását kiegészítve a nagyteremben 700 000 Ft-ot fordíthattunk állandó collegiumtörténeti kiállítás kialakítására.

A bevételek (szállás- és terembérlet) pontosan nem tervezhetők, mert a lehetőségeket nem hirdethetjük, állandó vevői körünk korlátozott. Terembérlet

formában kiadtuk tornatermünket, sportpályánkat és nagytermünket is. Nemcsak egyének, hanem csoportok (pl. nyári egyetem, évközi kurzusok) is béreltek a Collegiumban szállást. Bevételeinket növelte, hogy külföldi ösztöndíjas hallgatóink helyét rendre Erasmus-hallgatóknak adtuk ki.

EC 2014.	szállás /Ft	terembérlet /Ft	összesen/hó /Ft
január	598500	292000	890500
február	453000	304000	757000
március	389000	373800	762800
április	466000	243200	709200
május	1169000	104000	1273000
június	256700	80000	336700
július	1204500	133000	1337500
augusztus	1247200	224000	1471200
szeptember	1581000	177000	1758000
október	1567000	356000	1923000
november	1409350	304000	1713350
december	150000	482000	632000
mindösszesen:	10491250	3073000	13564250

VII. EGYÉB

OKTV-döntősök elszállásolása

2013-ban felvettük a kapcsolatot az Oktatási Hivatallal, hogy felajánljuk támogatásunkat a vidékről a fővárosba, az OKTV versenyek döntőjére érkező diákok elszállásolására. A vidéki versenyzők esélyegyenlősége jelentősen nő azáltal, hogy a döntő előestéjén kipihenhetik magukat, másfelől a Collegium az utánpótlás megnyerésére további lehetőséget kap. Szállást a mindenkori lehetőségeink szerint, előzetes igénylések alapján tudunk biztosítani a versenyzőknek és a kísérő tanároknak. A versenyzők érkezéséről a Collegium tanulmányi előadója és gondnoka – az erre a célra fenntartott e-mail címre érkező jelzések alapján – a szakos műhelyvezetőket értesíti, így kollégáink közvetlen kapcsolatokat építhetnek. Az ECCE III-ban közöltük azokat a formaleveleket, amelyeket az OH a Collegium címét is feltüntetve kiküld.

Az alábbi kimutatás tartalmazza az együttműködés 2014. évi eredményét.

OKTV verseny szálláskérők					
Verseny megnevezése	döntő időpontja	szállás éjszajája	szállást kérő diákok száma	szállást kérő tanárok száma	szállást kérő kísérők száma
Olasz	február 20. (csütörtök)	február 19.	5		
Informatika I. kategória	február 21. (péntek)	február 20.	1		
Informatika II. kategória	március 1. (szombat)	február 28.	6	2	
Matematika III. kategória	március 6. (csütörtök)	március 5.	7		
Latin nyelv	március 20. (csütörtök)	március 19.	2		
Informatika I. kategória	március 22. (szombat)	március 21.	4	1	
Matematika I. kategória	március 24. (hétfő)	március 23.	11	5	
Matematika II. kategória	március 24. (hétfő)	március 23.			
Angol nyelv I. kategória	március 25. (kedd)	március 24.	2	1	
Angol nyelv II. kategória	március 26. (szerda)	március 25.			
Német nyelv I. kategória	március 27. (csütörtök)	március 26.	3		
Német nyelv II. kategória	március 28. (péntek)	március 27.			
Kémia I. kategória	március 29. (szombat)	március 28.	3		
Kémia II. kategória	március 29. (szombat)	március 28.			
Magyar irodalom	április 1. (kedd)	március 31.			
Spanyol nyelv I. kategória	április 2. (szerda)	április 1.	2		
Spanyol nyelv II. kategória	április 3. (csütörtök)	április 2.	2		
Magyar nyelv	április 3. (csütörtök)	április 2.	1		

OKTV verseny szálláskérők					
Verseny megnevezése	döntő időpontja	szállás éjszaka	szállást kérő diákok száma	szállást kérő tanárok száma	szállást kérő kísérők száma
Fizika I. kategória	április 5. (szombat)	április 4.	22	3	
Fizika II. kategória	április 5. (szombat)	április 4.			
Francia nyelv I. kategória	április 7. (hétfő)	április 6.	3	1	
Francia nyelv II. kategória	április 7. (hétfő)	április 6.			
Spanyol nyelv II. kategória	április 8. (kedd)	április 7.	1	1	
Olasz nyelv I. kategória	április 9. (szerda)	április 8.			
Olasz nyelv II. kategória	április 10. (csütörtök)	április 9.			
Filozófia	április 11. (péntek)	április 10.			
Biológia I. kategória	április 12. (szombat)	április 11.	3	2	
Biológia II. kategória	április 12. (szombat)	április 11.			
Orosz nyelv	április 14. (hétfő)	április 13.			
Történelem	április 15. (kedd)	április 14.	1	1	
Földrajz	április 16. (szerda)	április 15.	8		
Informatika	április 17. (csütörtök)	április 16.	2	1	
Informatika	április 18. (péntek)	április 17.	5		1

Kitüntetések

Az Eötvös Collegium kurátora az igazgató személyi javaslatai alapján a Kuratórium támogatásával – a régebbi collegiumi gyakorlatot felelevenítve – 2009-től az őszi ünnepi közgyűlésen a Collegium önzetlen támogatóinak Eötvös Collegiumért emlékérmet adományoz. Köszönetünket három területen fejezzük ki: „külfilosz”, azaz nem collegista, „öreg collegista”, azaz korábban végzett növendék és „távozó collegista”, azaz a Collegiumból kiköltöző collegista kategóriákban.

Emlékérmet kaptak:

2014. szeptember 25-én:

Cséri Tamás és Kocziha Péter „távozó collegisták”

Farkas Zoltán, a Történeész Műhely műhelyvezetője: 2006–2013

Sipos Enikő, Zámboriné Fikó Katalin és Mátyás Eszter (titkárságvezető) az Eötvös Collegium hivatástörténete című állandó kiállítás berendezői

2014. október 17-én:

Gina Gannotti (a Budapesti Olasz Intézet igazgatója)



Kocziha Péter



Sipos Enikő



Zámboriné Fikó Katalin



Mátyás Eszter

Egyéb sikerek:

Szabó Gergely

Európa-bajnok beszámolója

Beszámoló a 2014-es olimpiai rögbi Európa-bajnokságról

A sportágról röviden: A rögbi játéka közel kétszáz éves múltra tekint vissza. A legenda szerint 1823-ban Rugby városában egy William Webb Ellis nevű diák felkapta a labdát, és a kapu mögé rohant vele, miután megunt a osztálytársai által játszott labdarúgás elődjét – ezt a jelképes dátumot szokták emlegetni a rögbi sportág kezdeteként. 1928-ig a nyári olimpia része volt, ekkorra azonban a sportág világszövetsége úgy döntött, hogy továbbra is amatőr szinten szeretné tartani a sportot. Mindez az 1980-as évekig megmaradt, innentől kezdve azonban a hagyományos rögbiországokban bevezették a profizmust, így 1987 óta világbajnokságot is rendeznek négyévenként, ami a negyedik legnézettebb sportesemény a világban a statisztikák szerint. A rögbinek több szakága is van, egyik ezek közül a hetes, avagy újabb nevén az olimpiai rögbi. Ebben a játékváltozatban, avagy kódban 2x7 perces mérkőzéseken a csapatok 7-7 játékosa méri össze erejét. Ez azt eredményezi, hogy egy nap alatt több mérkőzés is lejátszható, így egy tizenkét csapatos tornát akár egy játéknappal is le lehet bonyolítani. A 2016-os riói nyári olimpián az olimpiai rögbi újra szerepelni fog.

A versenyrendszerről: Európa top országai a nemzetközi rögbi szövetség (IRB) által rendezett ún. „grand prix” rendszerű világkupa-sorozaton vesznek részt. Az alacsonyabban rangsorolt országok a jégkorong sportágban is alkalmazott divíziós rendszerben versenyeznek. Ennek megfelelően a magyar válogatott 2014-ben a B divíziós Európa-bajnokságon indult, melyet Szalonikiben rendeztek meg május 31-én. A tizenkét csapatos kupán négy háromfős csoportba osztották a résztvevőket az előző évi rangsor alapján, s a csoportmérkőzéseket egyenes kiesés követte.



Az eseményről: Magyarország a C csoport első mérkőzésén San Marino válogatottja ellen lépett pályára, amelyet 27–14-re nyert meg. Az eredmény szorossága azt mutatja, hogy ekkor a csapat a védekezési stratégiáját még nem tudta olyan jól alkalmazni, mint a későbbiekben. A csoport második mérkőzésén az osztrákok könnyedén verték a törpeállam válogatottját, így a harmadik ütközet döntötte el, hogy ki jut a legjobb négy közé. A magyar csapat ezzel a tudattal melegített be, s ennek megfelelően egy könnyű 43–0-val leckéztette meg a szomszédos ország rögbiseit. Ezután következtek a helyosztók, s mivel ebben a sportban az utolsó előtti helyről is egymás elleni mérkőzés dönt, ezért közel négy óras szünet telt el az Ausztria elleni győzelem és a Svájc elleni elődöntő között. Az első pontokat a svájciak szerezték meg, de a magyarok még a félidőben fordítottak. Ugyan a második félidőben már mi vittük az első célt (ez egy ötpontos akciót jelent), egy sárga lapos, azaz kétperces kiállítás után Svájc fordított 17–15-re. Magyarország azonban még a kiállítás lejártá előtt újra célba ért, így a 17–22-es végeredmény után a svájci válogatott szomorúan, míg a magyar döntősként vonult le a pályáról. Újabb két és fél óras szünet következett, majd pedig taktikai megbeszélés és egy kevéssé megerőltető bemelegítés. A döntőben Magyarország Bulgária válogatottjával került szembe, akik addig minden mérkőzésüket csak egy céllal tudták megnyerni. A játék ennek megfelelően is indult, s a magyarok a félidőre már 47–0-s előnnyel vonultak. A bolgárok két becsületcél erejéig még összeszedték a tartalékaikat, de ez már nem változtatott azon, hogy az 52–14-es végeredménnyel zárult döntővel Magyarország lett a 2014-es B divíziós Európa-bajnokság győztese!

Saját teljesítményemről: Tizenegy éves korom óta űzöm a sportot, előtte atlétizáltam rövid ideig. Utánpótlásként végig a korosztályos válogatottak tagja voltam. Ennek ellenére meglepetésként ért, hogy idén, húszévesen meghívtak az olimpiai válogatott bő keretébe. Mint kiderült, az új francia szövetségi kapitány, Matthieu Lazerges feltett célja, hogy fiatalokkal töltsen fel a csapatot. Emiatt a felkészülést követően az utazó keretbe is meghívót kaptam, első felnőtt válogatottságomat így ezen a tornán szereztem meg. A mérkőzések folyamán csere voltam, mindig a második félidőben kaptam játéklehetőséget. Az edző elégedett volt velem, és biztosított afelől, hogy a jövőben is számít rám.

Az esemény eddigi médiamegjelenései:

http://www.nemzetisport.hu/egyeb_csapat/

rogbi7-harmadosztalyu-eb-t-nyert-az-olimpiai-valogatott-2339669

<http://www.fira-aer-rugby.com/article-615.htm>

<http://mrgsz.hu/hirek/2014/05/31/>

europa-bajnok-a-ferfi-magyar-olimpiai-rogbi-valogatott

http://sport.szekesfehervar.hu/index.php?pg=news_131195

http://sportgeza.hu/sport/hirek/2014/05/31/harmadosztalyu-eb-t-nyert_a_7-es_rogbi-valogatott/

<http://www.mob.hu/>

rogbi7-harmadosztalyu-eb-t-nyert-az-olimpiai-valogatott



„Csak tudománnyal győzhetünk!”

„FILOSZ” ÉS „DÖGÉSZ”



Szabó Gergely

AZ OBSZCENITÁSOKKAL KAPCSOLATOS NYELVI IDEOLÓGIÁK A STANDARDISTA DISKURZUSOK TÜKRÉBEN¹

1. Bevezetés

A szakirodalomban elfogadott tétel szerint a magyar nyelvi kultúra standard- és normaközpontú (vö. GAL 2006, LAIHONEN 2009, de ugyanezt mondja az európai nyelvek többségéről MILROY 2001 is). Ezek a kultúrák ugyan sosem határoznak magukra sztenderdként, de rendelkeznek bizonyos jól azonosítható ideológiai diskurzusokkal (SZABÓ T. P. 2012: 18–20). A standardista diskurzusok alapja egy olyan implicit nyelvszemlélet, amely szerint létezik a nyelvnek egy ideális és egyúttal idealizált formája – ezt az elképzelést LANSTYÁK ISTVÁN (2011: 36) nyelvi platonizmusként, míg DOMONKOSI ÁGNES (2007: 141–142) PRESTON és ROBINSON (2005: 147–149) alapján a nyelv népi szemléleteként nevezi meg. Ebből az idealizációból fakad a nyelvhelyesség fogalmának létjogosultsága, illetve annak diskurzustól és kontextustól független kizárólagossága.

Ahogy SZABÓ TAMÁS PÉTER (2012: 18–19) is rámutat, a standardizáció kialakulása történeti folyamat. Preskripció nyilvánvalóan létezett korábban is, bizonyos nyelvváltozatok presztízzsel való felruházása, egyes nyelvi elemek negatív megítélése általános folyamatnak tekinthető a nyelvhasználók körében. Az ilyen helyes-helytelen dichotómián alapuló distinkció azonban standardizációs törekvések előtt nem intézményesült olyan ideológiáknak köszönhetően, amelyek szerint egyes nyelvi elemekhez és változókhoz morális és esztétikai érték társítható – ezek az ideológiák alapozzák meg a restriktív szabályok létjogosultságát, és legitimálják azokat. Így ezek nyelvi diszkriminációt szülhetnek azzal, hogy a nyelv egy eszményített változatát felsőbbrendűként értékelik (LAIHONEN 2009).

¹ Ezúton szeretnék köszönetet mondani Bodó Csanád témavezetőmnek, aki rengeteg hasznos tanáccsal látott el a kutatás során, és kritikai megjegyzéseivel segítette a dolgozat létrejöttét is.

A standardizáció mint folyamat célja ugyanis az egységessé tétel. Az egységesítés törekvése, ahogy azt JAMES MILROY (2001) is fejtegeti, a történeti horizontban elsősorban nem nyelvi síkon érvényesült, mivel az ipari forradalom a hatékonyabb termelés miatt szükségessé tette a súly- és mértékrendszer, illetve a különböző termékek standardizációját. Ezen analógia alapján a nyelv esetében a standard nyelvváltozat lenne a standardizáció végeredménye, és az egyéb nyelvváltozatok viaszorulása, de a nyelv nem így működik, a nyelv változása egy be nem fejeződő, dinamikus folyamat. BODÓ CSANÁD (2014: 269) megfogalmazásában a standard nyelv „a beszélőktől független eszmény, amely a nyelvi helyesség kritériumainak teljes körűen megfelel, és amelyet intézmények által rögzített formában ismerünk meg”. A standard tehát csak ideológiaként értelmezhető, így a standard nyelvváltozat alkalmazásának elvárása és az erre utaló javaslatok, esetleges tiltások egy ideológiavezérelt standardista diskurzusba ágyazódnak bele.

A standardista diskurzusokba ágyazódó ideológiák közül BODÓ CSANÁD (2014: 269) MILROY (2001) alapján három generalizálódó nyelvi ideológiát tesz hangsúlyossá. Az első, hogy a (sztenderd) nyelv(változat) a nyelvi tevékenységet folytató embertől elhatárolódik. Ebből következik a második, amely szerint az ennek a nyelvváltozatnak a normája az igaz és valójában az egyetlen; emiatt amelyik nyelvi elem nem része ennek a központi normának, az előre meghatározott módon helytelen. A harmadik pedig az, hogy az az expertista gondolat, miszerint a helyes nyelv intézményi keretei teszik lehetővé annak elsajátítását, ezáltal bizonyos személyek, akiknek magasabb nyelvi kompetenciája feltételeződik, legitim módon hajthatnak végre nyelvi diszkriminációt a sztenderd eszményébe burkolózva.

BODÓ (2014) szerint a magyar szociolingvisztikai kutatásokat is áthatja a standard nyelvi ideológia hegemoniája, antihegemonikus diskurzusok kialakítását viszont olyan nyelvi változók vizsgálatával lehet megvalósítani, amelyeknek nincsen a standard eszménybe beleillő változata. Az obszcenitásokról szóló metanyelvi diskurzusok kapcsán emiatt ad releváns olvasatot a standardista diskurzusba ágyazott nyelvi ideológiák elemzése, hiszen az obszcén nyelvi elemek nem értelmezhetők a standard–nemstandard dichotómia mentén.

Jelen dolgozat először ismerteti a szociolingvisztikai elméleti hátteret (2.), majd tisztázza a nyelvi ideológiák és az obszcenitások fogalmát (2.1. és 2.2.), röviden bemutatja a kutatást (2.3.), interjúk elemzésével kísérletet tesz nyelvi ideológiák értelmezésére (3.), majd végül kitekintést tesz a vizsgálat folytatási lehetőségeire (4.).

2. Az elméleti háttér

Jelen dolgozat egy olyan nyelvelméleti keretet alkalmaz, amely beleillik a szociolingvisztika „harmadik hullámába”, azaz a társas konstruktivista irányzatába, illetve az interakcionális stilisztikába (BARTHA–HÁMORI 2010, ECKERT 2013). Ennek megfelelően a mereven elkülönített szocio- és dialektusok helyett a stílushasználat („styling”) kerül a vizsgálat középpontjába. Ebben a szemléletben a stílus választása egy olyan nyelvi tevékenységként értelmeződik, amelyet egyaránt meghatároznak szociokulturális, kontextuális, diszkurzív és egyéni tényezők. A különböző stílusválasztások tehát aktiválhatnak különböző kognitív sémaként értelmezhető normákat, ideológiákat és attitűdöket, konstruálhatnak és dekonstruálhatnak identitásokat is (SIMON 2012).

2.1. A nyelvi ideológiák

MICHAEL SILVERSTEIN szerint a nyelvi ideológiák „nyelvről alkotott gondolatok halmaza, melyeket annak használói fogalmaznak meg az észlelt nyelvi szerkezetek és nyelvhasználatok racionalizálása és igazolása érdekében” (SILVERSTEIN 1979-et idézi WOOLARD 1998, saját fordításom – Sz. G.). Ebből is láthatjuk, hogy a különböző nyelvről szóló elképzelések, metanyelvi reflexiók természetes velejárói a nyelvi tevékenységet folytató ember gondolkodásának, hiszen a nyelvre mint állandó kommunikációs eszközre való referálás a világról való tudásunk bővítésének is az eszköze.

SUSAN GAL ehhez kapcsolódván hasonlóan fogalmaz: „[a] nyelvvideológiák kultúrafüggő fogalmak, amelyeket a résztvevők és megfigyelők visznek bele a nyelvbe, gondolatok arról, hogy mire jó a nyelv, mit jeleznek az egyes nyelvi formák azokról az emberekről, akik ezeket használják, illetve egyáltalában miért vannak nyelvi különbségek” (GAL 2002: 197, fordítása LAIHONEN 2011: 22). PETTERI LAIHONEN (uo.) annyiban egészíti ki ezt a koncepciót, hogy a nyelvi ideológiák a nyelv és a nyelven kívüli világ kapcsolatával kapcsolatos elképzelésekként értelmezi.

Fontos distinkció a nyelvvideológia-kutatásban a nyelvi ideológiák explicit és implicit megnyilvánulási formáinak lehetősége. Egy adott jelenségkörhöz kapcsolódó ideológiák nem csak kimondott véleménykinyilvánítások alapján értelmezhetők, hanem előhozhatók a diskurzusok és az írott szövegek elemzésével, amelyeket a megnyilvánuló maga nem tud körülírni. A kimondott vélekedések olykor a ki nem fejtettektől, ki nem mondottaktól eltérő világképet reprezentálhatnak (BODÓ 2009, TSITSIPIS 2003). A nyelvi ideológiák diskurzusban való létrehozását a narratívák dinamikus szerveződése is elősegíti – narratíva

fogalma alatt itt a saját nyelvvel és nyelvi tevékenységgel kapcsolatos tapasztalatok és történések elbeszélését érthetjük (SZABÓ T. P. 2012: 88–89).

2.2. Az *obszcenítások*

A szakirodalomban a laikusok által káromkodásként, trágárságként aposztrofált nyelvi jelenségnek különböző megközelítései léteznek, így értelmezhetők nyelvi vagy verbális agresszióként (pl. BATÁR 2010, KEGYESNÉ SZEKERES 2008), de különböző pragmatikai, illetve udvariassági-udvariatlansági koncepció mentén is (pl. JAY–JANSCHWITZ 2008, DALY et al. 2004). Az obszcenításokat ebben az elméleti keretben viszont stílusválasztásokként kell értelmeznünk, amelyek aktiválhatnak különböző attitűdöket és ideológiákat. Abban, hogy mit tekintünk obszcenításnak, sokszor egy ideológiai töltetű normatív nézőpont játszik szerepet. Ez a normatív nézőpont indokolta az obszcenítás prototípuselvű kategóriájának a felállítását, amely alatt olyan szavakat és szó szerkezeteket érthetünk, amelyek egy adott diskurzusban valamelyik résztvevő számára trágárnak, sértőnek vagy illetlennek tűnhetnek, szemérmet sérthetnek.

2.3. A *kutatás*

A dolgozat főként szociolingvisztikai ihletésű, ebből kifolyólag a vizsgálat során más korábbi szociolingvisztikai kutatások módszertani sajátosságait igyekeztem alkalmazni. A kutatásom kérdésfelvetéseire keresett válaszokat kérdőíves felmérés és interjú útján kívántam megtalálni. A kutatás eredetileg attitűdvizsgálatot kívánt megvalósítani, jelen dolgozat középpontjába azonban a nyelvi ideológiák kérdése került. A módszertan kidolgozását követően, az adatgyűjtés folyamán azzal szembesültem, hogy a kérdőív elsősorban konkrét attitűdvizsgálatok statisztikai szempontú elemzésére alkalmas, illetve a különböző gyakorlatközösségek összehasonlítására, míg inkább az interjú az, amely képes a nyelvi ideológiák kérdéskörére jobban rávilágítani (vö. LAIHONEN 2008). Mivel ennek a dolgozatnak a fő problémafelvetése az obszcenítások használata és megítélése mögötti nyelvideológiákra vonatkozik, ezért itt főként az interjúkra való reflexiók kerülnek majd előtérbe.

Kutatásom során három csoport adatait vettem fel. A kiválasztásnál szempont volt az, hogy több, hasonló korosztályt felölelő, de eltérő nyelvi szocializációs környezetből származó közösségeket vizsgáljak. Ebből kifolyólag már érettségivel rendelkező, de még oktatási intézménybe járó, egyetemi vagy felsőfokú szakképesítésben részt vevő közösségeket választottam ki. A csoportokból tizennégy, tizenegy és nyolc adatközlőt sikerült megnyerni a kérdőív kitöltésére, míg interjút a csoportok három, illetve négy tagjával készítettem. Az első

csoport főként férfiakból álló, vidéki megyeszékhelyen található közoktatási intézményben elektrotechnikai OKJ-s képzésben részt vevő osztály, a második főként nőkből álló, szintén OKJ-s, ápolói osztály, a harmadik pedig budapesti, nemileg vegyes jogászhallgatói csoport.

Az kvalitatív adatok értelmezésekor négy különböző témát, ideológiai blokkot különítettem el. Ezek a következők: a nyelvromlás képzete, a magyar nyelvet egyediként kezelő ideológiák, az indexikalitás és a standardista diskurzusba rendeződő ideológiák. Jelen dolgozat utóbbi részletes kifejtését kívánja megvalósítani. (Míg előbbi kettő témához l. részletesen SZABÓ G. 2016.)

3. Az elemzések

A sztenderdközpontúság egyik eleme egy olyan elképzelés, miszerint létezik egy egyközpontú norma, amelynek meg kell felelni. Az általam készített interjúk mindegyikének elején megfogalmazódott egy ilyen elképzelés explicit módon, erre példát láthatunk az (1)-ben is, ám ez a diskurzusok folyamán implicit módon dekonstruálódott. Az interjúalanyok több lehetőséget is említettek arra vonatkozóan, hogy stílusválasztásaikat milyen tényezők befolyásolják tudatosan, így például mindig megemlítődött, hogy baráti társaságban elfogadott az obszcén nyelvhasználat, illetve az, hogy ilyen közegben nem tudatosan is megfogalmazódnak ezek a kifejezések.

(1)²

- 105 IV *És akkor m:ik azok a szituációk (.) tudnátok-e olyanokat sorolni, ahol ezt úgy érzitek, hogy ez elfogadható (.) megengedett?*
- 106 2A³ *Hát ő: elfogadhatónak igazából nem elfogadható szerintem, mert (...)*
- 107 IV *Semmilyen körülmények között?*

² Saját lejegyzési rendszeremet BORONKAI DÓRA (2009) javaslatai alapján alakítottam ki. Az idézett interjúrészletek első oszlopában a félkövér betűvel szedett számok az aktuális interjú fordulójának számát jelölik, amelyben elhangzott a megnyilatkozás. A második oszlopban a megnyilatkozó található: a szám az interjúnak a számát jelöli, míg a betű az interjúalany betűjele adott interjúban. A kurzivált rész a konkrét nyelvi adat. (.) jellel jelölődik a szünet, mértéke a pontok száma mutatja: így lehet (.), (...) vagy (...). A kettőspont az elnyújtott fonémákat jeleníti meg. A szögletes zárójel jelöli, ha egyszerre beszélnek az interjúalanyok. Az elkülönülő szintaktikai egységeket ponttal, illetve vesszővel választottam el a könnyebb olvashatóság érdekében.

³ 2: ápolói OKJ-s osztály; 2A: 20 éves nő, 2B: 21 éves nő, 2C: 21 éves nő.

108 2A [nevet] *Hát nem az, hogy semmilyen körülmények között, csak nem helyes káromkodni. De például ha belerúgunk az asztalba ajtóba, akkor jó* (.) *káromkodjon egészségére.*

Az (1) részletben például az interjú folyamán már többször explicitté válik egy olyan ideológia, miszerint az obszcenitások nem elfogadhatók, helytelenek. Az interjúvezető kontextussal kapcsolatos visszakérdezésére azonban a 2A adatközlő újraképezi ezt az ideológiát egy tipikus beszédhelyzet felemlegetésével, amikor mégis elfogadhatónak tekinthető az, ha egy beszélő káromkodik. A megnyilatkozó saját nyelvi tevékenységének védelmét megvalósító nyelvi ideológiákat láthatunk a (2) részletben is.

(2)

- 100 IV Jó. (...) Ö és: az megemlítődött, hogy ti elfogadhatónak tartjátok baráti társaságban az ilyen trágár megnyilvánulásokat. Használjátok is?
- 101 3A⁴ Hát persze.
- 102 3B Hát mi az hogy. [3A nevet]
- 103 3C Én nem direkt használom.
- 104 3A [gúnyosan Ó ta ta ta.]
- 105 IV Az mit jelent, hogy nem direkt használod?
- 106 3D Én nem direkt használom bazmeg. [nevetnek]
- 107 3B Én sem senki sem direkt használja, ó hogy na én most ebbe a mondatban mindenképpen beleszúrom, hogy legalább egy bazmeget.
- 108 3C Jó, de én szeretnék rá figyelni, hogy ne beszéljek csúnyán, mert én úgy gondolom, hogy az én számból egyáltalán nem hangzik jól, hogyha azt mondom hogy bazmeg.
- 109 3D Pedig elég sokszor mondod.
- 110 3A Ez az.
- 111 3C Nem igaz. Én próbálok rá figyelni, hogy keveset beszéljek csúnyán.
- 112 3B Most próbálsz, vagy nem próbálsz de (...)
- 113 IV Tehát a nem direkt alatt azt érted, hogy nem tudatosan?
- 114 3C Nem tudatosan.
- 115 3D Jó, de ez rutinból jön.

⁴ 3: jogászhallgató csoport; 3A: 21 éves férfi, 3B: 22 éves férfi, 3C: 21 éves nő, 3D: 21 éves férfi.

- 116 3C *Hát igen sajnós.*
- 117 3B *Az lenne a (..) az nem lenne az őszinte, ha tudatosan gyomlálnád ki ezeket, és nem engednéd, hogy így beszéljél. [3A nevet] Az az (.)*
- 118 3C *Nem kellett volna elkezdni csúnyán beszélni, és akkor nem ragadt volna rám.*
- 119 3A *Szerintem azért egy két káromkodással azért feszültséget is le lehet vezetni. Most ez nem feltétlenül rossz dolog.*
- 120 3D *Meg egy két sztori jobb is lesz tőle.*
- 121 3A *Jobb is lesz.*
- 122 3A *Viccesebb.*
- 123 3D *Igen.*
- 124 IV *Azt megkérdezhetem, hogy nálad ez valami erkölcsi gát?*
- 125 3C *Amúgy kicsit igen.*
- 126 3D *Bah.*
- 127 3C *Kicsit igen, mert engem tizenkét évig vagy már lassan igen húsz éve arra neveltek, hogy ne beszéljél csúnyán, ne káromkodjál.*
- 128 3B *Engem is. Apa egyszer nem mondta (.) fiam, bazmegoljál nyugodtan itt az étkezőasztalnál. [3A és 3D nevet]*
- 129 3C *Jó, de te teljesen ateista vagy, én pedig azért eléggé keresztény vagyok.*

A (2) interjúrészletben egy jogászhallgató lány azt mondja, hogy ő nem direkt alkalmaz trágár megnyilvánulásokat, vagyis nem tudatosan, igyekszik ennek elkerülésére odafigyelni. Ugyanez az adatközlő a 118. fordulóban létrehoz egy olyan ideológiát, miszerint ennek elkerülésére az lett volna megoldás, ha soha nem kezdett volna el káromkodni. A többiek pedig saját nyelvi viselkedésüket védendő arról kezdenek beszélni, hogy az obszcenitás nem feltétlenül negatív cselekvés, hiszen feszültséget lehet vele levezetni, illetve történetmeséléskor színesíti az elbeszélést. A 3C adatközlő ezt követően azt említi, hogy mindig is arra nevelték, hogy ne beszéljen csúnyán. A 3C adatközlő neveltetés és nyelvhasználat összefüggését megfogalmazó ideológiáját 3B 128-as fordulóban tett megnyilatkozása dekonstruálni próbálja, de 3C saját nyelvi ideológiája szerint ez azért erkölcsi kérdés, mert ő vallásos, míg a többi adatközlő ateista. Ennek megfelelően később említi is, hogy akárhányszor elmegy gyónni, mindig megbánja azt is, hogy csúnyán beszél. Ezen a ponton

érdemes megjegyezni, ami egyébként az összes interjúalanyról elmondható, hogy rendelkezik az adatközlő egy központi normával, de a gyakorlata és nyelvi értékrendje nem összeegyeztethető. Fontos felhívni a figyelmet arra is, hogy a nyelvi nevelés milyen ideológiai beidegződéseket okozott, amelyek implicit módon jelennek meg – főként a 3C interjúalany az, aki morális kötelességnek érzi a megfelelő nyelvhasználat alkalmazását.

A standard nyelvideológia eleme egy morális értékelésen alapuló helyes-helytelen dichotómia, ami e témakör esetében összefüggésbe kerül a csúnya és szép esztétikai kategóriáinak oppozíciójával. Ennek meglétét már egyáltalán az obszcenitás köznap *csúnya beszéd*ként való megnevezése is alátámasztja.

(3)

20 1B⁵ *Persze ebbe is vannak kategóriák hogy a lányokba (..) hogy van, aki pont olyan, hogy úgy beszél. És neki nem tűröm el, hogy velem úgy beszéljen, tegyük fel egy fiatalabb vagy egy idősebb is, hogy (..) hát nem akarok csúnya szavakat használni (...)*

21 IV *Nyugodtan.*

22 1B *[sóhajt] Mint egy darab szarral igazából. Tehát ö: mer én már sajnos megélem mindennapjaimban azt, hogy egy idősebb, negyven vagy ötven évvel idősebb nő úgy beszél velem, mint aki most tolt ki a seggéből.*

A fenti interjúrészletben is azt láthatjuk, hogy az interjú elején az adatközlő nem kíván obszcén kifejezéseket használni, másképp megfogalmazni mégsem tudja, így az interjúvezető kérésére mégis kimondja a *szar* és a *segg* szavakat, amelyeket az interjú későbbi pontján egyaránt csúnya szóként aposztrofál. Az adatközlőnek nyilvánvalóan van egy implicit nyelvi ideológiája, miszerint ezeket a szavakat bizonyos közegekben nem szabad alkalmazni, valószínűleg a nyelvészeti interjút is egy ilyen szituációnak értékelte, és csak az interjúvezető megerősítése teszi azt lehetővé, hogy ennek az ideológiának ellentmondva, illetve a kontextust újraértékelve mégis elhangozzanak a kifejezések.

(4)

138 1B *Ne haragudj, hogy a szavadba vágok (.) pont ez az, hogy idősebb korosztályba is vissza kell magadat fogni, még ha ideges vagy, akkor is. Főleg úgy, hogy tegyük fel a főnöködnél (.)*

⁵ 1: elektrotechnikusi és fotográfusi OKJ-s osztály; 1A: 19 éves férfi, 1B: 20 éves férfi, 1C: 18 éves férfi.

a főnököd (.) hogy fejezzem ki magam szépen? Fel (..) felbassza az agyadat.

Idetartozik a (4) részlet is, ahol az idézett interjúalany ugyanúgy nem akar obszcenitással élni, azaz egy olyan implicit ideológiát láthatunk, miszerint a csúnya beszéd helytelen, míg ami nem csúnya, az szép vagy helyes. E gondolat alapján a helyesség és a csúnyaság mértéke kizárólagos, tehát egy nyelvi elem lehet helyes vagy helytelen, szép vagy csúnya, mindez nem köthető kontextushoz vagy diskurzusvilághoz. A (3)-ban is ugyanez az ideológia dekonstruálódott, ahogy itt is ez történik a *felbassza* kifejezés kimondásával.

(5)

90 3D *Ne, hát most a (.) ez objektív, vagy szubjektív módon, mer objektív, akkor a bazmeg is csúnya.*

A 90-es forduló egy korábbi diskurzusban felmerülő gondolatra adott reflexió, amikor is megfogalmazódott az obszcenitások megítélésének szituációtól való függősége. Ez a megnyilatkozás azonban egy olyan ideológiát hoz létre, mintha meg lehetne mondani, hogy objektív módon mi a csúnya. Ez az ideológia valószínűleg egy tanult viselkedésforma lehet, ám rendkívül jól bemutatja, hogy azért konstruálódik meg, hogy legitimálja bizonyos nyelvi elemek megítélését. Sidekapcsolódva a *csúnya* szó kifejezés is azért ideológiai töltetű, mert a szépség antonimájával megalapozza azok tiltásának létjogosultságát, elég a *Ne beszélj csúnyán!* jellegű szülői vagy tanítói utasításokra gondolni.

Érdemes a normákhoz való viszony témájának kapcsán az interjúk egyik moduljára kitérni, amelyet megelőzően az interjúalanyok egy hírbeolvasót hallhatnak a próbafelvétel közben obszcén megnyilatkozást tenni. Ebből a modulból nyújt példát a (6) példa.

(6)

228 1C *Ebben nem. Ő elront valamit a munkájában. Ha most közülünk valaki elmegy dolgozni, és azt mondja, hogy [asztalra csap] bazmeg, ezt elbasztam, és nekiáll még egyszer, akkor ez van (..) most ő a saját munkáját jellemezte ezekkel a szavakkal (.) kifejezte magát, hogy szar napja van, elege van, meg az anyja is szül, [nevetnek] vagy nem tudom. [1B nevet]*

229 1B *Hibázni emberi dolog.*

- 230 1C *Így van. Most senkinek nem (..) bántott ezzel. Saját magából kiadta a dühét.*
- 231 IV *Jó. Tehát akkor úgy értelmezhetjük ezt, mint az agressziónak a kiélését.*
- 232 1C *Így van. Ahelyett hogy széttörné az asztalt, vagy összetépné maga előtt a papírt.*
- 233 IV *Akkor ez lényegében egy pozitív dologként csapódik le?*
- 234 1B *Há::t (..) végülis igen.*
- 235 1C *Belső szemmel nézve igen.*
- 236 1B *Valamilyen szinten igen.*

A (6)-hoz hasonló narratíva a többi interjúban is előkerült, ahol a saját maguk által megfogalmazott standardista diskurzusba illő tiltások ellenére a megnyilatkozást mégis elfogadhatónak ítélik meg, valamilyen tipikus szituációkkal magyarázzák, ideologizálják meg helyénvalóságát, így például, hogy dühös volt a beszélő, vagy hogy senkit sem bántott meg. A (3) adatközlői végül konszenzusra jutnak abban, hogy a hírbeolvasó viselkedése pozitív gyakorlatként is értelmezhető. Ettől eltérő lingvistica problematikára fog rámutatni a (7) példa, amely ugyanerre a modulra adott reflexióból származó részlet.

(7)

- 326 3B *Na mindegy, szóval én ezzel, nem tudom ö: nem tudom, nem ítélem el a bementőt, mer ezt mindenki csinálja.*
- 327 3A *Hát nem, de ez olyan ez olyan kis illúzióromboló.*
- 328 3D *Ez gondatlanság, ez a gondatlanságnak a tipikus esete, amikor nem számol a azzal, hogy akár élő adás is lehet, és: hogy ez később akárki kimegy az internetre, és hát mégis egy hát egy közszereplő (..) minden nap benn van a tévében. Tehát ilye ilyet nem szabadna még forgatáson se, akkor se, ha nem kerül az élő adásba.*

[...]

- 340 3A *Azt mondtad, hogy még nem szabad még adáson kívül se ilyeneket mondani.*
- 341 3D *Hát azért mert forog a kamera. És az bármikor kikerülhet utána az internetre. És ugye az a társadalmi megítélése az ilyen bementőknak, hogy ha: de szépen beszél, meg fölolvassa ott, amit üm írnak és akkor (.)*

- 342 3A *Jó, de ő is egy ember, és ezt felejtí el a néző az átlag néző, hogy ő is egy ember.*
- 343 3D *Jó, de akkor is egy olyan illúziórombolás, hogy ezt nem engedheti meg magának, tehát ennyi.*

A (7) interjúrészletben a 3A és a 3D adatközlő dekonstruálják 3B 326-os fordulóban megfogalmazott ideológiáját, és illúziórombolónak, illetve gondatlanságnak nevezik meg a hírbeolvasó nyelvi viselkedését. Ezt követően új ideológiát hoznak létre, miszerint egy közszereplő elítélendő, ha obszcenitásokat használ. Impliciten jelen van az a szintén standardista diskurzusba illő gondolat, miszerint a társadalmi hierarchiában magasabban lévő személyeknek nyelvileg is példát kell mutatni.

(8)

- 21 3C *Nekem pedig van minden olyan emberrel elvárásom, aki egyetemre jár, hogy szerintem válogassa meg a szavait és most ilyen választékosabban beszéljen mint, a (.) kicsit az átlag.*
- 22 3B *Mondjuk ez kurvára igaz. [nevetnek]*
- 23 IV *Éss ez az elvárás miért van az egyetemistákkal szemben és másokkal szemben miért (.) nincs (..) nálad?*
- 24 3C *Hát mégis csak úgy érzem hogy (.) nem nem tudom. (...) Jó nem az hogy ilyen felsőbbrendűségnek érzem azt hogy egyetemre járok dee [*
- 25 3D *nagyon úgy hangzik]*
- 26 3C *de nem csak egyszerűen elvárom (.) ha már ennyit olvasunk meg ennyit tanulunk akkor beleépüljön a szókincsünkbe egy kicsit.*

A (8) interjúrészlet arról az ideológiáról tesz tanúbizonyságot, hogy az obszcenitások kerülése, azaz az olyan nyelvi elemeké, amelyek nem részei a standard nyelvnek, az a műveltség és tanultság indexét eredményezné. Ennek implicit megnyilvánulása eredményezi azt a saját csoportja iránt támasztott, de be nem tartott elvárását a 3C adatközlőnek, miszerint az egyetemistáknak kerülniük kell az ilyen nyelvi tevékenységet.

Egy sztenderdközpontú nyelvi kultúrának tehát az is jellemzője, hogy a közösség egyes tagjait olyan személyeknek tekintik, akik legitim módon értékelhetik, minősíthetik a többi közösségi tag nyelvhasználatát és stílusválasztásait.⁶

⁶ LANSTYÁK ISTVÁN (2011: 49) ezt az ideológiát általánosan nyelvi expertizmusnak nevezi, ám ezt a szerepkört leszűkíti a hivatásos nyelvészekre és nyelvűművelők körére.

Ezek a személyek általában valamelyik nyelvi szocializációs környezetben megtanult szabályok, tiltások újra- és újrafogalmazását hajtják végre. Ugyanez az elvárás fogalmazódott meg a közszereplőkkel szemben a (7) részletben, de egy ilyen szerepben pozicionálja magát a (9) részlet interjúalánya, a 2C adatközlő is.

(9)

128 2C *De ha túlzásba esnek például, akkor rászólunk (.) vagy én rá szoktam szólni, hogy te már megint hogy beszélsz? [2B nevet] A jó isten áldjon meg. De: de úgy úgy (.) van még az a az a káromkodási szint, ami még úgy belefér e(.) egy egy kapcsolatba, legyen az baráti vagy szerelmi vagy bármi. (.) De: úgy van az a az a szint, amikor már azt mondja az ember hogy, nem, (.) elég volt. Meg hogy akkor vegyél vissza apukám, mer pofánváglak.*

A 2C adatközlő saját narratívája egy olyan hatalmi pozíció képez le, amely alapján ő egy olyan személy, aki nemcsak verbális agresszióval büntetheti az obszcenitást alkalmazó megnyilatkozót, hanem testi megtorlással is. Ugyanerre a problematikára mutat rá az a kérdés is, amit az egyik adatközlő fogalmazott meg felém az interjú után: „És te amúgy tényleg nem szoktál soha káromkodni?” Ezzel a kérdéssel implikálódott azaz ideológia, miszerint én, az a személy, akiről csak annyit tudnak, hogy érdeklődik a nyelvészet iránt, és hogy tanári szakot végez, bizonyára egy olyan helyes nyelvváltozatot birtokolok, amelyet ők nem, és olyan nyelvi kompetenciával rendelkezem, amellyel ők nem. Ebből az előfeltevésből számukra az következik, hogy az én nyelvi repertoáromnak nem képezik részét az obszcenitások. Implicit módon e kérdés mögött ott van az a nyelvi ideológia, miszerint a nyelvvel való foglalkozás tétje az, hogy képesek legyünk megállapítani, hogy melyek a nyelvnek a helyes és a helytelen változatai, és ezzel a laikus adatközlők ennek a szerepkörnek a létezését legitimálják is.

4. Összegzés, kitekintés

E rövid tanulmány arra tett kísérletet, hogy az obszcenitások mögötti nyelvi ideológiákról szóló kutatás egyes interjúinak a részleteit a standardista diskurzusok felől értelmezze.

Beigazolódott, hogy a standard nyelvi kultúra JAMES MILROY (2001) által ismertetett jellegzetességei könnyen azonosíthatók olyan nyelvi elemek

metanyelvi-nyelvideológiai vizsgálatával, amelyeknek nincsen a standard eszményébe beleillő változata. Ennek megfelelően példákat hoztam a normák explikálására, és azoknak ideológiai dekonstrukciójára, ami az eszményített nyelvváltozat és a nyelvi gyakorlat összeegyeztethetlenségére mutat rá. A helyes-helytelen morális és a szép-csúnya esztétikai kategóriáinak elkülönítése szintén egy olyan jellemző elemére mutat rá a standardista-lingvicista diskurzusoknak, miszerint a nyelvhasználóknak erkölcsi kötelessége is a helyes nyelvnek nemcsak birtoklása, de állandó használata is. Ennek megfelelően ez az ideológiai vizsgálat a standardizálódott normák el- és el nem fogadásának, illetve a moralitás problematikájának szélesebb társadalmi diskurzusára is rá kívánt mutatni. (A morális nyelv értelmezéséhez vö. BENNETT 2014.) Az utolsó részletek pedig egy olyan hatalmi pozíció leképeződésének ontológiájára világítottak rá, amelyek végrehajtják a különböző nyelvi diszkriminációk legitimációját valamilyen helyes nyelv birtoklásából fakadó tudás miatt.

A kutatás egésze azt a fontos elméleti felvetést is megfogalmazza, hogy a különböző ideológiák ellentmondásosságot eredményeznek, de ez működési mechanizmusuk sajátosságát is mutatja. Jó példa erre a fentebb említett diskurzusokban az, hogy állandóan dekonstruálódik a valós nyelvhasználatnak nem megfelelő normatíva. Ez akár egyfajta destrandardizációs diskurzus részeként is értelmezhetővé válhat. (A destrandardizációhoz l. DEUMERT 2010.) Jelen kutatás egyik lehetséges folytatása egy ilyen obszcenításokhoz kapcsolódó standardista-destandardizációs metadiskurzusokból épített korpuszvizsgálat.

Felhasznált irodalom

- BARTHA CSILLA – HÁMORI ÁGNES 2010. Stílus a szociolingvisztikában, stílus a diskurzusban. *Magyar Nyelvőr* 134: 298–321.
- BATÁR LEVENTE 2010. *Diskurzusok elemzése nyelvi agresszió szempontjából*. Doktori értekezés. Pécsi Tudományegyetem.
- BENNETT, JOE 2014. Avoiding emotivism: A sociolinguistic approach to moral talk. *Language & Communication* 39: 73–82.
- BODÓ CSANÁD 2009. „Hamarabb, mikor kicsike, oláhul, aztán magyarul” (A nyelvi szocializáció mintái moldvai kétnyelvű beszélőközösségekben). In: BORBÉLY ANNA – VANČONÉ KREMMER ILDIKÓ – HATTYÁR HELGA (szerk.): *Nyelvideológiák, attitűdök és sztereotípiák* 15. Élőnyelvi Konferencia. Tinta Könyvkiadó. Budapest. 295–301.

- BODÓ CSANÁD 2014. Nyelvi ideológiák a magyar nyelvi változók kutatásában. *Magyar Nyelv* 266–284.
- DALY, NICOLA – HOLMES, JANET – NEWTON, JONATHAN – STUBBE, MARIE 2004. Expletives as solidarity signals in FTAs on the factory floor. *Journal of Pragmatics* 36: 945–964.
- DEUMERT, ANA 2010. Imbodela zamakhumsha – Reflections on standardization and destandardization. *Multilingua* 29: 243–264.
- DOMONKOSI ÁGNES 2007. Nyelvi babonák és sztereotípiák: a helyes és a helytelen a népi nyelvészeti szemléletben. In: DOMONKOSI ÁGNES – LANSTYÁK ISTVÁN – POSGAY ILDIKÓ (szerk.): *Műhelytanulmányok a nyelvművelésről*. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához 71. Tinta Könyvkiadó. Budapest. 141–153.
- ECKERT, PENELOPE 2013. Three Waves of Variation Study: The Emergence of Meaning in the Study of Sociolinguistic Variation. *Annual Review of Anthropology* 41: 87–100.
- GAL, SUSAN 2002. Language Ideologies and Linguistic Diversity: Where Culture Meets Power. In: KERESZTES LÁSZLÓ – MATICSÁK SÁNDOR (szerk.): *A magyar nyelv idegenben*. Debreceni Egyetem. Debrecen. 197–204.
- GAL, SUSAN 2006. Migration, Minorities and Multilingualism: Language Ideologies in Europe. In: MAL-MOLINERO, CLARE – STEVENSON, PATRICK (eds.): *Language Ideologies, Policies and Practices. Language and the Future of Europe*. Palgrave Macmillan. London. 13–27.
- JAY, TIMOTHY – JANSCHWITZ, KRISTIN 2008. Pragmatics of Swearing. *Journal of Politeness Research* 4: 267–288.
- KEGYESNÉ SZEKERES ERIKA 2008. Verbális agresszió és nemi sztereotípiák. In: ZIMÁNYI ÁRPÁD (szerk.): *Az agressziókutatásról interdiszciplináris keretben*. EKF Líceum Kiadó. Eger. 61–90.
- LAIHONEN, PETTERI 2008. Language ideologies in interviews: A conversation analysis approach. *Journal of Sociolinguistics* 12/5: 668–693.

- LAIHONEN, PETTERI 2009. A magyar nyelvi standardhoz kapcsolódó nyelvi ideológiák a romániai Bánságban. In: LANSTYÁK ISTVÁN – MENYHÁRT JÓZSEF – SZABÓMIHÁLY GIZELLA (szerk.): *Tanulmányok a kétnyelvűségről* IV. Gramma Kiadó. Dunaszerdahely. 47–77.
- LANSTYÁK ISTVÁN 2011. A nyelvi ideológiák néhány általános kérdéséről. In: CSEHY ZOLTÁN – MISAD KATALIN (szerk.): *Nova Posoniensia*. Szenczi Molnár Albert Egyesület és Kalligram Kiadó. Pozsony. 14–57.
- MILROY, JAMES 2001. Language ideologies and consequences of standardization. *Journal of Sociolinguistics* 5/4: 530–555.
- PRESTON, DENNIS R. – ROBINSON, GREGORY C. 2005. Dialect Perception and Attitudes to Variation. In: BELL, MARTIN J. (eds.): *Clinical Sociolinguistics*. Blackwell. Oxford. 133–149.
- SIMON GÁBOR 2012. A stílus szociolingvisztikai meghatározásáról. *Magyar Nyelv* 18–39.
- SZABÓ GERGELY 2016. Átjárás nyelvi ideológia és nyelvi tevékenység között. In: HANTÓ RÉKA – MELHARDT GERGŐ – VARGA NÓRA (szerk.): *Átjárások – áthallások*. Megjelenés alatt.
- SZABÓ TAMÁS PÉTER 2012. „Kirakunk táblákat, hogy csúnyán beszélni tilos”. *A javítás mint gyakorlat és mint téma a tanáraik meta-nyelvében*. Gramma Kiadó. Dunaszerdahely.
- TSITSIPIS, LUKAS D. 2003. Implicit linguistic ideology and the erasure of Arvanitika (Greek-Albanian) discourse. *Journal of Pragmatics* 35: 539–558.

Ginelli Zoltán

A KAPITALIZMUS SZELLEMÉNEK FÖLDRAJZA MAX WEBERNÉL

A weberi hipotézis

A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme (1905) című munkájában a neves szociológus, Max Weber azt állítja, hogy a Nyugat kulturális eredmények mögött a nyugati ember által létrehozott modern, *racionális* intézmények állnak, amelyek alapját a nyugati ember racionális életvitele teremtette meg. A Nyugat sikerességéhez kapcsolódik végül a *kapitalizmus* történelmi kialakulása is, amely – ahogyan említett művének címe is jelzi – központi jelentőségűvé válik minden említett sajátosság megszervezése szempontjából. Weber történeti hipotézisének jelentősége abban állt, hogy a kapitalizmus jövedelmezőségre törekvő rendszerét, racionális szervezeti formáit és gyakorlatait (tőkeszámla, mérleg, kettős könyvelés) az *aszketikus protestantizmus* normáinak elterjedéséhez kötötte.¹ Megközelítése szerint – a megértő (*verstehen*) értékszociológia, a vallásszociológia és a gazdaságsszociológia egyik meghatározó alakjaként – a kapitalizmus működését különféle etikai normákkal és szellemi vagy morális értékekkel magyarázta: a *racionalitás*, a felelősségteljes felhalmozás, az üzleti érzék, a racionális kalkuláció, a takarékoság, a szabályozottság, az iparosság, a hasznosságra törekvő munka és a hivatás. Mindezekből következően Weber szerint „»a modern kapitalizmus szelleme« ... hivatásszerűen, rendszeresen és racionálisan törvényes nyereségre törekszik ... ez a beállítottság a modern tökéletes vállalkozásban lelte meg legmegfelelőbb formáját.”² Az újkori kapitalizmus racionálisan „üzemszerű” működésének legalapvetőbb feltétele a „racionális tőkeelszámolás” normájának érvényesülése, a kalkuláció és mérlegkészítés,

¹ Ennek négyféle történelmi irányzatát vizsgálja: a XVII. századi nyugat-európai kálvinizmust, a pietizmust (Anglia, Hollandia, Németország) és az ehhez szorosan kapcsolódó puritanizmust, a metodizmust (a pietizmus angol-amerikai megfelelőjét), illetve a felnőtteket kereszttelők mozgalmából kifejlődött szektákat (baptisták, mennoniták és kvékerek). Habár az ezek közötti különbségeket is kiemeli, elsősorban a közöttük lévő hasonló vonásokra koncentrál.

² WEBER 1979. 57.

a hozam és kockázatok tervezése a vállalkozásokban. Ezeknek azonban számos további alapfeltétele van, amelyek így a modern kapitalizmus kialakulásának feltételeit is képezik:

1. a termelőeszközök szabad *magántulajdonban* legyenek;
2. *szabad piac* legyen – „irracionális korlátoktól” mentesen, ezek egyike a szabad munkapiaccal szembeni rendi kötöttségek;
3. racionális, azaz kiszámítható és így mechanikussá tehető *technikára* a termelésben és a kereskedelemben;
4. racionális vagyis áttekinthető *jogrendszer* (ez kapcsolódik a racionális állami bürokráciához);
5. *szabad munkaerő*, amely jogilag eladhatja, gazdaságilag pedig rákényszerül eladni (hiszen vagyontalan) saját munkaerejét a piacon (bérmunkások);
6. a gazdasági élet kommercializálódása, ahol a vállalkozásokból eredő részesedés és a magánvagyon alapvető formája az átruházható érték-papír (*pénzpiac*).³

Ugyanakkor Weber szerint a protestáns hivatásetika *benső* sajátosságai mellett sokféle egyéb feltétel is szükséges a kapitalizmus kialakulásához, így nagymértékben *külső* gazdaságföldrajzi és történelmi tényezők is meghatározóak.⁴ A kapitalizmus *benső* nyereségvágya különbözik a *külső* „kalandorkapitalizmus” nyereségvágyától. Történeti levezetését tehát egy „metanarratíva” hatja át: valójában nem is a kapitalizmus fejlődésének okát, hanem egyfajta *morális* értelemben vett fejlődési utat keres.⁵ A *gazdasági* fejlettség ugyanis többféleképpen is elérhető (lásd India, Kína), és pusztán jelzésértékű lehet a protestáns hivatásetika jelenléte szempontjából, ami viszont a modern kapitalizmus és az európai kultúra történelmi eredményességéhez elengedhetetlen volt. A weberiánus értelmezés későbbi sikerét és népszerűségét többek között azért is nyerhette el, mert összehasonlításain keresztül módszeresen igyekszik megmagyarázni, hogy a Nyugat kiemelkedése milyen tényezőknek volt köszönhető. Mivel állítása egy *földrajzi* állítás is egyben, a későbbiekben ennek földrajzi aspektusaival fogok foglalkozni.

³ WEBER 1979. 224.

⁴ WEBER 2007a. 52.

⁵ A metanarratíva röviden az elbeszélések mögött rejlő, azokat összefogó, normatív irányultságot tartalmazó „nagy elbeszélés.” A weberi metanarratíva néhány szöveghelyen látványosan felszínre kerül, például amikor – tudományos hipotézisének keretein kibújva – a „tisztá” protestáns lelkület világtörténeti jelentőségéről vagy visszaállításának szükségességéről ír. WEBER 1995. 60–61., 217., 224–225.

A kapitalizmus szellemének földrajza

„...már magából a megállapításból is kézenfekvő, hogy itt csak a nyugat-európai és amerikai kapitalizmusról van szó. »Kapitalizmus« Kínában, Indiában, Babilóniában, az ókorban és a középkorban is volt. Mint azonban látni fogjuk, éppen ez a sajátos ethosz hiányzott belőle.”⁶

Weber számára a „kapitalizmus szelleme” nemcsak történelmileg, hanem földrajzilag is viszonylag jól lehatárolható jelenség, hiszen eredendően a Nyugat terméke, tökélyre csakis a Nyugat racionális eszméi és szervezetei révén fejlődhetett. Weber ezért alapvetően a *nyugati* civilizáció fejlődését kívánja megmagyarázni, a kapitalizmus „szelleme” pedig kifejezetten a *modern* (újkori, elsősorban pedig XIX. századi) kapitalizmus kialakulását lehetővé tevő nyugat-európai racionális életfelfogást és gyakorlatot jelöli.⁷ Világtörténelmi összehasonlító elemzéseiben ennek nyomán arra igyekszik rámutatni, hogy a nem európai kultúrák esetében a kapitalista szellem kialakulatlansága elsősorban eltérő vallási gazdaságetikájukkal magyarázható. Bár a nyugati országok és régiók közötti összehasonlításokat is gyakran tesz, jelen esetben elsősorban a „Nyugat” (*Okzident*) és a „Kelet” (*Orient*), vagy tágabban az európaiak és a nem európaiak közötti kapcsolat az érdekes (ő maga is ezzel foglalkozik a legtöbbet). A protestáns etika nyugati fejlődésben betöltött szerepére vonatkozó konkrét tudományos hipotézise mellett ezzel egy tágabb, *globális* érvényű állítást is megfogalmaz a nyugati fejlődésről.

Mindenekelőtt a kapitalizmus kifejlődésének hosszú és összetett történeti földrajzi folyamata miatt megállapítja, hogy a kapitalizmusnak különféle „*váltfajjai*” vannak, hiszen az ókori és a középkori kapitalizmusok is eltérnek egymástól, és a „nem racionális kapitalizmus” különböző fajtáival is találkozhatunk.⁸ Ami például a kereskedelmi és pénzügyleti tevékenységeket illeti, míg a XVI. századig máshol is jelen voltak a helyi és a távolsági kereskedelem, a kölcsönügyletek, a bankok, az üzemszerű társulások, a pénzkölcsönzők, addig Weber szavaival élve ezek ekkoriban még csupán az irracionális-spekulatív esélyeket latolgató, vállalkozó „kapitalista kalandor,” a zsákmányszerzést célzó, „háborúra orientált kapitalizmus,” vagy a rabszolgamunkán alapuló

⁶ WEBER 1995. 41.

⁷ WEBER 1979. 224.

⁸ WEBER 1979. 266.

nyereségszerzés formáiban működtek – mint több helyen írja, ezek elsősorban a korai kapitalizmus történetében voltak jelentősek. Összefoglalva négy ilyen típust említ: az adóbérlésre, a háborúk finanszírozására, a kereskedelmi spekulációra, vagy az uzsorakölcsönökre épülő kapitalizmust. A „politikai” vagy „kalandor” kapitalizmus tehát alapvetően az állami és politikai lehetőségek kihasználására irányult, de nem a termelés és fogyasztás racionális rendszerén és az ezekkel összefonódó társadalmi osztályok (polgárság, proletariátus) megszerveződésén nyugodott. Csak az újkori Nyugaton kezdett kialakulni a szabad munkán (bérmunkásokon) és a polgárságon (burzsoázián) alapuló racionális és üzemszerű kapitalista munkaszervezés, amely a „kalandorkapitalizmus és a spekulációs kereskedelmi kapitalizmus, valamint mindenfajta, politikától függő kapitalizmus” szervezetétől eltért.⁹

Kínában és Indiában azért nem indult meg a kapitalista fejlődés, mert a tradíciók megőrzése, a kereskedelemben eluralkodó mágikus hiedelmek vagy a féktelen anyagi szerzésvágy miatti szabályozatlan gazdaság ennek gátat szabtak.¹⁰ Weber világtörténeti felfogásában a racionális kapitalista fejlődés egyenlő „*az alkalmi gazdasági profittól a gazdasági rendszer felé tartó fejlődéssel*; a kapitalista »szellem« születése pedig, ahogy a szót én értem, *a gazdasági kaland romantikájától a racionális gazdasági életmetodika felé tartó fejlődéssel*.”¹¹ Habár explicite nem emeli ki, de lényeges, hogy a kapitalizmus különböző válfajait elsősorban a „nem racionális” kapitalizmus(ok)ra érti, míg a „racionális” kapitalizmusnak igazából csak egyetlen formája létezik, és „a nyugatra hárult az a feladat, hogy a középkor utáni modern időkben ezt a kapitalizmust rendszerré fejlessze.”¹² Az egyvonalú fejlődés mentén a modern kapitalizmus éthoszát minden olyan korábbi gazdaságra visszavetíti, amely az európai fejlődés történelmi menetének valamiféle állomását képezi, és ennek nyomán ír „ókori kapitalizmusról” vagy „középkori kapitalizmusról,” amelyek különböző „kapitalista” formákat hagyományoztak egymásra.

Ami ennek a fejlődési útvonalnak a földrajzi vetületeit illeti, a racionális munkaszervezet jelenlétének a mértéke tehát – deduktív módon – alapvetően meghatározta a globális fejlettségi viszonyokat:

„Az egyéni érdeknek a pénzszerzésben való teljesen gátlástalan érvényesítése éppen olyan országokban jutott egyetemes uralomra és vált a magatartás

⁹ WEBER 1995. 18.

¹⁰ WEBER 1979. 283.

¹¹ WEBER 2007a. 45.

¹² WEBER 1979. 267.

sajátos jellemvonásává, amelyeknek polgári kapitalista fejlődése a nyugathoz mérve »visszamaradt.«¹³

A (keleti) „kapitalizmus” tehát nem egyenlő a (nyugati) *kapitalizmussal*, ahogyan a kapitalizmus említett történeti földrajzi *formái* sem egyeznek a kapitalizmus *éthoszával*, az azt éretté növesztő, tökélyre emelő értékrendszerrel, amely esszenciálisan nyugat-európai sajátosságokból fakadt. A globális gazdasági fejlettségi színvonalakat pedig a nyugati fejlődés mintájához mérve állapítja meg. Weber azért ennyire módszeres és alapos a kapitalizmusra vonatkozó pontos és körültekintő hipotézisének felállítása szempontjából, mert a történelem bonyolult szövevényében meg akarja fogalmazni a nyugat-európai fejlődés teljesen *egyedi*, weberi terminusokban szólva „ideáltipikus” jellegét, és kiválogatja, megfelelteti az ennek megfelelő formákat.¹⁴ Holott a kapitalizmus formái *máshol* is jelentkeztek (változó intenzitásokban), a tétele lényegében arra vonatkozik, hogy csakis a Nyugaton érhetette el *modern* formáját. Míg tehát a vagyonszerző tevékenységek, a tőkés vállalkozások, tehát tulajdonképpen az idézőjelbe tett „kapitalizmus” már az emberi civilizáció hajnalán és földrajzilag széles elterjedt formában is létezett, addig a fejlődés „sikertörténetét” (nyugat-)európai *ideáltipikus* értékek teremtették meg. Mindeközben viszont a kapitalizmus minden olyan jellemzőjét vagy fejlődési irányát, amely „a” fejlődés szempontjából nem kívánatos vagy hátráltató, lényegében a nem európaiakra olvassa („irracionális,” „kalandor,” „politikai,” „háborús,” stb.).

Miben különbözik akkor a nyugati és a keleti kapitalizmus, miből fakad eltérő fejlődésük, és pontosan mi akadályozta máshol a kapitalizmus modern formájának kibontakozását? Mint korábban említettük, elsősorban „benső” sajátosságokról van szó. Ami a kapitalizmus földrajzát illeti, Weber szinte polemizálva fel is teszi a kérdést:

„Vajon miért nem eredményezték a kapitalista érdekek ugyanezt Kínában vagy Indiában? Egyáltalán, miért nem terelődött ott a *racionalizálás* pályájára sem a tudományos, sem a művészi, sem az állami, sem a gazdasági fejlődés úgy, ahogyan Nyugaton történt?”¹⁵

¹³ WEBER 1995. 49.

¹⁴ Webernél a „kapitalizmus szelleme” egy úgynevezett ideáltípus, amelyet a világtörténelemben egyetemesen értelmek. Az ideáltípus olyan gondolati alakzat, amely a történelem szövevényében, különböző kombinációkban és kontextusokban megvalósuló formákat analitikusan összefogja és magyarázza. A történeti módszer empirikus gyakorlata így a formáknak az ideáltípushoz való megfeleltetését, eszerinti osztályozását jelenti. WEBER 2007b. 26.

¹⁵ WEBER 1995. 18.

Ugyanakkor ahhoz, hogy erre módszeresen és lelkiismeretesen válaszoljon, magabiztos érvelésében több helyen kellemetlen magyarázkodásra szorul, hogy habár a kapitalizmus egyéb formái és különböző elemei tulajdonképpen már máshol is léteztek, mégis „a Nyugat különleges jelentőséget adott a kapitalizmusnak.”¹⁶ Sőt, amennyiben szinte tagadhatatlan, hogy a kapitalizmushoz kapcsolódó magatartások és technikák már más kultúrákban is régóta jelen voltak (pl. a matematikai módszereket hosszan ecseteli, hiszen az indiaiak „találták fel a helyi értékek rendszerét”), szinte apologizálónan megjegyzi, hogy ezek mindegyike mégis „először a nyugaton kifejlődő kapitalizmusban lépett szolgálatba,” és emiatt például „Indiában nem jött létre modern üzleti kalkuláció és mérlegkészítés.”¹⁷ Alapvetően mégis csak a nyugati kapitalizmus hozott létre racionális munkaszervezeten alapuló üzemi rendszert, és ehhez kapcsolódó társadalmi osztályokat (polgárság, bér munkások). A „gazdasági értelemben vett »polgárság« csak a Nyugat sajátja,” amennyiben egy egységes társadalmi osztályt képeznek, és míg politikai értelemben az ókorban és a középkorban is találkoztunk polgársággal, addig „a nyugati fejlődésen kívül ennek csak nyomaival találkozunk.”¹⁸ Ám ebben az állításában saját maga ébreszt kételyt, amikor egy lábjegyzet erejéig a már említett „kalandorkapitalizmus” és „politikailag orientált kapitalizmus” relativitásáról ír a „kapitalizmus szellemével” szemben:

„Természetesen ezt az ellentétet nem szabad abszolútnak tekinteni. A politikailag orientált kapitalizmusból (elsősorban az adóbérleti kapitalizmusból) már a Földközi-tenger melléki és keleti antikvitásban, de alighanem Kínában és Indiában is kinőttek racionális *tartós* üzemek, melyeknek könyvvitele – amit csak néhány fennmaradt töredékből ismerünk – »racionális« jellegű lehetett. A politikailag orientált »kalandor«-kapitalizmus a legszorosabban érintkezett továbbá a racionális üzemi kapitalizmussal abban az időszakban, amikor többnyire *politikai*, háború szándékú üzletekből kifejlődtek a modern *bankok*, ide számítva még az Angol Bankot is.”¹⁹

Egyszóval a teljes frontvonalon érvényesülő kultúrtörténeti elmarasztalásai mellett egy lábjegyzetben Weber bevallja, hogy tulajdonképpen a nyugati kapitalizmus racionális szervezetei is „a legszorosabban érintkeztek” a „politikailag orientált kapitalizmussal” (a gyarmatosításról van szó), míg valójában a „politikailag orientált kapitalizmus” által uralt Keleten (Kína, India) is léteztek racionális üzemek.

¹⁶ WEBER 1995. 14.

¹⁷ WEBER 1995. 17–18.

¹⁸ WEBER 1979. 252.

¹⁹ WEBER 1995. 15–16.

Mégis, akárhol is találkozunk a kapitalizmus különböző formáival és válfajaival, Nyugat-Európán kívül azért nem alakulhatott ki kapitalista társadalmi rend, mert ezt minden esetben vagy végső soron „lelki természetű gátak akadályozták.”²⁰

Ilyen belső, lelki gát volt a mágia, az irracionális szokásokhoz való ragaszkodás a vallási gyakorlatban. A mágikus hiedelmekkel szemben a világ varázstól való feloldozását (*Entzauberung der Welt*) „az ókori zsidó próféciaik indították el a hellenisztikus tudományos gondolkodással egyesülve.”²¹ Továbbá, a nyugati szerzeteseknél megfigyelhető irracionális ösztönökkel szembeni aktív önuralom és az állandó etikai önellenőrzés gyakorlata volt a puritanizmus fő életeszmenye is.²² Habár hosszasan elemzi a sok szempontból „racionálisként” kvalifikált kínai konfucianizmust a protestáns etikával való összevetésében, végső ítélete szerint „a világ tökéletes varázstalanítását csak a puritánok hajtották végre teljes következetességgel.”²³ A keleti vallások, mint például a hinduizmus vagy a konfucianizmus esetében a prófécia hiánya nem sarkallja az ázsiai embert az „erkölcsös gyarapodásra,” az egyéni ima helyett csak rituális formulák léteztek, míg a vallási etika eleve csak egy szűk elitre korlátozódott – ezzel szemben a zsidóság és kereszténység „plebejusvallás” volt.²⁴ Keleten nem volt önálló politikai hatalommal bíró papi hivatás, az uralkodó eleve egyben főpap is volt, illetve nem létezett realismereteken alapuló természettudományos képzés és racionális-matematikai megalapozottságú filozófia a hivatalnokképzésben, a kínai és indiai hivatalnokok nem voltak képzett jogászok.²⁵

„Az állam mint *racionális* képződmény csak a nyugaton létezett.”²⁶ Ennek alapjait a racionális, kiszámítható jogrendszer, az erre épülő racionális bürokrácia és szakhivatalnokok rendszere, valamint – Montesquieu révén – a politikai szuverenitás elve, a hatalmi ágak (törvényhozás, közigazgatás, igazságszolgáltatás) megosztása biztosította. Ezzel szemben a rituális-mágikus tradicionalizmuson, az úri háztartáson és előjogon, a nemzeti viszonyokon, a természetben nyújtott szolgáltatásokon és adókon alapuló *patrimoniális állam* klasszikus formában „az ókor, Ázsia és a középkor” államaiban alakult ki,

²⁰ WEBER 1995. 19.

²¹ WEBER 1995. 106.

²² WEBER 1995. 131.

²³ WEBER 2007a. 179., 178–200.

²⁴ WEBER 1979. 257., 287.; 2005. 31.; 2007a. 53., 103., 436.

²⁵ WEBER 1979. 197., 199., 338.

²⁶ WEBER 1979. 269.

„a nagy kontinentális birodalmak többségükben egészen az újkor kezdetéig, sőt még az újkorban is meglehetősen erősen patrimonális jellegűek voltak.”²⁷ Nyugaton viszont a formális jogrendszer tette lehetővé a kapitalista üzemek kiszámítható igazgatását és a magángazdaságok biztonságos kalkulációit,²⁸ „sőt mind a modern »állam,« mind a nyugati »egyház« jelentős részben *jogászok* műve volt.”²⁹ A racionális, modern jogrendszer, amely megteremtette a formális jogi gondolkodást és a polgári per intézményét, a „római génusz művének eredményeként rendelkezésre álló jogi formák tökéletesen kiművelt rendszere” alapján a racionális római jogból és részben az individualista lelkületű germán szóbeli pertartás hagyományaiból származik.³⁰ Kínában viszont a jogi gyakorlatot rituális-vallási és mágikus elemek befolyásolták, sőt „maga a »szabadság« szó is ismeretlen volt a nyelvben,” mert hiányzott a személyes szabadságszféra természetjogi szentesítése.³¹ A magántulajdon kialakulásának feltétele is részben a racionális jogrendszer, ráadásul a földközösség (mezsgye, közlegelő) fogalma, valamint „a nyájtulajdon „individualizmusa” hiányzik a kelet-ázsiai népeknél.”³² Ami az állami működés tágabb területét illeti, állami *gazdaságpolitika* is csak a modern korban és a Nyugaton alakulhatott ki, először a merkantilizmus formájában.³³ Keleten ezt rituális okok, elsősorban a kasztrendszer és a nemzeti szervezeti kötöttségei akadályozták, és az állam alapvetően csak katonai vagy katonai-pénzügyi okokból avatkozott be – legfeljebb részben merkantilista módon, részben rendi szabályozással – a gazdasági

²⁷ WEBER 2009. 174. Weber meghatározásában a patriarchális államszervezet alapvetően az úri előjog tekintélyén (önkény, kegy) alapul, míg az ezen belül értelmezett patrimonális állam esetében az udvari házon (*oikosz*) belüli hatalom decentralizálódik (feudalizmus), ám ezt még a tradíció ingatag, de stabil rendszere „szentesíti.” „*Patrimonálisnak* nevezünk minden elsődlegesen tradicionális beállítottságú, de az úr teljesen kibontakoztatott előjoga alapján gyakorolt uralmat. *Szultánizmusról* pedig olyan patrimonális uralom kapcsán beszélünk, amely az igazgatás mikéntjét tekintve elsődlegesen a tradíciókhoz nem kötődő szabad önkény szférájában mozog.” WEBER 1967. 238.

²⁸ WEBER 1995. 18.

²⁹ WEBER 2007a. 83.

³⁰ WEBER 1979. 273., 270–273.

³¹ WEBER 2007a. 157.

³² WEBER 1979. 297.

³³ Merkantilista politika Nyugat-Európában a XVII. század során, elsősorban Franciaországban és Angliában elterjedő gazdaságpolitika, amely az állam központi irányításával az exporttöblet kialakítását és a nemesfém országon belül tartását tűzte ki célul (pl. védővámok segítségével), hogy ezzel serkentse belső pénzügyi piacot, növelje az árszínvonalat és a termelést. Megjegyzendő, hogy ezt a behozatali többletet elsősorban a gyarmatokról igyekeztek biztosítani.

életbe.³⁴ Weber gazdaságtörténeti művében – mindössze egyetlen mondat erejéig – megjegyzi ugyan, hogy Kína egy ideig nagy külkereskedelmet bonyolított le (ennek feltételeiről azonban sehol sem ír), de elsősorban azt emeli ki, hogy egyrészt később kifelé elzárkózott, másrészt minden kereskedelem Kantonban és összesen tizenhárom cég (kifejezetten a Ko-hong vállalat) monopóliuma alatt bonyolódott le egészen a britekkel szembeni vereséget lezáró nankingi békéig (1842).³⁵ Ezt az egészségtelen állapotot az érintett hivatali javadalmazások a monopóliumból fakadó nyereségvágyuk miatt nem változtatták meg.

Csakis a Nyugaton jöhetett létre a város. A város a nyugat-európai történetírás egyik legfontosabb történeti földrajzi fogalma a nyugati civilizáció fejlődésének magyarázatában, így ennek megfelelően Webernél a kapitalizmus szellemének előfeltétele az európai ókori, de elsősorban középkori városok polgárainak szabadsága.³⁶ A kereszténység „kezdettől fogva egészen sajátosan városi, mindenekelőtt polgári vallás volt ... fő színtere a minden más várossal szemben egyedülálló vonásokat mutató nyugati város volt.”³⁷ Emiatt a világon egyedül itt születhetett meg a polgárság, amely összességében az ókortól a középkoron át egészen az újkori pietizmusig és metodizmusig tartó fejlődés eredménye. Világos tehát, hogy Webernél az „ókor” és a „középkor” nem pusztán történeti, hanem földrajzi kategóriák is egyben, méghozzá egy „ideáltipikus” folytonosságot feltételező konstrukció formájában, amely az ókori görög polisztól a keresztény és középkori városig, és végül – nem meglepő módon – a puritanizmusig és pietizmusig halad. A polgárság előzményei – írja Weber – ugyan már léteztek az ókori és a középkori városokban is, de „minél keletebbre megyünk, annál ritkábbak az ilyen nyomok: az iszlám világában, Indiában és Kínában ismeretlen az »állampolgár« fogalma.”³⁸ A fő különbség a nyugati véderőben rejtett, Nyugaton ugyanis az önfelfegyverzés révén egybeesett a közösség politikai és a gazdasági hatalma: az ókori hoplitasereg és a középkori céhes hadsereg „fegyelmezett gyalogságának” „vallási színezetű testvérisége” teremtették meg a demokratikus szervezet alapjait, és „bebizonyosodott, hogy a katonai fegyelem többet ér az egyéni vitézségnél.”³⁹ Nyugaton kívül a központosított birodalom királyi monopóliumán alapuló fejedelmi

³⁴ WEBER 2007a. 147–148.

³⁵ WEBER 1979. 190., 217.; lásd még WEBER 2007a. 113.

³⁶ WEBER 1979. 252–269.

³⁷ WEBER 2007a. 54.

³⁸ WEBER 1979. 253.

³⁹ WEBER 1979. 259., 256–260.

hadsereg viszont gátolta a városok kialakulását, és ha modern, szervezett hadsereget ki is állítottak (Kína, India), mégis „megmaradt a hősök küzdelmének jelentősége.”⁴⁰ A politikai szuverenitás nemcsak az ókori vagy középkori városállamok, hanem a későbbi nemzetállamok esetében is meghatározó volt a Nyugat fejlődésében. Habár a szabad antik városállamot a Római birodalom, a középkori céh városállamát pedig az újkori központosított nemzetállamok verték le, ez utóbbiaknak a tőkéért folyó szüntelen *versengése* a modern kapitalizmus kialakulásához vezetett.⁴¹ Ugyanakkor az indiai és a kínai fejedelmek versengésének megszűnésével a Kelet birodalmi nem fejlődhettek tovább.

Weber szerint „az európai kapitalizmus fejlődésének *külső* feltételei inkább *földrajzi* természetűek.”⁴² Ezek a szempontok azért is különösen figyelemreméltóak, mert a társadalomtudományok – kiváltképp a szociológia – Weber gondolatainak értelmezésében teljesen figyelmen kívül hagyták földrajzi előfeltevéseit, holott ezek az előzőekben ismertetett „benső” értékek, magatartások és társadalmi jellemzők „preszociológiai” magyarázatainak és a Nyugat és Kelet közötti összehasonlításainak alapjait képezik. Például, a hatalmas Kínában és Indiában magasak voltak a szállítási költségek, hiszen a kereskedelmi forgalom „szinte kizárólag a szárazföldön bonyolódott,” ellenben Nyugaton „a beltenger jellegű Földközi-tenger és az egyes területeket összekötő számtalan folyó nagyon is kedvezett a fejlődésnek.”⁴³ Itt érdemes megjegyezni, hogy Európa fekvésének azt az előnyét, ami végül Amerika felfedezéséhez vezetett, valószínűleg azért sem emeli ki, mert a gyarmati felhalmozást eleve nem tartotta elengedhetetlennek a kapitalizmus kialakulásában.⁴⁴ Ami a kortársai között népszerű természeti földrajzi magyarázatokat illeti, ezen a téren Weber óvatoss és relativista szemléletet képvisel. Kiemeli, hogy a Nyugaton tapasztalható kedvező természeti viszonyok önmagukban még nem eredményezték a kapitalizmus kialakulását sem a tengerre nyitott antik korban, sem a belkultúra-jellegű „kontinentális középkorban,” sőt „az újkorban is sokkal intenzívebb volt a kapitalista fejlődés Firenzében, mint mondjuk Genovában vagy Velencében,” tehát „a nyugati kapitalizmus *nem* a tengeri kereskedelem központjaiban, hanem a szárazföld belsejében levő iparvárosokban született meg.”⁴⁵

⁴⁰ WEBER 1979. 259.

⁴¹ WEBER 1979. 269.

⁴² WEBER 1979. 281.

⁴³ WEBER 1979. 281.

⁴⁴ WEBER 1979. 239–242.

⁴⁵ WEBER 1979. 281.

Weber fentiekben ismertetett nézetei a vallásról, az államról és a városról a nyugati történetírás és gondolkodás egy tágabb diskurzusába, az *orientális despotizmus* elméletébe ágyazódtak.⁴⁶ A Kelet minden téren visszafordíthatatlan lemaradására adott egyik legelterjedtebb eurocentrikus magyarázat az ázsiai népek és birodalmak zsarnoki uralmon alapuló politikai szervezete, amely számtalan káros következménye miatt nem kedvezett a töretlen, hosszú távú fejlődésnek (központosított irányítás, magas adók, szegénység, demográfiai válság, áruk és gondolatok korlátozott áramlása, a szabad versengés elnyomása, a racionális gondolkodás hiánya). Az orientális despotizmus szerint a Kelet világa alapvetően bezárkózó és változatlan történelmű, valamint a szabadságjogok és a magántulajdon teljes hiányán, a tradicionális társadalmi berendezkedésen és kultúrán, mágikus hiedelmeken, nemzeti öröklésen alapuló arisztokrácián és annak pazarló luxusfogyasztásán, katonai uralmon és állandó hódításokon, a társadalmat kiszípolozó adóztatáson és a munkásokat leláncoló robotmunkán alapuló birodalom tekintélyuralmi rendszerén nyugodott (a már említett patriarchális vagy patrimonális állam keretein belül). Mindennek azonban végső soron *földrajzi* okai voltak, ugyanis ez a berendezkedés a száraz, kontinentális éghajlat és a folyómenti öntözéses kultúra megszervezése, valamint az északi, síkvidéki nomád népek elleni szervezett védekezés miatt alakult ki, tehát évezredekre a természeti kötöttségek határozták meg a rendszer állandóságát. Weber a bürokratikus irányított, öntözésen alapuló kínai rendszert minden tekintetben az ókori Elő-Ázsia államaihoz, elsősorban az egyiptomi Óbirodalom patriarchális rendszeréhez hasonlította.⁴⁷ Az „individualizmusnak” kedvező erdős és csapadékos Európában erre viszont nem volt szükség, hiszen a falusi földközösség formái segítették a magántulajdon kialakulását, és ebben az esetben az intenzív állattenyésztést váltotta fel a letelepedést jelentő földművelés, nem pedig az extenzív, nomád életmódot a folyóvölgyi öntözés.⁴⁸

⁴⁶ A diskurzus, elsősorban Foucault nyomán, röviden az egyes szövegeket összefogó nyelvezeti és beszédmódbeli *rendet* jelenti, amely a kifejezés sajátos szabályaival rendelkezik, így előre meghatározza, hogy miről mit és hogyan lehet mondani. Foucault-nál a diskurzus megkérdőjelezi az állítások szerzők személyéhez való kapcsolásának gyakorlatát, mivel ezek tágabb szövegstruktúrákba, konvencionális szabályokba és jelentésmezőkbe ágyazódnak, amelyeken keresztül a szerző egyáltalán meg tud szólalni. A diskurzus további fontos sajátossága, hogy egyben az elbeszélők pozíciójára kérdez rá, ugyanis hatalmi pozícióban lévő határozza meg a domináns diskurzusoknak, tehát a megszólalás legitimizált rendjének szabályait. FOUCAULT 1998; 2000; 2001; lásd még az orientalizmus kapcsán SAID 2000.

⁴⁷ WEBER 2007a. 109–110.

⁴⁸ WEBER 1976. 84., 131., 157.; 1951. 16., 20., 25.; 1979 63–64., 297.

Weber földrajzi képzeletének kritikája

Weber számtalan helyen meglehetősen anakronisztikus állításokat vagy egyszerűen történelmietlen összehasonlításokat fogalmaz meg. Már *A protestáns etika* bevezetőjének hosszú lajstroma a Nyugat eredményeiről és a Kelet elmaradásairól is rendszerint modernkori vívmányokat viszonyít ókoriakhoz, ami nem éppen nevezhető tisztességes összehasonlításnak. Hasonló történelmi csúsztatás, hogy az öntözéses kultúrának tulajdonított despotizmus valójában az ókori társadalmak képen alapult, és ezzel évezredek változásait mossa össze. Kifejezetten földrajzi sajátossága a diskurzusnak, hogy az európai identitástudat és történetírás az ókori görögöktől fennmaradt forrásokból táplálkozott, ezek pedig elsősorban a görög-perzsa háborúk idejét beszélik el, márpedig a görögök az ázsiaiakat (perzsákat) despotikusnak gondolták (a „despota” fogalma eleve Arisztotelészől származik). Ezt a narratív áthagyományozást jól mutatja, hogy Weber az antik görögök és a elő-ázsiai kultúrák összehasonlítását vetíti ki és általánosítja térben és időben.⁴⁹ Ennek hátterében pedig az áll, hogy az orientális despotizmus diskurzusa visszavezethető a görögök mellett egészen a keresztes háborúkig, az arab és később a török hatalom megjelenéséig, de a XVII. századtól keletről beáramló információk miatt igencsak elterjedt nézetté vált az európai gondolkodásban, egyúttal földrajzi értelemben Ázsia többi részére is kiterjesztették, és a XIX. század során a keleti államok hanyatlásának magyarázataként egyértelműen negatív és elmarasztaló színezetet kapott.⁵⁰ Szinte axiomatikus alapigazsággént először a korabeli európai hatalom és keresztény kultúra fő katonai és kereskedelmi ellenfelének tekintett Ottomán birodalommal szemben erősödött fel, míg a közvetlen gyarmatbirodalmi terjeszkedés Indiában és Dél-Kelet-Ázsiában érvényessé tette többek között Kínára és Japánra is. A „keleti,” de elsősorban a kínai kultúrára irányuló érdeklődés ekkortól mélyül el az európaiak körében, és innentől kötik a „keleti” országok (India, Kína, Japán) elzárkózó politikájához, amellyel akadályozták a(z európai) szabad piac és a(z európai) magántulajdon kialakulását, és „irracionális” módon elzárták magukat a nemzetközi (európai) kereskedelemről fakadó törvényszerű fejlődéstől. Weber nézetei továbbá abba a tágabb diskurzusba is ágyazódnak, hogy az európaiknál katonailag és gazdaságilag egyaránt sokkal nagyobb hatalmat képviselő ázsiai államokat rendszerint elnyomó despotizmusokként és hadigazdaságokként mutatták be, amelyek az európai civilizációt fenyegető hadjárataik során könyörtelen „barbárokként” vagy „pogányokként”

⁴⁹ A narratív áthagyományozódási folyamatról részletesen lásd MINUTI 2012.

⁵⁰ VENTURI 1963.

jelentek meg a letelepedett, békés földművelő népek, konkrétan pedig a földműves kereszténység szűzi földjén.⁵¹

Weber továbbá rossz geográfus volt. Az orientális despotizmus az európai történetírás mítikus konstrukciója, hiszen a valóságban az ázsiai kultúrák környezetének jelentős részét kifejezetten *nem* száraz éghajlat jellemezte (ez eleve egy nagyon tág kategória), csupán az európai kultúra környezetét képező Elő-Ázsia és Észak-Afrika (elsősorban Egyiptom és Mezopotámia) folyóvölgyi kultúráinak egyes sajátosságait idővel a „Kelet” egészére kiterjesztették. Habár Weber érzékelte, hogy állítása nem feltétlenül érvényes például az észak-kínai térség esetében, ebben az esetben a csatornák közlekedésben betöltött szerepét emelte ki, ám ugyanazokkal a társadalmi következményekkel.⁵² A valóságban a legtöbb ázsiai kultúra egyáltalán nem öntözésen és csatornarendszereken alapult, és ahol ez a forma dominált, ott általában más mezőgazdasági formák is jelentős szerepet játszottak a gazdaságban. Az öntözés elterjedése pedig nem feltétlenül a száraz környezet korlátozó (determinatív) hatására vezethető vissza, hanem egy kulturális döntésre, hiszen – ezt Weber is megjegyzi – intenzív kultúrájú és termelékeny mezőgazdaságot biztosított. Azt pedig különösen nehéz belátni, hogy a fejlett vízművek miért feltételeznék egy gazdaság fejletlenségét, főleg olyan technikai vívmányok esetében, amelyek csak jóval később terjedtek el Európában (pl. akvadukt, vízkiemelő, vízimalom). Ami a központosított hatalmat illeti, amint Hobson írja, a Közel-Keleten az öntözéshez kapcsolódó felszíni és földalatti vízvezetékek viszonylag decentralizáltak voltak (például i.e. 2000 óta a *qanat* Iránban vagy a *khattara* Morokkóban).⁵³ Weber nézetei abból a korabeli – a XVIII–XIX. századok során különböző változatokban elterjedő, a geográfiában „földrajzi determinizmusnak” nevezett – európai diskurzusból merítenek, miszerint az európai csapadékos, „mérésékelt” éghajlat az emberi civilizáció fejlődésének ideális környezete, a tagolt beltengeri környezet pedig kedvezett a kereskedelemnek és az autonóm, szabad szellemű társadalom kialakulásának, szemben a száraz, nyitott kontinentális vidékkel (ez utóbbit az antik görög kultúra kialakulása szempontjából mozgósították). Weber szemében ráadásul az ázsiaiak mindössze reagálnak a külső környezetükre, ami konzisztens a korabeli földrajzi determinista diskurzusokkal, miszerint a nem európai civilizációhoz tartozó népek fejlődését természeti környezetük jobban meghatározta.⁵⁴

⁵¹ BLAUT 1993.; 2000.; HOBSON 2004.; GOODY 2007.

⁵² WEBER 1951. 20.; 2007a. 109.

⁵³ HOBSON 2004. 127.

⁵⁴ BLAUT 1993.; 2000.;

Hivatkozott irodalom

- BLAUT 1993 BLAUT, James M.: The Colonizer's Model of the World: Geographical Diffusionism and Eurocentric History. New York és London, 1993.
- BLAUT 2000 BLAUT, James M.: Eight Eurocentric Historians. New York és London, 2000.
- FOUCAULT 1998 FOUCAULT, Michel: A diskurzus rendje. In: A fantasztikus könyvtár. Szerk. és ford.: Romhányi Török Gábor. Budapest, 1998. 50–74. o.
- FOUCAULT 2000 FOUCAULT, Michel: Mi a szerző? (Ford. Erős Ferenc és Kicsák Lóránt. In: Nyelv a végtelenhez. Tanulmányok, előadások, beszélgetések. Szerk.: Sutyák Tibor. Debrecen, 2000. 119–145. o.
- FOUCAULT 2001 FOUCAULT, Michel: A tudás archeológiája. Ford. Perczel István. Budapest, 2001.
- GOODY 2007 GOODY, Jack: The Theft of History. Cambridge, 2007.
- HOBSON 2004 HOBSON, John A.: The Eastern Origins of Western Civilization.
- MINUTI 2012 MINUTI, Rolando: Oriental Despotism. In: European History Online. Mainz: Institute of European History, 2012. 1–34. o. Letöltve: 2015. október 26. <http://ieg-ego.eu/en/threads/models-and-stereotypes/the-wild-and-the-civilized/rolando-minuti-oriental-despotism>
- SAID 2000 SAID, Edward W.: Orientalizmus. Budapest, 2000.
- VENTURI 1963 VENTURI, Franco: The History of the Concept of Oriental Despotism in Europe. Journal of the History of Ideas. 23. évf. 133–143. o.
- WEBER 1951 WEBER, Max: The Religion of China: Confucianism and Taoism. Szerk. és ford.: Hans H. Gerth. Glencoe, 1951.

-
- WEBER 1967 WEBER, Max: Gazdaság és társadalom. 1. kötet. Budapest, 1967.
- WEBER 1976 WEBER, Max: The Agrarian Sociology of Ancient Civilizations. Ford.: R. I. Frank. London, 1976.
- WEBER 1979 WEBER, Max: Gazdaságtörténet: Válogatott tanulmányok. Ford.: Erdélyi Ágnes. Budapest, 1979.
- WEBER 1995 WEBER, Max: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme. Második kiadás. Ford.: Józsa Péter, Lissauer Zoltán, Somlai Péter. Budapest, 1995.
- WEBER 2007a WEBER, Max: Világvallások gazdasági etikája. In: Világvallások gazdasági etikája: Vallásszociológiai tanulmányok. Szerk.: Hidas Zoltán. Ford.: Ábrahám Zoltán, Endreffy Zoltán, Hidas Zoltán, Mesés Péter, Somlai Péter, Tatár György. Budapest, 2007.
- WEBER 2007b WEBER, Max: Antikritikai zárszó a „Protestáns etika”-hoz. Összefoglalás. In: Világvallások gazdasági etikája: Vallásszociológiai tanulmányok. Szerk.: Hidas Zoltán. Ford.: Ábrahám Zoltán, Endreffy Zoltán, Hidas Zoltán, Mesés Péter, Somlai Péter, Tatár György. Budapest, 2007.
- WEBER 2009 WEBER, Max: Politikai szociológia: Politikai közösségek. Az uralom. Szerk.: Helmich Dezső. Ford.: Erdélyi Ágnes. Budapest, 2009.

MŰHELYBESZÁMOLÓK



I. A műhelyekben és a szervezeti egységekben meghirdetett kurzusok

2013/14. őszi félév

ÓRÁK CÍME

OKTATÓ

Angol–Amerikai Műhely

Angol B2

Angol C1

Módszertan

Angol kommunikációfejlesztés, C1 szint

Sántha Ferencné

Sántha Ferencné

Sántha Ferencné

Fejérvári Boldizsár

Bollók János Klasszika-filológia Műhely

Archaikus görög líra

Újgörög nyelvóra

Görög mondattan

Szepessy Tibor

Ralia Psofogiannaki

Mészáros Tamás

Filozófia Műhely

Leibniz metafizikája

Locke és kritikusai (Leibniz és Berkeley)

Antik teológia

Emlékezetkonceptiók az újkorban

Schmal Dániel

Faragó-Szabó István

Veres Máté

Schmal Dániel

Aurélien Sauvageot Francia Műhely

Francia 1

Francia 2

Francia 3

Francia 4

Francia nyelv és civilizáció

Hogyan írjunk dolgozatot?

Magyar–francia irodalmi kapcsolatok

a középkortól napjainkig

Kutatásmódszertani szeminárium

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Szabics Imre

Kalmár Anikó

Germanisztika Műhely

Német nyelv kezdőknek (A1)

Német nyelv újrakezdőknek (A2)

Német nyelv középfeladókknak (B1)

Német középfokú nyelvvizsga-előkészítő (B2)

Német felsőfokú nyelvvizsga-előkészítő (C1)

Német stílusgyakorlatok

Opusculum tripartitum

– szövegkiadói projektszeminárium

Sára Balázs

Sára Balázs

Sára Balázs

Sára Balázs

Sára Balázs

Sára Balázs

Sára Balázs

Középfelnémet udvari szerelmi líra (Minnesang)	Jónácsik László
Európai művészettörténet III: Bizáncról a gótikáig	Dávid Gábor Csaba
Österreich - Landeskunde, Film und Literatur	Sára Balázs
Cathedra Magistrorum – tanárkutatás	Feld-Knapp Ilona
Műfordítói szeminárium	Wilhelm Droste
Forrás és értelmezés	Sára Balázs
Magyar Műhely	
Elmélet és módszer	Laczkó Krisztina
Vitakör	Kiss Farkas Gábor
Bevezetés a nyelvészetbe	Petykó Márton
Kosztolányi Dezső	Bucsics Katalin
XX. századi drámaelmélet	Darida Veronika
A XIX. század irodalma	Margócsy István
Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és Környezettudományi Műhely	
Környezeti veszélyforrások Magyarországon	Udvardi Beatrix
Olasz Műhely	
Olasz kezdő 1/a	Ludmann Ágnes
Olasz kezdő 1/b	Ludmann Ágnes
Olasz félközéphaladó 3/a	Ludmann Ágnes
Olasz félközéphaladó 3/b	Ludmann Ágnes
Olasz középfaladó 5.	Ludmann Ágnes
Olasz B2 nyelvvizsgafelkészítő	Ludmann Ágnes
Geografia culturale dell'Italia 2.	Ludmann Ágnes
Cinema italiano 2.	Ludmann Ágnes
Pillantás a mai Olaszországra 2.	Ludmann Ágnes
Orientalisztika Műhely	
Orientalisztikai kutatószeminárium	Birtalan Ágnes, Máté Zoltán
Sinológiai kutatószeminárium	Csibra Zsuzsanna
Skandinavisztika Műhely	
Tarkovszkij Skandináviában	Masát András
Spanyol Műhely	
Modern, ill. kortárs spanyol szerzők műveinek/életművének vizsgálata 3.	Klempáné Faix Dóra
Spanyol szaknyelv a 21. században	Klempáné Faix Dóra
Spanyol nyelv B2	Bubnó Hedvig
Spanyol nyelv A1	Bubnó Hedvig
Szlavisztika Műhely	
Kép és szöveg. Interdiszciplináris vizsgálati szempontok a 19. századi orosz	

irodalmi példákon keresztül	Boros Lili
Társadalomtudományi Műhely	
Bevezetés a statisztikába	Bozsonyi Károly
A (poszt)modern állapot	Havrancsik Dániel
Konzultáció a Társadalomtudományi	
Műhely tagjainak	Ditzendy Orsolya
Egyéb	
Kutatásszervezés és innovációmenedzsment	Antoni Györgyi
Latin	Horváth László
Görög lexikográfia	Renzo Tosi, Horváth László

2013/14. tavaszi félév

ÓRÁK CÍME

OKTATÓ

Angol–Amerikai Műhely

Angol haladó C1

Angol C1 nyelvvizsga-előkészítő

C1 szakmai írásgyakorlat

Sántháné Gedeon Mária

Sántháné Gedeon Mária

Fejérvári Boldizsár

Biológia–Kémia Műhely

Globális problémák – olvasószeminárium

Hudecz Ferenc

Bollók János Klasszika-filológia Műhely

Műfordító szakszeminárium

Műfajok Lucanusnál

Újgörög nyelvóra II.

Szepessy Tibor

Nagyillés János

Ralia Psofogiannaki

Filozófia Műhely

Sztoikus etika. Epiktétosz lélekterápiája

Descartes és a késői kartezianizmus

Wittgenstein

Steiger Kornél

Schmal Dániel

Kállay Géza

Aurélien Sauvageot Francia Műhely

Francia udvari regények

Francia 1/a

Francia 1/b

Francia 2/a

Francia 2/b

Francia 3/a

Francia 3/b

Francia 4.

Francia nyelv és civilizáció (lektori óra)

Hogyan írjunk dolgozatot?

Szabics Imre

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Vargyas Brigitta

Dans le sillage de la Pléiade : le fils ingrat et le fils soumis	Kalmár Anikó
Germanisztika Műhely	
Német nyelv kezdőknek (A1)	Sára Balázs
Német nyelv újrakezdőknek (A2)	Sára Balázs
Német nyelv középfeladóknek (B1)	Sára Balázs
Német középfokú nyelvvizsga-előkészítő (B2)	Sára Balázs
Német felsőfokú nyelvvizsga-előkészítő (C1)	Sára Balázs
Német stílusgyakorlatok	Sára Balázs
Német nyelvtörténet I.	Sára Balázs
Opusculum tripartitum – szövegkiadói szakszeminárium	Sára Balázs
Das Groteske in Dürrenmatts dramatischem Werk	B. Szabó Károly
Cathedra Magistrorum – tanárkutatás	Feld-Knapp Ilona
Magyar Műhely	
Vitakör	Kiss Farkas Gábor
Elmélet és módszer	Laczkó Krisztina
Irodalmi proszeminárium	
Eötvös collegistáknak	Bucsics Katalin
XIX–XX. századi irodalom	Margócsy István
XX. századi drámaelmélet	Darida Veronika
Művészetfilozófia	Sajó Sándor
Wittgenstein	Kállay Géza
Mendöl Tibor Földrajz-Földtudomány-Környezettudomány Műhely	
Kémiai- és fázisanalitikai módszerek a földtudományban	Kovács István János
Olasz Műhely	
Olasz kezdő 2.	Ludmann Ágnes
Olasz félközépfeladó 4.	Ludmann Ágnes
Olasz középfeladó 6.	Ludmann Ágnes
Olasz B2 nyelvvizsgafelkészítő	Ludmann Ágnes
Olasz nyelvi gyakorlatok	Ludmann Ágnes
Olasz kortárs irodalmi tanulmányok 4.	Ludmann Ágnes
Olasz filológia és kéziratolvasás	Falvay Dávid
Pillantás a mai Olaszországra	Ludmann Ágnes
Orientalisztika Műhely	
Orientalisztikai kutatószeminárium	Birtalan Ágnes
Sinológiai kutatószeminárium	Csibra Zsuzsanna
Skandinavisztika Műhely	
Skandináv műfordítói szeminárium	Domsa Zsófia, Soós Anita
Tarkovszkij Skandináviában	Masát András

Szlavisztika Műhely

Interdiszciplinaritás, intermedialitás

Boros Lili

Spanyol Műhely

Akadémiai írás 2.

Klempáné Faix Dóra

Spanyol–magyar kulturális összefüggések

Klempáné Faix Dóra

Társadalomtudományi Műhely

A két világháború közötti budai elit

Bozsonyi Károly

Statisztikai adatelemzés (SPSS)

Horváth Ágoston

Nemzetközi válságok a hidegháború után

Gönczö Levente Zoltán

A MapInfo használatának alapjai

Némethné Csuta Virág Regina

Történet Műhely

Műhelymunka a Collegium levéltárában

Körmendi Tamás

Egyéb

Latin II.

Horváth László

Angol–Amerikai Műhely

2013/2014. I. félév

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Bevezetés az irodalomtudományba
OKTATÓJA	Fejérvári Boldizsár
MEGHIRD. MŰHELYE	Angol–Amerikai Műhely
TAGJAI	Dabóczi Márta Erdei Zsuzsanna Joó Virág Kovács Domonkos Márkus Flóra Molnár Klaudia Müller Dávid Nézics Anita Rakonczay Norbert Simon Írisz Solymosi Nóra Tornyosi Zsolt Zheng Meiling
HELYE ÉS IDEJE	EC 016, kedd 12.00–13.30
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBN-ANG-112

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium megismerteti a hallgatókat az irodalmi elemzés és szövegolvasás alapjaival. Végigvezeti őket az irodalomtudomány főbb irányzatain, és a megismert elméleti szövegeket gyakorlati példákkal, elemzésekkel támasztja

alá. Nagy hangsúlyt fektetünk a változatos témakínálatra, amely több irodalmi korszakot felölel, és egyaránt kitér a líra, az epika és a dráma műalkotásaira. A kurzus elvégzésének feltételei közé tartozik két rövid szemináriumi dolgozat leadása, továbbá egy kiselőadás megtartása valamely választott témában.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Angol irodalom 1660-tól 1890-ig
OKTATÓJA	Fejérvári Boldizsár
MEGHIRD. MŰHELYE	Angol–Amerikai Műhely
TAGJAI	Dezsényi Balázs Halász Diána Horváth Gyula Nagy Boglárka Ribiczey Júlia Szabó Mátyás
HELYE ÉS IDEJE	EC 015, kedd 14.00–15.30
TANEGYSÉGKÓDJA	BBN-ANG-214

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Ez az irodalmi áttekintő szeminárium a Brit-szigetek irodalmát veszi végig a restaurációtól a 19. század végéig. Az egyik cél a félév végi vizsgára való felkészítés, ezen belül a korszak irodalmi formáinak, műfajainak, stílusainak és irányzatainak kaleidoszkópszerű összefoglalására teszünk kísérletet. Az olvasmánylista részben követi, részben kiegészíti az előadáshoz kapcsolódó követelményeket.

A hallgatók tevékenyen hozzájárultak az elvégzendő feladatsor összeállításához, javaslataikat – a lehetőségekhez mérten – beépíttem a tematikába. Az értékelés alapját az órai munka, a kötelező kiselőadás, egy beadandó, valamint egy félév végi zárthelyi képezte. A kis létszámú, családi szeminárium remek lehetőséget biztosított a formális oktatáson messze túlmutató beszélgetésekhez, eszmecserékhez, és a hallgatók a tisztes szemináriumi helytállás mellett tudtommal a szemináriumot kísérő vizsgán is vitézkedtek.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

Összességében megint pozitív élményt jelentett az EJC-s és külsős hallgatókat egyaránt befogadó szeminárium, ahol a Collegium hallgatóin kívül is több ígéretes anglistát volt szerencsém megismerni és tanítani. Ugyanakkor a fenti érdemjegyekből is kitűnik, hogy a Collegium hallgatói nagy húzóerőt jelentettek a csoportban.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Szövegek olvasása, fordítása és szerkesztése
OKTATÓJA	Fejérvári Boldizsár
MEGHIRD. MŰHELYE	Angol–Amerikai Műhely
TAGJAI	Farkas Kinga Gaál Mónika Gacsal Zsófia Kocsis Dóra Magyarkuti Zsófia Mikó Katalin Ónodi Krisztián Orosz Nikolett Pék Alexandra Soponyai Bianka Szabó Ádám Szabó Ilona Tátrai Kinga Veres Réka Zalasch Tímea
HELYE ÉS IDEJE	EC 018, kedd 16.00–17.30
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBN-ANG-218/I

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az elmúlt félévi fordítási szemináriummal ellentétben, ahol egyenlő rangban vettünk elméleti és gyakorlati kérdéseket, a hangsúly ezúttal a fordítói, illetve

szerkesztői gyakorlatra esett. Elsajátítottuk az angolszász korrektúrajelek rendszerét, a hallgatók pedig hétről hétre nehezebbnél nehezebb irodalmi szövegek magyarra fordításával birkóztak meg, melyet pármunka követett: óráról órára változó felállásban szerkesztették és véleményezték egymás munkáját, amelyet végül én is értékeltem, úgy a fordítás, mint a szerkesztés szempontjából.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A hallgatók egészen hamar felvették a munka ritmusát, és a jó hangulatú órák sok-sok tanulságot tartogattak úgy az ők, mint az én számomra. A meglehetősen erős mezőnyből is kimagaslott egy tényleges, illetve egy tiszteletbeli Eötvös-collegista: Mikó Katalin és Gaál Mónika. A következő félév tematikus fordítói szemináriumához sem kívánhatok mást, mint hasonlóan erős teljesítményt és pontos, precíz, lelkiismeretes munkát a résztvevők oldaláról.

2013/2014. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.116/EC	S. Gedeon Mária: <i>B2 nyelvvizsga-előkészítő</i>
BBV-200.117/EC	S. Gedeon Mária: <i>C1 nyelvvizsga-előkészítő</i>
BBV-200.118/EC	Fejérvári Boldizsár: <i>C1 szakmai írásgyakorlat (Academic Skills)</i>

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja	oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
BBN-ANG11-312.97	Fejérvári Boldizsár:	Anglisztika Tanszék
	<i>Lefordíttatni:</i>	
	<i>To Be Translated – Rasselas és mások</i>	
BBN-ANG-216	Fejérvári Boldizsár:	Anglisztika Tanszék
	<i>Áttekintő irodalmi szeminárium 1890–1960</i>	

BBN-ANG-219/r

Fejérvári Boldizsár: Anglisztika Tanszék
Szövegolvasó szeminárium:
Music When Soft Voices Die

A műhely ösztöndíjasai**ösztöndíj fajtája**

Beloit College féléves ösztöndíj
köztársasági ösztöndíj

ösztöndíjas neve

Mikó Katalin
Dezsényi Balázs

II. COLLEGIUMI MUNKA**A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőköri,
kutatócsoportok tevékenysége**

Az ELTE központi vitakörének továbbra is aktív résztvevője Dezsényi Balázs.

Kibontakozóban van a régebb óta tervezett fordítói műhely, amelynek szervezeti egybefogásához talán éppen most érkezett el az idő.

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

E félév végén jelenik meg a *Rasszelasz: Angol prózairodalmi olvasókönyv*, amelynek elkészítésébe minden műhelytagot és számos külsős fordítót-szerkesztőt is sikeresen vontunk be. A fordítói projekt folytatásához nagy reményeket fűzünk.

Eredmények

Mikó Katalin, kiváló szakdolgozat díj (excellent thesis award).

Dezsényi Balázs a 2014/2015-ös tanévre elnyerte a neves Kellner-ösztöndíjat, melynek segítségével egy teljes tanévet az amerikai Trinity College-ban tölthet el. Reméljük, idegenben szerzett tapasztalatai később hozzájárulnak az Angol–Amerikai műhely további gazdagodásához.

Egyéb

Shawn Gillen, illetve Amy Sarno vezetésével 2014. május–június folyamán két beloit-i vendégcsoport is sikeres kihelyezett képzést valósított meg az Eötvös Collegium hathatós támogatásával. Kassai Gyöngyi tavalyi, valamint

Mikó Katalin idei beloiti helytállása olyan légkört teremtett, amelyben a Beloit College vezetőtanárai a messzemenőig számíthatnak az Eötvös József Collegiummal folytatandó kiemelt együttműködésre. Reményeink szerint az idei kurzusokat a jövőben is hasonló együttműködés követi majd, valamint ősztől számítunk Genevieve Dallmeyer vendéghallgatói látogatására, illetve bízunk abban is, hogy 2015 tavaszán a régi rend szerint ismét két hallgatót küldhetünk ki Beloitba. Ezzel kapcsolatban meg is kezdtem a tárgyalásokat.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Mikó Katalin

Kassai Gyöngyi

Kovács Györgyi

Dezsényi Balázs

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME

Lefordíttatni: Rasszelasz-műhelymunka

OKTATÓJA

Fejérvári Boldizsár

MEGHIRD. MŰHELYE

Angol–Amerikai Műhely

TAGJAI

Csanádi Sára

Dezsényi Balázs

Gaál Mónika

Kassai Gyöngyi

Kondi Viktória

Kovács Györgyi

Králl Janka

Lőrincz Nanetta

Magyarkuti Zsófia

Mikó Kata

Pádár András

Radács Kata Hermina

Ribiczey Júlia

Solymosi Nóra

Soponyai Bianka

Szabó Mátyás Zoltán

	Tala Nóra
	Zalasch Tímea
	Zsin Eszter Erzsébet
HELYE ÉS IDEJE	EC 016, kedd, 16.00
TANEGYSÉGKÓDJÁ	BBN-ANG11-312.97

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzuson a *Rasszelasz. Angol prózairodalmi olvasókönyv* kétnyelvű kiadványt készítettük elő, valamint fontos fordításelméleti és -technikai kérdéseket vitatunk meg. Míg a *Rasszelasz* fordításán az egész csoport együttes erővel dolgozott, a három kritikai-elméleti tanulmány egyéni, illetve kiscsoportos formában készült el, s a munkálatokba a szemináriumot nem látogató hallgatókat is be lehetett vonni fordítóként, illetve szerkesztőként. Külön köszönet illeti a collegista Mikó Katalint és a külsős Soponyai Biankát, akik a kötet előkészítésének utómunkálataiban kimagasló segítséget nyújtottak. Az igen szigorú szintaktikai elvárásokat is kielégítő fordítói munka egy korábban páratlan bilingvis kiadványt tett lehetővé, amelyben a szövegek a szó szoros értelmében sorról sorra vethetők össze egymással. Reményeim szerint ezt az úttörő munkát a jövőben, szervezettebb fordítói műhely keretében vihetem tovább.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A szeminárium a tekintetben is egyedülálló volt, hogy rekordszámú collegista hallgató vett részt rajta, akik tapasztalati szintjüknek megfelelően járultak hozzá a projekt sikeréhez, illetve profitáltak abból.

A collegisták közül Dezsényi Balázs, Kassai Gyöngyi, Kovács Györgyi és Szabó Mátyás Zoltán a fordításon kívül rövid tanulmányok megírásával, illetve lefordításával is hozzájárult az elkészült kötethez. Mikó Katalin szerkesztői támogatását fentebb már méltattam; mellette Lőrincz Nanetta és Tala Nóra birkózott meg a 19. századi Peacock-tanulmány roppant kihívásaival. Králl Janka és Solymosi Nóra viszonylag csekélyebb fordítói tapasztalatai ellenére fontos támogatást nyújtott a magyar szövegek elkészítésében, illetve sajtó alá rendezésében. A jövőben még sok ilyen kurzust kívánok úgy a magam, mint a szemináriumon részt vevők részére.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Az angol irodalom 1890-től az 1960-as évekig
OKTATÓJA	Fejérvári Boldizsár
MEGHIRD. MŰHELYE	Angol–Amerikai Műhely
TAGJAI	Eredics Dia Horváth Gyula János Kukó Bettina Laczkó-Magyar Barbara Ledacs-Kiss Lilla Nagy Marianna Pozsár Márk Ribiczey Júlia Rozs Éva Suszter Szabina Tujner Gabriella
HELYE ÉS IDEJE	EC 016, kedd 12.00
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBN-ANG-216

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus a brit irodalmat tekinti át 1890-től 1960-ig, és többek között a hozzá kapcsolódó vizsgára is felkészít. Az olvasmányok széles merítéséből a hallgatók kiselőadás, félév végi zárthelyi, valamint szemináriumi dolgozat keretében referálnak.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A szeminárium résztvevői kiegyensúlyozott, stabil és aktív részvételükkel biztosították a kurzus sikerét, az órákra alaposan felkészültek, és egymást segítve, ki-ki a maga képességeinek megfelelően teljesítette a követelményeket.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Music, When Soft Voices Die
OKTATÓJA	Fejérvári Boldizsár
MEGHIRD. MŰHELYE	Angol–Amerikai Műhely
TAGJAI	Dömösi János Gábor Gaál Mónika Hajdu-Pásztor Petra Kassai Gyöngyi Kiss Alexandra Pék Alexandra Szabó Bence
HELYE ÉS IDEJE	EC 016, kedd, 14.00
TANEGYSÉ GKÓDJ A	BBN-ANG-219/r

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus a zene és a költészet viszonyát boncolgatta Shakespeare-től a 20. századig, reneszánsz, barokk, klasszikus, romantikus és 20. századi zenei feldolgozások segítségével. Fontos elemét képezte a metrikus elemzés, illetve a költői és zenei ritmus eltéréseinek beható vizsgálata. Minimális zeneelméleti, zenetörténeti háttérrel is nyújtott.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A kurzus résztvevői közül kiemelendő Kassai Gyöngyi rendes és Gaál Mónika „tisztelőtbeli” collegista, akik szinte minden órán ott voltak, és roppant konstruktívan és jelentős zenei előképzettségről tanúságot téve követték a kurzus olvasmányait és hangzóanyagait. Örömmel nyugtáztam, hogy az elvégzett anyag közvetve vagy közvetlenül a szakdolgozatuk sikeres elkészültéhez is hozzájárult. Mellettük a külsős Pék Alexandra teljesítményét tudom még kiemelni, aki a tavalyi fordításelméleti kurzushoz hasonlóan odaadó és lelkiismeretes munkát végzett, és az órai eszmecserékben is aktívan részt vállalt.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Szakmai angol (Academic Skills) C1
OKTATÓJA	Fejérvári Boldizsár
MEGHIRD. MŰHELYE	Angol–Amerikai Műhely
TAGJAI	Farkas Éva Ferenc Kata Terézia Hegedüs Panna Ágnes Illés Anett Janosov Milán Koczor Bálint Lukács Tamás Magyar Lóránd Róth Judit Samu Viktor Székely Eszter
HELYE ÉS IDEJE	EC 016, kedd, 20.00
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBV-200.118/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus bevezet az angolszász szakmai íráskészség világába. Mivel a résztvevők többsége természettudományos területről érkezett, a kurzus szövegeinek összeállítását igyekeztem az ő igényeikhez igazítani. A félév során egy szemináriumi dolgozatot, illetve egy zárthelyin elkészített esszét kellett megírni, ezek mellett a házi feladatok és egyéb beadandók adták ki a félév végi érdemjegyet. Mivel többen is utolsó éves hallgatóként vettek részt a kurzuson, előfordult, hogy a jelenléti arány ingadozott, de összességében mindenki sikerrel vette az akadályokat, és teljesítette a szeminárium követelményeit. Számomra különösen értékes volt, hogy sok más műhely képviselőivel is közelebbről megismerkedhettem.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

Az egyöntetűen jó képességű és remek teljesítményt nyújtó hallgatógárdából egy-egy különösen erős terület vagy szempont miatt a következőket emelném ki: Magyar Lóránd és Székely Eszter az összes órán részt vett, és tapasztalataim szerint úgy a nyelvtudás, mint az íráskészség tekintetében sokat profitáltak. Illés Anett minden házi feladatot lelkiismeretesen elkészített és leadott, és a nyelvtudás tekintetében is igen kiváló eredménnyel büszkélkedhet, a csoport egyik legerősebb hallgatója volt e téren. Bízom benne, hogy a kurzus a tervezett szakmai-nyelvi vizsgájának letételében is segítette vagy segíteni fogja. Koczor Bálint egészen kitűnő zárthelyijével és nyelvi-kutatói rátermettségével kápráztatott el. Janosov Milán órai munkája és lelkesedése, illetve aktív nyelvtudása volt átlagon felüli. Róth Judit sűrű collegiumi agendája és az Eötvös-konferencia előkészítésében vállalt rendkívüli feladatai ellenére is lelkesen látogatta az órákat, és különösen érdekes volt angol nyelven látni a magyar irodalommal kapcsolatos tanulmányát, amelyből sok újdonságot megtudhattam én is. Samu Viktor szinte hibátlan angolnyelvtudása és szemmel látható mindennapos nyelvhasználata külön elismerést érdemel, emellett az órai részvételét is kiválóra értékelem. Farkas Éva és Hegedüs Panna Ágnes halk szavú, ám annál értékesebb meglátásokkal élő résztvevői voltak a szemináriumnak. Ferenc Kata Terézia órán mutatott lelkiismeretessége és derűje kiválóan megírt beadandóval párosult. Lukács Tamás e félév során nemzetközi konferencián vett részt, és az ott bemutatott szakmai anyaga közvetlenül tanúskodott arról, hogy a szemináriumból gyakorlati értelemben is sokat profitált. Bízom benne, hogy e hallgatókkal a jövőben is találkozhatom még hasonló profilú szemináriumokon.

Aurélien Sauvageot Francia Műhely

2013/2014. I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.69/EC	Kalmár Anikó: Kutatásmódszertani konzultáció
BBV-200.68/EC	Szabics Imre: Magyar–francia irodalmi kapcsolatok a középkortól napjainkig
BBV-200.67/EC	Vargyas Brigitta: Hogyan írjunk dolgozatot?
BBV-200.66/EC	Pierre Belenfant: Le drame romantique (Francia nyelv és civilizáció)

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Erasmus-ösztöndíj	Cseh Viktória
Erasmus-ösztöndíj	Farkasvölgyi Noémi

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

2013. október 24.

Kettős kötetbemutató a Francia Intézetben:

Philippe de Rémi: *A csonkakezü királylány* (*La Manekine*) – (Fordította: Förföldi Gábor, Gyuris Kata, Polgár Tibor és Vargyas Brigitta; előszó fordítása: Márkus Virág) és *Jehan és Blonde* (Fordította: Szabics Imre)

A kötetet bemutatta: Horváth Krisztina, az ELTE Francia Tanszékének vezetője.

Tableaux changeants (Szerkesztette: Gyuris Kata)

A tanulmánykötetet bemutatta Szabics Imre, Vargyas Brigitta, valamint a szerzők közül Lőrincz Nanetta, Márkus Virág és Polgár Tibor.

2013. november

Byzance et l'Occident II. (Studia Byzantino-Occidentalia), Nemzetközi konferencia: 2013. november 25–29.

A konferencia egyik előadója a műhely vezető tanára, Vargyas Brigitta. Szabics Imre professzor szekcióelnökként vett részt a rendezvényen.

**A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok
tevékenysége**

Fordítóműhely Szabics Imre tanár úr vezetésével: Florence de Rome (13. századi „kalandének”) fordítása

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A Műhely hallgatói többnyire lelkiismeretesen részt vesznek a Collegium szakmai rendezvényein. Külön dicséretet érdemel Lőrinc Nanetta, Márkus Virág, valamint Polgár Tibor, akik a Francia Intézetben rendezett októberi könyvbemutatón vállalták a szereplést. A korábbi fordítási kötet sikerén felbuzdulva hallgatóink újabb műfordítói vállalkozásba fogtak.

Közösségi munka, rendezvények

2013. szeptember 27.

Hervé Ferrage, a Budapesti Francia Intézet új igazgatójának látogatása a Collegiumban a Kutatók Éjszakája 2013 alkalmából: az eseményen rövid előadások keretében bemutatkoztak a műhely oktatói és diákjai.

2014. január 20–25.

Tehetségtábor középiskolás diákoknak

A műhely tanárai az alábbi kurzusokat tartották az érdeklődő középiskolás diákoknak:

- Francia szakosként az egyetemen; La France vue par ses poètes (Kalmár Anikó)
- Fordítás franciáról magyarra, részletek Marcel Aymé novelláiból (Szabics Imre)
- Bibliorallye – játékos könyvtárlátogatás a Francia Intézetben (Vargyas Brigitta)
- Regionális nyelvek és nyelvjárások Franciaországban (Pierre Belenfant)
- 2013 legfontosabb franciaországi eseményei (Vargyas Brigitta)

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	A francia–magyar irodalmi kapcsolatok történeti áttekintése
OKTATÓJA	Szabics Imre
MEGHIRD. MŰHELYE	Aurélien Sauvageot Francia Műhely
TAGJAI	Major Dóra Polgár Tibor Szilvási Viktória Szlamka Zsófia Tomor Dávid Domonkos
HELYE ÉS IDEJE	EJC 24. – csütörtök, 15.30–17.00
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.68/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az EJC Francia és Magyar Műhelye néhány hallgatójának kérésére a „Sauvageot” műhelyben az elmúlt szemeszterben előadást és szemináriumot indítottunk a francia–magyar irodalmi kapcsolatok történetéről a középkortól a XX. századig tartó időszakban. Ezen időszak és az említett irodalmi kapcsolatok kivételesen nagy terjedelme miatt a szakszeminárium súlypontját a kevésbé ismert középkori és késő középkori-reneszánsz kori francia–magyar érintkezésekre helyeztük, bemutatva a korai *chanson de geste*-ek (*Roland-ének*, *Chanson d'Antioche*, stb.) kezdeti ellenséges magyarságképének megváltozását a XII–XIII. században egyre intenzívebbé váló francia–magyar dinasztikus kapcsolatok következtében (III. Béla, I. Imre, II. Endre, V. István, majd az Anjou-királyok, Károly Róbert és Nagy Lajos uralkodása alatt), ami a korabeli francia geszta-énekek és udvari regények (*Florence de Rome*, *La Manekine*, *Le roi Charles de Hongrie*) jóval pozitívabb magyarságszemléletében tükröződik. A későbbi korok történeti és irodalmi emlékeinek egyre növekvő száma miatt mintegy keresztmetszetként csak a legkiemelkedőbb érintkezési csomópontokat, illetve hatásokat vizsgáltuk, melyekről tanszéki kollégáink tartottak kiemelkedően hasznos előadásokat és szemináriumokat – Cseppentő István a francia felvilágosodás magyarországi hatásáról, Horváth Krisztina Denis de Rougemont,

svájci filozófus-irodalmár magyarországi útjáról és benyomásairól, valamint Tóth Réka Simone Weil Pilinszky János költészetére gyakorolt hatásáról.

2013/2014. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.131/EC	Simone de Reyff (Fribourg): <i>Dans le sillage de la Pléiade: le fils ingrat et le fils soumis</i>
BBV-200.124/EC	Szabics Imre: <i>Francia udvari regények</i>
BBV-200.130/EC	Vargyas Brigitta: <i>Hogyan írjunk dolgozatot</i>
BBV-200.129/EC	Pierre Belenfant: <i>Introduction aux Fleurs du Mal</i> de Baudelaire : Baudelaire, poete de la modernité

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
EU-ösztöndíj, <i>European Youth Media Days</i>	Szlamka Zsófia

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok
tevékenysége

Fordítóműhely Szabics Imre tanár úr vezetésével: Florence de Rome (13. századi „kalandének”) fordítása.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A műhely tagjai – kevés kivételtől eltekintve - bebizonyították a félév során, hogy képesek az intenzív munkára. Vendégelőadónk, Simone de Reyff (Université de Fribourg) elismeréssel nyilatkozott hallgatóink nyelvtudásáról. A májusi tömbszemináriumot lezáró szóbeli vizsgán jól szereplő hallgatók lehetőséget kapnak arra, hogy a jövő félévtől részt vehessenek egy szövegkiadással foglalkozó munkacsoportban, ahol a Fribourg-i Egyetem oktatóival és hallgatóival közösen dolgozhatnak majd. Tekintettel a téma és az együtt-

működés jelentőségére, valamennyi műhelytagtól az eddigieknél nagyobb aktivitást várunk el a továbbiakban.

Közösségi munka, rendezvények

2014. március 26.

Találkozó Alice Zeniterrel, a Collegium volt francia lektorával

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat
Szlamka Zsófia



Erdélyi életkép

Biológia–Kémia Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok
Biostatisztika (Neptunban nem meghirdetett kurzus)

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Köztársasági ösztöndíj,	
Campus Hungary	Batki Júlia
Köztársasági ösztöndíj	Janosov Milán
Köztársasági ösztöndíj	Koczor Bálint
Klebensberg-ösztöndíj	Pitlik László
Miniszterelnöki ösztöndíj	Székely Eszter

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

1. II. Eötvös Természettudományos Tábor 2013. július 22–28.

2013 nyarán második alkalommal került megrendezésre a természettudományok és az informatika iránt érdeklődő, még egyetemválasztás előtt álló diákokat célzó tábor. A tavalyi évben a biológia szekcióban 14, míg a kémia szekcióban 12 középiskolai diák vett részt. A bejutás feltétele egy esszé megírása volt, melyet a műhely tagjai értékelték. A hét során plenáris és szakmai előadásokon, valamint speciális gyakorlatokon keresztül ismerkedhettek meg a diákok az ELTE-vel és az Eötvös Collegiummal. A kémia szekció koordinátora Kovács Noémi, a biológia szekció koordinátora Illés Anett volt. Kiemelt köszönet illeti őket és a segítőként részt vevő műhelytagokat a tábor sikeres lebonyolításáért.

2. Eötvös József Tanulmányi Verseny: 2013. december 6.

A collegiumi DB szervezésében megrendezett tanulmányi versenyre biológia kategóriában kilenc középiskolás diák jelentkezett. Az első helyezést a mosonmagyaróvári Kossuth Lajos Gimnázium tanulója, Liziczai Márk szerezte meg. A feladatsor összeállításáért, a verseny lebonyolításáért köszönet illeti Bartha Zsuzsa, Benedek Veronika, Erdei Anna és Illés Anett műhelytagokat.

3. Tehetségtábor II – ELTE Eötvös József Collegium: 2014. január 20–24.

A tudományos-tanári pálya iránt elhivatottságot érző középiskolások számára második alkalommal megrendezett tehetségtábor biológia-kémia szakmai programja a következő szemináriumokat tartalmazta:

Hétfő: Miért nehéz a természetvédelem? A gazdasági ellenérdekeken kívül...

(Hahn István) Kedd: Műhelytagok beszámolója az ELTE-n folyó kutatásokról, lehetőségekről (Bartha Zsuzsa, Erdei Anna, Janosov Milán, Illés Anett)

Szerda: Barangolás az anatómia világában (Kis Viktor)

Csütörtök: Legkisebbektől a legnagyobbakig, avagy „Minifehérjéktől az óriás fehérjekomplexekig” (Rovó Petra)

Péntek: Napjaink szerves kémiai kutatásai az ELTE-n és a nagyvilágban (Novák Zoltán)

A szekcióban 9 diák vett részt nagy érdeklődéssel.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A műhelytagok érdeklődési körének heterogenitása miatt külön szakcsoportok nem működnek a műhely keretein belül, de másodévtől minden tag részt vesz tudományos kutatómunkában. Kutatási projekteken végeznek munkát az ELTE kémiai és biológiai intézetének különböző laborjaiban, az MTA TTK bizonyos kutatócsoportjaiban stb.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A hallgatók lehetőségeikhez mérten aktívan részt vesznek nemcsak a műhely kötelező szakmai programjain, hanem a műhely által szervezett és lebonyolított rendezvényeken, ahol elsősorban az utánpótlás biztosítása a cél. A műhelyben nem hivatalos keretek között tutori rendszer is működik, mely igyekszik az első évesek számára minél könnyebb bekapcsolódást biztosítani. A félév során a tavalyi év folyamán valamilyen ösztöndíjban külföldön tanuló vagy kutató műhelytagok előadásban számoltak be a tapasztalataikról és élményeiről. Bartha Zsuzsa fél évet töltött Észtországban Erasmus-pályázat keretében,

ahol sikerrel egészítette ki szakterületéhez tartozó tanulmányait, Batki Júlia a Vienna Biocenter által szervezett nyári egyetemen vett részt, ahol kimagasló kutatómunkát végzett.

Egyéb

Batki Júlia: OTDK Kémiai és vegyipari szekció 1. hely, Pro Scientia Aranyérem (2013)

Erdei Anna: TDK Növénybiológia szekció 2. hely, OTDK részvétel (2013)

Ferenc Kata: Biológus OTDK, Neurobiológiai szekció Különdíj (2013)

Janosov Milán: FöFiMa OTDK részvétel (2013)

Koczor Bálint: OTDK Kémiai és Vegyipari szekció 3. díj (2013)

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Batki Júlia

Erdei Anna

Illés Anett

Janosov Milán

Koczor Bálint

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME

Biostatisztika

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus célja mind a biológia, mind a kémia tudományterületén fontos statisztikai módszerek és alkalmazásaik megismerése és mélyebb megértése volt statisztikai kutatási eredmények felhasználása alapján. A kurzus a Stanford University által elérhetővé tett Statistics in Medicine című online kurzus egyes fejezeteit dolgozta fel. A kilenc fejezetből álló online kurzust hétről hétre dolgozták fel a műhelykurzust teljesíteni kívánó hallgatók. A teljesítés feltétele egy óra megtartása volt, az adott hétre esedékes fejezet tematikája alapján.

A kurzus során a hallgatók megismerhették és elsajátíthatták a természettudományos területeken alkalmazott statisztikai módszereket és azok elméleti

hátterét, valamint azok alkalmazhatóságait. Mivel az online anyagok angolul voltak elérhetőek, ezért az adott terület angol tudományos szaknyelvét is megismerhették, és fejleszthették a hallott szöveg értésének képességét, szimulálva egy idegen nyelvű kurzus megértését. Emellett a kurzus alkalmat nyújtott arra, hogy a hallgatók az egyes órák megtartásával előadói és kommunikációs készségeiket is fejlesszék. Továbbá az online anyagokhoz tartozó házi feladatok és összefoglaló tesztek lehetővé tették, hogy a hallgatók hétről hétre figyelemmel kövessék az egyes fejezetek elsajátításának mértékét.

Tematika:

1. hét – Leíró statisztika és adatfeldolgozás
2. hét – Vizsgálati módszerek összefoglalása; betegségkockázat
3. hét – Valószínűség, Bayes-tétel, diagnosztikai vizsgálatok
4. hét – Valószínűségi eloszlások
5. hét – Statisztikai következtetések (konfidenciatartományok és hipotézis-vizsgálat)
6. hét – A p -érték buktatói; elsőfajú és másodfajú hiba, statisztikai próbák áttekintése
7. hét – Statisztikai próbák csoportok közti összehasonlításra; túlélés-analízis
8. hét – Regresszióanalízis; lineáris korreláció és lineáris regresszió
9. hét – Logisztikus regresszió és Cox-regresszió

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A kurzust összesen kilencen látogatták, mindannyian a Biológia–Kémia Műhely tagjai. A kurzus követelményeit mind a kilencen sikeresen teljesítették, amely tartalmazta az órák legalább 75%-án való részvételt, illetve az elégtelentől különböző érdemjegy szerzését. A szerzett érdemjegyek átlaga: 5,0.

2013/2014. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.119/EC	Benedek Veronika: Globális problémák – olvasószeminárium

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Köztársasági ösztöndíj	Batki Júlia
Köztársasági ösztöndíj	Janosov Milán
Köztársasági ösztöndíj	Koczor Bálint
Campus Hungary – rövid tanulmányút (ETH, Zürich, EUROMAR 2014),	
Klebensberg-ösztöndíj	Pitlik László
Miniszterelnöki ösztöndíj	Székely Eszter
Kar Kiváló Hallgatója	Benedek Veronika
Amgen Scholars Karolinska	
Institutet nyári kutatótábor	Ferenc Kata
DAAD nyári egyetemi ösztöndíj;	
egyszeri MSc-s ösztöndíj	Jánosi Barbara

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

1. XV. Eötvös Konferencia:

A Műhely tagjai idén is szép számmal vettek részt a 2014. 04. 25–27-én megrendezésre került XV. Eötvös Konferencián, ahol a biológia szekció vezetője Prof. Dr. Sármai Gabriella, az ELTE TTK Immunológiai Tanszék egyetemi tanára, a kémia szekció vezetője Prof. Dr. Rábai József, az ELTE TTK Szerves Kémiai Tanszék egyetemi tanára volt. A szekciókban két műhelytag, Illés Anett „A Duchenne-Becker izomdisztrófia molekuláris genetikai

diagnosztikája MLPA módszer alkalmazásával” című előadása és Benedek Veronika „Sakkoznak-e a növények?” című előadása hangzott el.

2. III. Eötvözet Konferencia

A 2014. 05. 9–10-én Szegeden megrendezett III. Eötvözet Konferencián a Műhely három szekcióban is képviselte a Collegiumot. Az orvostudományi szekcióban Dr. Dux Mária vezetésével Illés Anett adott elő. A biológia szekcióban Dr. Raskó István elnöklésével Benedek Veronika (Van-e növényetológia) és Erdei Anna Laura (Zöldülés vagy hervadás – A fejeskáposzta (*Brassica oleracea* var. *capitata*) belső leveleiben lejátszódó pigmentszintézis és kifakulás vizsgálata) prezentálta munkáját. A kémia szekcióban Dr. Pálinkó István vezetésével Krausz Sarah Laura (Változatok egy témára: a reverzibilis enzim proteáz inhibitorok szerkezeti sokfélesége) adott elő.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A műhelytagok érdeklődési körének heterogenitása miatt külön szakcsoportok nem működnek a műhely keretein belül, de másodévtől minden tag részt vesz tudományos kutatómunkában. Kutatási projekteken végeznek munkát az ELTE kémiai és biológiai intézetének különböző laborjaiban, az MTA TTK bizonyos kutatócsoportjaiban stb.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A hallgatók lehetőségeikhez mérten aktívan részt vesznek nemcsak a műhely kötelező szakmai programjain, hanem a műhely által szervezett és lebonyolított rendezvényeken, ahol elsősorban az utánpótlás biztosítása a cél. A műhelyben nem hivatalos keretek között tutori rendszer is működik, mely igyekszik az elsőévesek számára minél könnyebb bekapcsolódást biztosítani.

Egyéb

A műhely a kéthetente vasárnaponként megtartott műhelytalálkozón gyűlt össze, ahol a műhelytagok bemutathatták szakmai munkájuk eredményeit, Tudományos Diákköri Konferencián prezentált előadásait, valamint a külföldön végzett tanulmányaik tapasztalatait.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Globális problémák – olvasószeminárium
MODERÁTOR	Benedek Veronika
MEGHIRD. MŰHELYE	Biológia – Kémia Műhely
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, kéthetente kedden 18:00-tól
KURZUSKÓD	BMVD-200.119/EC
	BBV-200.119/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A „Globális problémák” olvasószeminárium célja az volt, hogy különböző tudományterületek iránt érdeklődő hallgatók találkozzanak, és minél több nézőpont alapján vitassák meg az előre kiadott olvasmányok kapcsán felmerülő gondolataikat.

Az előzetes meghirdetésekor a kurzusra tizenöten jelentkeztek (biológus, kémikus, ökológus, fizikus hallgatók és földrajz, angol–történelem, angol–magyar szakos hallgatók). Sajnos az időpont-egyeztetés problémás volt, így abban állapotunk meg, hogy tömbösítve, minden második héten (kedden 18:00-tól) tartunk órát, ezeken jelen kell lennie azoknak a hallgatóknak, akik hivatalosan felveszik a tárgyat. A kurzusra hivatalosan végül nyolcan jelentkeztek, a beszélgetéseken általában kb. tíz fő vett részt.

A félév tervezett menetét a következőképp fogalmaztam meg: „Először beszélünk a globalizációról, túlnépesedésről, ami a globális problémák alapját jelenti. Eztán sorra kerül a sokat emlegetett „globális felmelegedés”, majd szó lesz evolúcióról és fajkihalásról. A félév végén pedig mindezek társadalmi és humánetológiai vonatkozását szeretném tárgyalni.”

A félév során összesen hat órát tartottunk. Az elsőn a globalizációról és túlnépesedésről beszélgettünk *McDaniel-Gowdy: Édenkert kiárúsítása* c. könyve alapján. A második órán szintén ennél a könyvnél maradtunk. A „globális felmelegedés”-ről és a népesség keveredésének kulturális és genetikai következményeiről, illetve a fajok fogalmáról volt szó. A harmadik órán a *Mindörökké evolúció* c. könyv Kampis György által írt fejezete volt a téma: *Evolúció vs. kreacionizmus*. A fajok kialakulásának lehetséges magyarázatairól

és a vallások kialakulásáról, szerepéről beszéltünk. A negyedik óra *Csányi Vilmos: Humánétológia* c. könyvének alapult. Gyakran tárgyalják, hogy milyen hatást gyakorol az urbanizáció az állatokra és növényekre, de viszonylag kevés szó esik arról, hogy hogyan hat az emberre. Mi arról beszélgettünk, hogy a nagyvárosok az emberi faj számára megfelelő szociális szerkezetet biztosítják-e. Az ötödik órán *Standovár Tibor* látogatott el hozzánk, akit az akácvitáról, valamint a magyar természetvédelem aktuális helyzetéről kérdeztünk. Az utolsó órán a téma a demokrácia és diktatúra kérdése volt. Eljött hozzánk a filozófia műhely egyik tagja, akinek az írását vettük alapul az órára való felkészülés során.

A jeles érdemjegy megszerzéséhez a hallgatóknak az első négy óra anyaga alapján egy néhány oldalas munkát kellett készíteniük, amelyben a beszélgetések kapcsán megfogalmazódó gondolataikat összegzik és keretbe foglalják.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A félév során színes, érdekes beszélgetések, viták alakultak ki, teljesítettük a félév elején megfogalmazott célkitűzést és tantervet. A hallgatók kérése volt, hogy a kurzust további félévekben folytassuk, de egyéb kutatói és oktatási tevékenységem miatt sajnos eddig erre nem került sor. Ennek ellenére a szakkollégiumok tevékenységében kiemelkedően fontosak tartom azokat a kurzusokat, amelyek során különböző tudományterületek képviselői találkozhatnak, és több nézőpontból világíthatnak meg tudományos kérdéseket egymás számára. A kurzus tapasztalatai alapján az ilyen jellegű kezdeményezéseket a jövőben is támogatom.

Bollók János Klasszika-filológia Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.54/EC	Szepessy Tibor: Archaikus líra
	Mészáros Tamás: Plutarchos: Periklés
BBV-200.113/EC	Renzo Tosi: Introduction to the Greek
	Lexicography
BBV-200.57/EC	Rania-Tzoulia Psofogiannaki: Újgörög nyelv

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Oslo PhD, Köztársasági Ösztöndíj	Mihálykó Ágnes
Párizs EHESS, Köztársasági Ösztöndíj	Szegvári Zoltán
Köztársasági Ösztöndíj	Szikora Patrícia

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

1. Kárpát-medencei nyári egyetem. Humántudományi szekció: Szaknyelvek, szakmák nyelve: 2013. július 12.

Az immár hagyományosnak mondható collegiumi rendezvény keretein belül két előadást tartottunk (Mészáros Tamás: *Természettudomány és filológia, szaknyelvi kérdések* és Juhász Erika: *Interdiszciplináris kutatások a klasszika-filológiában*).

2. Forráskutatás és szakmai konzultáció: Bécs, 2013. augusztus 26–28.

Az OTKA-NN pályázat keretében a bécsi Institut für Byzanzforschung vendégei voltunk. A közös rendezvényen a műhelytagok és pályázati résztvevők az alábbi előadásokban számoltak be kutatásaikról:

Ötvös Zsuzsanna: *Exploring the sources of the marginal notes in the ms. ÖNB Suppl. Gr. 45*

Delbó Katalin: *Anmerkungen zum Florilegium Vindobonense*

Schüsler Tamara: *Reading De vita Moysi*

Szegvári Zoltán: *Anna Komnene and the West*

Szikora Patrícia: *Chronicon breve – Different Versions of Hungarian Proper Names*

Mihálykó Ágnes: *Christliche magische Traditionen im spätantiken Ägypten.*

3. Kutatók éjszakája: 2013. szeptember 27. Bemutatkozik a Bollók János Klasszika-filológia Officina

Részlet a sajtóközleményből: „Találkozhatnak a tagokkal, akik rendhagyó formában számolnak be jelenlegi kutatásukról. Az előadásokat követően hallhatnak arról, hogy a szigorúnak titulált tudományág hogyan határozza meg az életvidám, fiatal tudósjelöltek mindennapjait – és egész jelenünket, habár sokszor észrevétlenül. Bemutatkozik a műhely: Heidelberg – London – Párizs – Saloniki – Róma... a kutatás mégis tart:

Delbó Katalin: *Amikor a kézirat „beszél”*

Kovács István: *Asztrológia az ókorban*

Szikora Patrícia: *Róma, Bizánc, Istambul – Az évezredek filológiája*

Schüsler Tamara: *Mi köze az ezresnek és a női magazinnak a klasszika-filológiához?*

Post nubila Phoebus: A klasszika-filológusok vidám élete”

4. Száz éve született Szabó Árpád. Emlékezés: 2013. október 16.

Születésének századik évfordulóján az Officina tisztelgő előadásokkal emlékezett meg hajdani legendás tanáráról, a klasszika-filológus Szabó Árpádról. A rendezvényen elhangzott:

Ritoók Zsigmond: *Emlékeim Szabó Árpádról*

Mayer Gyula: *Szabó Árpád és a magyar tudománytörténet*

Havas László: *Szabó Árpád és Debrecen.*

5. Byzanz und das Abendland II: Studia Byzantino-Occidentalia. Nemzetközi konferencia: 2013. november 25–29.

Idézet a hivatalos sajtóközleményből: „Az ELTE Eötvös József Collegium 2013. november 25–29. között nemzetközi konferenciát rendez Byzanz und das Abendland / Byzance et l’Occident II. (Studia Byzantino-Occidentalia) címmel. A nagy nemzetközi konferencia, amely a Collegiumban működő OTKA kutatócsoport szervezésében immár a második, első részét a Collegium hagyományos francia kapcsolatainak megfelelően, elsősorban a francia nyelvű középkori irodalomnak

és kultúrának szentelik. A rendezvényt Roland Galharague Franciaország, valamint Dimitris Yannakakis, Görögország nagykövete nyitja meg. A „nyugat” forrásait elemzik az olasz és német ülészakok világhírű előadói is. Az olasz vonatkozású előadásokat Gina Giannotti, a német vonatkozásúakat pedig Susanne Bachfischer igazgató asszony, az anyanemzetek budapesti kultúrintézeteinek vezetői nyitják meg. A szerda délutáni előadások, illetve Michael Zimmermann osztrák nagykövet köszöntője közvetlen átvezetést jelentenek a konferencia Bizánccal („Kelet”) foglalkozó negyedik és ötödik napjához. November 27–29-én – a többéves nemzetközi együttműködésnek köszönhetően – francia, osztrák, német, cseh, szlovák, olasz és szerb bizantinológusokat lát vendégül a Collegium. A tematikus ülészakokon a tapasztalt kutatók mellett a magyar hallgatóknak is lehetősége nyílik a bemutatkozásra, akik előadásokkal is szerepelnek, másrészt a külföldi vendégprofesszorok jóvoltából a konferenciával párhuzamosan intenzív bizantinológiai kurzusokon vesznek részt. A nemzetközi konferencia keretében az Eötvös Collegium három kötetét is bemutatják az anyanemzetek kultúrintézeteiben. 2013. november 25-én 19.00 órakor a Budapesti Francia Intézetben Hervé Ferrage igazgató köszöntőjét követően a *Byzance et l'Occident : Rencontre de l'Est et de l'Ouest* (szerk. Egedi-Kovács Emese) című tanulmánykötetet; 2013. november 26-án 19.00 órakor az Olasz Intézetben Gina Giannotti igazgató köszöntőjét követően a *Huszthy Alma és Kuffart Hajnalka munkáit tartalmazó, Esercizi di filologia* (szerk. Armando Nuzzo) című kötetet; 2013. november 27-én 19.00 órakor az Osztrák Kulturforum nagytermében Susanne Bachfischer igazgató köszöntőjét követően a *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West* (szerk. Juhász Erika) című kötetet, amely a tavalyi konferencia görög bizánci tanulmányait tartalmazza.”

A konferencia keretében előadást tartottak korábbi és jelenlegi műhelytagjaink: Juhász Erika: *Die Abschriften des Chronicon Paschale*

Ötvös Zsuzsanna: *Exploring the Source of the Aristophanic and Legal Marginal Notes in the MS. ÖNB Suppl. Gr. 45*

Berkes Lajos: *Griechisch und Koptisch in der Verwaltung des früh-arabischen Ägypten: Ein neues entagion*

Szegvári Zoltán: *A Byzantine Exorcismus-rotulus*

Schüsler Tamara: *Reading De vita Moysi – Conclusions Based on Marginal Notes.*

Szintén a konferencia keretei között tartott tömbösített szeminárium-sorozatot vendégünk, Renzo Tosi, a bolognai egyetem professzora *Introduction to the Greek Lexicography* címmel.

6. Eötvös József Tanulmányi Verseny: 2013. december 6.

A collegiumi DB szervezésében megrendezett tanulmányi versenyre latin nyelv és irodalom kategóriában kilenc középiskolás diák jelentkezett. Az első helyezést a székesfehérvári Ciszterci Szent István Gimnázium tanulója, Horváth Janka Júlia (tanára: Berta Annamária) szerezte meg. A feladatsor összeállításáért, a verseny lebonyolításáért köszönet illeti Kocsis Teréz, Schüsler Tamara és Szikora Patrícia műhelytagokat.

7. Tehetség tábor II – ELTE Eötvös József Collegium: 2014. január 20–24.

A tudományos-tanári pálya iránt elhivatottságot érző középiskolások számára második alkalommal megrendezett tehetség tábor klasszika-filológia szakmai programja a következő szemináriumokat tartalmazta:

Hétfő: *Klasszika-filológia az Eötvös Collegiumban* (Mészáros Tamás)

Kedd: *Paleográfia és kodikológia* (Delbó Katalin)

Szerda: *Bizánc* (Juhász Erika)

Csütörtök: *Kutató- és szakmai munka a Bollók János műhelyben* (Delbó Katalin, Kovács István, Szikora Patrícia és a műhelytagok).

A plenáris előadások között került sor tutorunk, Ritoók Zsigmond *Régi és mai collegisták. Oktatás, kutatás és diákélet az Eötvös Collegiumban* című emlékezésére.

8. Antiquitas – Byzantium – Renascentia. Könyvbemutató: 2014. január 24.

Idézet a sajtóközleményből: „A Philologia Nostra. Bollók János összegyűjtött tanulmányai (szerk. Mészáros Tamás, Budapest, 2013) című tanulmánykötetet Nagyillés János mutatja be. A kötettel, amelynek összeállításában 28 egykori és mai collegista működött közre, a Collegium néhai igazgatójára is emlékezik. Idén volna 70 éves.

A Szepessy Tibor: *Görög verstan* (szerk. Mayer Gyula, Budapest, 2013) című kötetet Tar Ibolya mutatja be. A mű kiadásával a Collegium kurátora előtt is tiszteleg.

A Tóth Iván: *Alexandros Homérosa. Arrhianos-tanulmányok* (Budapest, 2013) című kötetet Mészáros Tamás mutatja be.

A Byzanz und das Abendland. Begegnungen zwischen Ost und West (szerk. Juhász Erika, Budapest, 2013) című tanulmánykötetet a magyar közönségnek Juhász Erika mutatja be.

A Collegium tagságának részvételével újraserkesztett és könyvformában kiadott *Bevezetés az ógörög irodalom történetébe* (szerk. Kapitánffy István és Szepessy Tibor) című áttekintést a bemutató alkalmával tesszük közzé.”

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

1. 5ème Université d'été: Thessalonique 1-14 juillet 2013: Communautés et groupes à Byzance

A párizsi EHESS szervezésében megrendezett nyári egyetemen Szegvári Zoltán és Szikora Patrícia műhelytagok vettek részt. Az alábbiakban Szikora Patrícia szakmai beszámolója olvasható: „Az École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHESS, Párizs) Bizánci, Újgörög és Délkelet-európai Tanulmányokért Felelős Központja (Centre d'Etudes Byzantines, Néo-Helléniques et Sud-est Européennes) idén július 1. és 14. között ötödik alkalommal rendezte meg nyári egyetemét *Communautés et groupes à Byzance* témában. A Centre d'Études Byzantines igazgatója, Paolo Odorico 2013 telén pályázatot írt ki mesterszakos és PhD-hallgatók számára, melynek kedvező elbírálása az előadások látogatása mellett biztosította a szállás és a kirándulások költségeit is. A Thessaloniki Bizánci Múzeum (Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού της Θεσσαλονίκης), valamint Thessaloniki város önkormányzatának segítségével 40 hallgató térítésmentesen vehetett részt a nyári egyetem óráin. A közel 100 jelentkező közül az Eötvös József Collegium két diákja is sikeresen pályázott, Szegvári Zoltán és jómagam, Szikora Patrícia.

A kéthetes program összesen 40 kollokviumból állt össze. Egy átlagos nap során két-két előadást hallgathattunk meg délelőtt és délután, melyeket negyed-, illetve félórás vitákkal és kávészünetekkel egészítettek ki. A francia vagy angol nyelvű óráknak a Bizánci Múzeum kivetítővel és mikrofonnal felszerelt előadóterme adott otthont. A háromórás ebédszünet miatt az előadások este fél 9-ig is elhúzódtak, ezt követően együtt mentünk el vacsorázni. A hétköznapiakon túl a két hét bármely napján ingyenesen mehettünk be a múzeum kiállítótermeibe, továbbá július 7-én elutaztunk a platamonasi várba és ellátogattunk az Olympos lábánál fekvő Dionba is, majd a tengerpartra. Bármilyen kérdésünk volt, bátran fordulhattunk Monsieur Odoricóhoz és feleségéhez, vagy Monsieur Ronconihoz és Monsieur Messishez, akik szintén részt vettek valamennyi kollokviumon, s felügyelték a nyári egyetem gyakorlati működését.

Az előadók között kiváló tudósokat és rendkívüli szakembereket ismerhettünk meg, a meghívott professzorok feddhetetlen felkészültséggel tartották az órákat. A 21 előadó közül többen Párizsból, az EHESS-ről és a Sorbonne-ról jöttek, de még az Egyesült Államokból is érkezett előadó. A legtöbben kiosztmányokkal, a kivetítőt használva segítettek bennünket, nehogy a nyelvtudásbeli különbségek miatt valaki lemaradjon. Jellemzően szabadon beszéltek, ritkábban a hallgatóság hozzászólásaira is számítottak. Egyesek például részletes kronológiával és

bibliográfiával láttak el bennünket, Monsieur Odorico pedig – mivel időszüke miatt egy vita lezáratlan maradt – az esti órákban foglalta össze kifejtetlen gondolatait, amit másnap mindenki elolvashatott. Készséggel válaszoltak kérdéseinkre, a legtöbben emellett nem bánták, ha francia helyett angolul vagy görögül kellett nyilatkozniuk. Amikor pedig egy-két hallgató aktuális kutatása kapcsán új szempontokat tudott felvetni, a tanárok köszönetet mondva jegyezték maguknak a kérdéseket. Az előadások hangulatáról sokat elárul, hogy Monsieur Odorico kezdetben leintette a hangos tapsot, fölhívva a figyelmünket arra, hogy iskolában, nem konferencián vagyunk, nem szükséges díjaznunk az előadókat. Szintén meghatározó élmény, hogy olykor a PhD-hallgatók a vacsora során is folytathatták a vitákat a tanárokkal.

Az eltérő szakmai elvek és különböző kutatási módszerek is színes képet festenek. A történészek – szakterületüknek megfelelően – egy-egy népcsoport történelméről, kultúrájáról, a bizánci birodalomban betöltött szerepükről beszéltek, míg a filológusok, papirológiával és paleográfiával foglalkozó professzorok jelenlegi kutatási anyagukat mutatták be. Ez esetben rengeteg fényképet, görög szöveget láthattunk a prezentáció részeként, ami határozottan nagy segítséget jelentett. Ezen előadások módszertani szempontból új lehetőségeket tártak föl előttünk. Számos kollokvium során fölfigyelhettünk az EHESS által diktált szemléletre is, láthattuk, hogyan képezheti a kulturális antropológia, a szociológia és egyéb társadalomtudomány a bizantinológia, a filológia segédtudományát. Továbbá megtapasztalhattuk az angol és francia iskola sajátosságait is, hallhattunk heves vitákat és megválaszolatlan vagy megválaszolhatatlan kérdéseket.

A hallgatóság között épp úgy jelen voltak franciák és spanyolok, mint görögök és olaszok, de még Észtországból, Kolumbiából és Japánból is érkezett fiatal bizantinológus. A diákok jellemzően alapos tudással rendelkező, mindenre nyitott tudósnyövendékek voltak, egyesek az összes prezentációhoz hozzászóltak, mások pedig kimondottan egy vagy két, a jelenlegi kutatásukhoz kapcsolódó előadást vártak, hogy a professzorokkal konzultálhassanak. A kávészünetek és vacsorák alatt mindenki módot talált arra, hogy bemutatkozhasson, vagy érdeklődhessen a ciprusi katonaság, a belga csoki vagy a magyar gulyás felől. A hallgatók elszántságát jól mutatja, hogy az egyik ebédszünet alatt mind a negyvenen elsétáltunk a thessaloniki metró építési területére, ahol – úgy tűnik – nem fordítanak gondot a régészeti anyag megfelelő föltárására, mi több, annak megőrzésére. Monsieur Odorico több fórumon is nyilatkozott, s egy petíciót is írtak. Ezen túl egy francia és egy görög kollégánk saját anyanyelvén fogalmazott meg egy dokumentumot az EHESS és Thessaloniki városának vezetése számára,

melyben megköszönték az eddigi segítséget, valamint az egyetem kiemelkedő színvonalára és népszerűségére hivatkozva kérték, hogy megrendezése jövőre is lehetővé váljon.

Mint magyar egyetemi hallgatók különös érdeklődéssel csodáltuk a várost, a múzeumot, a társainkat, de ami a legfontosabb, egy ilyen tudományos rendezvény lefolyását. A mi kis szűkös magyar valóságunkból olyan világba csöppentünk két hét erejéig, ahol mindenki azon fáradozik, hogy a lehető legkevesebb idő alatt a lehető legtöbbet tanuljunk – mindezt a legátfogóbb támogatással az ajándék jegyzetfüzetből egészen az éttermi vacsoráig. Mindenütt azt tapasztaltuk, hogy megbecsülnek bennünket, bíznak előzetes ismereteinkben, tudásunkban. Megkülönböztetés nélkül tekintettek az elsőéves, még csak tájékozódó mester-szakos, s az immáron doktori dolgozatuk utolsó oldalait gépelő hallgatókra. Ízelítőt kaptunk egy olyan tudományos légkörből, ami segít megtenni a következő lépést, körvonalazni terveinket, s akár célként is lebeghet a szemünk előtt. Csoporttársam, Szegvári Zoltán a következő egyetemi évtől Párizsban, az *École des Hautes Études en Sciences Sociales*-on tanul tovább.”

2. Antiquitas–Byzantium–Renascentia

A nyár során megjelentek a TÁMOP-pályázat keretében szerkesztett műhelykiadványok. Az újonnan induló Antiquitas–Byzantium–Renascentia sorozat (ISSN: 2064-2369) egyes kötetei a következők:

- I: Szepessy Tibor: *Bevezetés az ógörög verstanba. Függelék: Héphaistión: A metrumokról*. ELTE Eötvös József Collegium, 2013. 266 p.
 - II: Kapitánffy István – Szepessy Tibor (szerk.): *Bevezetés az ógörög irodalom történetébe*. ELTE Eötvös József Collegium, 2013. 276 p.
 - III: Tóth Iván: *Alexandros Homérosa. Arrhianos-tanulmányok*. ELTE Eötvös József Collegium, 2013. 208 p.
 - IV: Mészáros Tamás (szerk.): *Philologia nostra*. Bollók János összegyűjtött tanulmányai. ELTE Eötvös József Collegium, 2013. 516 p.
2013. november 27-én, a nemzetközi bizantinológiai konferencia keretében az Österreichischen Kulturforum vendégeként Horváth László, Peter Schreiner és Christian Gastgeber mutatta be a sorozat újabb kötetét, mely egyben a Bibliotheca Byzantina alsorozat első kötete is:
- V: Erika Juhász (Hrsg.): *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West*. ELTE Eötvös József Collegium, 2013. 375 p.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat Az Eötvös József Tanulmányi Verseny latin szekciójának szervezéséért és lebonyolításáért, valamint a Tehetségtáborban való közreműködéséért dicséretre javasolom Delbó Katalin, Kocsis Teréz, Schüsler Tamara és Szikora Patrícia műhelytagokat.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Ógörög auctorolvasás: Plutarchos
OKTATÓJA	Mészáros Tamás
MEGHIRD. MŰHELYE	Bollók János Klasszika-Filológia Műhely
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, péntek 10:00–11:30

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az ELTE klasszika-filológia MA-képzési rendjében és collegiumi kódon egyaránt meghirdetett órán a hallgatók a császárkori görög próza egyik legismertebb szerzőjének, Plutarchosnak az életművével ismerkedtek. A *Párhuzamos életrajzok* monumentális gyűjteményéből ezúttal – részben a címszereplő kiemelkedő jelentősége miatt – a *Periklés-életrajz*ra esett a választásunk. Így alkalmunk nyílt arra is, hogy részletesebben megvizsgálhassuk a Kr. e. V. századi athéni kulturális (köz)élet néhány jellegzetességét (színház és politika, képzőművészet és politika stb.).

A szöveget a mértékadó modern szövegkiadásból, a revideált Teubnerből olvastuk (C. Lindskog – K. Ziegler: *Plutarchi Vitae parallelae I/2*. Leipzig, 1964), de időnként haszonnal forgattuk a kommentáros kiadást is (Ph. A. Stadter: *A Commentary on Plutarch's Pericles*. Chapel Hill – London, 1989).

Nagyjából a terjedelmes mű harmadáig jutottunk el, de ez a látszólag lassú haladás nemcsak a szöveg közismerten nehéz nyelvezetével indokolható, hanem azzal a tudatos törekvéssel is, hogy egyes *locusok* kapcsán felmerült kérdéseket számos hosszú, messzebbre vezető kitérével próbáltuk tisztázni. Külön alkalmat szenteltünk az Alkmeónida-család irodalmi és történeti forrásokban való megjelenésére, Periklés egyik állítólagos nevelőjének, Damónnak a zeneesztétikai tanítására, a pentékontaetia eseménytörténetének és zavaros

kronológiájának megvitatására, valamint a politikus köréhez tartozó Sophoklész néhány, Periklészsel összefüggő darabjának elemzésére is.

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.120/EC	Szepessy Tibor: Műfordító szakszeminárium
BBV-200.121/EC	Nagyillés János: Műfajok Lucanusnál
BBV-200.122/EC	Ralia Psofogiannaki: Újgörög nyelv 2
	Berkes Lajos: Bevezetés a papirologiába
	Mészáros Tamás: Auktorolvasás: Lukianos:
	Hogyan írjunk történelmet?

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Oslo PhD, Köztársasági ösztöndíj	Mihálykó Ágnes
Párizs EHESS, Köztársasági ösztöndíj	Szegvári Zoltán
Köztársasági ösztöndíj	Szikora Patrícia

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

1. Latin szakmai nap: 2014. február 28.

Az elsősorban középiskolai latintanárok számára hirdetett előadásorozat első napját hagyományosan a Collegiumban rendezzük. Az idei év szakmai programja a következő volt:

Tar Ibolya: *Érmepropaganda Augustus korában*

Szörényi László: *Arma viromque cano: Az Aeneis prooemiuma és szerkezete*

Darab Ágnes: *Az ifjabb Plinius epistulái és a római levéltudomány*

Simon Zoltán: *Parilia (Ovidius, Fasti, IV. 721–862)*

Hegy W. György: *Horatius és Augustus*

Czeglédi Sándor: *Icarus szárnyalása és bukása: adalékok a történet utóéletéhez*

2. Radikalizmus a struktúrában. A szakkollégiumok szerepe a felsőoktatásban: Kolozsvár, 2014. április 10–13.

A Babes-Bolyai Tudományegyetem szakkollégiuma által szervezett konferencián és tanácskozáson az Eötvös Collegiumot három műhelytagunk képviselte. A tartalmas program keretében Rédey János angol nyelvű előadásban mutatta be a Collegium történetét és működését, míg Kovács István (*Egy katona levele Pannoniából*) és Vincze Judit (*Szirének szóban és képen*) plenáris előadásban számolt be kutatómunkájáról. Részletesebben lásd: Vincze Judit beszámolója.

3. Eötvös Konferencia: 2014. április 25–27.

Idézet a konferencia hirdetményéből: „Az Eötvös József Collegium Diákbizottsága 2014. április 25–27. között rendezte meg a XV. Eötvös Konferenciát, amely 2011-ben és 2012-ben is elnyerte az ELTE-n az **Év Tudományos Rendezvénye** díjat. A Konferenciára a hagyományokhoz híven a bölcsészet-, társadalom- és természettudományok, illetve az informatika minden területéről várták az előadni kívánó graduális (alap- és mesterképzéses) hallgatókat. Az előadások időtartama a bölcsészet- és társadalomtudományi területeken 20 perc, melyet 10 perc vita követ. A Konferenciára önálló kutatásra épülő, tudományos igényű előadások jelentkezését fogadták.” A Klasszika-filológia szekcióban Nagyillés János tanár úr elnökle mellett az alábbi collegisták számoltak be kutatásaikról:

Szikora Patrícia: *Aeneam superat melior virtute Iohannes – Corippus „római” főhőse*

Horváth Balázs: *Kazinczy Ferenc Sallustius-fordítása*

Vincze Judit: *Szirének szóban és képen*

Kovács István: *Egy katona levele Pannoniából*

Az ülészak legjobb előadásának járó díjat Nagyillés tanár úr döntése alapján Szikora Patrícia nyerte el. A Modern nyelvek irodalma szekcióban műhelyünk titkára, Kassai Gyöngyi szintén elnyerte az ülészak legjobb előadása (*Dido és Aeneas története Dryden fordításában*) címet.

4. Havas László-emlékülés: 2014. április 28.

2014. március 19-én életének 75. évében elhunyt Havas László, a Debreceni Egyetem klasszika-filológia tanszékének nyugalmazott vezetője, a Limoges-i Egyetem díszdoktora, a Magyar Érdemrend tisztikeresztjének birtokosa, számos tudományos társaság tagja. Havas tanár úr felvételt nyert az újrainduló Eötvös Collegium első évfolyamába, büszkén vallotta magát a Collegium

neveltjének. Nyugdíjba vonulása után tagja lett a Bollók Officina tutori körének, óraadással és alkalmi előadásokkal is igyekezett szolgálni intézményünket. Emlékét kegyelettel őrizzük. A Havas László tiszteletére rendezett ülésen kollégák és pályatársak emlékeztek:

Tar Ibolya: *Vergilius kozmosza*

Ritoók Zsigmond: *Havas László, a Florus-kiadó*

Szörényi László: *Nadányi János Florus Hungaricus*

5. SEC Collegium Hungaricum IX. országos konferenciája: 2014. május 9.

Idén a SEC-egyesület székhelyeként is működő Eötvös Collegium rendezte meg a tagszervezetek országos konferenciáját. A Tres Montes (Pázmány Péter Katolikus Egyetem) és az Officina Försteriana (Szegedi Tudományegyetem) előadói mellett a Bollók Officina is önálló ülészakon mutatta be tagjai szakmai munkáját. Örvendetes, hogy ezúttal mind a négy előadónk most szerepelt először a Collegium Hungaricum rendezvényen: az utánpótlás kérdése tehát bizonyos mértékben megoldottnak látszik. A műhely részéről a következő előadások hangoztak el:

Kovács István: *P.Tebt. 2.583 – Adalékok egy pannóniai legionárius leveléhez*

Vincze Judit: „ἀλλὰ τε Σειρήνες λιγυρῇ θέλγουσιν αἰοδῆν”

Horváth Balázs: *Kazinczy Ferenc klasszicizmusa és az antikvitás*

Kassai Gyöngyi: „Various and changeful” – Dido és Aeneas története Dryden fordításában

6. XI. Magyar Ókortudományi Konferencia: 2014. május 22–24.

Az Ókortudományi Társaság két évente megrendezésre kerülő konferenciáján a collegiumi székhelyű, „Klasszikus ókor, Bizánc, humanizmus: Kritikai forráskiadás magyarázatokkal” című OTKA-pályázat résztvevői az azonos címen hirdetett önálló szekcióban tartottak előadást. A Horváth László által szervezett ülészakon három nap alatt huszonegy előadó lépett fel, köztük aktív collegisták:

Kovács István: *Egy katona levele Pannoniából*

Szikora Patrícia: *Avar követjárás Bizáncban (Corippus: In laudem III, 231–407)*

Delbó Katalin: *A XII. századi bizánci regény*

7. Eötvös József Collegium, a magyarság közös eszménye - Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencia I: 2014. június 2.

Az Erdélyi Magyar Tudományegyetem Gazdaság- és Humántudományok Kara (Csikszereda) adott helyt a szakkollégiumok „filosz” ülészakának, melynek keretei között meghallgattuk a műhelyt képviselő Kovács István *Egy katona levele Pannoniából* című előadását.

Egyéb (közösségi munka, rendezvények)

1. A szultán ajándéka. Négy corvina a szeráj könyvtárából. Időszaki kiállítás megtekintése az OSZK-ban: 2014. május 6.

Idézet a sajtóközleményből: „Exkluzív corvinakiállítás nyílik 2014. április 23-án az Országos Széchényi Könyvtárban. Mindössze két hétig lesz látható az a négy corvina, amelyeket a török hadak a 16. században elvittek Mátyás király könyvtárából, majd miután fejedelmek, főpapok és tudósok évszázadokon keresztül sikertelenül próbálkoztak visszaszerzésükkel, 1869-ben Abdul Aziz szultán ajándékaként végül visszakerültek Budára. A négy díszkódexet ebben a kontextusban még soha nem láthatta a nagyközönség. Mivel felbecsülhetetlen értékű corvináink a legszigorúbb műtárgyvédelem alatt állnak, kiállításukra csupán nagy időközökkel, rendkívüli alkalmakkor kerülhet sor. A négy kódex, Szent Ágoston, a történetíró Polybios, a komédiaszerző Plautus és a humanista Trapezuntius művei, kiválóan reprezentálják az egész egykori Corvina Könyvtárat, hiszen található közöttük itáliai kézirat, de olyan is, amely a Mátyás alatt létesített budai könyvmásoló- és miniátorműhely munkája. Három kódex eredeti, pompás bársonykötését viseli, amely szintén a budai műhely könyvkötőjének mesterségbeli tudását dicséri, aki Mátyás reprezentatív könyvtára számára egyedi kötéstípust fejlesztett ki.”

A kiállított darabokat a műhely tutorának, Zsupán Edinának szakértő vezetése mellett tekintettük meg.

2. Nemzeti összetartozás napja: Gyimesbükk, 2014. június 3.

A Collegium megemlékezéssel egybekötött koszorúzásán az ezeréves határon Kovács István képviselte a műhely tagságát.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat
Kovács István

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Műfordítói szeminárium
OKTATÓJA	Szepessy Tibor
MEGHIRD. MŰHELYE	Bollók János Klasszika-filológia Műhely
TAGJAI	Kovács István Szikora Patrícia Vincze Judit
TANEGYSÉGKÓDJÁ	BBV-200.120/EC és BMVD-200.120/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az órára összesen hárman jelentkeztek: Kovács István, Szikora Patricia és Vincze Judit; az első kettő a Collegium növendékeinek régebbi, Vincze Judit az újabb generációjába tartozik.

Az óra meghirdetése klasszika-filológus hallgatók számára korántsem valamiféle akadémikus tárgyválasztás eredménye volt; ahogyan a félévet indító első órán a hallgatók előtt is hangsúlyoztam, a görög és római antikvitásnak számos ránk maradt műve magyarul még egyáltalán nem látott napvilágot (a meglévő fordítások pedig egy évszázad múltán általában amúgyis elavulttá válnak), elég volt csak a görög irodalomból desideratumként Plutarchos Moraliájára, Dión Chrysostomos írásaira és Aristainetos levél-novelláira hivatkoznom.

Az eleve nyilvánvaló volt, hogy a műfordítói elvek ismertetését kezdettől fogva fordítói gyakorlattal célszerű párosítani, csupán a mintaszöveg volt kérdéses. Nekem némi töprengés után Klaudios Ailianos *Variae Historiae* című hatalmas (és ugyancsak lefordítatlan) gyűjteményére esett a választásom: az ő anekdotái-novellái közül a görög irodalomtörténeti vonatkozásúakat kezdtük sorra venni és lefordítani.

Módszerünk az volt, hogy három hallgatóm előbb otthon igyekezett megérteni a penzumul kapott szöveggel vagy szövegekkel, annak fordítói szempontból bármilyen nehézséget okozó passzusait a következő órán megvitattuk; ennek alapján ők hárman megint otthoni munkaként készítették el a „végleges” fordítást, melynek korrekciójára ismét a következő órán került sor. Messzire nem jutottunk, de nem is a „sokat”, hanem az „alaposan” volt a cél.

Mindhárom résztvevő derekasan, azt is mondhatnám, lelkesen dolgozott, hiányzás is csak egyszer-egyszer fordult elő, Szikora Patricia pedig mindig jelen volt; fordítás tekintetében Vincze Judit látszott közülük a legígéretesebbnek. Mindhárman „jeles”-t érdemelnek.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Bevezetés a papirologiába
OKTATÓJA	Berkes Lajos
MEGHIRD. MŰHELYE	Bollók János Klasszika-filológia Műhely
TAGJAI	Gaál Vilmos Kovács István Szikora Patrícia Vincze Judit
HELYE ÉS IDEJE	2014. február 17–18, Eötvös József Collegium (6×90 perc)

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium célja görög szakos hallgatók bevezetése volt a papirologiába. Egy általános bevezetésen kívül elsősorban a görög irodalomtörténet számára hasznosítható papiruszokba kívántam betekintést nyújtani a kurzus résztvevőinek. A szemináriumok keretében a hallgatók fényképekről olvastak, és próbáltak értelmezni ókori szövegeket. A következő témák kerültek feldolgozásra:

1. Bevezetés a papirologiába
2. Irodalmi élet
3. Regény I
4. Regény II
5. „Az ókor legrosszabb költője” I
6. „Az ókor legrosszabb költője” II

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A résztvevők mindvégig érdeklődéssel és felkészülten vettek részt az órákon, bár az ókori kézírások olvasása jelentette kihívást láthatóan félelemmel vegyes tisztelettel fogadták. Ez a feszélyezettség idővel oldódott, és a szeminárium általában jó hangulatban zajlott. Általánosságban elmondható, hogy a hallgatók kiváló nyelvi felkészültséggel rendelkeztek, viszont nem szívesen alkottak önálló véleményt gondolkodtató kérdésekről. Ez azonban – sajnos – általában jellemző a magyar filológus hallgatókra a nyugati egyetemekkel ellentétben. Mindazonáltal ezen a téren is örömmel figyelhettem meg fejlődést a szeminárium két hete folyamán: a résztvevők egyre bátrabban és önállóbban választottak a kérdéseimre.

A szeminárium négy résztvevője – ahogyan már említettem – felkészülten és érdeklődéssel vett részt az órákon. Összességében úgy vélem, hogy a szeminárium hozzájárult a hallgatók szakmai fejlődéséhez. Emellett még egyszer szeretném hangsúlyozni, hogy a hallgatók felkészültsége és hozzáállása példás volt. Ennek ellenére meg kell, hogy jegyezzem, hogy két hiány különösen fájó volt: a hallgatók idegennyelv-ismerete igen gyenge, és, ahogy említettem, nem szívesen alkottak önálló, kritikus véleményt. Ezen képességek, illetve készségek fejlesztését általában is fontosnak tartom, de különös jelentőségük volna abban, hogy a magyar klasszika-filológusok versenyképesek legyenek nyugati kollégáikkal szemben.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Ógörög auctorolvasás: Lukianos
OKTATÓJA	Mészáros Tamás
MEGHIRD. MŰHELYE	Bollók János Klasszika-filológia Műhely

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az ELTE Klasszika-filológia MA-képzési rendjében és collegiumi kódon is meghirdetett órán a császárkori görög próza egyik legismertebb történeti-esztétikai értekezésével, samosatai Lukianos *Hogyan írjunk történelmet?* című művével foglalkoztunk. A szöveg olvasása mellett kitértünk a történeti háttérre, a szerző életére, a mű szerkezetére, valamint a fontosabb szakirodalom vázlatos ismertetésére.

A görög szöveget a legújabb mértékadó kiadás alapján tárgyaltuk (M. D. MacLeod: *Luciani Opera III: libelli 44-68*. Oxford, 1980), de figyelembe vettünk két kommentárt is (G. Avenarius: *Lukians Schrift zur Geschichtsschreibung*. Meisenheim/Glan, 1956; H. Homeyer: *Wie man Geschichte schreiben soll?* München, 1965). A történeti-szellemi háttér megértését magyar nyelvű szöveg segítette (Szilágyi J. Gy.: *Utószó*. In: *Lukianos összes művei I-II*. Budapest, 1974).

A szövegválasztást indokolja, hogy bár a hallgatók elképzelésében Lukianos általában könnyed nyelvezetű, humoros, rövid szövegek szerzőjeként él, a *corpus* jelentős része – a finom irónia ellenére – mind nyelvi, mind tartalmi szempontból nagyon is komolynak nevezhető. Jelen értekezés parodisztikus vonásai ellenére a történetírói műfaj klasszikus esztétikai alapvetése. Nyelvezete, gondolatmenete ennek megfelelően nem könnyen érthető, amit tovább nehezít a számos szövegkritikai probléma is. Mindez az óra látogatóit szemlátomást váratlanul érte, éppen ezért a szöveggel csak lassan tudtunk haladni.

Filozófia Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBN-FIL-401.02/EC	Schmal Dániel: Leibniz metafizikája
BBN-FIL-401.30/EC	Veres Máté: Antik filozófiai teológia – a preszókratikusoktól a hellenisztikus korig
BBN-FIL-234.12	Faragó-Szabó István, Locke és kritikussai (Leibniz és Berkeley)

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Köztársasági ösztöndíj	Corsano Dániel

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

Az eddigi legjobb évfolyam távozása nagy űrt hagyott maga után, és a legtöbb energiát arra kellett fordítani, hogy az ebben a félévben különösen nagy erőfeszítést kívánó órákat az újonnan felvettek / átjelentkezettek, hiánytalanul el tudják végezni. Ez – kiválóan működő tutoriális rendszerünknek köszönhetően – jórészt sikerült. (Eredményeiről a tanári jelentésekben részletesebben.) Egy kiemelkedően jól sikerült műhelydolgozatot vitattunk meg: Corsano Dániel angol nyelvű dolgozatát *Meinongianism as a theory of fictional discourse*. A dolgozat rövidesen jelentősebb szakmai fórumon megjelenik.

Egyéb (közösségi munka, rendezvények)

2013 nyarán (július 13.) műhelyünk tagjai előadtak a nyári egyetemen:

1. Takó Ferenc, „Kína fordítva. Az újkor Kína-képe terminusokban” címmel tartott előadást
2. Corsano Dániel és Kapelner Zsolt a test–lélek probléma megközelítésének lehetséges aspektusairól adott elő; ízelítőt adva egyben a filozófiai viták természetéről.

A 2013-as „Kutatók éjszakája” c. rendezvényen a következő előadásokat tartották a műhely tagjai:

1. Takó Ferenc: „Max Weber és az adekvát okozás elmélete”
2. Kapelner Zsolt: „Filozófia ma és holnap – a filozófia szerepe a 21. században”
3. Tóth Olivér: „Természet a természetem? – Természetesség és személyiség problémája Hegelnél”

Az előadásokra igen nagy számban jöttek el az EC nem filozófia szakos hallgatói, és meglepően adekvát kérdésekkel faggatták az előadókat, úgyhogy az előadások tényleg az éjszakába nyúltak.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat
Kovács Dániel – egészen kiemelkedő szakmai munkája miatt.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Leibniz metafizikája
OKTATÓJA	Schmal Dániel PPKE egyetemi docens
MEGHIRD. MŰHELYE	Filozófia Műhely
TAGJAI	Kovács Dániel Ádám Zsófia Tasnádi Gábor Corsano Dániel Bönöczk Péter Szántó Rita Barcsi Esztella Árki Petra Mihály Judit
HELYE ÉS IDEJE	EC 013 filozófia műhely, csütörtök 18:00–20:00
TANEGYSÉGKÓDJA	BBN-FIL-401.02/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium bevezetést kíván nyújtani a leibnizi filozófia főbb témáiba az ún. középső és a kései korszak írásain keresztül. Ehhez ideális kiindulópontot jelent az 1686-os *Metafizikai értekezés*, majd ehhez kapcsolódva az Antoine Arnauld-val folytatott kiterjedt levelezés. Miután kísérletet tettünk az alapvető – ugyanakkor meglehetősen szerteágazó – filozófiai tézisek tisztázására, igyekszünk áttekinteni az így kapott logikai, metafizikai és fizikai szempontok összefüggésrendszerét mind szisztematikus, mind pedig történeti értelemben. Ez utóbbihoz jelent segítséget az 1714-es *Monadológia*, amelyben Leibniz kései gondolatainak összefoglalását adja. A szeminárium célja annak az interpretációs készségnek a kialakítása, amelynek birtokában a hallgatók önállóan tudják összefüggésbe hozni az egyes leibnizi töredékeket a tárgyalt témákkal, azaz képesek önállóan megbirkózni az olvasót gyakran váratlan nehézségek elé állító leibnizi szövegek – hosszabb művek és fragmentumok – értelmezésével. A félév során készítendő dolgozatok e készséget kívánják mérni ismeretlen – az órákon nem tárgyalt – szövegek elemző feldolgozásán keresztül. A szemináriumon kitűzött célt a hallgatók többségének – különböző mértékben, de – sikerült megvalósítania.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Antik filozófiai teológia – a preszókratikusoktól a hellenisztikus korig
OKTATÓJA	Veres Máté CEU PhD
MEGHIRD. MŰHELYE	Filozófia Műhely
TAGJAI	Kovács Dániel Ádám Zsófia Tasnádi Gábor Corsano Dániel Bönöczk Péter Szántó Rita Tóth Olivér István (CEU)
HELYE ÉS IDEJE	Hétfő 17.15, EC 013
TANEGYSÉGKÓDJA	BBN-FIL-401.30/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus során olyan szövegeket dolgoztuk fel, amelyek a klasszikus és korai hellenisztikus kori antik filozófia teológia szempontjából a legfontosabb forrásainkat jelentik. A félév felépítését részben a kronológia, részben a filozófiai-teológiai problémák tematizálása és az azokkal kapcsolatban megfogalmazódó álláspontok bemutatása határozta meg.

A szövegeket magyar fordításban olvastuk, részben már megjelent kötetekre és szöveggyűjteményekre (elsősorban az Atlantisz Kiadónál megjelent Kirk–Raven–Schofield-féle preszókratikus gyűjteményre, illetve a folyamatban lévő Platón-összkiadásra, továbbá a Bugár István szerkesztette *Kozmikus teológia* c. kötetre), másfelől előkészületben lévő szövegekre (a Long–Sedley-féle hellenisztikus szöveggyűjteményre és a megjelenés előtt álló Epiktétosz-összkiadásra) támaszkodva.

A félév során érintett legfontosabb témakörök: természetfilozófia, költői teológia, filozófiai teológia és populáris vallás viszonya; a teleológiai magyarázat szerepe; az ateizmus jelentése és az állítólagos ateisták; a *Timaiosz* értelmezésének problémái és értelmezéstörténete; a *Törvények* X. könyvének ateizmus-ellenes

érvelése; az arisztotelészi teológia problémái; az istenhez hasonulás kérdése Platónról a sztoikus és epikureus filozófiáig; hellenisztikus kozmológia és teológia.

A kurzus munkájához meghívott előadóként hozzájárult Guba Ágoston (MTA BTK Filozófiai Kutatóintézet) és Hangai Attila (CEU Filozófia Tanszék), előkészületben álló szövegkiadások ismertetésével, illetve speciális szakértelmet igénylő témák bemutatásával gazdagítva a hallgatók ismereteit.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A hallgatók a szövegeket előre megkapták, azokat előzetesen megadott szempontok és kérdések alapján feldolgozták, majd a szemináriumon a szemináriumvezető irányítása mellett közösen megvitatták. Teljesítményüket hangsúlyosan a szövegismeret és a szövegek megvitatása során mutatott aktivitás alapján értékeltém. Mivel a vizsgált kérdések még a filozófia szak tanyagán belül is kevésbé hangsúlyosak, az előzetes ismeretanyag és a források elsődleges feldolgozásán túlmutató szövegértés nem lehetett szempont.

A kurzus hallgatói az elvárásoknak nagyrészt megfeleltek, noha a szövegek megvitatása során eltérő lelkesedést mutattak. A legegyszerűsebb teljesítményt Ádám Zsófia, illetve Kovács Dániel mutatta; megjegyzést érdemel, hogy Kovács Dániel nyilvánvalóan komolyabb előzetes ismeretekkel „érkezett meg” a kurzusra, mint a többiek, ami elsősorban személyes érdeklődésével magyarázható.

A féléves munka alapján a hallgatók felkészültek arra, hogy az antik filozófiai teológia legfontosabb kérdéseiben önállóan eligazodjanak, a problémákra adott legfőbb válaszokat behatóan ismerjék, azok összevetésére és megvitatására képesek legyenek. Ezt a kitűzött célt bizonyosan mindannyian elérték.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Locke és kritikusai (Leibniz és Berkeley)
OKTATÓJA	Faragó-Szabó István
MEGHIRD. MŰHELYE	Filozófia Műhely
TAGJAI	Kovács Dániel Omischl Ferenc Tasnádi Gábor Corsano Dániel Bönöczk Péter Barcsi Esztella Mihály Judit Zilahy Orsolya
HELYE ÉS IDEJE	Kedd 18.30 EC 013 szoba
TANEGYSÉGKÓDJA	BBN-FIL-234.12

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Locke *Értekezése* a filozófia történetének egyik alapműve; megjelenését követően rövid időn belül kanonizálódott. A szemináriumon célja elsősorban e klasszikus mű *néhány* témájának (ismeretelmélet, metafizika, nyelvfilozófia, tudományelmélet) az átlagosnál alaposabb megismerése volt.

Két kortársa – Leibniz és Berkeley – rendkívüli energiákat fektetett Locke elméletének kritikájába. Leibniz egyetlen, szisztematikusan felépített filozófiai írását, az *Újabb értekezések az emberi értelemről*-t, Berkeley pedig főművét, a *Tanulmány az emberi megismerés alapelveiről*-t jórészt erre szánta. Indítékaik különbözőek, sőt olykor kifejezetten ellentétesek, a bírálat alapjául szolgáló érvek azonban gyakran azonos töről fakadnak.

Az egyes témákat mindig szélesebb kontextusba helyezve, Leibniz és Berkeley érveinek összefüggéseiben tanulmányoztuk. Míután a három mű terjedelme megközelíti az 1600 oldalt, természetesen a szeminárium hallgatói csak bizonyos – előre kijelölt, és egymással összefüggésbe hozható – szövegeket kellett elolvasniuk, szembeállítva Locke, Leibniz és Berkeley érveit.

A félév során a következő témákat vizsgáltuk:

- Az ideák elmélete;
- Elsődleges / másodlagos ideák / minőségek megkülönböztetése, az általános ideák, az ideák státusza, bizonyossága, stb.);
- Szubsztanciakritika
- Nyelvfilozófia
- Tudás

A szeminárium alapvető célkitűzései megvalósultak; résztvevői a meglehetősen nehéz és bonyolult szövegekben elég talpraesetten tudtak navigálni, ismereteik jóval meghaladják az egyetem hallgatóitól általában elvárható szintet. Felkészültségük ellenőrzésére több, egymástól világosan elkülöníthető módszert alkalmaztam:

1. órai aktivitás (szövegek ismerete)
2. kiselőadás
3. írásos dolgozat

Így mindenki érvényre tudta juttatni azokat a képességeit / készségeit, amiben a leginkább jeleskedik. Természetesen az értékelésnél részlegesen tekintetbe vettem az előzetes ismereteket, továbbá, hogy tanulmányaiban ki milyen szinten áll.



Erdélyi életkép

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBN-FIL-234-07/EC	Schmal Dániel: <i>Descartes és a késő karteziánizmus</i>
BBN-FIL-232.02/EC	Steiger Kornél: <i>Sztoikus etika. Epiktétosz lélekterápiája</i>
BBN-FIL-402-03/EC	Kállay Géza: <i>Wittgenstein</i>

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

A félévben négy kiemelkedően jól sikerült műhelydolgozatot vitattunk meg:

1. Kovács Dánielnek Ágoston és Plótinosz ontológiájának különbségéről írt dolgozatát, valamint
2. Tasnádi Gábornak Kant szabadságfelfogásáról írt munkáját (kompatibilista volt-e Kant vagy sem).
3. Tóth Olivér István: *Imagination and the Source of Error in Spinoza's Ethics*

A szerzők jelentkeztek munkájukkal a Tudományos Ösztöndíj Pályázatra; mindkét dolgozat magas pontszámot kapott, és bírálóik javasolták megjelenítésüket.

Mindkét dolgozat már jelenlegi állapotában is alkalmas arra, hogy – a TDK házi versenyét követően – az OTDK-n induljunk vele.

Egy további műhelydolgozat készült el (Ádám Zsófia), de nem maradt időnk a megvitatásra.

Az idei Eötvös Konferencián – az I. évfolyamos hallgatókat kivéve – a műhely minden jelenlegi tagja fellépett; továbbá a műhely korábbi tagjai is előadtak. A műhely tagjai számos egyéb konferencián is szerepeltek: ELTE hallgatói konferencia, Szeged: Eötvözet konferencia, Debrecen: Kant-konferencia, Magyar Patrisztikai Társaság konferenciája.

Egyéb (közösségi munka, rendezvények)

1. Több közös csapatépítő programunk volt, ezen kívül
2. a műhely tagjai számos, a középiskolások számára szervezett ún. „Filozófiai Teaház” programban vettek részt. E program elsőrendű célja, hogy – miután a filozófia nem célzott érettségi tantárgy – a szakmánk iránt érdeklődő hallgatókat bevonjunk a műhely munkájába
3. Elkezdtük a műhely fennállásának 20. évfordulójára rendezendő konferencia szervezését. A felhívás kétnyelvű szövege elkészült, számos helyen meghirdettük

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat
 Kovács Dániel egészen kiemelkedő szakmai munkája miatt
 Barcsi Esztella a szakmai órákon elért kiemelkedően jó eredményei miatt

TANÁRI JELENTÉS**I. A SZEMINÁRIUM ADATAI**

CÍME	Descartes és a késő karteziánizmus
OKTATÓJA	Schmal Dániel
MEGHIRD. MŰHELYE	Filozófia Műhely
TAGJAI	Kovács Dániel Ádám Zsófia Tasnádi Gábor Szántó Rita Barcsi Esztella
HELYE ÉS IDEJE	EC 013 filozófia műhely hétfő 18:00–20:00
TANEGYSÉGKÓDJA	BBN-FIL-234-07/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE
(TEMATIKA, FELADATOK)

A szemináriumon a descartes-i filozófia recepciótörténetével foglalkozunk. Minthogy a szeminárium hallgatói erősen eltérő előismeretekkel érkeztek, az első órákon Descartes *Elmélkedések az első filozófiáról* című művét vettük át fejezetről fejezetre, majd tematikus bontásban újra áttekintettük a mű legfontosabb problémáit (test–elme dualizmus, az ideák kérdése,

kauzalitás stb), ezúttal Malebranche olvasatában. Ehhez a *Beszélgetések a metafizikáról és a vallásról* című malebranche-i mű szolgált vezérfonál gyanánt. Megkerestük azokat a pontokat, ahol Malebranche határozott elméletet dolgozott a descartes-i filozófia kétértelműségeinek és megoldatlan problémáinak a kezelésére, s igyekeztünk rátalálni azokra az érvekre, amelyek olykor Descartes tanainak módosítását vagy elutasítását eredményezték nála. A szemináriumok az otthon feldolgozott szövegek, s az olvasás közben adódó problémák köré szerveződtek. A félév végére a kifáradás jeleit éreztem a társaságon (immár túl egy teljes Leibniz-kurzuson, amelyre az előző félévben került sor), ezért különösen örültem Kovács Dániel aktív részvételének és Esztella ritka, de mindig pontos kérdéseinek.

Az EC hallgatói közül kiemelkedően jó teljesítményt nyújtott Kovács Dániel és Barcsi Esztella.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Sztoikus etika. Epiktétosz lélekterápiája
OKTATÓJA	Steiger Kornél
MEGHIRD. MŰHELYE	Filozófia Műhely
TAGJAI	Ádám Zsófia Barcsi Esztella Finta Szilvia Kapelner Zsolt Kovács Dániel Sándor András Szántó Rita Tasnádi Gábor
HELYE ÉS IDEJE	EC 013, csütörtök 18 óra
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBN-FIL-232.02/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az első három foglalkozáson előadás formájában bemutattam a sztoikus etika alapfogalmait, különös tekintettel Epiktétosznak arra a morálfilozófiai és lélekterápiai tanítására, amelyet *Beszélgetések* c. művében fejtett ki. (A mű általam készített magyar fordítását a hallgatók elektronikus formában megkapták.)

A negyedik foglalkozástól kezdve a *Beszélgetések* néhány fejezetét (összesen kilencet) dolgoztuk föl abban a formában, hogy az óra elején elhangzott egy kb. 20 perces referátum, majd a referált fejezetet értelmeztük és megvitattuk. Referátumot a következő hallgatók készítettek:

Ádám Zsófia

Barcsi Esztella

Finta Szilvia (nem EC-s)

Kapelner Zsolt (CEU)

Kovács Dániel

Sándor András (nem EC-s)

Szántó Rita

Tasnádi Gábor

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A hallgatók a szövegeket előre megkapták, azokat előzetesen megadott szempontok és kérdések alapján feldolgozták, majd a szemináriumon a szemináriumvezető irányítása mellett közösen megvitatták. Teljesítményüket hangsúlyosan a szövegismeret és a szövegek megvitatása során mutatott aktivitás alapján értékeltem. Mivel a vizsgált kérdések még a filozófia szak tanyagán belül is kevésbé hangsúlyosak, az előzetes ismeretanyag és a források elsődleges feldolgozásán túlmutató szövegértés nem lehetett szempont.

A kurzus hallgatói az elvárásoknak nagyrészt megfeleltek, noha a szövegek megvitatása során eltérő lelkesedést mutattak.

A féléves munka alapján a hallgatók felkészültek arra, hogy az antik filozófiai teológia legfontosabb kérdéseiben önállóan eligazodjanak, a problémákra adott legfőbb válaszokat behatóan ismerjék, azok összevetésére és megvitatására képesek legyenek. Ezt a kitűzött célt bizonyosan mindannyian elérték.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Wittgenstein
OKTATÓJA	Kállay Géza
MEGHIRD. MŰHELYE	Filozófia Műhely
TAGJAI	Barcsi Esztella Ádám Zsófia Tasnádi Gábor

HELYE ÉS IDEJE
TANEGYSÉGHÓDJA

EC 013 szoba, kedd 18.30
BBN-FIL-402-03/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Ludwig Wittgenstein osztrák-brit filozófus négy alkotói korszakát szokás megkülönböztetni: 1) korai korszak 2) „útban” a *Filozófiai vizsgálódások* felé, vagy „közbenső korszak” 3) a *Filozófiai vizsgálódások* 4) a kései korszak. Wittgenstein olvasásának kontextualizálását elsősorban az nehezíti, hogy életében a *Tractatus*on kívül szinte semmit nem jelentett meg abból a sok ezer oldalas munkásságból, amit ma általában „Nachlass”-nak (’hagyaték’-nak) szokás hívni, és sokáig még a méretéről sem voltak pontos fogalmaink. Ebből a hatalmas anyagból a kurzuson a *Tractatus*, és a *Filozófiai vizsgálódások bizonyos aspektusainak* áttekintésére vállalkoztunk. Az utóbbi emberöltőben az FV kutatásának Saul Kripke adott nagy löketet a „szabálykövetéssel” és a „szkepticizmus” újrafelfedezésével kapcsolatosan az 1980-as évek elején. A *Tractatus* a 90-es évek vége felé került újra a figyelem homlokterébe főleg Cora Diamond az „értelmetlenségről” (*nonsense*) szóló új olvasatának kapcsán.

Wittgenstein „filozófusok filozófusa”, tehát azt igyekszik tisztázni, mi tartozik a filozófiához egyáltalán, és melyek a gondolkodás feltételei; mivel tudjuk magunkat megteveszteni; mit jelent egy tetszetős megoldás „csábítása”; ki miért ragaszkodik olyan makacsul egy állásponthoz; hogyan függ össze nyelv és gondolkodás; hogyan „ábrázol” a nyelv; mennyire képes a nyelv valamit átláthatóan elénk állítani, és mennyire „rejt el”; mit jelent, hogy jelentéseket vagyunk képesek megérteni és létrehozni, minek mitől lesz jelentése, ezt milyen elvek irányítják, milyen szerepe van ebben a mindennapi életünknek; van-e „privát nyelv” (amit csak én értek), fel tudom-e fogni egy kép két aspektusát („értelmét”) egyszerre? A kurzuson ezek a kérdések voltak előtérben; végezetül arra is vetettünk egy pillantást, hogyan használhatóak fel Wittgenstein bizonyos megközelítései az irodalmi elemzésben.

Germanisztika Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok¹

kódja	oktatója és címe
BBV-200.75/EC	Sára Balázs: <i>Német stílusgyakorlatok</i>
BBV-200.76/EC	Sára Balázs: <i>Opusculum tripartitum – szövegkiadói projekt-szeminárium I.</i>
BBV-200.77/EC	Dr. Jónácsik László: <i>Középfelnémet udvari szerelmi líra</i>
BBV-200.78/EC	Dr. Dávid Gábor Csaba: <i>Európai művészettörténet III: Bizánctól a gótikáig</i>
BBV-200.79/EC	Sára Balázs/Silvia Nittnaus: <i>Österreich – Landeskunde, Film und Literatur</i>
BBV-200.80/EC	Dr. Feld-Knapp Ilona: <i>Cathedra Magistrorum – tanárkutatás</i>
BBV-200.81/EC	Wilhelm Droste: <i>Műfordítói szeminárium (Pilinszky-művek fordítása németre)</i>
BBV-200.82/EC	Sára Balázs: <i>Forrás és értelmezés I.</i>
BBV-200.70/EC	Sára Balázs/Miskei Réka/Oszuszký Ágnes: <i>Német nyelv kezdőknek (A1)</i>
BBV-200.71/EC	Sára Balázs/Varga Zoltán: <i>Német nyelv újrakezdőknek (A2)</i>
BBV-200.72/EC	Sára Balázs/Györki Tamás: <i>Német nyelv középfaladóknak (B1)</i>
BBV-200.73/EC	Sára Balázs/Kovácsik Antal: <i>Német középfokú nyelvvizsga-előkészítő (B2)</i>

¹ A félév szakmai óráinak rövid értékelését jelen műhelyvezetői jelentés egyes pontjai tartalmazzák (ld. a II. részt). A kialakult gyakorlatnak megfelelően ismét külön CM-beszámoló készül a jelen félévben Dr. Feld-Knapp Ilona tanárnő nevére meghirdetett *Cathedra Magistrorum – tanárkutatás* c. kutatási projekt negyedik félévéről.

BBV-200.74/EC Sára Balázs: *Német felsőfokú nyelvvizsga-előkészítő (C1)*

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Magyar Köztársasági Ösztöndíj	Tóth Dániel, Dezsényi Balázs
Erasmus (Leiden)	Tóth Dániel
DAAD ösztöndíj (Germersheim)	Sós Gabriella
Orosz Világ Alapítv. nyári egyeteme (Várna)	Györki Tamás
Comenius tanárasszisztensi ösztöndíj (Krakkó)	Györki Tamás
Bursa Hungarica Ösztöndíj	Szőke Máté

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

A Collegium évente visszatérő vendége, Prof. Dr. **August Stahl** (Saarbrücken) ebben a félévben váltakozó helyszíneken (ELTE Germanisztikai Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Eötvös Collegium) tartotta meg október 15–25. között *Rilkes Rezeption der Renaissance* c. szeminárium kurzusát (ennek főbb témái: Das Menschenbild – Die Wertung der Welt – Die stille und offene Polemik gegen das Christentum).

Stahl professzor itt-tartózkodásának idejére szerveztük meg a TÁMOP-programban futó, dr. **Balogh F. András** részprojektvezető (ELTE Germanisztikai Intézet) irányításával feldolgozott, Magyarországról szóló 17. századi német irodalmi források elkészült szövegkiadásának kötetbemutatóját (Balogh F., András [Hrsg.]: *Ungarnbilder im 17. Jahrhundert*. Budapest: ELTE Eötvös József Collegium 2013). A kötetet október 21-én 17.00 órai kezdettel mintegy harmincfős érdeklődő közönség előtt August Stahl és Balogh F. András mutatták be (a meghívót ld. a **mellékletben**).

A kötetbemutatón meghívott díszvendégként jelen volt **Jutta Gehrig**, a budapesti Goethe-Institut igazgatónője, valamint Dr. **Susanne Bachfischer**, a budapesti Österreichisches Kulturforum igazgatónője – utóbbi az Eötvös Collegiumnak (ill. a Germanisztika műhelynek és a Cathedra Magistrorum tanárkutatási projektnek) az utóbbi évek során folyamatosan biztosított támogatásáért dr. Horváth László collegiumigazgatótól *Eötvös Collegiumért* emlékérmeket kapott (az emlékérmeket informális keretek közt utóbb egyébként a Kulturforum előző igazgatónője, Dr. **Elisabeth Kornfeind** is megkapta).

A félév szakmai tevékenységének kétségkívül legkiemelkedőbb eseménye a *Byzanz und das Abendland II* konferencia keretében megrendezett első **Quelle und Deutung c. közép- és koraiújkori paleográfiai konferencia** volt, melyen összesen kilenc hazai és külföldi kutató vállalt szereplést. Az utóbbi öt év germanista szakmai tevékenységének egyik nagy eredménye az Osztrák Tudományos Akadémia Középkori Kézirat- és Könyvosztályával fokozatosan kiépített együttműködés – a műhely jelenleg Johannes Gerson *Opusculum tripartitum* c. műve német nyelvű fordításának kilenc fennmaradt, a XV. századra datálható kéziratvariánsát dolgozza fel, ill. tervezi megjelentetni kritikai kiadás formájában. Az együttműködés mentora osztrák részről a Kézirat- és Könyvosztály vezetője, Dr. **Christine Glaßner**, aki idén négy fiatal (egymást kiegészítő szakterületeken kutató) munkatársával együtt látogatott el a Ménesi útra. Az Ausztriában jórészt egyházi levéltárakban és egyéb gyűjteményekben található, hatalmas mennyiségben feldolgozásra váró közép- és koraiújkori kéziratanyag katalogizálására szakosodott kutatócsoport tagjaiként a filigranológus (vízjeltankutató) Dr. **Maria Stieglecker**, a művészettörténész Dr. **Maria Theisen**, valamint Dr. **Astrid Breith** és Mag. **Nikolaus Czifra** filológusok számoltak be munkájuk legújabb és legértékesebb eredményeiről. A konferencia „Nesztörja” a világhírű magyar középkorász, **Vizkelety András** professzor volt, akinek collegiumi kötődése nem újkeletű, hiszen évekig az MTA/OSZK közös, a Collegiumban működő *Fragmenta codicum*-kutatócsoportjának munkáját irányította. Magyar részről a szakmai fórumon munkatársa, **Lauf Judit**, valamint **Berzeviczy Klára**, a PPKE Német Tanszékének docense vettek még részt. A szakmai találkozó legifjabb résztvevője a koránál fogva hazai szakmai körökben egyelőre talán kevésbé ismert **Sztulik-Kniesl Balázs** volt (a konferenciáról a Kulturforumnak készített német nyelvű beszámolót, valamint a programplakátot ld. **mellékletben**).

A konferencia előadásait lehetőség szerint a 2014 novemberére tervezett *Quelle und Deutung II* konferenciára szeretnénk megjelentetni (alternatívaként mindazonáltal felmerült egy 2013/2014-es, a *Quelle und Deutung I–II* konferenciák anyagát összefoglaló gyűjteményes kötet összeállításának lehetősége is).

Az EJTV idei német szekciójának második, komplex írásbeli-szóbeli fordulóján hat versenyzőt fogadtunk. A verseny első helyezettje a Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium idén érettségiző tanulója, Mónok Eszter volt, aki ez évben már másodszor vett részt a versenyen.

A januárban megrendezett **EC-tehetségtáborban** öt középiskolás diák vett részt: Wilhelm Anna (Baja), Verebélyi-Vajda Éva (Siófok), Vitályos Réka (Budapest), Csontos Bence (Budapest), valamint a fent említett Mónok Eszter. A résztvevők a tábor öt napja alatt az alábbi szakmai foglalkozásokon vettek részt: *Die Groteske in der (deutschsprachigen) Literatur* – B. Szabó Károly; *Wozu die (germanistische) Sprachwissenschaft?* – Sára Balázs; *Wozu die (germanistische) Sprachgeschichtsforschung?* – Sára Balázs; *Kostprobe aus dem Texteditionsprojekt „Opusculum tripartitum”* – Varga Zoltán, Muka Viktória; *Germanistischer Studententag*.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A Christine Glaßner projektvezető neve alatt indított szövegkiadói projektünk (**Johannes Gerson *Opusculum tripartitum*** latin szövegének eddig ismert összesen kilenc német nyelvű kéziratban fennmaradt fordításainak kritikai kiadása) is rendszeressé vált az őszi félévben. A kéziratos szövegek átírása a műhelyvezető által vezetett *Opusculum*-kurzus keretében megkezdődött; a következő félévek során továbbra is jórészt szakszemináriumi csoportmunkában szeretnénk feldolgozni a kódexeket. Jelenleg az **Innsbruck UB Serv. Ib3** jelzetű kézirat (1450 k.) transzkribálása és nyelvi feldolgozása folyik (transzkripció szövegmutatványt egy kolumna átiratával és az eredeti fényképével ld. **mellékletben**). Reményeink szerint tavasszal ismét vendégül láthatjuk Glaßner tanárnőt, akinek személyes jelenléte és szakmai irányítása komoly lendületet adna a kutatásnak.

A **CATHEDRA MAGISTRORUM** tanárkutatási projekt őszi félévéről ld. a CM e félévi beszámolóját.

A FÉLÉV EGYÉB KURZUSAIRÓL

Német stílusgyakorlatok (*Stilübungen Deutsch*, szeminárium, Sára Balázs; 8 fő): A stílusgyakorlat-órát ismét 8 fős foglalkozás formájában tartottuk a BA I. és II. évfolyamos hallgatóival. A stílári szempontról adekvát szóbeli és írásbeli kifejezőkészség és szókinccs, ill. grammatikai ismeretek általános bővítésén és fejlesztésén túl az órák elsődleges célja az első évfolyamos BA-s hallgatók első év végén esedékes szakos nyelvi alapvizsgájára való célzott felkészülés, de nem

utolsósorban az elsőéves műhelytagok beilleszkedésének segítése („osztályfőnöki óra”).

Opusculum tripartitum (*Opusc. Trip. – Texteditorisches Projektseminar I*, szeminárium, Sára Balázs; 6 fő): ld. fent (*A műhelyben működő szakcsoportok, kutatócsoportok tevékenysége* pont alatt).

[**Középfelnémet udvari szerelmi líra** (*Mittelhochdeutsche höfische Lyrik*, dr. Jónácsik László): Mivel a fenti címen meghirdetett órát eredetileg főleg az ősszel végül külföldi ösztöndíjjal távol levő, valamint időközben leköszönt felsőbb éves műhelytagok számára terveztük, a kurzusvezetővel történt egyeztetést követően a kurzus új témájával barokk irodalmat választottunk, így a kurzus címe az alábbira módosult:]

Bevezetés a „sziléziai barokk irodalom” poétikájába és lírájába (*Einführung in die Poetik und Lyrik des „Schlesischen Barock”*, szeminárium, dr. Jónácsik László; 2 fő) A kurzusvezető beszámolója:

A *Bevezetés a 'sziléziai barokk irodalom' poétikájába és lírájába* című, első-sorban műelemző–műértelmező szeminárium témája a német barokk irodalom modelljeként tekintett 'sziléziai barokk irodalom' poétikája, vallásos, gondolati–filozófiai és szerelmi–erotikus lírája volt konkrét verselemzések alapján, elméleti–módszertani (terminológiai) alapokkal kiegészítve. A félév anyaga négy tematikus tömbből állt: 1) Andreas Gryphius vallásos–gondolati költészete; 2) a neosztoicizmus és annak irodalmi megjelenései; 3) Martin Opitz irodalommegújítási programja: *Buch von der Deutschen Poeterey* (Acht Bücher Deutscher Poematum), annak összefüggései és jelentősége (kitekintéssel egyéb programokra is, pl. Philipp von Zesen, Georg Philipp Harsdörffer); 4) a 'sziléziai barokk irodalom' paradigmájába tartozó szerelmi–erotikus líra mint az aktuális irodalmi modell demonstrációs terepe – figyelembe véve az 'első' és 'második sziléziai iskola' fogalmát és kiegészítve a műfajparódia különböző megjelenési formáival (főként Martin Opitz, Paul Fleming, Ernst Christoph Homburg, Sibylla Schwarz, David Schirmer és Christian Hoffmann von Hoffmannswaldau szerelmi–erotikus költészete alapján). Négy referátum hangzott el: 1) a 'barokk retorika' és annak összefüggései (Modolo Ákos Marco); 2) Paul Fleming neosztoikus versei (Modolo Ákos Marco); 3) Opitz: *Poeterey* (Galac Ádám); 4) „a szerelmi diskurzus pluralizálódása” (Hempfer) a reneszánsz–barokk költészetben (Galac Ádám). Általános bevezető szakirodalomként Dirk Niefanger *Barock* c. monográfiája szolgált (Stuttgart/Weimar:

Metzler 2006) – kiegészítve a modern irodalomtudományi koraújkor-kutatás egyéb tanulmányaival (pl. Anke-Marie Lohmeier, Boy Hinrichs, Klaus W. Hempfer, Jónácsik László).

Európai művészettörténet III. (*Europäische Kunstgeschichte III*, előadás, dr. Dávid Gábor Csaba főiskolai docens, ELTE Germanisztikai Intézet): Dávid tanár úr előző, összesen 7 féléves zenetörténeti előadássorozata után az őszi félévben művészettörténeti kurzussorozatot indított. A első félévében az ókor első fele művészettörténetének főbb szakaszait mutatta be, jelen félév témája (a klasszikus görög és római művészettörténet után) *Bizáncról a gótikáig* címmel zajlott.

Ausztria – Országismeret, film és irodalom (*Österreich – Landeskunde, Film und Literatur*, szeminárium, Mag. Silvia Nittnaus, gyakornok [Bécs]; 9 fő): A Feld-Knapp Ilona tanárnő közvetítésével hozzánk került bécsi nyelvoktató gyakornok által nagy szakmai hozzáértéssel és lelkesedéssel vezetett (a visszajelzések szerint egyértelműen nagy sikert arató) kurzust 9 collegista végezte el; Nittnaus tanárnő német nyelvű beszámolóját ld. **mellékletben**).

Műfordítói szeminárium (Pilinszky-művek fordítása német nyelvre; szeminárium, Wilhelm Droste; 10 fő): A Germanisztika műhelyben immár hagyománnyá váltak az irodalmár és műfordító Droste tanár úr két-három félévente megrendezett, blokkosított („hosszú hétvégés”) formában zajló műfordítói szemináriumai. Tanár úr a Pilinszky-versek fordításaiból hosszabb távon önálló kötet kiadását is tervezi.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A régi és új műhelytagok munkája és hozzáállása továbbra is nagy reményekre jogosít, a műhelytagság együttműködő, a közösségi szellem jó, a szakmai munkát és a nyelvoktatási feladatokat lelkesen végzik (jelen helyzet szerint a jövőben sem lesz gond a collegiumi alsóbb szintű nyelvi képzés ellátása: az ötöd-hatodéves nyelvtanári MA-t végzők és diplomázottak örvendetes és kihasználандó lehetőségnek tartják a bentlakó nyelvoktatói státuszt). Nagy örömmel tapasztalom a műhelytagok kezdeményező kedvét (így pl. továbbra is mérlegeljük a Varga Zoltán által felvetett *Magyarország-kép az európai médiában* témában indítandó kurzussorozat előkészítésének és folyamatos szervezésének lehetőségét).

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

TÁMOP-pályázati részprojekt – ld. fent; ezenkívül a *Quelle und Deutung* konferenciára is sikerrel nyújtottunk be pályázatot az Österreichisches Kulturforumnál (ld. **mellékletben**: Veranstaltungsbericht).

Közösségi munka, rendezvények

A **szegedi Eötvös Loránd Szakkollégium** szervezésében tavasszal zajlott *Eötvözet II.* hallgatói konferencia előadásaiból összeállított kötet is megjelent (Gellérfi Gergő – Hajdú Attila (szerk.): *Eötvözet II. – Az Eötvös József Collegium és az Eötvös Loránd Kollégium II. közös bölcsészkonferenciáján elhangzott előadások*. Szeged, 2013). A Germanisztika Műhelyből (jóllehet nem csak germanisztikai témákkal) összesen hat műhelytag szerepelt az előző félévben Szegeden. Témakörök: Varga Zoltán germanisztika, Göndöcs Gabriella germanisztika, Varga Zita anglistika, Györki Tamás russzisztika, Rácz Katalin skandinavisztika. Germanisztikai-skandinavisztikai témák az alábbiak voltak: Varga Zoltán: „*In memoriam / Valeria Koch, / die es hätte geben können*”. Egy két-nyelvű költőné életművének feldolgozása halálának 15. évfordulója alkalmából; Göndöcs Gabriella: *Az irónia formái Márai Sándor a Frankfurter Zeitung und Handelsblatt-nál megjelent tárcáiban*; Rácz Katalin: *Sziget-e Island? – Az izlandi nyelvpolitika fő fejezetei*. A kötet teljes belíve a http://www.eotvos.uszeged.hu/sites/default/files/muhelyek/quadrivium/2013Eotvozet_kotet0618_m.pdf alatt tekinthető meg.

Nyelvoktatás

A műhelytagok elszánt közreműködésével eredményesen folyt a **collegiumi németoktatás**: összesen hat oktatóval, hat csoportban, öt nyelvi szinten tartottunk kurzusokat a rendszeres felmenő képzés és a felsőbb évfolyamok számára, mégpedig:

Német 1/a,b (A1 – kezdő): Miskei Réka, Oszuszký Ágnes; Német 3 (A2 – félközépfaladó): Varga Zoltán; Német 5 (B1 – középfaladó): Györki Tamás; Német „6” (B2 – középfokú nyelvvizsgára felkészítő): Kovácsik Antal; Német „7” (C1 – felsőfokú nyelvvizsgára felkészítő): Sára Balázs. A kurzusvezetők részletes beszámolóit ld. az EC-s nyelvi kurzusokról készült összesítő jelentésben.

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok ² kódja	oktatója és címe
BBV-200.137/EC	Sára Balázs: <i>Német stílusgyakorlatok</i>
BBV-200.138/EC	Sára Balázs: <i>Német nyelvtörténet I.</i>
BBV-200.139/EC	Sára Balázs: <i>Opusculum tripartitum – szövegkiadói projekt-szeminárium II.</i>
BBV-200.140/EC	B. Szabó Károly: <i>Das Groteske in Dürrenmatts dramatischem Werk</i>
BBV-200.141/EC	Dr. Feld-Knapp Ilona: <i>Cathedra Magistrorum – tanárkutatás</i>
BBV-200.132/EC	Sára Balázs/Miskei Réka/Sós Gabriella: <i>Német nyelv kezdőknek (A1-A2)</i>
BBV-200.133/EC	Sára Balázs/Sós Gabriella: <i>Német nyelv újrakezdőknek (A2-B1)</i>
BBV-200.134/EC	Sára Balázs/Kovácsik Antal: <i>Német nyelv középfeladókknak (B1-B2)</i>
BBV-200.135/EC	Sára Balázs/Kovácsik Antal: <i>Német középfokú nyelvvizsga-előkészítő (B2)</i>
BBV-200.136/EC	Sára Balázs: <i>Német felsőfokú nyelvvizsga-előkészítő (C1)</i>

A műhely ösztöndíjsai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Magyar Köztársasági Ösztöndíj	Tóth Dániel
Magyar Köztársasági Ösztöndíj	Dezsényi Balázs
Erasmus (Leiden)	Tóth Dániel
DAAD ösztöndíj (Germersheim)	Sós Gabriella
Orosz Világ Alapítv. nyári egyeteme (Várna)	Györki Tamás
Comenius tanárasszisztensi ösztöndíj (Krakkó)	Györki Tamás

² A félév szakmai óráinak rövid értékelését jelen műhelyvezetői jelentés egyes pontjai tartalmazzák (ld. a II. részt). A kialakult gyakorlatnak megfelelően ismét külön CM-beszámoló készül a jelen félévben Dr. Feld-Knapp Ilona tanárnő nevére meghirdetett *Cathedra Magistrorum – tanárkutatás* c. kutatási projekt aktuális félévéről.

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

A műhelynek a tavaszi félévben jelentősebb szakmai rendezvénye nem volt.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

Az *Opusculum tripatitum*-projektben ebben a félévben is számos műhelytag vett aktívan részt. A félév végére gyakorlatilag rendszeressé vált az őszi félévben. A kéziratos szövegek átírása a műhelyvezető által vezetett *Opusculum*-kurzus keretében folytatódott; a következő félévek során továbbra is jórészt szakszemináriumi csoportmunkában szeretnénk feldolgozni a szövegeket. Az *Innsbruck UB Serv. Ib3* jelzetű kézirat (1450 k.) transkribálása és nyelvi feldolgozása gyakorlatilag befejeződött (transkripció szövegmutatványt egy kolumna átíratával és az eredeti fényképével ld. **mellékletben**). A kézirat és a latin nyelvű eredeti szinoptikus, kétkolumnás kiadását a *Quelle und Deutung* első, 2014 novemberében megjelenő konferenciakötetében tervezzük kiadni, de nem kizárt egy esetleges később megvalósuló, nagyobb szabású (összesen négykolumnás), a három fő szöveghagyományozási vonal egy-egy reprezentánsát a latinnal párhuzamosan leképező kötet kiadása sem, mely a szövegek további kontrasztív vizsgálatát nagyban megkönnyítené, és a kritikai kiadás fontos alapkövének számíthatna. A szöveg átírásában ebben a tanévben Kocziha Péter, Kókai Lénárd, Muka Viktória, Rácz Katalin, Tóth Dániel és Varga Zoltán vettek részt.

A *CATHEDRA MAGISTRORUM* tanárkutatási projekt tavaszi félévéről ld. a CM e félévi beszámolóját. A CM második, a többnyelvűség (*Mehrsprachigkeit*) nyelvoktatási vonatkozásainak témakörét tárgyaló kötete előkészületben van, megjelenése 2014 decemberére várható.

A félév egyéb kurzusairól

Német nyelvtörténet I. (*Deutsche Sprachgeschichte I*, előadás, Sára Balázs; 5 fő): A BA III. és az MA I. évfolyamos hallgatói számára kötelezően előírt, a Collegium utóbbi években folyamatosan erősödő kritikai szövegkiadói profiljához elengedhetetlen ismereteket közvetítő műhelykurzus első féléve a nyelvtörténet-kutatás alapfogalmait, a fontosabb nyelvváltozás-elméleteket, a német nyelv indogermán és germán előzményeit, ősrökonságának (hettita, szanszkrit, ógörög, latin) és rokonságának (gót és egyéb régebbi és mai germán

nyelvek) fontosabb kérdéseit taglalta jórészt interaktívan tartott előadások és a hallgatók által tartott referátumok formájában.

Német stílusgyakorlatok (*Stilübungen Deutsch*, szeminárium, **Sára Balázs**; 7 fő): A stílusgyakorlat-órát ismét 8 fős foglalkozás formájában tartottuk a BA I. és II. évfolyamos hallgatóival. A stiláris szempontból adekvát szóbeli és írásbeli kifejezőkészség és szókincs, ill. grammatikai ismeretek általános bővítésén és fejlesztésén túl az órák elsődleges célja az első évfolyamos BA-s hallgatók első év végén esedékes szakos nyelvi alapvizsgájára való célzott felkészülés, de nem utolsósorban az elsőéves műhelytagok beilleszkedésének segítése („osztályfőnöki óra”). A hallgatók igényének megfelelően a félév szinte minden óráján prezentációval egybekötött referátumot hallgathattunk meg a tankönyvül szolgáló, C2-es nyelvi szintre felkészítő *Oberstufenbuch* (A. Buscha/G. Linthout) témái kapcsán.

Opusculum tripartitum II. (*Opusc. Trip. – Texteditorisches Projektseminar II*, szeminárium, **Sára Balázs**; 6 fő): ld. fent (*A műhelyben működő szakcsoportok, kutatócsoportok tevékenysége* pont alatt).

A groteszk Friedrich Dürrenmatt drámáiban és prózájában (*Die Groteske in Dürrenmatts Dramen und Prosa*, szeminárium, **B. Szabó Károly**; 5 fő): A kurzus keretében a groteszk fogalmi meghatározása után annak formai megjelenése került vizsgálatra a szerző *„Az öreg hölgy látogatása”, „A nagy Romulus”, „A fizikusok”* és *„Play Strindberg”* c. drámáiban, valamint elbeszéléseiben, ill. Dürrenmatt festészetében. A komikum és félelem a groteszkben manifesztálódó bipolaritása, a Karl Rosenkranz-i „csúnyaság esztétikája”, illetve a groteszk hatása a dürrenmatti tragikomédiára álltak az elemzések középpontjában. Tárgyalásra került Dürrenmatt színházkonceptiója, a mulatságos és félelmetes elemek keveredése a groteszk ábrázolásmód jellemzőjeként, illetve a szerző paradox, abszurdba hajló drámaelmélete.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A műhely létszámában az idén kivételesen jelentős a fogyás: az első félév 18 fős tagságából a második félévre 15 fő maradt tag, a félév végén pedig további 6 fő lépett ki a Collegiumból tanulmányai abszolválása, hosszabb külföldi ösztöndíj elnyerése (ill. egy esetben messze nem megfelelő tanulmányi átlag) miatt. Jelen pillanatban a taglétszám kritikusnak mondható; bízunk benne, hogy az előttünk álló felvételi érdemben javítani fog a műhely helyzetén.

A vésszes fogyásnak a fentieken kívül még számos oka lehet, többek közt és főleg az, hogy az itthon elérhető germanisztikai tárgyú MA-képzések a diákok szerint reális perspektívát nem nyújtanak (sem a diszciplináris, sem a tanári MA-képzés). A jövőben mindenképp szeretnénk nagyobb súlyt fektetni az osztatlan tanárképzésre jelentkező hallgatók felvételére.

Közösségi munka, rendezvények

A Paepcke-könyvtár végleges rendezése egyelőre várat magára (az eredetileg ősze tervezett emlékkonferenciát dr. Horváth Géza tanár úr javaslatára 2016-ra, Paepcke professzor születésének 100. évfordulójára helyeztük át). A végleges rendet mindazonáltal igyekszünk még a 2014/15-es tanév végéig helyreállítani a hagyatékban.

Nyelvoktatás

A műhelytagok közreműködésével tovább folyt a **collegiumi németoktatás**: összesen hat oktatóval, hat csoportban, öt nyelvi szinten tartottunk kurzusokat a rendszeres felmenő képzés és a felsőbb évfolyamok számára, mégpedig: Német 2/a,b (A1 – kezdő): Miskei Réka, Sós Gabriella; Német 4 (A2 – félközépaladó): Varga Zoltán/Sós Gabriella; Német 6 (B1 – középaladó): Kovácsik Antal; Német „7” (B2 – középfokú nyelvvizsgára felkészítő): Kovácsik Antal; Német „8” (C1 – felsőfokú nyelvvizsgára felkészítő): Sára Balázs. A kurzusvezetők részletes beszámolóit ld. az EC-s nyelvi kurzusokról készült összesítő jelentésben.

Informatika Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.111/EC	Tarokk kártyajáték I.

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja	oktatója és címe
IKP-9098/EC	Csörnyei Zoltán: Modern elméletek az informatikában
IKP-9120/EC	Csörnyei Zoltán: Mobil rendszerek elmélete
IKP-9134/EC	Tejfel Máté: Helyességbizonyító eszközök alkalmazása funkcionális programok esetén
IKP-9180/EC	Tóth Melinda: Funkcionális programozás 2 (Erlang)
IKP-9202/EC	Diviánszky Péter: Agda
IKP-9203/EC	Páli Gábor: Haskell

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Köztársasági ösztöndíj	Kovács Györgyi
	Manninger Mátyás
	Englert Péter
	Gévy Gábor
	Horváth Gábor
	Nádor István

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

A műhely szakmai munkája az egyes évfolyamoknak meghirdetett előadások (szemináriumok) keretében folyt.

Felkészülés az Informatikai Műhely megalakulásának 10 éves évfordulójára.

Előadások anyagának tervezése.

Végzett collegistáink megkeresése és meghívása a konferenciára.

A társszakkollégiumok képviselőinek meghívása a konferenciára.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A műhely munkája csak az előadásokon és gyakorlatokon válik szét évfolyamokra, csoportokra, a jellemzések az órabetételeknél találhatók meg. Összességében a Műhely tagjai ebben a félévben is szép, eredményes munkát végeztek.

Egyéb (közösségi munka, rendezvények)

szeptember 2. első találkozás és beszélgetés az elsőévesekkel

szeptember 3. részvétel az Eötvös József-konferencián

szeptember 5. részvétel a Bartoniek-tábla-avatáson

szeptember 5. tanévkezdő műhelygyűlés

szeptember 11. részvétel az Eötvös- emlékérem bemutatásán

szeptember 27. Kutatók éjszakája (2 előadás)

november 3. műhelykirándulás Vácra

november 8–9. Eötvös József Tanulmányi Verseny 1. forduló

november 21. rendkívüli műhelygyűlés a közeli eseményekről és teendőkről

december 5. részvétel Diviánszky Péter PhD-védésén

december 5. Vesztergombi György professzor előadása

december 7. Eötvös József Tanulmányi Verseny 2. forduló

december 16. Kari TDK-konferencia

január 20–24. Tehetség tábor:

jan. 20., hétfő: Grafikus felületek programozása (Giachetta Roberto)

jan. 21., kedd: Assembly programozás (Kitlei Róbert)

jan. 22., szerda: A lambda-kalkulus (Csörnyei Zoltán)

jan. 23., csütörtök: Komplex függvények színes ábrázolása (Lócsi Levente)

jan. 24., péntek: Funkcionális programnyelvek (Tóth Melinda)

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Pitlik Mátyás

Manninger Mátyás

Kovács Györgyi

Gévay Gábor

Horváth Gábor

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Mobil rendszerek elmélete 1.
OKTATÓJA	Csörnyi Zoltán
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai Műhely
TAGJAI	Ambrus Tamás Gansperger István Kósa Ruben Artúr Manninger Mátyás
HELYE ÉS IDEJE	019. terem, csütörtök 18–19:30
TANEGYSÉ GKÓDJA	IKP-9120/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A 2013–2014. tanév első félévében a speciális kollégium témája – a korábbi évekhez hasonlóan – most is a pi-kalkulus volt. Ezt az előadást a másodéves collegistáknak hirdettük meg.

Az előadásokon áttekintettük a pi-kalkulus fő témaköreit:

A mobilitás fogalma.

Szekvenciális és párhuzamos folyamatok.

A CCS és CSP rendszerek.

A pi-kalkulus szintaxisa.

Műveleti szemantika.

Redukciók, akciók, strukturális kongruencia.

A pi-kalkulus alaptulajdonságai.

Működési ekvivalencia.

Biszimuláció.

A pi-kalkulus általánosításai.

Konstansok.

A lambda- és a pi-kalkulus kapcsolata.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A speciális kollégiumot mind a négy collegista elvégezte. Mindnyájan sikeresen, jeles (5) eredménnyel fejezték be a félévet.

A speciális kollégium résztvevői a félév folyamán az előadásokon aktívan részt vettek, munkájukkal, teljesítményükkel elégedett vagyok. A hallgatók saját kiselőadásokat is készítettek, amit az órákon bemutattak. A kiselőadások tárgyát és az előadás módját is mindegyik esetben részletesen megbeszéltük.

Különösen kiemelném Manninger Mátyás és Gansperger István teljesítményét, akik az előadásokon a felvetett problémákra mindig nagyon pontos megoldásokat adtak.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Modern elméletek az informatikában I. /EC
OKTATÓJA	Csörnyei Zoltán
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai Műhely
TAGJAI	Hermann Gábor Komán Zsombor Kovács Máté Pitlik Mátyás
HELYE ÉS IDEJE	019. terem, csütörtök 19:30–21:00
TANEGYSÉ GKÓDJA	IKP-9098/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A 2013/2014. tanév első félévében a speciális kollégium témája – a korábbi évekhez hasonlóan – most is a „típusnélküli egyszerű lambda-kalkulus” és

a „kombinátor logika” volt. Ezt a speciális kollégiumot az elsőéves hallgatók számára hirdettük meg.

Az előadások témái az előző évekhez viszonyítva nem változtak:

A lambda-kalkulus szintaktikája. A lambda-kalkulus operációs szemantikája. A lambda-kifejezések normál formái. Konstansok és konstans függvények. A rekurzió, lambda-definiálható függvények. A „megoldható” lambda-kifejezések. Konzisztens formális rendszerek. A kombinátor logika szintaktikája. A kombinátor logika operációs szemantikája. Zárójeles absztrakciók. Konstansok és konstans függvények kombinátorokkal. Rekurzió és rekurzív függvények a kombinátor logikában. A lambda-kalkulus és a kombinátor logika kapcsolata.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A speciális kollégiumot a négy collegista elvégezte sikeresen, jeles (5) eredménnyel.

A speciális kollégium fenti résztvevői a félév folyamán az előadásokon aktívan részt vettek, munkájukkal, az előadásokon nyújtott teljesítményükkel elégedett vagyok. A hallgatók a félév végén feladatokból vizsgadolgozatot írtak, amit mindnyájan sikeresen megoldottak.

Különösen Kovács Máté és Komán Zsombor teljesítményét emelném ki, akik legtöbbször elsőként oldották meg a kitűzött feladatokat.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Helyességbizonyító eszközök alkalmazása funkcionális programok esetén
OKTATÓJA	Tejfel Máté
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai Műhely
TAGJAI	Holecz László Sárdi Máté László Cselyuszká Alexandra Kuti Mátyás Béla
HELYE ÉS IDEJE	Déli ép. 00-115, hétfő 14:00–16:00
TANEGYSÉGKÓDJA	IKP-9134

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A félév során az előadás keretében megismerkedtünk a programhelyesség fogalmával és azokkal a lehetőségekkel, amelyek segítségével a program helyessége biztosítható. Egy-egy kiválasztott eszköz segítségével, példákon keresztül megvizsgáltuk a tesztelés, a modellellenőrzés és a helyességbizonyítás módszerének működését, lehetőségeit. Végül részletesen tanulmányoztuk a Clean funkcionális nyelvhez készített Sparkle helyességbizonyító eszközt, a hozzá tartozó axiómarendszert, annak hiányosságait és az alkalmazható levezetési szabályokat. Külön megvizsgáltuk a Clean nyelv lusta kiértékelési stratégiája miatt bevezetett speciális szabályokat. Az előadáson az Isabelle/Hol, a Spin, a QuickCheck, a Nusmv, a Coq, az Agda és a Sparkle eszközöket vizsgáltuk meg részletesen.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A szemináriumon a vizsgajegy megszerzésének feltétele egy eszköz önálló megismerése és bemutatása vagy egy kiadott vizsgafeladat (egy konkrét bizonyítás) elkészítése volt. A következő két hallgató teljesítette a követelményeket, amivel jeles (5) eredménnyel sikeresen elvégezte a speciális kollégiumot.

Kuti Mátyás Béla az Agda nyelvet tanulmányozta részletesen, és előadást tartott a nyelv alapvető eszközeiről.

Cselyuszka Alexandra a Haskell nyelvben elkészített egy egyszerű függvénymodult és a nyelvhez fejlesztett QuickCheck eszköz segítségével a modult, működését kellően átfogó teszteseteket hozott létre.

A speciális kollégium résztvevői az előadásokon aktívan részt vettek, munkájukkal elégedett vagyok.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Funkcionális programozás 2. (Erlang)
OKTATÓJA	Tóth Melinda
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatika Műhely

TAGJAI	Ambrus Tamás Gansperger István Márk Kozár Gábor Kósa Ruben Artúr
HELYE ÉS IDEJE	1117 Bp. Pázmány Péter 1/C, 00-803, hétfő 16:00–17:30
TANEGYSÉGKÓDJA	IKP-9180/EC/1

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A félév során 13 előadás alatt a hallgatók megismerkedtek egy dinamikusan típusos funkcionális programozási nyelvvel, az Erlanggal.

A bevezető előadás először a funkcionális programozás szemléletét mutatja be, és megvizsgáljuk, hogy az általában megfogalmazott funkcionális elvárásoknak mennyiben felel meg az Erlang, illetve mennyiben tér el azoktól. Ez után a tulajdonságait olyan szemszögből vizsgáljuk meg, hogy ezek milyen kapcsolatban vannak ipari alkalmazások hatékony megírásával, illetve mely típusú alkalmazások esetén használnak jelenleg főként Erlangot az iparban.

Ezután az Erlang nyelvi elemeivel folytatjuk, az alapvető nyelvi elemek illusztrálásához először egyszerűbb szekvenciális Erlang programokkal foglalkoztunk. Az előadások gépteremben vannak, így az órák interaktívak, ahol a hallgatók együtt ismerhetik meg az Erlang nyelvet, és oldhatnak meg programozási feladatokat.

A szekvenciális nyelvi elemek megismerése után a nyelv egyik fő erősségével, a beépített párhuzamossággal foglalkozunk. Megismerkedünk a párhuzamosság nyelvi elemeivel, majd azzal, hogyan lehet elosztott programokat futtatni az Erlang virtuálisgép-környezetében. Megírjuk közben például a természetes számok generátorát is. Később azzal foglalkozunk, hogy megtervezünk és implementálunk egy chat programot, ahol a kliensek egy szerveren keresztül, akár több gépről is tudnak kommunikálni egymással. Ahhoz, hogy demonstrálni tudjuk az Erlang/OTP tervezési mintáinak erősségét, ezt a chat programot egy jóval könnyebben karbantartható formára alakítjuk a beépített kliens-szerver mintát (gen_server-t) használva. A többi Erlang/OTP által nyújtott mintával is megismerkedünk, bár már kevésbé részletesen.

A speciális kollégiumon a vizsgajegy megszerzésének feltétele egy Erlang nyelven implementált beadandó elkészítése vagy egy előadás tartása valamely

erlangos alkalmazásról. Mindemellett szükséges a félév folyamán kiadott feladatok 1/3-ának teljesítése is. Az előadás és a beadandó témája is érdeklődési körnek megfelelően választható. A teljesítés részben vagy teljes egészében is kiváltható a félév folyamán feladott szorgalmi feladatok megoldásával. Ebből idén 21 pontot lehetett megszerezni, melyek alapján a megajánlott jegyet vagy elfogadják a hallgatók, vagy javítják azt előadással vagy további beadandóval. A megajánlott jegyhez a pontoknak minimum a felét kell megszerezni. Ezen kívül lehet még vizsgázni is a tárgy teljesítéséhez, de ezt csak ritkán választják a hallgatók.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Agda I.
OKTATÓJA	Diviánszky Péter
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai Műhely
TAGJAI	Ambrus Tamás Gansperger István Márk Kósa Ruben Artúr
HELYE ÉS IDEJE	ELTE Déli tömb 2-520 (Mesterséges Intelligencia labor), csütörtök 16:00-18:00
TANEGYSÉGKÓDJÁ	IKP-9202

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az óra tematikája megegyezik az előző tanévben tartott óra tematikájával: Az Agda a Martin-Löf típuselméletre alapuló programozási nyelv és bizonyításegítő környezet. A szeminárium célja az Agda nyelv alapfokú megismertetése a hallgatókkal.

A félév során először megnéztük, hogy hogyan lehet Agdában definiált típusokkal modellezni az üres halmazt, a logikai értékeket, a természetes számokat, a diszjunkt uniót, a Descartes-szorzatot, listákat, a $\leq$ relációt, az összeadást mint relációt és az egyenlőséget mint relációt.

Ezután Agdában definiált függvényekkel modelleztünk különböző műveleteket logikai értékeken, természetes számokon, listákon stb. Megnéztük, hogy

típusokkal és függvényekkel hogyan modellezhetők bizonyítások, és ezzel az eszközzel bizonyítottuk a természetes számok műveleteinek több alapvető tulajdonságát.

Ezután rátértünk a konstrukció szerint helyes függvények definiálására. Megnéztük, hogy hogyan lehetséges vektorelem kiválasztása biztonságosan futási idejű indexhatár ellenőrzés nélkül, és hogyan lehet algoritmust adni különböző relációk eldöntésére úgy, hogy az algoritmus helyességbizonyítása elhagyható, mivel a konstrukció módja biztosítja a helyességet.

Az órákon gyakorlatként további típusok és függvények definiálása volt a feladat. Majdnem heti rendszerességgel volt beadandó feladat is, aminek a megoldását az előadásokon megbeszéltük. A vizsgázás történhetett a félév anyagából, vagy egy egyéni beadandó feladat elkészítésével és bemutatásával.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

Kiemelkedő hallgató: Ambrus Tamás, aki világos fogalmakat alkotott arról, hogy mi is az Agda programnyelv célja. A másik két collegista, Gansperger István Márk és Kósa Ruben Artúr is szépen teljesített, az órákon aktívan részt vettek, munkájukkal elégedett vagyok.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Haladó Haskell
OKTATÓJA	Páli Gábor János
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatika Műhely
TAGJAI	Ambrus Tamás Gansperger István Kósa Ruben Artúr
HELYE ÉS IDEJE	ELTE IK, D-00.804 (Adatbázis Labor), csütörtök 10:00–11:30
TANEGYSÉGKÓDJA	IKP-9203/EC/1

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium célja a Haskell funkcionális programozási nyelv lehetőségeinek és eszközeinek részletesebb megismerése. A jelentkező hallgatók korábban elvégezték a (IP-08bFUNPEG kódú) „*Funkcionális programozás*” nevű tárgyat, ahol a gyakorlaton előzetesen már találkozhattak a programozási nyelv és a hozzá fűződő paradigma alapjaival.

Az órához tartozó előadások keretében a következő témákról beszéltünk: saját típusok megadási módja és algebrai adattípusok Haskellben, egy konkrét példa, a JSON formátumon egyszerűsített megvalósításának bemutatásán keresztül, típusosztályok és azok példányai, a velük kapcsolatos problémák és megoldások (pl. átfedő típusosztály-példányok). Ezután folytattuk a Doc adatszerkezettel, amellyel dokumentumok absztrakt leírását és azok transzformációját tudjuk megadni, de alapvetően jól használható a Haskell-programozásban használatos „deep embedding” fontosabb fogalmainak, a frontend-backend szétválasztásának illusztrálására. A másik lehetséges módszer, a „shallow embedding” megvalósítását a Shape nyelven és annak felhasználásán keresztül néztük meg, valamint ez lehetőséget teremtett a monádok megalapozására is. Ennek keretében foglalkoztunk (szintén egy gyakorlati példán keresztül) a funktorokkal és applikatív funktorokkal. Utána vezettük be a Monad típusosztályt, valamint a különböző alapmonádokat: Maybe, State, Writer (Monoid), Reader, Error, illetve a kombinációjukra lehetőséget teremtő transzformátorokat. A félév végül az ún. „origami programozás” (foldok és unfoldok alkalmazásának) bemutatásával zárult.

A félév során nagyjából mindegyik témához meghirdetésre került egy-egy házi feladat, hogy segítse a hallgatókat az egyes témakörök megértésében és lehetőséget adjon a tanultak alkalmazására, valamint felkészítse őket a vizsgafeladat kidolgozására. A számonkérés alapja a beadandó feladatok legalább 50%-os teljesítése, valamint két, több részből álló nagyobb feladat valamelyikének kidolgozása, majd személyes bemutatása, szinttől függően, hasonlóan az előző félévekhez. A hallgatók számára kitűzött feladat egy Logo-szerű nyelv begyázása Haskellbe, amelyet aztán különböző módokon kell kiegészíteni, majd megvalósítani legalább egy módot az így elkészített programok megjelenítésére (pl. SVG állomány előállítás, vagy az ábra kirajzolása a képernyőre). Terveim között szerepel azonban ezen feladatok felülvizsgálata az eddigi tapasztalatok alapján, mivel ezek eredetileg a Chalmers egyetem kurzusáról származnak. Lassan már el tudnánk rugaszkodni tőle, és saját feladatokat definiálni.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

Ebben a félévben 12 előadás került megtartásra. A korábbi félévhez hasonlóan megmaradt a beadandó feladatok rendszeressége és az ehhez kötődő 50%-os elvárás. Ez érzésem szerint továbbra is segített felkészülni a hallgatóknak és jobban megérteni a tananyagot. Ezeken keresztül azok a hallgatók, akik szántak elég időt a tárggyal történő foglalkozásra, gond nélkül, önállóan is meg tudták oldani a félév végi nagy beadandó feladatot. A korábbi igényeknek megfelelően kidolgoztam, és a következő félévre sikerült elfogadtatnom, majd meghirdetnem a tárgy folytatását. Itt folytathatjuk az ismerkedést a Haskell programozási nyelv további lehetőségeivel: tulajdonságalapú tesztelés (QuickCheck), általánosított algebrai adattípusok (GADT-k), típuscsaládok, fantomtípusok, a hatékonyság javítása a lustaság és mohóság szabályozásával, párhuzamos (pl. stratégiák, az Eval monád, a Par monád) és konkurens programozási technikák (pl. szálak kezelése, az MVar típus, az STM monád), nyomkövetés és hibakeresés, profilozás, lencsék, tisztán funkcionális adatszerkezetek, generikus programozás.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Tarokk kártyajáték I.
TAGJAI	Hermann Gábor Ambrus Tamás Baráth Dóra Gansperger István Márk Balassi Márton István Kósa Ruben Artúr Szekeres-Ugron Villő Manninger Mátyás
HELYE ÉS IDEJE	Nagyklub, kedden 20-tól 22-ig
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBV-200.111/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium célja az volt, hogy a résztvevők érdeklődését felkeltse ezen érdekes, ízig-vérig magyar kártyajáték története, kultúrája, hagyományai és szokásai iránt. Cél volt, hogy felkészítést nyújtson a további tudás elsajátítására. A célok között nem szerepelt a játék minden stratégiai részletének ismertetése, hiszen akár évekbe is telhet, mire valaki a játék minden mélységét elsajátítja. A szerencsés érdeklődők bepillantást nyerhettek egy több száz éves kultúrába, időutazást tehettek Jókai korába, és Tisza Kálmán mellett ülhettek képzeletben. A játék közben mindenki előtt meglevenedett a korabeli értelmiségi és politikai elit, mivel ezekben a körökben kötelező volt a játék ismerete. Jókaitól és Mikszáthtól tudjuk, hogy attól a képviselőtől, aki nem tudott tarokkozni, joggal kérdezték társai, hogy akkor mégis hogyan lett képviselő. Az órákon sok vendégelőadó volt jelen, a játékot és a szokásokat, valamint az idevágó szakirodalmat remekül ismerő játékosok mesélték élményeiket, illetve tartottak beszámolót ismereteikből és olvasmányaikból.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A szeminárium sikeres volt, minden előzetes elképzelést sikerült megvalósítani. A jövőre vonatkozóan még több érdeklődő bevonása a cél.

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.170/EC	Tarokk kártyajáték II.

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja	oktatója és címe	befogadó kar
IKP-9099/EC	Csörnyei Zoltán: Modern elméletek az informatikában II.	Informatikai Kar
IKP-9120/EC	Csörnyei Zoltán: Mobil folyamatok elmélete II.	Informatikai Kar
IKP-9203/EC	Páli Gábor János: Funkcionális programozás, Haladó Haskell 2.	Informatikai Kar
IKP-9233/EC	Fülöp Ágnes: Soktestprobléma modellezése rácson	Informatikai Kar

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Köztársasági ösztöndíj	Englert Péter Gévay Gábor Horváth Gábor Kovács Györgyi Manninger Mátyás Nádor István

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

február 21.

Tízéves az ELTE Eötvös József Collégium Informatikai Műhelye – konferencia

A konferencián jelenlegi collegistáink ismertették tudományos eredményeiket, és a konferenciára meghívtuk a már végzett informatikus collegistákat is, akik egy-egy tudományos előadással megmutatták, hogy az egyetem elvégzése után az informatika melyik területén és milyen eredménnyel dolgoznak. Meghívtuk a magyarországi és külföldi társ-szakkollégiumok képviselőit is, akik szintén tudományos előadásokkal számoltak be munkájukról. Jelen voltak a Collegiumban tanító tanáraink is, akik legújabb kutatási eredményeiket ismertették.

A konferencia előadásainak anyaga rövidesen az Eötvös Collegium kiadásában, 415 oldalon megjelenik.

A program (14.00 – 21.00):

Horváth László: Köszöntő

Csörnyei Zoltán: Az Informatikai Műhely első 10 éve

Bencs Ferenc, Englert Péter, Gévy Gábor: Programozási versenyek

Lócsi Levente: Az infrastruktúra fejlődése

Cséri Tamás: Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer az Üvegszál.

Balassi Márton: Nagy méretű gráfok feldolgozása Hadoop és Giraph rendszerek segítségével

Bodó Zsolt: Gépi tanulás gráfokkal

Bozó István, Tóth Melinda: Erlang folyamatok és a köztük lévő kapcsolatok felderítése

Czigola Gábor: Egy startup anatómiája

Gilián Zoltán: Képregisztráció a frekvenciatartományban

Góbi Attila, Kozsik Tamás, Vezér Boglárka: Aspektusok Scalához

Grósz Tamás, Tóth László: Mély neuronhálók a magyar nyelvű beszédfelismerésben

Horváth Gábor, Kozár Gábor, Szügyi Zsolt: Típusbiztos szkriptnyelvek generálása funkcionális beágyazott nyelvekből

Kaposi Ambrus: Bevezetés a homotópia-típuselméletbe

Kovács Györgyi: A fordítóprogramokról

Kovács Lehel István: Fotorealisztikus 3D grafika: számítógéppel generált tájak

Kovács Máté: Webes alkalmazások tesztelésének automatizálása

Kovács Péter: A Collatz-sejtés matematikai és informatikai megközelítéseinek elemzése

Kozma László: A programok helyességéről

Köllő Hanna: A programkód és a konfigurációs kód közötti határ

Lócsi Levente: Racionális függvényrendszerek és alkalmazásuk a jelfeldolgozás területén

Lövei Péter: Az EIT ICT Labs Master School

Manninger Mátyás: Funkcionális programozásban használt lencsék vizsgálata Agdában

Nádor István: Önszervező kritikus rendszerek az idegtudományban

Novák Ádám: Konszenzus szekvenciaillesztések hatékony előállítása

Páli Gábor János: Rendszerszintű fejlesztés funkcionális nyelven

Porkoláb Zoltán: C++ template metaprogramozást támogató eszközök

Szita István: Megerősítő tanulás

Végh Zoltán: Egy pályaelhagyó vallomása

május 8. Neumann-nap:

A Kar Kiváló Hallgatója kitüntetést kapta:

Balassi Márton, Englert Péter, Horváth Gábor, Manninger Mátyás

(Az IK-n mind a négy kitüntetett az EJC tagja!)

május 30 – június 4.: I. Kárpát-medencei Szakkollégiumi Konferencia, Marosvásárhely, Csíkszereda

előadás: Gansperger István: A Scala programnyelv típusrendszere

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A műhely munkája csak az előadásokon és gyakorlatokon válik szét évfolyamokra, csoportokra. Összességében a Műhely tagjai ebben a félévben is szép, eredményes munkát végeztek.

Közösségi munka, rendezvények

A Műhely tagjai a „Tízéves” konferencia előkészítésében, szervezésében, rendezésében rendkívüli aktivitást, segítőkészséget és támogatást nyújtottak, ami nélkül a konferencia nem lett volna ilyen sikeres.

Egyéb

Ebben a félévben két új EC-s kódú órát indítottunk: „Haladó Haskell 2”, és „Soktestprobléma modellezése rácson” címmel, az elsőt Páli Gábor tartotta, aki már korábban is tartott EC-s órákat, a másodikat Fülöp Ágnes egyetemi docens tartotta, akit ebben a félévben köszöntöttünk először a Collegiumban.

Ebben a félévben Tejfel Máté: Helyességbizonyítás és Tóth Melinda: Funkcionális programozás II. Erlang órájára nem volt collegista jelentkező.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Manninger Máttyás

Gansperger István

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Modern elméletek az informatikában II.
OKTATÓJA	Csörnyei Zoltán
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai Műhely
TAGJAI	Hermann Gábor Komán Zsombor Kovács Máté Pitlik Máttyás
HELYE ÉS IDEJE	019. terem, csütörtök 19:30–21:00
TANEGYSÉ GKÓDJA	IKP-9098/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A speciális kollégium témája most már hagyományosan a típuselmélet és alkalmazása volt.

Az előadásokon, az előző évekhez hasonlóan a következő témakörökről volt szó:

A típus kialakulása és szerepe

Formális típusrendszerek

A típus és a biztonság kapcsolata

Elsőrendű típusos λ -kalkulus
Az altípus bevezetése
A Curry-típusrendszer
Másodrendű polimorfikus típusos λ -kalkulus
Az egzisztenciális típus
A rekurzív típus
A függő típusok
Magasabb rendű típusrendszerek
Az Fw-típusrendszer és a λ -kocka
Az intuicionista logika és a típuselmélet
A Curry-Howard izomorfizmus
Az objektumelvű programozás leírása

A speciális kollégiumot az elsőéves collegista hallgatók számára hirdettük meg.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A tantárgyat a négy elsőéves collegista vette fel, és mindnyájan sikeresen elvégezték:

Hermann Gábor
Kovács Máté
Pitlik Mátyás
Komán Zsombor

A speciális kollégium résztvevői a félév folyamán az előadásokon aktívan részt vettek, munkájukkal, az előadásokon nyújtott teljesítményükkel elégedett vagyok.

Megjegyzem, hogy betegségem miatt több héten át nem tudtam az órát megtartani, de a hallgatók lelkiismeretesen átvették a „Bevezetés a típusrendszerek elméletébe” című könyvemből az adott hetekre kijelölt anyagot. Az utolsó órákon átvettük, átismételtük az egyénileg megtanult anyagrészeket is. A hallgatók az utolsó órán egy vizsgadolgozatot írtak, amelynek feladatait sikeresen megoldották, a kérdésekre helyes válaszokat adtak.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Mobil rendszerek elmélete II.
OKTATÓJA	Csörnyei Zoltán
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai Műhely
TAGJAI	Ambrus Tamás Manninger Mátyás Kósa Ruben Artúr Gansperger István
HELYE ÉS IDEJE	EJC 018. terem, csütörtök 18:00–19:30
TANEGYSÉGGKÖDJA	IKP-9120/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az előadásokon a következő témakörökről volt szó:

Műveleti szemantika
Redukciók, akciók, strukturális kongruencia
Működési ekvivalencia
Biszimuláció
A biszimuláció speciális esetei
 erős biszimuláció
 gyenge biszimuláció
 korai, késői biszimuláció
A π -kalkulus általánosításai

A speciális kollégiumot a másodéves collegista hallgatók számára hirdettük meg.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A tantárgyat négy collegista vette fel, és mindnyájan sikeresen, jeles (5) eredménnyel elvégezték. Megjegyzem, hogy betegségem miatt több héten át nem tudtam az órát megtartani, de a hallgatók lelkiismeretesen átvették az adott

hetekre kijelölt anyagot, és az utolsó órákon alig volt olyan kérdés, ami azokra az anyagrészekre vonatkozott, amelyet az önálló tanulással nem teljesen értettek meg.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Haladó Haskell 2
OKTATÓJA	Páli Gábor János
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai Műhely
TAGJAI	Fehér Péter Gansperger István Gévay Gábor Horváth Gábor
HELYE ÉS IDEJE	ELTE IK, D-2.108 terem, péntek 16:00–17:30
TANEGYSÉ GKÓDJA	IKP-9223/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Ez a szeminárium a „*Haladó Haskell*” című tárgy folytatása, ahol a cél továbbra is a Haskell tisztán funkcionális programozási nyelv lehetőségeinek és eszközeinek részletesebb megismerése. A tanegységet felvevő hallgatók tehát már mind találkoztak ezzel a programozási nyelvvel előzetes tanulmányaik során, valamint megismerhettek alapvető nyelvi elemeket, mint például az algebrai adattípusok, típusosztályok és monadikus konstrukciók.

A tárgy ebben a félévben indult először, ezért a tematika még nem teljesen bontakozott ki. De a félév során a hozzá tartozó előadások keretében már a következő témákat érintettük. Foglalkoztunk konkurens programozással, ahol áttekintettük szálak létrehozását és futtatását, megvalósítottunk kommunikációt a szálak között kompozicionális MVar értékek felhasználásával, valamint tranzakcionális elvű kommunikációt az STM monáddal, megnéztük ezek előnyeit és hátrányait. Ezt követően foglalkoztunk párhuzamos programozással, ahol elemeztük a Weak Head Normal Form, valamint a lusta kiértékelés szerepét, továbbá láthattunk stratégiákat Eval monáddal, illetve adatfolyam-központú

programozást a `Par monáddal`, végül a teljesítmény elemzését a `ThreadScope` eszközzel. Fontos megemlíteni, hogy a Haskell a tisztaság mentén ténylegesen meg tudja különböztetni eszközkészletében is a konkurens és párhuzamos programozást, amelyet külön kiemeltem a hallgatók számára. Ezután a gyakran alkalmazott tisztán funkcionális adatszerkezetekkel foglalkoztunk, mint például a differencialisták vagy a listák és fákhoz illeszthető zipper technika. Ezen kívül még megnéztük a `fingertree` nevű adatszerkezetet, amely segítségével hatékonyan lehet megvalósítani véletlen elérésű sorozatokat (amelyet a Haskell `Data.Sequence` modulja is alkalmaz) vagy prioritásos sorokat. A tananyagban előkerült még a `Generalized Algebraic Data Type (GADT)` valamint az indexelt típusok használata, amelyek segítségével típusos nyelvi beágyazást tudunk készíteni. Ennek példája volt egy típusozott formátumsztringgel dolgozó `printf()` függvény elkészítése, amelyről végül láthattuk, hogy tökéletesen csak függő típusos nyelvekben lehet megoldani.

Az előadásokhoz kötődően a hallgatóknak heti beadandókat kellett megoldani és azoknak legalább 50%-ban elfogadott állapotúnak kellett lennie. Ennek célja volt, hogy a hallgatók jobban megértsék az érintett témaköröket, valamint szerezzenek hozzájuk kapcsolódóan konkrét gyakorlati tapasztalatokat. Ezt egészítette még ki annak követelménye, hogy a hallgatóknak a félév második felében választaniuk kellett egy kötődő témakört, azt önállóan feldolgozniuk, majd egy prezentáción és példaprogramokon keresztül bemutatniuk. Ezek a hallgatói előadások a következő témákat ölelték fel: tulajdonságalapú tesztelés `QuickCheck`kel, lencsék megadása és alkalmazása Haskellben (a `lens` csomag és lehetőségeinek ismertetése), Haskell programok teljesítményének mérése és viselkedésének vizsgálata, elemzés a `Parsec` kombinátoraival, elosztott párhuzamos rendszerek megvalósítása a `Cloud Haskell` eszközrendszerével, a `stream fusion` programoptimalizációs technika ismertetése és gyakorlati alkalmazásai, a Haskell I/O monádjának szemantikája.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Soktestprobléma modellezése rácson
OKTATÓJA	Fülöp Ágnes
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai Műhely
TAGJAI	Fehér Péter
IDEJE	hétfő 17:00–19:00
TANEGYSÉGKÓDJJA	IKP-9233/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az előadás célja:

Sokrészecske-rendszereket hatékonyan kezelő modell leírását adjuk meg. A természettudományokban alkalmazott rácsszámolásokat a részecskefizika, mind az elméleti, mind a kísérleti fizika területén felhasznált jelentősebb módszerein keresztül mutatjuk be. Rövid áttekintést nyújtunk a bevezetett fogalmakról, ezek matematikai leírásáról, valamint numerikus megoldásairól.

Tematika:

- matematikai modellek és módszerek a természettudományokban
- kísérleti részecskefizikai rendszerek dinamikai leírása
- standard modell
- anyagi pont mechanikája
- anyagi pont dinamikájának általános tételei
- pontrendszerek mechanikája
- variációszámítás alapeladata és a Hamilton-elv
- Hamilton-féle kanonikus mozgásegyenletek
- minimális hatás elve
- speciális alkalmazások

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

Fehér Péter a félév során rendszeres előadás-konzultáció keretében feldolgozta a tematika szerint megtartott órák anyagát, melynek során a dinamikai rendszerek elméleti fizikai leírásával foglalkozott. Betekintést kapott a kísérleti részecske fizika alapelveibe.

A félév során bekapcsolódott a Vesztergombi György professzor által szervezett team munkájába, ahol hatékonyan résztvett az FPGA-n feldolgozható algoritmusok vizsgálatában.

A kurzus értékelését beadandó feladattal zárta, mely az FPGA-n történő numerikus algoritmusok megoldásának egyik alapesetével foglalkozik.

A beadandó program: Smith-Waterman algoritmus implementálása C++ nyelven.

(Ez egy dinamikus programozási feladat. Short Read: $x,y,z,\dots$ DNS egy rövid részlete. Referencia Genom: $u,v,w,\dots$ Egy meglévő sorozat, amelyhez hozzáillesztjük a readeket, illetve megvizsgáljuk, hogy miben különbözik tőlük, feltételezve, hogy bizonyos hibák előfordulhatnak a sorozatban.)

Ez a program párhuzamos algoritmussal hatékonyabban továbbfejleszthető, ami az FPGA implementációnál fontos kérdés.



Erdélyi életkép

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Tarokk kártyajáték II
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai Műhely
TAGJAI	Hermann Gábor Ambrus Tamás Kovács Máté Gansperger István Márk Balassi Márton István Solymosi Nóra Veronika Manninger Mátyás
HELYE ÉS IDEJE	Társalgó, minden kedden 20-tól 22-ig
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.170/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium célja az volt, hogy megismertesse a hallgatókkal a tarokk játék világát, hagyományait, a hozzá fűződő szokásokat. Természetesen mindez nem lehetséges a játék ismerete nélkül, így a stratégiai, taktikai elemekben is elmélyülhettek a résztvevők. A szerencsés érdeklődők bepillantást nyerhettek egy több száz éves kultúrába, időutazást tehettek Jókai korába és Tisza Kálmán mellett ülhettek képzeletben. A játék közben mindenki előtt meglevenedett a korabeli értelmiségi és politikai elit, mivel ezekben a körökben kötelező volt a játék ismerete. Jókaitól és Mikszáthtól tudjuk, hogy attól a képviselőtől, aki nem tudott tarokkozni, joggal kérdezték társai, hogy akkor mégis hogyan lett képviselő.

Az órákon sok vendéglelőadó volt jelen, a játékot és a szokásokat, valamint az idevágó szakirodalmat remekül ismerő játékosok mesélték élményeiket, illetve tartottak beszámolót ismereteikből és olvasmányaikból.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A szeminárium sikeres volt, minden előzetes elképzelést sikerült megvalósítani. A jövőre vonatkozóan az értékelés beadandó írásától függővé tételének a bevezetése, valamint még több érdeklődő bevonása a cél.

Magyar Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.84/EC	Bucsics Katalin: Vitakör
BBV-200.83/EC	Laczkó Krisztina: Elmélet és módszer
BBV-200.88/EC	Margócsy István: XIX. századi irodalom
BBV-200.87/EC	Darida Veronika: XX. századi drámaelmélet
BBV-200.86/EC	Bucsics Katalin: Kosztolányi Dezső
BBV-200.85/EC	Petykó Márton: Bevezetés a nyelvészeti módszertanba

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Köztársasági ösztöndíj	Róth Judit
	Varga Nóra
	Markó Anita
	Takács Dóra

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

1. Kárpát-medencei nyári egyetem. Humántudományi szekció: Szaknyelvek, szakmák nyelve: 2013. július 12.

Az immár hagyományosnak mondható collegiumi rendezvény keretein belül két előadást tartottunk (Laczkó Krisztina: *Szaknyelvi helyesírás* és Mártonfi Attila: *Szaknyelvi szótárak és kézikönyvek*).

2. Kutatók éjszakája: 2013. szeptember 27. Bemutatkozik a Magyar műhely
A kutatók éjszakájára nyelvészeti és irodalmi kvízt, és kötetlen beszélgetést tervezünk.

3. Eötvös József Tanulmányi Verseny: 2013. december 6.

A collegiumi DB szervezésében megrendezett tanulmányi versenyre magyar nyelv és irodalom kategóriában nyolc középiskolás diák jelentkezett. Az első helyezést irodalomból Fazekas Borbála, nyelvészből Vida Kamilla szerezte meg. A feladatsor összeállításáért, a verseny lebonyolításáért köszönet illeti Szemes Botondot, Hantó Rékát és Fazekas Boglárkát. De összességében elmondható, hogy a műhely összes tagja kivette a részét a feladatok véleményezésében.

4. Tehetség tábor II – ELTE Eötvös József Collegium: 2014. január 20–24.

A tudományos-tanári pálya iránt elhivatottságot érző középiskolások számára második alkalommal megrendezett tehetség tábor magyaros szakmai programja a következő szemináriumokat tartalmazta:

Hétfő: *Mi is az a pragmatika?* Szeminárium: Laczkó Krisztina

Kedd: Látogatás a Balassi Intézetben (Fazekas Boglárka)

Szerda: Látogatás a Petőfi Irodalmi Múzeumban (Bucsics Katalin)

Csütörtök: Műhelymunka, verselemző szeminárium (Melhardt Gergő, Róth Judit, Szemes Botond)

Péntek: Könyvtárlátogatás az EC-ben (Kovács Györgyi)

5. Részvétel a Trefort-kerti esték előadásokon, egyéb rendezvényeken

A műhely csatlakozott a Gintli Tibor által a karon szervezett Trefort-kerti esték kortárs irodalmi beszélgetések sorozathoz, amelynek két eseménye volt: november 19-én Grecsó Krisztián és december 5-én Vámos Miklós. Ugyancsak részt vettünk Ritoók Zsigmond collegiumi előadásán a Bibliakörön, valamint a Szlavisztika műhely szervezésében tartott beszélgetésen Kántor Péterrel.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőköri, kutatócsoportok tevékenysége

Vitakör

A műhely számára kötelező Vitakör valódi műhelymunkát jelent. Ebben a félévben 7 dolgozat megvitatására került sor Bucsics Katalin vezetésével. Ez a kurzus valódi közös diskurzust teremt a tagok számára.

Elmélet és módszer

Az előadás-sorozat célja az, hogy mind a nyelvészet, mind az irodalom köréből előadásokat, beszélgetéseket szervezzünk azokkal a legautentikusabb szakemberekkel, valamint meghívjunk kortárs írókat, költőket, művészeket pódiumbeszélgetésre. Az e félévi események:

Tátrai Szilárd előadása a pragmatika kurrens kutatásairól
 Pódiumbeszélgetés Mészáros Péter rendezővel (*Szabó Gergely*)
 Pódiumbeszélgetés Gósy Mária nyelvessel (*Hantó Réka*)
 Pódiumbeszélgetés Evellei Kata költőnővel (*Fazekas Boglárka*)
 Pódiumbeszélgetés Erdős Virág költőnővel (*Melhardt Gergő*)

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése
 A műhely munkájával egészében elégedett vagyok. Szakmailag és közösségileg is egyre pozitívabb képet mutat a műhely tagsága.

Egyéb

Hallgatói beszámolók az órákról

Petykó Márton: A nyelvészeti kutatómódszertan órán Fodor Orsolya, Pipicz Andrea és Szabó Gergely vettek részt. A kurzus keretében a hallgatók megismerkedhettek az általános és a nyelvészeti kutatómódszertan általános elveivel, az empirikus nyelvészeti kutatások kivitelezésének fő lépéseivel, valamint a nyelvészeti kutatások során leggyakrabban alkalmazott adatgyűjtési eljárásokkal: az interjúval, a kérdőívvel, a résztvevői megfigyeléssel, a kísérlettel és a korpuszelemzéssel. A részt vevő hallgatók a kurzus teljesítésének részeként közösen kidolgoztak, ezt követően pedig szóban és írásban bemutattak egy kutatási tervet, amely a budapesti egyetemisták nákolással kapcsolatos attitűdjét és vélekedéseit vizsgálta.

Varga Nóra: Darida tanárnő óráján 20. századi abszurd és posztmodern drámaikkal foglalkoztunk pl. Stoppard, Genet, Ionesco ismert és kevésbé ismert műveivel. Ezen felül egy, a téma szekunder irodalmához sorolható művet, Martin Esslin Az abszurd dráma elmélete c. könyvét vizsgáltuk. Az órának gyakorlati része is volt, rendezői expozékat készítettünk egy-egy közösen kiválasztott drámához, amelynek előzetesen meghúztuk a szöveggönyvét, majd az elkészült változatokat kielemeztük.

Margócsy István szemináriumán feldolgozott művek listája (*Melhardt Gergő*):

Jókai Mór: És mégis mozog a föld

Kemény Zsigmond: A két boldog

Háy János: A gyerek

Krúdy Gyula: Hét bagoly

Németh László: Galilei

Márai Sándor: Zendülők

Borbély Szilárd: Halotti pompa

Tandori Dezső: Koppar Köldüs

Krasznahorkai László: Sátántangó

Térey János: Paulus

Róth Judit: A Kosztolányi-kurzuson Kosztolányi Dezsővel mint íróval, költővel, publicistával és műfordítóval foglalkoztunk. A kurrens szakirodalom alapján áttekintettük a kritikai kiadások elvi és gyakorlati kérdéseit, a Kosztolányi-fordítások fordításelméleti problémáit, az író nyelvszemléleti és publicisztikai írásaival is foglalkoztunk, illetve érintettük a korabeli vitákat, amelyekben jelentékeny részt vállalt, és a műveiből készült 20–21. századi filmadaptációkat.

Juvenália-kötet

Szilvási Viktória és Varga Nóra megszerkesztette és kötetté formálta a tavaly tavaszi I. Juvenália konferencia előadásait, amelyen az elsőéves szakkollégisták vettek részt, a kötet megjelenése február közepére várható.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat Varga Nóra és Szilvási Viktória műhelytagokat a Juvenália I. című kötet szerkesztéséért és kiadásáért.

Matematika–Fizika Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja

IKP-9218

oktatója és címe

Burcsi Péter: Elemi számelméleti algoritmusok és alkalmazások

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája

Köztársasági ösztöndíj

ösztöndíjas neve

Nagy Dániel

Janosov Milán

Campus Hungary (Fraunhofer IBMT)

Janosov Milán

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

A Műhely több tagja is képviselte a Collegiumot, az egyetemet színvonalas hazai és nemzetközi konferenciákon. Nagy Dániel részt vett a 22. Workshop 3in1 konferencián a lengyelországi Kroczycebán, míg Janosov Milán a Magyar Biofizikai Társulat XXIV. Kongresszusán adott elő kutatásairól. Szalkai Balázs pedig a Hungarian–Kuwaiti Symposium on Bioinformatical Tools in Biology and Medicine konferencia szervezésében játszott kulcsfontosságú szerepet.

A Kari Tudományos Diákköri Konferenciákon számos műhelytag képviselte magát. Galgóczi Gábor a Műszaki Egyetem TDK-ján különdíjat szerzett egy ottani hallgatóval közös munkájukért, valamint elnyerte a Jövő Nukleáris Energetikusa díjat is, s jelenleg a Központi Fizikai Kutatóintézetben végez

kutásokat szintén egy újabb TDK-pályázatért. Gilyén András pedig II. díjat szerzett a fizika TDK-n.

Említésre méltó, hogy az elmúlt szemeszter folyamán Szalkai Baláznak két cikke is megjelent neves matematikai folyóiratokban, továbbá publikálás előtt áll Nagy Dániel, illetőleg Bencs Ferenc egy-egy cikke is. Továbbá Janosov Milán segítségével megjelenésre került egy Biofizika alapjai egyetemi jegyzet is.

A Műhelyben a meghirdetett műhelyórán felül több szeminárium folyt párhuzamosan – egy általános, az egész Műhely számára érdekes témákat feldolgozó, illetve egy fizikus önképzőkör, a Bolyai Kollégiummal közös fizikaszeminárium, továbbá egy matematikaszeminárium. Ezek bemutatása megtalálható a következő pontban.

A különféle műhelytevékenységek, illetőleg kutatómunkák mellett a Műhely tagjai több versenyen is sikeresen szerepeltek. A fizikus collegák közül Kovács Áron az Eötvös versenyen II. díjban részesült, míg az Ortvyai Rudolf problémamegoldó versenyen az I. díjat és a különdíjat is elnyerte. Az utóbbi versenyen Laczkó Zoltán, valamint Vona István is II. díjban részesültek.

A Budapesti Corvinus Egyetem GEM Hallgatói Egyesülete által szervezett matematikaversenyen Zilahi Tamás és Bondici László is II. helyezést értek el a saját kategóriájukban, Koman Zsombor pedig különdíjat szerzett. Zsombor a Mafihe előadói versenyén is eredményesen szerepelt.

Az ACM programozói csapatverseny hazai fordulóján Bencs Ferenc csapattal 3., Fonyó Dávid csapattal 8. helyen végeztek. Emellett Szalkai Balázs megnyerte az Ericsson C++ programozói versenyét.

A Műhely részt vett a II. Tehetség tábor munkájában (részletek alább).

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A fizikus körök programja:

1. Eötvös-Bolyai szeminárium

- Időpont: csütörtök 15 órától 16-ig
- Helyszín: ELTE Lágymányosi Campus Északi tömb 7.85
- Résztvevők: Eötvös és Bolyai Kollégium másodéves hallgatói
- Részletes program:

2013. szept. 19.: Szeminárium programjának és követelményeinek megbeszélése

2013. szept. 26.: Egyeztetés az első előadássorozat programjáról Nógrádi tanár úrral

2013. okt. 3.: Nógrádi Dániel: Elméleti mechanika, perturbáció számítás
2013. okt. 10.: Nógrádi Dániel: Elméleti mechanika, perturbáció számítás
2013. okt. 17.: Nógrádi Dániel: Elméleti mechanika, perturbáció számítás
2013. okt. 24.: Elmaradt a tanár úr elfoglaltsága miatt
2013. nov. 7.: Nógrádi Dániel: Elméleti mechanika, perturbáció számítás
2013. nov. 14.: Nógrádi Dániel: Elméleti mechanika, perturbáció számítás
2013. nov. 21.: Ortvyai feladatmegoldó szeminárium
2013. nov. 28.: Látogatás az ELTE Anyagfizika tanszék laboratóriumaiba
2013. dec. 5.: Elmaradt

2. Önképzőkör

- Időpont: Kedd 20 órától 21-ig
- Helyszín: ELTE Lágymányosi Campus Északi tömb 6.100
- Résztevők: Eötvös Collegium első- és másodéves fizikusai
- Előadók – Téma:

Kapás Kornél – Elméleti mechanika kialakulása, fizikatörténet, Kovács Áron – Ortvyai feladatok megoldása (2×1 óra)

Laczko Zoltán – Térelméleti egyenletek

Bozoki Tamás – Számítógépes szimulációk a fizikában

(kimaradó alkalmakkor a közös keddi esti órákon vettek részt)

A közös műhelyszeminárium előadásai:

- 2013. október 1. Czirók András, Szövedtekonika: az embrionális fejlődés mozgatóerői
- 2013. október 8. Etesi Gábor, A kozmikus cenzor hipotézis
- 2013. október 15. ELTE Innovációs Klub előadása
- 2013. december 3. Farkas Illés, Csoportos mozgás statisztikus fizikai elemzése

Matematika szeminárium:

- 2013. november 12., 19., 26. Kun Gábor, Expandergráfok és alkalmazás
- 2013. december 10. szeminárium, ACM és Schweitzer-verseny megbeszélése

Egyéb (közösségi munka, rendezvények)

A Műhely több tagja is továbbra is rendszeres javítója a Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok pontversenyeinek. Emellett más, főleg középiskolásoknak szóló matematikaversenyek és matematikatáborok szervezésében is aktív szerepet vállalnak.

A Műhely mesterszakos hallgatóinak egy része további oktatói tevékenységeket is vállalt, és az ELTE-n, illetőleg a BME-n is vezettek különféle gyakorlatokat.

Földvári Viktória sikeres pályázatot követően az Oktatási Hivatal országos kompetenciamérés matematika szekciójának feladatírójává lépett elő.

Emellett a Műhelyünk több tagja is oszlopos tagja és kulcsembere a Collegium futballéletének, az egyetemi és egyetemközi bajnokságokon több csapattal is képviselték a Collegiumot.

A Műhely részt vett a II. Tehetségtábor munkájában. Tóth László Márton (tavaly végzett collegista) két nap is tartott előadást, illetve Janosov Milán is részt vett a szakmai programban. Ezen kívül meghívott vendégként Katz Sándor (ELTE Elméleti Fizika Tanszék) és Lócsi Levente (ELTE Numerikus Analízis Tanszék) tartott előadást.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Tanulmányi eredményük és műhelytevékenységük alapján dicséretre javaslom:

Bencs Ferenc

Janosov Milán

Laczkó Zoltán

Sárai Zoltán



Eötvös József Tanulmányi Verseny

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott szemináriumok

kódja

oktatója és címe

IKP-9228

Gilyén András: Kvantum-számításelmélet

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

A műhelyben a meghirdetett műhelyórán felül több szeminárium folyt párhuzamosan – egy általános, az egész műhely számára érdekes témákat feldolgozó, illetve egy fizikus önképzőkör, illetve szakdolgozati szeminárium. Ezek bemutatását ld. a következő pontban.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A fizikus körök programja:

A félév során V. I. Arnold: A mechanika matematikai módszerei című könyvét dolgozták fel.

- 2014. márc. 4.: Mezősi Máté – A newtoni mechanika: kísérleti tények, A mozgásegyenletek vizsgálata
- 2014. márc. 11.: Kapás Kornél – Lagrange-mechanika: a variációs elv, Lagrange mechanika sokaságokon
- 2014. márc. 18.: Bozóki Tamás – Lagrange-mechanika: rezgések, merev testek
- 2014. márc. 25.: Kovács Áron – A Hamilton-féle mechanika: Differenciálformák
- 2014. ápr. 1.: Laczkó Zoltán – A Hamilton-féle mechanika: szimplektikus sokaságok
- 2014. ápr. 8.: Dálya Gergely – A Hamilton-féle mechanika: kanonikus formalizmus I.
- 2014. ápr. 29.: Galgóczi Gábor – A Hamilton-féle mechanika: kanonikus formalizmus II.
- 2014. máj. 6.: Vona István – A Hamilton-féle mechanika: bevezetés a perturbációelméletbe

A közös műhelyszeminárium előadásai:

Szakdolgozat, tudományos munka bemutatása (Földvári Viktória, Nagy Dániel), meghívott előadó: Oszlányi Gábor (MTA Wigner Intézet)

A műhely tagjainak tevékenysége, eredményei:

A Matematika-fizika műhely a 2013/2014-es tanév tavaszi félévében is számottevő szakmai eredményt tudhat a magáénak. Az első és másodéves fizikusainkból verbuválódott csapat az egyetemet és a Collegiumot is képviselve vett részt a Planck fizikaverseny hollandiai döntőjén. Az idei Nyílt helyi Fifiqs Fiziqs Feladatok versenyén valamennyi fizikus collega részt vett, kimagasló eredménnyel.

Emellett Szalkai Balázs a Challenge 24 programozóverseny döntőjébe került, Fonyó Dávid pedig a Hajós György matematikaversenyen az előkelő 2. helyezést érte el.

Az Eötvös Konferencián 4 előadással is képviselve volt a műhely: fizika szekcióban Bozóki Tamás, Janosov Milán, valamint Kapás Kornél és Galgóczi Gábor párosa; matematika szekcióban pedig Márkus Bence adott elő. A Bolyai Konferencián Bozóki Tamás és Janosov Milán volt jelen egy-egy plakáttal. A szegedi Eötvözet Konferencián Földvári Viktória adott elő a műhely színeiben.

Mindezekon felül a műhely jelen volt országszerte több jeles szakmai rendezvényen is. Bozóki Tamás az Ifjú Szakemberek Ankétján adott elő, Janosov Milán pedig a veszprémi Jedlik Ányos szakmai napoknak volt kitüntetett résztvevője. Szalkai Balázs a Tavaszi Szél 2014 konferencián képviselte a műhelyt egy előadással.

A tehetséggondozás mindig is fontos szerepet kapott a műhelyünk tevékenységei között. Továbbra is számos műhelytag lelkes szervezője, lektora és segítője a MEDVE Szabadtéri Matematikaversenyeknek, valamint a kapcsolódó matematikai táboroknak (a teljesség igénye nélkül: Benyó Krisztián, Blázsik Zoltán, Fonyó Dávid, Földvári Viktória, Márkus Bence, Poór Márk). Továbbá a műhely több tagja is rendszeres javítója a Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapoknak. Ezeken felül Fonyó Dávid, Kovács Áron és Poór Márk is több kisebb középiskolai tehetséggondozó rendezvény (szakkörök, versenyek) szervezésében vesz részt.

Az egyetemen is kiveszik a részüket a műhelytagok az oktatói tevékenységekből. Janosov Milán környezettan alapszakosoknak tanított fizika bevezető gyakorlatot, Benyó Krisztián és Nagy Dániel pedig több évfolyam különféle matematikához kötődő szemináriumi foglalkozásaiért felelt.

A publikációk területén sincs mit szégyellni. Az elmúlt félévben Szalkai Balásznak (An Intuitive Graphical Webserver for Multiple-Choice Protein

Sequence Search) és Nagy Dánielnek (Union-intersecting set systems) jelent meg egy-egy cikke. Emellett előkészületben van, vagy már bírálat alatt áll Blázsik Zoltán keze nyomán 2 cikk is, Földvári Viktóriának 1 munkája, Janosov Milánnak 2 munkája, Laczkó Zoltánnak 1 cikke, továbbá Szalkai Balázsnak 4 írása is.

A kevésbé szakmai (ámbár legalább annyira fontos) tevékenységek közül kiemelendő a műhely sportrendezvényekkel kapcsolatos aktivitása. Több tag is aktív és rendszeres focista, nemcsak a Collegiumban, hanem azon kívül is; a collegistákból (és döntően műhelytagokból álló) EC-FC és EC-DC csapatok az egyetemi bajnokságokon is igen jól szerepelnek. Emellett a főleg Bozóki Tamás és Laczkó Zoltán által szervezett asztalitenisz-élet, valamint a sok műhelytagot megmozgató floorballozások is említésre méltóak.

Egyéb (közösségi munka, rendezvények)

Készülődés a nyári természettudományos táborra: témák kiírása, dolgozatok javítása stb.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Tanulmányi eredményük és műhelytevékenységük alapján dicséretre javaslom:

Benyó Krisztián

Földvári Viktória

Gilyén András



Erdélyi életkép

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Kvantum-számításelmélet
OKTATÓJA	Gilyén András
MEGHIRD. MŰHELYE	Matematika–Fizika Műhely
TANEGYSÉGGKÓDJA	IKP-9228

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A tavaszi félév során a műhelyóra keretében egy kvantum-számításelmélet speci került megtartásra. A téma érdekessége, hogy az algoritmuselmélet, a bonyolultságelmélet és a kvantumfizika határterületén helyezkedik el.

Így nem is meglepő, hogy matematikusok, fizikusok mellett az informatika műhely több tagja is járt az órákra. A tárgy felépítése során Richard Józsa Quantum Computing előadásait követte, aki a Cambridge-i Egyetem professzora és a téma egyik úttörője. A félév során szó volt többek között a Shor-algoritmusról, kvantum Fourier–transzformációról, Grover-keresésről és több kapcsolódó eredményről, valamint a fizikai megvalósítás nehézségeiről és kérdéseiről is. A téma külön aktualitását adja, hogy a 2012-es Nobel-díj részben a kvantum-számításelmélet alapvető építőelemei működésének kísérleti demonstrációjáért kapta D. Wineland és S. Haroche.

Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és Környezettudományi Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja

oktatója és címe

BBV-200.89/EC

Udvardi Beatrix: Környezeti veszélyforrások
Magyarországon

BMVD-200.89/EC

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egye-
temi órák

kódja

oktatója és címe

befogadó kar és tanszék

llln9265j

Győri Róbert: Geográfia:
egy szintézis alapelemei
(Teleki Pál és Fodor Ferenc
földrajzi munkássága)

TTK, Társadalom- és
Gazdaságföldrajzi Tanszék

gggn9991

Sági Tamás: Terepi közettani
alapismeretek II.

TTK, Közettan-Geokémia
Tanszék

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája

ösztöndíjas neve

Köztársasági Ösztöndíj

Patkó Levente

Köztársasági Ösztöndíj

Farkas Márton Pál

Köztársasági Ösztöndíj

Bottyán Emese

Campus Hungary Ösztöndíj

Ivanics Balázs (TU Bergakademie, Freiberg)

DAAD-ösztöndíj

Farkas Márton Pál (Universität Potsdam)

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

1. A Műhely kiemelt fontosságú szakmai rendezvényt tartott 2013. július 11–12-én, amikor egy **kétnapos nemzetközi workshopnak (Geography and Nation Building in Central and East Central Europe)** adott otthont. A konferenciáról részletes beszámoló jelent meg

- a *Földrajzi Közlemények* 2013/4. számában: <http://foldrajzitarsasag.hu/kiadvanyok/foldrajzi-kozlemenyek>, illetve

- a *Tér és Társadalom* 2013/4. számában:

<http://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/2593/4713>

A Földrajzi Közleményekben megjelent konferenciabeszámolót (amelynek szerzője Tolnai Gábor, műhelyünk szeniora) a műhelyvezetői jelentéshez is csatolom.

2. A konferencia kísérőrendezvényeként Charles Withers edinburgh-i professzorral angol nyelvű **kerekasztal-beszélgetést** szerveztünk 2013. július 15-én 14.00 és 15.30 között:

Charles W. J. Withers: Thinking (some more) about the geographies of science: historical perspectives

3. A Műhely 2013 nyarán részt vett a július 22–28. között megrendezett **Eötvös Természettudományos Tábor** lebonyolításában. A részletes program:

<http://termtudtabor.eotvos.elte.hu/2013/dl/Programfuzet2013.pdf>

4. 2013. szeptember 13-án 15.00 és 17.00 között angol nyelvű **kerekasztal-beszélgetést** szerveztünk az olasz Claudio Minca professzorral. A professzor a collegiumi rendezvény keretében vette át a Magyar Földrajzi Társaság legmagasabb kitüntetését, a Lóczy-díjat:

Claudio Minca: Critical geography from different perspectives

5. A Műhely bekapcsolódott a 2012. szeptember 27-én tartott collegiumi **Kutatók Éjszakája** rendezvény lebonyolításába.

6. A Műhely részt vett a 2014. január 20–25. között tartott **EC Tehetséggondozó Tábor** munkájában. A műhely által szervezett program elérhető:

<http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/felev13141/ELTE%20EC%20Tehets%C3%A9gt%C3%A1bor%20II%20program.pdf>

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőköri körök, kutatócsoportok tevékenysége

A Műhely tudományos munkája két csoportban szerveződik: a társadalomföldrajz, illetve a természetföldrajz-geológia területén. A magam részéről mindkét csoport munkáját értékesnek tartom, a hallgatók teljesítményével, aktivitásával elégedett vagyok. A hallgatók tudományos elkötelezettségét jól jelzi, hogy bár idén nincsen OTDK, de többen készítették pályamunkát a kari TDK-ra is.

A Műhely tagjainak részvétele és helyezései a kari TDK-n:

Garamszegi Balázs: II. helyezés (Meteorológia)

Dendroklimatológiai vizsgálatok egy elterjedésének határán fekvő hazai bükkösben

Lukács Tamás: I. helyezés (Geofizika)

Póruszervezetek NMR-méréseinek szimulációja

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

A Collegium könyvkiadási pályázata keretében a Műhely egy kötet megjelentetésére és egy konferencia megrendezésére pályázott. A készülő kötet, amely várhatóan 2014 nyarán jelenik meg:

Győri Róbert (szerk.): *Földrajz- és földtudomány az Eötvös Collegiumban*.

A konferencia tervezett időpontja 2014. május 16. (péntek) 14.00

Közösségi munka, rendezvények

A Műhely hallgatói a collegiumi közösség aktív tagjai, számos program megszervezésében-lebonyolításában működnek közre. Beszámolómban én azokat a hallgatókat szeretném név szerint kiemelni, akik a kétnapos nemzetközi workshop és a hozzá kapcsolódó rendezvények sikeréhez önzetlenül hozzájárultak:

- Árvai Anett
- Csuta Virág
- Farkas Éva
- Mikle György
- Tolnai Gábor szenior

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Farkas Márton Pál

Garamszegi Balázs

Patkó Levente

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Geográfia: egy szintézis alapelemei (Teleki Pál és Fodor Ferenc földrajzi munkássága)
OKTATÓJA	Győri Róbert
MEGHIRD. MŰHELYE	Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és Környezet-tudományi Műhely
TAGJAI	Árvai Anett Csuta Virág Regina Érdi Gábor Farkas Éva Gyimesi Zoltán Mikle György
HELYE ÉS IDEJE	EC 018, csütörtök 18.00 – 19.30
TANEGYSÉGKÓDJA	Illn9265j

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Ez a kurzus a hagyományos szövegolvasó szemináriumok sorába illeszkedett. Elsődleges célja az volt, hogy a hallgatók megismerkedjenek Teleki Pál és Fodor Ferenc életművével, és képet kapjanak a két világháború közti földrajzról. Nem véletlen, hogy a két geográfus életpályájával nemcsak a tudománytörténet, hanem a köztörténet is foglalkozik: Magyarországon a földrajz és a politika kapcsolata talán soha nem volt olyan erős, mint a Trianont követő évtizedekben. A szeminárium arra is törekedett, hogy ezt a sokoldalú kapcsolatot bemutassa. Mindkét geográfus kötődik az Eötvös Collegiumhoz, Teleki a Collegium kurátora, Fodor pedig a földrajzi műhely vezetője volt a két világháború között. A szeminárium a két geográfus szövegeinek tanulmányozásából építkezett, de nem hagyta figyelmen kívül a recepciótörténet feltárását sem. Óráról órára

egy-két tanulmányt, monográfiát, vagy Teleki, illetve Fodor munkásságát bemutató értékelést dolgoztunk fel; a szeminárium lezárásaként pedig egy olyan dolgozat volt az elvárás, amely egyetlen kérdés részletesebb kimunkálását tűzte ki céljául. A dolgozat elbírálásánál nagy hangsúlyt kapott a formai követelmények betartása (pl. a hivatkozás, irodalomjegyzék-készítés), illetve a tanulmánykészítés technikájának elsajátítása is.

1-2. A magyar geográfia a XX. század első felében. A földrajztudomány a revízió szolgálatában. Teleki Pál, a politikus.

ABLONCZY Balázs: *Teleki Pál*. Osiris Kiadó, Bp. 2005.

ABLONCZY Balázs: *Utószó*. TELEKI Pál: *Válogatott politikai írások és beszédek*. Osiris Kiadó, Bp. 2000. – A kötet politikai írásai is ajánlottak!

HAJDÚ Zoltán: *Gróf Teleki Pál földrajztudományi munkássága*. Kaposvár, Munkácsy Mihály Gimnázium. 1996. pp. 1–24.

KRASZNAI Zoltán: *Földrajztudomány, oktatás és propaganda. (A nemzeti terület reprezentációja a két világháború közti Magyarországon.)* IDResearch Kft / Publikon Kiadó, Pécs 2012. pp. 66–138.

ZEIDLER Miklós: *Mozgástér a kényszerpályán. A magyar külpolitika „választásai” a két világháború között*. In: ROMSICS Ignác: *Mítoszok, legendák, tévhitek a 20. századi magyar történelemről*. Osiris Kiadó, Bp. pp. 162–206.

3. Teleki Pál és a magyar emberföldrajz kialakulása. A századforduló elméleti vitái és az emberföldrajz aranykora. Kísérlet a földrajzi dualizmus feloldására.

TELEKI Pál: *A gazdasági földrajz célja és jelentősége*. Kertész József Könyvnyomdája, Bp. 1912. pp. 19–28.

TELEKI Pál: *A földrajzi gondolat története*. (Második kiadás.) Kossuth Könyvkiadó, Bp. 1996. (Első kiadás: 1917. Javallott ezt forgatni.)

TELEKI Pál: *Táj és faj*. Turán 5. 1. pp. 17–30. vagy In: TELEKI Pál: *Válogatott politikai írások és beszédek*. Osiris Kiadó, Bp. 2000. pp. 14–26.

4. Teleki Pál, a gazdaságföldrajz.

TELEKI Pál: *Amerika gazdasági földrajza*. Bp. 1922.

TELEKI Pál: *Statisztika és térkép a gazdasági földrajzban*. Földrajzi Közlemények 1922. 1–5. pp. 74–91.

5. Teleki Pál és a politikai földrajz. Teleki politikai földrajzi iskolája: Kádár László, Rónai András.

- TELEKI Pál: *Időszerű nemzetközi politika kérdések a politikai földrajz megvilágításában.* In: ASZTALOS Miklós (szerk.) *Jancsó Benedek emlékkönyv.* Bp. 1931. pp. 183–202. vagy In: TELEKI Pál: *Válogatott politikai írások és beszédek.* Osiris Kiadó, Bp. 2000. pp. 224–248.
- TELEKI Pál: *Hagyományos, önkéntes és kényszerkisebbségek.* In: TELEKI Pál: *Válogatott politikai írások és beszédek.* Osiris Kiadó, Bp. 2000. pp. 267–272.
- R.: RÓNAI András: *Egy harmonikus államterület statisztikai képe.* Földrajzi Közlemények 1936. pp. 9–28.

6. A nagy szintézis.

- TELEKI Pál: *A gazdasági élet földrajzi alapjai I–II.* Centrum Kiadóvállalat Rt., Bp. 1936. (Mindenképpen a *Táj* [I. pp. 289–301.], illetve a *Városiasodás* [II. pp. 590–652.] fejezet. Ez előbbi fejezet rövidítve megjelent még: Földrajzi Közlemények 2001. 1–2. pp. 45–50.)

7. A geográfus Teleki Pál recepciója. Teleki értékelése 1945 előtt, a szocializmus korában és a rendszerváltás után.

- Földrajzi Közlemények 1939. 4. (Gróf Teleki Pál ünnepi füzet.)
- Földrajzi Közlemények 2001. 1–2. (Teleki Pál emlékezete.)
- ABELLA Miklós: *Vita Teleki Pál gazdaságföldrajzi munkásságáról.* Földrajzi Értesítő 1956. 4. pp. 456–462.
- FODOR Ferenc: *Teleki Pál. Egy „bujdosó könyv.”* Mike és Társa Antikvárium, Bp. 2001. (javallott részlet: *Teleki Pál, a tudós.* Megjelent: Földrajzi Közlemények 2001. 1–2. pp. 21–43.
- GYÖRI Róbert: *A magyar gazdaságföldrajz a két világháború között.* In: NEMES NAGY József (szerk.): *Geográfia az ezredfordulón.* Regionális tudományi tanulmányok. 6. ELTE TTK Regionális Földrajzi Tanszék, Bp. 2001. pp. 61–83.
- HAJDÚ Zoltán: *Geográfus politikus, avagy politikus geográfus? A tudomány és a politika kölcsönhatása Teleki Pál életművében.* Földrajzi Közlemények 1992. 1–2. pp. 1–10.
- HAJDÚ Zoltán: *Gróf Teleki Pál földrajztudományi munkássága.* Kaposvár, Munkácsy Mihály Gimnázium. 1996.
- HAJDÚ Zoltán: *Teleki Pál tájelméleti munkássága.* Földrajzi Közlemények 2001. 1–2. pp. 51–64.
- HAJDÚ Zoltán: *Örökség, útkeresés, megújulás. (A magyar politikai földrajz a XX. században.)* In: PAPP Norbert – TÓTH József (szerk.):

- Változó világ, átalakuló politikai földrajz. (Konferenciakötet.) JPTE TTK Földrajzi Intézet, Pécs 1999. pp. 61–65.
- KOCH Ferenc: *Teleki Pál gazdaságföldrajzi munkásságának bírálata*. MTA Társ.-Tört. Tud. O. Közl. VIII/1. 1956. pp. 89–122. (Különlenyomatban is, hozzászólásokkal együtt!)
- KUBASSEK János: *Teleki Pál, a magyar politikai földrajz atyja*. Magyar Tudomány 2011. 8. <http://www.matud.iif.hu/2011/08/12.htm>
- RÓNAI András – KÖRÖSI Mária: *In memoriam Teleki Pál*. Földrajzi Közlemények 1989. 4. pp. 313–327.

8. Fodor gazdaságföldrajzi munkássága.

- FODOR Ferenc: *A statisztikai értékelés a gazdasági földrajzban*. Földrajzi Közlemények 1925. pp. 202–210.
- FODOR Ferenc: *Bevezetés a gazdasági földrajzba*. Szent István Társulat, Bp. 1933.
- FODOR Ferenc: *Magyarország gazdasági földrajza*. Bp. 1924.
- FODOR Ferenc: *Válasz Schwalm Amádé bírálatára*. Földrajzi Közlemények 1934. pp. 99–106.
- SCHWALM Amádé: *Fodor Ferenc: Bevezetés a gazdasági földrajzba (Ismertetés)*. Földrajzi Közlemények 1934. pp. 83–99.

9. Fodor Ferenc település-földrajzi munkássága.

- FODOR Ferenc: *Egy palócfalu életrajza (Nagyvisnyó)*. Gazdaság-földrajzi Gyűjtemény II. Athenaeum, Bp. 1930.
- FODOR Ferenc: *Az elnemsodort falu*. Athenaeum, Bp. 1942.

10-11. A nagy szintézisek I-II.

- FODOR Ferenc: *A Jászság életrajza*. Szent István Társulat, Bp. 1942.
- FODOR Ferenc: *A magyar földrajztudomány története*. (Kézirat.) MTA Kézirattár, Bp. 1951. Kiadta: MTA FKI, Bp. 2006 (szerk.: DÖVÉNYI Zoltán) (Javasolt szövegrész: pp. 119–285.)
- FODOR Ferenc: *Szatmár földje és népe*. (Kézirat.) MTA Kézirattár, Bp. 1954.
- FODOR Ferenc: *A magyar lét földrajza*. (Kézirat.) MTA Kézirattár, Bp. 1948.
- FODOR Ferenc: *Teleki Pál*. (Kézirat.) Kiadta: Mike és Társa Antikvárium, Bp. 2001.

12. Fodor Ferenc recepciója.

- FODOR Ferencné FENCZIK Vira: *Fodor Ferenc geográfus életének főbb eredményei és állomásai*. (Kézirat.) MTA Kézirattár, Bp. 1963.

- GYŐRI Róbert: *A magyar gazdaságföldrajz a két világháború között*. In: NEMES NAGY József (szerk.): *Geográfia az ezredfordulón*. Regionális tudományi tanulmányok. 6. ELTE TTK Regionális Földrajzi Tanszék, Bp. 2001. pp. 61–83.
- HAJDÚ Zoltán: *Fodor Ferenc a geográfus*. In: FODOR Ferenc: *A magyar földrajztudomány története*. MTA FKI, Bp. 2006 (szerk.: DÖVÉNYI Zoltán) pp. XI–XLII.
- JOBBITT, Steven (2009): Remembering Szatmár, Remembering Himself: The Geography of Memory and Identity in Ferenc Fodor's 'Szatmár földje, Szatmár népe, Szatmár élete' *Hungarian Studies Review*, Vol. 36, nos. 1–2. pp. 15–38. (A tanulmány átdolgozott, magyar nyelvű változata megjelenés alatt van a Földrajzi Közleményekben.)
- JOBBITT, Steven (2011): Memory and Modernity in Fodor's Geographical Work on Hungary. In: Steven, TÖTÖSY DE ZEPETNEK – Louise O. VASVÁRY (eds): *Comparative Hungarian Cultural Studies*. Purdue University Press, West Lafayette, pp. 59–71.
- PROBÁLD Ferenc: *Egy elfeledett geográfus lappangó műve: A magyar lét földrajza*. Földrajzi Közlemények (136.) 2012. 4. pp. 453–458.
- TILKOVSKY Lóránt: *Fodor Ferenc és Teleki Pál. A „bujdosó könyv” történetéhez*. FODOR Ferenc: *Teleki Pál. Egy „bujdosó könyv.”* Mike és Társa Antikvárium, Bp. 2001. pp. 503–553.
- 13. Teleki és Fodor, a nemzet szolgálatában.** Eötvös Collegium, cserkészzet, honismeret, tudományos ismeretterjesztés
- ABLONCZY Balázs: *Teleki Pál*. Osiris Kiadó, Bp. 2005.
- ABLONCZY Balázs: *Teleki Pál az első bécsi döntés időszakában*. In: SIMON Attila (szerk.): *Visszacsatolás vagy megszállás. (Szempontok az első bécsi döntés értelmezéséhez)*. Nógrád Megyei Levéltár, Balassagyarmat, 2010. pp. 42–49.
- FODOR Ferenc: *Magyar föld – magyar élet*. A Szent István Társulat Kiadása, Bp. 1937.
- FODOR Ferenc: *A falukutató mozgalom kritikája*. Magyar Szemle 1937. május pp. 23–33.
- JOBBITT, Steven: *Playing the Part: Hungarian Boy Scouts and the Performance of Trauma in Interwar Hungary*. AHEA: E-Journal of the American Hungarian Educator's Association, 4. 2011. www.ahea.net/e-journal
- TELEKI Pál: *Erdélyről és a második bécsi döntésről*. In: TELEKI Pál: *Válogatott politikai írások és beszédek*. Osiris Kiadó, Bp. 2000. pp. 415–436.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Terepi közettani alapismeretek II.
OKTATÓJA	Sági Tamás
MEGHIRD. MŰHELYE	Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és Környezettudományi Műhely
TAGJAI	Balogh Viktor Dániel Magyar Levente Mátyás Patkó Levente Skoda Péter
HELYE ÉS IDEJE	Mecsek, 2013. 11. 15–17.
TANEGYSÉ GKÓDJA	gggn9991

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A terepgyakorlat célja volt, hogy a hallgatók megismerjék a Mecsek geológiai felépítését, különös tekintettel a magmás és a metamorf képződményekre. A hallgatóknak a terepen önállóan kellett az észlelt jelenségeket értelmezni, a kőzeteket terepen meghatározni, majd ezek alapján egy vázlatos földtani modellt felállítani.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A tárgy – illeszkedve a korábbi évek hasonló kurzusainak sorába – a terepi geológiai munka fortélyainak elsajátítására szolgál. Mindezt olyan térségben, amelyet a hallgatók az egyetemi képzés során nem tanulmányoznak. A Mecsek erre teljes mértékben alkalmas terület. A kurzus nagyon sikeres volt, a hallgatók szakmai fejlődését jól szolgálta.

A terepgyakorlatot négy hallgató végezte el. Mindegyikük jeles érdemjegyet kapott.

Terepi munkájuk kitűnő volt, a terepgyakorlat mindhárom napján lelkesen dolgoztak, és nagyon jó munkát végeztek. A korábbi hasonló gyakorlatok során szerzett tapasztalataikat kiválóan alkalmazták.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Környezeti veszélyforrások Magyarországon
OKTATÓJA	Udvardi Beatrix
MEGHIRD. MŰHELYE	Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és Környezettudományi Műhely
TAGJAI	Baják Petra Balogh Viktor Dániel Bottyán Emese Bögner Rebeka Garamszegi Balázs Lukács Tamás Pálos Zsófia Skoda Péter Vereb Viktor
HELYE ÉS IDEJE	ELTE TTK Déli ép. 00.524.; hétfő 16:00–17:30
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.89/EC, BMVD-200.89/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a környezeti veszélyforrások témakörébe tartozó alapvető fogalmakat, osztályozási rendszereket és a hazánkat érintő környezeti veszélyforrásokat, egy-egy hazai esettanulmányt is bemutatva.

A kurzus során a hallgatók bepillantást nyernek az aktuális tudományos kutatások eredményeibe a Magyarországon előforduló környezeti veszélyforrások témakörében, azon belül is elsősorban a társadalmi eredetű, talaj-víz-levegő rendszert érintő problémák tárgyalásával.

A kurzus látogatása kötelező. A hiányzásokra az érvényben lévő HKR. vonatkozó részei érvényesek. A kurzus teljesítésének feltétele az aktív órai részvétel és a kiadott írásbeli feladat hiánytalan elvégzése, amelynek során a hallgatók egy önállóan válaszott, konkrét hazai környezeti veszélyforrást dolgoznak fel a témában született aktuális cikkek eredményeinek összevetésével, amelynek tartalmi és formai követelményei a nemzetközi folyóiratokban megszokott rendszert követi.

Tematika:

1. óra: Alapfogalmak, környezeti veszélyforrások csoportosítása, környezeti problémák értékelése
2. óra: Szűkebb, földtani veszélyforrások csoportosítása, típusai és magyarországi előfordulásuk
3. óra: Földcsuszamlások, esettanulmány: Duna menti magaspartok
- 4-5. óra: Vörösiszap-tározók, esettanulmány: Almásfüzitői-tározó
6. óra: Arzén-problémakör, esettanulmány: arzén a dél-alföldi, felszín alatti vízáramlási rendszerekben
7. óra: Radon a környezetünkben (vendégelőadó: Freiler Ágnes – ELTE TTK, Fizikai Intézet)
8. óra: Xenobiotikumok a vízi környezetben (vendégelőadó: Dr. Záray Gyula – ELTE TTK, Környezettudományi Kooperációs Kutatóközpont)
9. óra: Hulladékégetés

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A szeminárium collegista hallgatói az órát az elvártak megfelelően rendszeresen látogatták, az órai feladatokban aktívan részt vettek, gondolataikkal kiegészítették az óra menetét.

„Geography and Nation Building in Central and East Central Europe” nemzetközi konferencia az ELTE Eötvös József Collegiumban

„Geography and Nation Building in Central and East Central Europe” címmel tartottak nemzetközi földrajztudomány-történeti konferenciát 2013 júliusában az ELTE Eötvös József Collegiumban. Az esemény szervezői, Győri Róbert, Gyuris Ferenc és Steven Jobbitt azt a célt tűzték ki, hogy olyan szakmai eszmecsere alakuljon ki a nemzetpolitikai célok és a közép-európai földrajztudomány(ok) kapcsolatáról, melynek során a kritikai megközelítés kap hangsúlyt. Az előadók a nemzetfogalom konstrukciójának, dekonstrukciójának és rekonstrukciójának az első világháborútól a szocializmus évtizedeiig terjedő időszakára jellemző aspektusait mutatták be, elsősorban abból a szempontból, hogy azok miképpen hatottak a földrajzi tudás termelésére. Az interdiszciplinaritás jegyében a hazai résztvevők mellett Nagy-Britanniából, az USA-ból, Németországból, Franciaországból és Olaszországból érkező előadók között nem csak geográfusok voltak. A két napon át zajló konferencia 8 szekciójában 18 előadásra került sor.

Az első szekcióban *elméleti megközelítéseket, megfontolásokat* felvonultató előadások hangzottak el. Charles W. J. Withers (Edinburgh-i Egyetem) „*Historical geographies of science: thoughts from the Enlightenment*” című előadásában a felvilágosodás történetének térbeli dimenzióit, a tudomány történeti földrajzát és a tudomány fogadtatásának térben és időben változó jellemzőit vizsgálta, melyek a nemzetépítés és a geográfia összefüggéseinek kutatásában is hasznosíthatóak. Peter Meusburger (Heidelbergi Egyetem) „*Nation building and compulsory schooling in multi-lingual states*” címmel tartott előadást, melyben kifejtette az oktatásnak az egységes nemzeti identitás formálásában betöltött szerepét. Különösen fontos volt ez a Közép- és Kelet-Európában az első világháború után létrejövő „nemzetállamok” esetében, ahol a politikai stabilitást és az „elmaradott” kisebbségek gyors asszimilációját igyekeztek a közoktatás segítségével is megerősíteni.

A második szekció témája a *földrajz és a Párizs környéki béketárgyalások* voltak. Ez az a fordulópont, amikortól a földrajztudomány a nemzeti érdekek érvényesítésének „megalapozott és legitim” eszközévé vált. Michael Heffernan (Nottinghami Egyetem) „*The geographies of the Paris Peace Conference*” című előadásában a térképi megjelenítések retorikai alkalmazását elemezte tudományszociológiai szempontból. A béketárgyalások kétféle földrajzi dimenzióját tárta fel: egyrészt a „külső” dimenziót, azaz a geográfiát mint a geopolitikai kérdésekkel foglalkozó tudományt; másrészt a „belső” dimenziót, azaz a tárgyalások helyszíneinek speciális légkörét, amely nagymértékben meghatározta a tárgyalások kimenetelét. Gaëlle Hallair (Frankfurt am Main-i Egyetem Francia Történeti Intézete) „*Emmanuel de Martonne: a French geographer as „frontiers builder” for Central Europe at the Paris Peace Conference (1919–1920)*” című előadásában de Martonne tevékenységén keresztül mutatta be azt, hogy a béketárgyalásokon részt vevő geográfusok hogyan értékesítették tudásukat a tanácsadó testületek munkájában; illetve elemezte a szakma szerint kollegiális, nemzeti érdekek szerint viszont ellenséges viszonyban levő tudósok vitáit. Ezt követően Krasznai Zoltán (Európai Bizottság, Kutatás és Innováció Főigazgatóság): „*Paving the way for territorial revision: Pál Teleki and geographic expertise in the Hungarian delegation at the Peace Conference*” című előadása következett, melyben az előadó arról beszélt, hogy bár a béketárgyalások kimenetelére csekély hatással volt a Teleki vezette magyar delegáció tevékenysége, előkészítő munkájuk mégis alapja lett a két világháború közti időszak hazai földrajztudományának és nemzeti propagandájának.

A harmadik szekcióban a *földrajz és a nemzeti ébredés* témakörében értekeztek a résztvevők. Matteo Proto (Bolognai Egyetem) „*Italy as »geographical*

expression»: *Nation building and regional geography (1900–1920)*” címmel beszélt a térképi ábrázolások nemzeti identitást erősítő szerepéről, bemutatva, hogy a béketárgyalások során és később az olasz fasiszta állam politikájában is meghatározó volt a természetföldrajzi egység koncepciója, ami főleg az alpokbeli határ kijelölésekor került előtérbe. Bottlik Zsolt (ELTE) és Demeter Gábor (MTA Történettudományi Intézet) „*Geography in the service of power and national aspirations: ethnic mapping in the Balkans (1856–1914)*” című előadásukban a Balkán államainak etnikai térképezései során használt megjelenítési technikákat és a mögöttes politikai célokat hasonlították össze. Rámutattak az Albánia-kutató Nopcsa Ferenc készítette és a más balkáni szerzők rajzolta térképek eltéréseire, amit elsősorban az egyszerű felületszínezés helyett alkalmazott, a népességszámról és népsűrűségi viszonyokra is utaló diagrammódszer okozott. (Ez egyébként a „carte rouge” elkészítésekor alkalmazott eljárás előzményének tekinthető). Nicolas Ginsburger (Nanterre-La Défense Egyetem, Párizs) „*Building Yugoslavia: the Serbian geographer Jovan Cvijić as state-maker during the First World War and the Peace Conference*” címmel Cvijić szerb földrajztudós franciaországi emigráns évei során kifejtett szakmai és politikai propagandisztikus tevékenységét, térképeinek hatását mutatta be, amelyek a szerb delegáció vezető területi szakértőjeként végzett munkásságát alapozták meg.

Az első nap utolsó szekciójának a *földrajzi képzetek szerepe a nemzetfogalom (re)konstrukciójában* volt a témája. Norman Henniges (Leibniz-Institut für Länderkunde, Lipcse) „*The geographer Albrecht Penck (1858–1945) and the origin of the map(s) of the German Volks- und Kulturboden*” című előadásában a Weimari Köztársaság revizionista törekvéseinek igazolásául szolgáló térképekkel foglalkozott. Feltárta a „Volksboden” (a német nyelvűek által lakott térségek) és a „Kulturboden” (a német kultúra hatására kialakult kultúrtájak összessége) koncepciójának és narratíváinak változásait, illetve azt, hogy ezek a geopolitikai elméletek hogyan épültek be a természetföldrajzos Penck és tanítványai munkájába. Kathryn Ciancia (Wisconsin Egyetem, Madison, USA) „*Making and unmaking regional space: nationalism, geography, and internal boundaries in Poland’s Eastern Borderlands, 1918–1939*” címmel Volhínia példáján mutatta be a regionális térfelosztás politikai szerepét: a régió koncepciójának a lengyel „államnemzet” érdekei szerint való változása (az etnikai heterogenitás elfogadása vagy tagadása) döntően meghatározta az ukrán nemzetiségi identitás kibontakozásának lehetőségeit.

A második nap az előző napi utolsó szekció témájának folytatásával kezdődött. Steven Jobbitt (Kaliforniai Állami Egyetem, Fullerton, USA) „*Watershed*

nation: the ecological foundations of Hungary's hydrological imagination” című előadásában a magyar geográfusok azon jelmondatának hatását vizsgálta, hogy Magyarországot nem lehet feldarabolni a természet törvényeinek figyelmen kívül hagyása nélkül. Az előadó a két világháború közti magyar revizionizmust a vízgazdálkodás kérdéseiben (is) megjelenő természeti egységet kereső szemlélet és a nacionalizmus összefonódásán keresztül elemezte. Győri Róbert (ELTE) „*In defence of the nation: Hungarian geography in peace and war, 1920–1945*” címmel a geográfia nemzetvédő szerepéről beszélt, bemutatva, hogy Magyarországon a földrajz a két világháború közötti időszakban stratégiai jelentőségű tudománnyá lépett elő. Ismertette az Államtudományi Intézetnek a – meg nem valósult – „igazságos, jogos és tudományosan megalapozott” revízió előkészítésében betöltött szerepét. Jankó Ferenc (Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron) „*Inventing Burgenland: Geography and regional identity in post-WWI Austria*” című előadásában egy korábban nem létező földrajzi egység, Burgenland identitásának létrehozásával foglalkozott. A tartomány földrajzi tartalommal való felruházását, jellegzetességeinek interpretálását helyezte el a két világháború közötti földrajzi diskurzusok viszonylatában.

Az ezt követő két szekció témája „*a feltámasztott nemzeti identitás elhantolása*”, azaz a földrajztudománynak a kommunista hatalomátvételt követő irányváltása, revizionista nézetektől való „megtisztítása” volt. Timár Judit (MTA KRTK, Regionális Kutatások Intézete, Békéscsaba) „*International rather than national? The relationships between western Marxist and 'vulgar' Hungarian Marxist geographies*” című előadásában a nyugati és a kelet-európai marxizmust hasonlította össze, az *Antipode: A Radical Journal of Geography* és a fontosabb magyar földrajzi folyóiratok – többek között a *Földrajzi Közlemények* – 1950–60-as évekbeli számainak narratíva-elemzése alapján. Így keresett választ arra, hogy ugyanazok a szövegek miképpen nyertek eltérő értelmezést az eltérő társadalmi kontextus és tudománypolitikai háttér miatt. Gyuris Ferenc (ELTE) „*Constructing communism instead of building the nation: the Sovietization of Hungarian geography*” című előadásában bemutatta a magyar geográfia marxista–leninista tanokat követő diszciplínává válásának során lezajlott személyi, intézményi változásokat, valamint – latouri elvek mentén – azt, hogy egy távoli hatalom nyomása miként terelt új irányba egy egész tudományterületet. Bruno Schelhaas (Leibniz-Institut für Länderkunde, Lipcse) „*»Bourgeois« geography and the Sovietization of academic geography in the German Democratic Republic, 1945–1969*” című munkájában azt a következtetést vonta le, hogy bár az ideológiai háttér másfelé terelte a geográfia tudományát az NSZK-ban

és az NDK-ban, a '60-as évekig mégis sok volt a közös vonás, mert a közös külső hatások (a hidegháborús légkör) miatt nemcsak a természetföldrajz, de a politikai- és gazdaságföldrajz is részben párhuzamosan fejlődött.

Ugyanezt a témát folytatta Czirfusz Márton (MTA KRTK, Regionális Kutatások Intézete, Budapest) *„Reworking nation: significance of the division of labour in narrating the Socialist space-economy”* című előadásában, melyben a nemzet új, szocialista kontextusban való értelmezésének narratíváit elemezte. A marxista gazdaságföldrajzosok által megalkotott új „nemzetfogalom” az aktuális politikai határok által lehatárolt területre mint komplex egészzre épült. Az előadó a térgazdaság szovjet és nyugati változata földrajzi konceptualizálásának kapcsolódási pontjaira is rávilágított. Gyimesi Zoltán (ELTE) *„The contested rehabilitation of the past: the double narrative and the republication of Tibor Mendöl's Introduction to geography (1950-1953) in 1999”* című előadásának keretében Mendöl 1953-ra elkészült „Bevezetés a földrajzba” című tankönyvének 1999-ben történő átdolgozása („A földrajztudomány az ókortól napjainkig”, [szerk.: Perczel György], ELTE Eötvös Kiadó) kapcsán elemezte a szocialista narratívák és azok posztiszocialista értelmezése ellentmondásait. Dupla hermeneutikai csapdának tartotta azt, hogy, mivel a tankönyv kompromisszum eredménye, Mendöl nem azt és úgy írta le benne, ahogy önmagától tette volna, és hogy erre a szerkesztő a szöveg utólagos értelmezésekor nem hívta fel a figyelmet, a szöveg „modernizálása” önkényesen történt.

A konferencia utolsó szekciója egy kerekasztal-beszélgetés volt, ahol a két nap alatt elhangzó legfontosabb gondolatokat összegezték a résztvevők, és a hallgatóságnak is alkalma nyílt további kérdéseket intézni az előadókhoz.

A napot közös bográcsolással zárták a résztvevők, a gulyást Bottlik Zsolt irányításával és szakácskodásával az Eötvös Collegium Mendöl Tibor Műhely tagjai készítették. A kötetlen beszélgetés éjszakába nyúlóan folytatódott a Collegium kertjében. Másnap a konferencia résztvevői buszos kirándulás keretében látogatták meg a lajosmizsei pusztatemplomot, Kecskemét városát, egy bugaci csárdát és a hajósi pincsort. Az egyes helyszíneken Győri Róbert és Bottlik Zsolt tartott egy-egy rövid szakmai ismertetőt.

Összességében a konferencián a hazai résztvevők számára az adta a többet, hogy külső szemlélők szemszögéből is ráláthattak a magyar és a kelet-közép-európai földrajztudománynak e „kényes” periódusára, hallhattak a nemzetépítésről a „nemzeti érzelmektől” mentesen, kritikai nézőpont érvényesülésével. A külföldi kutatók számára pedig ennek ellentéte adta az eszmecsere érdekességét, azaz, hogy olyan szakmai körbe kerültek, ahol a jelenlevők

többsége „belülről” vizsgálja azt a tudományos problémakört, amit ők „kívülről”. A konferencia egyszerre volt szakmailag magas színvonalú esemény és közösségileg is nagyszerű élmény.

Tolnai Gábor

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.149/EC	Kovács István János: Kémiai- és fázisanalitikai módszerek a földtudományban
BMVD-200.149/EC	

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja	oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
lh2n9719	Gyimesi Zoltán és Tolnai Gábor: Budapesti városrészek összehasonlító elemzése	TTK, FFI, Társadalom- és Gazdaságföldrajzi Tanszék
gggn2998	Sági Tamás, Gerhard Wörner: Közettan terepgyakorlat Eötvös-collegistáknak II. (haladó)	TTK, FFI, Közettan- Geokémia Tanszék

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Köztársasági ösztöndíj	Patkó Levente
Köztársasági ösztöndíj	Farkas Márton Pál
Köztársasági ösztöndíj	Bottyán Emese
Campus Hungary ösztöndíj	Vereb Viktor (Tartui Egyetem)
Campus Hungary ösztöndíj	Árvai Anett
DAAD-ösztöndíj	Farkas Márton Pál (Universität Potsdam)
Erasmus-ösztöndíj	Farkas Éva (Gyergyószentmiklós)

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

1. A Műhely újjáalapításának 15. évfordulójáról a **Földrajz és földtudomány az Eötvös Collegiumban** című konferenciával emlékezett meg 2014. május 16-án.
2. A műhely Michael Heffernan nottinghami professzorral angol nyelvű **kerekasztal-beszélgetést** szerveztünk 2013. május 21-én 10.30 és 12.00 között:
Michael Heffernan: Geography and Intelligence
3. A Műhely 2014 nyarán is részt vett az *Eötvös Természettudományos Tábor és a Kárpát-medencei nyári egyetem* lebonyolításában.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A Műhely tudományos munkája két csoportban szerveződik: a társadalomföldrajz, illetve a természetföldrajz-geológia területén. A magam részéről mindkét csoport munkáját értékesnek tartom, a hallgatók teljesítményével, aktivitásával elégedett vagyok. A hallgatók tudományos elkötelezettségét jól jelzi, hogy bár idén nincsen OTDK, de többen készítettek pályamunkát a kari TDK-ra is (a TDK-dolgozatok, helyezések többsége az előző félévi műhely-jelentésben található).

A Műhely tagjainak konferencia-részvételei és publikációi:

Garamszegi Balázs

Dendroklimatológiai vizsgálatok egy elterjedésének határán fekvő hazai bükkösben

Országos Felsőoktatási Környezettudományi Diákkonferencia (OFKD): 1. hely

Garamszegi B., Kern Z. (2014) Climate influence on radial growth of *Fagus sylvatica* growing near the edge of its distribution in Bükk Mts., Hungary. Dendrobiology. In press.

Magyar Levente

Magyar L., Márton I., Tóth E., Weiszbürg T.: Gold in „brown mud”; Acta Mineralogica-Petrographica, Abstract Series, 8, 2014

Magyar L., Márton I., Tóth E., Weiszbürg T.: Gold in „brown mud”. Előadás, „5th International Students Geological Conference, Budapest”

Patkó Levente

Konferencia-részvétel:

2014. március 28–29. Balatonföldvár XLV. Ifjú Szakemberek Ankétja, előadás

2014. április 24–27. Budapest, 5th International Students Geological Conference (ISGC), előadás

2014. április 27 – május 2. Bécs (Ausztria), EGU General Assembly, poszter

2014. május 4–15. Marrakech (Marokkó), 6th Orogenic Lherzolite Conference, előadás, poszter

Konferencia-absztraktok:

2014: **Patkó, L.**: Major and trace element characteristics of wehrlitization within the upper mantle beneath the Nógrád-Gömör Volcanic Field (Northern Pannonian Basin). XLV. Conference of Young Scientists, March 28–29, 2014, Balatonföldvár (Hungary), Abstracts and Programs, 39–40.

2014: **Patkó, L.** & Liptai, N.: Major and trace element characteristics of Fewehrlites formed by mantle metasomatism beneath the Nógrád-Gömör Volcanic Field (Northern Pannonian Basin). 5th International Students Geological Conference (ISGC), April 24–27, Budapest (Hungary), Acta Mineralogica-Petrographica Abstract Series, 104.

2014: Klébesz, R., Liptai, N., Kovács, I., **Patkó, L.**, Pintér, Zs., Falus, Gy., Graczer, Z., Szanyi, Gy., Wesztérgom, V. & Szabó, Cs.: Constraints on the seismic properties of the mantle beneath the Nógrád-Gömör Volcanic Field (Northern Pannonian Basin). EGU General Assembly, April 27 – May 2, Vienna, Austria, Geophysical Research Abstracts, Vol. 16, EGU2014-11816.

2014: Novák, A., Klébesz, R., Szabó, Cs., **Patkó, L.**, Liptai, N., Kovács, Z., Wesztérgom, V., Ádám, A., Lemperger, I., Kis, Á., Molnár, Cs. & Szendrői, J.: Determination of the Lithosphere-Asthenosphere Boundary (LAB) beneath the Nógrád-Gömör Volcanic Field by combined geophysical (magnetotellurics) and geochemical methods. EGU General Assembly, April 27- May 2, Vienna, Austria, Geophysical Research Abstracts, Vol. 16, EGU2014-10893.

2014: Klébesz, R., Liptai, N., Kovács, I., **Patkó, L.**, Pintér, Zs., Falus, Gy., Graczer, Z., Szanyi, Gy., Wesztérgom, V. & Szabó, Cs.: Petrophysical and seismological

model of the lithospheric mantle beneath the Nógrád-Gömör Volcanic Field (Northern Pannonian Basin) 6th Lherzolite Conference, 4–13 May, Marrakesh (Morocco), Abstracts volume, 60.

2014: Liptai, N., **Patkó, L.**, Kovács, I., Pintér, Zs., Klébesz, R., Aradi, L. E. & Szabó, Cs.: Understanding the complex physico-chemical features of the upper mantle beneath the Nógrád-Gömör Volcanic Field (Northern Pannonian Basin) – A study on peridotite xenoliths. 6th Lherzolite Conference, 4–13 May, Marrakesh (Morocco), Abstracts volume, 68.

2014: **Patkó, L.**, Aradi, L.E., Liptai, N., Bodnar, R.J., Fedele, L. & Szabó, Cs.: Silicate melt inclusion study in wehrlite xenoliths from the Nógrád-Gömör Volcanic Field (Northern Pannonian basin, Hungary). 6th Lherzolite Conference, 4-13 May, Marrakesh (Morocco), Abstracts volume, 89.

A Műhely tagjai által elnyert díjak:

Bottyán Emese

Kar Kiváló Hallgatója

Magyar Levente:

Best oral presentation in the Economic Geology and Mineral Resources section at the 5th International Students Geological Conference, Budapest

Patkó Levente

XLV. Ifjú Szakemberek Ankétja, Böckh János különdíj

International Students Geological Conference (ISGC), Finn Geológiai Szolgálat különdíja

Kar Kiváló Hallgatója

A műhely két szekciót szervezett a XV. Eötvös Konferencián. A műhelytagok közül előadást tartottak:

Csuta Virág Regina

Lukács Tamás

Miklós György

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

A Collegium könyvkiadási pályázata keretében a Műhely egy kötet megjelentetésére és egy konferencia megrendezésére pályázott. A 220 oldal terjedelmű kötet várhatóan 2014 nyarán, két héten belül jelenik meg:

Györi Róbert (szerk.): *Földrajz és földtudomány az Eötvös Collegiumban.*

Közösségi munka, rendezvények

A Műhely hallgatói a collegiumi közösség aktív tagjai, számos program megszervezésében-lebonyolításában működnek közre. Beszámolómban én azokat a hallgatókat szeretném név szerint kiemelni, akik a műhely által szervezett konferenciák és a Természettudományos Tábor szervezésében aktívan részt vettek, részt vesznek:

- Árvai Anett
- Bottyán Emese
- Lukács Tamás
- Mikle György
- Tolnai Gábor szenior

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Bottyán Emese

Patkó Levente

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Budapesti városrészek összehasonlító elemzése
OKTATÓJA	Gyimesi Zoltán, Tolnai Gábor
MEGHIRD. MŰHELYE	Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és Környezettudományi Műhely
TAGJAI	Árvai Anett Bögnér Rebeka Csuta Virág Regina Érdi Gábor Farkas Éva Mikle György Vereb Viktor
HELYE ÉS IDEJE	ELTE TTK Déli ép. 1.106; kedd 16:00–18:00
TANEGYSÉ GKÓDJA	lh2n9719

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus célja az volt, hogy a hallgatók elmélyedjenek fővárosunk fejlődésének történetében, és ezáltal jobban megértsék a mai városföldrajzi összefüggéseket is. Az első órák keretében a hallgatók megismerkedtek Budapest várostörténetével, és a város egészére vonatkozó ismeretanyagot sajátítottak el. A hallgatók ezután ebbe a kontextusba helyezve végezték el egy választott városrész vizsgálatát.

Az egyszerű adatgyűjtésen és leíró jellegű feldolgozáson túlmenően az összehasonlító munkát is elvártuk. A hallgatók által végzendő önálló kutatómunkának célja volt az is, hogy felkeressék a megfelelő forrástárakat (FSZEK Budapest Gyűjtemény, kerületi helytörténeti gyűjtemények stb.), megismerkedjenek az ottani anyagokkal, és gyakorlatot szerezzenek ezen források későbbi kutatásokba való beépítésében.

A hallgatók gyakorlati munkáját ezen túl (kritikai) városföldrajzi elméleti bevezetővel (3 alkalom) és meghívott városkutatók előadásaival, velük folytatott beszélgetésekkel igyekeztünk felkészíteni (4 alkalom). Az elméleti bevezető elsősorban a 2013 végén megjelent *Kritikai városkutatás** szöveggyűjtemény egyes fejezeteire épült. Meghívott előadóink a városkutatással foglalkozó fiatal kutatók, aktivisták, szakemberek voltak, akik különböző módokon kapcsolódnak a fővárosi élethez, a főváros ügyeihez. A kurzus keretében egy szakmai idegenvezetéssel lebonyolított terepgyakorlatot is szerveztünk a Józsefvárosban.

*Jelinek Csaba – Bodnár Judit – Czirfusz Márton – Gyimesi Zoltán (szerk.) (2013): *Kritikai városkutatás*. L'Harmattan, Budapest.

A kurzus tematikája:

1. hét: *regisztrációs hét*
2. hét: Óramegbeszélés, történeti áttekintés a városegysítésig
3. hét: Budapest fejlődése a városegysítéstől a második világháborúig
4. hét: Budapest a szocializmus évtizedeiben
5. hét: Budapest a rendszerváltás után
6. hét: A *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjteményének meglátogatása*
7. hét: Városkutatási elméleti bevezető: *Kritikai városkutatás* szöveggyűjtemény

8. hét: Városkutatási elméleti bevezető: *Kritikai városkutatás* szöveggyűjtemény
9. hét: *Jelinek Csaba*:
Városrehabilitáció alulnézetből: a pesti belváros dzsentrifikálása
10. hét: *Udvarhelyi Tessza*:
Hajléktalanság, kirekesztés és ellenállás a nagyvárosban
11. hét: *tavaszi szünet*
12. hét: *Szabó Linda*:
Kínai migráns vállalkozások és Budapest kereskedelmi tereinek változása
13. hét: *Berki Márton*:
Széttöredezve: A Soroksári úti ipari terület funkcionális fragmentációja
14. hét: *Olt Gergely*:
A kulturális városrehab. és a kommerciális dzsentrifikáció a VII. kerületben
15. hét: *Értékelés, félévzárás*

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A szeminárium collegista hallgatói az órát az elvártanak megfelelően rendszeresen látogatták, a beszélgetésekben aktívan részt vettek, gondolataikkal kiegészítették az óra menetét. Beadott dolgozataik alapvetően a legjobbak közé tartoztak.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Kőzettan terepgyakorlat Eötvös-collegistáknak
II. (haladó)	
OKTATÓJA	Sági Tamás, Gerhard Wörner
MEGHIRD. MŰHELYE	Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és Környezettudományi Műhely
TAGJAI	Balogh Viktor Dániel és néhány külsős hallgató
HELYE ÉS IDEJE	Németország, Eifel-hegység, 2014. 05. 23–29.
TANEGYSÉGKÓDJÁ	gggn2998

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A terepgyakorlat célja a németországi Eifel-hegység vulkanizmusának megismerése, valamint terepi vulkanológiai ismeretek elsajátítása. A terepgyakorlat német vezetője Dr. Gerhard Wörner, a göttingeni Georg-August-Universität geológus professzora volt. Wörner professzor az eifeli vulkanizmus egyik legjobb ismerője, emellett az egyik utolsó kitörés során kialakult Laacher See vulkán kutatója. A terepgyakorlat két fő részből állt, a terepi megfigyelésekből (és ezzel összefüggésben az Eifel vulkanizmusának elméleti áttekintéséből) és a terepen megismert kőzetek mikroszkópos vizsgálatából. A terepgyakorlat fő témája a Kelet-Eifel vulkanizmusa és ezen belül a Laacher See volt, ezen képződmények tanulmányozásával négy napot töltöttünk, majd az utolsó napon a Nyugat-Eifel vulkánjai közül kerestünk fel néhányat, többek között az utolsó ottani kitörés helyszínét, az alig 11 ezer éves Ulmener Maar.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Kémiai- és fázisanalitikai módszerek a földtudományban
KOORDINÁTORA	Dr. Kovács István János
MEGHIRD. MŰHELYE	Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és Környezettudományi Műhely
TAGJAI	Baják Petra Pálos Zsófia Patkó Levente
HELYE ÉS IDEJE	Magyar Földtani és Geofizikai Intézet, Stefánia út 14., szerda 13:00–15:30
TANEGYSÉGKÓDJÁ	BBV-200.149/EC és BMVD-200.149/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus célja, hogy a hallgatók elméletben és gyakorlatban is megismerjék egy aktívan működő földtani-geokémiai laborban megtalálható legfontosabb fázis- és kémiai analitikai eszközöket.

Tematika:

Oktató	Év	Hó	Nap	Óra	Téma
Dr. Kovács István János	2014.	március	5.	13:00	FTIR
Besnyi Anikó	2014.	március	12.	13:00	ICP-OES
Dr. Bertalan Éva – Dr. Király Edit	2014.	március	19.	13:00	(LA)-ICP-MS
Dr. Kovács István János	2014.	március	26.	13:00	FTIR-ATR
Barna Zsuzsanna	2014.	április	2.	13:00	TOC (szerves)
Dr. Kónya Péter	2014.	április	9.	13:00	XRD
Füri Judit	2014.	április	16.	13:00	TA

A szeminárium sikeres teljesítésének feltétele volt, tekintve a gyakorlati órákra is, hogy a résztvevők az órák többségén részt vegyenek. Az elméleti és gyakorlati foglalkozások alkalmával a hallgatók kellő interaktivitással vettek részt. A beszámoló egy gyakorlati földtani/geokémiai probléma analitikai vizsgálatának

írással megtervezéséről szólt az órákon elsajátított ismeretek felhasználásával. A feladatok mindhárom hallgató kiválóan oldotta meg.

Földrajz- és földtudomány az Eötvös Collegiumban

ELTE Eötvös József Collegium

Budapest, 2014. május 16.

Levezető elnök: **Czirfusz Márton** (tudományos munkatárs, MTA KRTK RKI, EC)

13.30 Köszöntőt mond **Horváth László** docens, az Eötvös Collegium igazgatója

13.35 **Győri Róbert** (adjunktus, ELTE TTK, EC): *Földrajz- és földtudomány az Eötvös Collegiumban – régen és ma.*

14.05 **Patkó Levente** (egyetemi hallgató, ELTE TTK, EC): *Mauritz Béla.*

14.35 **Tolnai Gábor** (doktorandusz, ELTE TTK, EC): *Mendöl Tibor Általános településföldrajz című munkája a hazai és nemzetközi településföldrajz kontextusában.*

15.05 Kávészünet

15.30 **Lendvai Timár Edit** (muzeológus, Magyar Földrajzi Múzeum): *Egykori Eötvös-kollégisták hagyatékai a Magyar Földrajzi Múzeum gyűjteményében.*

16.00 **Steven Jobbitt** (assistant professor, Lakehead University): *To the building of a socialist country: Assessing the meaning and motivation behind Ferenc Fodor's Communist-era geography*

16.30 **Gyuris Ferenc** (tanársegéd, ELTE TTK, EC): *Egykori collegista geográfusok – a visszaemlékezés tudománypolitikai szerepe.*

17.15 Kerekasztal-beszélgetés **Kollárné Hunek Klára** ny. egyetemi docenssel, Fodor Ferenc unokájával

(moderátor: Gyuris Ferenc és Steven Jobbitt)

Az előadások 20 percesek, amelyeket 10 perc vita követ.

A konferencia helyszíne:

ELTE Eötvös Collegium, Budapest, Ménesi út 11–13.

Olasz Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.90/EC	Csarnó Helga Gabriella, Ludmann Ágnes: Olasz kezdő 1/a és 1/b
BBV-200.91/EC	Ludmann Ágnes: Olasz félközéphaladó 3/a és 3/b
BBV-200.92/EC	Ludmann Ágnes: Olasz középhaladó 5
BBV-200.93/EC	Ludmann Ágnes: Olasz B2 nyelvvizsga-felkészítő
BBV-200.94/EC	Ilaria Sommaruga: Olasz nyelvi gyakorlatok
BBV-200.95/EC	Ludmann Ágnes: Olasz kortárs irodalmi tanulmányok 3.
BBV-200.96/EC	Ludmann Ágnes: Geografia culturale dell'Italia 2.
BBV-200.97/EC	Ludmann Ágnes: Cinema italiano 2.
BBV-200.98/EC	Ludmann Ágnes: Pillantás a mai Olaszországra (Olasz Intézet kurzusa)

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Erasmus-cserekapcsolat	Csejtei Dóra

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőköri, kutatócsoportok tevékenysége

A műhelyben a félév során műfordítói csoport működött, amelynek tevékenysége szorosan összefügg az *Olasz kortárs irodalmi tanulmányok* tavalyi és idei kurzusok anyagával.

Közösségi munka, rendezvények

Jelen félévben a műhelytagok részt vettek a Byzanz und Das Abendland II konferencia *Fonti ed interpretazioni* című olasz szekciójának előadásain, valamint az ennek apropóján szervezett könyvbemutatón, ahol Huszthy Alma és Kuffart Hajnalka *Esercizi di filologia* (szerk. Armando Nuzzo, Eötvös József Collegium, Budapest, 2013) című tanulmánykötetéről hallhattak.

2013 októberében a műhely képviselte a Collegiumot a Kaleidoscopio Italia rendezvényen.

Egyéb

A műhelyben a félév során Ilaria Sommaruga (Università di Bologna) látott el lektori feladatokat.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Cinema italiano II.
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Kovács Dóra Mihály Judit Pálóczy Emese Anna
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, 017, hétfő 11:00–12:30
TANEGYSÉGKÓDJÁ	BBV-200.97/EC, BMVD-200.97/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szemináriumon a hallgatók a modern és kortárs olasz filmművészet néhány különböző műfajú alkotását nézhették meg, olasz nyelven, olasz felirattal.

A filmek:

Nuovo Cinema Paradiso (rend.: Giuseppe Tornatore, 1988)

Un ragazzo di Calabria (rend.: Luigi Comencini, 1987)

Un amore (rend.: Gianluca Maria Tavarelli, 1999)

Dopo mezzanotte (rend.: Davide Ferrario, 2004)

Notte prima degli esami (rend.: Fausto Brizzi, 2006)

Diciott'anni dopo (rend.: Edoardo Leo, 2008)
egy film a Közép-európai Olasz Filmfesztiválon bemutatott alkotások közül

Számonkérés beadandó magyar nyelvű fogalmazások útján.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A szeminárium idén is hasznosnak bizonyult azon nem olasz főszakos hallgatók számára, akik az olasz nyelvet kötelező második nyelvként tanulják a Collegiumban, és mélyebben szeretnék elmerülni Itália kultúrájában.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Geografia culturale dell'Italia 2.
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Galac Ádám Herczegh Viktória Laura Kovács Dóra Mihály Judit Szabó Melinda
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, 23, kedd 08:15–09:45
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.96/EC, BMVD-200.96/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az előző félévi kurzust folytató szemináriumsorozaton a hallgatók megismerkedhettek Közép- és Dél-Olaszország különböző régióival, Umbriától egészen Sziciliáig északról délre haladva, természetföldrajzi, gazdasági, kulturális nézőpontokból.

Minden hallgató 5 perces olasz nyelvű előadással készült egy általa választott városról, ezen túl az utolsó órán dolgozatot írtak.

A kurzus az Olasz–Magyar Évad 2013 jegyében zajlott.

Segédanyag: Maria Cristina Peccianti (szerk.): *Regione per regione*, Marietti, 1998.
Linda Cusimano – Luciana Ziglio: *Qua e là per l'Italia*, Alma Edizioni, Firenze, 2011.
Paolo E. Balboni – Maria Voltolina: *Geografia d'Italia per stranieri*, Guerra Edizioni, Perugia, 2005.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A szeminárium hasznosnak bizonyult azon nem olasz főszakos hallgatók számára, akik az olasz nyelvet kötelező második nyelvként tanulják a Collegiumban, és mélyebben szeretnének elmerülni Itália kultúrájában. Kiemelném Galac Ádám munkáját, aki mindösszesen egy óráról hiányzott, és kiváló előadásban és egy jól megírt dolgozatban adott számot tudásáról.

A hallgatókkal egységesen kialakított óraidőpontok ellenére a sok késés és a hallgatók néha hiányos felkészülése nehezítette a féléves munkát.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz kortárs irodalmi tanulmányok 3.
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Balga Nóra Csarnó Helga Gabriella Kerber Balázs Nagy-Mihály Ágnes Pálóczy Emese Szemere Ditta Tetzel Barbara
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, 016, kedd 19:30–21:00 és péntek 08:00–09:30
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.95/EC, BMVD-200.95/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szemináriumon a hallgatók a műfordítás elméletéről és gyakorlatáról szereztek ismereteket.

A szeminárium törzsanyagát Pollmann Teréz: Olasz–magyar fordítóiskola című gyakorlókönyve adta.

Ezen túl házi feladatként a hallgatók részleteket fordítottak Daniele Benati, Ermanno Cavazzoni és Ugo Cornia novelláiból, felkészülésképp a 2014. tavaszi kötetkiadáshoz kötődő szövegfordításhoz.

A kurzus a fordítási problémák egyértelműsítése és hatékony kibontása, megoldása céljából magyarul zajlott.

A hallgatók Gianni Celati *Narratori delle pianure* novelláskötetének *Due bambini pendolari che si sono persi* című darabjának fordítása alapján szereztek érdemjegyet.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A szemináriumon elsajátított ismeretek és megvitatott kérdések olyan irodalmi és legfőképpen nyelvi érzékenységet ébresztettek a hallgatókban, mely saját bevallásuk szerint egészen új formában készíteti őket fordításmódszertani vizsgálódásra. A fordításelméleti kérdések alapján tematikusan feladott, egyedül megoldandó feladatok ellenőrzésekor számos olyan kérdés felmerült, mely a hallgatók kíváncsiságáról árulkodott, és kulturált vitára sarkallt.

Minden, a kurzust látogató hallgató teljesítménye dicséretes, és különösen inspiráló, hogy a kurzus folytatását kérték a következő félévre az itthon maradók.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz B2 nyelvvizsga-felkészítő
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Bacsadi Zsófia Kolak Fatma Sebestyén Ádám Schüzler Tamara Hegyi Orsolya
KÜLSŐS SZAKKOLLÉGIUMI HALLGATÓK:	Sendula Eszter Kannár Dániel
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium 016, kedd 21:00–22:30, 015, péntek 12.00–13.30
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBV-200.93/EC, BMVD-200.93/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Heti 2-szer 1,5 óra.

Tananyag: Marin: *La Prova Orale 2*, Edilingua, Roma, 1999.
Consonno/Bailini: *I verbi italiani*. Alma Edizioni, Firenze, 2003.
Katerinov: *La lingua italiana per stranieri. Corso medio*. Edizioni Guerra, Perugia, 2012.
Bulinszky/Horváth: *Esami comunicativi in italiano*, Editio Mediterranea, Budapest, 2004.
Marin/Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano 3.*, Edilingua, Roma, 2007.
Kovács/Sollazzo: *Társalgás, szituációk, képleírások és hallás utáni szövegértés olaszul*, Lexika Kiadó, Pécs, 2013.

A kurzus résztvevőinek tudásszintje az előző félévhez képest összhangba került. A félév során a La Prova Orale 2 tematikus szóbeli gyakorlókönyv leckéi

alapján tudatosan a középfokú nyelvvizsgára készültünk, a kiválasztott témák szerinti szituációs gyakorlatokkal, mondatfordításokkal, nyelvtani magyarázattal, olvasottszöveg-értéssel. Számonkérés a beadott házi feladatok és egy próbanyelvvizsga kitöltésével történt.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A hallgatók a kissé szélsőségesre sikeredett óraidőpontok ellenére szívesen részt vettek az órákon, és igyekeztek folyamatosan készülni. Itt kiemelném Bacsadi Zsófiát, aki talán ha egy alkalomról hiányzott, és felkészültsége egész félévben példásnak bizonyult.

A hallgatók nyelvi szintje a félév végére egy szintre került, kitartó szorgalmuknak is köszönhetően.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz félközépfaladó 3.
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Baráth Dóra Érdi Gábor Gansperger István Hantó Réka Kókai Lénárd Kovács István Major Dóra Mihály Judit Samu Viktor Varga Zoltán
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium 23, hétfő 20:30–22:00, 016, csütörtök 21:00–22:30
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.91/EC, BMVD-200.91/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Óraszám: heti 2-szer 1,5 óra.

Az órákon feladatok és szituációk segítségével mind az írást, mind a beszédet gyakorolták a hallgatók, valamint hangzó és írott szövegek segítségével mind írott, mind beszéltszöveg-értésük fejlődött.

A számonkérés 3 témazáró dolgozat és véletlenszerű röpdolgozatok formájában, valamint írott fogalmazások és memoriterek segítségével történt.

Tananyag: T. Marin – S. Magnelli Nuovo Progetto Italiano 1., Edilingua, Roma, 2006. 8. leckétől a 11. lecke végéig
T. Marin – S. Magnelli Nuovo Progetto Italiano 1. Quaderno degli esercizi, Edilingua, Roma, 2006.
Consonno, Silvia – Bailini, Sonia, I verbi italiani, Alma Edizioni, Firenze, 2003
Nyelvtani összegzésre szolgáló feladatgyűjtemény, nyelvtani táblázatok az adott témákhoz.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A csoport oktatása során pozitív változásokat tapasztaltam mind a hallgatók komolyságán, viselkedésükben, mind a felkészülésük mélységében. A félév elején kitöltött A2 szintű, CILS típusú egy nyelvvizsga mindőjüknek több mint 60%-ra sikerült.

A hallgatók a kötelező tanórákon való helytálláson túl részt vettek az Olasz Intézet szemináriumán (*Sguardi sull'Italia di oggi* címmel), melynek köszönhetően új ismeretekkel gazdagodtak. A számonkérés témazáró dolgozatok és véletlenszerű röpdolgozatok formájában, valamint írott fogalmazások és szóbeli feleletek segítségével történt.

Pozitívum, hogy a kurzus során a hallgatók szinte kizárólag csak olasz nyelven kommunikálnak egymással is, valamint hozzászórtak ahhoz, hogy olasz nyelven kérdezzenek nyelvtani problémákról, jelentésekről is.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz kezdő 1/a és 1/b
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes, Csarnó Helga Gabriella (csüt.)
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Mertl Tímea Pálos Zsófia Rácz Eszter Szabó Petra Florina Szőke Máté Gál Nóra (külsős szakkoll.) Boros Ildikó (külsős szakkoll.) Kalányos Péter (külsős szakkoll.)
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, 016, kedd 16.30–18.00, 18:00–19:30, 23, szerda 07:30–09:00, 011, Csütörtök 18:15–19:45
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBV-200.90/EC, BMVD-200.90/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Óraszám: heti 4-szer 1,5 óra.

A hallgatókkal 4 különböző időpontban találkozott Ludmann Ágnes (keddi órák, szerda reggel) és Csarnó Helga Gabriella, másodéves hallgató (csütörtök).

A félévben az alapvető kiejtési és grammatikai információk elsajátítása után a hallgatók megtanulták a nemeket, a melléknév-egyeztetést, a jelen idejű szabályos és rendhagyó igéket, a módbeli segédigéket, a helyhatározó szavak használatát, valamint az összetett múlt idő képzésének alapvető szabályait. Ezen túl képesek alkalmazni a szabadidővel, általános információkéréssel, lakással kapcsolatos szókinccset.

Számonkérés dolgozatokon, beadandó házi feladatokon és szóbeli feleletek útján történt a megtanult szövegekből.

- Tananyag: Marin/Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano 1.*, 0–4. lecke, Edilingua, Roma, 2006.
 Marin/Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano 1. Quaderno degli esercizi*, Edilingua, Roma, 2006.
 Consonno/Bailini: *I verbi italiani*, Alma Edizioni, Firenze, 2003.
 Chiùchiù–Minciarelli–Silvestrini: *In italiano*, Guerra Edizioni, Perugia, 1990.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A fegyelmezett, érdeklődő hallgatókból álló csoport munkája dicséretes volt egész félévben, kiemelném Rác Eszter és Szabó Petra Florina kitűnő teljesítményét.

Pozitívum, hogy a külsős szakkollégista hallgatók, bár hivatalos érdemjegyet nem kaptak teljesítményükre, az órákról keveset hiányoztak, a dolgozatokat megírták, és mindig felkészülten jelentek meg.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz középfaladó 5.
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Bondici László Farkasvölgyi Noémi Herczegh Viktória Laura Isó Gergely Jankovich M. Éva Kocsis Teréz Kovács Dóra Mikle György Skoda Péter Szabó Melinda
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium 23, hétfő 18.00–19.30, 016 csütörtök 19.30–21.00
TANEGYSÉGKÓDJÁ	BBV-200.92/EC, BMVD-200.92/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A heti kétszer másfél órás kurzus keretében a hallgatók elsajátították a vonatkozó névmások használatát, a hasonlító szerkezeteket, a kötőmód jelen és múlt idejű alajait. Számonkérés témazáró és röpdolgozatok, beadandó házi feladatok és szóbeli feleletek segítségével történt a megtanult szövegekből.

Tananyag: T. Marin – S. Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano 2.*, Edilingua, Roma, 2006. 2–7. lecke
T. Marin – S. Magnelli *Nuovo Progetto Italiano 2., Quaderno degli esercizi*, Edilingua, Roma, 2006.
Kovács – Sollazzo: *Társalgás, szituációk, képleírások és hallás utáni szövegértés olaszul*, Lexika Kiadó, Pécs, 2013.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

Pozitívum, hogy a kurzus során a hallgatók egyre jobban hozzászórtak ahhoz, hogy olasz nyelven kérdezzenek nyelvtani problémákról, jelentésekről is. Nyelvtudásuk rendszereződött, fejlődött.

A félév során a csoportból 3 hallgató, Bondici László, Mikle György és Jankovich Éva részt vettek a Budapesti Műszaki Egyetem által szervezett egynyelvű olasz próbanyelvvizsgán, és mindhárman legalább 80%-os eredményt értek el.

A kötelező tanórákon kívül a hallgatók ebben a félévben is részt vettek az Olasz Intézet szemináriumán (*Sguardi sull'Italia di oggi* címmel), melynek köszönhetően új ismeretekkel gazdagodtak.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz nyelvi gyakorlatok
OKTATÓJA	Ilaria Sommaruga
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Balga Nóra Csarnó Helga Gabriella Galac Ádám Kerber Balázs Nagy-Mihály Ágnes Pálóczy Emese Sárai Zoltán Szemere Ditta Tetzel Barbara
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, 016, Hétfő: 18:00–19:30
TANEGYSÉGKÓDJÁ	BBV-200.94/EC, BMVD-200.94/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Ilaria Sommaruga: Olasz nyelvi gyakorlatok (8-as csoport, C1)
A heti 1-szer másfél óra gyakoriságú kurzuson Ilaria Sommaruga anyanyelvi lektor a hallgatók írásbeli és szóbeli kifejezőképességének fejlesztésére koncentrált tematikus feladatsorok, közös filmnézés és azt követő vita, írásbeli fogalmazások segítségével.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

Számonkérésként minden hallgató egy előadást készített olasz nyelven egy őt érdeklő témáról: a változatos munkák tanúskodtak arról, hogy a hallgatók írás- és szóbeli kifejezőképessége sokat fejlődött a félév során. Az anyanyelvi lektor minden előadásról elismerően nyilatkozott.

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.150/EC	Csarnó Helga Gabriella, Ludmann Ágnes: Olasz kezdő 2.
BBV-200.151/EC	Ludmann Ágnes, Valerio Baronio: Olasz félközéphaladó 4.
BBV-200.152/EC	Ludmann Ágnes, Valerio Baronio: Olasz középhaladó 6.
BBV-200.153/EC	Ludmann Ágnes, Valerio Baronio: Olasz B2 nyelvvizsga-felkészítő
BBV-200.154/EC	Valerio Baronio: Olasz nyelvi gyakorlatok
BBV-200.155/EC	Ludmann Ágnes: Olasz kortárs irodalmi tanulmányok 4.
BBV-200.156/EC	Falvay Dávid: Olasz filológia és kéziratolvasás
BBV-200.157/EC	Ludmann Ágnes: Pillantás a mai Olaszországra

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Erasmus-ösztöndíj	Balga Nóra
	Kerber Balázs
	Pálóczy Emese
CEEPUS ösztöndíj	Csejtej Dóra (Corvinuson keresztül)

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőköri körök, kutatócsoportok tevékenysége

A műhelyben a félév során műfordítói csoport működött, amelynek tevékenysége szorosan összefügg az Olasz kortárs irodalmi tanulmányok tavalyi és idei kurzusok anyagával.

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

Közös OTKA pályázat a Magyar Műhellyel olasz–magyar jogi terminológia létrehozására.

Az Olasz Külügyminisztérium által kiírt támogatási pályázat az olasz nyelv tanításának fenntartására.

Közösségi munka, rendezvények

Jelen félévben a közösségi rendezvények részét képezte a *Sguardi sull'Italia di oggi* műhelyszintű kötelező látogatása, valamint a részvétel a Pázmány Film Festival című, olasz–magyar rövidfilmfesztiválon.

Egyéb

A műhelyben a félév során Valerio Baronio (Università di Genova) látott el lektori feladatokat.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz kortárs irodalmi tanulmányok 4.
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Csarnó Helga Gabriella Nagy-Mihály Ágnes Szemere Ditta Tetzel Barbara
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, 016, kedd 18:30–20:00
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.155/EC, BMVD-200.155/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szemináriumon a hallgatók a műfordítást gyakorolhatták az előző félévben megszerzett ismereteik alapján.

Minden hallgató egy-egy hosszabb vagy rövidebb kortárs prózai szöveg olaszról magyarra fordításán dolgozott. A problémákat időről időre közösen megvitatuk, és együtt gondolkodva próbáltunk megoldást találni a legyőzhetetlennek tűnő nyelvi akadályokra.

A hallgatók munkáit alapos ellenőrzés és lektorálás után az *Allegri disperati – Vidám vigasztalanok* kötet foglalja magában.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

Kiemelendő, hogy a kurzuson távoktatás formájában a félévben Itáliában tanulók is részt vettek (Balgá Nóra, Pálóczy Emese, Kerber Balázs). A szeminárium az előző félévihez hasonlóan érdekes nyelvi kérdéseket vetett fel, valamint érzékenyebbé tette a hallgatókat a szövelezés, fogalmazás és stílus tekintetében.

Minden kurzust látogató hallgató teljesítménye kiemelkedő.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz B2 nyelvvizsga-felkészítő
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes, Valerio Baronio (kedd)
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Bacsadi Zsófia Sebestyén Ádám Schüsler Tamara
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium 016, Kedd 20:00–21:30, 015, Csütörtök 08:00–09:30
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.153/EC, BMVD-200.153/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Heti kétszer másfél óra.

Tananyag: Marin: *La Prova Orale 2*, Edilingua, Roma, 1999.
Consonno/Bailini: *I verbi italiani*. Alma Edizioni, Firenze, 2003.
Katerinov: *La lingua italiana per stranieri. Corso medio*. Edizioni Guerra, Perugia, 2012.
Bulinszky/Horváth: *Esami comunicativi in italiano*, Editio Mediterranea, Budapest, 2004.
Marin/Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano 3.*, Edilingua, Roma, 2007.
Kovács/Sollazzo: *Társalgás, szituációk, képleírások és hallás utáni szövegértés olaszul*, Lexika Kiadó, Pécs, 2013.
Különböző témakörök élő nyelvi anyagai, újságcikkek, videók.

A kurzus résztvevőinek tudásszintje az előző félévhez képest összhangba került, biztosabb alapokon nyugszik. A félév során különböző típusú próbanyelvvizsgák kitöltése és aktuális témakörök, valamint nyelvtani problémák elemzése mellett, valamint szituációs gyakorlatok, mondatfordítások, hallott- és írott szövegértés segítségével készültünk a középfokú nyelvvizsgára, amelyre a hallgatók augusztusban kerítenek sort (BME nyelvvizsga). Számonkérés a beadott házi feladatok és egy próbanyelvvizsga kitöltésével történt.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A hallgatók a csekély létszám ellenére lelkesen vettek részt az órákon, külön kiemelném Bacsadi Zsófia munkáját, aki egyszer sem hiányzott a félév során, és óráról órára szorgalmasan felkészült.

A hallgatók nyelvi szintje a félév végére egy szintre került, és tudásuk megalapozottabbá, biztosabbá vált.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz félközépfaladó 4.
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes, Valerio Baronio (csütörtök)
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Érdi Gábor Gansperger István Kókai Lénárd Kovács István Major Dóra Samu Viktor
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium 23, hétfő 19:00–20:30, 016, csütörtök 20:00–21:30
TANEGYSÉGHÓDJA	BBV-200.151/EC, BMVD-200.151/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Óraszám: heti 2-szer 1,5 óra.

Az órákat Ludmann Ágnes nyelvtanár és Valerio Baronio anyanyelvi lektor tartották.

A félév során az első tankönyv anyagának alapos átisméltése után a Progetto 2. kötetéből tanultak a hallgatók, elsajátították az összetett névmások használatát, a részes névmást, valamint a melleknévfokozást. Az anyanyelvi lektor segítségével a kötetlenebb kommunikációt gyakorolhatták.

A számonkérés 3 témazáró dolgozat és véletlenszerű röpdolgozatok formájában, valamint írott fogalmazások és memoriterek segítségével történt.

Tananyag: T. Marin – S. Magnelli *Nuovo Progetto Italiano* 2., Edilingua, Roma, 2006. 0. leckétől a 3. lecke végéig.

T. Marin – S. Magnelli *Nuovo Progetto Italiano* 2. *Quaderno degli esercizi*, Edilingua, Roma, 2006.

Consonno, Silvia – Bailini, Sonia, *I verbi italiani*, Alma Edizioni, Firenze, 2003.

Nyelvtani összegzésre szolgáló feladatgyűjtemény, nyelvtani táblázatok az adott témákhoz.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A csoport tagjai ebben a félévben is szorgalmasan, komolyan tanulták a tárgyat, egyre oldottabban fejezik ki magukat olasz nyelven. A kezdeti ismétlésre több időt szántunk, nehézséget a szóanyag elsajátításának mikéntjében tapasztaltam részükről.

A hallgatók a kötelező tanórákon való helytálláson túl részt vettek az Olasz Intézet szemináriumán (*Sguardi sull'Italia di oggi* címmel), melynek köszönhetően új ismeretekkel gazdagodtak.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz kezdő 2.
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes, Csarnó Helga Gabriella (hétfő)
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Mertl Tímea Pálos Zsófia Rácz Eszter Szőke Máté Gál Nóra (külsős szakkoll.) Boros Ildikó (külsős szakkoll.)
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, 011, hétfő 19.00–20.30, 011, csütörtök 20.00–21.30
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.150/EC, BMVD-200.150/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Óraszám: heti 2-szer 1,5 óra.

A hallgatók hétfőnként Csarnó Helga Gabriella másodéves hallgatóval, csütörtökönként Ludmann Ágnes nyelvoktatóval találkoztak.

A félévben az előző félév anyagának alapos átisméltése után a hallgatók elsajátították az összetett múlt idő és az imperfetto használatának szabályait, az előidejűséget a múltban, a jövő időt és az előidejűség jelzését a jövőben, a birtokos névmások használatának szabályait. Ezen túl elsajátították a családdal, az utazással és a filmekkel kapcsolatos alapfokú szókinccset.

Számonkérés dolgozatokon, beadandó házi feladatokon és szóbeli feleletek útján történt a megtanult szövegekből.

Tananyag: Marin/Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano 1.*, 4–7. lecke, Edilingua, Roma, 2006.

Marin/Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano 1. Quaderno degli esercizi*, Edilingua, Roma, 2006.

Consonno/Bailini: *I verbi italiani*, Alma Edizioni, Firenze, 2003.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A csoport munkáját a félévben szorgalom és lelkesedés jellemezte. Pozitívum, hogy külsős szakkollégista hallgatók is látogatták az órát, és bár érdemjegyet nem kaptak, felkészülten jelentek meg, a dolgozatokat társaikhoz hasonlóan megírták.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz középhaladó 6.
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes, Valerio Baronio (félév 2. felében heti 1 óra)
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Bondici László Herczegh Viktória Laura Jankovich M. Éva Kocsis Teréz Mikle György
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium 23, hétfő 21.00–22.30, 23 csütörtök 18.30–20.00
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBV-200.152/EC, BMVD-200.152/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A heti kétszer másfél órás kurzus keretében a hallgatók rövid kötőmódismétlés után elsajátították a hasonlító mondatokat, a szenvedő mondatok alkotásának képességét, a függő beszédet, valamint az implicit igei alakokat. Ezen túl bővítették szókincsüket a művészetek, telekommunikáció, általános problémák és irodalom témakörökben.

Számonkérés témazáró és röpdolgozatok, beadandó házi feladatok és szóbeli feleletek segítségével történt a megtanult szövegekből.

Tananyag: T. Marin – S. Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano 2.*, Edilingua, Roma, 2006. 7–11. lecke
T. Marin – S. Magnelli *Nuovo Progetto Italiano 2., Quaderno degli esercizi*, Edilingua, Roma, 2006.
Kovács, Sollazzo: *Társalgás, szituációk, képleírások és hallás utáni szövegértés olaszul*, Lexika Kiadó, Pécs, 2013

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

Pozitívum, hogy a kurzus során a hallgatók egyre jobban hozzászórtak ahhoz, hogy olasz nyelven kérdezzenek nyelvtani problémákról, jelentésekről is. Nyelvtudásuk rendszereződött, fejlődött, ebben segítségükre volt Valerio Baronio anyanyelvi lektor is, aki a félév második felében tartott néhány kommunikációközpontú órát számukra.

A félév során a csoportból 4 hallgató olasz középfokú nyelvvizsgát tett: Bondici László, Mikle György és Jankovich Éva a BME egynyelvű vizsga írásbeli részét teljesítették (mindannyian 85% fölött), Herczegh Viktória pedig az ECL B2 komplex nyelvvizsga követelményeit teljesítette.

A kötelező tanórákon kívül a hallgatók ebben a félévben is részt vettek az Olasz Intézet szemináriumán (*Sguardi sull'Italia di oggi* címmel), melynek köszönhetően új ismeretekkel gazdagodtak.



Erdélyi életkép

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz nyelvi gyakorlatok
OKTATÓJA	Valerio Baronio
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz Műhely
TAGJAI	Csarnó Helga Gabriella Galac Ádám Kókai Lénárd Nagy-Mihály Ágnes Szemere Ditta Tetzel Barbara
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, 015, szerda 17:00–19:00, csütörtök 18:30–19:30
TANEGYSÉGKÓDJÁ	BBV-200.154/EC, BMVD-200.154/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A heti kétszer másfél óra gyakoriságú kurzuson Valerio Baronio anyanyelvi lektor a hallgatók írásbeli és szóbeli kifejezőképességének fejlesztésére koncentrált tematikus feladatsorok, közös filmnézés (külön kiemelve Federico Fellini munkásságát és *A nagy szépség* című alkotást) és azt követő vita, valamint írásbeli fogalmazások segítségével.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

Számonkérésként a hallgatók írásos fogalmazásokat készítettek óráról órára. A változatos témakörök, a kulturális és nyelvtani ismeretek együttes közvetítése hozzájárultak ahhoz, hogy minden hallgató nyelvismerete mélyebbé, megalapozottabbá váljék. Valerio Baronio anyanyelvi lektor minden hallgatóról elismerően nyilatkozott.

Orientalisztika Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.92/EC	Birtalan Ágnes: Orientalisztikai kutatószeminárium
BBV-200.100/EC	Csibra Zsuzsanna: Sinológiai kutatószeminárium

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

Az Orientalisztika műhely szakmai tevékenysége terén komoly előrelépést tett az idei őszi félévben. A szaknak megfelelő konzultációs műhelymunka mellett, amelyet sinológusaink Csibra Zsuzsanna vezetésével folytattak, meghirdettük első közös szemináriumunkat is. Birtalan Ágnes tanárnő, aki nagy örömkre első mongolista hallgatónk felvételével párhuzamosan a Mongolisztika kabinet vezetését is elvállalta, az egész műhelynek tartott szemináriumot, melynek keretében neves magyar Kelet-kutatók pályájával foglalkoztak a műhely tagjai. A félévet egy minikonferenciával zártuk 2014. január 28-án, amely önálló eseménynek is tekinthető, lévén a műhelytagok angol nyelven tartottak előadást a szakterületükhöz közel álló orientalista életművének bemutatásával. A rendezvény előadásait elfoglultság nélkül rendkívül magas szakmai színvonalúnak nevezhetjük.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A műhely egyes tagjainak jellemzése megtalálható a mellékelt tanári jelentésekben. Összességében elmondható, hogy valamennyi műhelytag egyenletesen magas színvonalú munkát végzett a műhelyórákon, ennek ellenére néhányuk esetében nem sikerült elérni a Collegium által elvárt 4,25 tanulmányi átlagot. Ennek

oka a felsőbb évesek esetében a túlterheltség (túlzott kreditmennyiség felvétele), az elsőéveseknél a keleti nyelvek tanulásából fakadó kezdeti problémák.

Egyéb (közösségi munka, rendezvények)

Az Orientalisztika műhely 2013-ban is részt vett az Eötvös József Tanulmányi Verseny szervezésében. A megmérettetésre orientalisztika kategóriában egy diák jelentkezett, aki rendkívül elszánt, komoly tervekkel néz az érettségi elé idén, melyet követően az ELTE BTK egyiptológia szakán szeretné folytatni tanulmányait, fő célkitűzései között tartván számon a műhelybe való jelentkezést is. Hasznos Andrea, az Egyiptológia kabinet vezetője elismerően szólt a hölgy teljesítményéről, akit azóta számos tanáccsal látott el tanulmányait külföldön folytató „tisztelőbeli műhelytagunk”, Hevesi Krisztina és a műhely titkára, Takó Ferenc. A jelentkezők alacsony száma a véletlennek tudható be, az azonban biztos állítható, hogy a verseny idén komoly hozzájárulást tett az utánpótlás biztosításához.

A műhely „közhasznú” munkáját idén a Közel, s Távolság Kör létrehozása erősítette. A csoport az Eötvös Collegium Orientalisztika műhely égisze alatt egyesíti azokat a lelkes fiatal kutatókat, akik – elsősorban a „Közel, s Távolság” Orientalisztika Konferencia résztvevőiként – már bizonyították elhivatottságukat. A KTKör első rendezvénye keretében Birtalan Ágnes tanárnő előadását hallgathatták meg az érdeklődők, a második esemény egy filmvetítés volt, a harmadik Közel, s Távolság Kedd keretében pedig a fent említett műhelykonferenciát szerveztük meg.

A félév végén a műhely elkezdte megalapozni tevékenységét a Collegium Tehetségábrának keretei között is. A Magyarországi Japánnyelv-Oktatók Társaságának levelezőlistáján kiküldött levelünk nyomán a műhely rövid programjára jelentkezett az Euro 2000 gimnázium, ahonnan végül 24 diákot láthattunk vendégül. A műhely tagjai közül Máté Zoltán műhelyvezető koordinálása mellett Bán Kornélia, Pintér Anna és Takó Ferenc műhelytitkár tartottak kiselőadásokat, és ismertették meg a jelenlévőkkel az egyetemi élet oldalait. Bán Kornélia lelkesedését és teherbírást ezen a helyen is külön ki kell emelnünk: elsőévesként is rendkívül nagy erőbedobással vett részt a szakmai és közösségi munkában, már első féléve alatt szilárd és fontos tagjává vált a műhelynek.

A 2013-as tanév őszi félévében is tovább folytatók a „Közel, s Távolság” III. című kötet szerkesztési munkálatait, melyeket elsősorban Takó Ferenc műhelytitkár

koordinált. A lektorok elküldték szakmai véleményüket a tanulmányokról, megkezdődött a szerkesztés. A kötet reményeink szerint a tavaszi félév közepén lát napvilágot. E munkával párhuzamosan fogtunk hozzá az ötödik „Közel, s Távol” konferencia szervezéséhez, amelyen idén is ötven előadás fog elhangozni, színvonalában pedig – az absztraktok ismeretében – az előző rendezvényt is meghaladja majd.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat
Takó Ferenc

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Orientalisztikai kutatószeminárium
OKTATÓJA	Birtalan Ágnes
MEGHIRD. MŰHELYE	Orientalisztika Műhely
TAGJAI	Bán Kornélia Csarnó Helga Drobina Dalma Gönczö Levente Herczegh Viktória Pintér Anna Rácz Eszter Sitkei Dóra
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBV-200.92/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Terepkutatás és filológia volt a tanegység központi témája. Az elsődleges cél az volt, hogy a hallgatók neves magyar orientalisták munkásságán keresztül megismerkedjenek a terepkutatás, terepgyűjtés, terepetika módszerével, mely hangsúlyozottan akkor eredményez maradandó tudományos teljesítményeket, ha filológiai alapok és pontosság is társul hozzá. A bemutató előadásaimat (Szentkatolnai Bálint Gábor, M. A. Catrén, G. J. Ramstedt) és az azokhoz készült

handoutok elemzését követően, a hallgatók először az Eötvös Collegium egykori diákjának, Ligeti Lajosnak a munkásságából kellett egy-egy részterületet feldolgozniuk (előadni és handouttal illusztrálni). Ezt követően egy magyar vagy külföldi orientalista utazó életét kellett bemutatniuk szintén egy rövid előadásban handouttal kísérve. Az órákon kielemeztük a pontos handoutkészítés módszerét is. A félév utolsó harmadában angol nyelvű bemutató előadást tartottam (handouttal), majd a hallgatóknak kellett összefoglalni a korábban magyar nyelven megtartott és kiigazított előadásukat angolul.

A félév zárásaként egy nyilvános angol nyelvű workshopot rendeztünk, ahol mindenki ppt-előadással kísérve elmondta egy-egy neves keletkutató tevékenységének összegzését.

A konferencia programja:

Travellers, missionaries throughout Eurasia

I. The international context

1. Csarnó Helga: *Matteo Ricci's Xiguo Jifa and its reception*
2. Rácz Eszter: *The life and work of Peter Simon Pallas*
3. Gönczö Levente: *Aurel Stein – The Dunhuang heritage*
4. Herczegh Viktória: *Henri Maspero – the French pioneer of the research of Daoism*

II. Hungarian pioneers of investigation of Eurasia

5. Bán Kornélia: *A Hungarian count in the East – Jenő Zichy*
6. Pintér Anna: *Sándor Kégl, the reclusive Iranist*
7. Drobina Dalma: *An extraordinary Asia explorer: count Péter Vay*
8. Sitkei Dóra: *Benedek Baráthosi Balogh, his life, his work and his commitments*

A fenti előadások felkerülnek az Orientalisztikai Műhely honlapjára.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A szeminárium során a hallgatók többsége meglehetősen pontosan dolgozott, és időre készítette el a kért anyagokat (kiselőadás, handout, javított handout). A esetleges kezdeti bizonytalanság után valamennyien lelkesen kezdtek kutatni a *neves elődök élete és tevékenysége*, valamint a *terepmunka és filológia* témákban. Különösen alaposan készültek az angol nyelvű megmérettetésre, mely néhány hallgatónak könnyen ment, de voltak olyanok, akik még szerényebb angoltudás birtokában, több munkával ugyan, de kiválóan megoldották a feladatot.

A félév során folyamatos volt az ellenőrzés, a hallgatók minden második órán visszakapták javított handoutjaikat, és közösen elemeztük a tartalmi és formai problémákat.

Összességében a hallgatók **valódi műhelymunkát végeztek**, melynek „kézzel-fogható” eredménye a sok gyakorlással elsajátított rutin mind az előadástartás, mind a handoutkészítés terén.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Sinológiai kutatószeminárium
OKTATÓJA	Csibra Zsuzsanna
MEGHIRD. MŰHELYE	Orientalisztika Műhely
TAGJAI	Csarnó Helga Gönczö Levente Herczegh Viktória Laura
HELYE ÉS IDEJE	a félév során 3 konzultáció, október, november és december hónapban

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az előző félévekhez hasonlóan a szeminárium célja, hogy a hallgatókat segítse az önálló kutatások előkészítésében és konzultációkkal nyomon kövesse munkájukat. Az egyénileg preferált témák kiválasztása után a szakirodalom felkutatását kapták feladatul a hallgatók, majd a vizsgálódás módszertani körvonalazását végeztük el.

A félévet a kutatás eredményeinek rövid összefoglalásával zártuk, írásban a vizsgaidőszakban elkészített szemináriumi dolgozatban számoltak be a hallgatók az elvégzett munkáról.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A szeminárium hallgatói mindannyian sikeresen teljesítették a követelményeket, és értékelhető munkát végeztek. A félévi dolgozat témaválasztása a már korábban elkezdett kutatásokra és a kialakult egyéni érdeklődésüknek

megfelelően alakult. Mindhárom hallgató megfelelően alapos előképzettséggel rendelkezik ahhoz, hogy választott kutatási témáikban kiemelkedő eredményeket érjenek el.

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.158/EC	Birtalan Ágnes: Orientalisztikai kutatószeminárium
BBV-200.159/EC	Dr. Csibra Zsuzsanna: Sinológiai kutatószeminárium

A műhely ösztöndíjsai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Erasmus-ösztöndíj	Drobina Dalma
Japan Orientation Summer Programme 2014	
University of East Anglia Toshiba	
International Foundation ösztöndíja	Drobina Dalma

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

Nagy örömmre szolgált, hogy Birtalan Ágnes tanárnő, aki az őszi szemeszter óta mongolisztika kabinetünk vezetője, ebben a félévben is közös órát tartott a műhely tagjainak. Szintén nagy lépést jelent, hogy Dr. Iványi Tamás az V. „Közel, s Távolság” konferencián elfogadta felkérésünket a műhely arabisztika kabinetjének vezetésére.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A műhely hallgatói köre a 2013/2014-es tanévben komoly változásokon ment át. Érezhető hiányt jelent, hogy több felsőbb éves műhelytag elvégezte vagy más-hol folytatta tanulmányait. Fontos azonban azt is hangsúlyozni, hogy elsőéves műhelytagjaink közül többen is igen lelkesen vesznek részt a műhely szakmai életének szervezésében. Bán Kornélia a „Közel, s Távolság” Konferencia ideje alatt

is segítette a műhelytitkár munkáját. Szintén fontos a műhely életében a közös szeminárium, ahol a hallgatók rendszeresen találkozhatnak egymással, amire a tudományterület sajátosságaiból eredő egyedi műhelystruktúra miatt a szokásosnál ritkábban adódna alkalom.

Egyéb (közösségi munka, rendezvények)

Közel, s Távol Konferencia

A műhely március 6–9. között rendezte meg az ötödik, második alkalommal országosan meghirdetett „Közel, s Távol” Orientalisztika Konferenciát. A megnyitó ünnepségen Horváth László igazgató úr, Dezső Tamás dékán úr és Hamar Imre intézetigazgató úr mondtak beszédet.

A konferencia az előző évek hagyományát követte: a négy nap alatt összesen 50 orientalista hallgató tartotta meg előadását a legkülönbözőbb témákban a japanológiától a mongolisztikán át a gazdaságpolitika és az orientalisztika találkozásának határterületeiig. A konferencia számos előadót fogadhatott Budapesten kívüli egyetemekről, illetve a főváros több intézményéből, legtöbb előadónk azonban idén is az ELTE tanszékeiről érkezett. Az Orientalisztika műhely hallgatói közül a rendezvényen Herczegh Viktória, Pintér Anna, Gönczö Levente és Takó Ferenc adtak elő.

A konferencián a hallgatósággal együtt mintegy 150 fő vett részt, köztük számos oktató is. A korábbi sikerektől indítva a műhely az idei konferencia előadásaiából is lektorált tanulmánykötet kiadását tervezi, melynek szervezési munkálatai a konferenciával egy időben el is kezdődtek. E beszámoló írásakor a lektori vélemények nagyobb része már megérkezett.

Eötvös Konferencia

Az Orientalisztika műhely két évvel ezelőtti célkitűzését követve idén is szekciót szervezett az Eötvös Konferencián, amelyben nagy örömeinkre több nem collegista hallgató is előadást tarthatott. A hatfős szekcióban a műhely tagjai közül Csarnó Helga Gabriella és Herczegh Viktória Laura tartottak előadást.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat
Takó Ferenc

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Sinológiai kutatószeminárium
OKTATÓJA	Csibra Zsuzsanna
MEGHIRD. MŰHELYE	Orientalisztika Műhely
TAGJAI	Gönczö Levente Herczegh Viktória Laura Sitkei Dóra
TANEGYSÉGGKÓDJA	BBV-200.159/EC és BMVD-200.159/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A hallgatók ebben a félévben kínai filológiai és nyelvi ismereteiknek megfelelő, a kínai szólások és közmondások, azaz *chengyuk* modern kínai szövegű alaptörténeteinek fordítását kapták feladatul. Az órákra a hallgatók a számukra kiadott szövegek szótározásával és fordításával készültek, amelyeket a többiek is nyomon követhettek. A félév során 12 történettel ismerkedhettek meg, a szemináriumi jegyszerzés feltétele pedig egy hasonló szöveg önálló feldolgozása volt.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A hallgatók sikeresen megfelelték az elvárásoknak. A félév során kiegyensúlyozott teljesítményt nyújtottak, függetlenül nyelvtudásuk szintjétől. A leadott munkákból leszűrhető, hogy a modern kínai szövegekkel való behatóbb ismerkedés nagyobb szótározási rutinhoz és biztosabb szövegértelmezéshez segítette a hallgatókat.

Mindhárman a tanulmányaik előrehaladottságához mért biztos szövegértésről és a magyaros mondatszerkesztést szem előtt tartó fordítói stílusról tettek tanúbizonyságot, alapos, igényes munkát végeztek. Félévi értékelésként jelest kaptak.

Skandinavisztika Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja

oktatója és címe

BBV-200.114/EC

Vég András: Tarkovszkij Skandináviában

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája

ösztöndíjas neve

1 hónapos németországi fordítókursus

DAAD ösztöndíj

Rácz Katalin

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

Az Áldozathozatal és Kierkegaard. Nyílt előadás: 2013. november 24.

A Tarkovszkij munkásságával foglalkozó féléves kurzushoz kapcsolódva Collegiumon kívüli érdeklődők számára is nyitott órát szerveztünk, melyen Vég András moderálásában meghívott vendégünk, Dr. habil. Nagy András (a Pannon Egyetem docense és a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet oktatója, az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet korábbi igazgatója) adott elő Kierkegaard filozófiájáról, valamint a Kierkegaard és Tarkovszkij gondolatai között fellelhető párhuzamokról.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A műhely hallgatói közül hárman is (Csűr Gábor Attila, Kiss Gábor, Rác Katalin) tagjai a Skandinavisztika Tanszék LiKör hallgatói kórusának, melynek fő célja a skandináv kultúra ill. a skandináv vokális zene magyarországi népszerűsítése. A kórus a 2013-as őszi félévben november és december során 8 koncertet adott, a tavaszi félévre pedig a számos szereplésen kívül ismételt külföldi kórusút várható. A fellépések megvalósításán kívül az énekkarral kapcsolatos szervezési munka nagy részét is az említett hallgatók végzik.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Tarkovszkij Skandináviában – Andrej Tarkovszkij <i>Áldozathozatal</i> című filmjének elemzése
OKTATÓJA	Prof. Dr. Masát András és Vég András
MEGHIRD. MŰHELYE	Skandinavisztika Műhely
TANEGYSÉGGÓDJA	BBV-200.114/EC és BMVD-200.114/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

LEÍRÁS

Az *Áldozathozatal* Andrej Tarkovszkij utolsó filmje. Nem csak a korábbi filmek pregnáns eszköztárának számos elemét viseli magán, de újakkal is gazdagodik. Tarkovszkij ebben a filmben távol hazájától, a nosztalgiaérzet legyűrése után és mellett nyit – ha szabad így fogalmazni – a skandináv kontextus felé; pontosabban a film markáns jegyévé válik a skandináv jelleg, azaz az északi táj, Alexander házának puritán, de egyúttal jóléti tárgy kultúrája, a biblikus keret – hasonlóan a főhős nyílt fogékonysághoz az orientalizmus felé. A szeminárium célja, hogy értelmezze és elhelyezze Tarkovszkij életművében ez utolsó filmet, valamint megvitassa a film értelmezésének lehetőségeit, különös tekintettel a film skandináv jellegzetességeire.

BESZÁMOLÓ

Az első bevezető órákon Tarkovszkij filmjeivel és ars poeticájával ismerkedtünk meg. Ezt követően Kovács András Bálint és Szilágyi Ákos *Áldozathozatal*-értelmezését tárgyaltuk meg (*Tarkovszkij. Az orosz film sztalkere*. Helikon, 1997), abból a tézisből kiindulva, hogy az orosz filmrendező utolsó filmje nem függetleníthető a forgatásnak otthont adó svédországi helyszín kulturális kontextusától. Az így kialakult produktív szemináriumi diszkusszió oda vezetett, hogy hallgatói javaslatra a filmet Søren Kierkegaard filozófiája felől megközelíteni kívánó óránkra meghívtuk dr. hab. Nagy András a Pannon Egyetem Színháztudományi Tanszékének docensét, aki volt szíves, és elfogadta meghívásunkat. Nagy András előadása lélegzetelállító filológiai precizitásával kápráztatta el a kollégium többi hallgatója számára is nyitottá tett óra résztvevőit, és a kortárs Kierkegaard-kutatás állásának elmélyült ismeretéről tanúskodott, még ha mindezek összefüggésében magáról a filmről végül kevesebb szó esett is. Mindezt azonban bepótoltuk a következő alkalmon, ahol a továbbiakban Tarkovszkijnak az *Áldozathozatal*ban a modern technicizmussal szemben megfogalmazott fenntartásait Martin Heidegger „Frage nach der Technik” című előadásszövegén keresztül próbáltuk meg értelmezni. Az utolsó órákat pedig rövid skandináv irodalmi kitekintésnek szenteltük, ezzel összegző, mégis egyúttal újabb szempontokat bevezető módon jártuk újból körbe a film tartalmi és a film mint mű (inter)kulturális kontextusának problémáit.

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja

BMVD-200.160/EC

oktatója és címe

Soós Anita, Zsámbékiné Domsa Zsófia: Skandináv műfordítói szeminárium

A műhely ösztöndíjsai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Háromhetes intenzív nyári dán nyelvtanfolyam (International People's College, Helsingør, Dánia)	Csúr Gábor Attila
háromhetes intenzív nyári dán nyelvtanfolyam (Det Danske Kulturinstitut, Koppenhága, Dánia)	Rácz Katalin

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

Csúr Gábor Attila, a Műhely bentlakó hallgatója 2014. április 27-én a XV. Eötvös Konferencián, 2014. május 9-én a szegedi III. Eötvözet Konferencián, valamint 2014. május 7-én az ELTE Skandinavisztika Tanszék a norvég alkotmány 200. évfordulója alkalmából rendezett konferenciáján adott elő. Előadásainak címei rendre:

- *Történet, elbeszélés és narráció Christian Jungersen prózájában*
- *Írányzatok a kortárs skandináv irodalomban*
- *Egy kényes téma? – az 1814-es norvég alkotmány és elszakadás utáni válaszkeresés történelmi és irodalmi vonatkozásai Dániában*

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A műhely hallgatói közül hárman is (Csúr Gábor Attila, Kiss Gábor, Rácz Katalin) tagjai a Skandinavisztika Tanszék LiKör hallgatói kórusának, melynek fő célja a skandináv kultúra, ill. a skandináv vokális zene magyarországi népszerűsítése. A kórus a 2014-es tavaszi félévben 4 koncertet adott, többek között a De Strandede Hvaler nevű dán kórusral közösen. A fellépések megvalósításán kívül az énekkarral kapcsolatos szervezési munka nagy részét is az említett hallgatók végzik. Az erre a félévre meghirdetett műfordítókursus keretein belül kortárs skandináv művek magyar fordításából álló kötet szerkesztésén dolgozunk, a munka a következő félévben folytatódik.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat
Rácz Katalin

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Skandináv műfordítói szeminárium
OKTATÓJA	Dr. Soós Anita, Zsámbékiné Domsa Zsófia
MEGHIRD. MŰHELYE	Skandinavisztika Műhely
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.160/EC és BMVD-200.160/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A Skandinavisztika Műhely 2014. tavaszi féléves szemináriuma első állomás egy hosszabb munkafolyamatban, amelynek végén műfordításkötet formájában jelentetjük meg a fordítási munka eredményét.

Az elsősorban collegista hallgatókat a félév elején az általuk tanult skandináv nyelv alapján egy dán, illetve egy norvég munkacsoportra osztottuk, hogy az első egyeztetések után koncentráltan dolgozhassunk szűkebb körben.

A kötethez fordítandó kortárs irodalmi művek és műrészletek kiválasztása után a hallgatók elkészítettek egy-egy első fordítást, amelyet külön egyeztetett időpontokban műhelymunka jelleggel megvitattunk, javaslatokat tettünk lehetséges javításokra.

A félév során az említett első verziók átbeszéléséig jutottunk el, a munka a következő szemeszterben folytatódik.

Spanyol Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
-------	------------------

BBV-200.101/EC	Klempáné Dr. Faix Dóra: <i>Modern, ill. kortárs spanyol szerzők műveinek / életművének vizsgálata 3.</i>
----------------	--

BBV-200.102/EC	Gaál Zoltán Kristóf: <i>Spanyol szaknyelv a 21. században</i>
----------------	---

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

A spanyol műhely idén is részt vett az **Eötvös József Tanulmányi Versenyen**. Az első fordulóban egy pályamunka érkezett be hozzánk, így második forduló nem szerveztünk; a dolgozatot mindannyian elolvastuk, közösen értékeltük, majd továbbítottuk a versenyzőnek.

Egyéb

A műhely 2013. december 19-én ellátogatott a **Magyar Nemzeti Múzeumba** és – egy tárlatvezető közreműködésével – megtekintette Robert Capa, a világhírű fotóriporter, és egyben a spanyol polgárháború neves fényképésze születésének 100. évfordulójára készült tárlatot.

A kiállítás címe: **Robert Capa / A Játékos**, és koncepciója szerint nem csupán a rendkívüli fotográfus életútját, hanem történelmi kontextusát is megismerhetük a kiállított Capa-képeken, -tárgyakon és -dokumentumokon keresztül. A kiállítás 2013. szeptember 18. – 2014. január 26. között volt megtekinthető a Magyar Nemzeti Múzeumban.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Gaál Zoltán Kristóf műhelytitkár elismerést érdemel nem csak a titkárként elvégzett feladatai lelkiismeretes elvégzéséért, hanem a félév során megtartott Spanyol szaknyelvi kurzus színvonalas megtartásáért.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Modern, ill. kortárs spanyol szerzők műveinek / életművének vizsgálata 3.
OKTATÓJA	Klempáné Dr. Faix Dóra
MEGHIRD. MŰHELYE	Spanyol Műhely
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.101/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Ezen a kurzuson – az előző félév irodalmi óráját folytatván – szintén polgárháború utáni spanyol irodalommal foglalkoztunk. A műhelyvezető az elmúlt húsz év terméséből választott: Lucía Etxebarria *Amor, curiosidad, prozac y dudas* (magyarul *Szerелеm, kíváncsiság, prozac és kétségek*) és Arturo Pérez Reverte *El club Dumas* (magyarul *A Dumas-club*) c. regényét vizsgáltuk. Első találkozásunkkor (2013. október 15.) feltártuk a művek elemzésének lehetséges kritériumait, ezt követően pedig a műhelytagok önállóan dolgoztak fel egy-egy konkrét aspektust vagy témát. Elemzésük eredményeiről a második találkozásunkkor (2013. december 10.) prezentáció formájában számoltak be.

A prezentációk témái a következők voltak:

- A XX. századi spanyol társadalom képe Lucía Etxebarria művében – Bátyai Attila
- *A Dumas-club* és a detektívregény kapcsolata – Gaál Zoltán Kristóf
- Az ún. „X-nemzedék” megjelenése Lucía Etxebarria regényében – Kolak Fatma Zsófia

A beszámoló írásbeli összefoglalóját elhelyeztük a műhely archívumában.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Spanyol szaknyelv a 21. században
OKTATÓJA	Gaál Zoltán Kristóf
MEGHIRD. MŰHELYE	Spanyol Műhely
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBV-200.102/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A műhely megalakulása óta először nyelvi kurzust is szerveztünk. A tantárgy meghirdetését kettős cél vezérelte: egyrészt pótolni a spanyol filológiai képzés egy hiányosságát, és általános betekintést nyújtani spanyol nyelven a XX. és XXI. század Magyarországnak legfontosabb eseményeibe; másrészt hozzájárulni a műhelytagok nyelvi ismereteinek megszilárdulásához, bővüléséhez. Az órákon a *Más allá de las fronteras ...* című, nemzetközi kapcsolatok tematikájú nyelvkönyv 6. fejezetét dolgoztuk fel, kiegészítve eredeti, spanyol nyelvű, írott és hanganyagokkal, illetve figyelmet szenteltünk a frissen elsajátított szak kifejezések – fordításon keresztül történő – gyakorlatba ültetésére. A gyakorlati jegy a kurzust lezáró lexikai teszt, valamint a beadott házi feladatok eredményei alapján jött létre. A kurzus során készült írásbeli munkákat a műhely archívumába helyeztük.

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.164/EC	Klempáné Dr. Faix Dóra: Spanyol–magyar kulturális összefüggések
BBV-200.163/EC	Klempáné Dr. Faix Dóra: Akadémiai írás 2.

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

A műhelymunka ebben a félévben két fő téma köré szerveződött.

1. Egyrészt olyan kiemelkedő hispanista szakemberek voltak a vendégeink, mint Dr. Faluba Kálmán (az ELTE nyugalmazott tanára), Dr. Cselik Ágnes (a Károlyi Mihály Kéttannyelvű Gimnázium igazgatónője, aki PhD fokozatát az ELTE BTK Romanisztikai Intézetének doktorandusz iskolájában szerezte, latin-amerikai irodalomból) és Dr. Berta Tibor (a Szegedi Tudományegyetem Hispanisztika Tanszékének vezetője), akik különböző – nyelvészeti és irodalmi – kutatási témakörökhöz tartozó előadásaikkal új lehetőségeket és eredeti értelmezési megoldásokat mutattak be a műhely tagjainak.

Konkrét témájuk a következő volt:

- Dr. Faluba Kálmán: Magyar vonatkozások a spanyol irodalomban
- Dr. Cselik Ágnes: Las novelas de Ricardo Piglia, de *Respiración artificial* (1980) a *Blanco nocturno* (2010)
- Dr. Berta Tibor: Aspectos sincrónicos y diacrónicos de la morfosintaxis de los pronombres átonos en las lenguas romances de la Península Ibérica desde el punto de vista comparativo

Megbeszéléseink szerint a műhely vendége lesz még Dr. Dornbach Mária, a Szegedi Tudományegyetem nyugalmazott oktatója, fordító, aki a *santería* téma legnagyobb szaktekintélye Magyarországon, és „Afroamerikai vallási kultuszok (santería)” témában tartott volna kurzust a műhelyben. Végül, elfoglaltságai miatt, 2014 szeptemberében fog ellátogatni hozzánk, illetve az Eötvös Collegium Filozófia Műhelyének meghívására az ELTE BTK Spanyol Nyelv és Irodalom Tanszékére.

2. A műhely másik fő témája ebben a félévben a madridi Residencia de Estudiantes, mely köré tanulmánykötetet készítettünk elő a félév során. A munka – melynek folyamata során a témakijelöléstől és a dolgozat felépítésétől, a hivatkozások szabályainak áttekintésén keresztül jutunk el a tanulmányok konkrét leadásáig – jelenleg is folytatódik. A kész tanulmányok leadási határideje 2014. augusztus vége.

A tanulmányok témája a következő:

- Asztalos Marcell: El expresionismo y las películas de Luis Buñuel
- Bátyai Attila: Dos historias paralelas. La Residencia de Estudiantes frente a Eötvös Collegium
- Fazekas Boglárka: La educación de la mujer en la Residencia de Estudiantes y en la Hungría de la misma época
- Gaál Zoltán: Diálogo entre palabra y sonido. *Vérnász* como texto dramático y como pieza operística

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

Asztalos Marcell, Bátyai Attila, Fazekas Boglárka és Gaál Zoltán nagy figyelemmel és komolysággal vettek részt a Műhely félévi munkájában. Munkájuk legkézzelfoghatóbb bizonyítéka az a tanulmány lesz, melyet 2014. nyár végén adnak majd le, de már eddig is sikeresen mutattak be a megbeszéléseken.

Egyéb (közösségi munka, rendezvények)

A Spanyol Műhely is aktív résztvevője volt az Eötvös Collegium januári tehetségtáborának (2014. január 20. és 24. között).

Szakmai programjaink a következők voltak:

- Január 20. (hétfő) Spanyolország és Latin-Amerika kultúrföldrajza (Faix Dóra)
- Január 21. (kedd) Spanyol szaknyelv a XXI. században (Gaál Zoltán Kristóf)
- Január 22. (szerda) Spanyolország és Latin-Amerika művelődéstörténete (Faix Dóra)
- Január 23. (csütörtök) Spanyol irodalom és film (Javier Cercas *Soldados de Salamina* c. regényének filmadaptációja)
- Január 24. (péntek) Részvétel a Spanyol Nyelvi és Irodalmi Tanszék nyílt napján

Résztvevők: Seres Vanda, Tóth Zsuzsa Veronika

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Gaál Zoltán műhelytitkárt, aki titkári feladatai mellett szaknyelvi oktatást is vállalt a tehetségtábor alatt, és kitűnő eredménnyel végezte el ezt a félévet.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Spanyol–magyar kulturális összefüggések
OKTATÓJA	Klempáné Dr. Faix Dóra és meghívott előadók: Dr. Berta Tibor Dr. Cselik Ágnes Dr. Dornbach Mária Dr. Faluba Kálmán
MEGHIRD. MŰHELYE TAGJAI	Spanyol Műhely Asztalos Marcell Bátyai Attila Fazekas Boglárka Gaál Zoltán
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, kedd, 19:00–20:30
TANEGYSÉ GKÓDJA	BMVD-200.164/EC és BBV-200.164/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzuson olyan kiemelkedő hispanista szakemberek voltak a vendégeink, mint Dr. Faluba Kálmán (az ELTE nyugalmazott tanára), Dr. Cselik Ágnes (a Károlyi Mihály Kéttannyelvű Gimnázium igazgatónője, aki PhD fokozatát az ELTE BTK Romanisztikai Intézetének doktorandusz iskolájában szerezte latin-amerikai irodalomból) és Dr. Berta Tibor (a Szegedi Tudományegyetem Hispanisztika Tanszékének vezetője), akik különböző – nyelvészeti és irodalmi – kutatási témakörökhöz tartozó előadásaiikkal új lehetőségeket és eredeti értelmezési megoldásokat mutattak be a műhely tagjainak.

Az órákra a műhelytagok is előre készültek, az órákon aktívan közreműködtek.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

Asztalos Marcell, Bátiai Attila, Fazekas Boglárka és Gaál Zoltán az összes előadáson megjelent, és aktívan, tevékenyen vett részt. Kérdéseket tettek fel a meghívott előadóknak, saját gondolatokkal gazdagították a kurzusokat.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Akadémiai írás 2.
OKTATÓJA	Klempáné Dr. Faix Dóra
MEGHIRD. MŰHELYE	Spanyol Műhely
TAGJAI	Asztalos Marcell Bátyai Attila Fazekas Boglárka Gaál Zoltán
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium, kedd, 20:30–22:00
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.163/EC és BMVD-200.163/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A madridi Residencia de Estudiantes téma köré tanulmánykötetet készítettünk elő a félév során. A munka – melynek folyamata során a témakijelöléstől és a dolgozat felépítésétől, a hivatkozások szabályainak áttekintésén keresztül jutunk el a tanulmányok konkrét leadásáig – jelenleg is folytatódik. A kész tanulmányok leadási határideje 2014. augusztus vége.

A tanulmányok témája a következő:

- Asztalos Marcell: El expresionismo y las películas de Luis Buñuel
- Bátayi Attila: Dos historias paralelas. La Residencia de Estudiantes frente a Eötvös Collegium
- Fazekas Boglárka: La educación de la mujer en la Residencia de Estudiantes y en la Hungría de la misma época
- Gaál Zoltán: Diálogo entre palabra y sonido. *Vernász* como texto dramático y como pieza operística

A műhely tagjai folyamatosan készültek a megbeszélésekre, témát választottak, vázlatot készítettek, megvitattuk a hivatkozási szabályokat, majd nekiálltak tanulmányaik megírásának.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

Asztalos Marcell, Bátyai Attila, Fazekas Boglárka és Gaál Zoltán az összes alkalommal megjelentek és aktívan, tevékenyen vettek részt a félévkezdő megbeszélésen, majd felkészültek egy-egy témából, azt bemutatták, vázlatot készítettek, és jelenleg is tanulmányukon dolgoznak. Munkájuk már eddig is nagyon eredményes (annak ellenére, hogy a tanulmányok végső leadási határideje 2014. augusztus vége).



Gólyabál

Szlavisztika Műhely

2013/2014. I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott szemináriumok

kódja

oktatója és címe

BBV-200.105/EC

Dr. Boros Lili: Kép és szöveg. Interdiszciplináris vizsgálati szempontok orosz irodalmi alkotásokon keresztül

BBV-141: 49/EC

Dr. Kroó Katalin: Toposzok és motívumok a világ-irodalomban

BMVD-141:72

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

A műhely szakmai munkája ebben a félévben olyan kurzusokon alapult, amelyek aktív, alkotói közreműködést kívántak a hallgatóktól. Ez a munka együttgondolkodáson, problémák közös megvitatásán és feldolgozásán alapult. A kurzusokon kívül egyéni konzultációra is lehetőség volt, itt leginkább módszertani segítséget kapott néhány hallgató.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A Szlavisztika Műhely négy tagja ebben a félévben is teljesítette a műhely követelményeit. Külön kiemelném Holdosi Vivient, aki – sok nyelvórája ellenére – nagy igyekezettel próbált megfelelni az egyetem és a műhely elvárásainak. Bocskay Zsófia pedig a kötelezőn túli feladatokkal igényes szakmai munkát végzett, és műhelyvezetői munkámat folyamatosan segítette.

Egyéb (közösségi munka, rendezvények)

A Szlavisztika Műhely *Kép és szöveg* című kurzusának egy alkalma a Collegium többi tagjának is nyitott előadás, illetve beszélgetés volt. 2013. november 19-én Kántor Péter költőt, műfordítót láttuk vendégül a Nagyklubban. *Átjárások* címmel a szó és kép problematikájáról esett szó, illetve a költő saját, képzőművészeti témájú verseit olvasta fel. A teremben szép számmal jelentek meg hallgatók, a rendezvény sikeres volt.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Kép és szöveg. Interdiszciplináris vizsgálati szempontok orosz irodalmi példákon keresztül
OKTATÓJA	Dr. Boros Lili
MEGHIRD. MŰHELYE	Szlavisztika Műhely
TAGJAI	Bocskay Zsófia Czegelnyik Natália Holdosi Vivien Oszuszkay Ágnes
HELYE ÉS IDEJE	EC 19-es terem, kéthetente keddenként 17:30-tól
TANEGYSÉGHATÁROZÁSA	BBV-200.105/EC és BMVD-200.105/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium célja az volt, hogy a vizualitáselméletek és a képtudomány alapvető kérdései felszínre kerüljenek és az irodalmi szövegben megjelenő vizuális elemeket – nevezetesen a képleírást, azon belül *ekphrasis* jelenségét – 19. századi orosz irodalmi alkotásokon keresztül vizsgáljuk. Ennek keretein belül Puskin *Belkin elbeszélései* című ciklusának és a *Bronzlovas* című poémájának poétikáját a vizualitás kontextusában határoztuk meg. Dosztojevszkij híres *ekphrasisát*, *A félkegyelmű* szövegében megidéződő Holbein-kép korabeli és később a festményhez tapadó jelentésrétegeket a regény poétikai vizsgálatába illesztettük. A képleírástól kissé eltávolodva a *kert* toposzát vizsgáltuk (Csehov: *Cseresznyés kert*, Tolsztoj: *Háború és béke*, *Családi boldogság*).

A vizuális metafora és tájbrázolás jelentőségét a *Háború és béke*ben úgy határoztuk meg, hogy a terek, tájak bemutatása nemcsak mint látásmód, hanem mint gondolkodásmód épül bele a regényszereplők jellemzésébe. Az utolsó alkalommal tágabban érintettük a kép és szó problematikáját: szóba került az *iconic turn* (képi fordulat), valamint a hallgatók betekintést nyerhettek a vizuális kultúra kutatás tárgyköreibe.

A szeminárium keretén belül vendégül láttuk Kántor Péter költőt, műfordítót. *Átjárások – Szó és kép a költészetben* című beszélgetés során a költő Breughel és Averkamp festményei által inspirált versei kerültek felolvasásra és megvitatásra a szóban forgó képek reprodukcióinak kíséretében.

A hallgatók a megadott szakirodalom alapján harmincperces referátumot tartottak. A jegy megszerzésének a feltétele a szakirodalmi tétel értő feldolgozása, megvitatása és az órákon való rendszeres és aktív részvétel volt.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A szeminárium eredményesen zárult, mert a kitűzött céloknak sikerült eleget tenni. A hallgatók aktívak voltak, más kurzuson szerzett ismereteikkel képesek voltak összekötni az új információkat. Mindezekén túl kreatívan álltak hozzá a témához: a műelemzések során általuk felvetett szempontok is megvitatásra kerültek. A referátumokra alaposan felkészültek. Bocskay Zsófia referátumát szükséges kiemelni, aki a kötelezőn kívüli irodalommal, reprodukciókkal is készült, ami jól mutatta a téma iránti elkötelezettségét, szakmai felkészültségét.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Toposzok és motívumok a világirodalomban
OKTATÓJA	Kroó Katalin habil. egy. docens
MEGHIRD. MŰHELYE	Szlavisztika Műhely
TAGJAI	Bocskay Zsófia Czegelnik Natália Holdosi Vivien Oszuszký Ágnes
HELYE ÉS IDEJE	Múzeum krt. 4D, fszt. 5., szerda 10:00–11.30
TANEGYSÉGKÓDJÁ	BMVD-141:72, BBV-141: 49/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium célja az volt, hogy bemutassa a motívum- és toposzértelmezés azon elméleti megközelítéseit, melyek egyrészt 1) interdiszciplináris kutatási kapcsolatot biztosítanak a mitikus, szépirodalmi és egyéb művészeti ágazatokhoz tartozó szövegek között, másrészt 2) toposz- és motívumértelmezésen megalapozottan meghatározhatóvá teszik világirodalmi művek egymáshoz fűződő viszonyát tipológiai, analógiai, hatástörténeti vagy intertextuális nézőpontból szemlélve. A szemináriumon a világirodalom széles köréből vett szövegek interpretációjába integrált motívum- és toposzanalízisből vizsgálatmódszertani következtetéseket absztraháltunk.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A szemináriumon közös elemzések folytak, melyekben a hallgatók aktívan részt vettek. A szövegértelmezések részben kijelölt, részben hallgatói kérdésfelvetéssel megfogalmazódó problémák tisztázására irányultak. A kötelező olvasmányok szaktémák köré csoportosított munkák közül voltak egyénileg megválaszthatók. Szakirodalmi ismereteikről a hallgatók szemináriumi beszámoló keretében adtak számot a félév végén. A csoportban 4 Eötvös Collegiumba járó hallgató vett részt, mindannyian jól szerepeltek.

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.161/EC	Interdiszciplinaritás, intermedialitás (panelkurzus)
BMVD-200.161/EC	Tárgyfelelős: Dr. Boros Lili műhelyvezető
Oktatók	Bugovits Valéria doktorandusz Egeres Katalin doktorjelölt Horváth Gyöngyvér PhD Kocsis Géza PhD Kondor-Szilágyi Mária PhD Solti Gergely PhD

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

A műhely szakmai munkája ebben a félévben egy panelkurzuson alapult, mely az előző félévi collegiumi szeminárium témakörébe kapcsolódott, és az irodalmi elemzés elméletét helyezte szélesebb spektrumba, a tudományterületek metszéspontjaira, határterületeire fókuszált. Abban az értelemben is, hogy a narratív elméletek a vizuális művészetek területén is bemutatásra kerültek. A hallgatók az ehhez kapcsolódó szakirodalmakat dolgozták fel önálló referátum keretében.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A Szlavisztika Műhely négy tagja ebben a félévben is teljesítette a műhely követelményeit. Holdosi Vivien továbbra is egyenletes színvonalon teljesített, és sikerül megfelelnie az egyetem és a collegium által támasztott tanulmányi elvárásoknak. A hallgatók a félév során magas színvonalon teljesítettek, de

a határidők betartásában nem mindig voltak pontosak. A következő félévben műhelydolgozat megírása lesz kötelező a műhelyszeminárium keretében.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Interdiszciplinaritás, intermedialitás
OKTATÓJA	Bugovits Valéria doktorandusz Egeres Katalin doktorjelölt Horváth Gyöngyvér PhD Kocsis Géza PhD Kondor-Szilágyi Mária PhD Solti Gergely PhD
TÁRGYFELELŐS	Dr. Boros Lili
MEGHIRD. MŰHELYE	Szlavisztika Műhely
TAGJAI	Bocskay Zsófia Czegelnyik Natália Holdosi Vivien Oszuszký Ágnes
HELYE ÉS IDEJE	EC 011-es terem, kéthetente keddenként 17:30-tól
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.161/EC és BMVD-200.161/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus az előző félévi collegiumi szeminárium folytatásaként az irodalmi alkotás interdiszciplináris megközelítési módjaiba nyújtott bepillantást, illetve olyan műveket választott a vizsgálat tárgyául, melyek poétikai olvasata során nem kerülhetők meg a képzőművészet, a zene és a film területére való kitekintés. Míg az előző félévben az irodalmi szövegben megjelenő műalkotások, szűkebben: az *ekphrasis* jelenségét vizsgáltuk, addig a második félév kurzusa szélesebb betekintést nyújtott a vizualitáselméletek főbb kérdésköreibe is. Nem mellőzve az irodalmi szöveghivatkozás feltérképezését és a képi ábrázolás irodalomban betöltött szerepének a problémáit sem.

Az említett kérdéseket a többségükben doktorjelölt vagy tudományos fokkal rendelkező kutatók saját vizsgálódásaik tárgyául szolgáló műveken

megalapozva fejtették ki. Ennek során Puskin, Turgenyev, Dosztojevszkij műveinek fontos kérdéseit tárgyalták. Az egyes előadások egymásra épültek, az előadók a rokon problémáknak az egész kurzuson belüli összekötésére, több oldalról történő megvilágítására törekedtek. A hallgatóknak az irodalmi szövegekből kiválasztott részleteket kellett elolvasniuk, illetve az előadó által meghatározott szakirodalmi tétel ismerete is kötelező volt. A kurzus nyelve magyar, az anyag oroszul nem olvasók számára is követhető volt. A jegy megszerzésének a feltétele az órákon való aktív részvétel, illetve a megadott irodalom ismerete volt.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A szeminárium eredményesen zárult, mert a kitűzött céloknak sikerült eleget tenni. A hallgatók aktívak voltak, más kurzuson szerzett ismereteikkel képesek voltak összekötni az új információkat. Czegelnik Natália írásbeli beszámolót is beadott, mely során értő módon dolgozta fel a kiválasztott szakirodalmi tételt. A referátumokra alaposan felkészültek, minden hallgató jeles osztályzatot kapott.



Gólyabál

Társadalomtudományi Műhely

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.106/EC	dr. Bozsonyi Károly : Bevezetés a statisztikába
BBV-200.108/EC	Ditzendy Orsolya: Konzultáció a Társadalomtudományi Műhely tagjainak
BBV-200.107/EC	Havrancsik Dániel: A (poszt)modern állapot
BBV-200.109/EC	Ditzendy Orsolya: Bibliaismeret mindenkinek

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

Önálló társadalom? – A társadalmi szerveződések színe és fonákja (Autonomous Society? – Societal Organizations: Front and Rear Views) c. interdiszciplináris, magyar–angol nyelvű konferencia (2013. december 13.)

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A Társadalomtudományi Műhely e félévben is az interdiszciplináris és tutoriális képzésre fektette a hangsúlyt. Tanév elején felvett hallgatóinkat folyamatosan segítették a felsőbb éves hallgatók az egyetemi és collegiumi elvárásoknak való megfelelésben. Másodéves alapképzéses és mesterképzéses hallgatóinkkal szemben elvárás, hogy részt vegyenek a Társadalomtudományi Kar TDK-konferenciáján; dolgozatuk megírásában felsőbb éves jelenlegi és régi hallgatóink segítették őket. Valamennyien aktívak voltak a Collegium és

a Műhely óráin is, továbbá a kezdetektől fogva bekapcsolódtak programjaink szervezésébe.

A Műhely felsőbb éves tagjaival szemben elvárás a sikeres egyetemi és collegiumi előmenetel, a közösségi aktivitás, az elsőéves tagok segítése, valamint az önálló tudományos tevékenység. Műhelyünk hallgatója, Némethné Csuta Virág Regina prezentált interdiszciplináris, kétnyelvű műhelykonferenciánkon, többi hallgatónk pedig a jövő félévben fogja publikálni a TDK-dolgozatát.

A jövő tanévben szeretnénk a tutori rendszert fenntartani, és a sokszínű kurzuskínálattal megőrizni a Műhely interdiszciplináris jellegét.

Közösségi munka, rendezvények

- Bertolt Brecht *Jóembert keresünk* című darabjának megtekintése a Vígsházban (2013. november 23.), a darab közös értékelése.
- az Eötvös József Tanulmányi Verseny Társadalomtudományi Szekciójának megszervezésében segítségnyújtás (2013. december 7.)

Egyéb

A Műhely eddigi programjának megfelelően sor került a következő tevékenységekre is:

- egy tetszőleges idegen nyelvű cikkről írott rezümé (felsőbbéves hallgatók esetén recenzió) benyújtása (2013. október)
- e féléves műhelydolgozat benyújtása (a vizsgaidőszak végéig)

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Bevezetés a statisztikába
OKTATÓJA	Bozsonyi Károly
MEGHIRD. MŰHELYE	Társadalomtudományi Műhely
TAGJAI	Bauer Flóra
	Botházi Renáta
	Dudlák Tamás
	Katona Sándor
	Némethné Csuta Virág Regina
	Purczeld Eszter
	Szabó Gábor Dániel

	Tóth Ingrid
	Tóth Rita
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös József Collegium, hétfő 20:00–21:30
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.106/EC, BMVD-200.106/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium célja: olyan alapvető matematikai statisztikai fogalmak és számítási módok megismertetése a hallgatókkal, melyek ismeretében képessé válnak a becslésmélet, különböző statisztikai próbák és tesztek, valamint hipotézisvizsgálatok gyakorlati alkalmazására.

Tematika:

1. Történeti áttekintés, alapfogalmak tisztázása
2. z-próba
3. t-próba
 - 3.1. Egymintás t-próba
 - 3.2. Kétmintás (független mintás) t-próba
 - 3.3. Páros t-próba (nem független minták)
 - 3.4. Welch-próba
 - 3.5. Rank-próba
4. Kolmogorov–Smirnov-teszt
5. Varianciaanalízis
6. Keresztábra-elemzés
7. Függetlenség-vizsgálat

- Jegyszerzés feltételei:
1. Az órák rendszeres látogatása.
 2. Az év végi zárthelyi dolgozat teljesítése.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A szeminárium sikeresnek tekinthető, a kurzus magas követelményei ellenére is mindenki teljesítette az elvárásokat. A félév végére minden hallgató képessé vált alapvető statisztikai feladatok értelmezésére, a megfelelő megoldási mód meghatározására, és ennek segítségével a feladat megoldására. A hallgatók félév közbeni teljesítménye is stabil volt, a csoport végig együtt tudott haladni

a feladatok megoldásában; illetve senki sem lépte túl a megengedett hiányzási korlátot. – A hallgatók munkáját egyenként értékelni nem szükséges, sem pozitív, sem negatív értelemben kiemelkedő teljesítmény nem volt senki részéről a kurzuson.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	A (poszt)modern állapot
OKTATÓJA	Havrancsik Dániel
MEGHIRD. MŰHELYE	Társadalomtudományi Műhely
TAGJAI	Dudlák Tamás Horváth Ágoston Németh Ágnes Adél Németh Ferenc Szabó Gábor Dániel Szurovecz Illés
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös József Collegium, szerda, 9:30–11:00
TANEGYSÉGHÓDJA	BBV-200.107/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus célja, hogy bevezetést nyújtson a modernitás és a posztmodern címszavai alatt taglalt kérdések tanulmányozásába. A modernség – és posztmodernség – elsősorban mint *társadalmi* kérdés kerül majd exponálásra, ennek megfelelően a megközelítés inkább szociológiai, mintsem kultúr- vagy esztétörténeti lesz. Az órák célja a feladott irodalom közös feldolgozása mellett a termékeny együttgondolkodás.

A kurzus első, nagyjából háromnegyednyi részében döntően rögzített tematika mentén áttekintjük a szociokulturális fejlődés különféle megközelítésmódjait (felvilágosodás, racionalizáció, modernizáció, posztmodern), a fennmaradó alkalmak tematikáját pedig a csoport érdeklődésének megfelelő témákból és olvasmányokból közösen állítjuk majd össze.

A kurzus a hétről hétre feladott irodalom ismeretére és az aktív órai munkára épít. Az órák kötelező látogatása mellett a félév lezárásaként a hallgatóknak

egy rövid dolgozatot kell beadniuk egy általuk választott, a kurzus tematikájához kapcsolódó témából.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

„A (poszt)modern állapot” kurzus eredményes volt. A kurzust felvevő hallgatók óráról órára a kellő alaposággal dolgozták fel az egyes órákra megadott kötelező olvasmányokat; a félévben történő előrehaladás során pedig egyértelművé vált, hogy egyre komplexebb szövegek interpretációjára is képesnek bizonyultak. A hallgatók félévi jegye az órák látogatása mellett a félév végén benyújtandó házi dolgozaton alapult, amelyet egy általuk választott témában nyújtottak be. Rendkívül gazdag, érdekes írások születtek, amelyek mutatják a résztvevők gondolkodásának fejlődését is.

A hallgatók munkáját egyenként értékelni nem szükséges; sem pozitív, sem negatív értelemben kiemelkedő teljesítmény nem volt senki részéről a kurzuson.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Konzultáció a Társadalomtudományi Műhely tagjainak
OKTATÓJA	Ditzendy Orsolya
MEGHIRD. MŰHELYE	Társadalomtudományi Műhely
TAGJAI	Botházi Renáta Budai Mihály Egon Gönczö Levente Zoltán Katona Sándor Németh Ágnes Adél Németh Ferenc Némethné Csuta Virág Regina Purczeld Eszter Szabó Gábor Dániel Szurovecz Illés Tóth Rita
HELYE ÉS IDEJE	Konzultációs időpontok megbeszélés szerint
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.108/EC, BMVD-200.108/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus során a hallgatóknak lehetősége nyílt rá, hogy a gyakorlatvezető segítségével egy érdeklődési körükhöz közel álló területen elmélyítsék ismereteiket, illetve ötleteiket, gondolataikat a tudományos követelményeknek megfelelő kutatási tervben tudják rögzíteni. A kutatási terv félév végi bemutatása a gyakorlati csoportban lehetőséget teremtett a kurzus hallgatói számára, hogy prezentációs képességeiket is fejlesszék.

A kurzus formája szeminárium; a hallgatók önálló kutatómunkát végeznek a gyakorlatvezetővel való folyamatos konzultáció mellett.

A félév végi jegy három részből áll: a félévközi munka, a kutatási terv elkészítése és prezentálása.

A félév menete:

1. Kutatások témájának kiválasztása
2. Önálló kutatómunka
3. Kutatási tervek első verziójának leadása
4. A kutatási tervek értékelése, javaslatok megfogalmazása
5. A tovább gondolt, javított, kész kutatási tervek leadása
6. A kész kutatási tervek prezentálása

A kutatási terv tartalmi követelményei:

A kutatási tervnek tartalmaznia kell a választott kutatási terület általános bemutatását, a kutatás indoklását és jelentőségét. További fontos szempont a hipotézisek felállítása, a módszertan pontos kidolgozása és indoklása, valamint a kutatás elméleti keretekben való elhelyezése.

A tématerv felépítése: absztrakt, bevezetés, hipotézisek, kutatási kérdések, módszertan, összegzés és bibliográfia.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A kurzus célja a társadalomtudományi kutatásokban, pályázások során oly fontos tervezés megértetése és gyakorlása. A szeminárium során a hallgatók önállóan felépítettek egy általuk szabadon választott témában egy saját kutatási tervet, amely feladatot minden hallgató megfelelően abszolvált. A kurzus során

minden hallgatónak nem pusztán megírnia kellett a kutatási tervét, hanem azt előszóban is prezentálnia kellett a többiek előtt. Azáltal, hogy a műhely felsőbb éves hallgatói mentorálták alsóbb éves társaikat, a műhely még erősebb közösségé kovácsolódott, és mindkét fél kooperációs képességei fejlődtek.

Az újragondolt és ismételten beadott munkákon látszik, hogy a hallgatók a kritikai észrevételeket maximálisan figyelembe vették, így sokat fejlődtek a félév során. A hallgatók kiemelt érdeklődéssel és lelkiismeretesen vettek részt a kurzuson, a csoport munkájával összességében elégedett vagyok. A hallgatók nagy segítséget kaptak mentoraiktól a saját szakdolgozatuk, illetve TDK-dolgozatuk átgondolásában, felépítésében.

A hallgatók munkáját egyenként értékelni nem szükséges, sem pozitív, sem negatív értelemben kiemelkedő teljesítmény nem volt senki részéről a kurzuson.

*Karácsony*

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Bibliaismeret mindenkinek
OKTATÓJA	Ditzendy Orsolya
MEGHIRD. MŰHELYE	Társadalomtudományi Műhely
TAGJAI	Budai Mihály Egon Kovács István
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös József Collegium, kedd, 14:00–15:30
TANEGYSÉG-KÓDJA	BBV-200.109/EC; BMVD-200.109/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus célja a Biblia kijelentéseit oly módon megismerni, hogy annak tartalmát nem tesszük a modern teológiatörténet mérlegére, hanem a biblia teológia mint módszer segítségével próbáljuk megérteni azt az üzenetet, amiért a Könyvek Könyve mellett a mai napig nem lehet állásfoglalás nélkül elmenni, s ami miatt a kereszténység időről időre megújulni képes, még ha a vallásgyakorlás módjai sok esetben a keresztény-keresztyén felekezetekben néhol különböznek is. A szeminárium célja több, mint egy általános bevezetőt adni a Bibliáról, ehelyett a gyakran előforduló fogalmakat, központi problémákat tárgyaljuk, s azt próbáljuk megérteni, hogy az Ó- és Újszövetség a próféciákban és történetekben miért és hol kapcsolódnak össze; valamint hogy a keresztény-keresztyén világ számára mit jelent, hogy a Messiás eljött, s még jönni fog. A kurzus az előző félévek anyagára is épít, ennek ellenére a kurzus nyitott és ajánlott minden érdeklődő számára. A félév során Jézus beszédeit és működését ismerjük meg Máté és Márk evangélisták könyvei alapján.

A félév menete:

1. (Ismétlés.) Mi a biblia teológia módszer lényege. A Biblia mint „kozmosz dráma”.
2. Jézus tanítói működésének kezdetei. *Márk 1, Máté 3:13–17; 4:1–25*
3. Jézus első példázata: a boldogságról. *Máté 5*
4. Jézus példázata a mennyek országáról. *Márk 4*
5. Jézus a kincseinkről: *Máté 6*

6. Jézus beszéde a szeretetlen ítéletésről és az imádság erejéről. *Máté 7*
7. Jézus csodatételei. *Márk 5*
8. Az ötezer férfi és a négyezer férfi megvendéglése. *Máté 14:1–21, János 6:1–15*
9. Jézus a házassági elválásról, *Máté 19:1–15*
10. Jézus találkozása a gazdag ifjúval. *Máté 19:16–30; Jelenések 3:14–22.*
11. Jézus példázata a „királyi menyegzőről”. *Máté 22:1–14; Jelenések 19:6–10.*
12. A félév kiértékelése, a kurzus összegzése

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A hallgatók rendkívül érdeklődők és nyitottak voltak a kurzus során végig, a hallgatók alacsony létszáma lehetővé tette a Biblia szövegeinek igen részletes, beszélgetés általi megértését. A hallgatókkal rendkívül meg vagyok elégedve, hozzáállásuk, szorgalmuk a tárgy szabadon választható jellege létre egészen figyelemreméltó volt.

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok kódja	oktatója és címe
BBV-200.165/EC	Bozsonyi Károly: A két világháború közötti budai elit – Kutatószeminárium
BBV-200.166/EC	Horváth Ágoston: Statisztikai adatelemzés (SPSS)
BBV-200.167/EC	Gönczö Levente Zoltán: Nemzetközi válságok a hidegháború után
BBV-200.168/EC	Némethné Csuta Virág Regina: A MapInfo használatának alapjai

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A Társadalomtudományi Műhely e félévben is az interdiszciplináris és tutoriális képzésre fektette a hangsúlyt. Tanév elején felvett hallgatóinkat folyamatosan segítették a felsőbb éves hallgatók az egyetemi és collegiumi elvárásoknak való megfelelésben. Másodéves alapképzéses és mesterképzéses hallgatóinkkal szemben elvárás, hogy részt vegyenek a Társadalomtudományi Kar TDK-konferenciáján; dolgozatuk megírásában felsőbb éves jelenlegi és régi hallgatóink segítették őket. Valamennyien aktívak voltak a Collegium és a Műhely óráin is.

A Műhely felsőbb éves tagjaival szemben elvárás a sikeres egyetemi és collegiumi előmenetel, a közösségi aktivitás, az elsőéves tagok segítése, valamint az önálló tudományos tevékenység.

Műhelyünk több hallgatója részt vett az Eötvös Konferencián (Dudlák Tamás – Történeti nézőpontok a korai oszmán állam jellegéről, Németh Ferenc – Moldova és az „alsó milliárd”, Némethné Csuta Virág – Társadalmi nem, nemzet és a propaganda test-reprezentációi a Harmadik Birodalomban, Tóth Rita – A költséghatékonysági elemzés gyakorlati alkalmazása – A humán papilloma vírus elleni oltások által felvetett költséghatékonysági kérdések). Némethné Csuta Virág a Szociológia szekcióban elnyerte a legjobb előadásért járó elismerést.

Tóth Ritának az *Egészségtudomány* című folyóirat 2014. évi második számában jelent meg egy előadás-összefoglalója.

Dudlák Tamás előadást tartott az I. Kárpát-medencei szakkollégiumi konferencián, 2014. június 2-án, Csíkszeredában. Előadásának címe: *Érdek és érdeklődés – az utazás és földrajzírás gyakorlati haszna Magyarország XV–XVI. századi ismertetéseiben*. 2014. március 6–9. között az V. „Közel, s Távolság” orientalisztikai konferencián adott elő *Nomádok és oszmánok – Toleranciától az üldöztetésig* címmel.

Dudlák Tamás publikációi:

- Adsumus kötetben: *A korai oszmán államról kialakult történészvita*
- III. Közel, s Távolság konferenciakötetben: *A Próféta elküldése – Ibn Hisám tudósítása alapján*

Némethné Csuta Virág *Társadalmi nem, nemzet és a propaganda test-reprezentációi a Harmadik Birodalomban* című előadásával a kari TDK-ról továbbjutott OTDK-ra.

A jövő tanévben szeretnénk a tutori rendszert fenntartani, és a sokszínű kurzuskínálattal megőrizni a műhely interdiszciplináris jellegét.

Közösségi munka, rendezvények

- Háy János *Nehéz* című darabjának megtekintése (2014. április), a darab közös értékelése.
- Az Eötvös József Tanulmányi Verseny Társadalomtudományi Szekciójának megszervezésében segítségnyújtás.

Egyéb

A Műhely tagjainak az órák látogatása és a szemináriumokon való aktív részvétel mellett a félév során két tudományos dolgozatot kellett írniuk:

- egy tetszőleges idegen nyelvű cikkről írott rezümé (felsőbb éves hallgatók esetén recenzió) benyújtása (2014. április)
- 10-12 oldal terjedelmű műhelydolgozat benyújtása (2014. június)

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	A két világháború közötti budai elit – Kutatószeminárium
OKTATÓJA	Dr. Bozsonyi Károly
MEGHIRD. MŰHELYE	Társadalomtudományi Műhely
TAGJAI	Bauer Flóra Botházi Renáta Dudlák Tamás Horváth Ágoston Katona Sándor Némethné Csuta Virág Regina Németh Ágnes Adél Németh Ferenc Purczeld Eszter Szurovecz Illés Tóth Ingrid Tóth Rita
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös József Collegium, tömbösítve
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBV-200.165/EC, BMVD-200.165/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium célja: A két világháború között működő Szent Gellérthegy Lakosainak és Barátainak Egyesülete nevű társadalmi egyesület tagságára vonatkozó életrajzi adatbázis elkészítése, egy későbbi történeti elitkutatás megalapozása céljából. Feladatok: a rendelkezésre álló egyesületi évkönyvek feldolgozása, további életrajzi adatgyűjtés.

A hallgatók feladata egyrészt a rendelkezésre álló korabeli egyesületi évkönyvek adatainak táblázatos formában való feldolgozása. További feladat az egyesületi tagokra vonatkozó életrajzi adatok minél szélesebb körű feltárása. Ehhez szükséges korabeli forrásokat, lexikonokat, almanachokat, életrajzgyűjteményeket, adattárakat is használni. A kurzus lezárásaként a műhely az összegyűjtött adatokat összegezve elkészíti az egyesületi tagság összesített életrajzi adattárát.

Jegyszerzés feltételei:

1. A konzultációk rendszeres látogatása.
2. Az év elején a műhelyvezető által kiosztott feladatok teljesítése.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Statisztikai adatelemzés (SPSS)
OKTATÓJA	Horváth Ágoston
MEGHIRD. MŰHELYE	Társadalomtudományi Műhely
TAGJAI	Katona Sándor Purczeld Eszter Tóth Ingrid
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös József Collegium, szerda 16:30–18:00
TANEGYSÉGKÓDJÁ	BBV-200.166/EC, BMVD-200.166/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium célja: Olyan alapvető matematikai statisztikai fogalmak és számítási módok (és ezek számítógépes alkalmazásainak) megismertetése a hallgatókkal, melyek ismeretében képessé válnak a becslésmélet, különböző statisztikai próbák és tesztek, valamint hipotézisvizsgálatok gyakorlati alkalmazására.

Tematika:

1. Ismerkedés az SPSS programmal, alapbeállítások
- 2–3. Data menüpont (sort cases, merge files, select cases, weight cases, missing, varlab, vallab parancsok)
- 4–6. Alapvető transzformációs parancsok, változók kezelése, elemzésre való előkészítése (frequencies, descriptive variables, graphs, compute, count, recode, visual binnings)
- 7–8. Indexkészítés (mean, sum függvények használata, z-score indexek előállítása, indexvalidálás Cronbach Alpha mutatóval)
- 9–10. Keresztábra-elemzés, means parancs (egyutas ANOVA)

11–12. Korrelációs számítás, Student-féle t-próba, lineáris regresszió

13. Ismétlés, felkészülés a beadandó dolgozatra

Jegyszerzés feltételei:

1. Az órák rendszeres látogatása.

2. Az év végi beadandó dolgozat teljesítése.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A szeminárium sikeresnek tekinthető, a kurzus magas követelményei ellenére is mindenki teljesítette az elvárásokat. A félév végére minden hallgató képessé vált alapvető statisztikai feladatok értelmezésére, a megfelelő megoldási mód meghatározására és ennek segítségével a feladat megoldására. A hallgatók félév közbeni teljesítménye is stabil volt, a csoport végig együtt tudott haladni a feladatok megoldásában; illetve senki sem lépte túl a megengedett hiányzási korlátot. – A hallgatók munkáját egyenként értékelni nem szükséges, sem pozitív, sem negatív értelemben kiemelkedő teljesítmény nem volt senki részéről a kurzuson.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Nemzetközi válságok a hidegháború után
OKTATÓJA	Gönczö Levente Zoltán
MEGHIRD. MŰHELYE	Társadalomtudományi Műhely
TAGJAI	Czegelnyik Natália Bauer Flóra Budai Mihály Egon Dudlák Tamás Németh Ágnes Adél Németh Ferenc Windt András (külsős)
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös József Collegium, hétfő 20:00–21:30
TANEGYSÉGHÓDJA	BBV-200.167/EC, BMVD-200.167/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Annotáció: A kurzus célja, hogy betekintést nyújtson a poszt-bipoláris korszak legjelentősebb regionális konfliktusaiba. Az egyes válságok tárgyalása során nem csupán a válság kialakulásának körülményeit kell megvizsgálni, hanem hangsúlyt helyezünk az érintett nagyhatalmak külpolitikájára és a nemzetközi intézmények szerepvállalására is. A tantárgy célja, hogy a hallgatók önállóan képesek legyenek napjaink világpolitikai eseményeinek értelmezésére.

Témák:

1. Szomália: állandósult polgárháború

Hettyey András [2008]: Szomália története és a környező országok szerepvállalása 2004 óta. Külügyi Szemle, 7. évf., 4. sz., 94–118. o. (<http://www.hiia.hu/pub/default.asp?y=2008&t=3>)

2. Ruanda: A ruandai népirtás előzményei és története, nemzetközi reakciók a válság idején

T. Horváth Attila [2004]: Ruanda '94. Egy krízis történelmi háttere. Kül-világ, 1. évf., 2. sz. (<http://www.freeweb.hu/kul-vilag/2004/02/thorvath.pdf>)

3. Arab-izraeli békefolyamat eredményei

Paragi Beáta [2010]: Az oslói békefolyamat és a palesztin autonómia kudarcának okai.

4. A harmadik öbölháború: előzmények, a válság nemzetközi körülményei, rendezés a háborút követően.

Wagner Péter [2009]: Államkudarc vagy demokratizálódás? Merre tart Irak a polgárháború elcsendesedése után? Külügyi Szemle, 1. sz., 102–123. o. (<http://www.hiia.hu/pub/default.asp?y=2009&t=3>)

5. Afganisztán: A tálib hatalomátvétel és a nemzetközi terrorizmus

Katona Magda Nasrin [2012]: Etnikai konfliktusok lehetősége Afganisztánban. Pro Minoritate, 2. sz.

6. Balkán I.: A délszláv válságok előzményei, a nagyhatalmak és a nemzetközi szervezetek megoldási kísérletei.

Juhász József – Márkus László – Tóth Péter – Valki László [2003]: Kinek a békéje? Háború és béke a volt Jugoszláviában. Zrínyi Kiadó, Budapest, 166–179. o.

7. Balkán II.: A koszovói válság okai, a humanitárius intervenció és a nagyhatalmak, rendezés, a koszovói státuszkérdés a háborút követően.

Juhász J. – Magyar I. – Tóth P. – Valki L. [2000]: Koszovó. Egy válság anatómiája. Osiris, Budapest, 210–234. o.

8. Csecsen terror (1988-2013)

Dmitri V. Trenin: The Forgotten War: Chechnya and Russia's Future (2003) Carnegie Endowment

9. A transzkaukázusi térség válságai

Sz. Bíró Zoltán [2008]: Konfliktusok a Kaukázus térségében: 18-20. század. História, 30. évf., 8. sz. (<http://www.historia.hu/userfiles/files/2008-08/SzBiro.pdf>)

10. Összefoglalás

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A komplex nemzetközi folyamatok és válságok kialakulásának és kezelésének megértése korántsem egyszerű feladat. A Műhely nemzetközi tanulmányok szakos hallgatói azonban érdeklődésük és aktív közreműködésük által jobb rálátást kaptak a poszt-bipoláris világrend alatt kialakult válsággócokra. A gyakorlatban is hasznosítható tudásukkal felvértezve a félév végére képessé váltak nemzetközi konfliktusok önálló elemzésére, és lehetséges, reális forgatókönyvek felvázolására is.

A szemináriumok és a szóbeli vizsga során mindegyik hallgató tudásáról maximálisan számot adott.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	A MapInfo használatának alapjai
OKTATÓJA	Némethné Csuta Virág Regina
MEGHIRD. MŰHELYE	Társadalomtudományi Műhely
TAGJAI	Botházi Renáta Németh Ferenc Szurovecz Illés Tóth Rita
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös József Collegium, tömbösítve
TANEGYSÉG-KÓDJA	BBV-200.165/EC, BMVD-200.165/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus célja:

Olyan általános és program-specifikus számítógépes térképezési ismeretek átadása, melyek lehetővé teszik a készítő igényeinek megfelelő tematikus térképek létrehozását.

Mi az a MapInfo? A MapInfo egy olyan vektoros térinformatikai rendszer, mely egyszerre valósítja meg a leíró és a geometriai adatok kezelését, tehát a MapInfóban szerkesztett térképekhez adattáblák is kapcsolódhatnak.

Tematika:

1. A digitális térképezés alapfogalmai
2. A tematikus térképek típusai és felhasználási lehetőségei
3. Alapinformációk a MapInfóról
4. Dokumentumok megnyitása MapInfóban
5. Digitális alaptérképek készítése
 - 5.1. Belső attribútum tábla
 - 5.1.1. Szerkesztése, adatokkal való feltöltése
 - 5.1.2. Új mutató létrehozása a programon belül
 - 5.1.3. Excel adattáblák megnyitása MapInfóban
 - 5.2. Geometriai objektumok térképi ábrázolása
 - 5.2.1. Felületszerű objektumok

- 5.2.2. Vonalas objektumok
- 5.2.3. Pontszerű objektumok
- 5.2.4. Feliratok
- 5.3. Térképek összerendelése, rétegkezelő használata
- 6. Tematikus térképek létrehozása és módosítása
 - 6.1. Felületmódszeres ábrázolás
 - 6.1.1. Egyedi megjelenítési paraméterek (Individual)
 - 6.1.2. Fokozatos ábrázolás (Ranges)
 - 6.2. Szimbólummódszer (Graduated)
 - 6.3. Pontsűrűség (Dot Density)
 - 6.4. Oszlopdiagram (Bar Chart)
 - 6.5. Kördiagram (Pie Chart)
 - 6.6. Jelmagyarázatok
- 7. Elrendezések (Layoutok)

Jegyszerzés feltételei:

1. Az órák rendszeres látogatása
2. Egy kiválasztott országcsoporthoz alaptérkép készítése a megbeszéltek területi szinten, a legfőbb városok (esetleg szükség esetén legfőbb utak és vízfelületek) feltüntetésével.
3. Min. 3 db tematikus térkép elkészítése az adott országcsoporthoz, oly módon, hogy mind a 3 térképen különböző mutató kerül ábrázolásra, különböző módszerek felhasználásával.
4. Utolsó órán a térképek prezentálása egymásnak (néhány percben).

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A hallgatók a kurzus során aktívan együttműködtek a program alapjainak elsajátításában; a félév végére a komplex és bonyolult térképekkel is könnyedén elboldogultak, ami elsősorban a megfelelő kommunikációnak, problémamegoldó készségüknek és órán kívüli gyakorlásuknak köszönhető. A csoport a félév közben együtt tudott haladni; a megengedett hiányzást senki nem lépte túl. A hallgatók munkáját egyenként értékelni nem szükséges, sem pozitív, sem negatív értelemben kiemelkedő teljesítmény nem volt senki részéről a kurzuson.

Történész Műhely

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBN-200.169/EC	Körmendi Tamás: Collegiumi műhelyszeminárium – közreműködés az Eötvös Collegium archív irattári anyagának szkennelésében

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja	oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
BBN-TÖR11-111/1/EC	Körmendi Tamás: Történeti földrajz	ELTE BTK Történelem Segédtudományi Tanszék
BBN-TÖR-292/1/EC	Körmendi Tamás: A medievisztika segédtudományai	

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
PhD doktori ösztöndíj	Szász Lajos
Köztársasági ösztöndíj	Ternovác Bálint
Szent Imre-ösztöndíj	Ternovác Bálint

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

A félév második felében két tudományos előadást szerveztünk a műhelyben:

- 2014. április 24., 18:00 – Szerencsés Károly egyetemi docens (ELTE BTK Új- és Jelenkori Magyar Történeti Tanszék): Választás és népakarat a 20. századi Magyarországon
- 2014. május 13., 18:00 – Hermann Róbert főtanácsos (HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum): A Görgey-életrajz problémái

Az előadások nyilvános formában zajlottak, és részint a Collegiumból, részint az egyetemről is vonzottak érdeklődőket.

A félév során a műhely tagjai két tanulmányt tettek közzé (mindkettőt Ternovác Bálint), és három különböző tudományos konferencián összesen hat tudományos előadást tartottak (Kósa-Grimm Kristóf, Szabó Gergely és Ternovác Bálint révén).

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

Az alapképzésben részt vevő hallgatók közül többen is az Eötvös-collegistáktól elvártnál gyengébb teljesítményt nyújtottak, ami már csak azért is súlyos probléma, mert a tanulmányi átlagokkal már a megelőző félévben is gondok adódtak. A gyengébb teljesítményt nyújtó hallgatók között akadt, akit sajnos komoly egészségügyi probléma hátráltatott az egész tanév során.

A mesterképzésben részt vevő hallgatóink megfelelő eredménnyel haladtak előre tanulmányaikban. Kiemelkedő teljesítményt nyújtott tanulmányi tekintetben a félévet a levéltáros mesterképzésben kitűnő eredménnyel abszolváló Boda Attila. Ternovác Bálint jeles minősítésű bölcsészoklevelet szerzett egyetemünk levéltáros mesterképzésében, és sikerrel felvételizett az ELTE TDI Történelem Segédtudományai Programjára (állami ösztöndíjas helyre).

A műhely utolsó éves senior tagjának tevékenységéről ld. a seniori beszámolót.

Közösségi munka, rendezvények

Műhelyünk tagjai a BBN-200.169/EC és BMVD-200.169/EC kódjelű szemináriumok keretében részt vettek Collegium archív irattári anyagának szkennelésében.

A félév során elkészítettük a Történész műhely új szabályzatának tervezetét, amelyet a műhelygyűlés június 13-i jóváhagyása alapján a műhelyvezető június 17-én a Collegium igazgatója elé terjesztett.

Cathedra Magistrorum

2013/2014 I. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott szemináriumok

kódja

oktatója és címe

BBV-200.80/EC

Feldné dr. Knapp Ilona:

Cathedra Magistrorum – tanárkutatás

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

A Cathedra Magistrorum (CM) koncepciójának megfelelően az 2013/2014-es tanév őszi félévi munkájának középpontjában az egyéni kutatómunka és a publikációk készítése állt. A Tanárákadémia tagjai a CM könyvsorozatának („CM – Beiträge zur Lehrerforschung”) a tervezett következő kötetébe készülő cikkeik írásán dolgoztak. A publikációk készítése közben folyamatos munkatalálkozókon és konzultációkon vettek részt, megismerve ezzel egymás kutatásait is.

A Német Nyelvtanárok Magyarországi Egyesületével (UDV) együttműködve a CM tagjai részt vettek 2013. október 9-én a „Forum junger Deutschlehrer” elnevezésű rendezvényen, amelynek célja, hogy a fiatal tanárok és a német-tanár szakos hallgatók egy szakmai program keretében megismerjék a szak új kutatási irányait, valamint releváns kérdésfelvetéseit. Az egyes szakmai napok célja továbbá, hogy a tanárok és a hallgatók tapasztalatokat szerezzenek, illetve meglévő tudományos és gyakorlati tapasztalataikat megosszák egymással és a már gyakorló pályatársaikkal, bővítsék tanári tudásukat, és kialakítsák saját tanári szakmai profiljukat. A 2013-as „Forum junger Deutschlehrer”

keretében, amely a budapesti ELTE Trefort Ágoston Gyakorlógimnáziumban került megrendezésre, a résztvevők bepillantást nyerhettek egy gyakorlóiskola tanítási gyakorlatába. A délelőtti folyamán különböző évfolyamok németóráit látogathatták meg, majd délután egy német mint második idegen nyelvet tanuló csoport fakultációs óráin hospitálhattak, amelyet Perge Gabriella, a CM titkára és hallgatói vezetője tartott. Az órák megfigyelése után sor került a látottak és tapasztaltak összegzésére, reflektálására és kiértékelésére. A CM tagjai leendő némettanárként szakmailag sokat profitálhattak ebből a rendezvényből.

Ezen túl az UDV őszi szakmai konferenciáján, 2013. november 16-án is részt vettek a CM tagjai, néhányan közülük előadóként. A „Bild und Film im DaF-Unterricht” című konferencián mind fiatal tanárok, mind már sok éve a pályán lévő tanárok előadásait lehetett a témában meghallgatni, amelyeken számos új, a némettanári pálya szempontjából releváns kérdésfelvetést ismerhettek meg a CM tagjai.

A Tanárakadémia tagjai jelen voltak az ELTE BTK Tantárgy-pedagógiai tudományos diákkörének 2013. november 20-ai találkozásán, amelynek fő témája az Országos Tudományos Diákköri Konferencia volt. A 2013-as OTDK-n részt vett CM-tagok beszámoltak a dolgozatuk előkészítése, megírása és a szóbeli prezentáció során szerzett tapasztalataikról. Ezután a CM tagjai egy szakmai találkozón kitűzték jövőbeli kutatási terveiket és céljaikat, már most elindítva ezzel a 2015-ben sorra kerülő OTDK-ra készülő kutatásaikat.

A félév az Eötvös Collegium által szervezett Tehetségtáborban való részvétellel zárult 2014. január 23-án és 24-én, amelyen a CM alapítója és szakmai vezetője, Feldné dr. Knapp Ilona és három állandó tagja, Jakus Enikő, Perge Gabriella és Iványi Rudolf „Tanárnak lenni” címmel tartottak két előadást. Az előadásokon a tanári hivatásról, a személyes tapasztalatokról, valamint a tanári szakmai profil kialakulásáról és fejlődéséről beszéltek a meghívott középiskolai tanulóknak.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A CM tagjai az egész félév során kiemelkedő teljesítményt nyújtottak, nagy érdeklődést mutatva a tanári pálya, és a tudományos munka iránt. Magas színvonalú kutatómunkát végeztek, és sokan közülük publikációkat készítettek, és további tanulmányokon dolgoznak. A CM valamennyi tagja már a 2015-ben sorra kerülő Országos Tudományos Diákköri Konferenciára készül.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Cathedra Magistrorum – tanárkutatás
OKTATÓJA	Feldné dr. Knapp Ilona
MEGHIRD. MŰHELYE	EC Cathedra Magistrorum
TAGJAI	Garay Bianka Márki Herta Marsai Csaba Miskei Réka Rittler Alexandra Sárkány Anna Tempfli-Nagy Luca Zsófia Varga Zita
HELYE ÉS IDEJE	EC, projektszeminárium (tömbösített órák megbeszélés szerint)
TANEGYSÉGKÓDJÁ	BBV-200.80/EC és BMVD-200.80/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A Cathedra Magistrorum (CM) az Eötvös Collegiumban (EC) létrehozott új kezdeményezés, amely a tanár szakos hallgatókat kívánja megerősíteni és támogatni abban az elhatározásukban, hogy tanárok legyenek, megtalálják és kialakítsák saját tanári profiljukat, felépítsék egyéni tanári tudásukat és gondolkodásmódjukat. A CM programja a tudóstanár-utánpótlás képzéséhez kíván hozzájárulni, középpontba állítva a tanárság és a tanulás kutatását. A CM azokat a hallgatókat kívánja megszólítani, akik különleges elhivatottságot éreznek a tanári pálya iránt, és nyitottak a tanárságot kutató tudományos munka végzésére. A program egy olyan műhelymunka keretében valósul meg, mely alkalmat ad a tanítás- és tanuláskutatás legújabb eredményeinek a megismerésére, és idővel saját kutatómunka folytatására is. A műhelymunkában részt vesznek hazai és külföldi neves tudósok, szakemberek is. A CM programjával erősítheti az EC pozícióját és pozitív kisugárzását a tanárképzésben, továbbá hozzájárulhat hazánkban a tudós tanár eszményének újraélesztéséhez.

A Tanáradadémia munkájának koncepciója szerint az őszi szemeszterben a hallgatók egyéni kutatásokat végeznek, munkatalálkozókra és konzultációkra

gyűlnek össze, ahol szakmai megbeszéléseket tartanak, kutatási eredményeiket ismertetik a többi résztvevővel, és dokumentálják eredményeiket, valamint publikálják azokat. Így volt ez a 2013/2014-es tanév őszi félévében is. A CM tagjai a Tanáradadémia könyvsorozatának második kötetébe („CM-Beiträge zur Lehrerforschung”) készülő munkáikon dolgoztak, kutatómunkát végeztek, és publikációkat írtak. Ezzel egy időben valamennyi CM-hallgató elkezdte a 2015-ös OTDK-ra választott kutatásának előkészítését, illetve a szakirodalom feltérképezését és feldolgozását.

Ezen túl a munka keretében a CM hangsúlyt helyezett a gyakorlati tapasztalatok szerzésére, a szakma legújabb kutatási irányainak és kérdésfelvetéseinek megismerésére. A Német Nyelvtanárok Magyarországi Egyesületével (UDV) együttműködve részt vettek a CM-tagok két rendezvényen is. Elsőként 2013. október 9-én egy a fiatal tanárok számára szervezett szakmai fórumon, majd november 16-án egy szakmai konferencián, amelyen a CM több tagja is előadóként vett részt. A szakmai fórum keretében a hallgatók a tanítást annak gyakorlati oldaláról megközelítve ismerhették meg, a „Bild und Film im DaF-Unterricht” című konferencián pedig a szak képviselőinek előadásaiból meríthettek elméleti és gyakorlati tapasztalatokat egyaránt. Mind a két rendezvényen a tanárság és a tanárképzés szempontjából releváns kérdésfelvetéseket ismerhettek meg.

A CM fontosnak tartja a jövő generációjának a megszólítását, velük a tanári pálya megismertetését. Ezért is játszik fontos szerepet a CM munkájában a már második alkalommal az Eötvös Collegium által megrendezett Tehetségtábor, amelyen két napon is előadást tartott a CM szakmai vezetője és három képviselője a tanársággal és a tanári szakmai profil kiépítésével és fejlődésével kapcsolatosan.

Az UDV és a CM közös októberi rendezvényének programja:

Forum junger Deutschlehrer 2013 „Erlebte Unterrichtspraxis“

Zeit: Mittwoch, 09. 10. 2013 10:00–17:30

Ort: ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola
1088 Budapest, Trefort utca 8.

Programm:

10:00–14:00

Hospitationen, Schulbesuch

14:15–15:00

Unterrichtsbesuch im 11. Jahrgang: Leistungskurs für Deutsch als zweite Fremdsprache

Gabriella Perge (DaF-Lehrerin, ELTE Trefort Ágoston Gymnasium)

15:15–16:00

Unterrichtsbesuch im 11. Jahrgang: Leistungskurs für Deutsch als zweite Fremdsprache

Gabriella Perge (DaF-Lehrerin, ELTE Trefort Ágoston Gymnasium)

16:10–17:00

Reflexion, Besprechung

17:00–17:30

Abschlussgespräch, Evaluation

Az UDV májusi rendezvényének programja, amelyen a CM tagjai valamennyien előadóként vettek részt:

Fachtagung am 16. November 2013

„Bild und Film im DaF-Unterricht“

Programm:

9.00–10.00

Registration, Verlags- und Institutsausstellungen

10.00–10.20

Begrüßung und Eröffnung

10.20–10.50

Zsuzsanna Laknerné Kurucz (ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium Budapest)

Bilder als Motivationsquelle im DaF-Unterricht – einige Beispiele aus der Praxis

10.50–11.20

Andrea Taczman (Szent Margit Gimnázium Budapest)

Illustrierende und persönlichkeitsentwickelnde Funktionen von Bildern im DaF-Unterricht

11.20–11.50

Eszter Kráncz (Eötvös Loránd Universität Budapest)

Werbeplakate vielfältig nutzen

11.50–12.20

Éva Szabó (ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola Budapest)

Filme im FSU – im Dienste erzieherischer Ziele

12.30–13.30

warmes Mittagessen

13.30–14.00

Dóra Pantó-Naszályi (Madách Imre Gimnázium Budapest)

Wörterbucharbeit ins Bild gesetzt – eine Skizze von den Möglichkeiten der Wörterbuchdidaktik im DaF-Unterricht

14.00–14.30

Kristóf Szalay (Álmos Vezér Gimnázium Budapest)

Deutsch mit Comics

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A CM a 2013–2014-es tanév őszi félévét sikeresen zárta. A már korábban elkezdett kutatásokat valamennyien lezárták, a készülő kötetbe a CM tagjai publikációkat készítettek. A hallgatók szakmai fejlődését, tanári szakmai önértelmezésük kialakulását, illetve formálódását segítették az egyes szakmai találkozók, megbeszélések és rendezvények. A kutatómunka végzése során lehetőségük volt megismerni és megtanulni a tudományos munka lépéseit, az abban való elmélyülést.

Az új tagok sokat tanultak a szakmai találkozók során a CM munkájában régebb óta részt vevő tagoktól. A gyakorló tanárokkal való találkozások, az előadásikon való részvétel és a szakmai beszélgetések tapasztalatai nagymértékben járultak hozzá a Tanárákadémia tagjai tanári tudásának bővüléséhez és tanári gondolkodásmódjuk kialakulásához, valamint formálódásához.

2013/2014 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott szemináriumok

kódja

oktatója és címe

BBV-200.141/EC

Feldné dr. Knapp Ilona:

Cathedra Magistrorum – tanárkutatás

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai munkájának bemutatása

A Cathedra Magistrorum (CM) a 2013/2014-es tanév tavaszi félévében számos projektet szervezett. Elsőként 2014. március 3. és 5. között került sor az első nagyszabású projekt, ill. műhelymunka megrendezésére „Grammatik im DaF-Unterricht” címmel. Ezzel az előadással vette kezdetét a Tanárákadémia következő tematikus egysége, a nyelvtan, ill. annak közvetítésének tematizálása a német mint idegen nyelv oktatásában. A márciusi projekt meghívott előadója Dr. Sabine Dengerscherz volt, a Bécsi Egyetem Germanisztikai Intézetének oktatója. Március 3-án, a projekt első napján Dr. Horváth László, az Eötvös Collegium igazgatójának, Dr. Susanne Bachfischer, az Osztrák Kulturális Fórum igazgatójának és Dr. Feld-Knapp Ilona, a CM alapítójának és szakmai vezetőjének köszöntőszavai után, a CM titkára, Perge Gabriella számolt be a Tanárákadémia 2013-as aktivitásairól és eredményes munkájáról. Ezt követően Dr. Sabine Dengerscherz megtartotta plenáris előadását „Grammatik im DaF-Unterricht” címmel, majd ezt követte az általa tartott nagyszerű műhelymunka. A szakmai programon nagy számban vettek részt a CM jelenlegi tagjai és számos érdeklődő hallgató. A projekt keretében a CM-tagoknak lehetőségük nyílt bemutatni eddigi kutatási

eredményeiket. A keddi és szerdai napon több alkalommal került sor műhelytalálkozóra. Ezen túl egy szakmai beszélgetés során az idegennyelv-didaktika legújabb kutatási eredményeit, ill. aktuális és releváns kutatási kérdéseit vitatták meg. A hallgatók betekintést kaptak a tanárkutatás elvégzéséhez szükséges kutatási módszerekbe. Az utolsó napon sor került a hallgatók által végzett kutatások, ill. a további publikációk előkészítésére.

A Cathedra Magistrorum és a Német Nyelvtanárok Magyarországi Egyesülete (UDV) a CM megalakulása óta szorosan együttműködik, és szervez közös szakmai rendezvényeket. Ennek fényében a CM hallgatói nagy érdeklődéssel vettek részt a 2014. március 19-én megrendezett *Forum junger Deutschlehrer* rendezvényen az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskolában. A látogatóknak lehetőségük volt a Perge Gabriella által tartott gimnáziumi órán, és az azt követő reflektáló, szakmai beszélgetésen részt venni. Ennek keretében a fókusz a német mint második idegen nyelv oktatáshoz szükséges tanári tudásra helyeződött. Majd Szabó Éva és Máriáss Márta, gimnáziumi vezetőtanárok előadásában a hallgatók bepillantást kaptak a gyakorlóiskolákban tanító tanárok szakmai önmeghatározásának fejlődésébe és alakulásukba. Mind a tanári tudás, ill. annak fejlődése és bővülése, mind a szakmai önmeghatározás rendkívül fontosak a tanár szakos hallgatók számára.

A CM tagjai részt vettek az UDV április 26-án szervezett konferenciáján is, amelynek középpontjában a magyar iskolákban használt, németoktatásban bevetett könyveinek bemutatása és vizsgálata volt. Ezen előadások keretében is a tanítási gyakorlat szempontjából hasznos tudásra tehettek szert a Tanárákadémia tagjai.

A CM három tagja, Gombos Nóra, Márki Herta és Garai Bianka magas színvonalú előadást tartottak a XV. Eötvös Konferencián, ahol bemutatták kutatási témáikat.

A félév végéhez közeledve május 8-án a CM tagjai látogatást tettek a Budapesti Osztrák–Magyar Európaiskolában, amely a Cathedra Magistrorum életében szinte már hagyománnyá vált. Evelin Stanzer, az iskola igazgatójának köszöntése és az iskola bemutatása után különböző osztályok óráin vettek részt a Tanárákadémia tagjai. Végül az órákat tartó tanárokkal való beszélgetés zárta a programot. A hallgatók ezáltal megtapasztalhatták a többnyelvűség intézményes keretek között történő fejlesztésének lehetőségeit, és tapasztalatot gyűjthettek saját tanári gyakorlatukhoz.

Az Európaiskolával kialakult együttműködés kapcsán Dr. Feld-Knapp Ilona, a CM vezetője és Perge Gabriella, annak titkára a félév során több

alkalommal is részesei voltak az Európaiskolában megrendezésre kerülő irodalmi esteknek.

Májusban a CM azon tagjai, akik a 2015-ben megrendezésre kerülő OTDK-ra készülnek, a Bécsi Egyetem könyvtárában végeztek kutatómunkát készülő dolgozataikhoz.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A CM tagjai az egész félév során kiemelkedő teljesítményt nyújtottak, nagy érdeklődést mutatva a tanári pálya, és a tudományos rendezvények, ill. tudományos munka iránt. Kivétel nélkül részt vettek a félév valamennyi rendezvényén. Ezen kívül magas színvonalú kutatómunkát végeztek, és sokan közülük publikációkat készítettek, és további tanulmányokon dolgoznak. A félévi munka során számos CM-tag elkészítette a CM könyvsorozatának („CM – Beiträge zur Lehrerforschung”) második kötetébe készülő cikkét.

A CM több tagja már a 2015-ben sorra kerülő Országos Tudományos Diákköri Konferenciára készül, amelyhez rendszeresen tartanak műhelymunkákat, szakmai megbeszéléseket, ill. szakirodalmi kutatást végeznek.

TANÁRI JELENTÉS

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Cathedra Magistrorum – tanárkutatás
OKTATÓJA	Feldné dr. Knapp Ilona
MEGHIRD. MŰHELYE	EC Cathedra Magistrorum
TAGJAI	Garay Bianka Márki Herta Marsai Csaba Miskei Réka Rittler Alexandra Sárkány Anna Tempfli-Nagy Luca Zsófia Varga Zita
HELYE ÉS IDEJE	EC, projektszeminárium (tömbösített órák megbeszélés szerint)
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBV-200.141/EC és BMVD-200.141/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A Cathedra Magistrorum (CM) az Eötvös Collegiumban (EC) létrehozott új kezdeményezés, amely a tanár szakos hallgatókat kívánja megerősíteni és támogatni abban az elhatározásukban, hogy tanárok legyenek, megtalálják és kialakítsák saját tanári profiljukat, felépítsék egyéni tanári tudásukat és gondolkodásmódjukat. A CM programja a tudóstanár-utánpótlás képzéséhez kíván hozzájárulni, középpontba állítva a tanárság és a tanulás kutatását. A CM azokat a hallgatókat kívánja megszólítani, akik különleges elhivatottságot éreznek a tanári pálya iránt, és nyitottak a tanárságot kutató tudományos munka végzésére. A program egy olyan műhelymunka keretében valósul meg, mely alkalmat ad a tanítás- és tanuláskutatás legújabb eredményeinek a megismerésére és idővel saját kutatómunka folytatására is. A műhelymunkában részt vesznek hazai és külföldi neves tudósok, szakemberek is. A CM programjával erősítheti az EC pozícióját és pozitív kisugárzását a tanárképzésben, továbbá hozzájárulhat hazánkban a tudóstanár eszményének újraélesztéséhez.

A Tanárakadémia munkájának koncepciója szerint a tavaszi szemeszterben a résztvevők különböző projekteken és műhelymunkákon vettek részt. Elsőként a 2014. március 3. és 5. között az Eötvös Collegiumban megrendezésre kerülő „Grammatik im DaF-Unterricht” című háromnapos projekten volt lehetőségük a hallgatóknak a Bécsi Egyetem vendégelőadójának, Dr. Sabine Dengscherznek előadását és workshopját meghallgatni, azon aktívan részt venni. Ezen túl munkatalálkozó keretein belül bemutatásra kerültek a hallgatók saját kutatási projektjei, eddig elért kutatási eredményei.

A CM nagy hangsúlyt helyez a gyakorlati tapasztalatok szerzésére, a szakma legújabb kutatási irányainak és kérdésfelvetéseinek megismerésére. Ennek elérése érdekében a Német Nyelvtanárok Magyarországi Egyesületével (UDV) együttműködve részt vettek a CM-tagok két rendezvényen is. Először 2014. március 19-én egy a fiatal tanárok számára szervezett szakmai fórumon (Forum junger Deutschlehrer), majd április 26-án az Egyesület szakmai konferenciáján. A szakmai fórum keretében a hallgatók az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskolában órákat látogattak meg, és azt követő reflektáló beszélgetésen vettek részt, melynek középpontjában a vezetőtanárok szakmai önmeghatározásának alakulása és fejlődése állt. Ezek a tapasztalatok a hallgatók egyéni szakmai önmeghatározásának fejlődésében is rendkívül fontos szerepet játszanak. A „DaF-Lehrwerke auf dem Prüfstand” című szakmai konferencián a CM tagjai

a tanítási gyakorlatuk szempontjából releváns információkat sajátíthattak el a mai oktatásban használt német tankönyvekkel kapcsolatban.

A CM fontosnak tartja az iskolai gyakorlattal való közvetlen és rendszeres kapcsolatot, így számos lehetőséget biztosít tagjainak különböző iskolákban óralátogatásokon való részvételre. Hagyományaihoz híven májusban ellátogattunk a Budapesti Osztrák–Magyar Európaiskolába, ahol az intézményes többnyelvűség fejlesztésének lehetőségeibe nyertek a CM tagjai bepillantást.

A CM márciusi rendezvényének programja:

Werkstatt zur Lehrerforschung im Eötvös Collegium

Programm:

MONTAG, 03.03.2014

10.00–10.30

Begrüßung: Dr. László Horváth, Direktor des Eötvös Collegiums
Dr. Susanne Bachfischer, Direktorin des Österreichischen Kulturforums Budapest
Dr. Ilona Feld-Knapp, Leiterin der CATHEDRA MAGISTRORUM

Bericht über die Aktivitäten der Lehrerakademie des Jahres 2013 (Gabriella Perge, Sekretärin der CM)

10.30–12.00

Inputreferat „Grammatik im DaF-Unterricht“ (Dr. Sabine Dengerscherz, Wien)

12.00–13.30

Mittagspause

13.30–15.30

Workshop „Grammatik im DaF-Unterricht“ (Dr. Sabine Dengerscherz, Wien)

15.30–17.00

Forschungsberichte der Mitglieder der CATHEDRA MAGISTRORUM

Vorstellung der bisherigen Forschungsergebnisse

DIENSTAG, 04.03.2014

10.00–12.00

Arbeitstreffen für die Mitglieder der CM

Diskussion über die neuen Forschungsergebnisse der
Fremdsprachendidaktik

12.00–13.00

Mittagspause

13.00–15.00

Besprechung von aktuellen und relevanten Forschungsfragen
Forschungsinstrumente zur Lehrerforschung

MITTWOCH, 05.03.2014

10.00–13.00

Auswertung und Reflexion der Forschungen der Mitglieder der CM
Vorbereitung von weiteren Forschungen und den nächsten Publikationen

Az UDV és a CM közös rendezvényeinek programjai:

Forum Junger Deutschlehrer 2014

„Lehrerwissen in der Unterrichtspraxis”

Zeit: Mittwoch, 19. März 2014, 10:00–18:00 Uhr

Ort: ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola
1088 Budapest, Trefort utca 8.

Programm:

10:00–14:00

Hospitationen, Schulbesuch

14:15–16:00

Gabriella Perge (DaF-Lehrerin, ELTE Trefort Ágoston Gymnasium)
Lehrerwissen im Deutsch als zweiten Fremdsprache-Unterricht:
Unterrichtsbesuch im 11. Jahrgang

16:10–17:00

Reflexion, Besprechung der Erfahrungen

17:00–18:00

Márta Máriáss (DaF-Lehrerin, ELTE Trefort Ágoston Gymnasium)
Berufliches Selbstverständnis von Lehrenden an einer Musterschule

Generalversammlung und Fachtagung 2014
„DaF-Lehrwerke auf dem Prüfstand“

Zeit: Samstag, 26. April 2014, 9.15–15.00 Uhr

Ort: ELTE BTK Múzeum krt. 4. / Gebäude „I“ / II. Stock „Bence terem“
(Raum 228)

Programm:

9.15–10.00

Verlags- und Institutsausstellungen

10.00–10.20

Begrüßung und Eröffnung
Prof. Dr. Károly Manherz, Präsident des UDV
Grußworte der Vertreter der deutschsprachigen Länder

10.20–11.00

Plenarvortrag: *Wege von Themen bis Menschen*
Andrea Szász (Hueber Verlag)

11.00–11.40

Plenarvortrag: Momentaufnahme – Lehrwerke des NTK auf dem Prüfstand
Attila Hajas (Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó)

11.40–12.30

Generalversammlung des Ungarischen Deutschlehrerverbandes

11.40–12.00

Bericht über die Aktivitäten des UDV 2013

Ilona Feld-Knapp, Generalsekretärin

Finanzbericht des UDV 2013

Judit Bradeán-Gacs, Schatzmeisterin

12.00–12.30

Wahl des neuen Vorstandes des UDV

12.30–13.30

warmes Mittagessen

13.30–15.00

Workshop (Rákóczi út 5. Raum 021):

Kompetenzentwicklung im neuen Nationalen Grundlehrplan und in den Hueber-Lehrwerken

Andrea Szász (Hueber Verlag)

13.30–15.00

Workshop (Rákóczi út 5. Raum 031):

NTK PLAYER – viel mehr als ein digitales Lehrbuch

Attila Hajas (Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó)

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE

A CM a 2013–2014-es tanév tavaszi félévét sikeresen zárta. A már korábban elkezdett kutatásokat a CM tagjai folytatták, amelyek a „CM-Beiträge zur Lehrerforschung 2.” kötetében (*Mehrsprachigkeit*) ez év végén fognak megjelenni. A hallgatók szakmai fejlődését, tanári szakmai önértelmezésük kialakulását, illetve formálódását segítették az egyes szakmai találkozók, megbeszélések és rendezvények. A kutatómunka végzése során lehetőségük volt megismerni és megtanulni a tudományos munka lépéseit, az abban való elmélyülést.

Az új tagok sokat tanultak a szakmai találkozók során a CM munkájában régebb óta részt vevő tagoktól. A gyakorló tanárokkal való találkozások, az előadásikon való részvétel és a szakmai beszélgetések tapasztalatai nagymértékben járultak hozzá a Tanárákadémia tagjai tanári tudásának bővüléséhez és tanári gondolkodásmódjuk kialakulásához, valamint formálódásához. A CM három kiemelkedő hallgatója, Garay Bianka, Gombos Nóra és Márki Herta nagy sikerű előadást tartott a XV. Eötvös Konferencián, ahol bemutatták kutatási témáikat.

A CM tagjai lelkesen készülnek a 2015-ös OTDK-ra. Önálló empirikus kutatást folytatnak, a teoretikus rész kidolgozásához elmélyült könyvtári munkát végeznek. A dolgozatok tudományosan megalapozottságának érdekében a hallgatók 2014 májusában kutatómunkát végeztek a Bécsi Egyetem Germanisztikai Intézetének Könyvtárában.

A Mednyánszky Dénes Könyvtár és Levéltár 2014. évi jelentése

A 2013/14-es tanév tavaszi félévében a könyvtár a kialakult rend szerint állt a collegisták rendelkezésére, a nyitvatartást Kádár Gyöngyvér és Kovács Györgyi könyvtárosok biztosították. Kocsis Teréz, Várkonyi Mária, Szabó Dóra és Balogh Béla informatikus könyvtáros hallgatók szakmai gyakorlatukat töltötték itt, az ALEPH integrált könyvtári rendszer katalogizálás moduljának használatát Kovács Györgyi tanította meg nekik. Közös befektették Dr. Probáld Ferenc 800 kötetes adományának katalogizálását, június végére összesen 625 rekordot vittek be a rendszerbe. A gyűjtemény az adomány mellett vásárlással is gyarapodott, a Collegium 22 nyelvkönyvet és 33 klasszika-filológia témájú könyvet vásárolt, ezeket Kocsis Teréz és Kovács Györgyi katalogizálta februárban.

2014 szeptemberétől folytatódott az előző évben elkezdett ügyeleti rendszer, a könyvtár a collegisták igényeinek megfelelően a délutáni és az esti órákban, éjfélig volt nyitva.

Kovács Györgyi könyvtáros és Kádár Gyöngyvér segédkönyvtáros mellett a könyvtár szakos szakmai gyakorlatát itt töltő Kocsis Teréz, illetve collegista önkéntesek biztosították a nyitva tartást. Öröndetes módon felhívásunkra a tavalyinál többen jelentkeztek ügyelni, ezzel jelentősen csökkent

a könyvtárosokra jutó terhelés. Önkéntes ügyelők voltak az őszi félévben: Kormos Rita, Kustos Júlia, Szabó Enikő, Debreczeni István, valamint Orova Blanka Róza és Palkó Réka. Utóbbiak lelkesedése külön kiemelendő, hiszen egész évben, a vizsgaidőszakban is végig segítették a könyvtárosok munkáját.

Az őszi félévtől az Eötvös Collegium tagjai a helyben használat mellett újra kölcsönözhetnek a könyvtárból. Egy alkalommal két hétre kölcsönözhetik ki a könyveket, de lehetőség van a hosszabbításra is. A tapasztalat azt mutatja, hogy a collegisták szívesen élnek az új lehetőséggel. A kölcsönzéseket a könyvtárosok és az ügyelők papír alapon tartják nyilván, de folyamatban van az ALEPH integrált könyvtári rendszer kölcsönzés moduljának bevezetése.

A könyvtárosok az év során folyamatosan katalogizálták a vásárolt, illetve ajándékba kapott könyveket és a Collegium saját kiadványait. Probáld Ferenc az előző évben feldolgozott, 800 kötetes adományának a rekordjait ellenőrizték és szükség esetén kijavították, az újabb adomány katalogizálását megkezdték.

Kocsis Teréz a régi kölcsönzőlapok alapján listába gyűjtötte a collegistáknál évek óta kallódó, már nem használt könyvtári könyveket, és felvette a kapcsolatot az érintettekkel, ennek köszönhetően több, már elveszettnek hitt könyvet sikerült visszaszerezni a könyvtár számára. A raktárban feliratokkal jelezte a könyvek leltári szám szerinti elosztását, jelentősen megkönnyítve ezzel a raktári keresést, és meggyorsítva a könyvtári munkát. Kovács Györgyi elkészítette és az Egyetemi Könyvtárnak leadta a könyvtár éves statisztikáját.

NYELVTANULÁS



NYELVTANULÁS

A 2013/14-es tanév őszi félévének rendszeres francia, német és olasz nyelvi kurzusai az Eötvös Collegiumban

I. Francia nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Vargyas Brigitta és Polgár Tibor: Francia nyelv kezdőknek (1/a-b csoport, A1)

Polgár Tibor: Francia nyelv középfelhaladóknak (3/a csoport, A1-A2)

Gyuris Kata: Francia nyelv középfelhaladóknak (3/b csoport, A1-A2)

Vargyas Brigitta és Pierre Belenfant: Francia nyelv félközépfelhaladóknak (5/a csoport, B1)

Egyéb francia nyelvi kurzusok

Pierre Belenfant: Francia nyelv haladóknak (Francia 7, B2)

II. Német nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Miskei Réka: Német nyelv kezdőknek (1/a csoport, A1)

Oszuszký Ágnes: Német nyelv kezdőknek (1/b csoport, A1)

Varga Zoltán: Német nyelv újrakezdőknek (3-as csoport, A2)

Györki Tamás: Német nyelv félközépfelhaladóknak (5-ös csoport, B1)

Egyéb német nyelvi kurzusok

Kovácsik Antal: Német nyelv középfelhaladóknak (Német 7, B2)

Sára Balázs: Német nyelv haladóknak (Német 8, C1)

III. Olasz nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Ludmann Ágnes, Csarnó Helga Gabriella: Olasz nyelv kezdőknek (1/a-b csoport, A1)

Ludmann Ágnes: Olasz nyelv félközépfeladókknak (3/a-b csoport, A2)

Ludmann Ágnes: Olasz nyelv középfeladókknak (5-ös csoport, B1)

Egyéb olasz nyelvi kurzusok

Ludmann Ágnes: Olasz B2 nyelvvizsga-felkészítő (Olasz 7, B2)

Ilaria Sommaruga, Ludmann Ágnes: Olasz nyelvi gyakorlatok (Olasz 8, C1)

A 2013/14-as tanév őszi félévének francia, német és olasz nyelvi kurzusai az Eötvös Collegiumban (vázlatos összesítő a kurzusvezetők beszámolóí alapján)

I. Francia nyelvi kurzusok (4 oktató, 7 csoport, 52 tanuló)

A felmenő rendszer kurzusai (3 oktató, 6 csoport, 46 tanuló)

Csoport	Francia 1/a	Francia 1/b
Szint	A1	
Oktató	Vargyas Brigitta és Polgár Tibor	
Időpont	k. 17.00–18.30 vagy k. 18.30–20.00 cs. 17.00–18.30 vagy cs. 18.30–20.00	
Névsor	Ágoston Csilla Bátyai Attila Bauer Flóra Bógner Rebeka Delbó Katalin Drobina Dalma	Márkus Flóra Muka Viktória Pataki Patrícia Pipicz Andrea Solymosi Nóra Takó Ferenc

	Fodor Orsi Holdosi Vivien Magyar Lóránd	Tala Nóra Tóth Ingrid
Tananyag	Girardet/Pêcheur: <i>Les Clés du Nouveau DELF A1, Grammaire progressive du français avec 400 exercices (niveau débutant)</i>	
Csoport	Francia 3/a	Francia 3/b
Szint	A1-A2	A1-A2
Oktató	Polgár Tibor	Gyuris Kata
Időpont	h. 20.00–21.30 cs. 20.00–21.30	h. 21.00–22.30 sz. 20.30–22.00
Névsor	Barcsi Esztella Besenyei Zsuzsa Hegedüs Panna Katona Sándor Melhardt Gergő Szücs Péter	Bucsics Katalin Csúr Gábor Galgóczi Gábor Laczkó Zoltán Manninger Mátyás Szabó Gergely Szántó Rita Szikora Patrícia Vona István
Tananyag	Girardet/Pêcheur: <i>Le Nouvel Echo 1</i> , 8–11. lecke; <i>Grammaire progressive du français avec 400 exercices (niveau débutant)</i> ; egyéb segédanyagok	
Csoport	Francia 5	
Szint	B1-B2	
Oktató	Vargyas Brigitta és Pierre Belenfant	
Időpont	h. 20.00–21.30; sz. 20.30–22.00 / cs. 11.30–13.00 (osztott csoportban)	

Névsor	Gaál Zoltán Ambrus Tamás Benyó Krisztián Fazekas Boglárka Földvári Viktória Horváth Ágoston Kovács Áron Kovács Györgyi Lajos Mátyás Mausz Zsófia Rédey János Székely Eszter Tardos Jakab Varga Nóra
Tananyag	<i>Les clés du nouveau DELF B1 ; Grammaire progressive du français, niveau intermédiaire</i>
Csoport	Francia 7
Szint	B2
Oktató	Pierre Belenfant
Időpont	k. 18.30–20.00 sz. 19.00–20.30
Névsor	Kassai Gyöngyi Németh Ágnes Szabó Mátyás Szilvási Viktória Vereb Viktor
Tananyag	<i>Les clés du nouveau DELF B2</i>

II. Német nyelvi kurzusok (6 oktató, 6 csoport, 54 tanuló)

A felmenő rendszer kurzusai (4 oktató, 4 csoport, 49 tanuló)

Csoport	Német 1/a	Német 1/b
Szint	A1	A1
Oktató	Miskei Réka	Oszuszký Ágnes
Időpont	k. 18.00–19.30 sz. 20.00–21.30	h. 8.00–9.30 p. 16.00–17.30
Névsor	Baják Petra Bán Kornélia Hermann Gábor Lénárt Levente Mokos Judit Purczeld Eszter Szabó Gábor Dávid Szabó Lili Szendrei Attila Tóth Rita	Boda Attila Bönöczk Péter Kiss Alpár Kósa Kristóf Kovács Vivien Králl Janka Mezősi Máté Szabó Melinda Szekeres-U. Villő Tasnádi Gábor
Tananyag	Horváthné Lovas Márta: <i>Magnet Deutsch 1</i> , Lektion 1–8. Gottscheine–Schramm: <i>Schritte Übungsgrammatik</i> Brill–Techmer: <i>Großes Übungsbuch</i>	

Csoport	Német 3	Német 5
Szint	A2	A2-B1
Oktató	Varga Zoltán	Györki Tamás
Időpont	h. 20.30–22.00 cs. 20.00–21.30	h. 19.30–21.00 sz. 18.00–19.30
Névsor	Corsano Dániel Ferenc Katalin Kósa Ruben Kovács Gellért Péter Márkus Bence Palya Dóra	Ádám Zsófia Koman Zsombor Krausz Sarah Laky Tibor
Tananyag	<i>Magnet Deutsch 1,</i> 14–22. leckék <i>Lazán németül I-II-III.</i> <i>Zwanzig weniger Eins 1</i>	<i>Themen aktuell 2, 6–9. lecke</i> <i>Maklári: Német nyelvtani ABC;</i> <i>ÖSD B1 feladatlapok</i>



Erdélyi életkép

Egyéb német kurzusok (2 oktató, 2 csoport, 19 tanuló)

Csoport	Német 7	Német 8
Szint	B2	C1
Oktató	Kovácsik Antal	Sára Balázs
Időpont	h. 17.30–19.00 k. 18.00–19.30 sz. 19.30–21.00	h. 12.45–13.45 h. 20.30–21.30 k. 21.00–22.00
Névsor	Erdei Anna Laura Fehér Péter Gévay Gábor Etele Hambuch Mátyás Horváth Gábor Kovács Máté Kozár Gábor Nagy-Mihály Ágnes Pitlik Mátyás	Garamszegi Balázs Janosov Milán Németh Ferenc Szilvási Viktória Árvai Anett Farkas Éva Kocziha Péter Lukács Tamás Mikó Katalin Tala Nóra
Tananyag	Österreich Institut B2-es típusú mintatesztjei (1–6)	Österreich Institut C1-es típusú mintatesztjei

III. Olasz nyelvi kurzusok (3 oktató, 6 csoport, 42 tanuló)

A felmenő rendszer kurzusai (2 oktató, 4 csoport, 27 tanuló)

Csoport	Olasz 1/a-b
Szint	A1
Oktató	Ludmann Ágnes, Csarnó Helga Gabriella
Időpont	k. 16.30–18.00, 18.00–19.30, sz. 7.30–9.00, cs. 18.15–19.45
Névsor	Mertl Tímea Pálos Zsófia Rácz Eszter Szabó Petra Florina Szőke Máté
Tananyag	Marin/Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano 1.</i> , 0–4. lecke Marin/Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano 1. Quaderno degli esercizi</i> Consonno/Bailini: <i>I verbi italiani</i> Chiùchiù–Minciarelli-Silvestrini: <i>In italiano</i>
Csoport	Olasz 3/a-b
Szint	A2
Oktató	Ludmann Ágnes
Időpont	h. 20.30–22.00, cs. 21.00–22.30
Névsor	Baráth Dóra Érdi Gábor Gansperger István

Hantó Réka
Kókai Lénárd
Kovács István
Major Dóra
Mihály Judit
Samu Viktor

Tananyag	Marin/Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano</i> 1., 8–11. lecke Marin/Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano</i> 1. <i>Quaderno degli esercizi</i> Consonno/Bailini: <i>I verbi italiani</i>
Csoport	Olasz 5
Szint	B1
Oktató	Ludmann Ágnes
Időpont	H 18.00–19.30, Cs 19.30–21.00
Névsor	Bondici László Farkasvölgyi Noémi Herczegh Viktória Laura Isó Gergely Jankovich M. Éva Kocsis Teréz Kovács Dóra Miklé György Skoda Péter Szabó Melinda
Tananyag	Marin/Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano</i> 2., 2–7. lecke Marin/Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano</i> 1–2. <i>Quaderno degli esercizi</i> Consonno/Bailini: <i>I verbi italiani</i> Jafrancesco: <i>Parla e scrivi</i> Kovács/Sollazzo: <i>Társalgás, szituációk, képleírások és hallás utáni szövegértés olaszul</i>

Egyéb olasz nyelvi kurzusok (2 oktató, 2 csoport, 15 tanuló)

Csoport	Olasz 7	Olasz 8
Szint	B2	C1
Oktató	Ludmann Ágnes	Ilaria Sommaruga
Időpont	k. 21.00–22.30 p. 12.00–13.30	h. 18.00–19.30
Névsor	Bacsadi Zsófia Kolak Fatma Kannár Dániel Schüsler Tamara Sebestyén Ádám	Balga Nóra Sárai Zoltán Szemere Ditta Tetzel Barbara Modolo Ákos Kerber Balázs Pálóczy Emese Nagy-Mihály Ágnes Galac Ádám
Tananyag	Consonno/Bailini: <i>I verbi italiani</i> Katerinov: <i>La lingua italiana per stranieri. Corso medio.</i> Bulinszky/Horváth: <i>Esami comunicativi in italiano</i> Marin/Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano 3.</i> Marin: <i>La Prova Orale 2</i> Kovács/Sollazzo: <i>Társalgás, szituációk, képleírások és hallás utáni szövegértés olaszul</i>	saját összeállításban

I. Francia nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Polgár Tibor és Vargyas Brigitta: Francia nyelv kezdőknek (1/a-b csoport, A1-es szint)

Hogy a hallgatók minél szabadabban állíthassák össze az órarendjüket, a félév elején abban állapodtunk meg, hogy a keddi alkalmakat én, a csütörtökieket pedig Tibor tartja: így bármelyik keddi óra bármelyik csütörtökivel párosítható volt, és nagyjából ugyanabban az ütemben tudtunk haladni mindkét csoporttal. Az első pár hét a – legtöbbek számára teljesen új – nyelvvel való ismerkedéssel telt. Ezt igyekeztünk minél inkább kommunikatív formában, a csoportot fizikailag is megmozgatva tenni. Így tanultuk meg az alapvetőbb udvariassági formulákat (köszönés, köszönet és viszonzása), legszűkebb mindennapi környezetünk szavait (tájékozódás a szobában, lakásban, városban; közlekedési eszközök), majd az évszakok, hónapok, napok nevét, illetve ezekhez kapcsolódóan a leggyakoribb igéket és egyéb kifejezéseket (éhes, szomjas, álmos stb. vagyok). A *Les clés du nouveau Delf A1* könyv első két fejezetét vettük át az órákon (ezek témái: családom és barátaim, illetve lakókörnyezetem), illetve – a fokozás és néhány különlegesebb ragozású ige kivételével – a *Grammaire progressive du français* 1–42. fejezetét.

A csoport tagjai többnyire figyelnek, igyekvőek, bár a félév vége felé néhány órán már elég kevesen voltunk, és ha ez így folytatódik, a következő félévben látványos különbségek alakulnak ki mindkét csoporton belül. Az első néhány hét után két Illyés-kollégista is csatlakozott a csoporthoz: hátrányukat a félév hátralévő részében nagy szorgalommal dolgozva szinte teljesen behozták, és lelkesedésükkel igazán jól hatottak mindannyiunk hangulatára. Nekem külön jó érzés volt, hogy tényleg láttam rajtuk, mennyire hálásak ezért a lehetőségért, ami a mi collegistáinknak magától értetődően adott, vagy éppen inkább teher olykor.

Polgár Tibor: Francia nyelv kezdőknek (2/a csoport, A1-2-es szint)

A megelőző félévekhez viszonyítva erősen apadt a csoport létszáma, emiatt több időt szánhattunk a szóbeli kifejezőképesség fejlesztésére és az egyéni problémák megoldására. Azonban a tervezettnél lassabban tudtunk haladni egyfelől az in-diszponáltság és hiányzások, másfelől a hallgatók szakmai és egyéb teendőinek

megszaporodása miatt. Ilyenformán a 10. leckét tudtuk csak lezárni, jóllehet egyes kiegészítő anyagrészeket előrevettünk a későbbi fejezetekből. Az órai tevékenységgel alapvetően nem volt komolyabb baj, sokkal nagyobb gondot okozott az otthoni feladatok hiányos megoldása, s emiatt vesztettünk sok időt. A hallgatók alapvetően a számonkérésekre készülnek föl, sokszor hiányzik a rendszeres, óráról órára való hatékony tanulás.

Gyuris Kata: Francia nyelv kezdőknek (2/b csoport, A1-es szint)

A tavalyi tanév egyik kezdő francia csoportja tagságban, ill. létszámban többé-kevésbé változatlanul folytatta szeptemberben megkezdett tanulmányait. A kurzus alapját képező tankönyv továbbra is az *Écho*-tankönyvcsalád első (A1/A2-es szintű) könyve volt, melyből a félév során öt (7–11.) fejezetet sikerült átvennünk. A tankönyvet így a következő félévben valószínűleg befejezhetjük. Az egyre szaporodó nyelvtani újdonságok mellett (melyeket szinte kivétel nélkül a csoport minden tagja nagyon könnyen megértett és elsajátított) a szövegértésre, illetve az önálló szóbeli és írásbeli szövegalkotásra helyeztük a hangsúlyt ebben a félévben. Az előbbihez nagyban hozzájárult a csoport alacsony létszáma. A legnagyobb gyakorlati segédletünk továbbra is a *Grammaire progressive du français* című gyakorlókönyv, mely kiválóan egészíti ki a tankönyv nyelvtani fejezeteit. A kurzus végén kapott osztályzatot elsősorban két nagyobb, több lecke anyagát összefoglaló dolgozat eredménye adta. Ezen kívül a rövidebb írásbeli, illetve szóbeli készülést igénylő házi feladatok meglétét és minőségét, illetve az órai jelenlétet és az órai munkát is figyelembe vettem az osztályzásnál.

Vargyas Brigitta és Pierre Belenfant: Francia nyelv középfeladókknak (5/a-b csoport, B1-es szint)

A félév elején kialakított munkamegosztás értelmében a hét első óráján inkább az olvasás, illetve hallás utáni szövegértés, míg a második, lektori órán a szóbeli és írásbeli kifejezés fejlesztésére helyeztük a hangsúlyt. Az első óra egy nagy, közös csoportban, a lektori foglalkozások pedig két kisebb, osztott csoportban zajlottak. A félév során a *Les clés du nouveau Delf B1* első két fejezetét néztük át:

1. fejezet:

szókincs: szabadidő, kultúra, sajtó, technikai vívmányok (+ a témához kapcsolódó szövegértési feladatok)

szóbeli kifejezés: bemutatkozó beszélgetés a nyelvvizsgán
írásbeli kifejezés: a baráti levél jellemzői; a napló

2. fejezet:

szókincs: a tanulmányok és a munka világa
írásbeli kifejezés: a hivatalos levél jellemzői; rövid újsághír megfogalmazása.

Nyelvtani ismeretek: a határozók képzése, igeidő-használat: *passé composé* és *imparfait* váltakozása az elbeszélésekben, névmások használata, feltételes mód (ismétlés). A csoport résztvevői néhány kivételtől eltekintve rendszeresen megjelentek az órákon, aktívan közreműködtek, és szorgalmasan készültek.

Egyéb francia nyelvi kurzusok

Pierre Belenfant: Francia nyelv haladóknak (7-es csoport, B2-es szint)

A csoportról általánosságban örömmel mondható el, hogy nagyon jól beszélnek franciául. A kurzuson a *Les clés du nouveau Delf B2* tankönyv első két fejezetét néztük át. Ennek témái:

1. fejezet:

szókincs: a felmérések, közvélemény-kutatások, statisztikák nyelvezete + média
nyelvtani ismeretek: ok-okozati viszonyok kifejezése, fok- és mértékhatározók
szövegtípusok: sajtószöveg, érvelő szöveg

2. fejezet:

a társadalmi problémák szókinccse (alapítványok, különböző szociális intézmények, hajléktalanság kérdése, emberi jogok) + legfontosabb francia intézmények betűszói
szóbeli kifejezés: a vita szókinccse, a saját álláspont megfogalmazásának fordulatai
nyelvtani ismeretek: a *subjonctif* alakjai és használata, a *ne explétif* használata
a témához kapcsolódó szövegértési feladatok.

II. Német nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Miskei Réka: Német nyelv kezdőknek (1/a csoport, A1-es szint)

A csoporttal nagyon jól lehetett együtt dolgozni, aktívan és rendszeresen részt vettek a munkában. Erre szükség is volt, mert a kurzuson használt tankönyvünk a kommunikatív nyelvtanulást helyezi előtérbe. Minden leckéhez kapcsolódik egy hosszú és két rövid párbeszéd, valamint gyakorló feladatok. A munkafüzet az adott lecke nyelvtani anyagához kínál feladatokat, viszont általában ezeken kívül is szükség volt gyakorlásra: erre a célra feladatlapokat használtunk. A csoportban többen is voltak újrakezdőknek számító hallgatók, akik adott esetben már több éven keresztül tanultak németet, most mégis a kezdőkhöz csatlakoztak, mert szeretnék nyelvi alapjaikat elmélyíteni. Néhány esetben (például a szókincsfejlesztésnél), jöttek elő ezek a szintbeli különbségek, de a csoport- és pármunkák megfelelő kialakításával nem okoztak problémát. A csoporttagok leterheltsége miatt a legnagyobb nehézséget rendszerint a szókincs elsajátítása okozta, ezért az órán próbáltunk minél több, lehetőség szerint játékosabb gyakorlatokat kipróbálni.

Oszuszký Ágnes: Német nyelv kezdőknek (1/b csoport, A1-es szint)

A csoport elsősorban a Horváthné Lovas Márta által írt *Magnet Deutsch 1* című tankönyvből tanult. Nyelvtani kiegészítőként Gottscheine/Schramm *Schritte Übungsgrammatik* című, szókincsfejlesztéshez pedig Brill/Techmer *Großes Übungsbuch* c. könyvét használtuk. A félév során tíz leckét sikerült átvennünk. Minden egyes leckéhez tartozott egy-egy társalgási és néhány nyelvtani téma. A csoport számára nehézséget okozott, hogy a könyv nem tér vissza az előző leckékben tárgyalt szavakra, témákra, ezért is volt szükség kiegészítő anyagra. A megszerzett tudást zh-k, kisebb dolgozatok, szódolgozatok, valamint egy félév végi szóbeli „vizsga” keretében kértem számon. A szóbeli „vizsgán” mindenki 10 percig beszélgetett velem, elején általános bemelegítő kérdéseket kaptak, majd mindenki kapott egy már tárgyalt témakört (pl. család, lakás, napi rutin stb.), melyhez néhány kérdést kaptak. A csoport az órai munkában folyamatosan és aktívan részt vett. Közösén, egyénileg, csoportban és párban kellett feladatokat megoldaniuk, néha játék keretében ismételtük át az előző óra anyagát.

Varga Zoltán: Német nyelv újrakezdőknek (3-as csoport, A2-es szint)

A kurzus célja a hallgatók némettudásának a KER-nek megfelelő kimenő A2-es, kezdő B1-es szintre történő fejlesztése volt. Ennek megfelelően év elején egy szintfelmérő tesztet írtam (ennek átlaga 70% volt). Ez a teszt, illetve a tavalyi kezdő csoport által átvett anyag szolgált kiindulópontként a félév szerkezeti felépítésében (strukturális változások miatt két órát mindazonáltal az ismétlésnek szenteltünk). A kurzuson a négy klasszikus értelemben vett nyelvi készséget felbontva fejlesztettem: az órák a receptív képességek kibontakoztatását és fejlesztését célozták meg (úgy mint olvasott és hallott szövegértés, nyelvhelyesség), a házi feladatokban pedig egy-egy produktív készség (írás, szövegalkotás) kapott szerepet. A beszédképesség értékelésétől a félév végéig eltekinttem (részben a késői óraidőpontok miatt is), célnyelvi dialógusaink az órán tárgyalt anyagok összekötésére szolgáltak csak. A félév végén azonban a hallgatók saját maguk által választott témakörben prezentáltak német nyelven, és a referátumok (egy kivétellel) elég jól sikerültek. A hallgatók nyelvi készségeinek mérésére három zárthelyi dolgozat szolgált, amelyek az írásbeli nyelvvizsga felépítésére hasonlítottak. Ezek alapján az egyes hallgatók fejlődési tendenciái is valamelyest nyomon követhetők. A kisebb problémák mellett a csoport tagjai nagymértékben partnernek bizonyultak ebben a félévben is. Bizonyos finomítások mellett valószínűnek tartom, hogy a tavaszi szemeszter végére képesek lesznek tudásuk B1-es szintű használatára.

Györki Tamás: Német nyelv félközephaladóknak (5-ös csoport, A2-B1-es szint)

Visszatekintve az együtt eltöltött egy évről, meglehetősen változó volt a csoport összetétele (a második félévben az előző félév 10 hallgatójából mindösszesen 3 fő maradt), ami nem tudott nem hatással lenni közös munkánkra, s ugyanez mondható el az órák késői időpontjáról, valamint az „ez mindenkinek a legkönnyebben lefaragható tárgy” jelenségről is. A csoport vegyes összetételű volt, aki középiskolai tanulmányainak köszönhetően olyan tudással rendelkezik, ami megfelelő energiaráfordítással könnyen középfokú nyelvvizsgára váltható; aki megalapozott tudással érkezett a csoportba, a csapat húzóerejének számított; aki nem tudta rendszeresen látogatni az órákat; és olyan is, aki kezdetben folyamatosan jó teljesítményt nyújtott, a félév második felében azonban teljességgel kimaradt munkahelyi teendői miatt. Külön meglegedésemre szolgált, hogy voltak állandó vendégeink is, akik – csupán kedvtelésből – az órák jelentős részén megjelentek, és aktívan közre is működtek. Összességében

azt mondhatom, hogy a körülményeknek megfelelően sikerült előrelépniünk, s mindenki próbálta megtenni a tőle telhetőt, vagyis figyelemmel követni és aktívan közreműködni az órákon.

Egyéb német nyelvi kurzusok

Kovácsik Antal: Német nyelv középfaladóknak (7-es csoport, B1–B2-es szint)

A kurzuson az ÖSD B2 nyelvvizsga-előkészítő könyv első hat leckéjét dolgoztuk fel. A csoporttal jól lehetett haladni, néha érződött ugyan az esti fáradtság, de kitűzött céljainkat alapján véve sikerült elérniünk. Különösen úgy, hogy heti 6 órát tartottunk, és így két alkalommal csak fél-fél csoporttal találkoztam. A jegyért a hallgatóknak négy db 100–150 szavas fogalmazást kellett beadniuk és kétszer szóban felelniük. A diákok jelentős része jó úton van a nyelvvizsga felé.

Sára Balázs: Német nyelv haladóknak (7-es csoport, C1-es szint)

A C1-es kurzus tematikájában lehetőségeinkhez mérten rugalmasan tartott, az aktuális létszámokat tekintve „változatos összetételben” zajló óráin – az előző félévekhez hasonlóan – az új tagok közül is több igen jó nyelvi képességű és máris stabil nyelvtudású collegista vett részt. Az órákon a hangsúly továbbra is a szókincs bővítésén, a magasabb nyelvi szintet képviselő grammatikai ismeretek megszerzésén és rögzítésén, valamint a felsőfokú nyelvvizsga feladatainak leginkább megfelelő vizsgastratégiák elemzésén és konkrét vizsgafeladatok gyakorlásán van. A feladatok nagy részét szóbeli pármunkában oldjuk meg, ígyelve biztosítani ezzel a rendszeres és intenzív beszédgyakorlást.

III. Olasz nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Ludmann Ágnes, Csarnó Helga Gabriella: Olasz nyelv kezdőknek (1/a-b csoport, A1-es szint)

A hallgatókkal négy különböző időpontban találkozott Ludmann Ágnes és Csarnó Helga Gabriella másodéves hallgató. A félévben az alapvető kiejtési és grammatikai információk elsajátítása után a hallgatók megtanulták a nemet, a jelzői egyeztetést, a jelen idejű szabályos és rendhagyó igéket, a módbeli segédigéket, a helyhatározó szavak használatát, valamint az összetett múlt idő képzésének alapvető szabályait. Ezen túl képesek alkalmazni a szabadidővel, általános információkéréssel, lakással kapcsolatos szókincset. Számonkérés dolgozatokon, beadandó házi feladatokon és szóbeli feleletek útján történt a megtanult szövegből. Igen dicséretes, hogy a külsős szakkollégista hallgatók, bár hivatalos érdemjegyet nem kaptak teljesítményükre, az órákról keveset hiányoztak, a dolgozatokat megírták, és mindig felkészülten jelentek meg.

Ludmann Ágnes: Olasz félközépfaladó (3/a-b csoport, A2-es szint)

A félévben a tavalyi anyag ismétlésén túl a hallgatók a részes névmások használatát, a felszólító mód tegező és magázó formáit, a feltételes mód jelen és múlt idejét sajátították el. A kötelező tanórákon kívül részt vettek az Olasz Intézet szemináriumán (*Sguardi sull'Italia di oggi* címmel), melynek köszönhetően új ismeretekkel gazdagodhattak. A számonkérés témazáró dolgozatok és véletlenszerű röpdolgozatok formájában, valamint írott fogalmazások és szóbeli feleletek segítségével történt. Öröndetes, hogy a kurzus során a hallgatók már szinte kizárólag olasz nyelven igyekeznek kommunikálni egymással is.

Ludmann Ágnes: Olasz középfaladó

A heti kétszer másfél órás kurzus keretében a hallgatók elsajátították a vonatkozó névmások használatát, a hasonlító szerkezeteket, a kötőmód jelen és múlt idejű alajait. Számonkérés témazáró és röpdolgozatok, beadandó házi feladatok és szóbeli feleletek segítségével történt a megtanult szövegekből. Pozitívum, hogy a kurzus során a hallgatók egyre jobban hozzászórtak ahhoz, hogy olasz nyelven kérdezzenek nyelvtani problémákról, jelentésekről is. A félév során

a csoportból 3 hallgató: Bondici László, Mikle György és Jankovich Éva részt vettek a Budapesti Műszaki Egyetem által szervezett egynyelvű olasz próbayelvvizsgán, melyen mindhárman legalább 80%-os eredményt értek el. A kötelező tanórákon kívül a hallgatók ebben a félévben is részt vettek az Olasz Intézet szemináriumán (*Sguardi sull'Italia di oggi* címmel), melynek köszönhetően új ismeretekkel gazdagodhattak.

Egyéb olasz nyelvi kurzusok

Ludmann Ágnes: Olasz nyelv középfaladóknak (7-es csoport, B2)

A kurzus résztvevőinek tudásszintje az előző félévhez képest összhangba került. A félév során a *La Prova Orale 2* tematikus szóbeli gyakorlókönyv leckéi alapján tudatosan a középfokú nyelvvizsgára készültünk, a kiválasztott témák szerinti szituációs gyakorlatokkal, mondatfordításokkal, nyelvtani magyarázattal, olvasott szövegértéssel. Számonkérés a beadott házi feladatok és egy próbayelvvizsga kitöltésével történt. A keddi kései időpont ellenére a részvétel mindig majdnem teljes volt, a hallgatók fáradtságát pedig az általános lelkes hozzáállás sikeresen ellensúlyozni tudta.

Ilaria Sommaruga: Olasz nyelvi gyakorlatok (8-as csoport, C1)

A heti egyszer másfél órás kurzuson Ilaria Sommaruga anyanyelvi lektor a hallgatók írásbeli és szóbeli kifejezőképességének fejlesztésére koncentrált tematikus feladatsorok, közös filmnézés és azt követő vita, valamint írásbeli fogalmazások segítségével. Számonkérésként minden hallgató egy előadást készített olasz nyelven egy őt érdeklő témáról: a változatos munkák arról tanúskodnak, hogy a hallgatók írás- és szóbeli kifejezőképessége sokat fejlődött a félév során. A Budapesti Olasz Kultúrintézet kurzusán a félévben az Olasz műhely hallgatói is részt vettek.

A 2013/14-es tanév tavaszi félévének rendszeres francia, német és olasz nyelvi kurzusai az Eötvös Collegiumban

I. Francia nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Vargyas Brigitta és Polgár Tibor: Francia nyelv kezdőknek (2/a-b csoport, A1)

Polgár Tibor: Francia nyelv középfelhaladóknak (4/a csoport, A1-A2)

Gyuris Kata: Francia nyelv középfelhaladóknak (4/b csoport, A1-A2)

Vargyas Brigitta és Pierre Belenfant: Francia nyelv félközépfelhaladóknak (6/a csoport, B1)

Egyéb francia nyelvi kurzusok

Pierre Belenfant: Francia 8 (B2)

II. Német nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Miskei Réka, Sós Gabriella: Német nyelv kezdőknek (2-es csoport, A1-A2)

Sós Gabriella: Német nyelv újrakezdőknek (4-es csoport, A2-B1)

Kovácsik Antal: Német nyelv félközépfelhaladóknak (6-os csoport, B1)

Egyéb német nyelvi kurzusok

Kovácsik Antal: Német középfokú nyelvvizsga-előkészítő (7-es csoport, B2)

Sára Balázs: Német felsőfokú nyelvvizsga-előkészítő (8-as csoport, C1)

III. Olasz nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Ludmann Ágnes, Csarnó Helga Gabriella: Olasz nyelv kezdőknek (2-es csoport, A1)

Ludmann Ágnes, Valerio Baronio: Olasz nyelv félközépfelhaladóknak (4-es csoport, B1)

Ludmann Ágnes: Olasz nyelv középfelhaladóknak (6-os csoport, B2)

Egyéb olasz nyelvi kurzusok

Ludmann Ágnes, Valerio Baronio: Olasz B2 nyelvvizsga-felkészítő (7-es csoport, B2)

Valerio Baronio: Olasz nyelvi gyakorlatok (8-as csoport, C1-C2)

**A 2013/14-es tanév tavaszi félévének
francia, német és olasz nyelvi kurzusai
az Eötvös Collegiumban
(vázlatos összesítő a kurzusvezetők beszámolóí alapján)**

**I. Francia nyelvi kurzusok
(4 oktató, 7 csoport, 37 tanuló)**

A felmenő rendszer kurzusai (4 oktató, 6 csoport, 33 tanuló)

Csoport	Francia 2/a-b
Szint	A1
Oktató	Vargyas Brigitta és Polgár Tibor
Időpont	k. 17.00–18.30, k. 18.30–20.00 és cs. 17.00–18.30, cs. 18.30–20.00
Névsor	Bátyai Attila Bauer Flóra Bógner Rebeka Drobina Dalma Holdosi Vivien Magyar Lóránd Márkus Flóra Muka Viktória Pipicz Andrea Solymosi Nóra Tala Nóra Tóth Ingrid
Tananyag	Girardet/Pêcheur: <i>Les Clés du Nouveau DELF A1, Grammaire progressive du français avec 400 exercices (niveau débutant)</i>

Csoport	Francia 4/a	Francia 4/b
Szint	A1-A2	A1-A2
Oktató	Polgár Tibor	Gyuris Kata
Időpont	h. 20.30–22.00 cs. 20.00–21.30	h. 16.00–17.30 sz. 20.30–22.00
Névsor	Barcsi Esztella Besenyei Zsuzsa Hegedüs Panna Melhardt Gergő	Bucsics Katalin Csűr Gábor Szabó Gergely Szikora Patrícia Vona István
Tananyag	Girardet/Pêcheur: <i>Le Nouvel Echo 1</i> , 11–16. lecke; <i>Grammaire progressive du français avec 400 exercices (niveau débutant)</i> ; egyéb segédanyagok	
Csoport	Francia 6	
Szint	B1-B2	
Oktató	Vargyas Brigitta	Pierre Belenfant
Időpont	k. 8.00–9.30 vagy cs. 8.00–9.30	h. 17.30–19.00 vagy k. 8.00–9.30
Névsor	Benyó Krisztián Fazekas Boglárka Földvári Viktória Gaál Zoltán Horváth Ágoston Kovács Áron Kovács Györgyi Mausz Zsófia Rédey János Tardos Jakab Varga Nóra	
Tananyag	<i>Les clés du nouveau DELF B1 Grammaire progressive du français, niveau intermédiaire</i>	

Egyéb francia kurzusok (1 oktató, 1 csoport, 4 tanuló)

Csoport	Francia 8
Szint	B2
Oktató	Pierre Belenfant
Időpont	sz. és cs. 20.30–22.00
Névsor	Németh Ágnes Szabó Mátyás Szurovecz Illés Vereb Viktor
Tananyag	<i>Les clés du nouveau DELF B2</i>

**II. Német nyelvi kurzusok
(6 oktató, 6 csoport, 54 tanuló)**

A felmenő rendszer kurzusai (4 oktató, 4 csoport, 49 tanuló)

Csoport	Német 2/a	Német 2/b
Szint	A1-A2	
Oktató	Miskei Réka	Sós Gabriella
Időpont	k. 18.00–19.30 sz. 20.30–22.00	sz. 8.00–9.30 p. 13.45–15.15
Névsor	Baják Petra Bán Kornélia Hermann Gábor Horváth Balázs Lénárt Levente	Boda Attila Kósa Kristóf Kovács Vivien Králl Janka

Mokos Judit
 Purczeld Eszter
 Szabó Lili
 Tóth Rita

Tananyag	Horváthné Lovas Márta: <i>Magnet Deutsch 1</i> Gottschein–Schramm: <i>Schritte Übungsgrammatik</i> Brill–Techmer: <i>Großes Übungsbuch</i> Bedő–Lambrecht: <i>Stufengrammatik</i> Hámoriné Szalóczi Éva: <i>Német nyelvtani gyakorlókönyv</i> Schramm–Kalender–Specht–Duckstein: <i>Schritte Übungsgrammatik</i>	
Csoport	Német 4	Német 6
Szint	A2-B1	B1-B2
Oktató	Sós Gabriella	Kovácsik Antal
Időpont	h. 20.30–22.00 cs. 20.00–21.30	h. 17.00–18.30 sz. 18.00–19.30
Névsor	Ádám Zsófia Ferenc Katalin Kósa Ruben	Balogh Viktor Bodnár József Dálya Gergely Kapás Kornél Krausz Sarah Laura
Tananyag	<i>Magnet Deutsch 1</i> <i>Zwanzig weniger Eins 1,</i> Tänzer: <i>Lerntraining</i> Karácsony–Tálas: <i>Német nyelvtan</i>	<i>Themen aktuell 2, 6–9. lecke</i> Maklári: <i>Német nyelvtani ABC</i> <i>Lazán németül I-II-III.</i> ÖSD B1 feladatlapok

Egyéb német kurzusok (2 oktató, 2 csoport, 19 tanuló)

Csoport	Német 7	Német 8
Szint	B2	C1
Oktató	Kovácsik Antal	Sára Balázs
Időpont	k. 17.00–18.30 cs. 17.00–18.30	sz. 18.30–20.00 cs. 17.00–18.30
Névsor	Cseh Viktória Hambuch Mátyás Horváth Gábor Kovács Máté Nagy-Mihály Ágnes Pitlik Mátyás	Árvai Anett Garamszegi Balázs Herczegh Viktória Laura Janosov Milán Kállay Eszter Koman Zsombor Szemes Botond
Tananyag	Österreich Institut B2-es típusú mintatesztjei	Österreich Institut C1-es típusú mintatesztjei

III. Olasz nyelvi kurzusok (3 oktató, 5 csoport, 25 tanuló)

A felmenő rendszer kurzusai (3 oktató, 3 csoport, 17 tanuló)

Csoport	Olasz 2
Szint	A1
Oktató	Ludmann Ágnes, Csarnó Helga Gabriella
Időpont	h. 19.00–20.30, cs. 20.00–21.30
Névsor	Mertl Tímea Pálos Zsófia Rácz Eszter Szőke Máté Boros Ildikó (külsős szakkoll.) Gál Nóra (külsős szakkoll.)
Tananyag	Marin–Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano</i> 1., 4–7. lecke Marin–Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano</i> 1. <i>Quaderno degli esercizi</i> Consonno–Bailini: <i>I verbi italiani</i> Chiùchiù–Minciarelli–Silvestrini: <i>In italiano</i>
Csoport	Olasz 4
Szint	B1
Oktató	Ludmann Ágnes, Valerio Baronio
Időpont	h. 19.00–20.30, cs. 20.00–21.30
Névsor	Érdi Gábor Gansperger István Kókai Lénárd

Kovács István
Major Dóra
Samu Viktor

Tananyag Marin–Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano* 2., 0-3. lecke
Marin–Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano* 2.
Quaderno degli esercizi
Consonno–Bailini: *I verbi italiani*

Csoport Olasz 6

Szint B2

Oktató Ludmann Ágnes

Időpont h.21.00–22.30, cs. 18.30–20.00

Névsor Bondici László
Herczegh Viktória Laura
Jankovich M. Éva
Kocsis Teréz
Mikle György

Tananyag Marin–Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano* 2., 8–11. lecke
Marin–Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano* 2.
Quaderno degli esercizi
Consonno/Bailini: *I verbi italiani*
Jafrancesco: *Parla e scrivi*
Kovács–Sollazzo: *Társalgás, szituációk, képletrások és hallás utáni szövegértés olaszul*

Egyéb olasz nyelvi kurzusok (2 oktató, 2 csoport, 8 tanuló)

Csoport	Olasz „7”	Olasz „8”
Szint	B2	C1
Oktató	Ludmann Ágnes és Valerio Baronio	Valerio Baronio
Időpont	Kedd 20.00–21.30 Csütörtök 08.00–09.30	Szerda 17.00–19.00 Csütörtök 18.30–19.30
Névsor	Bacsadi Zsófia Sebestyén Ádám Schüsler Tamara	Szemere Ditta Tetzel Barbara Csarnó Helga Gabriella Nagy-Mihály Ágnes Galac Ádám
Tananyag	Consonno–Bailini: <i>I verbi italiani</i> . Bulinszky–Horváth: <i>Esami comunicativi in italiano</i> Marin–Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano 3</i> . Marin: <i>La Prova Orale 2</i> Kovács–Sollazzo: <i>Társalgás, szituációk, képleírások és hallás utáni szövegértés olaszul</i>	saját összeállításban

I. Francia nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Polgár Tibor és Vargyas Brigitta: Francia nyelv kezdőknek (2/a-b csoport, A1-es szint)

Annak érdekében, hogy a hallgatók minél szabadabban állíthassák össze az óra-rendjüket, a félév elején abban állapodtunk meg, hogy a keddi alkalmakat én, a csütörtökieket pedig Tibor tartja: így bármelyik keddi óra bármelyik csütörtökivel párosítható volt, és nagyjából ugyanabban az ütemben tudtunk haladni mindkét csoporttal.

A *Les clés du nouveau Delf A1* könyv első két leckéjéhez kapcsolódó, a tanultak átismétlését szolgáló feladatokra szántuk az órák egy részét (a tárgyalt témák: családom és barátaim, lakókörnyezetem), illetve a tankönyv harmadik fejezetével a ruházkodás, táplálkozás, vásárlás és éttermi rendelés témáit. Kiegészítő anyagok: a *Grammaire progressive du français*, illetve a *Vocabulaire progressif du français* megfelelő fejezetei, és a könyv végi hallás utáni szövegértés-feladatok.

Szomorúan szembesültem vele, hogy az év végére a kezdeti lendület annyira megfogyatkozott, hogy többször csak egy-egy hallgató jött órára, és gyakorlatilag lehetetlen volt haladni. Úgy látom, hogy a jövőben elengedhetetlen, hogy a félév legelején tisztázzuk, milyen feltételek mellett lehet teljesíteni az órát (elfogadott hiányzások száma, számonkérési alkalmak, házi feladatok), mert különben nem látok garanciát az érdemi munkára.

Szorgalmaért és teljesítményéért viszont külön említést kell tennem a következő hallgatókról: Bauer Flóra, Drobina Dalma, Tóth Ingrid.

Polgár Tibor: Francia nyelv kezdőknek (2/a csoport, A1-2-es szint)

Tananyag: Écho 1, 11–16. fejezet (témái: egészség, fizikai állapot, testrészek, sürgősségi esetek kezelése, külső-belső jellemzés, oktatási rendszer; nyelvtani ismeretek: folyamatos jelen, hasonlítás, felszólítás névmással, jövő idő, *en* és *y* névmások, *si*-s szerkezetek, mennyiségi kifejezések, *ne...que* szerkezet, *participe présent*, *gérondif*, (*subjonctif*, érintőlegesen) + kiegészítő feladatok.

Kettővel csökkent a csoport létszáma az előző félévhez képest, így több lehetőség adódott a szóbeli kifejezőkészség fejlesztésére és az egyéni problémák megoldására (volt, hogy egyfős órák keretében). Ettől nagyban javulhatott volna a hatékonyság, azonban a magunk előtt görgetett lemaradás lefaragása sok energiát emésztett föl. Érezhető volt továbbra is, hogy igen leterheltek a csoporttagok, legjobb szándékuk ellenére sem tudnak feltétlen kellő időt szánni a franciás tanulmányaikra.

A félév végére befejeztük a könyvet, alapvetően minden nyelvtani jelenséget megnéztünk, ez alól egyedüli kivételt csak a *subjonctif* képez. Miután valószínűleg jövőre a másik franciás csoporttal összeolvad a mienk, fontosnak tartottam, hogy minél jobban egy szintről induljanak ősztől. Ebből kifolyólag a hangsúlyt a nyelvtani jelenségek elsajátítására helyeztem, ezzel háttérbe szorult a szókincs és a kreatívabb feladatok. Nem jutott idő a *subjonctif* részletes megbeszélésére, főleg nem az elmélyítésre, mindösszesen egy órát tudtunk a jelenség megvilágítására szánni, így egyfajta igen felszínes képük van a csoport tagjainak, de igazán nem lehet majd ősztől előzetes tudásra építeni.

Összességében jó hangulatú, igyekvő félévet hagyunk magunk mögött a hiányosságok ellenére is.

Gyuris Kata: Francia nyelv kezdőknek (2/b csoport, A1-es szint)

Tananyag:

Écho 1, 12–15. fejezet

A félév során négy leckét (12–15) vettünk át a csoporttal az *Écho 1* tankönyvből, köztük számos új nyelvtant is (*futur simple*, az *y* és *en* névmások, *subjonctif*). A nyelvtani kiegészítő feladatokat továbbra is nagyrészt a *Grammaire progressive du français* c. gyakorlókönyvből, illetve helyenként egyéb könyvekből választottam.

Most is igyekeztem ismét nagyobb hangsúlyt fektetni a szóbeli megnyilvánulások fejlesztésére, azaz a csoportos szóbeli feladatokra, illetve az egyéni vélemények megfogalmazására. A csoport nyelvi szintje és motiváltsága már lehetővé tette, hogy egyszerűbb nyelvezetű szépirodalmi szövegeket is olvasunk. Közösén egy-egy rövid fejezetet olvastunk Kristóf Ágota *Le grand cahier*, illetve Alice Zeniter *Sombre dimanche* c. regényéből, melyeket a csoport többsége különösebb akadály nélkül értett is.

A féléves értékelés alapját két nagyobb lélegzetvételű dolgozat alkotta. A félév végén továbbá egy rövid szóbeli vizsga is volt, mely két részből állt: röviden össze kellett foglalni egy előre ismert, otthon feldolgozott szöveget, majd egy

helyben kapott és ott felolvasott szövegről beszélgettünk. Mindkét szöveget az elmúlt évek középszintű francia érettségijeiből választottam, azaz nagyjából A2-B1 szintnek felelnek meg. A csoport szinte minden tagja könnyedén értelmelte a szövegeket és választékosan, folyamatosan tudtak beszélni, ezért úgy gondolom, hogy a legtöbben könnyen megbirkóznak majd a B1-es nyelvvizsgával, sőt van olyan is, akinek komolyabb tervei vannak.

A két évvel ezelőtti kezdéshez képest nagyon sokan kiestek a csoportból egyéb elfoglaltságaik vagy a collegiumi státuszuk megszűnése miatt, de a maradék öt hallgató, akiknek végül jegyet is tudtam adni, nagyon lelkes, motivált, szorgalmas és tehetséges csapattá forrt össze, akikkel öröm volt együtt dolgozni.

Vargyas Brigitta és Pierre Belenfant: Francia nyelv középfaladóknak (6/a-b csoport, B1-es szint)

A félév elején kialakított munkamegosztás értelmében a hét első óráján inkább az olvasás, illetve hallás utáni szövegértés, míg a második, lektori órán a szóbeli és írásbeli kifejezés fejlesztésére helyeztük a hangsúlyt.

A félév során a *Les clés du nouveau Delf B1* 3. fejezetét néztük át.

- szókinsz: utazás, egészségügyi problémák, balesetek és egyéb nehézségek
- szóbeli kifejezés: véleménynyilvánítás
- írásbeli kifejezés: véleménynyilvánítás, leírás, érvelő szöveg jellemzői, baráti levél.

Nyelvtani ismeretek: feltételes mód és felszólítás (ismétlés), igeidő-használat az elbeszélésekben, *subjonctif* képzése és használata kötelezettséget kifejező szerkezet után.

Az első félévhez képest nagyobb hangsúlyt kapott a szóbeliség, sok szituációs feladattal, melyek elsősorban az utazás, illetve a kultúra, művészetek témájához kapcsolódtak. Hangsúlyozott célunk volt a saját nézőpont árnyalt bemutatása és az érvelés szóbeli fordulatainak gyakorlása, főként a környezetvédelemmel kapcsolatos kérdések példáján.

A gyakorolt készségek elmélyítésére a saját feladatokon kívül szóbeli, DELF-próbanyelvvizsga-feladatokat is használtunk.

A félév első harmadában Origó B1-es próbanyelvvizsgát is írtunk, ami majdnem mindenkinek sikerült, de a felkínált próba-szóbeli lehetőséggel nem élt senki, illetve csak Benyó Krisztián jelezte azt is, hogy érdekelné a további (B2) próbanyelvvizsga lehetősége.

Szorgalmaért és teljesítményéért külön ki kell emelnünk Kovács Györgyi, Benyó Krisztián, Mausz Zsófia és Horváth Ágoston nevét.

Egyéb francia nyelvi kurzusok

Pierre Belenfant: Francia nyelv haladóknak (8-es csoport, B2-es szint)

Tananyag: *Les clés du nouveau Delf B*, 3-4. lecke (tematika: szociális kérdések, munka világa; nyelvtan: subjonctif használata, választás indoklása, érvelő szöveg) + újságszövegek.

A kis csoportlétszámra való tekintettel sok lehetőség nyílt ezen az órán is a szóbeli készségek fejlesztésére (pl. állásinterjú eljátszása) a könyvben szereplő, DELF B2 nyelvvizsga-felkészítő feladatok segítségével.

II. Német nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Miskei Réka: Német nyelv kezdőknek (2/a csoport, A2-es szint)

A nyelvtani anyag nehezedésével a csoportban nagyobb igény mutatkozott gyakorló feladatokra, így az elmélyítésre minden leckénél több időt szántunk az előző félévhez képest. Különösen nagy figyelmet szenteltünk a személyes névmások, az elöljárószók és a múlt idő elsajátítására. Az első félévhez hasonlóan jelentős szerepet kapott a leckék feldolgozása során a szókincs begyakorlása egyrészt külön erre a célra készített rövid gyakorlatokkal, másrészt a sok kommunikatív feladattal, melyet a tankönyv kínált.

A csoport a félév során négy dolgozatot írt, ezenkívül a félév végén lehetőségük volt a nyelvvizsgákra is elvárt írásbeli témakifejtés gyakorlására is. A csoporttagok rendszeresen és aktívan részt vettek a munkában. A visszajelzések alapján a következő félévtől nagyobb hangsúlyt kell fektetni a hallott szöveg megértésének gyakorlására.

Sós Gabriella: Német nyelv kezdőknek (2/b csoport, A2-es szint)

A tankönyvben a 11. fejezettől a 18. fejezetig jutottunk el. Azokon az órákon, amelyeken csak a könyvből dolgoztunk, minden alkalommal egy fejezetet vettünk végig. Ha valamelyik feladatra már nem jutott idő, azt házi feladatként csinálta meg a csoport.

A munkafüzetből egyéni gyakorlást végeztek, a félév végén bemutatták a kitöltött fejezeteket. Az óra keretein belül nem volt idő a munkafüzetrel is folyamatosan haladni. Ezért tartottam fontosnak, hogy a munkafüzetet saját tempójukban használják, mert így otthon is nyílt lehetőségük gyakorolni és ismételni az órán elhangzottakat.

A tankönyvben lévő szövegek kapcsán azonban számos egyéb témakör és kérdés is felmerült, ezért kiegészítettem a könyv anyagát saját feladatokkal is, mert úgy gondoltam, érdemes inkább a csoport aktív szókincsét bővíteni, mielőtt a nyelvtan következne. Ezért a könyv anyagán kívül vettük a dátumot, annak helyesírását, az órát, időpontok kifejezését, mellénevekből ellentétpárokat és egyéb, alapismeretnek számító kifejezéseket, például önmagunk bemutatkozásához és képek leírásához. Különösen fontosnak tartottam, hogy a megszólítások és kérdések mindig német nyelven hangozzanak el az órákon, mert gyakran úgy éreztem, hogy ebben a legbizonytalanabb a csoport, ill. hogy nem feltétlenül tudták, hogyan kell az adott kérdést/köszönést megfogalmazni.

Nyelvtanból a *Präsens*, *Imperfekt*, *Perfekt*, *Futur I* és *Futur II* igeidőkre vonatkozó szabályokat mind vettük. Az idő rövidsége miatt azonban a *Präsens*, *Imperfekt* és *Perfekt* igeidőkre koncentráltam jobban, következő félévben folytatható velük a jövő idő is.

Az igeidőkből nyelvtani felmérő tesztet íratam, a múlt időkből a könyv 64. oldalán kezdődő igeik múltidejét mutató táblázatból 10-15-ösével írtak tesztet. Mivel a jegyek nem voltak minden esetben kiemelkedően jók, ezért a szemeszter végén javításként felajánlottam egy fogalmazás készítésének lehetőségét, ezt mindenki vállalta és teljesítette is határidőre (egy hét állt rendelkezésre elkészíteni). A kritériumok a következők voltak: A/4 gépelt oldal 1,5 szóközzel; saját magukról kellett írniuk, hobbiukról, tanulmányukról, mindenről, amit szívesen megosztanának bemutatkozásukor. Ezek a fogalmazások kivétel nélkül jól sikerültek, örültem, hogy komolyan vették a feladatot, és sikerült olyan kifejezéseket is belevinniük, amelyeket korábban együtt tanultunk meg.

Nagyon jól lehetett együtt dolgozni a csoporttal, a jövőben is szívesen viném őket tovább, ha lehetőség nyílna rá.

Sós Gabriella: Német nyelv újrakezdőknek (4-es csoport, A2-B1-es szint)

Itt is érvényesek az elsőként említett csoportnál leírtak. Ezt a kurzust Varga Zoltánnal közösen vezettük, mivel csak 2014 márciusában értem haza a külföldön töltött félévemről. Ezzel a csoporttal befejeztük a tankönyvet, utána

nyelvvizsgára előkészítő feladatokat csináltunk, többek között hallásértést és képleírást is. A hallásértést mindenképp érdemes lenne ezzel a csoporttal többet gyakoroltatni, mert nehézséget okozott nekik, viszont a nyelvvizsgán biztosan lesz ilyen jellegű feladat.

Ebben a csoportban nem kellett bemutatkozó levelet írniuk magukról, mert jobban sikerültek a nyelvtantesztek a szemeszter folyamán.

Kovácsik Antal: Német nyelv középfaladóknak (6-os csoport, B1-B2-es szint)

Az ötfős csoport ebben a félévben indult. A *B2 Finale* című, ÖSD középfokú nyelvvizsgára készítő könyv első négy leckéjét vettük át. A könyv feladatai változatosak, sokszor ötletesek, a diákok általában érdeklődéssel csinálták ezeket, illetve az általam adott kapcsolódó feladatokat.

A csoport némettudása különböző szinteken mozgott, de ez nem jelentett túl nagy nehézséget a kis létszám miatt. A szövegértési és a nyelvtani feladatokat a diákok a szintnek megfelelően teljesítették, szóbeli kifejezés terén viszont többen is gyengébbnek mutatkoztak. Szerencsére – újfent a kis létszámnak köszönhetően – bőven volt lehetőség a beszélgetésre és annak esetleges javítására is. A csoporttagok lelkesek voltak az órákon, a légkör jó volt. Két diák kevéssel több órát mulasztott, mint az összes órák harmada; nekik a vizsgaidőszakban pluszfeladatokat kellett csinálniuk (fordítás németről magyarra, vagy a kimaradt órák anyagának bemutatása).

Ebben a csoportban a vizsgaidőszakra nézve is megbeszéltünk egy időpontot (a heti rendszeresség szándékával), hogy amennyiben a diákok közül e-mailben jelentkeznek nálam, akkor ebben az időpontban órát tartok nekik. Jelzi a diákok leterheltségét, hogy ilyen jelentkező eddig (jún. 19.) egyszer sem akadt.

Egyéb német nyelvi kurzusok

Kovácsik Antal: Német középfokú nyelvvizsga-előkészítő (7-es csoport, B2-es szint)

A csoport egy részét már szeptembertől (vagy még régebben is) tanítottam, más részük félévkor kapcsolódott be a munkába. Szerencsére a második félévben sikerült viszonylag korai időpontokat találni, így az órai aktivitás és koncentráció magasabb fokú volt, mint némelyik korábbi szemeszterben. A kurzust a Neptunban 7 diák vette fel (Cseh Viktória, Gévay Gábor, Hambuch Mátyás, Horváth Gábor, Kovács Máté, Nagy-Mihály Ágnes, Pitlik Mátyás), rajtuk kívül gyakran bejárt az órákra Nemes Ákos, illetve esetenként Erdei Anna és

Somogyi Hédi. Az első félévben a *B2 Finale* első hat leckéjét, a második félévben a *B2 Finale* utolsó két leckéjét és az ÖSD, ill. Goethe nyelvvizsgára felkészítő tesztkönyv (Csörgő–Malyáta–Karászi) 5 próbatesztjét vettük át velük.

A diákok lelkesedése eltérő volt: a kurzusra feljelentkezettek közül a második félévben hárman jártak rendszeresen az órákra, további három diáknak plusz-feladatot kellett végeznie mulasztásai kompenzálására. Végül azonban ezek is rendben beérkeztek, így 5 diák a dolgozatai alapján 5-öst kapott, egy pedig 4-est. Összességében az órai munka és a diákokkal való beszélgetés alapján az volt a benyomásom, hogy a diákok ebben a csoportban is fontosnak érzik a német nyelv tanulását, több esetben azonban annyira le vannak terhelve, hogy nem mindig tudják a kiszabott feladatokat idejében teljesíteni. Némi rugalmassággal azonban megoldható volt, hogy végeredményben mindenki ugyanannyit dolgozzon az ötösért, mint csoporttársai.

A tavalyi beszámolómban még azt írtam, hogy idén jó eséllyel tehetnek az akkori csoportomból nyelvvizsgát a diákok, amennyiben változatlan ráfordítással tanulják továbbra is a németet.

Összességében úgy látom, hogy az év közbeni házi feladatok és dolgozatok, amiket nemegyszer csak nehezen lehet behajtani a diákokon, sokszor még az aktív órai munkával együtt is kevesek ahhoz, hogy valaki biztonsággal felkészüljön a nyelvvizsgára. Persze, aki már jó nyelvi alapokkal érkezik, annak a jelenlegi rendszer is hatékony. Ugyanakkor fontos lenne, hogy a diákok a vizsgaidőszakban és nyáron is foglalkozzanak a nyelvvel. Ezt én tanárként a jelenlegi rendszerben nem tudom ellenőrizni, szorgalmi időszak alatt pedig meglátásom szerint bajosan lehet már több terhet tenni rájuk. Végso soron az tud a jelenlegi keretek között sikeresen felkészülni a nyelvvizsgára, aki elegendő belső motivációval rendelkezik ahhoz, hogy adott esetben más feladatai vagy a nyári pihenés elé helyezze a nyelvtanulást, illetve aki eleve már stabil alapokkal rendelkezik.

A fentiekből következőben esetleg javulást eredményezhetne, ha jövőre a kurzusokat már eleve úgy hirdetnénk meg, hogy a szemeszter végi jegyszerzés feltétele lenne vizsgaidőszakban történő heti egyszeri óralátogatás. A magam részéről erre nyitott vagyok, és ilyen feltételek mellett is szívesen vállalnám a collegiumi nyelvtanítás feladatait a következő tanévben.

Sára Balázs: Német nyelv haladóknak (7-es csoport, C1-es szint)

A kurzust ebben a félévben nyelvi szintjét tekintve továbbra is vegyesebb összetételű csoport látogatta. Az órákon a hangsúly továbbra is a szókincs-bővítésen és az ÖSD felsőfokú nyelvvizsga feladatainak leginkább megfelelő vizsgastratégiák elemzésén és gyakorlásán van. A feladatok nagy részét szóbeli pármunkában oldjuk meg, igyekezve biztosítani ezzel a rendszeres és intenzív beszédgyakorlást.

III. Olasz nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Ludmann Ágnes, Csarnó Helga Gabriella: Olasz nyelv kezdőknek (2-es csoport, A1-es szint)

A hallgatók hétfőnként Csarnó Helga Gabriella másodéves hallgatóval, csütörtökönként Ludmann Ágnes nyelvoktatóval találkoztak.

A félévben az előző félév anyagának alapos átismétlése után a hallgatók elsajátították az összetett múlt idő és az imperfetto használatának szabályait, az előidejűséget a múltban, a jövő időt és az előidejűség jelzését a jövőben, a birtokos névmások használatának szabályait. Ezen túl elsajátították a családdal, az utazással és a filmekkel kapcsolatos alapfokú szókincset.

Számonkérés dolgozatokon, beadandó házi feladatokon és szóbeli feleletek útján történt a megtanult szövegekből.

A csoport munkáját a félévben szorgalom és lelkesedés jellemezte. Pozitívum, hogy külsős szakkollégista hallgatók is látogatták az órát, és bár érdemjegyet nem kaptak, felkészülten jelentek meg, a dolgozatokat társaikhoz hasonlóan megírták.

Ludmann Ágnes, Valerio Baronio: Olasz félközépfaladó (4-es csoport, B1-es szint)

Az órákat Ludmann Ágnes nyelvtanár és Valerio Baronio anyanyelvi lektor tartották.

A félév során az első tankönyv anyagának alapos átismétlése után a Progetto 2. kötetéből tanultak a hallgatók, elsajátították az összetett névmások használatát, a részes névmást, valamint a melléknévfokozást. Az anyanyelvi lektor segítségével a kötetlenebb kommunikációt gyakorolhatták.

A számonkérés 3 témazáró dolgozat és véletlenszerű röpdolgozatok formájában, valamint írott fogalmazások és memoriterek segítségével történt.

A csoport tagjai ebben a félévben is szorgalmasan, komolyan tanulták a tárgyat, egyre oldottabban fejezik ki magukat olasz nyelven. A kezdeti ismételésre több időt szántunk, nehézséget a szóanyag elsajátításának mikéntjében tapasztaltam részükről.

A hallgatók a kötelező tanórákon való helytálláson túl részt vettek az Olasz Intézet szemináriumán (*Sguardi sull'Italia di oggi* címmel), melynek köszönhetően új ismeretekkel gazdagodtak.

Ludmann Ágnes, Valerio Baronio: Olasz középfaladó (6-os csoport, B2-es szint)

A kurzus keretében a hallgatók rövid kötőmód-ismétlés után elsajátították a hasonlító mondatokat, a szenvedő mondatok alkotásának képességét, a függő beszédet, valamint az implicit igei alakokat. Ezen túl bővítették szókincsüket a művészetek, telekommunikáció, általános problémák és irodalom témakörökben.

Számonkérés témazáró és röpdolgozatok, beadandó házi feladatok és szóbeli feleletek segítségével történt a megtanult szövegekből.

Pozitívum, hogy a kurzus során a hallgatók egyre jobban hozzászoktak ahhoz, hogy olasz nyelven kérdezzenek nyelvtani problémákról, jelentésekről is. Nyelvtudásuk rendszereződött, fejlődött, ebben segítségükre volt Valerio Baronio anyanyelvi lektor is, aki a félév második felében tartott néhány kommunikációközpontú órát számukra.

A félév során a csoportból 4 hallgató olasz középfokú nyelvvizsgát tett: Bondici László, Mikle György és Jankovich Éva a BME egynyelvű vizsga írásbeli részét teljesítették (mindannyian 85% fölött), Herczegh Viktória pedig az ECL B2 komplex nyelvvizsga követelményeit teljesítette.

A kötelező tanórákon kívül a hallgatók ebben a félévben is részt vettek az Olasz Intézet szemináriumán (*Sguardi sull'Italia di oggi* címmel), melynek köszönhetően új ismeretekkel gazdagodtak.

Egyéb olasz nyelvi kurzusok

Ludmann Ágnes, Valerio Baronio: Olasz nyelv középfaladóknak (7-es csoport, B2)

A kurzus résztvevőinek tudásszintje az előző félévhez képest összhangba került, biztosabb alapokon nyugszik. A félév során különböző típusú próbanyelvvizsgák kitöltése és aktuális témakörök, valamint nyelvtani problémák elemzése mellett, valamint szituációs gyakorlatok, mondatfordítások, hallott- és írott szövegértés segítségével készültünk a középfokú nyelvvizsgára, amelyre a hallgatók augusztusban kerítenek sort (BME nyelvvizsga). Számonkérés a beadott házi feladatok és egy próbanyelvvizsga kitöltésével történt.

A hallgatók csekély létszám ellenére lelkesen vettek részt az órákon, külön kiemelném Bacsadi Zsófia munkáját, aki egyszer sem hiányzott a félév során, és óráról órára szorgalmasan felkészült.

A hallgatók nyelvi szintje a félév végére egy szintre került, és tudásuk megalapozottabbá, biztosabbá vált.

Valerio Baronio: Olasz nyelvi gyakorlatok (8-as csoport, C1)

A heti kétszer másfél óra gyakoriságú kurzuson Valerio Baronio anyanyelvi lektor a hallgatók írásbeli és szóbeli kifejezőképességének fejlesztésére koncentrált tematikus feladatsorok, közös filmnézés (külön kiemelve Federico Fellini munkásságát és *A nagy szépség* című alkotást) és azt követő vita, valamint írásbeli fogalmazások segítségével.

Számonkérésként a hallgatók írásos fogalmazásokat készítettek óráról órára. A változatos témakörök, a kulturális és nyelvtani ismeretek együttes közvetítése hozzájárultak ahhoz, hogy minden hallgató nyelvismerete mélyebbé, megalapozottabbá váljék. Valerio Baronio anyanyelvi lektor minden hallgatóról elismerően nyilatkozott.

SENIORI BESZÁMOLÓK



2013/2014 I. félév

BUCSICS KATALIN

A 2013–2014-es tanévben továbbra is felügyeltem a Magyar Műhely *Vitakör* c. szemináriumát (a műhelyvezető, Kiss Farkas Gábor tanár úr távollétében). Ezen kívül az őszi félévben Kosztolányi Dezső életművét tematizáló gyakorlati foglalkozást tartottam, a tavaszi félévben pedig *Irodalmi prosezemináriumot* vezettem a Collegiumban, heti másfél órában.

2013. november 22-én, az MTA-ELTE Hálózati Kritikai Szövegkiadás Kutatócsoport *Kosztolányi Dezső színművei, színpadi jelenetei, bábjátékai* című konferenciáján *Jelenet a fiataalkorból: A kékruhás* címmel tartottam előadást egy korai, 1902-es Kosztolányi-jelenetről.

A tanév alatt készülő disszertációm strukturálását, a téma fejezetekre és témacsoportokra történő tagolását végeztem el. Ennek mentén pedig a disszertációt megelőző bizonyos előtanulmányok konferenciák keretében történő előadását, illetve publikálását tűztem ki célul. Ezek főként a következők: mennyiben olvasható történelmi regényként a *Pacsirta* című Kosztolányi-regény; a történelem képi reprezentációinak lehetőségei a műben (ikonográfia, történeti emblematika, portré, ekphrasis stb.); egyszerű formák a *Pacsirtában* (közmondás, szólás szerepe és rétegzettsége a műben); a regény és az életmű intertextuális viszonyainak szintjei, formái (betét, újraírás, (ön)idézet, önértelmezés stb.); a *Pacsirta* mint kulcsregény. Ezek közül a regény történelemhez való viszonyának bizonyos aspektusáról előreláthatólag a *Kosztolányi nemzedéke és a háború* című 2014-es őszi konferencián fogok előadást tartani.

2014 tavaszán elnyertem az Erasmus-ösztöndíjat a 2014/2015-ös tanév tavaszi szemeszterére, Bécsbe. Az osztrák tartózkodást doktori dolgozatom egyes részeinek árnyalása (Magyarországon nem elérhető források segítségével), a disszertáció lezárása, valamint további, a Kosztolányi-életmű bizonyos bécsi vonatkozásainak kutatása céljából pályáztam meg.

DELBÓ KATALIN

A tanév első felében két kutatást végeztem egymással párhuzamosan. A *Florilegium Vindobonense* (Cod. Phil. gr. 169) esetében a paleográfiai, kodikológiai és szövegkritikai vizsgálata után a hangsúly a kézirat szövegkiadásának előkészítése volt. Összesen negyvenkét kódexlapnyi szöveget vittem be szövegszerkesztő programba, majd láttam el kritikai apparátussal. A margiálisok átírására és elemzésére a kutatás korábbi szakaszában már sor került, az eredményeket összesítését, a széljegyzeteknek a főszöveghez csatolását a tavaszi félévben fogom elvégezni.

A doktori kutatásom témája a XII. századi bizánci regény, középpontjában Nikétas Eugenianos *Drosilla és Khariklés* című műve áll. A tudomány mai állása szerint a négy ma ismert, XII. századból való, ún. tanult (vagy tudós) görög nyelven írt regény¹ Konstantinápolyban a Komnénos-dinasztia hatalmának elején, a keresztes hadjáratok idején – tehát élénk keresztény környezetben – íródott, és csupán néhány év különbséggel. A modern bizánci regénykutatás kiemelkedő alakja, Roderick Beaton ezt az időszakot egészen I. Manuél Komnénos uralkodásának idejére szűkíti, azaz 1143–1180 közé. A kultúrák és hagyományok ötvözéséből alakult ki a bizánci regények sajátos arculata, azaz hogy az írók jórészt a hellenisztikus regények témáiból és hitvilágából (például Achilleus Tatios *Leukippé és Klitophónjából* és Héliodóros *Aithiopikájából*) merítettek –, ugyanakkor saját koruk keresztény hitelveit, szokásait is beleszőtték műveikbe. Az alaptémán és a cselekmény főszálán túl abban is kapcsolódnak a műfaj elődjéhez, hogy a szerzők atticizáltak, és nagy hangsúlyt fektettek a szöveg retorikai kidolgozottságára. Talán éppen ezzel magyarázható az, hogy a művek egészen a XX. század közepéig nem kerültek tudományos érdeklődés középpontjába sem az irodalomtörténészek, sem a klasszika-filológusok között.

A kutatás során három irányból közelítem meg Eugenianos művét: a műfaj, a nyelvezet és a szöveg felől. Jelenleg a bizánci regénynek mint műfajnak a „keletkezési körülményeivel” foglalkozom. Célom olyan fogalmat alkotni, amely nem ragaszkodik az antik regényről való ismereteinkhez, figyelembe veszi a kor irodalmi jellemzőit, változásait és hatásait. A bizánci regény műfaját

¹ Eugenianosé mellett Theodóros Prodomos: *Rodanthé és Dosiklés*, Kónstantinos Manassés: *Aristandros és Kallitheá*, Eustathios Makrembolitis: *Hysminé és Hysminia*

többek között Panagiotis Agapitos igyekezett behatárolni, aki a regényben különböző műnemek és műfajok keveredését látta, mint például az antik regényét, drámáit, az eposzt és a bukolikus költészetét, amelyek hatása a Prodomos-, az Eugenianos- és a Manassos-regény verses formáján is tükröződik.

A fenti fogalom-meghatározás problematikáját az adja, hogy Agapitos kizárólag a négy tudós nyelvű regényre formálta, antik szemléletű, a kortárs bizánci irodalom hatását mintha nem is venné figyelembe. A bizánci irodalomtörténettel foglalkozók Karl Krumbacher munkássága nyomán – szinte a mai napig – különbséget tesznek népi és úgynevezett tudós (egyházi és világi) irodalom között. Ezek fejlődését mindig egymástól élesen elválasztva tárgyalták és tárgyalják. Az elkülönítés háttérben a népies és a tanult, azaz görög előképeken csiszolt, atticizáló szövegek szétválasztása áll. Fontos kérdés azonban, hogy ez az elválasztás szükséges-e a műnemek, műfajok esetén is. Azt, hogy népi és „tudós” alkotások között van-e kapcsolódási pont például a motívumkincs vagy az elbeszélő technika tekintetében, hatottak-e egymásra, és ha igen, akkor hogyan, vannak-e népies elemek ugyanazon műfaj tanult nyelvű képviselőiben vagy fordítva, még nem kerültek vizsgálat alá.

Véleményem szerint a XII. század népi és tudós irodalmának szisztematikus elemzése és összevetése új adalékot adhat a regény fejlődéstörténetéről, és legfőképp magáról a XII. századi bizánci regényről való ismereteinkhez. A kutatásom következő fázisában ennek az elemzésnek az előkészítésére, a szövegfeldolgozásra, illetve a fenti kérdések megválaszolására törekszem.

GYIMESI ZOLTÁN

Név: Gyimesi Zoltán Szabolcs
Doktori iskolai státusz: állami ösztöndíjas PhD-hallgató,
Földtudományi Doktori Iskola, Földrajz–
Meteorológia Program
Tanulmányok kezdete: 2013. szeptember
PhD téma címe: A „kvantitatív forradalom” tudományföldrajzi
vizsgálata
Témavezető: dr. Győri Róbert
Tanulmányok:
Elvégzett kurzusok:

- A földrajztudomány története (Győri Róbert)
- Regionális folyamatok Európában (Szabó Pál)
- Kartográfiai paradigmák (Török Zsolt)

Átlag: 5,0.

Kutatási tevékenység:

Kutatást alapvetően három tevékenységhez kapcsolódóan folytattam:

1. a konkrét doktori témámhoz kapcsolódóan;
2. a tavaszi félévben tervezett kurzusaim megalapozásához;
3. tágabb tudománytörténeti kutatások, elsősorban a magyar esetekhez kapcsolódva.

(1.) doktori téma:

- szükséges külföldi szakirodalom beszerzése;
- narratívaelemzési szakirodalom tanulmányozása;
- az ellentmondásos denácfikálási folyamat során kivitt német tudás/technika politikái, ennek amerikai narratívái;
- a német emigránsok szerepe az amerikai tudomány hegemoniájának kialakításában;
- a „hidegháborús tudomány” hatása a tudománypolitikára és az egyetemekre;
- az amerikai (német) területi tervezéseméletek szovjet recepciója;
- a magyar neoklasszikus közgazdaságtani („reform”) tudások a szocializmus alatt;
- a magyar szocialista földrajzi tudástermelés megközelítése világrendszer-elméleti keretben.

(2.) kurzusok megalapozása:

- szükséges külföldi szakirodalom beszerzése (megvásárlása);
- széles bibliográfia elkészítése;
- kurzustematikák elkészítése, vendégelőadók beszerzése (8 fő);
- fejlődéstanulmányok, globalizációkutatás és az eurocentrikus narratívák szakirodalmának áttanulmányozása;
- nemzetközi társadalomföldrajzi szakirodalom alapvető munkáinak áttanulmányozása;

(3.) tágabb tudománytörténeti kutatások:

- interjúk készítése – Mendöl Tibor könyve kapcsán (Probáld Ferenc, Gábris Gyula)
- levéltári kutatás (ELTE Egyetemi Levéltár)

Publikációs tevékenység:

- Jelinek Csaba – Bodnár Judit – Czirfusz Márton – Gyimesi Zoltán (szerk.) (2013): Kritikai városkutatás. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 507 p.
ingyenesen letölthető: http://tek.bke.hu/kritikai_varos/
- Gyimesi Zoltán (2013): A város politikai gazdaságtana. In: Jelinek Csaba – Bodnár Judit – Czirfusz Márton – Gyimesi Zoltán (szerk.): Kritikai városkutatás. L'Harmattan Kiadó, Budapest, pp. 39–54.
- Smith, Neil (2013[1982]): Dzsentrifikáció és egyenlőtlen fejlődés. (Ford.: Gyimesi Zoltán) In: Jelinek Csaba – Bodnár Judit – Czirfusz Márton – Gyimesi Zoltán (szerk.): Kritikai városkutatás. L'Harmattan Kiadó, Budapest, pp. 89–114.

Konferencia-részvétel:

The contested rehabilitation of the past: The double narrative and the republication of Tibor Mendöl's 'Introduction to geography' (1950–1953) in 1999

Geography & Nation Building workshop, Eötvös József Collegium, Budapest, 2013. 06. 11–12.

Kuhn és a „kvantitatív forradalom”: paradigmaváltás mint egyirányúsított tudománytörténet

Geográfus Doktoranduszok XIII. Országos Konferenciája, SZTE TTIK Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged, 2013. 11. 21–22.

Eötvös József Collegiumban folytatott tevékenység:

- a Mendöl Műhely honlapjának elkészítése és karbantartása (<http://web.eotvos.elte.hu/mendol/>)
- előadás a Kutatók Éjszakája program keretében (2013. szeptember 27.), Eötvös József Collegium.
- „Geography and Nation Building in Central and East Central Europe” konferencián (2013. júl. 11–12.) tartott előadás, Eötvös József Collegium.



Kutatók éjszakája

GYURIS KATA

Jelenleg az ELTE BTK Irodalomtudományi Doktori Iskola modern angol és amerikai irodalom programjának elsőéves ösztöndíjas hallgatója vagyok. Bár hivatalosan az Angol-Amerikai Intézetben végzem a doktorimat, a témám összehasonlító jellegű, s az *Identitáskérdések az anglo- és frankofón afrikai irodalmakban* munkacímét viseli. Az alábbi beszámolóban a félév során a doktori programban, illetve a Collegiumban végzett tevékenységemet részletezem.

A félévben francia nyelvórát tartottam a Collegiumban, a tavalyi kezdő csoportommal folytattuk a közös munkát. A félév részletesebb értékelését külön fájlban csatoltam, illetve már korábban elküldtem Vargyas Brigitta vezetőtanárnak. Ezen kívül a félévben lehetőségem nyílt az Angol Nyelvpedagógia Tanszéken angol nyelvfejlesztést tartani az elsőéves hallgatóknak, szintén heti kétszer másfél órában. A collegista csoport hosszútávon középfokú nyelvvizsgára készül, ezért a tananyag adott, viszont az egyetemi nyelvfejlesztés órán, mely az év végi C1 szintű nyelvi alapvizsgára készít fel, lehetőségünk nyílt többek között irodalmi szövegekkel is foglalkozni, s remélem, hogy a jövőben irodalmat is taníthatok majd az Anglisztika Tanszéken.

A félév során jelent meg két collegiumi kötet is, a Géher István emlékére készült kötetet 2013. szeptember 23-án mutattuk be, a Sauvageot Műhely diákkötetét pedig október 24-én. Mindkét kötetben jelent meg egy-egy tanulmányom (*Doris Lessing's Wasteland – A case study in intertextuality* és *Comment parler de l'indicible – Trois étapes de la littérature de l'Holocauste*), illetve a szerkesztésükben is részt vettem. Emellett szintén ebben a félévben jelent meg a Cambridge Scholars Publishing kiadó gondozásában a *Discourses of Space* című kötet, mely egy 2013-as, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem által rendezett azonos című konferencia anyagát dolgozza fel. A kötetben *The Image of Africa in Doris Lessing's The Grass Is Singing and J. M. G. Le Clézio's The African* címmel jelent meg tanulmányom. Míg a két angol nyelvű cikk szerves részét képezi a majdani disszertációmnak, a francia nyelvű tanulmány pedig bár témájában nem, eszköztárában szintén sokat segített a disszertációs témám kidolgozásában. Végezetül megemlíteném a Sauvageot Műhely fordító-csoportjában végzett munkánkat, melynek keretében a *Florence de Rome* címet viselő középkori regényt fordítjuk ófranciáról magyar nyelvre.

A félévben továbbá egy publikálásra szánt tanulmányt írtam még J. M. Coetzee dél-afrikai író egy regényéről, mely jelenleg elbírálás alatt áll, de a disszertációm szempontjából mindenképpen meghatározó lesz. Szintén hasznos volt a Modern angol és amerikai irodalom programon belül Friedrich Judit kulturális emlékezettel foglalkozó kurzusa, mely nem csak szorosan kapcsolódik a disszertációm problémafelvetéseihez, hanem egyben remek elméleti összefoglalás is nyújtotta ennek a rendkívül szétágazó tudományágnak. A következő félév egyik legfontosabb, az eddigi eredményeket össze- és magába foglaló célkitűzése a disszertációm részletes vázlatának elkészítése, melyhez úgy gondolom, az őszi féléves munkám is nagy segítség lesz.



Kutatók éjszakája

T. MIHÁLYKÓ ÁGNES

2013. október 15. óta az Oslói Egyetemen vagyok PhD hallgató Anastasia Maravela témavezetésével. Témám a liturgikus papiruszok.

Norvégiában a PhD projektalapú, a projekt vezetője csak a költségvetés terhére vehet fel PhD-hallgatókat, posztdoktorokat és tudományos segédmunkatársakat, akik az egyetem alkalmazottai lesznek, és témájuknak összefüggésben kell állnia a projekt témakörével. Én a „Strengthening Research Capacity in the Papyrus Collection of the Oslo University Library (2012–2015)” című, Anastasia Maravela által vezetett projekthez tartozom, két másik hallgatóval és egy tudományos segédmunkatárssal együtt. A három PhD-snak a dolgozat megírásán kívül feladata az is, hogy az oslói gyűjtemény papiruszai közül néhányat (évente átlag egyet) kiadjon. Péntekenként szemináriumot tartunk, hogy ezeket a darabokat megbeszéljük. Én jelenleg egy kopt nyelvű levéllel (P.Oslo inv. 1666) foglalkozom, amelyet egy nő egy rabszolagyerek adományozása ügyében ír egy szerzetesnek. Ezen kívül témavezetőmmel és a teológiai fakultás egy munkatársával közösen kiadunk egy kopt nyelvű liturgikus papiruszt is az egyetem gyűjteményéből.

A PhD-hallgatók képzésében is részt kell vennem. Az egyetem alapozó kurzusokat kínál tudományelméletből és kutatói etikából, amelyeket a bölcsészkar összes hallgatójának tartanak tömbösített formában. A többi kreditet nyári és téli egyetemeken, konferenciákon való részvétellel és a klasszika filológiai PhD szemináriumon tartott előadással lehet megszerezni. Külön kreditpontokat kell szerezni tudománynpszerűsítéssel. Éves jelentést kell írni az elvégzett munkáról, másfél év után pedig kiértékelik a haladást, erre egy külföldi professzort is meghívnak, aki gyakran később az egyik opponens is lesz. Elvárás, hogy három év alatt legyen kész a dolgozat, ebben az esetben a jelölt kap egy bónusz évet, amely alatt véd, előkészíti a dolgozatot publikálásra, valamint tanít az egyetemen.

Az első hónapok során a doktorimhoz szükséges alapozó szakirodalmat olvastam el, elsősorban a liturgiátörténet bevezető munkáit. Január óta pedig azzal foglalkoztam, hogy Joseph Van Haelst katalógusa (*Catalogue des papyrus littéraires juifs et chrétiens*, Paris 1973), valamint az ehhez Kurt Treu és Cornelia Römer által az Archiv für Papyrusforschungban publikált kiegészítések alapján feltártam az eddig kiadott liturgikus papiruszokat. Ezeket egy táblázatba

foglaltam, ahova a publikáció adatain és a szöveg tartalmán kívül a papirusz fizikai jellemzőiről is felvettem információkat. Nagyjából a feléről sikerült fényképet szereznem. A katalogizálás néhány szöveg azonosítását is lehetővé tette, és tervezem több újbóli kiadását.

A liturgikus papiruszok nagyon változatos képet mutatnak. Vannak teljes kódexek, mint a híres barcelonai anaphora (R. Roca-Puig: *Anàfora de Barcelona i altres pregàries*. Barcelona 1994), azonban többségben vannak a jobb-rosszabb állapotban megmaradt különálló lapok vagy osztrakonok, sok esetben csak töredékek. Egyes szövegekről cikkek tucatjait írták már, mint a strassbourgi anaphoráról (P.Strasb. Gr. inv. 254), amely az Egyiptomban honos Szent Márk-anaphora legrégibb ismert kézírata, a legtöbbel azonban csak a kiadója foglalkozott. A kiadások színvonala is változó, több közülük revideálásra szorul. Legtöbbjük himnusz, elsősorban görög nyelven, azonban találunk a misén vagy más alkalmakkor elmondott imádságokat, vagy a dia-kónus szövegeit is. Ugyanakkor a papiruszok forrásértéke nagy az egyiptomi liturgia története szempontjából, közvetlen bizonyítékot szolgáltatnak például arra, hogy egy szöveg, például az egyiptomi Szent Márk-anaphora, milyen nagy múltra tekint vissza. A papiruszok kiváló lehetőséget nyújtanak arra is, hogy a liturgia nyelváltását, a kopt előretörését megfigyeljük rajtuk. A himnuszok egészen a 10. századig görög nyelven maradtak, de kopt fordítással már egy 3–4. századi papiruszon is találkozhatunk (P.Würzb. K 1003). Az imádságokat ezzel szemben már a 6–7. századtól sokszor csak kopt nyelven mondták el, bár a pontos kronológia megállapítását megnehezíti a kopt paleográfia nagyfokú bizonytalansága. A liturgikus kéziratok elkészítésekor az írnokokat a praktikum vezette. Csak kevés kódexszel találkozhatunk, és ezek is nagyrészt hordozható méretben készültek, a szövegek jelentős hányadát ugyanakkor különálló cetlikre, dokumentumok hátoldalára vagy margójára jegyezték fel.

A liturgikus papiruszok, minthogy eddig kevés kutatót inspiráltak, sok problémát vetnek fel. Így egyelőre formálódóban van, hogy doktorimban ezek közül mit fogok kidolgozni.

TOLNAI GÁBOR

- Név:** Tolnai Gábor Nándor
- Doktori Iskolai státusz:** állami ösztöndíjas PhD-hallgató,
Földtudományi DI, Földrajz–Meteorológia
Program
- Tanulmányok kezdete:** 2012. szeptember
- PhD téma címe:** Településszerkezeti változások vizsgálata
Budapesten
- Témavezető:** dr. Győri Róbert
- Tanulmányok:**
Őszi szemeszter során elvégzett kurzusok:
- Regionális elemzési módszerek (Nemes Nagy József)
 - Az információs társadalom terei (Jakobi Ákos)
 - Térképészeti animációk a weben (Jesus Reyes)
 - Magyarország topográfiai térképsorozata az I. katonai felméréstől 1950-ig (Jankó Annamária)
- Átlagom a félévben 5,0.

A disszertációhoz kapcsolódó kutatási tevékenység:

A disszertációhoz kapcsolódóan a *Regionális elemzési módszerek* című kurzus keretében a városi terek értelmezési lehetőségeit kutattam, valamint városszerkezeti modellekről szóló előadással készültem a Geográfus Doktoranduszok Országos Konferenciájára. Emellett tovább haladtam a posztszocialista városokról szóló szakirodalmi munkák olvasásával, rendszerezésével.

Publikációs tevékenység:

- Tolnai Gábor: *A kapitalista városszerkezeti modellek és a városi területethasználat vizsgálatának közgazdaságtani összefüggései*. In: Józsa K. – Nagy Gy. – Dudás R. (szerk.): *Geográfus Doktoranduszok XIII. Országos Konferenciája, SZTE Gazdaság- és Társadalomföldrajzi Tanszék, Szeged, 2013*. (ISBN: 978-963-306-240-1) Paper 28.
- Tolnai Gábor: *„Geography and Nation Building in Central and East Central Europe” nemzetközi konferencia az ELTE Eötvös József Collegiumban* – konferenciabeszámoló. In: *Földrajzi Közlemények* 2013/4.

Konferencia-részvétel:

- Geográfus Doktoranduszok XIII. Országos Konferenciája (Szeged, 2013. nov. 21–22.):

„A kapitalista városszerkezeti modellek és a városi területhasználat vizsgálatának közgazdaságtani összefüggései.”

Oktatási tevékenység:

Népszerűségi és településföldrajz-gyakorlat (Földrajz BSc 1. évf.)

Eötvös collegiumi szakmai tevékenység:

- „*Geography and Nation Building in Central and East Central Europe*” nemzetközi konferencia szervezési tevékenység (2013. július).
- Beszámoló a *Földrajzi Közleményekbe* az Eötvös Collegiumban megrendezett nemzetközi történeti földrajzi – földrajztudomány-történeti konferenciáról.
- Előadás a Kutatók Éjszakája program keretében (2013. szeptember 27.).



Kutatók éjszakája

2013/2014 II. félév

DELBÓ KATALIN

A tavaszi félévben doktori kutatásom középpontjába a bizánci regény műfaji jellegzetességeinek vizsgálata került, amelyhez Nikétas Eugenianos *Drosilla és Chariklész* című műve szolgált alapul. Az elemzés magában foglalta a forma, a motívumkincs és a bizánci jegyek feltárását, valamint a kifejezetten eugenianosi sajátosságok kimutatását. Az eredmények rávilágítottak arra, hogy milyen kapcsolat van Eugenianos műve és az ókori előkép, Héliodóros, továbbá a kortárs tanító és barát, Theodóros Prodromos regénye között. Beigazolódott, hogy a *Drosilla és Chariklész* mint bukolikus regény a műfajfejlődés folyamatában a 12. századi bizánci regények között önálló állomást képvisel. A vizsgálat szorosan összefonódott a szövegnek még folyamatban lévő narratológiai elemzésével. Mivel az Eugenianos-regény elbeszélőtechnika-központú elemzését még nem végezték el, ennek eredménye nemcsak magyar, hanem nemzetközi tekintetben is úttörő lehet. Hasonlóképpen gyümölcözőnek tűnik az ún. *theatrák* (korabeli irodalmi szalonok) és a regények viszonyának feltárása, a művek szóbeli előadásra utaló jellegzetességeinek megfigyelése, amelyre a következő tanévben fog sor kerülni.

Tavasszal két konferencián vettem részt. Előbb az ELTE BTK Latin és Görög Tanszékének szervezésében rendezett diákkonferencián (Mathema Konferencia, 2014. április 25–26.) *Antik regény új köntösben? Egy szerelmi regény a XII. századból* címmel tartottam előadást, majd a XI. Magyar Ókortudományi Konferencián (2014. május 22–24.), ahol előadásom címe *A XII. századi bizánci regény* volt. Az utóbbi írásos formában, német nyelven várhatóan a szekció konferenciakötetében fog megjelenni. Az *Ókor* ez évi második számában kerül közlésre a Takács László *Vita Persii de commentario Probi Valeri sublata* című monográfiájáról írt recenzióm.

2014 januárjában sikeres pályázatot nyújtottam be a Bércsi Egyetem egy hónapos kutatóösztöndíjára, amely célja az ELTE és a Bércsi Egyetem közötti mobilitás elősegítése. Kutatásomat júniusban az *Institute für Byzantinistik und Neogräzistik* könyvtárában végeztem. Az anyaggyűjtés mellett sikerként könyvelhetem el, hogy sikerült Dr. Carolina Cupane támogatását elnyernem, aki a bizánci irodalomtörténet tekintetében fordulatot hozó 1980-as években a bizánci regény kutatásának egyik úttörője volt; a 12. és 15. századi görög nyelvű regények a mai napig érdeklődésének középpontjában állnak.

GINELLI (GYIMESI) ZOLTÁN

Név: Gyimesi Zoltán Szabolcs
Doktori iskolai státusz: állami ösztöndíjas PhD-hallgató,
Földtudományi DI, Földrajz–Meteorológia Program
Tanulmányok kezdete: 2013. szeptember
PhD téma címe: A „kvantitatív forradalom” tudományföldrajzi vizsgálata
Témavezető: dr. Győri Róbert
Tanulmányok:
Tavaszi szemeszter során elvégzett kurzusok:

- Történeti földrajz (Győri Róbert)
Átlagom mindkét félévben 5,0.

A disszertációhoz kapcsolódó kutatási tevékenység:

A disszertációm elméleti megalapozásához az őszi szemeszter során a világrendszer-elmélet, a cselekvőhálózat-elmélet alkalmazásának lehetőségeiben merültem el, valamint az amerikai és szovjet hidegháborús tudománypolitika és a területi tervezés korabeli elméleteinek (Christaller, Lösch stb.) tudományföldrajzi vázlatát készítettem el a szakirodalom alapján.

A tavaszi szemeszter során elsősorban oktatási tevékenységgel foglalkoztam, de a disszertációhoz kapcsolódóan elmélyültem a tudománytörténet-írás retorikai, narratív elemzésének alkalmazási lehetőségeiben, valamint külföldi konferencialátogatásokat és ösztöndíj-lehetőségeket kutattam fel, és szerveztem meg.

Publikációs tevékenység:

Alexander, Jeffrey (megjelenés alatt): A morális univerzálék társadalmi konstruálásáról: A „holokauszt” háborús bűnétől a trauma drámájáig. (Ford.: Gyimesi Zoltán) In: Szász Anna Lujza – Zombory Máté (szerk.) Az emlékezet transznacionalizálódása és a Holokauszt a kötet címe, Befejezetlen Múlt Alapítvány, Budapest.

Konferencia-részvétel:

A „kvantitatív forradalom” tudományföldrajzi vizsgálata

EASST Science & Technology Studies műhelykonferencia, Budapest, 2014.
01. 3–4.

Oktatási tevékenység:

Globális egyenlőtlenségek (Czaller Lászlóval és Farkas Máté Bencével)

Budapesti városrészek összehasonlító elemzése (Tolnai Gáborral, egyetemi és collegiumi kurzus)

Approaches to Human Geography (angol nyelvű kurzus, Erasmus-hallgatóknak)

– Irányzatok a társadalomföldrajzban

Új földrajzi kutatási irányzatok és módszerek II.

Egyéb:

A szociológia alapjai (Éber Áron Márk, TÁTK)

Ezen a kurzuson rendszeresen segédkeztem, és tartottam órát a „Kritikai város-kutatás” c. kötetünk alapján.

Új irányzatok a területi kutatásokban (Győri Róbert)

Ezen a kurzuson több alkalommal is segédkeztem, és tartottam órát.

Ötös collegiumi szakmai tevékenység:

Ötös collegiumi szemináriumként is meghirdetett speciálkollégium vezetése.



Ménesi úti iskola

GYURIS KATA

Jelenleg az ELTE BTK Irodalomtudományi Doktori Iskola modern angol és amerikai irodalom programjának elsőéves ösztöndíjas hallgatója vagyok. Bár hivatalosan az Angol-Amerikai Intézetben végzem a doktorimat, a témám összehasonlító jellegű, s az *Identitáskérdések az anglo- és frankofón afrikai irodalmakban* munkacímét viseli. Az alábbi beszámolóban a félév során végzett egyetemi és collegiumi szakmai tevékenységemet részletezem.

A félévben ismét francia nyelvórát tartottam a Collegiumban, a tavalyi kezdő csoportommal folytattuk a közös munkát. A félév részletesebb értékelését külön fájlban csatoltam, illetve már korábban elküldtem Vargyas Brigitta vezető tanárnak.

A félévben több konferencián vettem részt, először március 28–29-én a Károli Gáspár Református Egyetemen rendezett *Contempler l'infini* elnevezésű konferencián adtam elő *L'espace africain dans les oeuvres de J. M. G. Le Clézio* címmel. A téma része disszertációmnak is, melyben részletesebben foglalkozom az afrikai tér különböző reprezentációval. A konferencia anyaga nemsokára külön kötetben is megjelenik.

Április 26-án pedig magyar nyelven adtam elő a Doktoranduszok Országos Szövetségének Irodalomtudományi Alosztálya által szervezett *Identitás, emlékezet, történelem* konferencián *J. M. Coetzee és a kisebbségi irodalom – Újabb kafkai fordulatok* címmel. Az előadásban J. M. Coetzee dél-afrikai író, illetve Kafka állatábrázolását hasonlítottam össze, elsősorban a Deleuze és Guattari által bevezetett „kisebbségi irodalom” fogalmán keresztül.

Június 20-tól 22-ig pedig az olmtüzi Palacký Egyetem *A View from Elsewhere* címet viselő konferenciáján tartottam előadást. Előadásom – *Illness and the body politic in Nadine Gordimer's Get A Life or the fallacy of allegorical reading* – Nadine Gordimer dél-afrikai írónő egyik legfrissebb regényének allegorikus értelmezésének lehetőségeit és korlátait elemezte.

A félévben több fordítóprojektben is lehetőségem nyílt részt venni. A várhatóan szeptemberben megjelenő *Az emlékezet globalizálódása és a holokausz* munkacímét viselő kötetbe két tanulmányt fordítottam: David Cesarani *Challenging the myth of silence – Postwar responses to the destruction of European Jewry*, illetve Aleida Assmann *The Holocaust – A global memory? Extensions and limits of a new memory community* című cikkét. Szintén idén fog megjelenni

az *Yves Bonnefoy válogatott versei az ezredfordulón* című válogatáskötet, melybe két rövidebb prózaverset fordítottam.

Augusztus végén Kassára készülök, az ESSE (European Society for the Study of English) kétévente megrendezett konferenciájára, ahol a doktori szekció mellett a J. M. Coetzee nem angol nyelvű intertextusait vizsgáló panelben is előadok.



Gólyák

T. MIHÁLYKÓ ÁGNES

2013. október 15. óta az Oslói Egyetemen vagyok PhD-hallgató Anastasia Maravela témavezetésével. Témám a liturgikus papiruszok és társadalmi kontextusuk.

Ebben a félévben azzal foglalkoztam, hogy Joseph Van Haelst katalógusa (*Catalogue des papyrus littéraires juifs et chrétiens*, Paris 1973), valamint az ehhez Kurt Treu és Cornelia Römer által az Archiv für Papyrusforschungban publikált kiegészítések alapján feltártam az eddig kiadott liturgikus papiruszokat. Ezeket egy táblázatba foglaltam, ahova a publikáció adatain és a szöveg tartalmán kívül a papirusz fizikai jellemzőiről is felvettem információkat. Összesen több, mint 500 szöveget sikerült összegyűjtenem, habár ezek egy része nem tartozik a szorosan vett liturgia körébe, és vannak olyanok is, amelyek kiesnek a megállapítandó időkeretből. Nagyjából a feléről fényképet is sikerült szereznem. A katalógizálás néhány szöveg azonosítását is lehetővé tette, és tervezem több újbóli kiadását.

Ezáltal sikerült összegyűjtenem a doktorim forrásbázisát, és megismerkedtem a releváns cikkek jelentős részével is. Képet szereztem a liturgikus szövegek sokszínűségéről és a velük kapcsolatban felmerülő problémákról. Következő lépésként a doktori témavázlatát szeretném elkészíteni, és kiválasztani azokat a szövegeket, amelyeket a munka keretében újra ki szeretnék adni. Témavezetőmmel átlagosan kéthetente átbeszéltük a legérdekesebb darabokat, munkámat végig figyelemmel kísérte, és a téma felvázolásában is segítséget nyújt.

Májusban tanulmányútra mentem Párizsba, a Bibliothèque Nationale-ban tekintettem meg egy, a közép-egyiptomi Fehér Kolostorból származó, vegyes tartalmú kopt nyelvű liturgikus gyűjteményt. Leírtam a kódex tartalmát, azonosítottam néhány szöveget, és ha az engedélyt megkapom, ki is fogok adni egy lapot, amelyen egy szülést megkönnyítő imádságot sikerült kiolvasnom. Júliusban pedig Princetonban leszek papirológiai nyári egyetemen.

A doktori mellett az oslói papiruszokkal is haladtunk, remélhetőleg augusztusban elő fogom tudni készíteni kiadásra mind a levelet, mind témavezetőmmel és a teológia egy munkatársával együtt a liturgikus szöveget. Ez utóbbi kiolvasásában sokat haladtunk, és arra jutottunk, hogy egy, a kopt rítusból eddig nem ismert, de a bizánci és a szír egyházban máig gyakorolt

úgynevezett „előre megszentelt adományok liturgiájához” tartozik. Továbbá elkezdtük egy kopt nyelvű adományozó okmány kiadását, amelyben az egész csoport részt vesz.

A félév közben megírtam a klasszika-filológia MA-szacom diplomamunkáját egy mágikus papiruszból, a PGM P13-ból, Horváth László témavezetésével. Az 5. századi papirusz egy ráolvasást tartalmaz, amely Jézus hosszú invokációja után védelmet kér egy ember számára. A szakdolgozatban kimutattam a szöveg közeli párhuzamát egy 4. századi exorcizmussal, elemeztem az invokáció különleges elemeit, így Jézus életének rövid, credoszerű összefoglalását, valamint a pokolra szállás leírását, továbbá megvizsgáltam a szöveg egyik legkülönlegesebb elemét, Charón nevének használatát, és összefüggésbe hoztam a szöveg furcsa, keresetten műveltnek ható stílusával. A szöveghez részletes, soronkénti kommentárt fűztem. Remélem, a közeljövőben sikerül a szakdolgozatot cikké átalakítanom. Június 20-án pedig záróvizsgáztam a klasszika-filológia szakon, jeles eredménnyel.



Gólyabál



Ménesi úti iskola

SZALKAI BALÁZS

Kutatási témám:

„Algoritmikus kérdések a bioinformatika területén”. Ennek megfelelően első évemben azzal foglalkoztam, hogyan lehet a matematikai módszereket és a már meglévő programokat alkalmazni a bioinformatikában. A kutatásaim egész pontosan két részre bonthatóak: szabadon elérhető adatok (metagenomok, SNP-adatok, gyógyszerkísérletek adatai, MRI-felvételek) segítségével új összefüggések felfedezése, illetve olyan új alkalmazások fejlesztése, amelyek megkönnyíthetik a bioinformatikus munkáját. A SCARF (Simple Combinatorial Association Rule Finder) nevű, általam írt programot, melyet már doktori kutatásom kezdete előtt kezdtem el írni, továbbfejlesztettem. Párhuzamosítással és egyéb optimalizálásokkal nagyjából 40-szeres sebességnövekedést tudtam elérni. Így a program egyrészt jóval gyorsabban lefutott az adott inputra, másrészt lehetővé vált a paraméterek gyengítése, tehát a SCARF immár sokkal több szabályt képes végignézni. Az alkalmazás C++-ban íródott, kombinatorikai asszociációs szabályokat kereshetünk vele. Célja, hogy adattáblákból összetett, statisztikailag megalapozott következtetéseket tudjunk levonni. A programot a CAMD (Coalition Against Major Diseases) Alzheimer-adatbázisán kívül SNP (pontmutáció) adatbázisokra is sikerrel alkalmaztam. A SCARF segítségével megjósolhatóak az összefüggések az Alzheimer és a laboradatok között, illetve jellemezhető tumorok genomja a pontmutációk (single nucleotide polymorphism) szempontjából. A programnak tavaly ősszel elkészítettem a webes változatát is, amely könnyebben kezelhető, telepítést nem igényel, valamint a gyors szervereinknek köszönhetően várhatóan gyorsabban le is fut, mintha otthoni számítógépünket használtuk volna adatbányászatra. A MetaHMM nevű webszervert december környékén fejlesztettem ki. A web-alkalmazás célja, hogy pár kattintással olyan új fehérjekódoló géneket találjunk metagenomokban (azaz környezeti mintákban), amelyek által kódolt fehérjék hasonlítanak néhány általunk megadotthoz. Például lehetőség van arra, hogy valamely hasznos enzimes család tagjaihoz hasonló új géneket találjunk a környezeti mintákban található baktériumok genomjában, amely új gének által kódolt enzimeket aztán legyárthatunk, és hasznát vehetjük az iparban vagy a gyógyászatban. Az AmphoraVizu nevű webalkalmazást idén tavasszal készítettük. Ez egy egyszerű kis weboldal, amelynek segítségével az AMPHORA2

program vagy annak az AmphoraNet nevű (általunk kifejlesztett) webes változatának szöveges outputját tudjuk grafikonon ábrázolni. Az AMPHORA2 szintén metagenomikai elemző szoftver. Elsődleges célja, hogy egy környezeti minta baktériumfaj-összetételét meghatározzuk. Egy kínai és egy európai tanulmány is sikeresen alkalmazta az AMPHORA2-t arra, hogy a 2-es típusú diabéteszt összefüggésbe hozza a bélflóra összetételével. A Budapest Reference Connectome egy új fejlesztésünk, amely egy 3D-ben megjeleníthető és weben keresztül letölthető referencia agygráf. Az agyról készült MRI-felvételek alapján ugyanis lekövethetőek az axonok, amelyek pedig egy összeköttetési gráfot rajzolnak ki az általunk tetszőlegesen kijelölt agyterületek között. Reméljük, hogy az agy gráfjának feltérképezése segítségével könnyebben megérthető ennek a rendkívül bonyolult hálózatnak a felépítése, szerveződése. Az első félévben a Collegiumban egy Lineáris és egészértékű programozás infósoknak (LEPI) elnevezésű tárgyat tartottam. Egy fontos optimalizálási eljárással ismertettem meg az érdeklődő informatikus hallgatókat. Az egészértékű programozás (IP) egy általános módszer, amivel a gyakorlatban hatékonyan tudunk ütemezési (közlekedés, termelés, logisztika), gráfoptimalizálási és egyéb feladatokat megoldani. A legjobb IP-megoldó programok ára 5-6 ezer dollár körül mozog, de a módszer „közvetlen” előnye, hogy programozási versenyeken is rendszeresen találunk IP-vel megoldható feladatokat. A második félévben bioinformatika gyakorlatot tartottam Kerepesi Csaba doktorandusszal közösen. Az elmúlt tanév során 1 publikációm jelent meg (*Gene* folyóirat, impact factor: 2,19), és jelenleg 3 publikációm van benyújtva. Bízom benne, hogy a következő években is hasonlóan eredményes munkát tudok majd végezni a Collegium támogatásával.

SZÁSZ LAJOS

A tanév második félévében – immár mint bejáró szenior – folytattam kutatói munkámat. Kutatásaim elsősorban a disszertációmmal kapcsolatos alapvető források feltárására vonatkoztak. A félév során számos alkalommal látogattam el Debrecenbe, ahol a Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltárában folytattam kutatásokat. Itt továbbra is a püspöki hivatal elnöki irataival (TtREL I. 1. e.) foglalkoztam, melynek anyaga a disszertációm talán legfontosabb forrásanyagát tartalmazza. Budapesten pedig folytattam a kapcsolódó, másodlagos forrásanyag felderítését és feldolgozását. Így jutottam el az Országos Széchényi Könyvtárban található Juhász Nagy Sándor-féle hagyatékhhoz (OSZKkt Fond 184.), mely számos fontos adalékkal szolgált az általam vizsgált püspöki életmű, Baltazár Dezső működésének megértéséhez. Ezen kívül pedig elsősorban a Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Levéltárában végeztem kutatásokat, ahol Forgács Gyula (RL Fond C/27.), Hamar István (RL Fond C/35.) Sebestyén Jenő (RL Fond C/68.) és Kovács J. István (RL Fond C/197.) személyi hagyatékát dolgoztam fel, elsősorban a disszertációmhoz kapcsolódóan, de kitérve több – ugyancsak egyháztörténeti tematikájú – kérdés anyagára is. Ugyancsak a Ráday Levéltárban foglalkoztam az egyházkerületi elnöki iratokkal, Ravasz László püspöki irataival (RL Fond A/1C., illetve RL Fond C/141.)

Egy másik témájú készülő tanulmány anyagfeltárása során kutatásokat folytattam a debreceni református egyházkerületi levéltár anyagán kívül a Hadtörténelmi Levéltárban, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltárban, illetve a Hajdú-Bihar Megyei Levéltárban. Ezen dolgozat előreláthatóan 2014 második felében fog megjelenni.

A félév során a következő publikációm jelent meg: *Egyháztörténeti háttér – magyar reformátusok a két világháború közötti években*. In: „...a templomnál is nagyobb van itt.” (Mt. 12,6) Szemelvények a Budapest-Fasori Református Egyházközség és a 100 éves Fasori Református Templom történetéből 1913–2013. Szerk. Millisits Máté. Bp., 2013. 55–59. o.

Jelenleg három másik publikációm áll megjelenés alatt.

A félév során részt vettem a Collegium Bibliakörének szervezésében, az alkalmak koordinálásában. Az ELTE-n folytatott tanulmányaim mellett folyamatosan végzem a Károli Gáspár Református Egyetemen 2009-ben megkezdett teológus képzésemet.

TAKÓ FERENC

BESZÁMOLÓ

A DOKTORI TANULMÁNYOK ÉS A SENIORI STÁTUSZ ELSŐ ÉVÉBEN VÉGZETT MUNKÁRÓL

Takó Ferenc

*Filozófiatudományi Doktori Iskola – Morál- és politikai filozófia/
Nyelvtudományi Doktori Iskola – Japán filológia
Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely (titkár)/
Eötvös Collegium Filozófia Műhely*

1. Egyetemi tevékenység

Doktori tanulmányok

2013 nyarán nyertem felvételt az ELTE BTK Filozófiatudományi Doktori Iskola Morál- és politikai filozófia, illetve az ELTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskola Japán filológia programjára. Az előbbi jelentkezéssel Max Weber Kína-tanulmányát, forrásait és hatását, míg az utóbbival Maruyama Masao japán politikai gondolkodó eszmétörténeti munkásságát vizsgáló kutatásom tervét nyújtottam be. Mivel a jelenleg életben lévő szabályzat nem teszi lehetővé a két doktori képzés aktív státuszban való egyidejű megkezdését, 2013 őszétől a Filozófiatudományi Doktori Iskolában folytatom tanulmányaimat, a Japán filológia programot hivatalosan 2014 őszén kezdem el, de folyamatosan tartottam a kapcsolatot témavezetőmmel és oktatóimmal az elmúlt két szemeszter során is. Az őszi szemeszterben a filozófiai képzésben tanulmányi átlagom 5, a tavaszi szemeszterben e beszámoló megírásáig 5 (egy szemináriumi dolgozat megírása van hátra).

Konferencia-előadások

2013 decemberében abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy prof. dr. Boros Gáborral tarthattam előadást az újkor európai Kína-recepciójáról a KRE MóKSA önképzőkörenek rendezvényén. 2014 januárjában és márciusában doktori kutatásom témájából tartottam előadást a Doktoranduszok Országos Szövetsége egy-egy konferenciáján; korábbi kutatásaimhoz kapcsolódó témában az V. „Közel, s Távolság” Orientalisztika Konferencián adtam elő;

japanológiai kutatási témámat a Távol-Keleti Intézet doktorandusz konferenciáján mutattam be. Nagy öröömre számos nemzetközi hírű kutató, illetve a Töyö egyetem rektora és több neves képviselője mellett az áprilisban rendezett Inoue Enryō-émlékkonferencia egyedüli doktorandusz előadójaként kértek fel egy előadás megtartására kutatási témámból.

Konferencia-előadásaim adatai

- 1) BOROS GÁBOR – TAKÓ FERENC: „A kínai kapcsolat a 17. századvég körüli természetes teológiákban” (KRE BTK, Szabaddolcsészet Tanszék, MÓKSA önképzőkör, 2013. 12. 12.)
- 2) „A tények és a teória: Vita A protestáns etikáról és a Világvallások gazdasági etikája”. (a DOSz „Ütközéspontok” c. konferenciája, 2014. 01. 31., korreferens: prof. dr. Erdélyi Ágnes)
- 3) „Kína és az európai liberalizmus” (V. „Közel, s Távol” Orientalisztika Konferencia, 2014. 03. 9.)
- 4) „Széljegyzetek egy antikritika margójára” (a DOSz Tavaszi Szél c. konferenciája, Debrecen, 2014. 03. 21.)
- 5) „Mi új a megújulásban? Maruyama Masao a Meiji-restaurációról” (Inoue Enryō és a Meiji-kori Japán) (A Töyö Egyetem és az ELTE BTK Japán tan-szék konferenciája, 2014. 04. 25.)
- 6) „Reflexiók reflexiója avagy az értelmezés köre – Önértelmezés Japánban nyugati alapokon Maruyama Masao munkáiban” (Távol-Keleti Intézet doktorandusz konferenciája, 2014. 05.)

Publikációs tevékenység

A mesterképzésben folytatott kutatásaim nyomán írott tanulmányok közül egy 2014 tavaszán látott napvilágot, ezt 2013 nyarán dolgoztam át megjelenésre. 2014 júniusában kerül nyomdába a IV. „Közel, s Távol” konferencia tanulmánykötete, melyben mesterképzésben írott diplomamunkám egy fejezetének átdolgozott változata szerepel.

A *Holmi* irodalmi folyóirat megtiszteltetésemre azonnali közlésre alkal-masnak találta „Az amerikai demokrácia és a kínai despotizmus. Tocqueville Kína-képének alakulástörténetéről” című tanulmányomat, mely a folyóirat áprilisi számában jelent meg.

Az említett doktori konferenciákon tartott előadások írásos változatai megjelenés, illetve bírálat alatt állnak, ezen kívül Tóth Olivér Istvánnal egy 2013-ban tartott előadásunk alapján írtunk tanulmányt, amely várhatóan 2015 tavaszán jelenik meg, jelenleg bírálata zajlik. Boros Gábor professzor úrral tartott előadásunkból szintén tanulmányt írtunk, ez egy ünnepi kötetnek lesz része.

Nagy megtiszteltetésemre diplomamunkám egy fejezetét átdolgozhattam az *ECCE III*-ban való megjelenésre, ezzel képviselve a kiadványban a Filozófia műhelyt.

A megjelent és megjelenés vagy bírálat alatt álló tanulmányok részletei
Megjelent

- 1) „Az amerikai demokrácia és a kínai despotizmus. Tocqueville Kína-képének alakulástörténetéről”, *Holmi*, 2014/4, 402–429.
- 2) „A hasonlóság tanítói és a tanítók hasonlósága”, *Elpis Filozófiai Folyóirat*, 2014/1, 161–183.

Megjelenés alatt

- 3) „Max Weber konfucianizmus-interpretációja és helye az európai Kína-recepció történetében”. In: TAKÓ F. (szerk.): *„Közel, s Távolság” III. – Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely éves konferenciájának előadásaiból*, Bp., Eötvös Collegium, 2014, 297–312.
- 4) „Kína-képek a XVIII. század Európájában” In: *ECCE III*, Eötvös Collegium, Bp., 2014.
- 5) „A tények és a teória. Vita a *Protestáns etikáról* és a *Világvallások gazdasági etikája*”, *Elpis Filozófiai Folyóirat*
- 6) BOROS Gábor – TAKÓ Ferenc: „A kínai kapcsolat a 17. század természetes teológiájában”. (megjelenés alatt a Kelemen János szerkesztette ünnepi kötetben)

Bírálati folyamatban

- 7) „Tavaszi széljegyzetek egy antikritika margójára”, *Elpis Filozófiai Folyóirat/Tavaszi szél* konferencia különszám (Doktoranduszok Országos Szövetsége)
- 8) TAKÓ Ferenc – TÓTH Olivér István: „Dixit insipiens”, *Laokoón Művészeti Filozófiai Folyóirat*

2. Collegiumi tevékenység

Orientalisztika műhely – belső feladatok

Az elmúlt két szemeszterben továbbra is elláthattam az Orientalisztika Műhely titkári feladatait. 2013 nyarán lehetőségem nyílt a Kárpát-medencei Nyári Egyetemen egy előadással képviselni a műhelyt („Kína fordítva – Az újkor Kína-értelmezése terminusokban”, 2013. 07. 23). Összel Igazgató úr szíves támogatásával kezdeményezésemre megalakult a Közel, s Távolság Kör, mely több rendezvényt is szervezett az orientalista hallgatók számára. A műhely szekciót indított az Eötvös József Tanulmányi Versenyen, szerepelt a 2014 elején

tartott Tehetségtábor programjában, és idén is szekciót szervezett az Eötvös Konferencián. Műhelyünk két kabinetvezetővel bővült Dr. Birtalan Ágnes (Mongolisztika kabinet), illetve Dr. Iványi Tamás (Arabisztika kabinet) személyében; együttműködésünket szorosabbra fűztük az ELTE BTK Indológia Tanszékével is.

„Közel, s Távol” konferencia

Külön szeretnék szólni a „Közel, s Távol” konferencia és köteteinek munkálatairól. 2013 őszére befejeződtek a harmadik kötet bírálatai, megérkeztek a véglegesített tanulmányok. Ezek szerkesztését és előzetes korrektúráját idén márciusra fejeztem be. Ugyanekkor, március elején szerveztük meg az V. „Közel, s Távol” konferenciát, amelyet igazgató úr, Dezső dékán úr és prof. dr. Hamar Imre Intézetigazgató úr nyitottak meg, és amelyen több mint ötven előadó vett részt az ország számos egyeteméről. Óriási előrelépést jelent, hogy az elmúlt két rendezvény révén a „Közel, s Távol” konferenciának országos híre lett az orientalista hallgatók körében, ami lehetővé teszi, hogy a műhely érdemben járuljon hozzá a magyar orientalisztika fiatal kutatóinak tudományos eszmecseréjéhez. Az idei konferencia előadásaiából írott tanulmányok megérkeztek, jelenleg a lektorálás folyamata zajlik, a szerkesztés idén már augusztusban megkezdődik majd.

Filozófia műhely

A Filozófia Műhely munkájához a nyári felvételin és az EJTV-n, illetve ezek előkészületeiben való segédkezőm mellett a *Világunk határai* című konferenciakötet szerkesztésében való részvétellel igyekeztem hozzájárulni.

Kuratóriumi tevékenység

Végül, de korántsem utolsósorban nagy megtiszteltetés volt számomra, hogy a Collegium diáksága két alkalommal is bizalmat szavazott nekem, így a Kuratórium munkáját hallgatói tagként volt módom támogatni.

3. Tervek a 2014/15-ös tanévre

A következő két szemeszterben a japanológiai doktori képzésre összpontosítok tanulmányaimban. A doktori órák mellett alkalmam nyílik két (esetleg három) kurzus megtartására japán BA és MA szakos hallgatók számára. A filozófiai tanulmányok terén elsősorban disszertációmhoz kapcsolódó kutatásokat folytatok majd kevesebb kurzus elvégzése mellett.

A collegiumi munkát az eddigiekhez hasonlóan szeretném folytatni, elsősorban az Orientalisztika műhely körüli teendőkre, illetve természetesen a konferencia

szervezésére, a kötet szerkesztésére és ezek egyéb előkészületi teendőire koncentrálva. A Filozófia műhelyben többekkel egy közös kurzus megtartását tervezzük.

Ez úton is szeretném megköszönni igazgató úr és a tanári kar megtisztelő bizalmát és szíves támogatását, amelyek lehetővé tették, hogy doktori tanulmányaim megkezdése mellett a Collegium tagja maradhassak. Tisztelettel kérem, járuljanak hozzá státuszom megtartásához a következő tanévben is, hogy az Orientalisztika műhelyben, illetve ennek révén a collegiumi szakmai munka szervezésében megkezdett tevékenységet tovább folytathassam, illetve magam is részt vehessek az Orientalisztika Műhely és a Filozófia Műhely azon szemináriumain, amelyek doktori tanulmányaimban is komoly tárgyi és módszertani ismeretek elsajátítását teszik lehetővé.



Közygylési előkészlletek

DIÁKÉLET



DIÁKBIZOTTSÁGI ELNÖKI JELENTÉS A 2013. ŐSZI FÉLÉVRŐL

Tisztelt Collegium!

Az alábbiakban olvashatják a Diákbizottság féléves tevékenységének összefoglalását.

Programok

A félév egyik kiemelkedő programja a **GóJahétvége** volt, amely a hagyomány jegyében zajlott: a góják részt vehettek csütörtök este a Ki-mit-nem-tud?-on, pénteken pedig az akadályversenyen. A szombati nap a gójafotózással kezdődött, amit a sportdélután követett. Este került sor a gójaműsorra és gójaavatóra, majd a hajnalig tartó gójabálra. A hétvége sikeres volt, sok collegista és öregcollegista részt vett rajta, azonban a jövőben jobban oda kell figyelnünk a más collegiumi programokkal való összeegyeztetésre.

A félév folyamán heti-kétheti rendszerességgel volt **filmklub**, amelyen egy átlagban tíz-tizenöt fős társaság aktívan részt vett, amely az eddigi évekhez képest előrelépést jelent, azonban úgy látszik, az igényfelmérésre még nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk.

A **III. Eötvös József Tanulmányi Versenyt** idén a Diákbizottság szervezte, a versenyzők szép számmal jelentkeztek. Több, tapasztalatlanságból adódó hibát is elkövettünk, amelyekből a levont tanulságokat egyeztetttük a Műhelytitkári Fórummal, így reméljük, a következő EJTV még gördülékenyebb lehet.

A **karácsonyozás** is a megszokottak szerint zajlott le: volt mikulásozás, összcologiumi ajándékozás, karácsonyi műsor, amelynek szervezését még egyszer köszönjük Bokányi Eszternek. A karácsonyi programokon évről évre kevesebb collegista jelenik meg, így hatékonyabb hirdetésre van szükség, és mindenképpen átgondolandó az újítás is.

Ismét **Bécsbe kirándultunk** a Collegiummal. Meglátogattuk az adventi vásárt, volt lehetőség városnézésre, és az odaúton megálltunk a seegrottei tavasbarlangnál.

Az elmúlt évekhez hasonlóan a Collegium idén is megrendezte a **Tehetségtábort**, ahol a kutatói pálya és az ELTE iránt érdeklődő tehetséges

diákokat láttuk vendégül. A Diákbizottság feladata a szabadidős programok megszervezése volt, illetve a tanulók programokra való utazásának biztosítása volt.

Belügyek

A **Társalgó** pakolása, átalakítása végre lezárult, a félévben újra használhatóvá vált, ennek öröme hivatalos megnyitót is tartottunk. Az utolsó fázisban Balga Nóra, Muka Viktória és Benyó Krisztián nagy részt vállaltak, akiknek köszönjük munkáját. Új berendezési tárgyakat is beszereztünk, amennyiben belefért a Diákbizottság költségvetésébe, folyamatos bővülést tervezünk.

A **póló- és pulóverrendelés** is lezajlott, a ruhák megérkeztek, már át lehet őket venni. Felmerült az utánrendelés lehetősége, amelyre – amennyiben a collegisták igénylik – természetesen nyitottak vagyunk. Az évek óta megszokott módon az **uszodabérletet** folyamatosan megpályáztuk és biztosítottuk a collegisták számára.

A félév során a **szkennelés-nyomtatás-fénymásolás** hármasáról sajnos azt tudjuk elmondani, hogy hol működött, hol nem. Ennek megoldását a rendszergazdákkal karöltve prioritással kezeljük, első lépésként abban állapodtunk meg, hogy egy működőképes szkennert fogunk beszerezni.

A **belső szabályzataink** módosítása is aktuálissá vált, mind az SZMSZ, mind a Házi rend, a CHÖK-alapszabály és a CTSZK tekintetében. Ezek átírása egy hosszútávú projekt, amely folyamatában több egyeztető fórumot tervezünk összehívni, hogy a collegisták igényeinek és elgondolásainak megfelelően történjen a szabályzatok átírása.

Több műhely életében a **műhelyvezető** személyében is változások történtek a félév elején: a tanári kar egyetértésével igazgató úr Ludmann Ágneszt az Olasz, Kalmár Anikót a Sauvageot, Körmendi Tamást a Történész és Fejérvári Boldizsárt az Angol–Amerikai Műhely élére nevezte ki.

Folyamatosan **kapcsolatot tartottunk** igazgató úrral a programok, a szakmai munka, a gazdasági kérdések, takarítás és a beléptetőrendszer ügyében. A Környezetvédelmi Munkacsoportot támogatva kétszer levélszedést szerveztünk, illetve Polgár Tibor és Herczeg Ildikó segítségével elkészült az új biciklitároló, illetve új beszerzésekre is szert tettünk. A Műhelytitkári Fórummal is egyeztettünk az EJTV-vel és az Eötvös Konferenciával kapcsolatban.

Külügyek

A KolHÖK-kel a már kialakított szoros kapcsolatot sikerült megtartanunk, illetve igyekeztünk nyitni a többi kari HÖK felé is: az együttműködés igényével egyeztettünk az BTK, az IK, a TÁTK és TTK HÖK elnökeivel is. A kommunikáció megindult, azonban a konstruktív párbeszéd kialakításához hosszabb távú energiabefektetésre van szükség.

Az Interkoll és az EHÖK Tudományos Bizottságának ülésein rendszeresen részt vettünk, és igyekeztünk ápolni az eddig kapcsolatainkat, illetve újakat kialakítani.

Új lehetőségként felvettük a kapcsolatot az EDÖK-kel, az Egyetemi Doktorandusz Önkormányzat képviselőivel, akik nyitottak voltak egy esetleges hosszútávú együttműködés kialakítására.

Összességében úgy vélem, eredményes félév áll mögöttünk, amelyben mind belügyeket, mind külügyeket tekintve több jelentős lépést tettünk meg, a következő félévben a megkezdett projektek továbbvitele lesz az elsődleges feladatunk.

Eötvös József Collegium, 2014. március 5.

Róth Judit



Gólyabál

DIÁKBIZOTTSÁGI ELNÖKI JELENTÉS A 2014. TAVASZI FÉLÉVRŐL

Tisztelt Collegium!

Az alábbiakban a 2013/2014-es tanév tavaszi félévének diákbizottsági beszámolója olvasható. Beszámolómat programok, belügyek és külügyek szerint rendeztem. Az írásból remélem, láthatóvá válik az a folyamat, amely évekkkel ezelőtt kezdődött meg, és amely most egy mérföldkőhöz érkezett.

Programok

Mint minden tavaszi félévben, idén is az **Eötvös Konferencia** volt a legnagyobb rendezvényünk. A szervezést Műhelytitkári Fórumok előzték meg, ahol a műhelytitkárokkal egyeztetve kisebb módosításokkal jóváhagytuk az eddig bevált gyakorlatot: a párhuzamosítást, a doktoranduszok kizárását, a filosz-dögész felosztás szerinti 20+10, illetve 15+5 perces előadásokat, valamint a kiírás szövegét.

A szokásokhoz híven két plenáris előadót kértünk fel: Fokasz Nikosz, az ELTE TÁTK Szociológia Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára „*A görögök miért...? S a magyarok miért nem? Válság utáni kollektív viselkedési minták Magyarországon és Görögországban*” címmel, Seregi Tamás, az ELTE BTK Esztétikai Tanszékének egyetemi adjunktusa „*Az esztétika fogalma és helye a modern tudományok rendszerében*” címmel tartotta meg előadását.

A plenáris előadók mellett idén több megtiszteltetés is érték minket. Mivel 15. alkalommal rendeztük meg a konferenciát, az évfordulós rendezvényre meghívtuk Fisli Évát, az I. Eötvös Konferencia főszervezőjét, aki elfogadta felkérésünket, és megnyitó beszédet is tartott. Sikerként éltük meg azt is, hogy 126 előadót és rajtuk kívül majdnem 200 látogatót vonzott a rendezvény; illetve hogy a Lánchíd Rádió előzetesen élő riportot készített velünk, a Kossuth Rádiónak pedig háromrészes interjút adtunk, ahol szervezők és előadók egyaránt megszólaltak. Emellett az ELTE EHÖK Tudományos Bizottsága is értékelte a konferenciát, ismét elnyerhettük az *ELTE Év Tudományos Rendezvénye* díjat.

Összességében úgy vélem, eredményesen zártuk az idei, XV. Eötvös Konferenciát, amely a műhelytitkárok és a collegisták segítségével nem lehetett volna ilyen sikeres és gördülékeny.

A konferenciát követően is összehívtunk egy Műhelytitkári Fórumot, hogy megosszuk egymással a friss tapasztalatokat, így a műhelytitkárokkal karöltve néhány változtatást fogalmaztunk meg a következő konferencia megszervezésére: egyrészt hogy minden szekciónak-műhelynek legyen arra lehetősége, hogy ő maga döntse el, 15+5 vagy 20+10 perces előadásokat szeretne rendezni, ne automatikusan a filosz-dögész kettéválasztás lépjen érvénybe, illetve ezzel párhuzamosan hozzunk létre egy szekciónkénti pár soros leírást, amelyben a műhelyek néhány mondatos kiegészítő információkat fogalmazhatnak meg a jelentkezőknek. További kérdés volt, hogy a műhelyvezetők ne vehessenek részt az absztraktok bírálatában, és hogy az előadótól kérjünk hallgatói jogviszony-igazolást, ezzel kizárva a doktoranduszok és az egyetemen már végzettek jelentkezését.

Az Eötvös Majális idén több résztvevővel zajlott le, az eddigi évekhez hasonlóan az Eötvös Cupa volt az egyik legnépszerűbb programpont. A hagyományos megszervezett kerti bográcsos mulatságra idén meghívtuk a tanárokat is, felelevenítendő a régi szokást, de ez a törekvésünk sajnos nem hozta a várt eredményt, ezért jövőre érdemes lenne több energiát szánni ennek hirdetésére. Azonban két haldokló programot is sikerrel zártunk az elmúlt évekhez képest: a Mr. és Miss Eötvös szavazást a Majálisra időzítettük, így többen töltötték ki; a Gánykocktélfőző-versenyen pedig az elmúlt időszak egy versenyzője helyett hatan is részt vettek: reméljük, hogy a következő években mindkét program új erőre kap, amelynek ez volt az első lépése.

A **ballagást** – amely idén sajnálatos módon elmaradt, és amely a collegiumi élet egy rendkívül fontos eseménye lenne – szintén újra kell gondolnunk. Az eddigi szokás szerint minden ballagó évfolyam maga szervezte meg a rendezvényt, amelyre diplomamunka és államvizsga mellett igen kevés idejük és energiájuk maradt. További probléma az évfolyamok tisztázatlansága, amely szintén az átstrukturálást sürgeti.

A **felvételi** rendben lezajlott, az elmúlt évekhez képest igen magas lett a felvételtek száma. Kisebb-nagyobb zökkenők ugyan előfordultak, amelyeket igazgató úrral és a tanári karral is azonnal igyekeztünk rendezni, hogy a következőkben ilyen jellegű fennakadások ne fordulhasanak elő. A legnagyobb problémát a szokásosan 3 napos felvételi eljárás 2 naposra csökkentése okozta, amely mind szervezésbeli, mind emberi erőforrásbeli nehézségeket vetett fel, ezért a jövőben ezt a megoldást mindenképpen elkerülendőnek gondoljuk.

A **GóJatábort** az elmúlt évek tapasztalatai alapján igyekeztünk megreformálni. A hagyományos, bevált programok megmaradtak (ismerkedős est, gyilkosozás, csapatfeladatok, akadályverseny, finálé, beszélgetés igazgató úrral),

a szakdolgozatvédelmet megújítottuk, vetélkedővé alakítottuk, amelynek nyilvánvalóvá váltak a hibái, de az első lépésnek tekintjük ahhoz, hogy egy élvezetes és emlékezetes, a collegista hagyományok átadásán alapuló programot hozzunk létre. Az újítások közé tartozik, hogy idén – az EHÖK jóvoltából – GóJacsomagot adhattunk a góJáknak, és hogy a helyszínre történő közös utazáshoz egy saját vagonot foglaltunk le. Ez utóbbiakat mindenképpen folytatandónak ítéljük.

A **Gójahét, szakmai hét** nagy része a szokásos módon zajlott le: bemutakoztak a collegiumi körök, klubok; volt közös kurzusfelvétel, Neptun- és eir-bemutató; az egyetemi lehetőségekről tájékoztatót tartott a Karrierközpont, a Pályázati és Innovációs Központ és az EKSZ; bemutakoztak a nyelvtanárok, a műhelyek és a Diákbizottság. Ezen felül idén a szakmai hét részét képezte a Collegium állandó kiállításának megnyitója és a történelmi emlékhelyszéklé avatása, amelyeken collegisták is nagy arányban vettek részt a meghívott vendégek mellett.

A Műhelytitkári Fórum javaslatait figyelembe véve megkezdődött a **IV. Eötvös József Tanulmányi Verseny** hirdetése, amely azonban mind szervezés, mind eredmények tekintetében a félév további részében fog kibontakozni.

Belügyek

Belügyek tekintetében is mozgalmas félévet tudhatunk magunk mögött.

Az érdekképviselői szerv, a **Diákbizottság**, úgy gondolom, az elvárásoknak megfelelően teljesített: a DB-ülések rendszeresen és rendben lezajlottak, a hozzánk eljutó problémákat igyekeztünk hatékonyan kezelni, folyamatosan egyeztetünk igazgató úrral és gondnokasszonnyal, illetve a Műhelytitkári Fórummal. Ez utóbbi esetben pedig kifejeztük reményünket, hogy hamarosan egy hivatalos, szabályzatban rögzített, így jogokkal és hatáskörrel rendelkező egyeztető platformmá alakulhat.

A DB működésében azonban egyre nagyobb hiányosságok kerültek a felszínre: a tagok igyekezete ellenére, a Diákbizottságra nehezedő egyre szélesebb körű és jelentősebb feladatok miatt élesebben rajzolódott ki egy alapvető probléma – túl kevés ember dolgozik, így a vállalt feladatokat vagy a saját magunktól elvárt minőségben nem tudjuk teljesíteni, vagy egyszerűen bizonyos feladatokra nem jut időnk. Többek között ez a felismerés vezetett egy nyári végi belső vezetőképzőhöz, amelyen komolyan felmerült az **átstrukturálás** igénye, amely egy collegista kezdeményezéssel is találkozott, így nyáron egy továbbképzés keretében az ötleteket szabályzatba foglaltuk.

A **szabályzatok** már korábban is fókuszba kerültek, a félév során több találkozót, DB-ülést, egyeztetést szenteltünk annak, hogy átírjuk őket, rámutassunk a problémás pontokra, azonban ennek nem jutottunk a végére, ez a kezdeményezés a következő félévekre marad.

A szemeszterben zajlott le a többlépcsős **igazgatóválasztás** is, amelynek a közgyűlés is a részét képezte, ahol Horváth László, jelenlegi igazgató volt az egyetlen jelölt, a collegisták nagy része újraválasztása mellett szavazott, a nyár folyamán pedig Mezey Barna rektor úr újabb öt évre nevezte ki igazgató urat.

Külügyek

Erőforrásainkhoz mérten igyekeztünk minél több rendezvényen részt venni, népszerűsíteni a Collegiumot, jelen lenni minden fontosabb fórumon.

A nyár folyamán részt vettünk a **Pont Ott Partyn**, ahol az ELTE-re frissen felvetteknek ajánlottuk figyelmébe a Collegiumot. Az eddigi évekhez hasonlóan rendszeresen részt vettünk az **Interkollon**, a szakkollégiumok országos egyeztető fórumán, ahol sikerült nagyobb befolyásra és elismerésre szert tennünk, így szeptember végén mi fogjuk megrendezni a következő Interkollt. Ezt a sikert részben az évek óta folyamatos jelenlétünknek, részben pedig a szakkollégiumi mozgalom nyári találkozóján való, a tavalyihoz képest nagyobb arányú részvételnek köszönhetjük.

A **KolHÖK** küldöttgyűlésen és választmányai ülésein rendszeresen részt vettünk, több helyzetben támaszkodhattunk rájuk, egyik első számú stratégiai partnerünk lettek az évek során. A kollégiumok üzemeltetésének kiszervezése élesen felmerült ebben a félévben, amelyet úgy tűnik, szintén közös együttműködéssel sikerült elhárítanunk, vagy legalábbis elhalasztanunk.

Az **EHÖK**-kel is szorosabb kapcsolatot tartunk fenn: az EHÖK elnökét, Zaránd Pétert vendégül láttuk az állandó kiállítás megnyitóján, illetve többször személyesen is egyeztetünk vele a szakkollégiumok helyzetéről.

Több **vezetőképzőn** is részt vettünk: a KolHÖK képzésein évek óta jelen vagyunk, az EHÖK-en azonban idén vehettünk részt először, amelyet szintén jelentős előrelépésként értékelünk.

Hasonlóan nagy pozitívumnak látjuk, hogy az **EHÖK Tudományos Bizottságában** új lendületet vett a munka: konstruktívan, sok segítséget kapva tudtunk egyeztetni mind a szakkollégiumi stratégiáról, mind az új ösztöndíj-lehetőségek kialakításáról, felmerült a bizottság átalakításának gondolata is.

A **BTK HÖK Tudományos Bizottságával** is közelebbire fűztük a viszonyt: a jó kapcsolat miatt felajánlották, hogy a Collegium, az egyetlen bölcsészeket

is fogadó ELTE-s szakkollégiumként delegálhasson a bizottság üléseire érdekképviselőket, hogy így időben értesüljünk a lehetőségekről, és jobban össze tudjuk egyeztetni rendezvényeinket egymással.

Az ELTE-szakkollégiumokkal évek óta igyekszünk közelebbi kapcsolatot ápolni, amelynek a Szakkollégiumi Napok az egyik legeklebtánsabb példája. Emellett egyeztető fórum kialakítására is törekszünk, amelyre fogadókészség mutatkozik a többi szakkollégium részéről is, a félév során több stratégiai kérdést sikerült közösen megbeszelnünk.

Összességében véleményem szerint eredményes félévet zártunk. Sok új kezdeményezést indítottunk meg, amelyeknek reméljük, lesz folytatása, sok lehetőség nyílt meg, amelyeket reméljük, felkarol a következő érdekképviselőti szerv. Én a magam nevében sok sikert, kitartást kívánok a leendő Választmány munkájához és köszönöm a Collegium 3 éves bizalmát, segítségét és a közös munkát!

Eötvös József Collegium, 2014. szeptember 27.

Róth Judit



Mikulás

SZABÓ GERGELY BESZÉDE 2014. MÁRCIUS 15-ÉN, A BÉCSI LÉGIÓ BUDAVÁRI EMLÉKTÁBLÁJÁNÁL

Tisztelt Collegium!

Annak ellenére, hogy március tizenötödike ma már újra nemzeti ünnep, vagy talán éppen emiatt, a hivatalos megemlékezések nem mindig tudják betölteni a nekik szánt szerepet. A rendszerváltozás óta a mindenkori parlamenti képviselők arra használják az ilyen alkalmakat, hogy ünnepi beszédjeiket saját aktuálpolitikai elképzeléseikkel szőjék át. Ezen felül az egyik párt Petőfi szálóigévé vált „*Talpra magyar!*”-ját is egy új, jellegtelen konnotációval ellátott kampányszlogenként használja. De legalább mi, jelenlegi Eötvös-collegisták, leendő értelmiségiek próbálunk meg a szellemet szabadon szolgálva visszaemlékezni ezeréves történelmünk egyik szimbolikus jelentőségű epizódjának szereplőire.

166 évvel ezelőtt, 1848. március 15-én 11 órakor a pesti oldal már forradalmi lázban égett. Ugyanis az európai forradalmi hullám Magyarországot is elérte, miután a bécsi események hírére 14-én délután a márciusi ifjak legnevesebbjei, így például Petőfi Sándor, Jókai Mór, Vasvári Pál vagy Bulyovszky Gyula úgy döntöttek a Fillinger, másik nevén a Pilvax kávéházban, hogy másnap délelőtt az egész városban kihirdetik az Irinyi József által pár nappal korábban megfogalmazott 12 pontot.

Ennek megfelelően 15-én szintén a Pilvaxból indultak el reggel 8 órakor, elsőként az orvosi egyetem Újvilág utcai épületéhez. Itt egy maroknyi ember előtt egy széken állva szavalta el először Petőfi nyilvánosan a *Nemzeti dalt*, és olvasta föl Jókai a 12 pontot. Szokás azt is megemlíteni, hogy a második versszaktól kezdve az összegyűlt hallgatók szenvedélyesen bömbölték „*A magyarok istenére | Esküszünk (...)*” kezdetű refrént. Ezt követően a mérnöki és a jogi kar következett. Ekkor már a hallgatókon kívül az utcán rengeteg más ember is csatlakozott menetükhöz, mintegy ötezren lehettek.

10 óra magasságában a forradalmi tömeg a Hatvani utcába vonult, hogy az első, sajtószabadságra vonatkozó pontot érvényre juttassák azzal, hogy Landerer és Heckenast könyvnyomdájában egy vadonatúj amerikai nyomdagéppel, a cenzúra megkerülésével az elmondott szövegeket ezrével kinyomtassák. Ezeket a példányokat ki is osztották az összegyűlt emberek között a maihoz hasonló

esőre hajló időjárásban. Dél körül oszlottak csak fel, abban megegyezve, hogy három órakor találkoznak a Múzeumkertben.

Onnan az akkorra tízezer főre duzzadt forradalmi menet a pesti városházához vonult, ahol Rottenbiller Lipót közbenjárására sikerült elérni a 12 ponthoz való csatlakozásukat. Ekkor Vajda János költő szájából hangzott el a következő gondolat: „*Esernyővel nem vívjuk ki a szabadságot. Fegyverezzük fel a forradalmat!*” Ennek hatására már húszezer ember indult neki az ideiglenes hajóhídnak, hogy a Helytartótanáccsal is aláírassák a proklamációt. Budán sikerült megvalósítaniuk a 11. pontot is, ugyanis kiszabadították a politikai fogolyként fogva tartott Táncsics Mihályt.

1848. március 15-ének utolsó eseményére a Nemzeti Színházban került sor, Bajza József színházigazgató ugyanis délután műsorra tűzte a betiltott Katona-drámát, a Bánk bánt. Itt éppen akkor húzták fel a függönyt, mikor a színésznő Laborfalvi Róza Jókai mellére tűzött egy ötszínű kokárdát, amelyre a piros-fehér-zöld trikolor mellé a székely zászló sárga és kék színeit is beleszótta. Ezt követően a közönség már nem is volt kíváncsi a színdarabra, a színészek csak Petőfi versét, valamint a 12 pontot szavalták el, illetve a zenekar eljátszotta Erkel Ferenc *Hunyadi László* című operájának bizonyos részleteit.

Látnunk kell azt, hogy az akkori politikai elit is tett lépéseket a követelések érvényesítéseképpen már korábban, a reformkori előzményekről, annak törekvéseiről most ugyan nem szólok részletesen, azt azért érdemes megjegyezni, hogy Kossuth Lajos is kijelentette március 15-ének reggelén, hogy a magyarországi és az erdélyi államrészt egyesíteni kell, valamint hogy meg kell valósítani a jobbság felszabadítását is, ami a kereszténység felvétele óta a legnagyobb társadalmi változás lesz az országban. Ennek ellenére a budapesti forradalmi eseményeket szokás kiemelni, mert az egy alulról szerveződő kezdeményezés volt, mely híven tükrözte a nagy francia forradalom idején kialakult szabadság, egyenlőség és testvériség hármasságának eszményét. A forradalom kirobbantói ugyanis nálamnál és kollégistátsaimnál alig pár évvel idősebb fiatalok voltak, s a hozzájuk csatlakozók egyaránt a legkülönbözőbb rétegekből érkeztek. S ez az összefogás példátlan maradt Európában, ugyanis a többi forradalmi megmozdulás egytől egyig leveretett a helyi hatalmak által, ezzel szemben a magyar átalakult egy másfél évig tartó szabadságharccá, amelynek csak két nagyhatalom szövetségével sikerült véget vetni.

Megemlíteném, hogy a magyar szabadságharc nem csak az ország magyarajkú polgárainak szabadságát hivatott kivívni. Ugyanis a szabadságjogokat ki kívánták terjeszteni a magyarságon túl a Habsburg Birodalomban élő többi

népre is. Ennek okán érkezhettek a magyar területekre a bécsi légió, másik nevén az Akadémiai Légió tagjai is. Első csoportjuk mintegy 470 főből állt, ők szeptember 14-én érkeztek Pest-Budára, míg a 116 lélekszámú második hullámuk szeptember 25-én Pozsonyba, hogy később az erdélyi hadszíntéren mérettessenek meg. Kedves Hallgatóság! Az ő emléktáblájuknál állunk most, azoknál az önkéntesekénél, akik zömében egyetemi hallgató létükre azért érkeztek ide, hogy a polgári értékek mellett harcoljanak. Magyarország seregeiben tették mindezt, de nem saját hazájuk ellen – ugyanis ők abban hittek, hogy a magyar szabadságharc győzelme nyugatabbi területekre is képes lesz elvinni a szabadság ígértét.

Ugyanez volt jellemző a német légióra is. A novembertől szerveződő katonai egység tagjai elsősorban a magyarországi németység köréből kerültek ki, ennek megfelelően Kossuth a toborzás fő helyszínéül Sopront, és más felvidéki városokat jelölt ki. Természetesen ide is érkeztek németországi németek is, akiknek ezért a gesztusért a harc után magyar állampolgárságot ígértek.

Ezen felül a küzdelmek során a magyar oldalon állt csatasorba gyakorlatilag két lengyel légió is, egyik Józef Wysocki, a másik pedig Józef Bem vezetésével. Érdemes megemlíteni az olasz légiót is, amely 1850 júniusáig létezett, a szabadságharc után Törökországban állomásozott, s vezetője, Alessandro Monti 1854-es haláláig levelezett a magyar emigránsokkal, tervezve a folytatást. A besorozottak között ezeken felül angol, dán, török és orosz férfiakat is találhatunk akár.

Március 15-e a magyar nemzet számára egy jelképes dátum, de a márciusi ifjakon és a mintegy száznegyven-százötvenezer magyar honvédon túl ne feledkezzünk meg az imént felsorolt népek fiairól sem, akik a magyar szabadságért harcoltak valamikor. Kedves Hallgatóság, ennek megfelelően mi is gyűljünk itt össze újra évről évre a Bécsi Légió emléktáblájánál március idusán, hogy dicső emléket állítsunk a szabadságharcnak és hőseinek. Ezen gondolatiságnak megfelelően Vörösmarty reformkori gondolatával zárnam beszédemet: „*A múltat tiszteld, s a jelent vele kösd a jövőhöz.*”

FELVÉTELI
ÉS
A COLLEGIUM TISZTIKARA



BUZDÍTÁS A 2016. ÉVI FELVÉTELIRE

Tisztelt Egyetemi Polgár!

Az Eötvös József Collegium igazgatójaként gratulálok sikeres egyetemi felvételijéhez, és köszöntöm az egyetemi polgárok között. Tanulmányaihoz sok örömet és sikereket kívánok!

Kérem, jelentkezzen az ELTE Eötvös József Collegium felvételijére! Sokéves tapasztalatunk, hogy az Eötvös Collegium hírneve olykor inkább elijeszti, semmint felbátorítja a vidéki hallgatókat. A Collegium nem bevehetetlen fellelvár, ahol publikációk, „szakmai” teljesítmények, gimnáziumi és egyetemi dolgozatok híján nem is érdemes megjelenni. Sikeres felvételi egyértelmű bizonyossága annak, hogy helye van az Eötvös Collegiumba jelentkezők között. Szívesen látjuk! A Collegium hivatása alapításától fogva az Önhöz hasonló hallgatók támogatása. A collegiumi tagságra pályázhatnak az ELTE Bölcsészettudományi, Társadalomtudományi, Természettudományi és Informatikai Karára újonnan felvételt nyert, illetve a második egyetemi évüket ez év szeptemberében megkezdő BA/BSc vagy MA/MSc hallgatók. 2015-től különösen fontos számunkra, hogy a collegiumi tagságot az ELTE valamennyi karán tanuló tanárszakos hallgatók is minél nagyobb számban elnyerjék. A Collegium vidéki és budapesti hallgatók számára egyaránt nyitott. A budapesti diákok bejáró státuszra tarthatnak igényt, amely teljes jogú collegiumi tagságot biztosít.

A pályázat beküldési határideje: 2016. augusztus 11. 24:00

A pályázatnak a következőt kell tartalmaznia:

- pályázati űrlap (amely a <http://honlap.eotvos.elte.hu> internetes oldalon érhető el, a *Felvételi / Pályázati felhívás* menüpont alatt, ennek az oldalnak az alján, vagy erre a linkre kattintva);
 - önéletrajz (hagyományos, leíró jellegű);
 - szakfelvételi engedély (vagy az egyetemi felvételtől szóló értesítés másolata).
- Csatolható továbbá:
- szakmai eredmények dokumentumai másolatban (pl. tanulmányi versenyek, nyelvvizsga-bizonyítvány stb. pdf/jpeg formátumban, szkennelve);

- az Ön korábbi munkáját jól ismerő szaktanár ajánlása (lezárt borítékban, amelyet, behívásuk esetén, a felvételire szíveskedjenek magukkal hozni).

A szaktanárok előzetes véleményezését követően a collegiumi felvételire behívottak névsora – a felvételi úrlapon való egyéni hozzájárulás alapján – augusztus 18-án 10 órától tekinthető meg a Collegium honlapján. Amennyiben a pályázó e lehetőséggel nem kíván élni, a Collegium e-mailben küld értesítést a felvételire való behívásról. A felvételi szóbeli beszélgetésekből áll, amelynek kizárólagos időpontja: augusztus 22-23-24. A humánus „fejkopogtatáson” a jelentkező szaktudását és általános műveltségét vizsgáljuk, a felvételizőt egy-egy oktatói és hallgatói bizottság fogja kérdezni. A felvételi napok többi részét kötetlen programok töltik ki. A Collegium a – bentlakást igénylő – felvételizők számára 1500 Ft (megérkezéskor, helyszínen fizetendő) regisztrációs díj ellenében a felvételi teljes időtartamára (három éj: vasárnap-hétfő-kedd) szállást biztosít (ágyneműhuzatot hozni kell). A felvételi mindhárom napján számítunk a jelenlétére, ezért a szállás igénybevételét figyelembe ajánlom! Kérem, szándékát a felvételi eljárásra történő meghívást követően postafordulattal (e-mail) jelezze, mert összesen száz férőhelyünk van, amelyek elosztása jelentkezési sorrendben történik.

Kérjük, pályázatát kizárólag elektronikus úton nyújtsa be.

Cím: felveteli@eotvos.elte.hu. Pályázatában feltétlenül tüntesse fel, hogy az ELTE melyik tanári szakjaira vagy alapszakjára és (a Collegium melyik műhelyének profiljához illő) szakterületre nyert felvételt, a középiskolában milyen nyelvet tanult. Hiányos pályázatot nem fogadunk el. A pályázati anyagot nem őrizzuk meg, és nem küldjük vissza.

További információért, kérem, keresse fel a Collegium honlapját: <http://honlap.eotvos.elte.hu>, vagy írjon a titkarsag@eotvos.elte.hu címre, illetve telefonáljon a 06-1-460-4481-es telefonszámra.

Jelentkezését várva, szeretettel üdvözlöm,

Dr. Horváth László
igazgató

A felvételihez kapcsolódó két link:

főoldal: <http://honlap.eotvos.elte.hu/>

felvételi : <http://honlap.eotvos.elte.hu/felveteli>

TERMÉSZETTUDÓS ÉS INFORMATIKUS KOLLÉGÁK!

Hadd ajánljuk külön az Önök figyelmébe az ELTE rangos szakkollégiumai között az Eötvös Collegiumot! A látszatra elsősorban bölcsész profilú intézményben alapításától kezdve mindig megbecsült helyet kapott a természettudomány, és a TTK-sok, illetve az informatikusok ma is szerves részét képezik a Collegiumnak. Ma a természettudós hallgatók négy műhelybe (Biológia–Kémia, Földrajz-, Föld- és Környezettudomány, Informatika, Matematika–Fizika) szerveződve hallgathatnak az egyetemi képzésben foglalt ismeretanyagnál több és magasabb ismereteket nyújtó órákat. Az Önök számára különleges előnyöket is ígér ez a szakkollégium, más kifejezetten természettudományos profilú szakkollégiumokhoz képest. Egyrészt olyan multidiszciplináris közegbe kerülnek, ahol a „szürke hétköznapi” folyamán alkalmuk nyílik a szűkebb szakterületük mellett más tudományok világába, gondolkodásmódjába is bepillantani. A bölcsész szakos hallgatókkal való együttélés kiváló lehetőség mind verbális, mind írott kommunikációs képességük pallérozására. Másrészt az Eötvös Collegium idegen nyelvi műhelyei minden hallgató számára ingyen biztosítják nyelvóráikat, ami lehetőséget teremt arra, hogy megalapozott nyelvismerettel követhessék leendő „tudóstanárként” szakterületük kurrens eredményeit. A Collegium aktív nemzetközi kapcsolatrendszere lehetőséget teremt arra, hogy még a diákévek alatt közvetlen kapcsolatot szerezzenek a legrangosabb nemzetközi műhelyekben. A Collegium régebbi hallgatói segíthetik az egyetemi tanulmányok befejezését követően.

Bepillantás a mai és a régi természettudós világba:

<http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/dogeszek.pdf>

<http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/informatikusok.pdf>

<http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/fizikusok.pdf>

Arra biztatjuk Önöket, hogy bátran jöjjenek el a Collegium felvételijére!

A „dögész” kabinet

A VÁLASZTMÁNY, A DIÁKOK AJÁNLÓJA

Az Eötvös József Collegium nemcsak szakmai műhelyként működik. Nincs színvonalas tudományos munka összetartó közösség és felelős együttgondolkodás nélkül.

Most összefoglaljuk néhány pontban, mi mindenre van lehetőség nálunk a műhelymunka mellett:

- Izgalmas beszélgetéseken vehetsz részt az irodalmi és a színházi élet kiválóságaival.
- Kedvezményesen mehetsz kiállításokra és színházba a Képkeret csoporttal, illetve a Színházkörrel.
- A Közösségi Csütörtökökön filmezhetsz, szórakozhatsz a pinceklubban és a társalgóban.
- Minden évben részt vehetsz az Eötvös Majálison, a közös karácsonyozáson, a bográcsolásokon és a kirándulásokon, valamint a gólyaprogramokon.
- Előadhatsz az Eötvös Konferencián, az OTDK utáni második legnagyobb hallgatói konferencián.
- Külföldi cserekapcsolatokban vehetsz részt.
- Írókörbe, Biblia-körbe járhatsz.
- Open mic felolvasóesteken léphetsz fel, és ugyanitt meghallgathatsz másokat.
- Sportolhatsz a kültéri sportpályán, a torna-, vagy a konditeremben.
- Csatlakozhatsz a Választmány valamelyik bizottságához, és te is részt vehetsz a Collegium életének szervezésében.

Ha további információkra lenne szükséged, fordulj hozzánk bizalommal az ejc.valasztmany@gmail.com címen, vagy látogass el a valasztmany.eotvos.elte.hu oldalra.

Balga Nóra
a Választmány elnöke

**AZ ELTE EÖTVÖS JÓZSEF COLLEGIUM
OKTATÓ ÉS NEM OKTATÓ MUNKATÁRSAI,
TISZTSÉGVISELŐI
(AZ ÉVKÖNYV KIADÁSÁNAK IDŐPONTJÁBAN)**

Kurátor: Szepessy Tibor
Igazgató: Horváth László
Aligazgató: Laczkó Krisztina
A Kuratórium elnöke: Bertényi Iván

A Kuratórium tagjai:

Bertényi Iván
Kiss Jenő
Őze Sándor
Solymosi László (póttag)
Bozsonyi Károly
Laczkó Krisztina
Mészáros Tamás
Sára Balázs (póttag)
Szabó Gergely
Róth Judit
Ternováczy Bálint
Horváth Balázs (póttag)
Illés Anett (póttag)

Műhelyvezetők, kabinetvezetők, vezető tanárok:

Bangha Imre kabinetvezető
(Orientalisztika Műhely, Indológiai kabinet)
Birtalan Ágnes kabinetvezető
(Orientalisztika Műhely, Mongol kabinet)
Boros Lili műhelyvezető (Szlavisztika Műhely)
Bozsonyi Károly műhelyvezető (Társadalomtudományi műhely)

Burcsi Péter műhelyvezető (Matematika–Fizika Műhely)
Csibra Zsuzsanna kabinetvezető
(Orientalisztika Műhely, Sinológiai kabinet)
Dezső Tamás kabinetvezető
(Orientalisztika Műhely, Assziriológiai kabinet)
Egedi-Kovács Emese vezetőtanár
(Byzantium Központ, Francia Műhely)
Faix Dóra műhelyvezető (Spanyol Műhely)
Falvay Dávid kabinetvezető (Olasz Műhely, Filológiai kabinet)
Faragó-Szabó István műhelyvezető (Filozófia Műhely)
Fejérvári Boldizsár műhelyvezető (Angol–Amerikai Műhely)
Győri Róbert műhelyvezető (Mendöl Tibor Földrajz-, Föld- és
Környezettudományi Műhely)
Hasznos Andrea kabinetvezető
(Orientalisztika Műhely, Egyiptológiai kabinet)
Illés Anett műhelyvezető (Biológia–Kémiai Műhely)
Kalmár Anikó műhelyvezető (Aurélien Sauvageot Műhely)
Kozsik Tamás műhelyvezető (Informatikai Műhely)
Körmendi Tamás műhelyvezető (Történész műhely)
Laczkó Krisztina műhelyvezető (Magyar Műhely)
Ludmann Ágnes műhelyvezető (Olasz Műhely)
Masát András műhelyvezető (Skandinavisztika Műhely)
Máté Zoltán műhelyvezető (Orientalisztika Műhely)
Mészáros Tamás műhelyvezető (Byzantium Központ, Bollók János
Klasszika-filológia Műhely)
Sántháné Gedeon Mária vezetőtanár (Angol–Amerikai Műhely)
Sára Balázs műhelyvezető (Germanisztikai Műhely)

Könyvtáros: Kocsis Teréz és Kovács Györgyi

Gazdasági osztályvezető: Noszkó Ilona Éva

Gondnok: Zrupkó Gáborné

Ügyvivő szakértő: Major Anita

Karbantartó: Pikács Albert

Takarító: Csernetics Istvánné, Varga Judit

Kapcsolat:

H-1118 Budapest, Ménesi út 11–13.

Telefon: +36 1 460 4481 • Fax.: +36 1 2092044

E-mail: titkarsag@eotvos.elte.hu

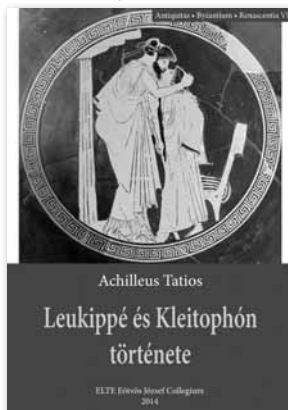
FÜGGELÉK

A COLLEGIUM KIADVÁNYAI



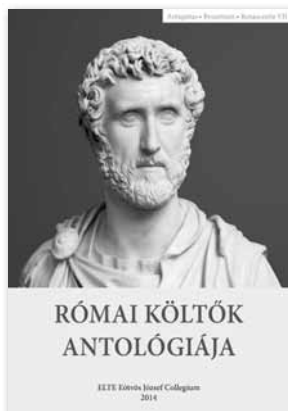
AZ EÖTVÖS COLLEGIUM TUDOMÁNYOS KIADVÁNYAI

Achilleus Tatios: *Leukippé és Kleitophón története*. Fordította: Szepessy Tibor. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. (Antiquitas – Byzantium – Renascentia VI) ISBN: 978-615-5371-27-1. 153 p.



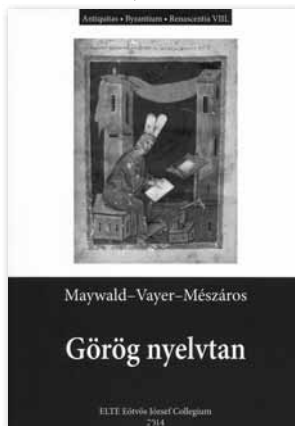
Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/achilleus.pdf>

Szepessy Tibor (szerk.): *Római költők antológiája*. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. (Antiquitas – Byzantium – Renascentia VII) ISBN: 978-615-5371-25-7. 575 p.



Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/antologia.pdf>

Maywald József – Vayer Lajos – Mészáros Ede: *Görög nyelvtan*. Szerkesztette: Mayer Gyula. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. (Antiquitas – Byzantium – Renascentia VIII) ISBN: 978-615-5371-31-8. 333 p.



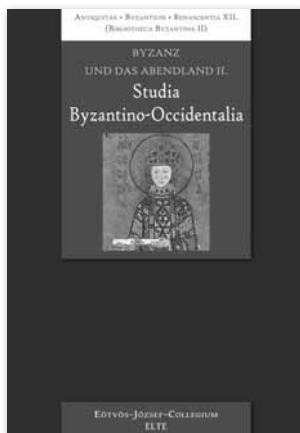
Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/maywald-cut.pdf>

László Horváth (Hrsg.): *Investigatio Fontium. Griechische und lateinische Quellen mit Erläuterungen. Beiträge der Tagung Klassisches Altertum – Byzanz – Humanismus der XI. Ungarischen Konferenz für Altertumswissenschaft.* Eötvös-József-Collegium ELTE, Budapest, 2014. (Antiquitas – Byzantium – Renascentia X) ISBN: 978-615-5371-33-2. 281 p.



Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/investigatio>

Erika Juhász (Hrsg.): *Byzanz und das Abendland II. Studia Byzantino-Occidentalia*. Bibliotheca Byzantina 2. Eötvös-József-Collegium ELTE, Budapest, 2014. (Antiquitas – Byzantium – Renascentia XII)
ISBN: 978-615-5371-36-3. 257 p.



Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/ByzanzII>

A tanári elítképzés mőhelye. A Báró Eötvös József Collegium története 1895–1950. Garai Imre. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014.
ISBN: 978-615-5371-20-2. 499 p.



Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/Garai.pdf>

A Bárá Eötvös József Collegium hivatástörténete 1895–1950. Vezető és forrásgyűjtemény az állandó kiállításhoz = La mission du Collège „Baron József Eötvös” de 1895 à 1950. Guide et catalogue de l'exposition permanente.

Az írásos forrásokat összegyűjtötte és a magyarázatokat írta: Garai Imre. Szerkesztette: Horváth László. A francia nyelvű változatot fordította: Vargyas Brigitta. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014.

ISBN: 978-615-5371-32-5. 247 p.



Letölthető: <http://ejcweb.eotvos.elte.hu/kiallitasvezeto.pdf>

Allegri disperati. Antologia di scrittori dell'Emilia = Vidám vigasztalanok. Emíliai írók antológiája. A cura di Ágnes Ludmann. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-23-3. 205 p.



Elmélet és módszer. Nyelvészeti tanulmányok. Szerkesztette: Laczkó Krisztina – Tátrai Szilárd. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014.
ISBN: 978-615-5371-21-9. 452 p.



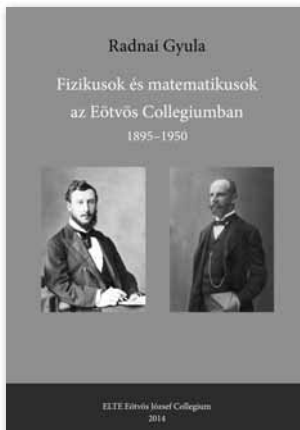
Letölthető: http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/Elmelet_es_Modszer.pdf

Fonti ed interpretazioni. Atti della sezione Italica del convegno internazionale Byzanz und das Abendland – Byzance et l'Occident II. 26 novembre 2013.
A cura di Ágnes Ludmann. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014.
ISBN: 978-615-5371-35-6. 188 p.



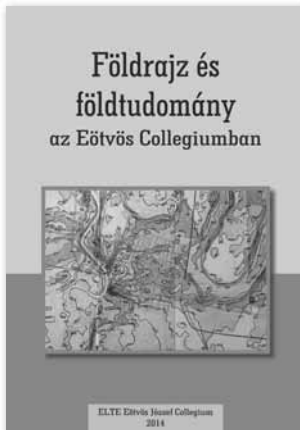
Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/fonti.pdf>

Fizikusok és matematikusok az Eötvös Collegiumban 1895–1950. Írta és összeállította: Radnai Gyula. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-24-0. 339 p.



Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/fizikusok.pdf>

Földrajz és földtudomány az Eötvös Collegiumban. Szerkesztette: Győri Róbert. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-22-6. 218 p.



Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/foldrajzosok.pdf>

Mehrsprachigkeit. Herausgegeben von Ilona Feld-Knapp. Eötvös-Collegium – Cathedra Magistrorum-Beiträge zur Lehrerforschung Band II. Eötvös-József-Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-37-0. ISSN: 2063-837X. 384 p.



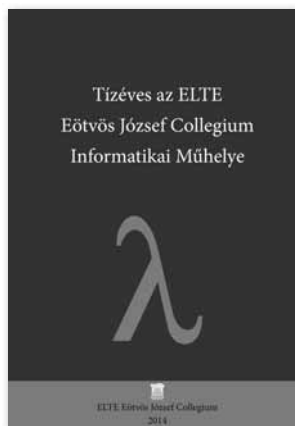
Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/CM2.pdf>

Quelle & Deutung I.1. Beiträge der paläographischen Tagung Quelle und Deutung I am 27. November 2013. Herausgegeben von Balázs Sára. Eötvös-József-Collegium ELTE, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-34-9. HU ISSN: 2064-969X. 195 p.



Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/quelle.pdf>

Tízéves az ELTE Eötvös József Collegium Informatikai Műhelye 2004–2014.
Szerkesztette: Csörnyei Zoltán. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014.
ISBN: 978-615-5371-30-1. 415 p.



Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/informatikusok.pdf>

Rasselas. A Reader of English Prose from the 18th and 19th Centuries
= *Rasszelasz. Angol prózairodalmi olvasókönyv.* Szerkesztette: Fejérvári
Boldizsár. Fordította: Csanádi Sára et al. ELTE Eötvös József Collegium
Angol-Amerikai Műhely, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-29-5. 309 p.



Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/rasselas.pdf>

„Közel, s Távolság” III. Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely éves konferenciájának előadásaiból 2013. Szerkesztette: Takó Ferenc. ELTE Eötvös Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-18-9. 373 p.



Letölthető: http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/Kozel_s_Tavol_III.pdf

Műhelytitkok. Tanulmányok a politikai filozófia, a politika és a szociológia tudományterületeiről. Szerkesztette: Ditzendy Orsolya. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-28-8. 165 p.



Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/Muhelytitkok.pdf>

Juvenália: egy. Szerkesztette: Szilvási Viktória – Varga Nóra. Eötvös Collegium, Magyar Műhely, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-16-5. 69 p.



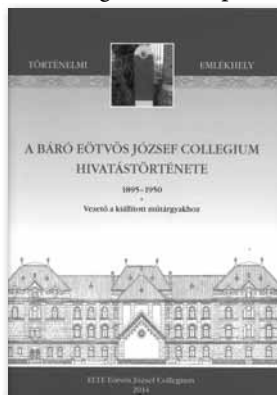
Világunk határai. Szerkesztette: Faragó-Szabó István et al. Eötvös Collegium Filozófia Műhely, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-17-2. 375 p.



Letölthető: http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/Vilagunk_hatarai.pdf

AZ EÖTVÖS COLLEGIUM TÁJÉKOZTATÓ KIADVÁNYAI

A Bárá Eötvös József Collegium hivatástörténete 1895–1950. Vezető a kiállított műtárgyakhoz. Szerkesztette: Horváth László – Kádár Gyöngyvér. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. 36 p.



Letölthető: http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/allando_kiallitas/Kiallitasvezeto.pdf

Dögészek a Filozsterben. Szerkesztette: Benyó Krisztián – Horváth László. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-26-4. 87 p.



Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/dogeszek.pdf>

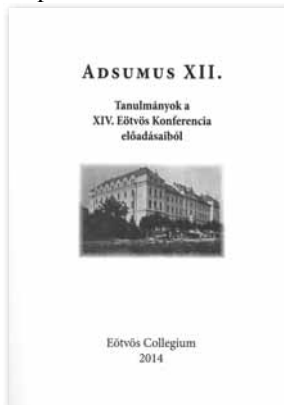
ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő III. szám (2012/2013).
Szerkesztette: Horváth László – Laczkó Krisztina – Kádár Gyöngyvér. ELTE
Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISSN: 2064-0870. 545 p.



Letölthető: http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/ECCE_III.pdf

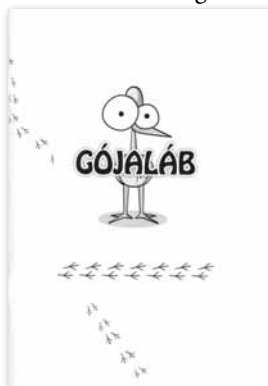
A DIÁKBIZOTTSÁG KIADVÁNYAI

Adsumus XII. Tanulmányok a XIV. Eötvös Konferencia előadásaiból. Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-19-6. 168 p.



http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/Adsumus_XII.pdf

Gójaláb 2014. Az Eötvös Collegium Diákbizottságának elsőéves információs kiadványa. Az előző számot átdolgozta: Róth Judit. 48 p.



http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/G%C3%B3jal%C3%A1b_20140001.pdf

